ACTA ET DECRETA

VENCRANDÆ NORMANNORUM

NATIONIS IN

UNIVERSITATE PARISIENSI

FUNDATÆ AB ANNO 1739

ACTA ET DECRETA
VENCRANDÆ NORMANNORUM
NATIONIS IN
UNIVERSITATE PARISIENSI
FUNDATÆ AB ANNO 1739

ACTA ET DECRETA

VENCRANDÆ NORMANNORUM

NATIONIS IN

UNIVERSITATE PARISIENSI

FUNDATÆ AB ANNO 1739

ACTA ET DECRETA

VENCRANDÆ NORMANNORUM

NATIONIS IN

UNIVERSITATE PARISIENSI

FUNDATÆ AB ANNO 1739

ACTA ET DECRETA
VENCRANDÆ NORMANNORUM
NATIONIS IN
UNIVERSITATE PARISIENSI
FUNDATÆ AB ANNO 1739

ACTA ET DECRETA

VENCRANDÆ NORMANNORUM

NATIONIS IN

UNIVERSITATE PARISIENSI

FUNDATÆ AB ANNO 1739

ARCHIVES
11

(N° 11 bis) Registres
de l'Université.

1re Série = 4e Division

Livre des Conclusions.

Nation de Normandie.

de l'an 1739 à l'an 1769.

ARCHIVES
11

(N° II ter) Registres
de l'Université.

1re série = 4e Division

Livre des Conclusions.

Nation de Normandie.

de l'an 1739 à l'an 1769.

Acta et Decreta Venerandæ Normannorum Nationis Procuratore Magistro Ludovico Nicolao Durand Rothomagæo, Doctore Regente in Artibus et Philosophia Professore Emerito in Collegio Cardinalitio, à 21.o Martii An. 1739 ad 21.um Martii anni 1740.

Die 21.o Martii an. D. 1739 horâ septimâ matutinâ — habita sunt in Antecessum apud Harcurios comitia Procuratoria et Quatuorvivalia, ipsaque frequentissima, in quibus post præmiam, ut moris est, supplicationem Ego Ludovicus Nicolaus Durand Rothomagæus, Doctor Regens in Artibus et Philosophia Professor Emeritus in Collegio Cardinalitio Electus sum in Procuratorem Venerandæ Nat. et Magister Joannes Josse Licentiatus Theol. Soc. navarricus et Humanitatis in Lexoviæ Professor electus est Quatuorvir. Ambo solitum præstitimus Sacramentum . . . . Eodem die horâ decimâ apud Mathuvinenses habita sunt Comitia Rectoria, si usquam alias, frequentissima, in quibus, auditis Supplicibus, Amplyss. Rector Nicolaus Piat post brevem Orationem, sed elegantissimam, fasces Rectorios à se resignari declaravit, factâ postulatione ut vata et grata haberentur quæcunque suo Trimestri Magistratu gessisset, sibique eam ob rem concederentur Litteræ Commendatitiæ; deinde ut de Supplicibus deliberaretur; ut confirmaventur a singulis Nationibus Quatuor-viri matutinis horis electi; ac tandem ex unâquâque Natione seligeretur unus Deputatus, qui simul humero quatuor inviserent tum Supremi Senatûs Protopræsidem; tum Illustrissimos Procuratorem Catholicum, Adnotatumque Generalem, ipsis gratias Acturi nomine Facultatis Artium, quod juvâ Graduatorum ejusdem Præclaræ Facultatis Septenariorum sarta tectaque servari curassent in eo Senatusconsulto, quod in gratiam Magistri Playne in utroque jure Licentiati et Eloquentiæ Professoris Septenarii in Lexoviensi Collegio nuperrimè latum fuerat. tum demum Proceres Academicos in suas Nationes dimisit deliberaturos de propositis capitibus. . . Secessit Ven. natio in locum majorum, et factâ à me Procuratore Superiorum Articulorum Expositione, auditoque æquissimo Censore, Venerandæ Nat. vata et grata habuit quæcunque gessit Ampl. Rector, eo nomine Litteras dedit Commendatitias: Supplicibus indulsit; confirmavit Quatuor-virum à se matutinis horis Electum, Summumque Procuratorem Nominavit Deputatum, qui una cum cæteris aliarum Nationum Deputatis eo quiveret quod Supra memoratum fuit. . . Subinde Nationes singulæ in Aulam Comitiorum regressæ suam quæque, solito more Sententiam per suos Procuratores retulere. . . Præstito Sacramento Quatuorviri ingressi sunt Conclave, ibique non longâ factâ morâ Unanimi consensu in Rectorem Ampl. Elegêre Serenissimum Principem Armandum de Rohan Ventadour Sacræ Facultatis Baccalaureum Theol. Virum amabili omnium Virtutum confluxu, perinde ac generis nobilitate maximè commendabilem: quam quidem Electionem magno cum plausu, ac pene incredibili Lætitiæ sensu singulæ Nationes suo quæque in loco versum congregata confirmarunt; Nominaruntque unum è suo quemvis Procerem, qui cum omni pompâ honorisque Apparatu accerseret Principem Serenissimum et ad Comitia deduceret. Accessit porrò Princeps supra om-

M. E. Muller y Lab. Dep.

MINISTÈRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE BUREAU DES ARCHIVES

BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ

omnem modum Amabilis, exceptusque est quasi Dulcissimus Pacis Pranuntius, Angelusque boni consilii è calo in terras delapsus. Tùm fide datâ Apud honorandam Nationem, pro rostito que coràm Pro clarâ Facultate Sacramento, destinatam sibi sedem conscendit, Verbisque suis ex ore angelico pro cedentibus sic proposuit Academiæ nus quàm intermoritarum grati ac bene memoris animi affectum, insuper et prevenire tutamen atque Præsidium: tandemque magno Divorum Academicorum stipante comitatu ad Æ des Sorbonico-Plessæas plaudente et Acclamante studiosâ Juventute, veductus est. /. Duvandy

Die 23e. eusdem mensis habita sunt Apud Matburinenses hovâ 4a Mat. D. D. Universitatis Deputatorum comitia ad confirmationem sive instructionem novi Rectoris, quæ et cum Elogio, et plausu facta est. /. Duvandy

Die Sabbathi 4o. Aprilis habita sunt ordinaria Vta nationis comitia hovâ Sextâ matut. ubi post Sacrum de more celebratum Ego Procurator Verbis, quàm potui, disertissimis gratias egi Venerandis Procuribus pro collato munere perhonorifico. Deinde nonnullos articulos in deliberationem misi. 1o quidem utrum placeret Venerandæ nationi in commentarios suos referri Decretum Regii consistorii quo Libertates juraque Venerandi ordinis in tuto posita fuêre. 2o. an vellet pariter ut quidquid pecuniæ impensum fuerat ad obtinendum illud solemne decretum ex cerario suo depro ceret, ut sportula, quæ persoluta non fuerat Tribulibus, qui Interfuerant Sacro ex fundatione Magistri Joannis Joannai celebrato Die 16e Decembris anni proximè elapsi in Justiniano quàm primum solueretur a fidelissimo Quæstore. 4o demum exposui, librum Procuratorium Actis Decretisque Vtæ nationis deservendis referendisque destinatum ad calcem seu finem esse deducturn, adeoque nomum condi oportere, uti et nomen librum pastorum catalogumque Tribulium. Singulis hisce quatuor capitibus annuit Veneranda Natio, atque hâc a me conclusum fuit. /. Duvandy

Sequitur Tenor Decreti consistoriani

Extrait des Registres du Conseil d'Etat.

Le Roy ayant été informé que dans la Faculté des Arts de L'Université de Paris il se Sevoit élevé des troubles et des contestations au Sujet de l'Election des intrants et de celle du Recteur, qui auoient donné Lieu a un Arrêt du 15 Xbre 1734 par Lequel il auoit été Sursis aux dites Elections, Sa Majeste auroit jugé a propos Suivant ce qui est porté par L'Arrest rendu en Son Conseil le 24. Xbre dernier de prendre connoissance desdites contestations. mais par le compte qu'elle s'en est fait rendre par les Commissaires de Son Conseil, qu'elle a nommé pour les examiner, Sa Majesté a reconnu qu'elles demandoient une plus grande instruction, pendant laquelle il Sevoit contraire au bon ordre de differer encore l'Election du Recteur, qui Suivant les Statuts de la Faculté des Arts doit être faite avant la fin du present mois. Sur quoy Sa Majeste auroit considere que les requêtes et memoires respectifs des Parties il paroît qu'un des points de la Contestation consiste a Scavoir Si un Arrest rendu par le Parlem.t Le 29 Avril 1670 pour regler l'âge de ceux qui elisent les intrants a été executé, ou Si l'usage y a été contraire; qu'il y a même longtemps que cet Arrest a excité des contradictions dans la faculté des Arts, et qu'on y a desiré qu'il fut statué de nouveau Sur cette matiere; ensorte que Sa Maj. pourroit Suspendre l'execution dudit Arrest en laissant toujours les choses entieres par rapport au fonds des contestations; et comme il est necessaire de regler en même temps ce qui Sera observé dans la prochaine election du Recteur; Sa Maj. auroit crû qu'il Sevoit convenable que dans les Nations, qui ont des Statuts homologués au Parlem.t il fut procedé a l'Election des Intrants et du Recteur aux termes desdits Statuts Sans autres conditions, que celles qui y Sont requises; et que dans les nations, qui n'ont point de Statuts homologuez et Specialement dans celle de Normandie les intrants Soient elus par tous ceux, qui ont droit de Suffrage pour toutes

les autres affaires ; et Sa Majesté s'est portée d'autant plus volontiers à prendre ce tempérament, qu'il ne préjudicie aucunement au fonds des droits des parties, à quoy étant nécessaire de pourvoir Le Roy Etant en Son Conseil a ordonné et ordonne que sans préjudice desdits droits, et en attendant qu'il y ait été pourvû par Sa Maj. il sera procedé à l'Election du Recteur dans l'Assemblée qui sera tenuë à cet effet en la maniere accoutumée : et en ce qui concerne l'Election des Intrants, ordonne Sa Maj. que dans les Nations, qui ont des Statuts homologuez au Parlement, ladite Election se fera conformement aux dits Statuts, sans autres conditions que celles qui y sont exprimées ; et que dans les nations, qui n'ont point de Statuts homologuez, notamment dans celle de Normandie, les Intrants seront élus par ceux, qui ont droit de suffrage dans toutes les autres affaires. Voulant au surplus Sa Maj. que l'Election du Recteur soit faite conformement aux Articles 72 et 74. du Reglement de 1598 sur la reforme de la Faculté des Arts. et sera le present Arrêt executé selon sa forme et teneur nonobstant tous Arrêts à ce contraires, à l'execution desquels il sera surcis jusqu'à ce qu'il en ait été autrement ordonné par Sa Maj. Fait au Conseil d'Etat du Roy Sa Majesté y étant, tenu à Versailles le 16 Mars 1739. Phelipeaux.

Signifié par huissier ord.re du Roy le 16 Mars 1739 aux S.rs Parisy Procureur de la N. de normandie, et Gibert Syndic de L'Université

---

eodem die Sabbathi 4° Aprilis horâ 1ª Pomeridianâ Apud Amplis. Rectorem celebrata sunt Comitia ordinaria D.D. Deputatorum Universitatis, in quibus postquam admissi fuêre tres Supplices pro Liberis Nominationis et quinquennii ; dictum est instare faustissimum hunc tandem ; exoptatum diem, quo Pax Generalis inter omnes Europæ Principes erat promulgenda ; morisque in Academiâ esse, ut habeantur Solemnes Supplicationes totius Universitatis, quibus Deo opt. Max. pacis autori et Amatori Gratiæ vependeventur ; hoc autem præsentibus in Circumstantiis fideliter præstandum esse, et Apparatu, quam fieri poterit, Splendidissimo, Pompâq; convenientissimâ, Unanimi omnium Deputatorum Consensu Statutum est : non posse tamen adhuc indici diem, quo debitum hoc pietatis opus poterit perfici, eo quod prius oporteat Academiam Principem Concione Gratulatoriâ Regem Augustissimum Salutare . . . Indusper Ampl. Rector ex consilio DD. Deputatorum designavit Magistrum Fromentin licent. Theologum nec non celeberrimum Eloquentiæ Profess. in Mazarinæo, qui remotâ et loco indicendis, Publicam de aureo ac cælesti dono Pacis orationem habeat nomine Universitatis. / Ità Testor. / Durand

Die Lunæ 5° Aprilis, in quem Solemne festum Dominicæ Annuntiationis fuit dilatum, quia cecidérat in Majorem hebdomadam ; post celebrationem Sacri Solemnis horâ 10ª apud Harcurianos, Retuli quæ supra in Comitiis DD. Deputatorum apud Ampl. Rect. habitis decreta fuerant. additi congruum mihi videri, ne quid ex parte D.ni N.ri desideraretur ad pompam Publicarum totius Universitatis Supplicationum, ut recens sinè mora conficeretur Toga Procuratoria eo quod ipsa, quâ nunc induebar, si nondum prorsus abjicienda, tamen, ut pote nonnihil marcescere ac Veterascere incipiens, minùs decens videri posset ~~videri~~ : ve totâ ex visu cognitâ, censuit Veneranda Ratio novam togam purpuream et pelliceam esse conficiendam ; et hanc curam fidelissimo Quæstori commisit ; atque ità a me conclusum est. / Durand

Die Sabbathi 2°. Maii celebratum est pro more Sacrum in Sacello Harcuriano horâ 6ª . . . eodem die horâ 1ª habita sunt apud Ampl. Rect. in collegio Lud. Magno ordinaria D.D. Deputatorum Comitia. Unus admissus est Supplex pro Lib. nom. et quinquennii ; nihil insuper Actum fuit memorabile. / ità Testor. / Durand

Die 6ª Maii post celebratam in Sacello Harcuriano Missam
pro festo Sancti Joannis Ante Portam Latinam ex fundatione
Magistri Joannis Vadelorge ven.ᵈᵃ Nationis Decani, admissus est
Supplex pro Regentiâ et Scholis Magᵗᵉʳ Petrus Guenet Acolythus
Rothomagæus titulo Magisterii in artibus et Baccalaureatûs
in Sacrâ Facultate. Tùm dixi me per Schedulas pridie
ab Apparitoribus missas, Singulos Invitasse Venerandos Tribules
ut Comitiis præsentibus interessent deliberaturi de quibusdam
articulis è Testamento Magistri Ludovici le Sauvage
postremi ven.ᵈᵃ Nationis Decani excerptis; quorum quidem
tenore declaratur, ipsi Nationi a Dicto Magistro donari sive
Legari Ædem quandam adipsum, dum vivet, pertinentem
sub conditionibus et clausulis fusè in ejus testamento contentis.
cujus quidem donationis priusquam fieret acceptatio, dixi
opera pretium esse hanc domum totumque fundum ipsi
annexum Lustrari, ut de ejus valore et statu liquidò constaret, posseque subindè ipsa natio tutiùs judicare an proventus hujusce domus et fundi par sufficiensque foret explendis
sive exequendis conditionibus in Actu Testamenti expressis.
Rè totâ sic a me expositâ, Rogatis Dictisque Sententiis
censuit ven.ᵈᵃ Nat. nominandos esse Deputatos, qui unà cum
duobus in Arte ædificatoriâ peritis hanc dictam Domum
a Summo ad imum Lustrarent, sicut et reliquum fundum
ipsi adjunctum, Appellantque quatuor è Suis Tribulibus
Scilicet, M. L'Hermite Professorem in Harcurio, M. Morin
Professorem in Cardinalitio, M. Broquet Baccal. et collegii
Thesaurarii primarium, et M. Le Prat Baccal. collegii Justitiani Primarium, qui unà cum duobus in Arte ædificatoriâ
peritis exequerentur quod supra; atque ità a me conclusum
fuit S. Durand.

Sequitur Tenor Articulorum è Testamento
Magistri S.ᵗ le Sauvage excerptorum

Du Testament de Louis le Sauvage Bachelier en Theologie
de la Maison et Societé d'Harcourt ancien Prieur dudit College
Professeur Emerite de Philosophie dans les colleges de Montaigu
et de Navarre et Doyen de la Nation de Normandie fondée en
l'Université de Paris, receu par Julienne l'un des notaires
au chastelet de Paris soussignez, qui en a la minute, et son
confrere, le quatre janvier mil sept cents trente neuf, a été
extrait ce qui suit.

Declare Ledit S.ʳ Testateur que plein de reconnoissance envers
le tout Puissant de tous les biens qu'il luy a fait, et du Don
precieux qu'il a fait a la France et a toute l'Europe en luy
donnant Louis XV. Roy Pacifique Selon son coeur, le Pere de
l'Univerdité et le bien aimé de ses Peuples, il veut et entend
que pour reconnoissance de tous ses bienfaits il soit celebré
tous les ans le quinte fevrier jour de la naissance du Roy.
dans la chapelle du college d'Harcourt une Messe haute avec
Diacre et Soudiacre, porte croix, deux Thuriferaires, deux
choristes et deux chapiers.

Que le celebrant avant l'Epitre dise l'oraison pour le Roy
et qu'Apres la Communion le choeur chante a trois reprises
le verset, Domine salvum fac Regem, avec Le Gloria a la fin,
et qu'en consequence le celebrant ajoute aux autres oraisons
celle pour le Roy.

Que la Messe finie, le Celebrant, le Diacre, le Soudiacre et le
porte croix étant revetus d'ornements noirs chantent le Libera
avec le Pseaume De profundis et les oraisons accoutumées
pour le repos de l'ame dudit S.ʳ Testateur et des Roys Tres chrétiens.
et Apres ces prieres dites qu'il soit chanté l'Hymne de S.ᵗ Ambroise
Te Deum Laudamus, pour finir par l'oraison pour la conservation du Roy Regnant, et pendant que l'on chantera cet Hymne
sera fait la distribution cy apres a ceux, qui y auront assisté.
Pour l'execution de ce que dessus le plus ancien Prestre, Principal
ou Professeur Emerite, ou actuel Suppôt de la nation de
normandie aura le droit d'estre le celebrant; ou a son defaut
le plus ancien d'apres luy et ainsi qualifié.

Le celebrant choisira dentre les Supôts de la dite Nation
ainsi qualifiez le Diacre, le Soûdiacre, et Les deux chapiers.
le portecroix, Les deux Thuriferaires, et les deux choristes
en Surplis seront de grands ou petits bourciers designez par
le Procureur et Principal pour marquer par ledit Testateur
sa gratitude envers L'Universite et donner un temoignage de
ce qui luy est deu par les Supôts en repondant a L'Education
que ledit Sieur Testateur a eu dans sa Jeunesse dans le College
d'Harcourt.

Supplie ledit Sieur Testateur Les tres Amplles Recteurs de
L'Universite dassister a cette Messe et aux prieres, qui la
suivront; et afin que cela se fasse avec dignité qui reponde
a leur Amplitude, prie led.S.r Testateur Les tres Vnes
Procureurs des quatre Nations, le tres digne Syndic et le tres
fidele Greffier de La Faculté des Arts de se rendre chez
L'Amplissime Recteur, afin que dans le grand habit precedez
par les huit Bedeaux de la Faculté des Arts portants leurs
masses, ils L'accompagnent tous en robes rouges jusqu'a la
chapelle du college d'Harcourt, pour, les prieres finies, le
reconduire avec La meme dignité en son College. Pareillement le dit S.r Testateur tous Les Principaux des
Colleges de plein exercice Supôts de la Faculté des Arts, Professeurs
soit emerites de vingt Années, ou Actuels, les Censeurs, et Les
Questeurs des quatre Nations d'Assister a La dite Messe et
prieres; Les Principaux Supôts de la Faculté des Arts des
autres colleges, dans Lesquels il y a actuellement des Bourciers,
sont aussi invitez dy assister.

Et pour L'honoraire veut et entend Ledit S.r Testateur qu'il soit
distribué les Sommes suivantes, a La quelle distribution personne
ne sera admis que sous une qualité

Scavoir

A Monseign.r le Recteur six Livres, cy - - - - - - - 6.lt
A chacun de M.rs Les quatre Procureurs, au Syndic et au greffier
trois Livres; ce qui compose pour le tout dix huit Livres, cy - - 18.lt
A chacun des autres Supôts une Livre dix sols; ce qui peut revenir
ainsi que le declare led.S.r Testat.r a cent quatre vingt Livres, cy - - 180.lt
A chacun des Supôts, qui assisteront en Robes rouges, une addition
de dix sols a L'exception de Monseign.r le Recteur, M.rs Les quatre
Procureurs Le Syndic et Le greffier par ce qu'ils sont tenus par leur
etat de porter ces Robes rouges.
Il sera payé au Celebrant quatre Livres, cy - - - - - - 4.lt
Aux Diacre, Soûdiacre, et chapiers, chacun deux Livres, ce qui
compose pour Les quatre huit Livres, cy - - - - - - - 8.lt
Aux portecroix, deux Thuriferaires, deux choristes et au Sacris-
tain chacun vingt Sols, ce qui compose la Somme de six Livres. 6.lt
Au portier du college d'Harcourt, qui Sonnera a L'entrée et a La
Sortie de Monseigneur le Recteur une Livre dix Sols, cy - - 1.lt 10s
Au portier du College, ou il demeurera, une Livre dix Sols pour
pareille fonction, cy - - - - - - - - - - - - - - 1.lt 10s
A chacun des quatre premiers Bedeaux deux Livres, ce qui
compose huit Livres, cy - - - - - - - - - - - - 8.lt
A chacun des petits Bedeaux et aux Suisses chacun une Livre
dix Sols, ce qui compose pour tout cet article La Somme de
neuf Livres, cy - - - - - - - - - - - - - - - - 9.lt
Et enfin au Porteur du tapis et des Coussins de Monseign.r
le Recteur, une Livre, cy - - - - - - - - - - - - 1.lt
Et pour Servir de fonds a ce que Le dit S.r Testateur vient
dordonner, donne et legue a la Nation de Normandie La
maison ou il est demeurant Scitüée Susdite vüe des francs-
Bourgeois dont il tire quatre cents Livres de Loyer, non com-
pris son Logement qu'il estime environ a Deux cent Livres
et au College d'Harcourt une autre Maison appartenante
au dit S.r Testateur Scitüée vüe S.t Etienne des Grés Louée
cent quatre vingt Livres par An
comme aussi donne et legue audit College d'Harcourt quatre
vingt Livres de rente perpetuelle Sur Les Fayes et gabelles, qui
Luy appartiendront a commencer La Joüissance du tout, du
Jour du decedz dudit Sieur Testateur.

Le dit Legs fait comme il est dit cy dessus sous la condition expresse que la dite Nation de Normandie et Ledit College d'Harcourt tiendront la main a l'execution de la fondation de la Messe cy dessus designée, et que la distribution cy devant ordonnée sera exactement payée et encore a condition par Ledit College d'Harcourt de faire dire une Messe a perpetuité dans la chapelle du dit college le jour de la Translation de St Loüis a l'intentions pour le repos de l'ame du dit St Testateur a la quelle Messe la seule nation de normandie assistera, et sera vetribüé a chacun des assistants de la dite nation dix sols en doublant a proportion pour ceux qui se trouveront en charge.
Pour executer le present Testament le dit St Testateur a nommé et choisi Mr Dagoumer ancien Recteur de l'Université, ancien Prouiseur d'Harcourt, ancien Professeur de Philosophie audit college et a Navarre, le Sieur Potier Prestre et chapelain dudit College d'Harcourt et le Sieur Le Monnier Professeur de Philosophie au même College d'Harcourt, qu'il a prié de vouloir Luy donner Cette marque de leur amitié, avec priere a Monsieur Esnée chapelain du college de navarre de vouloir bien ayder ces Messieurs dans la dite execution, et les prie, Scauoir Les dits Sieurs ses executeurs Testamentaires d'accepter chacun la somme de cent Liures, et le dit Sieur Esnée celle de cinquante Liures pour employer comme ils jugeront a propos pour eux mêmes, dont il Leur fait Don et Legs.
Extrait par Les notaires a Paris soussignez sur la minute du dit Testament, étant, comme dit est, en possession, ce Jourdhuy vingt Janvier mil Sept cents trente neuf
Signé Jullienne et Moüeue, avec Paraphes

Sequitur tenor Actûs Consignati à Duobus Viris in Arte Ædificatoriâ peritis qui ex Decreto Venerandæ nationis Vnâ cum quatuor Magistris Deputatis Lustrarunt tum Domum Tum ipsum fundum a Vivo Clar. M. Le Sauuage, juxta mox faitam declarationem, ipsi nationi Venerandæ Donatum, sub conditionibus et clausulis modo relatis

Aujourdhuy Mercredi treizieme du mois de Mayst 739 Deux heures de relevée.
Nous Loüis Joubert Architecte Expert entrepreneur des Batiments assisté du St Rolland Mr Macon a Paris, en consequence de la requisition a nous faite par Mess.rs les Prouueur, censeur, Questeur, et Deputez de la Ven.ble nation de Normandie a l'effet de voir et visiter une Maison et emplacement Scize a Paris rüe des Francs Bourgeois quartier de la porte St Michel provenant a ce qui nous a été dit de la Succession de feu M. Le Sauuage Doyen de ladite nation, pour en faire l'estimation, Sommes transportez avec nos dits Sieurs officiers et Deputez de la dite nation en et au dedans de la dite Maison et emplacement, du étant nous avons vû et visité, premierement le corps de logis sur la dite rüe des francs bourgeois depuis le fond des caues jusqua son Sommet la quelle a son entrée par une allée de partage sur la dite rüe a gauche en entrant, lequel corps de logis avons trouué contenir 16 pi. 1/2 de face dans oeuure sur 29 pi. 1/2 ou environ de profondeur sur l'emplacement duquel corps de logis a droite au ver de chaussée est une allée de passage sous ledit corps de logis seruant seul d'entrée au jeu de Paume étant au derriere et a côté de la dite maison et emplacement, le dessus et le dessous de la quelle allée apartient vraisemblablement a la presente maison et avons aussi remarqué que la dite allée de passage apartenant audit jeu de Paume reçoit la seruitude de l'écoulement des eaux de la presente maison.
Ensuite nous avons vû et visité la suite de l'emplacement au derriere dudit corps de Logis jusqu'au jardin lequel contient 9 t. 3 p. de long a prendre depuis le mur sur la cour du batiment

de devant, sur 10 p. et demi de large dun bout, et de 13 p. 1/2 de large de lautre, fesant une enclave sur la maison voisine a gauche de 2 p. ou environ, sur lequel emplacement en la dite longueur de 9 t. 3 p. se trouve une allée de passage vers le jeu de Paume, lescallier dudit corps de logis sur icelle le surplus étant couvert par un mauvais Edifice tres mal disposé et de peu de valeur.

Ensuite de quoy avons vû et visité lemplacement du jardin étant ensuite desd. Batiments, lequel avons trouvé planté de quelques arbres de differentes especes emeslez de quelques ceps de vigne, et contenir environ 12 t. de long sur 5 t. 2 p. de large; dans langle duquel jardin a gauche enentrant est un mauvais édifice servant decuvier et de cabinet daisance au fond duquel jardin est un petit edifice enclavé chez le voisin derriere contenant 14 p. de long ou environ sur 9 p. de large et avons remarqué que la gallerie et filets dudit jeu de paume et en toute sa longueur saille en avance sur le jardin et emplacement de la dite Maison de 2. a 3. p. laquelle gallerie en saillie est soutenuë par des potences de fer et de bois.

Lemplacement de la quelle Maison, Edifices et jardin avons trouvé apres calculs faits contenir en totalité 113 toises de superficie ou environ Compris la demie Epaisseur des Murs mitoyens; lequel emplacement nous lestimons valoir 100 ll. la toise superficielle du fort au foible et lune dans lautre eu egard au quartier et situation de la dite Maison, valeur qui probablement ne peut quaugmenter par la suite, valent au dit prix la somme de onze mille trois cents livres cy 11300 ll.

Et les Batiments, qui sont eleuez sur le dit emplacement, toutes considerations faites, et en egard a leur qualité presente et aux reparations que lon en pourra retirer, quand ils seront un peu reparez et ajustez nous les estimons valoir ensemble la somme de cinq mille sept cents livres, cy - - - - 5700 ll.

Somme totale de ce que vaut la dite maison et emplacement suivant lavis de nous Doubert et Rolland dix sept mille livres, cy - - - - - - - - - - - - - - - - 17000 ll.

Signé Doubert. Rolland

Die Mercurii 20. Maii hora 5a. Serotina habita sunt in Harcurio Comitia Vocat. nat. extra ordinem per schedulas indicta, in quibus auditi sunt Viri Clarissimi, qui fuerant proxa cedentibus Comitiis Deputati ad Lustrandam una cum Dnobus in Arte Edificatoria Peritis, Domum illam, quam Meritissimus Vir Magister Ludovicus le Sauuage Baccalaureus Theologus, Philosophiæ Professor Emeritus in Regia Navarra et Venerandæ Nationis Decanus Testamento Suo Donat et Legat Nationi Venerandæ, sicut colligitur ex Actu Supra transcripto, prout fuit a præfato Testamento extractus. Deinde lectus est Actus conscriptus et consignatus a Dnobus mox præfatis Architectis, prout pariter hic superius fuit inscriptus; quo quidem Actu tum ipsa Domus tum integer fundus declarantur esse valoris, ad minus, Septemdecim millium Librarum.

His peractis quæsiit num vellet Veneranda Natio acceptare sive dictam Domum Institutamque fundationem. Rogatis ex ordine collectisque omnium Tributium suffragiis, sic unanimiter censuit Veneranda Natio, Nimirum laudat quam maxime tum pietatem, tum munificentiam Clarissimi Viri Magistri le Sauuage Baccalaurei Theologi, Philosophiæ Professoris Emeriti, et Venerandæ Nat. Decani, cujusque votis Lubentissime annuens acceptat et Domum et fundationem ab ipso Institutam sub conditionibus clausulisque in ipso ejus Testamento fusè exaratis et expressis. Tum ad majorem adhuc splendidioremque Institutæ Solemnitatis Pompam, vult insuper ditque Veneranda Nat. ut omnes singuli, sui Tribules et Sacro Solemni et subsecutivis precibus interfint sicuti unam honorariam omnino æqualem percepturi. Atque ita a me conclusum fuit. / Duvaux

Actum istud suo in loco descriptum non fuit, quia nondum exemplar Elegantissimæ Orationis ab Ampl. D.D. Rect. habitæ nobis fuerat traditum.
Durand.

Die 11. Maii horâ 7ª matutinâ habita sunt in Aulâ Mathuvinensi Generalia Præclara Artium Facultatis comitia, extrà ordinem publico Amplissimi D.D. Rectoris mandato indicta, in quibus Elegantissimâ Oratione præfatus est Ampl. Rector; ac subindè triplicem articulum misit in deliberationem. jus de revocandâ, pro singularum Nationum parte Appellatione Interjectâ nomine Universitatis die 5. octobris an. 1718 a Constitutione Summi Pontificis Clem. XI, quæ incipit Unigenitus Dei filius, ad ad futurum Concil. Generale. 2us. de Actis ad eam Appellationem pertinentibus. 3us de obsequio eidem Constitutioni præstando. Verba pro more fecit meritissimus Syndicus M. Balthazar Gibert. ipso audito, dimissâ sunt ab Ampl. Rect. singulæ Nationes suum quæque in locum, de propositis articulis et de postulatione merit. Syndici deliberatura.

Toto hoc negotio, quod certè gravissimi erat momenti, a Venerandâ Natione maturè perpenso, sic suum tulit judicium.

1°. censuit immeritò moveri difficultates adversùs Const. Unigenitus a Corpore Episcoporum acceptatam, Regiâ Auctoritate munitam, et in Regno promulgatam quasi contraria foret Juribus Regni, et Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, quibus profitetur se esse, semperque fore addictissimam.

2°. improbavit ea, quæ a meritissimo Syndico dicta fuerant.

3°. maximè probavit laudavitque vehementer Orationem ab Ampl. D. Rectore habitam; postulavitque eam, tum in suos, tum in Universitatis Commentarios referri, atque etiàm typis mandari et in lucem edi Gallicè et Latinè: plurimùm sibi gratulans, quod princeps Serenissimus secundùm præclara Facultatis vota Rectoriam dignitatem communibus suffragiis delatam susceperit.

4°. nullâ habitâ ratione intercessionis meritissimi Syndici censuit revocandam esse Appellationem nomine Universitatis interjectam die 5. Octob. An. 1718 à Constitutione Unigenitus ad futur. Conc. Generale; et vi ipsâ pro suâ parte revocavit tùm prædictam communem Universitatis Appellationem, tùm eam Specialem quam suo nomine interposuerat die 1°. octobris ejusdem anni 1718. Præterea Judicavit voluitque Cancellari Acta omnia ad illam Provocationem pertinentia, quæ in suis Commentariis reperiuntur, tàm ea, quæ præcesserunt, quàm quæ subsecuta sunt ejusmodi Provocationem. Insuper postulavit in commentariis Universitatis ad marginem provocationis nomine totius Academiæ Interjectæ, notam a fidelissimo Scribâ apponi, quâ constet hanc ipsam provocationem a Venerandâ Natione, pro suâ parte, fuisse revocatam.

5°. Demùm expressè declaravit, se corde animoque Amplecti prædictam Constitutionem Unigenitus, tanquàm Judicium Ecclesiæ Universalis Dogmaticum, et Regni Legem.

Hæc fuit sententia Ven. nationis, quæ eadem ex omni parte fuit apud tres alias Nationes. Durand.

Sequitur Tenor Orationis ab Ampl. D.D. Rectore habitæ.

superioribus comitiis statim evumpentes grati animi sensus effari
vix nobis licuit, Procuratores ornatissimi, Proceres Academici.
a clarissimo Ex-Rectore id petiimus officii, ut interpretem
se præbere vellet nostræ erga vos voluntatis: quod ut eum
rogaremus, non suasit solùm Amor in illum noster; sed cùm
intelligeremus ipsius in hac eadem, quod gerimus, sustinendo
munere prudentiam vobis omnibus non semel placuisse,
ejus quoque vocem acceptissimam fore auribus vestris, nobisque
ad conciliandos animos vestros aptissimam existimavimus.
quamvis autem tam fidelis apud vos internuntii pœniteve nos
profectò non debeat, pœniteret tamen si leve nos diutius, vestroque
beneficio gestiens animus continere se jam non potest.
Ità est certè, Academici Proceres, felix inter cæteros nobis semper
habebitur ille dies, quo vestris suffragiis eò sumus evecti, ut
ordini præessemus Amplissimo, quem tot lumina virorum, et
collata in Religionem et Rempublicam tot merita nobilitavêre.
Suis enim Academia laboribus, et Religionis et Reipublicæ causâ
susceptis, nacta est quidquid habet splendoris. his Artibus titulos
illos, quibus ab ipsis Regibus cohonestata incedit, et jura præcipua,
quæ in ipso Regis conspectu non evanescunt, et ipsa hæc, quæ
gerimus, insignia comparavit.
Dum hæc autem loquimur, non excidit animo nostro, nos advnam
tantùm Academiæ partem verba nunc facere: sed quæ laudes
ordini conveniunt universo, eas Præclara hæc Artium Facultas
præcipuo jure sibi vindicat. Hinc quasi ex incunabulis se se
extulerunt cæteræ facultates; hinc Disciplinæ omnes, quæ ad
tuendam tum Religionem, tum Justitiam, tum Corporum
salubritatem comparatæ sunt, velut ex uberrimo fonte oriuntur.
Hæc nos, ut ità dicam, lacte suo nutritos, superioribus tradit
disciplinis, quæ robustius ingenium et maturius postulant. Si autem
hoc in Regno tot ab annis tantoperè bonæ disciplinæ claruerunt
nonne illa lux exorta est præcipuè ex ordine vestro, in quo Civium
animi ad præclara studia informantur? effervent se se altius et
uberiùs efflorescent illæ Disciplinæ atque Artes, sub ejus intuitu Principis,
qui suorum unicè studiosus, id demùm sibi gloriæ ducit, ut eorum
ornamento consulat et felicitati. Depositis cum primùm licuit
armis, quæ sola sibi necessitas induerat, sustinuit victricem manum:
neque brevem secundarum impetu raptus, sed ut hostium victor
sic sui potens, constitit in aspectu pacis, ad quam Europæ
conciliandam ipso victoriarum cursu properabat. Quin etiam
id justitiæ existimatione est assecutus, ut illi ipsi, quibus
protestatis suæ vim intulerat, res suas componendas ejus arbitrio
permisisse vent. Vicit igitur hostium suorum non copias solùm,
sed animos: quo vincendi genere nullum præclarius potest,
nullum jucundius inveniri. Consecrat Religionis amor tantas
Principis virtutes: ea res omnes, prout venerâ sunt, ita ipsi intuendas
objicit: nihil ei quidquam videtur majus, quam quod Religioni
decorum est: quidquid illa commendat, id ipsi magnum, id
Regium, id summâ ope expetendum videtur. Neque dubium
fuerit vobis, quin ejus in animum cujusque penitiùs descenderit
hodierna hæc deliberatio, cum hic inter nos agatur causa
Religionis, quæ ab ipsius sinu divelli nunquam potest.
Sentio, Academici Proceres, jam unumquemque vestrûm
præcipere cogitatione postulationem illam, quâ nos a
pluribus vivis Academicis provocati, Comitia hæc indiximus.
statim atque nobis delata est, illam diligentissimè expendimus,
verumque, prout ejus magnitudo postulabat, cum Procuratoribus
ornatissimis communicavimus. Uno omnes ore censuerunt
præfatæ petitioni esse annuendum; atque ideircò quam primùm

indicenda esse, extra ordinem, Præclaræ Facultatis Comitia,
quibus tanti momenti negotium tractaretur.
Hujusce autem postulationis duo præcipua capita sunt; alterum
ut Nationibus, ex quibus constat Præclara Facultas, quam liceat
aperire sententiam de eâ Provocatione, quam an. 1718 die 5. oct.
Academia interposuit a Constit. Unigenitus ad futurum Concil. Gener.
Deque his Actis, quæ hanc provocationem, aut antecesserunt aut
subsecuta sunt, quatenus ad Nationes Præclaræ Facultatis, authoræ
Provocatio, aut ejusmodi Acta pertinent; alterum verò, ut iisdem
nationibus liceat de obsequio Constitutioni Unigenitus præstando
quid sentiat, exponere.
Nemo vestrûm ignorat, Academici Proceres, si quid alicujus ordinis
nomine constitutum fuerit, eam censeri posse Corporis universi senten
tiam donec ab eodem ordine, unde profectum est, rescissum fuerit et
abrogatum.
Frustrà objecerit aliquis, Provocationum Actis, quæ an. 1718 tum
tum Facultatum, tum Nationum, ac demum totius Academiæ nomine
instituta sunt, non id juris sanciri ut ii, qui tunc temporis in
Artium Facultatem nondum adscripti erant, eâdem Provocatione
teneantur: quo fit ut ejusmodi Actum, cujus ipsi nullomodo participes
fuerunt, a se rescindi et revocari, si verborum vis et pondus attendatur,
dicere non queant: id verò ita se haberet, si de re aliquâ inter privatos
eorum nomine contractâ ageretur. Sed ut supra dictum est, non
singulorum ea provocatio, sed universorum fuit, qui primò Nationatim
conjuncti, communi deinde provocationis Academiæ vinculo universum
corpus obstrinxêre. Itaque et ad universos et ad singulos, qui in Præclarâ
facultate censentur, pertinet hodierna deliberatio.
Anno quidem millesimo septingentesimo vigesimo, authoritate Regiâ
sancitum fuit, nullius effectûs esse habendas Appellationes. Sed vestri
ergo Ecclesiam obsequii significandi facultas minimè adempta vobis est
et quid de illâ Academiæ Provocatione sentiretis, palam, pro vestrâ parte,
declarandi: imò et hanc Provocationem revocare vobis licet, et quam
obedienter Ecclesiæ decretis pareatis, manifestò comprobare.
Anno 1718 de Constitutione Unigenitus exarserant vehementissimæ
contentiones; spargebatur passim rumor, in damnatis Propositionibus
sanctissima Religionis dogmata contineri, earumque damnatione, et
Patrum et Scripturæ sacra verba ipsa repudiari; quin et sacrorum codicum
lectione fidelibus interdici; sancti Augustini doctrinam, et divi Thomæ
sententiam de Gratiâ et Prædestinatione præsumidari; primum et maximum
de Divino Amore præceptum, et sancti Caroli de administrandâ Pœnitentiâ
regulas impugnari; subrui funditus Ecclesiæ Gallicanæ decreta et
libertates. quidam a Constitutione alieni, sed paulò verecundiores
palam fovebant eam, si minùs fidei, novum doctrinæ et Ecclesiasticæ
disciplinæ planè adversam, ex ipso tamen habitu obscuram esse; neque
in tanto Propositionum numero satis discerni, quonam vulnere
singulæ laborarent. Strepebat igitur passim Gallia clamoribus, ac
quos quorumdam etiam Ecclesiæ Præsulum vox accesserat: his partibus
se se adjunxerat Cardinalis* Eminentissimus, qui et virtutum suarum,
et sedis suæ authoritate, Academiæ oculos in se converterat. quinetiam
illo quasi ictu vapi visa est ipsa Theologiæ Facultas.
In hâc inclinatione verum ad Provocationem lapsa est Academia.
Viginti jam et amplius anni intercesserunt: quid autem attulit illa
temporum series? Clementi undecimo tres deinceps Summi Pontifices
successêre. Omnes Antecessoris sui judicium confirmarunt, et ipsius
vestigia secuti, nulli occasioni defuerunt, ut dissemitatas adversùs
Constitutionem calumnias obtevarent. Modò declaravêrunt Constitu-
tionis Unig. eam esse præcipuè mentem, ut damnati jam et profligati
in Baio et Jansenio errores iterum confodeventur: modò sancti Augustini
de Gratiâ et Prædestinatione doctrinam, ab Apostolicâ sede laudatam
toties et approbatam, multis etiam firmatam Conciliis, non modò
non illo afflatu violari, sed nunc etiam maximè vigere sub ipsis
Summorum Pontificum oculis, eamque in celeberrimis Romanæ
Civitatis scholis præcipuo jure dominari: modò sancti Thomæ senten-
tiam, quam latè patet Ecclesia christiana, omnium veneratione
prosequendam esse. quorumdam verò temeritatem, qui passim jactabant
ex damnatis Propositionibus profluvimas aut ex Scripturâ sacrâ, aut ex
Patrum scriptis ad verbum expressas esse, quantâ vehementiâ insectati sunt.
Primum illud et maximum omnium præceptorum, quam necessitatem,
quam vim haberet, ipsi palam verbis scriptisque docere nunquam desierunt
neque id obscurum est, Romæ non segnius quàm usquam terrarum
typis mandari, in vulgus edi, animarumque pastoribus commendari sancti

* Noailles Paris. Archiep.

componatur.

Quænam fuit Episcoporum de Apostolicâ Constitutione sententia, quis animus? nullus omninò inventus est apud Exteras gentes, quæ Catholicâ fide continentur, qui non Decretum illud fidelium obsequio et obedientiâ colendum esse credidevit. Galliæ, ubi natus est error, Præsules, præter admodum paucos, in eo conseserunt, ut in Diplomate Pontificio sanam Ecclesiæ Doctrinam agnoscerent. Neque Calumniæ, quæ temerè volitabant deterriti, imò accendi magis et erecti, jam Anno 1714. cum sua quisque Diœceseos fidelibus Constitutionem proponerent, quo falsis malevolentia occurrerent interpretationibus, Pastorale Documentum promulgarunt. Anno 1720, ut dissidentes animi magis ac magis revocarentur, novas expositiones in vulgus ediderunt. Documenti Pastoralis ea præcipuè mens fuerat, ut verus ac germanus Constitutionis sensus explanaretur: in expositionibus id consilii fuit, ut innotesceret falsam a quibusdam conflari Constitutioni invidiam, quasi Libertati Scholarum et Sanæ doctrinæ infesta esset, sacrorumque Librorum lectione Fidelibus interdiceret. Ubique nihil prætermissum est, quo vani ac nimis anxii quorumdam metus sedarentur, et planum fieret jura Regni et Ecclesiæ Gallicanæ Libertates nullo modo tentari.

In hoc tanto, tam venerabili, tam valido et efficaci suffragiorum consensu, quis Ecclesiæ vocem non agnoverit? Petri Successores, Episcoporum Corpus, quibus fidei depositum creditum est, quibus ut omnes docerent gentes Christus ipse mandavit, quibus dicto non audientes esse jussit, quibus denique omnibus diebus ad consummationem Sæculi affuturum se pollicitus est, iis sententiam dixerunt, debitam communi ipsorum voci obedientiam denegare, quam perversa, quam præcipitis esset audaciæ?

Nos verò, Academici Proceres, id Majorum nostrorum exemplo fateamur: quantocunque et Doctrinæ et virtutis et famæ fastigio subnixæ sint Academiæ, nunquam tamen eâ fuerunt auctoritate, ut de iis quæ spectant ad fidem, quasi è Superiori loco judicarent. Prolato semel ab Ecclesiâ Judicio, obedire, obsequi, earum semper fuit; definire, decernere, ad Episcopale corpus sacro quodam et intacto jure pertinet.

Neque nobis quisquam respondevit, Dogmatico Sanctæ Sedis Apostolicæ Decreto non teneri fideles, nisi ab Universo Episcopali ordine clarè, liberè, unanimi consensu, nullâ velictâ dubitandi vatione acceptum fuerit; nisi prævio Judicio, re etiam atque etiam atque etiam ad normam suis inquisitâ, ita ut non ex præjudicatis opinionibus, sed ex naturâ rei, certoque et indubitatis principiis sententia feratur. Absit quidem ut quisquam aut sentiat aut dicere audeat, ad ferendum de iis quæ pertinent ad Fidem Judicium, nullam inquisitionem, considerationem, Libertatem requiri. Sed Christi promissis freti, ita sentire, ita dicere debemus, si quid Episcopalis ordinis voce sancitum est, id respuere auribus Fideli cuilibet omninò fas non esse. Sic fore promissum est, ut portæ Inferi nunquam prævalerent: nunquam ergò invalescet tanta pestis, ut seu vi, seu negligentia, seu fraude prævaleant. Episcoporum Corpori Christus adest, Christus Sapientia Patris, Christus æterna Veritas: quatenus veritas præsto est, ut ab erroribus arceat, quatenus Sapientia, præluceat ipsis, ut quæ docuit certâ viâ consequantur. Statim atque Episcopalis ordo cum ipso Capite conjunctus aliquid circa fidem decrevit, statim atque Sacrum illud Corpus, Interpres divinæ vocis ac cælesti Spiritu afflatum, obedientiam postulat, tum veri fideles nihil dubitant: in Episcopali Corpore Veritatem vident: in quo Episcopi consentiunt, dissentire nefas putant; sciunt quippe ad Episcopos pertinere has voces, Qui vos audit, me audit; sciunt eum qui Episcopali Corpori curam suam pollicitus est, neque Episcopis, neque sibi, si Episcoporum vestigiis insistant, defuturum; atque ut Pastoribus in Christi promissis tutissimum semper est præsidium, ita sibi in Fidei simplicitate arcem fore inexpugnabilem. quocunque modo, aiebat Bossuetius, fiat ut Ecclesia consentiat, transacta planè res est: neque enim fieri potest unquam, ut Ecclesia Spiritu veritatis instructa, non repugnet errori. Deus, inquit alio loco, ita versat animos, ita in eis dominatur, ut in aspectabili et perpetuâ Successorum Apostolicorum communione, sana et incorrupta Doctrina semper victrix evadat.

His quasi potentissimis telis expugnatæ mentes felicem in Galliâ rerum mutationem ciderunt, quæ totius Ecclesiæ plausu excepta est. in toto Episcopali ordine vix unum et alterum reperias, cujus metum ac suspicionem visibilis auctoritas non evicerit. in Universo orbe Catholico Academia nulla est, quæ obsequio significando defuerit; quin etiam Gallicanæ quædam Academiæ, ut Parisiensis exemplum in Provocando secutæ fuerant, ita ipsi in revocandâ Provocatione exemplo præiverunt, et Theologica Facultas, quæ cum multis nominibus conjuncta vobis est, tum gravissimâ in ejusmodi rebus auctoritate pollere debet; ipsa vobis præstitit facem, ipsa quodammodo agmen diendum vobis esset, dux præmonstravit. quot Congregationes sive Sæculares sive Regulares, primo torrentis æstu, in transversum abreptæ, re maturiùs perspendâ et cognitâ ad veritatem remigarunt!

Num igitur sola haec nostra Societas in provocatione persistaret? num solitariæ cujusdam contumaciæ crimen subire animo obstinaremus? quod si Constitutionem tam aperte tutatur Spiritalis auctoritas, ipsi quoque protestas temporalis non aperte minus patrocinata est. id quidem summâ opè moliti sunt Constitutioni adversarii, ut in Catholicas gentes omni aditu, cuniculis omnibus animorum suorum sensus obreperent. Quænam tamen Catholica gens ab eo desciuit obsequio, quod Ecclesiæ decreto debetur? et in Galliâ quidem Regia authoritas, observatis religiosè iis institutis, quæ erga pontificum Decreta antehàc usurpata fuerant, Constitutionem Unig. tutam amplexa est, eamque pro tenore suo jussit observari. quàm funditus Regia Majestas Provocationes omnes à Constitutione Unig. anni 1720 edicto sustulerit jam commemoravimus. ibi apertè signatur, Constitutionem hanc, tanquam Ecclesiæ Regnique legem esse habendam; ibi Provocationes tolluntur, ipsas nullius effectûs esse declaratur; ibi edicitur ne quis Regi subditus Provocationibus utatur, ne quis Judex earum ullam habeat rationem. Anno 1730 novo insuper Edicto jubentur omnes Regni cives, cujuslibet conditionis, eam Constitutioni præbere observantiam, eam obedientiam quæ Ecclesiæ Universalis circa doctrinam Judicio præbenda est; quo quidem edicto alterum anni 1720 Edictum corroboratur. Utrumque in omnium Parlamentorum tabulas relatum. Constat itaque in eo consentire utramque potestatem, ut id auctoritate suâ tueantur, quod à plurimis vestrûm expostatum, vobis ego, et ex ipsorum votis, et ex animi mei sententiâ, sum propositurus. Si leant igitur temerè præceptæ opiniones, odia conticescant, concidant partium studia: auribus animisque vestris nihil insusurret, nisi ratio, nisi æquitas, nisi obsequium erga illas Potestates, quibus obtemperare nos Deus ipse præcepit. Nihil sanæ Doctrinæ, nihil Ecclesiasticæ disciplinæ, nihil Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus imminet periculi. Curam omnem et diffidentiam vestris è mentibus ejiciant vox Successorum Petri, Documenta et Expositiones Episcoporum, Constans et Evangelica Principis nostri attentio, quæcumque tum ad Religionem, tum ad Rempublicam spectant diligentissimè perspiciens, ejusque consiliorum sapientia singularis. quod si in vestrûm alicujus animo etiamnunc residebat nonnihil metus nè fortè pura Regni Lar deveniatur, nonne hanc omnino suspicionem adimere debuisset erecta semper ac sollicita Parlamentorum vigilantia? oriatur ergo è pectoribus vestris, spirat in sermonibus aura pacis et charitatis; dominentur nobis Regula, non regulis dominemur. Sanctæ Sedi Apostolicæ, undè unitas Sacerdotalis exorta est, devincti semper et addicti justum ac legitimum obsequium tandem persolvamus; Ecclesiæ præbeamus aures; Augustissimo Regi, Primogenito Ecclesiæ filio, fidem nostram, venerationem, flagrantissimumque studium splendido et immortali pignore approbemus.

Die Sabbathi 23° Maii habita sunt in aulâ matutinensi horâ 2ª pomer. comitia D.D. Deputatorum comitia extra ordinem convocata ab Ampl. D. Rectore, in quibus a meritissimo scriba lecta sunt literæ Regiæ, quibus qn. Balthazar Gibert Syndicus Universitatis exulare jussus erat, et alterum, qui locum ejus occupaverat, eligi mandabatur. Re ab Ampl. D. Rect. in deliberationem missâ unanimi Clarissimorum Deputatorum suffragio electus est M. Franciscus Pitet Emeritus Philosophiæ Professor in collegio Gravinæo. J. Durand

Sequitur tenor Regiarum Literarum

Lettre du Roy a M. le Prince de Rohan Ventadour

Mon Cousin, J'ay jugé a propos de relegueren la ville d'Auxerre, le Sr. Gibert Syndic de l'Université de Paris, et de l'exclure de toutes fonctions de ladite place, ainsi que de voix active et passive et envée part dans les Assemblées de la Faculté des Arts, que dans celles de sa Nation. J'ay pareillement crû devoir exclure des mesmes Assemblées et de voix Active et passive, tous les Principaux, Professeurs, Bacheliers, et maîtres es Arts en la dite Université, qui ont signé l'Acte de Protestation du 11. de ce mois, jusqu'a ce qu'ils se soient desistez de ladite Protestation. Je vous envoye les ordres que j'ay fait expedier sur ces differents objets, et pour vous autoriser a proceder a la nomination d'un nouveau Syndic de la dite Université, a la place dudit Sr. Gibert. Le Zele et la prudence que vous avez marqué dans des circonstances aussi interessantes, m'assurent que vous tiendrez la main a ce que mes ordres soient exactement suivis. Sur ce je prie Dieu qu'il vous ait, Mon Cousin, en sa sainte et digne garde. ecrit a Marly le 14 May 1739. Signé, Louis; et plus bas, Phelypeaux. et au dos est ecrit. a mon Cousin le Prince de Rohan Ventadour.

Lettre du Roy portant ordre de nommer un nouveau Syndic.

De par le Roy.

Chers et bien Amés, ayant jugé a propos pour de bonnes et justes considerations, de Relegüer en notre Ville d'Auxerre le Sr. Gibert Syndic de l'Université de Paris, nôtre intention est qu'il ne puisse a l'avenir faire aucunes fonctions dependantes de la dite place: et étant necessaire d'y pourvoir, nous vous mandons et ordonnons de proceder a la nomination d'un nouveau Syndic de l'Université et de tenir la main a ce que ledit Sr. Gibert soit exclu de toute voix active et passive, et entrée aux Assemblées tant de la Faculté des Arts que de sa Nation. Si n'y faites faute, car tel est nôtre plaisir. Donné a Marly le 14. May 1739, Signé, Louis, et plus bas Phelypeaux . . . et au dos est ecrit . . . A nos très chers et bien Amés les Recteur, Doyens des Facultés, et Procureurs des Nations de nôtre premiere et ainée Fille l'Université de notre bonne ville de Paris

Sequitur Edictum Sive Decretum Regii Consistorii

Arrest du conseil d'Etat du Roy, qui ordonne la Suppression des Actes Signifiés a l'occasion de la conclusion de la Faculté des Arts du 22. May.

Du 14 May 1739.

Extrait des Registres du Conseil d'Etat

Le Roy s'étant fait representer la conclusion du 14. decembre, par laquelle la Faculté des Arts de l'Université de Paris, rejettant d'abord les difficultés de ceux qui ont voulu attaquer la Constitution Unigenitus, acceptée par le Corps des Evêques, revetuë de l'Autorité Royale et publiée dans tout le Royaume, comme si elle étoit contraire aux droits de la Couronne, et aux libertés de l'Eglise Gallicane, aux quels la dite Faculté proteste d'avoir toûjours été, et de demeurer toujours très attachée; elle auroit declaré ensuite qu'elle se soumettoit de coeur et d'esprit a cette Constitution, révoquant l'Appel qu'elle en auroit interjetté au futur Concile General le 5. Octob. 1718, le tout ainsi qu'il est plus au long porté par la dite conclusion: comme aussi la Signification faite le même jour, a la Requête du Syndic, aux Recteur, Procureurs et Suppôts de la Faculté des Arts en la personne du Greffier de la dite Université, par laquelle il leur auroit fait donner Copie du Discours par Luy prononcé dans l'Assemblée tenuë le matin, et où il auroit declaré s'opposer a toute proposition ou deliberation, qui tendroit a révoquer l'Appel et a reconnoître la Constitution, requerant que ce Discours fût inseré dans les Registres de l'Université. Vû pareillement par Sa Majesté, l'Acte Signé de plusieurs des membres et Suppôts de la Faculté des Arts, par lequel en adherant aux Conclusions et a l'opposition du Syndic ils declarent comme Luy, qu'ils persistent dans l'Appel interjetté en 1718 se reservant la Faculté de se pourvoir par les voyes de droit. Ledit Acte Signifié le même jour et dans la même forme que celuy du Syndic de l'Université, avec semblable Requisition au Greffier de le transcrire dans ses Registres. Sa Majesté auroit considéré que de pareils Actes ne pouvoient être regardés que comme une contravention formelle aux dispositions precises des Declarations du 4. Août 1720, et 24. Mars 1730 par les quelles en confirmant les Lettres Patentes Données en 1714 sur la Bulle Unigenitus, et les Arrêts d'Enregistrement de ces Lettres, le Roy auroit expressement defendu de se servir des Appels au futur Concile precedemment interjettez, de les renouveller, ou declarer qu'on y persiste: encore que Sa Majesté ne sçauroit reprimer trop promptement une entreprise, qui ne peut tendre qu'a perpetuer dans la premiere Université du Royaume, une division de sentiments, et une difference de conduite aussi contraires a l'honneur et a la dignité, qu'aux veritables avantages et a l'Union d'un Corps, que Sa Majesté, a l'exemple des Roys ses predecesseurs, a toujours honoré d'une Protection particuliere; a quoy étant necessaire de pourvoir: Sa Majesté étant

en Son Conseil, a ordonné et ordonne que les dits Actes signifiés le 11. du present mois, au Greffier de l'Université de Paris seront et demeureront Supprimés, comme nuls et contraires au respect et a la Soumission qui sont dûs aux Déclarations du 4. Août 1720, et 24. Mars 1730. tendans a émouvoir les Esprits et troubler la tranquillité publique. fait Sa Majesté tres expresses inhibitions et defenses a ceux qui ont Signé les dits Actes de s'en servir, ny de faire aucunes poursuites, ny procedures en consequence, ou d'en repandre et distribuer des Copies: Comme aussi a tous Libraires, Imprimeurs, Libraires, Colporteurs, ou autres, de quelque etat, qualité et condition qu'ils soient, d'en Imprimer, vendre, debiter, ou autrement distribuer des Exemplaires; le tout, sous les peines portées par l'article cinq de la Declaration du 4. Août 1720. enjoint au Sieur Herault Conseiller d'Etat, Lieutenant General de Police, de tenir la main a l'Execution du present Arrêt, lequel sera lû, publié et affiché par-tout ou besoin sera. fait au Conseil d'Etat du Roy, Sa Majesté y étant, tenu a Marly le 14. Jour de May 1739.

Signé Phelypeaux.

Die Mercurii 6°. Junii D.D. Deputati cum adjunctis ex aedibus Rectoriis Sorbonæ-Plessæis circa horam decimam matut. profecti sunt Versalias. Eâdiè profectus erat Ampl. D. Rect. Ibi circâ horam 3am. Pomeridianam idem Ampl. D. Rector juxta ritum his in casibus usitatum deductus ad Cubiculum Regis: præcedebant singuli singulorum ordinum Apparitores, Claves suas, sed tantillum deauratas, manibus gestantes. Sequebantur D.D. Decani et ornatissimi Procuratores, et adjuncti a sinistris singuli ad latus sui decani vel Procuratoris, omnes amicti magnis vibus infulis. Comitatum claudebant tres Universitatis officiarii ordinarii, nempe Syndicus, Scriba et Quæstor. Ingressi cubiculum Regis Augustissimi, ubi frequentissimus aderat virorum Principum cæterorumque Magnatum sive Aulicorum cœtus, Rector Amplissimus in conspectu Regis, qui in sedili Bracchiato sedebat, ad certam distantiam stitit, factaque triplici profundâ inclinatione corporis exorsus est concinnam admodum elegantemque orationem gratulatoriam de Pace ab Optimo Principe non sùsonodò populis, sed toti Europæ felicitèr concessâ. hâc oratione finitâ Rex Augustiss. Gratus Amp. D. Rectori ut paulùs per accederet: quibus autem verbis ipsum fuerit allocutus, præ nimio plaudentium Aulicorum susurro non potui audire: hoc tantum licuit conjicere, videlicet Regem sensum regium maximè vedoluisse singularem Optimi Parentis Benevolentiam in Primogenitam filiam Universitatem. eodem die, quâ via et modo Itum fuerat, redimus. J. Durand

Die Sabbathi 6°. Junii habita sunt hovâ 8a. mat. post Sacrum de more celebratum comitia ordinaria ven. nationis in haberio, in quibus vetuli, quod præactum fuerat Versaliis, sicuti mox relatum fuit. Deinde postulavi, ut Supplicationibus solemnibus totius Universitatis hebdomadâ subsequente celebrandis frequentissimus, et quidem omnium Tribulium, comitatus fieret Amplissimo D. Rectori, tam eundo, quam redeundo; et uni cuique tribuli distribuerentur duæ libræ Turonenses. audito integerrimo Censore, veneranda natio unanimiter annuit postulationi factæ: et ita conclusi. Durand

Eodem Die hovâ 1a. habita sunt in Sorbonâ-Plessæo ordinaria D.D. Deputatorum comitia, in quibus auditi sunt Supplices pro Litteris nominationis. Deinde S.M. de Romigny vices Decani Sacræ Theologiæ agens postulavit, ut ad marginem illorum Actuum, qui extant in Commentariis Universitatis et nomen habent, Actus Provocationis Sacræ Facultatis anni 1714 et 1718. apponatur nota et mentio Decreti Sacræ ejusdem Facultatis die 15 Decembris 1729 Lati, quo quidem Decreto præcedentes Actus omnes circa Provocationem ad futurum Generale Concilium rescidit, revocavit, suosque non esse declaravit; stando firmiter Decreto ab ipsâ Lato mense Martio 1714 pro acceptandâ et recipiendâ cum omni obsequio et Reverentiâ præfatâ Constitutione Unigenitus. huic Postulationi annuit Tribunal Academicum. J. Durand

Die Veneris 12. Junii splendido admodùm Apparatu Processit Universitas pie Supplicatura ad Ædem D. Opt. Sacram sub invocatione Sancti Sulpitii. tantus adfuit Academicorum virorum numerus ex singulis tum Facultatibus tum Nationibus, cæterisque ordinibus sub Universitatis clientelâ positis, ut tota Basilica navis, quæ certè admodùm vasta est, ex integro pene repleta fuerit. eâdem frequentiâ, qua itum fuerat, reditum est. J. Durand

Die Martis 23° Junii in Justitiano collegio post celebra-
tionem Sacri ex fundatione M^i Joannis de Roien quondam
Venerandæ nationis Decani habita sunt comitia Quatuor viralia
in quibus Lectæ sunt litteræ Regiæ quarum sequitur Tenor.

De Par le Roy

Chers et bien Amés jugeant a propos, que tous les Principaux
Professeurs, Bacheliers, et Maîtresses arts en l'Université de Paris
qui ont signé l'Acte de Protestation du onze de ce mois, signifié
ledit Jour au Greffier de l'Université soient privez de toute voix
active et passive, et exclus des Assemblées generales, tant de
l'Université que de la Faculté des Arts, et des Assemblées particulieres
de leurs nations, jusqu'à ce qu'ils se soient desistés de la dite
Protestation. Nous leur faisons Defenses d'assister aux dites Assemblées,
et a vous de les y recevoir, le tout a peine de Desobeïssance; a l'effet
de quoy voulons que nôtre present ordre soit lû dans vôtre
premiere Assemblée et inscrit dans vos Registres, et dans ceux de
chaque Nation en particulier; enjoignons au Syndic de l'Université
de leur Notifier ces presentes et de tenir la main a leur execution.
Si n'y faites faute, car tel est notre plaisir. Donné a Marly le 14 May
1739. Signé Louis. et plus bas, Phelypeaux. et au dos est ecrit
a nos très chers et bien amés les Recteur, Procureurs des Nations,
et Suppôts de notre premiere et aînée fille l'Université de
notre bonne Ville de Paris.

Deinde recitata sunt nomina singulorum Præclaræ Facultatis
Magistrorum, qui propter factam et significatam intercessionem
advertus Decretum die 11° Maii latum ab eâdem Præclarâ Fac.
in Comitiis generalibus apud Maturinenses hoc ipso die habitis, ab omnibus
comitiis tum generalibus quam particularibus facultatum harum nationum prohibebantur, et vetiti regio
tum Electus est Quatuorvir M. Petrus-Jacobus-Elisabeth Desmants
Baccalaureus Theologus, qui ad Sacramentum admissus fuit pro
more. ac demum in Capellanum Venerandæ Nationis ordinarium
Electus est M. Ludovicus Bourse Baccal. Theologus.
eodem die hovâ decimâ mat., habita sunt in aulâ Maturinensi
comitia generalia ordinaria Præcl. Facultatis, in quibus auditi
sunt Supplices alii alia postulantes: a electum fuit a meritissimo
Scribâ et recognitum fuit a singulis Nationibus Decretum die 11°
maii proxime elapsi Latum sive confectum. Ampliss. D. Rector
habuit brevem orationem admodum tersam et politam, quâ
Proceres Academicos hortatus est ad pacem inter se Concordiamque
sinceriter tuendam: postulavit rata et grata haberi quæcunque
gesserat in suo Trimestri Magistratu, et audito Meritissimo Syndico
M. Francisco Pitet dimisit quatuor Nationes Deliberaturas de
omnibus et singulis capitibus, tum a se propositis, tum a meritiss.
Synd. requisitis. hæc porro fuit venerandi hostri ordinis Sententia,
quam ad comitia vegressus exposui. 1° rata gratissimaque habet
quæcunque gessit Ampl. D. Rector in suo Trimestri Magistratu,
ac nominatim Decretum die 11° Maii factum et adsidolissimo Scribâ
relectum his in Comitiis, in quo declarat se singulos conclusionis
eâdem die a se factæ articulos recognoscere, et quantum opus est
confirmare. 2° postulat ut suprà memoratum Decretum, cum
omnibus Actis ad illud pertinentibus, quam primum typis mandetur
Latine et Gallice, eusque exempla, quibus decenerit observantur
sibi insuper maximè placuit, quod Ampl. D. R. cum Regi Aug.
pacem Europæ gratulatus est die hujus mensis 3ª, Academiæ
Principis Dignitatem et honorem summâ cum laude sustinuerit.
Item requivit ut eloquentissima oratio ab Ampl. D. R. habita die
veneris 12. hujus mensis in Comitiis Academiæ supplicatoriis, et
summo cum plausu effusissimoque Lætitiæ Testu ab omnibus
excepta, inscribatur in Commentariis Universitatis: et 06 hæc
omnia tam præclarè tam feliciter gesta Amplissimo eidem
Domino Rectori Litteras decernit Commendatitias aureis characteribus
describendas. 3° postulat Decretum Regium die 14 Maii latum
una cum Libello Regio et in suis et in publicis sive communibus
totius Universitatis Commentariis describi. 4° ne tam feliciter
restituta in Præclarâ Artium Fac. Concordia turbari in posterum
aut tentari possit, judicat Statuendum esse, et vetitum Statuit ac
decernit nullum deinceps in gremium nationis admittendum esse
quin prius ad Nationem hujusce accedens ✱ Interroganti Orn.
Procuratori viva voce coram Natione declaret se adhæsere Decreto
Præclaræ Facultatis Artium Lato die undecimâ Maii an. 1739.
Salvis semper et illæsis edictis, quibus Rex declaravit, suam non
esse mentem, ut novæ subscriptionum formulæ erga constitutiones

✱ Articulus religiosissime observandus.

Pontificias in Regno promulgatas, neque directe, neque indirecte exigantur. 5°. Rogat Ampl. D. Rectorem, ut Scripsij Litteris, tam Suo ipsius, quam proclarae Artium Facultatis nomine, gratias agat Eminentiss. Cardinali, Regni administro, quod Pietatis et Religionis studio motus semper et ductus, hes Academicas apud Regiam Majestatem promouerit, et ab eo flagitet, ut Academiam nostram eadem benevolentiâ prosequi complecti ac tueri. 6°. confirmat quatuorvirum matutinis horis electum, supplicibusq; omnibus indulget.

quatuorviri processito Juramento conclave petierunt atque inde ad Aulam comitiorum Reuersi vetulerunt Prorogatos fuisse fasces Rectorios Serenissimo Principi Armando de Rohan Ventadour; quam prorogationem singulae nationes summâ cum Lætitiâ statim confirmarunt. Amplissimus D. Rector ad suas Aedes Magna virorum Academicorum Caterua stipante fuit Reductus. / Ita Testor, Duvand

Die Sabbathi 27°. Junii habita sunt in Harcurio comitia ordinaria, ubi post Sacrum ex fundatione Magi. Joannis des Authieux Grammatices Professoris in Harcurio et Baccalaurei Theologi de venerando ordine, cum vixevet, usque et usque optime oneriti; gratiae Relatae sunt fidelissimo Questori Magistro Ludovico Fontaine Baccalaureo Theologo, Professori Grammatices in Regia navarrâ, ipsique ad Alterum annum prorogatum est munus Questorium. Deinde nominati quatuor viros Tribules, qui Rationes pecuniae acceptae et expensa à Prædicto fid. Questore audirent atque expungerent, videlicet Magistros, Petrum Bonneyoye Philosophiae Professorem Emer. in Lexouio, Thomam viel human. Professorem in Harcurio, Dyonisium Le Nat Baccal. Theol. Primarium Collegii Justitiani, et Petrum Satis de la Gavanne Bacc. Theol. Soc. Sorbon. alios quatuor pariter viros Tribules appellari, qui examine tentarent Candidatos pro Baccalaureatu in Artibus, Magistros Joan. Tabarie Lic. Theol. Professorem Gramm. in Lexouio, Ludovicum Bourse Baccal. Th. venerandae Nat. Capellanum, Augustin. Guillelm. Joseph. Rose Profess. Gramm. in Sorb. Plessaeo. et Ant. le vallois Bacc. Th. Soc. Sorbon.; quos omnes probauit Vta natio. / Duvand

eodem Die hovâ quintâ Sexta. audita et expuncta sunt Rationes apud fid. Questorem in Regiâ Navarrâ. Superfuit Summa bis mille Sexaginta Duarum Librarum, quindecim assium et novem denariorum, quae penes fidelis. Questorem Remansit. /

Die Mercurii 2°. Julii in festo visit. Bae Mariae Virg. Duvand post celebrationem Missae ex fundatione Magistri Joan. Vadeborge Venae Nis quondam Decani, Retuli adeo vitè compositas concinnèque ordinatas Rationes pecuniae a Fidelissi Questore acceptae et impensae fuisse repertas, ut Unum hoc opus, Unusque labor oculatissimis expunctoribus incubuerit, videlicet, audire, legere, probare. /

Die Sabbathi 4°. Julii post Sacrum de more Duvand celebratum in Harcurio, admissus est ad exercendum onerosi nuncii officium pro Civitate et Diaecesi Constantiensi, honestus vir Franciscus Justinus Hallier Civis Parisinus, praestito, ut moris est, Juramento. / Duvand

Die Sabb. 1°. Aug. celebratum est pro more Sacrum in Harcurio. /

Die Sabb. 8°. Augusti hovâ 1a post prandium Duvand habita sunt ordinaria comitia DD. Deputatorum apud Ampl. D. Rect. in Sorbona Ples. in quibus admissi sunt 46. Supplices pro Litis Nominationis, nihil praeterea memoratu dignum. /

Die Veneris 14. Aug. hovâ 9a Matut. habita sunt in Duvand Aulâ Matuinensi solita Proclara Artium Facul. comitia ad Eligendos ex vnâquâque Natione binos Magistros, à meritissimis tum Bae Mariae tum Bae Genouefes Cancellariis designatos, qui examine probent Licentiandos in Artibus. à Venerandâ Natione Electi sunt, Magister Thomas Viel celeberr. in Harc. Humanitatis Professor pro Examine apud Bam Mar. et pro Exam. apud Bam Genouefam Magister Jud. Joseph Scelles Bacc. Theologus.

Deinde auditi sunt Supplices 14. e quibus duo a vtâ natione fuerunt reiecti. insuper lectae sunt Jussu Amp. D. Rectoris duae Epistolae jam jam referendae. tum deliberatum fuit de tribus articulis a meritissimo Vice-Syndico Magistro Le neveu

Proponitis

Propositis, quorum primus erat ut grates reponde-
rentur Ampl. D. Rectori Principi de Rohan-ventadour
ob nauatam egregie ab ipso operam ut typis mandarentur Acta et
Decreta Praeclarae Artium Fac. tum ob eximiam Epistolam ad
Emin. Card. Regni administrum scriptam. 2us erat ut nomine
Praeclarae Fac. Regi Augustissimo, Reginae, Serenissimo Delphino,
Eminentiss. Card. Regni Administr. aliisque viris Principibus
offerrentur Dicta tum Acta tum Decreta, egregie, quantum fieri
poterit, compacta et adornata: quae etiam ab eodem Ampl. D. Rect.
et eodem nomine ad Summum Pontificem, obtentâ prius à
Rege licentiâ, cum Epistolâ mitterentur. 3us tandem, ut
eadem quoque Acta et Decreta ad singulos Regni Galbici Praesules
Illustrissimos, singulasque orbis Catholici Universitates, cum litteris
à meritissimo Universitatis Syndico scriptis nomine praeclarae
Facultatis, quam primum mitterentur. Super hisce tribus Artic.
lubentissime atque Unanimiter censuit Consensitque cum
caeteris Nationibus Venerandus noster ordo; postulauit insuper
tradi sibi Exemplar duplicis Epistolae suos in Commentarios
Referendum. l. Jrá Testor. Duvand

Exemplar utriusque Epist.

Lettre de M. le Recteur a Son Em. Monseigneur
le Cardinal Ministre.

Monseigneur.

Je suis chargé, en qualité de Recteur de l'Université, de rendre
a votre Em. de très humbles et très vives Actions de graces, au
nom de la Faculté des Arts de tout ce que le Zele de la Religion
et l'Esprit de Pieté vous ont inspiré en sa faueur. L'Intervet que
vous auez bien voulu prendre a ce qui s'est passé dans nos
deliberations, nous assure de l'Approbation et de la protection du
Roy, et nous nous faisons un veritable deuoir de rapporter a V. Em.
un Succez, que tous ceux qui aiment l'Eglise, et qui desirent de
voir la paix, compteront toujours au nombre des enenements
glorieux de votre Ministere. Votre Em. m'a comblé en particulier
de ses bontez, jen suis penetré de reconnoissance et je ne les
oublieray jamais. J'ay l'honneur &c. a Paris ce 24 Juin 1739

Reponse de Son Em.

Je reçois, Monsieur, auec la plus vive reconnoissance toutes les
expressions gracieuses dont vous auez la bonté de vous seruir au
nom de la Faculté des Arts, et l'honneur que vous voulez bien me
faire de me donner quelque part dans le Succès de ce qu'elle auoit
entrepris pour la Religion. Votre zele, votre douceur, et une
prudence au dessus de votre age, aussi bien que les soins de M. le
Card. de Rohan, sont les principales causes d'un enenement si
flateur pour vous, et si utile en meme temps pour le bien de
l'Eglise. Je vous supplie de vouloir bien remercier egalement de la
Faculté des Arts de l'honneur qu'ils me font, et je l'attribuë auec
plaisir a une attention obligeante de votre part. je vous supplie
d'être persuadé, Monsieur. &c. a Compiegne le 30 Juin 1739.

eodem die 14 Augusti post vesperas in honorem Beatissimae
virginis ad aetherevum Thalamum Assumptae celebratas in Sacello
Harcuriano admissus est supplex ipso Regentia et Scholis M.
Angel Diaconus Rothomagensis eâ lege ut non gauderet jure suffragii
nisi postquam consecutus esset gradum Baccalaureatus. Sacramentum
praestitit facta prius declaratione se adhaereve Decretis latis a
Praeclarâ Artium Facultate diebus 11. Maii et 23. Junii praesentis
huiusce anni 1739. l. Duvand

Die Sabbathi 29.° ejusdem mensis habita sunt in Antecessum comitia ordinaria D.D. Deputatorum Apud Amplis. Rect. in Sorbona Plessæo. Plures auditi et admissi sunt Supplices pro Litteris nominationis. accessit M. Ant. de Bacq Doctor. et Socius Sorbonicus Magnus Magister et Primarius Domûs ac collegii Cardinalitii postulans ut vellet Universitas suo nomine impetrare Litteras Regias, quas vocant Patentes ad firmandum sine roborandum quoddam Regii Consilii Decretum latum an. 1726 spectans Primarium et Socios dictæ Domûs Cardinalitiæ. Super hâc Postulatione Tribunal Academicum Judicavit rem ad proxima comitia esse remittendam, neque Procuratorem D.ni Nationis unâ cum meritissimo Syndico M. Francisco Pitet Apellavit Deputatum, qui de hoc negotio diligentius inquireremus. / Ita Testor Duvand

Die Sabbathi 5.° hujus celebratum est de more Sacrum in Harcuviano Sacello horâ 6.ta Die verò Lunæ sequenti Laventatum fuit pijs Manibus M.i Joannis Longuet de Pefontaine Viri Procuratorii et Litterarum Humanarum Professoris in Cardinalitio, et M.i Jacobi de La Lande Doctoris Theologi è Societate Sorbonicâ. / Duvand

Die Lunæ 7.° ejusdem mensis horâ post meridiem 1.ª Vesperæ de festo Nativitatis Beatæ Mariæ, et die Martis 8.° missa solemnis de eodem festo celebrata est. / Duvand

Die Sabbathi 3.° octobris post Missam de more celebratam in Harcuviano Sacello horâ 4.ta appellati sunt Duodecim viri Tribules Equitaturi Amplissimum Rectorem in Supplicationibus Universitatis propè diem habendis. tum Legi quandam Epistolam, quâ postulabatur nova Declaratio Bonorum sine creditorum animorum Venerandæ D.ni a Redemptoribus Jurium emortui ut vocant, Mancipii, Vernacule, les fermiers des Droits d'Amortissements; quam quidem declarationem a fidelissimo Quæstore tradendam esse censuit Venerandus Ordo. / Duvand.

Eodem die horâ post meridiem secundâ ordinaria D.D. Deputatorum Comitia habita sunt apud Ampl. Rect. in Sorbona Plessæo. Plures admissi sunt Supplices pro Litteris nominationis. Statutum fuit postulandas esse Litteras Patentes ad roborandum Regii Consistorii Decretum an. 1726 latum, quo officium Primarii in collegio Cardinalitio declaratur Deinceps inseparabile a Titulo sive officio Magni Magistri ejusdem Cardinalitiæ Domûs. præterea Tribunal Academicum censuit nomine Universitatis accedendum esse ad Litem inter Primarium dicti collegii et Provisorem Burdariosque sive socios Cardinalitios pendentem in Supremâ Parlamenti Curiâ. / Ita Testor Duvand

Die Mercurii 9.° ejusdem mensis Universitas pie supplicatura processit ad Ædem Deo Sacram Sub Invoc. S.tæ Ursulæ in Sorbona

Die Sabbathi 10.° ejusdem mensis horâ 7.ª in Sacello Harcuviano celebratum est Sacrum ex fund. M.i Joannis de Rouen venerandæ Nationis quondam Decani. habita sunt post Sacrum comitia quatuor vivalia. qui munere Quatuorvivi fungeretur electus est Magister Robertus Basselin Bacal. Th. et celeber. Thiais Prof. emeritus in Grassinæo. Summus designatus Pontificem et Oratorem in festum Divi Romani Magist. Lud. Bourse Bacc. Theologum in Oratorem qui imitet Pontificem pro festo Solemni Beatissimæ Virginis sine labe Conceptæ Nominatus Magister Lud. Lafontaine Bacc. Theo. Gramm. Professorem celeb. in Regiâ Navarræa D.ni Quæstorem fidelissimum

Duvand

Eodem die horâ Decimâ in Maturinensi habita
sunt comitia Rectoria. Supplex ibi accessit Serenissimus
Princeps Renatus de Rohan Soubize. Amplissimi Domini
Rectoris frater. Amabilissimus postulatus Immunitatem
ab onere scribendi in Aulâ Comitiorum exceptus est ritu
seruari solito, cum ex eâ gente nobilissimâ, istunt se se
dignissimi sæculi gratiam aliquam ab Academiâ postulaturi.
Scilicet cum primum Aulam ingressus est, Amplissimus
Rector, Procuratores ornatissimi, lectissimi Quatuorviri,
singulique Proceres Academici surrexêre et capite
aperto ipsum salutantem mutuâ salutatione excepérunt.
tum sedentes facti et capite contecto ipse Supplex Serenissimi
in sedili brachiato mediâ in aulâ posito sedens tecto capite
consuetam supplicationis formulam altâ voce emisit.
postea detecto capite surrexit, salutauit Ampliss. D. Rect.
orn. Procuratores proceresque Academicos, qui stantes
et capite detecto ipsum abeuntem mutuâ inclinatione
salutarunt. Dimissa sunt nationes suum quæque in
locum deliberaturæ de Serenissimo supplice et alij
qui post ipsum stiterant se se, et confirmaturæ Quatuorviros
matutinis horis electos. Venerandæ natio animo proponsissimo
maximoque cum elogio indulsit Serenissimo supplici:
grata habuit et rata quæcunque gesserat Ampl. D. Rector
in suo Trimestri Magistratu, ipsi litteras decreuit commendatitias
summa honorificentissimas, confirmauit Quatuorvirum
sum mane electum, supplicibusque alij indulsit:
regressis nationibus singuli quatuorviri solitum prætextæ
ornamentum, ingressique conclave unanimi consensu
prorogarunt fasces Rectorios Serenissimo Principi Armando
de Rohan-Ventadour. communem hunc unanimemque
delectum verbis elegantissimis lectissimisque sententijs
extulit meritissimus honorandæ Nationis Quatuorvir M.
Antonius Durandon Licentiat. Theol. Soc. Sorbon. nec non
celeberrimus Philosophiæ Professor in collegio Grassineo
vir locupletissimâ ac pretiosissimâ quâque scholiorum
litteraturæ supellectili munitissimus. Singulæ nationes
incredibili lætitiæ sensu perfusæ hanc prorogationem
confirmarunt. J. Durand

Die 25. octobris, quo recurrebat solemnis festiuitas in honorem
Sancti Romani Archiepiscopi Rothomagensis, optimi Vrbis
Nationis Patroni, oblatum fuit pro more Incruentum
Missæ Sacrificium a Viro Clariss. M. Ludouico Bourse
Baccalaureo Theol. qui pridie post vesperas a me fuerat
Rogatus ut hâc Legatione sibi defungeretur. adfuit
Ampliss. D. Rector, Serenissimi Principis de Rohan-Ventadour.
Post Missam idem Vir Clariss. qui pontificij partes cum
Pietate summâ et dignitate adimpleuerat, a me rursum
inuitatus, ut moris est, panegyricâ Oratione eâque
sacrorum dissimâ eximias Sanctissimi Patroni Virtutes celebrauit.
Discedens Ampliss. D. Rector ad curruumque suum
reductus est præeuntibus quatuor Apparitoribus duobus
scilicet è Gallicanâ Natione, et duobus nostris Clauam
gestantibus, stipantibusque plurimis Proceribus Venerandis
plaudente et Acclamante studiosâ Iuuentute Harcuriana.
Tota hæc solemnitas peracta est in sacello Harcuriano. J.
Ita Testor J. Durand

Die 27. eiusdem mensis hora 4ta habita sunt in aulâ
Maturinensi comitia censoria. Dicebat est Ampl. D. Rect.
Breuiter quidem, sed Eleganter admodum et suauiter
auditi sunt supplices. tum meritissimus Prosyndicus
Iubente Ampl. D. Rectore Legit Breue Pontificium

à Sanctissimo Papâ Clemente XII. Scriptum, quo quidem Summus Ille Pontifex maximè gratulabatur tum Amplissimo Rectori tum Præclaræ Facultati quidquid peractum fuerat circà Revocationem Appellationis interpositæ ab Universitate Interjectæ an. 1718, et Acceptationem Constitutionis Apostolicæ, quæ incipit Unigenitus. Legit quoque plurimas Epistolas tum Illustrissimorum Galliæ Præsulum, tum Regni Academiarum quibus significabant gratissima sibi acceptissimaque fuisse Acta et decreta Facultatis Præclaræ circà prædictam tùm Revocationem tùm Acceptationem. quâ factâ lectione postulavit idem meritissimus Prosyndicus 1°. ut Breve Pontificium in commentariis Universitatis describeretur a fidelissimo scribâ 2°. dixit Rogandum esse Amplissimum Rectorem ut nomine Præclaræ Facultatis per Epistolam Summo Pontifici gratias rependeret quam maximas. addidit 3°. curam esse committendam meritissimo Syndico ut Academia Tolosana Summoperè gratularetur quidquid a se peractum fuisse rescriberet postquam accepisset Acta et decreta Facultatis nostræ Præclaræ. Dimissa sunt nationes earum quæque in locum electuræ suum Censorem, et deliberaturæ tùm de supplicibus, tùm de tribus articulis a meritiss. Prosyndico propositis. Veneranda natio in censorem Elegit Magistrum Robertum Basselin Baccalaureum Theologum nec non celeberrimum Philosophiæ Professorem Emeritum in Grassinæo: supplicibus indulsit, et tribus capitibus à meritiss. Prosynd. propositis annuit. Durand

Die Sabbathi 4°. novembris horâ 4ª matutinâ post celebratum de more Sacrum in Sacello Harcuriano habita sunt comitia, in quibus expositi confracta esse argentea Vdæ nationis candelabra, maximeque decere aut ipsa vefici, aut nova, si expediret confici. ve totâ ex vicu cognitâ placuit unanimiter nova esse conficienda, et hanc curam Fidelissimo Quæstori esse committendam. atque ità a me conclusum fuit. /. Durand

eodem die horâ 1ª Pomeridianâ habita sunt apud Ampl. Rectorem comitia ordinaria D. Deputatorum in Sorbona Plessæo. / Durand

Die 12°. ejusdem mensis per schedulas convocati celeberrimos Professores ad deliberandum de negotio Maximi momenti ad veditus nuntiatum pertinente. Deputatus est sapientiss. Decanus Magister Guillelmus Dagoumer vir Rectorius, Provisorius, et innumeris aliis titulis maximè commendabilis, qui mecum et aliarum Nationum deputatis eâ de re ageret Durand

Die Sabbathi 21°. ejusdem mensis celebratum est in Harcurio Sacrum horâ 4ª pro festo Præsentationis Beatæ Mariæ. horâ vero 1ª post Meridiem habita sunt extraordinem comitia D. D. deput. apud Ampl. Rect. in Sorb. Pless. ad deliberandum de quodam urgente negotio ad minora Collegia spectante. / Durand

Die 25°. post celebrationem Missæ in honorem Sanctæ Catharinæ horâ 10ª exposui coram venerandâ natione satisfaciendum esse sumptibus factis ad excudendas sine typis mandanda Acta et decreta Præcl. Facultatis Artium pro ut Statutum fuerat Conclusione ejusdem Facultatis Latâ die 23°. hujus in Comitiis generalibus apud Matuvinenses habitis; et pro parte venerandæ nationis persolvendam esse summam Ducentarum quadraginta sex Librarum cum novem Assibus. ve in deliberationem missâ, audito æquissimo Censore, rogatis ex ordine dictisque sententiis, placuit hanc summam a Fidelissimo Quæstore solvendam, et ità à me conclusum fuit. Durand

Die Sabbathi 5°. Decembris ejusdem anni 1739 habita
sunt apud Amplis. Rectorem in coll. Sorb. Plesso 11
ordinaria DD. Deputatorum comitia. Auditi et admissi
sunt Supplices pro Litt. Nominat. fidem Academiæ præstitit
D. Coelin in Supremâ Senatûs Curiâ Patronus, quem in locum
D. Aubery nuper fato functi elegerat Universitas pro uno è suis
in eâdem Supremâ Curiâ Patronis. I. Durand

Die Lunæ 7°. ejusdem mensis post Missam solemnem de S.to
Nicolao M. Ludovicus Fontaine Baccal. Theol. et in Regia
Navarrâ Grammatices Professor Innuit nomine Nationi M.ri
Mich. Rouland licent. Theol. in Pontificem pro subsequenti
Die festo in honorem Beatissimæ Virginis sine Labe Conceptæ.
Die Martis 8°. ejusd. Mens. Beatissimæ V.ni sine Labe Conceptæ
festum pro more celebratum fuit in Sacello Harcuriano. Pontificij
partes implevit præditus Magister Rouland: Idemque post
solemnem Missam Oratione Panegyricâ Sanctissimæ Patronæ
Laudes magno cum plausu prosecutus est. eodem Die post
secundas Vesperas habita sunt comitia in quibus renominati
sunt Deputati, qui vnà cum fidelissimo Quæstore lustrarent
Domum a M.o Le Sauvage Nationi Legatam et cognoscerent
de restaurationibus in Illâ Domo conficiendis pretiusquam
novo conductionis pretio cuipiam tradaretur. I. Durand

Die Lunæ 14°. ejusd. Mens. Universitas piè Supplicatura
processit ad Ædem Deo Opt. Sacram sub invocatione S.ti Nicolai
è Cardineto. I. Durand.

Die Mercurii 16°. ejusd. mensis celebratum est in Justitiano Colleg.
Sacrum ex fundat. M.ri Joan. de Roüen horâ 7.â matutinâ.
ibidem electus est Quatuorvir M. Jac. Le maître licent. Theol.
eodem Die hora 10.a habita sunt in Maturinensi comitia Rectoria
ibi Amplis. Rector Serenissimæ Principis de Rohan-Veritadour
elegantissimâ oratione declaravit se Rectorios fasces resignare,
et quamvis suum Suaque Gentis Illustrissima nusquam
Defuturum sollicitus præsidium, tamen non sine intimo et ad
medullas usque penetrante mœrore a singulis viris Academicis
fuit auscultatus: etenim vix bene lingua facundissima verbis
exprimere valeret Delicatissimus ac catarhus exavare, quæ de
Serenissimo Principe Rectore suo Amantissimo sentiebat
æternumque sentiet Alma Scientiarum Mater Academia
quem profectò ut Tutelare Numen in terris habere gestiet Natio
Veneranda. auditi sunt postea Supplices. auditus est et meritiss.
Vice-Syndicus M. Jacobus Valette Le Neuen qui retulit de
Supplicibus, legit brevem Summi Pontificis ad Amplis. Rectorem
pluvimasque Epistolas Prædecessori gratulatorias, postulavitque
ut elegantissima oratio Amplis. Rectoris in comment. Universit.
referretur, et nominaventur ab unâquâque Natione Deputati
qui inviserent Serenissimum atque Eminentiss. Cardinalem de Rohan,
statim atque Lutetiam vedisset, ipsiusque nomine Præclare
Facult. gratias agerent quàm maximas, quod Serenissimi Principis
sui Nepotem ad munus Rectorium promoveri Annuisset.
Dimissæ sunt Nationes confirmandæ Quatuorvivos matutinis
horis Electas et de cæteris deliberaturæ. Ven. Natio Turonen. in
Locum pro more secessit. Rata maxime et gratissima habuit
quæcunque gesserat Ampl. Rect. in toto suo Magistratu
Litterasque concessit honorificentissimas. Censuit Elegantiss.
orat. Ampl. Rect. in comment. Universit. referendam, suum
procuratorem nominavit qui cum eo quem adjungere sibi
vellet, tribuli Inviserent Eminent. Cardinalem de Rohan una
cum Deputatis aliarum Nationum; confirmavit Quatuor-

virum mane Electum, supplicibusque omnibus indulsit.
venerij nationibus ad comitia, vetuli sententiam v.da n.ij
ut modò. quatuor-Viri praestitâ e juramentum, ad
conclave itum est. bipartitis de eligendo rectore quatuor-
virorum sententiis conclave ingressus et Amplis.s Rector
ad conciliandos animos suoque juve utens, electus est
Magister Jacobus Valette Le Neuen Licent. Theol. Soc. navarr.
et Philosophiæ Professor celeberrimus in Marchiano.
hanc Electionem prosperrimo animo confirmavit
veneranda Natio; sed intus valdè improbavit quod
gesserat dictus Le Maître perfidus in hâc parte Votorum
venerandi Ordinis interpres. Vir vigro Notandus lapillo.

Duvand

Anno D. 1740 die 2.a Januarii celebratum est pro move
sacrum in Harcurio hora 9.a matutina. horâ vero 1.a post
meridiem habita in Laudunèo Comitia ordinaria
D.D. Deputatorum Universitatis apud Ampl. Rectorem

Duvand

Die Lunæ 11.a ejusdem mensis habita sunt in Harcurio
extraordinem per schedulas indicta comitia celeberrim.
Professorum. ibi vir Clariss. ac N. Petrus Le Monnier
celeber. Phil. Professor et fidelis. Quæstor vellitumni e
nuntiatibus provenientium exposuit se vocatum fuisse
cum tribus aliarum nationum Quæstoribus Apud
Magistrum Fiat generalem eorumdem vellitum Quæstorem
sive receptorem, ut singuli pro suæ nationis parte
acciperent portionem pecuniæ distribuendæ primariis et
Professoribus tam actu Regentibus quam emeritis, et
cum quæstor fidelissimæ Nationis Picardicæ postulasset
duplicem emeriti portionem, nimirum pro Magistris
Caron et Grandin, quorum neuter complevisset viginti
annos publicæ Professionis, dixit se noluisse huic
dispositioni consentire priusquam nationis suæ Professores
consuluisset, postulasseque ut interim Duplex mox
prælata portio apud Quæstorem generalem servaretur
donec eâ de re fuisset Statutum. his auditis quæsitum
quid facto esset opus; sic autem omnes censuêre unanimiter.
Primum oportere ut fidelissima natio conformem se
præstet Nationibus Gallicanæ et Normanicæ quantum ad
tempus in utrâque illâ natione requisitum ut quinis
professor obtineat jus emeriti; quòd quidem tempus est
viginti annorum integrorum et sine interruptione
decursorum in collegio celebri, id est, pleni, in vocant
exercitii - Deinde concedendum duobus Magistris
Caron et Grandin id quod postulant, sed duntaxat sub
titulo gratiæ nulli posthâc simile ob causam
impertiendæ, atque ita a me conclusum fuit. Duvand

Anno D. 1740 die Lunæ 18.a Januarii habita sunt comitia
venerandæ nationis extraordinem per schedulas, ut moris
est, convocata in Harcurio. ibi Magister Jud. Fontaine
Quæstor dixit Dominam Vidnam Ficquet proponere
solutionem summæ quatuor millium et quingentarum
libellarum quæ a venerandâ natione fanovi data fuerat
et asservata sive annexa domui ad se pertinenti, prout pse
declaratur contractu inito inter partes suo tempore et loco.
Natio veneranda acceptavit acceptatque prædictam

prædictam solutionem, quæ quidem
recipietur a prædicto Magist. Ild. fontaine 12
quæstore, qui pro suo munere congruam et debitam
tradet apocham. atque ita concluſi. / Durand

Die 28°. ejusd. mensis celebratum est de more sacrum in
Regiâ Navarrâ pro festo Sancti Caroli Magni ex fundatione
Magistri Du Boulay. nulla habita est oratio panegyrica
vices evant Nationis Gallicanæ, quæ hoc anno fiunt

Die Sabbathi 30 ejusd. mensis Ampl. Rect. Decani facultatum
Superiorum ornatissimique Procuratores singuli cum suis
adjunctis contulerunt se ad ædes Supremorum Magistratuum
iis pro more cereos oblaturi. solum Supremi Senatus Proto-
præsidem invenimus, quem oratione elegantissimâ salutavit
Ampl. Rector, Respondit ipse perhumaniter sed gallice.

Die Lunæ 1°. februarii versalia habitum est eodem numero quo
mox. Obtulit cereos ampliss. Rector Regi Augustissimo, Reginæ
optimæ, Serenissimo Delphino, Serenissimo Duci Aurelianensium
Eminentiss. Cardinali Flouxo, Illustrissimoq; cancellario, tam
elegenter tam concinne peroravit, ut omnium admirationem
extitavit, omnium plausum reportaverit.

Die Sabbathi 5°. ejusd. mensis habita sunt ordinaria DD. Deputat.
comitia apud Ampl. Rect. in Laudunæo.

omiseram quod die martis 2°. ejusd. Mensis post celebrationem
missæ solemnis in sacello Harcuriano admissi fuerant duo viri
supplices pro Regentiâ et Scholis titulo Magisterii in Artibus
et Baccalaureatûs in Theologia videlicet Magistri Brunet et
Lyoult. ita Testor Durand.

Die Lunæ octavo ejusdem mensis Amplis. Rector Sapientiæ Decani
ornatissimique Procuratores singuli cum suis adjunctis è collegio
Harcuriano progressi sunt ad Palatium Condæum Serenissimo
Principi Ludovico Henrico de Bourbon Condé supremum officium
persoluturi, ibi regio submissâ voce precibus singuli suo ordine
aquâ Lustrali defuncti Principis Fœretrum asperserunt. subinde
eodem ordine veditum est in collegium prædictum. / Durand.

Die Lunæ decimo quinto ejusdem mensis, qui natalis est Augustissimi
Regis nostri Ludovici XV. celebratum est solemne sacrum in
collegio Harcuriano ex fundatione Magistri Ludovici le Sauvage
Baccalaurei Theologi Philosophiæ Professoris Emeriti in Regiâ
navarrâ et venerandæ nationis nostræ Decani. adfuerunt
Ampliss. Rector, ornatiss. Procuratores meritiss. Synd. et fidelissimus
Universitatis Scriba et alii Magistri qui ex tenore fundationis hujus
solemnitati viâ cum singulis Tribulibus venerandis interesse
debebant. omnia ritu et ordine a clarissimo fundatore præscripto
observata fuêre. ita Testor. / Durand

Die Sabbathi 5°. mensis Martii post celebrationem sacri in
honorem Beatiss.æ Virginis et alterius missæ pro defuncto Tribuli
Magistro Dadure Du Marais in sacello Harcuriano admissus est
supplex pro Regentiâ et Scholis Magister Robertus Picquenard
Constantiensis Baccalaureus Theologus. / Durand

eodem die horâ post meridiem 1ª. habita sunt apud Amplissimum
Rectorem in Laudunæo comitia ordinaria DD. Deputatorum
Universitatis. Durand

Die Sabbathi 12°. ejusdem mensis celebratum est in sacello Harcuriano
sacrum hora 7ª. matut. pro uno Tribuli defuncto M. Alexandro
cornut Abrincensi et Baccalaureo. / Durand

Die Jovis 24°. Mensis ejusdem post celebratum de more sacrum
ex fundatione M. Joan. Rouannai in Harcurio habita sunt
comitia circa horam octavam, ibi gratias efficissimas venerandæ nationi
quod me suâ pecuniâ decovasset, persolvi. Affectus mihi fuit, et
quidem unanimi consensu, vir clarissimus M. Petrus Satis de la
Garanne Lexou. Baccalaureus Sorbonicus; in quatuor vicinan

electus est. N. nic. Josephus David Baccalaureus Theol. et celeberr.
grammatices Professor in Lexovio; concessæ mihi fuerunt litteræ
commendatitiæ. ⁂ eodem die hora 10ª apud Naturinenses habita
sunt comitia Rectoria in quibus præpendissimo omnium stationum
animo Rectorii fasces prorogati sunt Amplis. Rect. M. Jac. Valette
le aîné: quid porrò hisce in comitiis sedem ornatissimi Procur.
pro primâ vice occupavit clarissimus Successor, ipsius erit
fusius referre quidquid in iis peractum sit: hic denique finis
erit omnium quæ, me Procuratore, gesta sunt in Nat. Ne

Acta Venerandæ Normannorum Nationis

Procuratore M. Petro Carolo de la Garanne Satis Presbytero Lexoviensi S. f. P. Baccalaureo Theologo, Socio Sorbonico

A Die 24ª Martii anni 1740

Die vigesima quarta martii anni 1740 comitiis ordinariis mane post sacrum in sacello Marcuriano habitis unanimi omnium tabellarum consensu ego Petrus Carolus Delagaramensis presbyter Lexoviensis S. S. L. Bacc. Theologus, Socius Sorbonicus procurator electus sum; Magister vero Nicolaus Josephus David Bacc. Theologus et celeberrimus grammatices in Lexoviensi Professor, ex voto clarissimi exprocuratoris, Jasses amplissimo Rectori viro clarissimo M. Jacobo Vallete Cenomanensi omnibus ordinibus gratissimo Rectoris prorogatarius quadrumvir creatus est. Ita est. Delagaramensis

Eadem die in comitiis preclare artium facultatis apud Matturinenses habitis prorogati sunt, plausibus omnibus summoque ordinibus, Jasses Rectori Magistro Jacobo Vallete Cenomanensi clarissimo, et celeberrimo philosophiæ professori in Collegio Marcuriano, Socio navarrico. Ita est. Delagaramensis

Die secunda mensis Aprilis anni 1740 in comitiis ordinariis deputatorum universitatis apud amplissimum Rectorem habitis in Sanctensi sacra supplicandi potestate natalis montagne detenti que aliquot artium magistri nomine tam suo quam aliorum in artibus magistrorum qui juvenes et adolescentes alunt et docent privatis in pedagogiis amplissimo Rectori, sapientissimis decanis, ornatissimis procuratoribus Libellum supplicem exhibuerunt, postulantes 1° ut se universitas specialius susciperet sub cujus tutamine adversus quosdam homines aquibus quotidie in frumentariis distributione perturbantur. 2° ut sibi leges statuerentur, quibus auditis et egressis, magister Franciscus Gilet Judicus dixit se nihil movari quominus illis magistris artium dedicatum modo nullos domi suæ adolescentes qui nondum annum quartum decimum implevissent, instituant nisi in scholas academicas venerint; se deinde pro amplissimum Rectorem missa in deliberationem rogatis de singulis sententiis plenis votorum consensu deputatis omnium supplicationi predictorum magistrorum in artibus, nemine nobis clientes adversus quemlibet, aliquo modo ab amplissimo Rectore commendatum fuit. Delagaramensis

Die nonâ Sextâ mensis aprilis ann 1720
Labita est Synodus Vniversitatis apud Mathu-
rentes ab apprimo Rectore Sapientiæ,
et ornatis procuratoribus. Comparuerunt tuleliæ
Parochiales rectores, et beneficiarii: dixit que
Sap. Salubrimæ facultatis decanus magistrum
Rasy Radrix presbyterum tolosatensem in parochiâ divi
Severini commorantem ad hanc salubrimam facultatem
Designatum in Capellanum Rogare deliberandum
artium facultatem ut ipsa dictæ ad nominationis
Concedere velit, re ab amplo Rectore in deliberandam
mittâ, rogatis dictis que Sententiis postulque
Sacramento coram apprimo rectore, in capellanum
Electus est. Lagasannetaire

Die Sabbati Septimo maii post factum sacrum
ordinarium hora Sextâ matutinâ habitatum
comitia in Sacristia in quibus dixit ornatissimus
Procurator confectum landem esse negotium cum Mat. Magd.
Debeaudre Juxta conclusionem latam die 24ta aprilis
his contentam terminis.
Le vingt cinq avril mil Sept cents quarante a une
heure après midy Sont Venus au College de Harcourt
une assemblée extraordinaire Delanation de Normandie
Dument convoquée par un billet Demonsieur le procureur
Saisant lusage, au sujet dune transaction entre
Mad.elle Veuve de Beaudre Seulle et unique heritiere
de feu Messire Louis Lesauvage Bachelier en theologie
Delamaison et Société de Harcourt, professeur emerite
aux colleges de montaigu et navarre, ancien doyen
de la nation; par laquelle transaction ladite Dlle
Debeaudre consent a lexecution du testament dudit
feu Sieur Lesauvage son oncle, et autorise la
deliverance des faits faits a ladite nation aux
clauses et conditions portées dans latransaction cy
dessus, dont lecture a été faite dans lassemblée
assemblée par maitre Louis Fontaines son procureur,
prestre Bachelier en theologie, professeur au College
de navarre: Ou Mr Bachelier professeur emerite
de philosophie aux grassins, Bachelier en theologie
Son Censeur qui a dit quil croyoit convenable
Les noms des deputés à l'effet d'assembler et
Signer ladite transaction au nom de la compagnie.
Laquelle Deliberation a été unanime à assemblée la
dite transaction et a nommé maitre Louis Bouget
prestre professeur de Rethorique au College de montaigu
et Mr Denis Lerat prestre Bachelier en theologie
principal du College de Justice, pour assister et

magtes et Signes latransactions en son nom, conjointement
avec messieurs les procureurs censeurs et questeurs
deputés nez de ladite nation, ayant mandé aussi
Charles de Lagarde metaire prestre bachelier en la faculté
de decret et Docteur de Sorbonne procureur de ladite
nation de Normandie ay conclu et arrons Signé Leclerc
Jouvet et an. Lagarde metaire

Eodem die hora post meridiem prima habita sunt
comitia ordinaria deputatorum universitatis
apud R. Rectorem in Laudunos. Comparuerunt
multi supplices quo litteris nominationis, quae
conferre Venit. Lagarde metaire

Die sexto sancti Nicolai nono mensis maii in
comitiis ordinariis dixit orn. procurator de donatam
testamento viri clarissimi m. Delamare ab ipso Legatam
nostre nationi domum ayantideum mentibus; genes
esse veneandum ordinem, absque ullo detrimenti
periculo quam citissime quorsum adducare officies
ad reficiendas domus illius partes exesas; sed
quoniam negotium istud adeo gravi egere deliberat
tione visum est, Censuerunt venerandi tribules
ad extraordinaria comitia de transferendum, de
quo ita a me conclusum est. Lagarde metaire

Die Sabbati decima quarta mensis maii vite
convocatos; et apud Kalendarium hora post meridiem
prima congregatos tribules venerandos ego orn procurator
Rogavi, si videtur in interesset audituros deputatos
censor, ut cum sibi magistro Joubert Lamy ridem
venerando nobilis architecto, Redemptoris, cuique
entrepreneur, et dementorii munere summa cum
laude perfuncto demandanda esset provincia exesas
reficiendi partes domus a Sapientissimo quondam
Decano magistro Delamare venerando ordini
Legata; an m. Joubert et prorogandum architecti
munus, et adjungendus dementatoris; audito integerrimo
censore, rogati virilim sententiam tribules 1° annuimi
consensu censuerunt magistri Joubert ut architecti
prudentia et cuius rem votam esse permittendam,
instaurationes que maxime urgentes quam primum
inchoandas. 2° unanimi suffragiorum numero, eidem
magistro Joubert Redemptoris et dementarii munus
prorogauerunt, atque ita cum procuratore
conclusum est. Lagarde metaire

Die decimâ nonâ ejusdem mensis habita sunt in Ravennio, horâ post meridiem quintâ extraordinaria comitia per Schedulam omnibus tribulibus, ut fieri solet, oblatam convocata in quibus ord. procuratore rebulis sibi procuratori et fidelissimo quaestori ejusdem appositorem significatum esse actum intercessionis, quâ videlicet m. Franciscus Guilbertus Hermitte Imeritus in Ravennio professor intercesserat gravissimis ullâ laboretur ratio conclusionis latae die decimâ quartâ mensis hujus de conservando m. Boubert in archipeti simul et commentariâ munere, re personâ procuratorem ad deliberandum propositâ, audito equitissimo censore m. Bosselin declarante sibi videri posse nullam fieri hujusce intercessionis rationem, placuit ven. nationis universe suffragiorum longé majori numero prefatam conclusionem confirmare; atque ita a me conclusum est. L agrammatista

Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo die vigesimâ octavâ maii habitis a me procuratore per schedulam ab apparitore ex domo delatam venerandis tribulibus, habitatione in Ravennio extra ordinem comitia venerandae nationis generalia horâ quintâ pomeridianâ, in quibus lectis, viâ cum utriusque clarissimi patroni sententiâ, conclusionibus ab eâ latis diebus decimâ quartâ et decimâ nonâ hujus mensis, lecto item instrumento intercessionis cui subscripsere nam Hermitte, Lemonnier, Levallan, et Bonnaseus, ea ipsa intercessionem illam habentia sunt, dixi opifices in domo á me elaborare et testamento venerandae nationi legatâ manum operi passe ven. nationis adhibere cepisse, diligenter allaborandum ne ab eam intercessionem ab opere removeantur: nostram hanc fore venerandae nationi eo damnationem, quod ea domus et vetus et vacua et omninò tam deserta ac ventis et imbribus exposita fundi futura sit inutilis, grandia que maxime urgent non reparentur. Rogavi igitur venerandam nationem quid tam fieri de re fieri vellet

Re ad deliberandum a me propositâ, audito equitissimo censore, rogatis dictis pro sententiis; aderant autem plurimi ex iis duodecim magistris qui suffragiis in comitiis aliter sentire nisi fuerant, qui omnes maximè mirati sunt, quinam illi forent quos quatuor omnino magistri in illo pene intercessionis instrumento consortes suos esse dicerent? unanimi omnium consensu placuit,

1° Venerandam nationem omnino stare conclusionibus à se latis diebus decimâ quartâ et decimâ nonâ hujus mensis, eas que à se de integro confirmari: cum que scindus dominus à se testamur venerande nationi legato jam gratiosus prematur servitutibus ut in eo nihil extrui possit vindicatur, reservandis illis edibus structis venerande nationis duntaxat annuos pensionibus.

2° quod in priori conclusione dicatur D. Robert permissa res ea sola que domum illam spectat, id eatenus dictum esse, ut deputati venerande nationis, quibus, ut asses, illius universe rei gerendæ curam committit, utantur et consilio et opera illius viri qui de ea re adhuc meritus est, et aut alium ab ipso architectum, aut alios quem quibus alios ipse commentarios ad eis adhiberi, et sibi inutile et nihi quam se gratis existimet; cum ipsi summam rerum ejus cenobii fidem habere maxime bonos solita sit; a se vero quidquam in ea re novi edi non muchi ut ni ea maxime sibi conscia sit sibi intistere se verbis ac moribus quibus quam a regibus datum acquisit antiquitus ab ea fam multis laborantibus sæculis nedum exaudit, neque alios adhuc esse capit oneri neque se posse confidit; alioquin vero quem ex illis gratuer tribulibus qui intercedunt, serio metuere ne sin ille ei res ea sola permissa dicta sit sibi plus arrogare quam quantum ei a veneranda natione tribui aut decet aut licet.

3° quandoquem ab eis qui intercedunt vocatus in jus venerandæ nationis judicii aleam subiri.

4° super hac re utraque se sicuti et tale, si aliter comperi minime poterit pertequendi et iis omnibus rebus que domum á magistro Testamur sibi legatam spectant exsendis, præter deputatos natos deputati magistros Ludovicum Bouget, Joannem Deschanteloup et Dionisium Cellat viros procuratorios, eosdem que quæstorios, quibus illius utriusque rei gerendæ curam committit. Pacta ipsis potestate ad eam litem in foro castelleti pertequendam et exercendam quem liberet in foro Castelleti procuratorem nominandi et ita á me constitutum est. Lagoyannetatis

Die trigesimâ primâ mensis maii in comitiis apud Horcurios post solemnes sacrum pro salute animæ

Magistri Laurentii Du Bellaÿ Constantiensis Doctoris Theologi celebratum habitis cum ego procurator Magistros Hermite et Lemonnier è comitiis digredientes Regiam coram omnibus, ut comitiis adesse vellent et si quid laberent in medium afferre, sic que pax speranda tandem coalesceret, intempestiva postridie Regationis discessit: nec ita multo post Sapientissimus decanus, post priam tamen eorum intercessionem adhuc se plane et professus, utrumque ipse quoque secutus est. quod cum ordini venerando fort grmolestum coactus tandem est Gem secunda facit abjicere, et dare negotium suis deputatis, audito prius integerrimo censore ut adversus eos qui intercedunt Jus suum prosequantur.
et sta á me conclusum est. Lagaronnetais

die 16° junii fol 24°

Die vigesima tertia Junii post solemne sacrum in Spiritu Sancto celebratum habita sunt comitia Vene rabilis nationis, in quibus electus est quadragesimus octavus in m. desrues Licentiatus Theologus Cadomensis nonarius.
Deinde ad nonam venerandam nationem diligenti cum D. Soubert tum deputatorum opera vicinum illum D. Daubichon qui scire fundat dominus á magistro Letamaye reputa, eó tandem adductum esse ut certis quibusdam nec iniquis legibus non magno opere renuat aliquibus gravissima illius hereditatis portionibus fundum illum onerare; plurimi interesse venerandæ nationis ut cum ille quid legibus potius concessurus quam ut quod vix vitari potest indebatur, judicio cum eo contendatur; Nonagesimo tandem venerandam nationem cum nullet fuere potest ut sui deputatis de ea re cum domino Daubichon transigendi, re a nec ad deliberandum rejecta audito integerrimo censore rogatus dicis quæ. Scabinus unanimi omnium consensu statuit rem illam votam deputatorum suorum manum Lud Rouget cum ornat Jan. de chantelou ex dicon. absit vice quæstore fideli permitti, ipsi que protestatum fuit ut de illis sibi utebatur cum D. Daubichon quam expeditissime conditio aiebat transigendi, et tabulas inventa ei cum ceteris necessaria suo nomine subscribendi, et ita actum conclusum est. Lagaronnetais

Regalis denique coram Prorectorem integerrimum censorem et fidelissimum quæstorem ut virum illustrem D. de Sourgeaux nomine venerandæ nationis salutent ejque fidem faciant eum sibi magnopere gratulari quod illum minimum

vicinum habere ipsi contigerit cum omni ope aliqua operâ
semper admiturum ut ex illâ vicinia nihilo plus
ille molestiæ, quam ipsa detrimenti patiatur. De
hortulo nondum satis liquere, priusquam domus illa
in Nahum aliquanto meliorem restituta fuerit, rebatum
sine aliquo venerandæ nationis detrimento posse ab
ipsâ domo detrahi, quod ipsum pro hâc equitate
nolle certo cognoscit; cæterum cum a boni viri
jam esse admonitam octingentas libellas summas
pro domo et hortulo simul gentis offerri
offerri. L'agayamentata

Die vigesimâ octavâ Junii post Solemnes sacrum vespertinæ
sextæ matutinæ in Sacrario celebratum habita sunt
comitia venerandæ nationis quæstoria in quibus
veneranda natio elegit appellatos è tribus quadrumviros
probandis quibusdam artium Baccalaureis magros Ludovicum
Durand Rothomagensem examinatorem
meritissimum actualem physicæ professorem in Cardinalitio,
michaelem Roulland licentiatum Sorbonicum humaniorum
litterarum in Lexovio professorem, franciscum Rullon
Cabalaunensem theologum Socium Sorbonicum, et petrum
Guiner Baccalaureum theologum.
Quadrumviros verò expungendis rationibus quæstoriis magros
Romanum Leviel celeberrimum physicæ professorem in monteacuto
Joannem Bolle licentiatum et Socium navarricum eloquentiæ
in Lexovio professorem, petrum franciscum Bisabeth
des monts Baccalaureum theologum, et carolum
petrum Bistrie licentiatum theologum Socium navarricum
Deputatus autem sapientissimus Decanus m. Guillelmus
Dayoumat dixit censere se statuendum esse ut demuni
rationes quæstoriæ prius expungantur quam habeantur
comitia quæstoria: ut quæ jacentia debitum non sit
ponere quæstorem sed ni aucum sine vetus venerandæ
nationis æraium referatur: tunc ea verò ut satis det
fidelissimus quæstor pro summâ 4700 # venerandæ nationi
debitæ. Negotio ad eam fidelissimus quæstor m. Ludovicus
Lonteinet Baccalaureus theologus celeberrimus in regia
navarrâ professorque fit tum satis debitæ cum primum
munus quæstorium init; cæterum regno quæ magnopere
velle ut illius summa apud se deneganda onere
liberetur.
Re a me ad deliberandum propositâ, auditis tribus
censoribus statuit munus quæstorium fid. quæstori providari,
de cæteris cæjicitus ni hil immutari et ita super
his omnibus cæjicitus a me conclusum est
Et ita a me conclusum est L'ayoumentata

Die Secunda Julii post solemnes Sacrum die Stato primum, deinde vero ob festum visitationis B. V. M. celebratum sabbato sum in hospitio comitia venerandæ nationis ordinaria in quibus dixi expunctas fuisse rationes questoris fidelissimi die vigesimâ octavâ Junii omnibusque magnopere probatam ac laudatam fuisse fidelissimi questoris ejusdem ac diligentiam. Summam porro cujus residuam esse supra septem millia cum semissi libellis . . . 7625tt

Post quam ipsius fidei questori gratias actas sunt dixit idem se accepisse ab illustrissimo viro D. D'Fourqueux in supremâ rationum curiâ procuratore Catholico, cujus delectu sunt hortulo domûs a m. Letamage venerandæ nationi nostræ legatæ: illum se quid ab inquilinis molestiæ aliquando accipiat metuentem jubilare ad decentes libros omnes hortulum illum conducat. re a me ad deliberandum proposita audito censore integerrimo, rogatis dictis que sententiis Illustri viro summum honorem laberi: et ubi delocando illo hortulo agetur sum vero ipsum contubernium velle parvo pretio domum cum hortulo, sine quo locari non posse videtur visi cum ingenti venerationis detrimento, conducere quantum offertur: cum jam ex eo fundo 800tt fid. questor offerri admonuisset: cum ipsius adiri ab ornatissimo procuratore, censore integerrimo et fid. questore cum ven. nationis nomine salutationis

Denique actum est instrumentum quoddam septem magistrorum intercedentium nomine subscriptum significatum in ea lite quæ circa domum á m. Letamage legatam illorum nomine venerandæ nationi nostræ est, cognitumque illud, et admodum intricatum ac perplexum, imò et duabus ex iis lucubratis magistris qui nuper adfuerant quatuor priorum intercedentium aderant qui eundo hinc adhuc adsunt panem cognitum, quod ipsi satis aperte profiteri sunt: Deum integræ venerandam nationem quo loco fuerit ea lis, cum re ante ad deliberandum proposita audito censore integerrimo, rogatis dictis que sententiis omnium consensu plenâ rata et grata haberi quæque tum ab ornatissimo procuratore, integro censore, fid questore cum ab aliis suis deputatis mm Ludovico Nouget, Joan de Chantelou et Dionysio Lesat viris procuratoriis Censoriis et questoriis tam in ea lite quam in cæteris illo, quod prædictam domum spectat negotio actum gesta sunt usque eo nomine gratias agi et haberi ipsos que rogari ut eandem operam venerandæ nationi præstare pergant, cumque ad actum inter cedentes imò et pronunciantes jamdicti magistri pretegnantes, actum Sapientiæ

Superiores conclusiones diebus decimâ quartâ, decimâ nonâ vigesimâ octauâ, vigesimâ primâ maii, vigesimâ tertiâ, vigesimâ octauâ huius a se latas a se de integro ex ut ariunt ex abundanti omnes confirmari et ita ame Sapr omnibus cappitibus conclusum est. Lagarramentis

Eodem die hora post meridiem primâ habitatum comitia ordinaria deputatorum universitatis apud amplum Rectorem in laudando, hic comparuerunt supplices pro litteris nominationis que concessa sunt. D. Rector comitiorum causam exposuit, admisit ad sese qui dicerent illustrissimum D. de Nicolai Senatûs Arrestigem de comunibus debitis illustrissimi D. de Rocquelaure que suntuis fundo universitatis cogitare; sed nelle priusquam emat cum Academia de contributibus obuentionibus pacisci; offerri vero occasionem opportunissimam, in quâ gratum suum animum erga tam boni meritum deberet virum Academia significare, quidquid in ejus gratiam Academia constituerit, multo libentius honorabiliùs. Itaque centum Vexillifori quam fieri posset cum conditione de contributibus obuentionibus esse pascendum. re ab amplissima Rectore proposita ad deliberandum rogatis dictis que sententiis singulis deputatis tantâ animorum contentione, quantâ nunquam antea, placuit non omittendam esse occasionem gratias grauissimas illustrissimo referendi suo illas debet illustrissimo de Rocquelaure seu alias in fundo universitatis mere malis, mutandum rogandum de contributibus obuentionibus, vexillifori cum eo conditione pascendum atque ita ab amplissimo Rectore conclusum est. Lagarramentis

Die decimâ tertiâ mensis augusti in comitiis pro collatione artium facultatis apud Mathurinenses horâ septimâ matutina de more habitis ad eligendos examinatores candidatorum licentiatûs in artibus hinc scilicet singulis nationibus. postquam a. Rector proposuit M. Digaultrail Doctor Theologus, Sorius Sorbonicus. B. Mariæ Procancellarius appellauit m. nicolaum Gillart Licentiatum Theologum pro uenerandâ natione, est. vero Candin B. Genouefæ Procancellarius appellauit m. adrianum nicolaum Rollard Baccalaureum Theologum, celeberrimum philosophiæ professorem in Bellouaco pro eadem uenerandâ natione quem ut unquam ego procurator retuli a uenerandâ natione electum, ea confirmatum fuisse.

Sappli cibus omnibus indultum est. Dixit præterea Procurator Litem a magistris Intercedentibus venerandæ nationi motam tandem fuisse secundum eam Judicatam Sententiâ contradictoriâ latâ in foro castelleti die Sentâ mensis Lujus. Laborem in eâ lite dixisse pro ven. natione m. Benierre, adversus eam m. Robertum Delorme tribunem v.v. In eâ re promouendâ sumptum fuisse deputatorum, curam diligentiam, sabientiam, laborem, industriam. plurimi refferre ut ne quid temporis, cujus tanta jacs eâ molestissimâ lite periit, adhuc elabatur; adeóque ante hyemem ad opus tandem ob eas discordias intermissum, gravitèr esse urgendum: prius tamen honoris causâ Dnum Defourqueux esse salutandum in supremâ rationum curiâ Procuratorem catholicum, cui jam elocari minimè potest hortulus, quem juventis libellis annuis conducere velle se dixerat. cum præfato eundem illum hortulum octingentis jam libris v.v. offerentibus; præterea verò nihil posse huic privigno a m Daubiston ad quem vicina domus pertinet, suffragavit, Justâ conclusionem die vigesimâ tertiâ Junii latam, venerandæ nationi, ut se gravissimis illis circumstantiis velit aliquid moverare.

Dixit tandem v. pontifex ordinarios singulis diebus Sabbati in quibus nulla habeatur in comitia veniendi ad esse ad fores aperiendas. cætera que ad celebrandum sibi necessaria, portenda; Rogare se itaque venerandam nationem ut immunis fiere illis diebus ab onere celebrandi apud Harcurios. Rogavi itaque venerandam nationem mihi vellet Jus deputatis dare voluntatem hujus utriusque rei petitionis considerandæ. num placeret animi postulatis á venerando pontifice se à me ad deliberandum propositâ audito censore optimo, rogatis dictisque sententiis veniam omnium consentientium Placuit 1° gratias agi meritas ord. procuratori unâ cum mag. deputatis quod in eâ lite persequendâ studium in natione manifestarint optatam, remque ad felicem exitum tandem perduxerint.

2° eosdem rogari ut in eis rebus omnibus quæ ad restaurandum domum a m° Letanneur legatam

Lectum pertinent, eandem porro fidem et diligentiam
adhibere pergunt.

8° iis itemum fieri volentibus quamquam conditione
nomine ven. nationis cum m. Daubichon transigendi
ut quam minimo detrimento quam plurimum utilitatis
capiat veneranda natio ut quibus poterit illis
restitutionis onus levetur.

4° illos quoque rogari ut dominum de Courcyeux
honoris causâ nomine venerande nationis salutent

5° Rogari etiam venerandum Pontificem ut suum
fauere pergat singulis sabbati diebus demore
majorum; habere eâ de causâ ut major
assiduitas pontifici celebranti adsit quinque
aues unâ quoque mice aucturi.

Atque ita ab orn. procuratore rogatis his
quinque capitibus Conclusum fuit. Lagarmentatis

Die sabbati vicesimâ septimâ mensis augusti
in comitiis septembribus propter instantes feriis
anticipatis ex aula D. Rectorem in laudando
celebratis convenerunt magister nicolaus Giessin
in collegio Sorbonæ theologo litterarum in 2° ordine
professor et constantissima nationis quartæ
fidelissimus ex unâ parte, ex altera m.
Daffry ex Lybernia oriundus S. S. D. Baccalaureus
Theologus et omnium sacrum scibatius —
antiquissimus De decanatu cum viro clarissimo
et. mongius vigilantissimo procuratore collegii
marchiani primario, et omnium doctorum regentium
Decano. Lecta sunt varia instrumenta quibus
apertum erat antiquiorem regentem semper fuisse
quemque pure decanatus, amplissimo Rectori
oblata, Lecta item quidam statuta ejusdem
nationis; postibus expressis auditus ex mentissimus
Syndicus universitatis an petet qui dixit neutiquam
agi in presenti negotio propter temporis angustias
De lite dirimendâ tota contendentes hinc temporis,
sed De cognoscendo quam primum sede pro obtinendâ
m. Guillelmo varanto, ab augustissimo Rectore missâ
illius negotia. et ab amplissimo Rectore missâ
ad decidendum, Rogatis dictis que tenentis
plurimis tota cessionem majestatis nullam
et invitam habere et coram Deliberasse;
Dictum magistrum in antecessum
Gaudere pure Decanatus, illoris partis
utriusque scibat itaque ita ab amplissimo
Rectore conclusum fuit. Lagarmentatis

Die decimâ octobris an. 1710 Lutetiæ in Nosocomio
Dei-more gratis supplicavit pro munere quadrumviri
m. michaël Roulland licentiatus theologus et
litterarum in Lexovio professor omnium suffragiis
in quadrumvirum electus creando vel prorogando Rectori
Designatus à me in pontificem et concionatorem in
festo ss. Romani m. Jacobus Bindault licentiatus
theologus. in oratorem vero ad Pontificem pro
festo B. Immaculatæ conceptionis m. Joannes
Taboise licentiatus theologus et Collegii
Lexovii litterarum in 2° ordine professor.
uterque admissus est.

Deinde dixit orat. procurator virum fuisse
deputatis expedire, ut quod tam antiquam
à nostrâ decretum est, nullam in partem D. Daubichon
veniat impensarum, quo hal vide duntaxat,
quæ ad partes domûs magistri estimuque
restaurandas necessaria futura sunt dummodo
constarent. Rebus, clausulis die decimâ quartâ,
mensis octobris apud D. Delaidequinâ
notarium adhibitis, et venerando ordini ejusdem
censuit veneranda ratio iis dem conditionibus
et transactionibus standum esse, atque
adeo omni operâ atque operâ urgendam esse
ejus census restauratio nes, oblatum que suis
deputatis ultimum à D. Dubiès hujus e domûs
delineationem amplectendam esse atque ita
conclusum fuit. Legoranneta sub.

Eodem die hora decimâ matutinâ in comitiis
Facultatis artium apud maturinenses
Labitis dixit orn. procurator m. michaelem
Roulland quadrumvirum matutinis horis electum
meminisse se nondum legitimum sue ætatis annum
deficientibus quindecim diebus, absolvere proindeque
ne citandis quidem constitutionibus ad minimum
deberet nolle se, gratiis prius ven. nationi
gestatis, quadrumviri munere defungi. postulavit
orn procurator mum ven ordini placere virum
clarissimum m. Romanum Leviels celeberrimum
philosophiæ professorem in mentem actis pro
munere quadrumviri suffici am admittere. re
ad deliberandum proposita, nullo censore
integerrimo, statuit veneranda natio ut
sui mos erat, voluit que suum procuratorem suo
nomine, illesâ ejus magistratu dignitate
supplicanti pro munere quadrumviri posthac,

Hoc de munere defungi. Habita quæstionis
quadrennalis Inquisitores. Facta relatione ad
unum quemque quadrennalis. qui renunciauit ac
et aliis quatuorviris ampl Rectori quam
libentissime. Facta Rectoris facultate prorogandi,
cujus confirmatio summa habita significatione
unanimique omnium nationum consensu
confirmata est. Lagarammetatis

Die Dominica vigesimâ tertia octobris
festivitas Divi Romani cum solemni pompâ celebrata
est. vir clarissimus magr Brindault Licentiatus
Theologus orationem panegyricam habuit
festam, compta, et jucundam temporibus, plenam
subtilitatis et elegantiarum, cujus hoc partitio
fuit. Sanctitas quo in episcopo requiritur
ut probi exemplo: et scientia qua episcopus
instruat, ut verbo doceat, postque in
sanctissimo nemesando nationis Tyrolense, quod et
moribus deo providente episcopis conjicit,
enituerunt. Lagarammetatis

Die Jovis vigesimâ septimâ ejusdem mensis
habita sunt comitia peculiaria facultatis
artium apud Matheseneos ad eligendos censores;
nemo natio in censorem unum assumpsit
virum nota integritatis et fidei dei colens
que institutibus ac (multajicibus doctibus / multiplicibus doctis
valde commendabilem. m. Des monts S.J.S.
Baccalaureum Theologum. Lagarammetatis

Die Sabbati quintâ novembris hora post
meridiem primâ habita sunt comitia ordinaria
deputatorum universitatis apud ampl Rectorem
comparuerunt acto supplices pro libris
nominationis, que, uno suffragio nagirtoo
Collin de Bellesroche, concessa sunt;
Librum atque ibrum supplex ille amplexat
ad tribunal Academicum libros nominationis
Rogaberat, sed cum de ipsius stabe nondum
omnis scrupulus amotus esset dictum est
Patronos num. Delaunoye et Gillet ea
consulendos, sententiam que ipsorum
proximis in comitiis esse agendam.

videlicet ex mihi profugo metu mortis, ac
fame pene enecatus factus ex ordine fratrum
Professus Biennio post aveniensis Legati Sententia
sacerdos fuerat restitutus presbyter sacularis, ad
suos redux, à tribus annis omnia presbyteratus
munia in sua Diœcesi exercentis Veneris.
Deinde vir clarissimus M. Gaspar amplissimo
Rectori, Sac. Decanis, ornatissimis Procuratoribus
Libellum Supplicem exhibuit orabatus ut se
universitas Specialius suscipere sub sue tutamine
adustus quosdam homines à quibus quotidie in
suscipiendis Institutione perturbari posset, solicitus
fore ut se suos intra limites contineat, hoc
est nullos domi sue adolescentes qui nomen
eorum dederint, Instituat nisi in solas
Scholas academicas veniendi. Re deinde per
amplissimum Rectorem ad deliberandum proposita,
nobilis fidelissime et venerande nationis ornat
procuratoribus deputatis, quosdam dicti magistri
adolescentes non academicas sue cure Scholas
venitantes assignandis, Regalis dicte que
Sententie Statuit unanimi consensu deputatis
omnes Supplicationi precibi in artibus magistri
fueri illum velut dicentem adustus quosdam
modo neminem domi sue adolescentem qui nomen
eorum dederit, intra sex menses Instituat
ad vehiculat qui non in Scholas venitet
Universitatis; In fidem vero academice non
recipi eos magistros qui ad id ipsum facultatem
ab ipsa per literas non acceperint privilegium
privatum ejus modi gradagogium aperiant.
Statuit etiam numerum ejus modi magistrorum
supra quadragenarium, mihi pro re academica
nihil visum et commodum visum fuerit, non
esse augendum. Atque ita ab amplissimo
Rectore supra his tribus capitibus
conclusum fuit. Laus Deo

Die Sabbati 3ª Decembris in comitiis ordinariis apud amplissimum Rectorem in Cameraco habitis, inter multos Supplices pro litteris nominationis comparuit magister Collin de Belleroche presbyter claromontensis oriundus patronis mm. Delavigne et Gillet sententiam definitivam recensione latam in favorem m. de Belleroche Legibus, usibus et libertatibus gallicanis omnino conformem ac consequens; quo quidem nihil morante gravi academicâ, unâ cum cæteris (admissi) ipsi de Belleroche concessæ sunt.

1º multos inter supplices pro litteris nominationis comparuit magister Collin de Belleroche presbyter claromontensis, vocatus consultus à se Guille, atque non mm. Delavigne et Gillet ex sententiâ Tribunalis Academici proximè elapsi, in rebus academicis versatissimi, qui gravissimum debatis, quæ ipse meritissimo Syndico m. Hamisco gillet debaterat, sub suum certum et indubitatum onus, sententiam quæ recensione latam usibus, libertatibus, et Legibus gallicanis omni ex parte consonam atque consequentem exposuerint; audito supplice cæterisque quæ litteris nominationis meritissimus Syndicus, omnibus supplicibus concessæ sunt.

2º Debita quam universitati publicam quidam apud Sanctum Regis consilium pro jure mortuorum, amortissementi, Collegiorum universitatis, unâ cum sive denariis vigesimi octavi intenderent. Cujus procuratio filio omnimoda fuerat fides ac diligentia amplissimi Rectoris. Retulit amplissimus Rector id negotium ad cum omnem non dubium perductum fuisse quem universitas maxime optasi posuerit, illam tamen, ut spes non dubia, amplissimo Senatorio consilii decreto liberandam fore. id vero debere cum cautæ deputati, tum etiam et benevolentiæ in Academiam illustrissimorum D.D. Cardinalis Defleury et Herault aquibus deputati quam humanissimè excepti fuerint.

3º postulavit meritissimus Syndicus ut inviolata aliqua ratio quâ pædagogi erga scholares adolescentes ad scholas academicas venientes compellantur, ut ornatissimi utriusque fidelissimi, et benevolentiæ patronis procuratores uti vere academici atque solertes deputentur qui diti laborantes pædagogia custodient, videant utrum in eis adolescentes ad omnem virtutem parentes et scientiam suo fovimentur, curent que leges ab amplissimo Rectore latas diligenter observari.

actum est de instaurandâ locatione Domûs, vulgò dhose
Deluniversité, hic ubi ad finem usque decimum usque coperit,
hos enim annos suprastat absolvendi; sed cum multam
ni ulteri illa domo immutationem postulaverit
hujusmodi alter, et illesâ cum altro contractûs
Tenatâ quæ concordiâ locationis pretium ad quingenta
millia libellarum extenderit, sit abinde pollens valdè
Dominis, ac cultor domorum stabilissimus in locatam
. successit, si quid detrimenti, fractâ quatuorque
instrumenti locationis ex parte vinculabit immunitione
ab grandi gati possit; fusa alia subjunctis apposite
meritissimus Syndicus quo audito Regalis Dictis
que Sententiis centum deputati rem illam cum
hujusmodi alter ne proficiendam; atque ita
ab amplissimo Rectore concludum est. Lagarannetatis

Die Sextâ ejusdem mensis celebrato dennue
. Solemni sacro ad festum Divi nicolai Dis Stit-
imus orator m Joannes labaise licentiatus
Theologus celeberrimus litterarum in secundo ordine
ex devoto professor ame designatus exoravit
virum et m Delellate Doctorem et socium
Sorbonicum ut pontifex ad solemnia sum-
mutata vigilia designato offerret requotenti
deò victimam illam frementem unde spem
salutem que nostram proficisci frustra nequit
Sit.

Die octavâ ejusdem mensis m. Delellate vir pietate
singulâ gravitate et Doctrina ac morum candore
post primus augustissimo pietate summâ perfunctus
sacrificio libentissimâ, nec elegantiâ nec doctâ minus
oratione Beatissimæ virginis designate ab originali
culpâ immunitatem asserit. Grates ipsi dispertâ
et elegantiâ non minus oratione á m Jacobo
Brindault Dialogi gallici agente, doctissimo licentia
tiato Theologo pervenit sunt. Lagarannetatis

Die decimâ Sextâ ejusdem mensis in comitiis
rectoriis facultatis artium apud matriculentes re-
nicolaus Guillart licentiatus Theologus matutinis
horis in jurisdictione in gradum civium a natione
electus, ab eadem confirmatus cum aliis gratulationibus
Jacobus Rectorius amplissimo Rectori m. Jacobo vallette
Lenenen prorogatis que prorogatio omnibus et
singulis grata et accepta fuit. Lagarannetatis

Die quintâ Januarii anni 1741, post solemnia
sum comitia ordinaria venerandæ nationis in Gallo
Sequaniano in quibus ornatissimus procurator a venerandis
tribubus ante comitia exoratus misit in
deliberationem utrum venerandam nationem veritatis
et virtutis cultricem eximiam decet fidere in
communi omnium honorum lætitiâ, nec gratulari
sine omnes et universitatis salutatos, et civitatis
optimates, gratulabi sunt Serenissimo Principi
Carmando de Rohan-Ventadour universitatis Parisiensis
amplissimo ex rectori, omnium amantissimo, è
gravissimo morbo convalescenti, qui virtute et
constantiâ effecit ut et literæ gallicanæ pax
et universitati Parisiensi sua libertas reddita
sit. Rogatis dictis quæ sententiis veneranda natio
justis ornatissimum procuratorem assumere deputatos
quos et quos vellet non juniores tamen quam
duo decim et ire gratulatum Serenissimo
Principi armando de Rohan ventadour exrectori
amplissimo, atque ita ab ornatissimo procuratore
concludente est. Lagarannetabli
Die duodecimâ ejusdem mensis ornatissimus procurator
ut obtemperaret consultationi venerandæ nationis
dicta die quintâ hujusce mensis quâ justus est
ire gratulatum Serenissimo Principi armando
de Rohan ventadour amplissimo exrectori assumpsit
decem frequentiores deputatos ut omnibus ire
portantibus nullum querela locum daret et
processit. Nigalus vel comitatu in palatium
ubi Serenissimum Principem salutavit his verbis
Monseigneur Canalion Normand sensible autant
qu'aucune autre à tout ce qui peut interesser l'Eglise, et aux
interets de votre illustre maison à l'honneur de
venir applaudir, et vous marquer tout le plaisir
j'ens aux heureux succès de la convalescence
de votre altesse. membre d'un corps tout occupé
à rendre dans tout les tems à votre altesse
et tout les jours de la vie, elle auroit eu dementi le
caractere de cette admiration, si elle avoit manqué
à faire eclater sa joye, et à venir reconnoître
solannellement dans votre altesse, Monseigneur,
le parfait modelle de vertu, et de grandeur d'ame
est dans cette ville, Monseigneur, que la compagnie
m'a ordonné d'employer un jour à votre altesse

ses sentiments de respect et de cette tendresse même que l'humanité de Sa Sainteté comme forcé de retenir lorsqu'il apprend quelque chose dans le fond de son cœur. vivés pour Monseigneur pour vous et pour nous, vivés pour l'honneur de l'Eglise, et le bien de l'état: et souvenés vous de moi dans vos saints sacrifices; qui vous serai toute ma vie avec le plus parfait. Dici vix potest quam benigne vultu Serenissimus Princeps excepit amplissimus veneranda nationem exequit quam benigné alloquio significavit officiosam hanc nostram salutationem si si gratissimam videri et si quid ejus ope, veneranda nationi non defuturum deinceps nos honoris causâ ex conclavi exteriori ad usque Salas superiores, nos ad inferiores subsecuturus visi sit unum atque unum enixatus precibus imbecillam hanc gratissimum quod die Mare corpus non patiebatur nihil nisi obiens, et ut ita dicam suppetentiam respicere videbat; conclave interius respexisset quin et deputati honoris et gratulationis ergo ornatissimum procuratorem qui germanos venerandæ nationis ceros que sanctus hanc ajte exemptos. Dominum sortionem deduxerunt quorta omnia precantes.

Anno Domini 1711 Die Sabbati quarta februarii
Sabita sunt per sacrum ni sacerdo convivia ven.
nationis mentiona quibus adfuerunt à me vocati
primarii et professores ven. nationis.
Quod Divum est ni Theodorum Dheur è conjunct.
Germanorum nationis hi Germano Sellonaco olim
professorem per annum professionis decimum
quartum è Nationem excessisse, ea sibi per ipse
indultum per us cum ante hinc titulum gratis
Socii Operum per idem omnino temporis spatium
emeriti. Laborantur professores in iis rationibus
quorum prescriptus sunt per reditus: per quam
diligenter effectus est eodem ipsis quo que: sese
juxtaque; cum alibi, more cum apud omnes
sunt in ipsâ artium facultate cæteris virtutibus
recepto; Ous enixis anno omnino integro exacto
et absoluto termino nata consuescunt: illum itaque

Deum in finem Item Interventione honoranda ac
venerando nationibus interdixit. Secundariis illum
vero sententiis in carcerem lata fuisse iudicatam;
unde venerandam nationem ad Superiorem parlamenti
curiam provocasse, sed de ejus laborum in curia Item
Rami jejeniam fuisse; adeoque eundem magistrum
Deum annuam emeritorum pensionem ad annum
usque 1734 percepisse anno demum 1740 honorandam
nationem, cum reclamasset ipsum in provincia in
districtum esse negotiis per quae ei adversus ne
accedere quidem licuit; cautum vero triumnationum
statutis ne quis ea frui possit pensione, nisi,
postquam rectoratu, interceperit mense illius anni
anni 1740 martio gravamina à quatuor generali
nuncupatum pensio illa à calendis illius anni
Januarii m. Deum saltem quamdiu ad urbe
absens (verbo usitato) amplius persolvatur.
Ne in deliberationem nisi venerandae nationi
contenta habuit non idcirco interecedendum esse
quatuor primum ipsius nomine gravamina emeritorum
pensio m. Deum à festo Nativitatis quatuor generali
persolvatur à die primâ Januarii 1740, id etiam
quidquid pensionis coronine Festi Dominicae et
Idem quatuor, universae manae cujusvis singulis
anni horum quatuor cibus more debita Deum Suendum
atque ita ame evolutum fuit

Die quartâ mensis Februarii in comitiis ordinariis
de jubilatorum universitatis apud Amplissimum
Rectorem habitis in Laudumeo quod dixit nis
clarissimus M. Elias collega dilectus Salubertinus
Medicorum facultatis decanus: in omnibus corpore
Bene constituto fidem debere esse partium mutuae
societatem: Jura quidcumque, et si vel alicui
membro peculiariter assignata, communia corporis esse
Jura. Hinc universitatem singulorum, ex quibus
constat academicorum ordinum peculiaria privilegia,
non suis ac sua generalia et communia
semper defendisse ac vindicasse; hinc nominatim
portio fuisse Salubertinae facultati, quotiescumque
diminuendum fuit aduersus emolumenta quaedam
medicos) ex aduenae, medicorum Parisiensium
Jura usurpantes; ratam ut deliceat tam sua,
quam ipsius Salubertinae facultatis, interesse

ut ab exercenda Sanitas medicinâ arcerentur, quod
Ipsa non agnoscerent: nedum cognitae autem, ut
ejus cenobii hominibus quidquam apud se loci aut
exercitii esse patiebatur. esse tamen dicit certos quosdam
ex eo genere medicos aliquibus in Collegiis, contra
universitatis morem majorumque institutum, ab
aliquot annis cooptatos adhiberi, quod ex salubredi-
saluberrimae facultati, aliquo dato tabi universitati,
periculum esse, ita ex adolescentibus, qui illis
instituuntur, quando quae permolestum cum eorum
declara artium facultat, ambiguimodis contaminet
retinens, non alia medicorum harmonia quam
quam Sanitatis in artibus magistrorum
admittat, Scholares qui aut breui aliquo modo
magistri nomina sua in catalogis dare non
voluerunt ut habituali aliqua infirmitate
laborantes dicto a magistris nomen amiserunt
non valent, aliqui adeo teneantur parte publicis
in comitiis suffragationis, illi suam a Scholis abs-
entiam excusare, si á scribendo immunitatem
petere, si forte medicis non academicis in artibus nec
magistris usi sunt in angustiis maximi aestus;
ipsis quippe cum amoris causa á medicis Sanit-
tatibus, quibus non sunt usi, testificationes,
quod nihil mihi deest; aut quod respici cogitare,
confingendas. Itaque saluberrimam facultatem,
pro eo suae, quod ipsi sua in parte competit,
portulare de eiusmodi abusus quam primum
authoritate sua comprimat
2° quod dictum est a meritissimo Syndico aliquos
in artibus magistros qui puros et adolescentes
habent et docent privatis in pedagogiis, praesertim
in fidem et disciplinam academiae suscipiat
á quibus dum extraneis hic pernoctare utantur
Scholarium magistri in fundatis Institutione
perturbari cum suos illi intra limites sese
non contineant crescente numero in dies —
praedictorum in artibus magistrorum intra
septa universitatis, fundum emunitatis. itaque
pro re academicâ portulare ut nominentur deputati
cum domino Cantore Eccles. Sarisburiensis rem illam
quam primum actari. deste priori auditio etiam
clarissimo Syndico, rogatis dictis que sententiis
habita ratione portulationis salubrissimae facultati,
Decretum est. Standum esse majorum institutis et
consuetudini. Sub poenis academicis retardos esse

Gymnasiarchas et profectos tum collegiorum tum pedagogiorum quorumcumque in quibus scholares academici alentur et instituentur ne in huiusce Collegiis pedagogiis ne quem quam assumant in medicum si quem habent ordinarium, nisi qui sit in artibus magister in salubérrima facultate Parisiensi Doctor medicus, atque omnino ne ad scholarium academicorum curationem alios alios medicos, praeterquam qui Parisienses aut cos qui burum consules Parisienses contuerentur adhiberi patiantur 2° nominari deputatos fidelissimos et venerando nationis Dei ornatissimos procuratores ad Dominum cantorem Ecclesiae Parisiensis Rectorem Magnificum atque magistrorum in artibus ipsi Facultatis commendatorem, nec universitatem huic clientem patronum tuendam, atque ita ab amplissimo rectore concludatum fuit. Lagarannetatis

Anno Domini 1711 die Sabbati quarta martii habita fuit in Sacrario post sacrum comitia decimo nationis mensium in quibus deputatorum nomine dixit ornatissimus procurator Dominum a magistro Le Tanneur fuisse petitum quantum potest celerrime, ipsum quae esse fore ut intra tempus brevi tam gravibus detractiatur; cum venerande nationi legatam, Aristotelis Stagiritae sexcentorum librorum omnium tradidit, sed ita ut collaudentibus undique plausique venerandae domus patribus brevi tabulas illa tuente, fores imbreviatus: deinde ubi primum venerande nationi licitum est ei retaxandae manus tandem admovere, obsignentur si libellae quibus obligatis denique tabulis ipsorum partium conjecta est partium intellecta, ubi ipsas Joubert archivolus noster vix ac ne vix quidem fidem obtinere potuerit deputatis Domus illius reditum annuum ad mille libras posse extendere se tamen asserre tum ad venerandam nationem quod archivolis nostri fidem excoluat: tabulae ipsum venerandae nationis, gratis imo Regis exsistentium Fabrum Lignarium nomine Le Clerc possidere Domum illam, gratis a D Joubert descripta et a deputatis approbata, eadem ipsa anno mille librarum gratis condonare, id quae ita ad

Ita ut ea conductio initium duxat à die primâ
Julii hujus anni 1791 quocumque tandem statu
domus illo tum temporis futura sit, & ne verò ei
spem deinde foret ne per ei per venerandum ratisbonense
liceat ut quidquid pars illius domûs interea pobris
abbatis, ea ubi quam primum; aliqua tribus quatuor
ve arbustis hortulus ille consitus est,
ubi omnino prohibeatur.
Re abornati hinc procuratore ad deliberandum
proposita audito eorum voce relegerimus, rogatis suffragiis
que sententiis. Placuit unanimi omnium consensu
gratias agi procuratori et deputatis quod negotium
tam difficile, quem in re suo plurimo esse multi
etiam è venerandis tribunalibus falsam extraxerunt,
venerande nationi obtulerint ipsum verò negotium
libentissime admisit: et instrumentum locationis
ita demum omnino agi debere quam primum confecto
Vta ab orn. procuratore conclusum fuit Laguarmetalis

Eadem die in comitiis ordinariis deputatorum
universitatis apud amplum Rectorem in Sanctonaco
habitis M. Ludovicus Fontaines Baccalaureus
Theologus in regiâ navarrâ grammaticæ
professor et ven. nationis gallicanæ fidelissimus
in locum m. Denisi Collegiorum S. Michaëlis
et Trecensis annuis censuum sequestris substitutus
gratulatoriam orationem habuit academicis
omnibus deputatis gratissimam quod scilicet
in sequestrem eligerent. Superioribus in comitiis
m. Denisi magistratu decedente audito meritissimo
universitatis Syndico de eligendo novo sequestre,
postulaverat hinc ea deliberationi ad tempus
supersederi curis que m. Belouyne hoc interimque
Collegium interea committi donec certior ea
de re fieret Procurator catholicus; quod quidem
deputatis nota et probitatis et fidei substitutum
omnino putavit ac hujusmodi fuerat,
Beneficentissimæ universitatis prorsus oblitus, et
immemor, Jurium que ipsius et Dignitatis
nisus est propugnator maleficus: placuit
itaque aliquem in locum m. Denisi ex tempore
substitui. Creaverant deputati sequestrem virum
clarissimum m. Ludovicum Fontaines virum
amantem universitatis, nec illius fidei et legum

Legum Imperitum, quem torio in mense vestabitiarum,
nullam sentiendo habendam esse intercessionis ora-
Honoranda nationis procuratoria rationem sed
causam et iniquam habendam: videbit computatus
fuerat neminem ex honorandis tribulibus in sequentem
hujusce utriusque Honorande nationis Collegii
fuisse electum, atque in comitiis ejusdem
nationis cū vicente Sabitio sanctum fuerat
esse intercedendum: sed tota mirans hesterni brevis
Honoranda: quibus ab am. Rectore mittis
ad deliberandum, rogatis dictis que sententiis
Habuit intercessionis suffragatio causa et
scripto instrumento, virum clarissimum en Ludovicum
sonteines in locum m. denisi suffectum et
sequentem motum confirmari atque ita
conclusit am. Rector. f. Lagoramentatis

Decimo sexto Junii die sexto corrente christi domini
ex decreto superioribus in comitiis apud amplissimum
Rectorem lato Num ex ad eadem die sacram sub
invocatione Sancti Stephani a monitibus: dum
sacris adfuit Rector amplissimus Idem habuit
a dextris in priori Loco subsellionum, quem vigil
hujusce Licinie portor solet obtinere, sedentibus
a dextris illius ordine solito sapientissimis
decanis, procuratoribus ornatissimis; inde post
sententiam procuratibus suis gallicanis assessoribus
sacris portantibus, ades die sacras sub invocatione
sanctae Genovefae ingressis viris academicis Rector
amplissimus solitis a dextris in superiori
abbatia sanctae Genovefae Loco ad dextrum
ipsius Latus Suum sequentibus ordinem
sapientissimis decanis ex procuratoribus
ornatissimis. Stantibus hinc ex inde sub
Cassis numerosissimis Genovefianorum
canonicorum choris, quibus una cum
choris Sancti Stephani rite procuratoris sapientissimi
consultissimus ex salubernimus facultatum
decani et procuratores ornatissimi, comitante
interea amplissimum rectorem M. S. S. decano
Baldachini corrigiat detulerunt Lagoramentatis

Anno domini 1440 in comitiis ordinariis deputatorum
vniuersitatis in Laudando habitis portgdam
amplissimus Rector exposuit ab illustrissimo Ludouico
Parisiensis Principe latum fuisse decretum —
oblata sibi à Procuratore Collegii parisiensis catholico
supplici libello quo cupiunt vniuersa natio
Ludouicj parisiensis omnes ecclesias Sangermanenses,
priuilegio Beneficio ejusdem Ludouicj parisiensis
canonici aliquod caperent emolumentum ex quo
possent minus Laudes deo persoluendi laboriosum
fuisse officium; cujus quidem decreti occasione concessas
fuisse Regias litteras, quas patentes vocant,
utrum tenerent deputati. Intercedendum esse
quominus eadem littera in Suprema curia
commentarios referrentur. euenisse iam ut facta
à canonicis aliquot sancti germani absitio dorenti
intercessione apud Supremos Iudices ne mouerentur
contra eos à fuisse factorat in rebus Ludouicianis
versatissimos, qui grauissimis de causis quas ipse
exposuit graduatorum sui in ea ciuitate ortum
atque inhabitatum esse requisierint num placeret
vniuersitati ad eandem graduatorum suorum
defendi: vniuersitatem iam antea non semel habuisse
ere sua esse ut ad portas audiret graduatorum
suorum de beneficio gratiarum que Ludouicianis
apud Supremam curiam parisiensem vel alias
quamlibet Litigantium. Cumque iam adesse
quo citem eam nomine ipsius vniuersitatis sutori
curari et adjudicium comparari oportaret; atque
ideo nominandos esse deputatos aliquot e tribunali
audientio virot prudentes et peritos qui eam in
eandam curiam et diligenter incumberent; atque
ut appareat vniuersitatem sua causa certa que
ratione inductam, bona fide hoc in ea parte
fieri velle videri expedire, ut quod eam ante
chiam ab vniuersitate decretum est omnem
in partem ueniat suspensum quo necessaria
futura sunt ad citem prosequendum necessaria
futura sunt re ab amplissimo rectore in
deliberationem mitta roganti dicis quo sententij,
placuit priori bus conclusionibus standum esse utque

atque adeo caetum illum omni ope atque opera esse
defendendum deputabat qui solitarii curam gerant
nominaverunt deputati viri strenui amplissimum d.
Rectorem et nobilissimum Syndicum virosque prudentes
et veteres et academicorum coetus decusque omnes
in presentiarum partem in se susceperit et ita abierunt.
Rectore consulente fuit. Sayaranno Vatiz

Die vigesima quarta mensis martii an 1741 sacris
peractis hora septima mobilium habita sunt
comitia generalia nationis in quibus ornatissimus procurator antegnam purgatam
dignissimo huc successori transmittaret purgatam
rex deputatus his verbis portulavit ut ne sibi
contra hostilia majorum continueretur honos quem
plerique contribules dignissimum praeteriti successori
conferri volebant. Devenimus tandem ad finem hujus
anni majestatis quo nos hoc anno voluistis esse
honestatos. Longum satis honoris spatium hi tres,
longius fortasse ut sumus, si felicitas minus
ubi sumus utinam licuisset quo nostro
beneficio gerimus animos plurimum que nostrum
ad res promovendas ac singulorum animos, quod
portantiae longe, archeri concordia simulo
persuadere consociandos satis viribus meditabamur.
Sed quam dulcis et pater laudis amulos et ejusdem
dilectionis participes consensio, tum minus ante
Jam stat satis asserti sumus. restamur quippe
hoc inter viros, quos ad virtutem promovere que ac
imitari gloriosum: venerandis enim hominibus acad
academia ingenium nacta est quid quid habet
splendoris. Meditamur enim in eatenus quae
praeter paucam solius urbis propensionem ne
vestris rebus opportuna, nec nostris votis accommoda
magis fuerunt: fuit hoc nostra arcta astris ea
sit transmittere ut ne quid nostra res detrimenti
neque quid quam remissionis curae nostrae patescant:
fecimus, ut debuimus, non quod libuit, sed quod
licuit, non marte nostro, sed ex consilio nem.
tribuimus, quorum fides plurimum, prudentia lucem
nobis praetulerunt eam quae nos certo perdere
poterunt; res nostras a periculo hinc alla offensione
servavit. Integra sunt omnia; sort quam

post-quam ergo bene precati fuerit filii meis Dominus Joannis Rohannes in hoc de nostro ordine quondam decani, et hujus quo modo oblatum est beneficii fundatoris beneficentissimi; eligite virum gravem vigilate vigilantem amantem veneranda nationis, qui felicius, volet enim de se prorsus felicitatem, cuncta promoveat. offert se vobis vir dignissimus cubberimus et emeritus philosophie professor ms. quem sibi philosophum natura, quem religio formavit — usacem quem sibi usa pietas semper comitata est. is est quem inter multos sua ut veneranda nationem reverentia commendat, spes est non dubia fore ut bonum velit constanti que animo prosequatur quod utrisq; temporibus utilius occurrerit. eligendus est insuper gradumvir in more positum est ut procurator decad magistratu ducendi hoc gradum virtutis munus fungatur. non ego quidem vestras animus hac beneficii significatione ut vestra benegnitatis obsequium recordetur; sed cum illud muneris sit sam sapientes a majoribus institutum, illud muneris a vobis et vestri et mei honoris causa versetur.

Acta Venerandæ Normannorum Nationis anni 1741 ac primi trimestris anni Domini 1742 Procuratore Magistro Roberto Basselin Rothomagensi philosophiæ professore Emerito in Collegio Graphinæo et Baccalaureo in Sacrâ Facultate parisiensi.

Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo primo die 24 mensis Martii post sacrum celebratum in sacello Collegii Harcuriani, habita sunt comitia ordinaria in quibus unanimi omnium Tribulium consensu sum renunciatus procurator, minime tamen Tribulibus me tam propense promoventibus nisi post hebdomadas aliquot, in aliis comitiis egi gratias, id Italim fieri non sinentibus temporis angustiis. Electus est Quatuorvir Magister Petrus Salis de la Garanne Licentiatus Theologus Lexoviensis, vir de Venerando ordine bene meritus omnique laudum genere quam dignissimus.

Horâ 10 apud Mathurinenses, me referente quid comitiis rursus eadem die ut moris est, habitis, actum fuisset, Ordo Venerandus rata et grata habuit quæ gesserat Amplissimus Rector Magister Jacobus Vallette Le Neveu in suo Trimestri magistratu, eoque nomine litteras ipsi decrevit Commendatitias honorificentissimas; confirmavit Quatuorvirum Matutinis horis electum; ad omnes supplices aurem faventem accommodans, nullum repulsam pati voluit. Fasces Rectorios a Quatuorviris Amplissimo Rectori prorogatos, libentissime Confirmavit natio Veneranda, nec aliæ minus libenter, ut pro nostrâ natione singuli procuratores in loco consueto declaravimus. Basselin.

Die Sabbathi octavo aprilis celebratum fuit in Laudunæo, Jussu Rectoris Amplissimi Tribunal Academicum. Basselin

Die Martis 11ª aprilis horâ septimâ se stiterunt coram Academico Tribunali qui beneficia ex collatione Universitatis possident. Basselin

Die Jovis 13ª aprilis horâ post meridiem 1ª Tribunal academicum se se contulit in Collegium bonorum puerorum ad portam Stæ Victoriæ de collegii illius statu et disciplinæ observatione inquisiturum. Basselin.

Die Martis 25ª mensis aprilis horâ post meridiem 1ª profectum est è Laudunæo Tribunal academicum ad Collegium Rothomagense ut expenderet quo statu res ipsius essent ac disciplina. Basselin.

Die sexto mensis Maii post celebratum solemne sacrum habita sunt in sacello Harcuriano comitia ordinaria in quibus designatus est dies Sabbathi mensis Maii 16ª quo sacrum faciendum esset pro Juvandis animabus Magistrorum Marie et Ruelle fato functorum. Liberaliter concessa sunt Magdalenæ de Beaudre quatuor labra lapidea quæ primùm autoritate privata voluerat auferre, Venerando ordine inconsulto, tum deinde lite agendo postulabat a se auferri posse ex horto quem unâ cum domo legavit Venerandæ Nationi Magister Le Sauvage ejus Decanus. Cooptato nunc in numerum Nobilium domino Joubert, eodemque, si redemtor adhuc ordini Venerando sit futurus, ut pollicetur, certè non amplius manum ad opus admoturo, Cæmentarium sibi Veneranda natio fore divitem virum nomine Morin, si vellet, alium, ipso recusante, si recusaturus esset, electum iri decrevit. Remanentibus postea solis professoribus, pauca procurator dixi, et rem de quâ dixeram ac omnes aperire mentem deberent, in deliberationem misi. Unanimi consensu voluerunt omnes Nationibus Picardorum et Germanorum dicam scribendam esse de tempore quo docturi sunt Emeriti futuri; postulandum adversus ipsas ut annos viginti plenos in docendo, si jus Emeritorum consequi velint, perinde ac nationes aliæ ponant. Deputati sunt qui cum procuratore rem promoveant Magistri Durand Celeberrimus Philosophiæ professor Emeritus in Cardinalitio, et Fontaine celeberrimus professor in Regiâ navarrâ. atque sic a me procuratore conclusum fuit. Basselin

Eodem die Deputatos Universitatis ad suas Laudunæas, Edes amplissimus Rector vocavit rerum academicarum gratiâ Basselin

Anno Domini Millesimo Septingentesimo quadragesimo primo die Sabbathi 3ª mensis Junii celebratum quoque Tribunal academicum. Basselin

Die Mercurii 7ª mensis Junii rursus in Collegium Œduense se se Tribunal academicum contulit, ibi diligentius de rebus Collegii sciscitaturum. Basselin.

Die martis 20ª mensis Junii, indicente Rectore amplissimo horâ septimâ convenerunt procuratores in Laudunæum, inde progressuri ium ad Mathurinenses, deinde processuri ad Œdem deo sacram sub invocatione Sancti Jacobi a macello. Orationem elegantissimam habuit ad illius Ecclesiæ pastorem Magister Tabarie Humanitatis in Lexovio professor celeberrimus. Basselin

Die Jovis 22 mensis Junii ivit academicum Tribunal unà cum adjunctis ex aulâ Harcuriana in Œdes Serenissimæ Ducissæ Condææ vitâ defunctæ corpus ipsius aquâ lustrali aspersurum. Basselin

Die Veneris 23 mensis Junii post celebratum horâ solitâ sacrum fundatum a Magistro Joanne Rodnæo in Justitiano, statuit Ven. natio ut instauraretur lateribus quadratis, aut politis Hexagonis parvum cubiculum a Dominâ Cot habitatum, viâ vernaculè dictâ Galande, sed in domo posteriore. Deinde in Qualuorvirum electus est Magister Bindaut; et cooptatus in gremium Ven. Nationis Michael Guido Bardel Lexoviensis.

Horâ decimâ apud Mathurinenses per me grata et rata habuit Veneranda Natio quæ gesserat amplissimus Rector in suo trimestri magistratu eoque nomine decrevit ipsi literas commendatitias penitus Lectorificas. Confirmavit Qualuorvirum matutinis horis electum, septem Supplicibus quotcumque se se sistierant postulata concessit. Qualuorviri fasces Rectorios Rectori amplissimo prorogaverunt. prorogatos Natio confirmavit quam lætissima, confirmaverunt et cæteræ patris lætitiæ significatione Basselin

Die 28 mensis Junii posteaquam Sacrum peractum fuit, secessimus in aulam Theologicam Collegii Harcuriani, ibique prorogatum est majore suffragiorum numero, munus quæstorium Magistro Fontaine celeberrimo professori in Regiâ Navarrâ. Designati sunt à me procuratore et admissi a Venerando Ordine, 1um Qualuorviri expungendis rationibus Quæstoriis Magistri Viel Humanitatis professor in Harcurio, Morin ex Lexovio, Vray ex Cardinalitio professores itidem celeberrimi, Le Rat licentiatus Theologus et Collegii Justitiani primarius; Deinde qualuorviri probandis artium Baccalaureis magistri David celeberrimus in Lexovio professor Salis de la Garanne Exprocurator Baccalaureus Theologus; Du Bourguet Baccalaureus quoque Theologus et Folope Theologus quoque Baccalaureus rationes Quæstorias expungendæ dilatæ sunt in diem Mercurii 5ª mensis Julii.

Remanentibus denique meo monitu solis professoribus placuit ut porrigerelur Supremo Senatui Supplex libellus quo postularetur ut omnes Emeriti futuri tenerentur per annos viginti in Collegio pleni, ut vocant, exercitii docuisse. Sapientissimus Decanus Magister Dagoumer pollicitus est postridie futurum ut adiret procuratorem et patronum in eodem 1o Senatu Magistros paporel patrem et filium ab ipsis postulaturus quid in hoc negotio futurum e re nostrâ videretur. Supplicemque, de quo supra, libellum cum iisdem, si res postularet, compositurus. atque sic ame conclusum fuit. Basselin

Die Sabbathi 1ª mensis Julii statim a Sacro in comitiis ordinariis censuit Veneranda natio postridie horâ decimâ faciendum esse Sacrum solemne quod solet fieri sextâ, idque occurrentis diei Dominicæ gratiâ. quod autem attinet ad tempus quo docere debent Emeriti, Celeberrimis professoribus visum est extractum conclusionis die 28 mensis Junii latæ, a me concedendum esse Magistris Durand et Fontaine Celeberrimis professoribus ac suis deputatis, quo libellum supplicem cujus mentio fit in illa conclusione a suo procuratore paporel scriptum offerant Catholico Senatui parisiensis procuratori. Sic igitur a me conclusum fuit. Basselin

Eâdem die horâ 1ª in Laudunæo apud amplissimum Rectorem, concessimus literas nominationis supplicanti jure magisterii artium et Quinquennii presbytero San-floranensi nomine petro Luissier. ad quasdam

Tribunali legendas chartas admissus est Magister Seigneur Celeberrimus philosophiæ professor in Cardinalitio, ex quâ lectione paluit procuratorem Catholicum Senatus parisiensis meditari literas novas patentes, quibus fortasse parisiensis Ecclesiæ archiepiscopo Decano et Cancellario Collegium Cardinalitium, exceptâ Disciplinâ, planè subjectum iri decreturus videretur) enixè postulavit ab omnibus ut collegio suo favorent, ab amplissimo Rectore ut Generalem Senatus procuratorem rogaret Communicationem literarum patentium priusquam emitterentur, ut si quid incommodi complecterentur, illud humili supplicatione posset removendum exhiberi. Egresso ex aulâ Magistro Le Seigneur res ab amplissimo Rectore deliberationi subjecta fuit, et unanimi consensu cundi hortati sumus Rectorem ut votis Magistri Le Seigneur annuens Generalem procuratorem sic in Collegii Cardinalitii gratiam conveniret ut conaretur communicationem prædictam obtinere, ipsique simul assensi sumus non male ab eodem illustrissimo magistratu sallem scisciando quæsitum iri num videretur meritò viris Tribunal academicum adu constituendis, excludendis officio Capellani in Collegio Sancti Michaelis, vir ibi jampridem contra Fundatoris mentem remanens quando annuo censu non mediocri vel ex patrimonio locuples vel alio modo impin qualis in domo pauperrimâ, pauperis locum occupat nec ante moturus pedem videtur quam cogatur per autoritatem legitimam aliò commeare. tunc recepit Rector se de utroque negotio fadurum postulata. Ingressus est denique Collegii augustodunensis provisor chartas quamplurimas afferens ut rationum de reditu sui collegii pluries initarum, et examini Cancellarii Ecclesiæ parisiensis subjectarum statum Tribunali paletaceret; quoniam vero vix tanta multitudo chartarum sine indice designari poterat, jussus et provisor illas reportare domum, iterum ad amplissimum Rectorem post quatriduum cum indice referendas. Mille circiter libellarum summa domino Fontaine ex arcâ pro Collegio Sancti Michaelis ut sequestro procuratori concessa Basselin

Anno 1741 die martis 18 mensis Julii horâ post meridiem quintâ in collegio Harcuriano comitiis extraordinariis Tribunium universorum de more per schedulam vocatorum ego procurator dixi spem affulgere post salutatum aliquoties a me simul et Quæstore virum nobilem nomine Juneau militibus præfectum, obtinendæ pro domo nationi nuper legatâ immunitatis a solvendo vectigali quodam annuo in subsidium militum pro cujusque suburbii domo qualibet solvi solito; sed eam in rem offerri oportere nomine nationis illi nobili viro, non triginta quidem aut quadraginta libellas sed calculos argenteos 24 istius fere pretii; cunctis Tribunis ad unum assentientibus, rem susceptam, si prædictâ conditione confici posset confectam. idipsum a me conclusum fuit Basselin.

Die 5a mensis augusti in comitiis ordinariis apud Harcurianos labilis non successisse quod propositum fuerat circa vectigal militibus pro domo nuperrime legatâ concedendum. Sum ingenuè confessus. atque hæc mane

Eadem die serotinis horis in Laudunæo apud Amplissimum Rectorem Celebratum Tribunal academicum ad quod accesserunt octoginta novem supplices pro literis nominationis jure magistrii artium et quinquennii, unus pro reformandis quibusdam in descriptione sui nominis; omnes admissos votis potiri volumus. Narravit amplissimus Rector procuratorem Catholicum Senatûs parisiensis noluisse communicare secum exemplar literarum patentium Collegio Cardinalitio destinatarum quod unicum scriptum haberet, adhuc etiam indigestum, quamvis id a se fuisset multoties rogatus; pollicitum fuisse simpliciter, quicquid improbaturus esset pro re academicâ Rector, cum apparuerit dictum exemplar, illud a se procuratore Catholico sic emendatum iri ut salva Universitatis

futura essent omnia. De Capellano Collegii Sancti Michaelis Coram Tribunali se sistente ac promittente se post propugnatas theses Licentiali in utroque jure demissionem suæ Capellaniæ circa paschalia daturum collatori, promissis ejus pendere visum mitius et commodius.

Basselin

Anno Domini 1741 die 14 mensis augusti horâ septimâ matutinâ in comitiis apud Mathurinenses habitis nominati sunt ac electi a Venerando ordine, quos designaverant examini Candidatorum in artibus præficiendos Domini Cancellarii; apud principem Ecclesiam Magister Dionysius Le Rat Collegii Justiniani primarius; apud Beatam Genovefam Magister Vray celeberrimus in Cardinalitio professor. Novem supplicibus, concessa postulata, quorum hoc unicum alicujus momenti. Condonatum fuit Reyberno Diacono quod ne dimidium quidem scriptorum professoris excepisset, partim quod morbo laborasset admodum diuturno per quem, assidue quamvis in scholam venienti, scribere non licebat; præcipue verò quod sæpius disputavisset, respondisset, instar coronidis de totâ philosophiâ theses publicas propugnasset. Indicta a procuratore comitia post vesperas in Mercurio eâdem die habenda.

Eâdem die post celebratas apud Harcurianos vesperas, in comitiis ad legatam a Magistro Le Sauvage Venerando ordini domum spectantibus et mane indictis, post collecta Tribulium omnium suffragia, Conclusi procurator expensum ac definitum iri a Magistro Joubert quas pecuniæ summas, perfectis operariorum commentariis ad Cæmentarios minime pertinentibus solvere oporteret; ad commentarios autem Cæmentariorum qui Jussu Domini Joubert laboravissent, adeundum Magistrum Boulee Collegii Montis aculi architectum qui statuat quanta sit illis operariis a fidelissimo Quæstore pecunia solvenda; post aliquot menses locandæ domûs gratiâ, habitatæ a Domino Bayx in viâ vernaculè dictâ Galande, ad insigne Scuti majoris, vernaculè le grand Ecu, debere jussu quæstoris per compita chartas affigi ac illos libellos quibus allici consueverunt conductores.

Basselin

Die Sabbathi 26ª mensis augusti habita sunt ut erant indicta in antecessum habenda comitia, cælerum ordinaria in Laudunæo apud amplissimum Rectorem in quibus se stiterunt septem supplices pro literis nominationis et ipsas impetraverunt. Nobilem virum homine Langlois admiserunt in locum quo celebratur Tribunal Rector et Universitatis Deputati; is autem Dominus Langlois subsignavit oblatum sibi a Notario publico instrumentum quod et Universum Tribunal subsignavit. per illud instrumentum conditionibus quibusdam Universitas prædicto Langlois locabat ædes majores quibus affigendas decrevit has vernaculas voces, l'Hotel de l'Université, in Suburbio Sancti Germani viâ Universitatis etiam appellatâ, locabat autem in spatium novem annorum.

Postea meritissimus Syndicus pilet negavit sibi pervaletudinem licere diutius munus onerosum Syndici exercere, monuit, ubi animus non deerat, vires ob frequentiores infirmitates deesse, postulavit igitur ut ne molestè ferret Tribunal se munus jam superiùs viribus abdicare; non obscure porro significavit sibi, pergratum fore si pro se Syndicus eligeretur qui, tam dignè sedebat Rector Dominus Vallette Le Neveu, minime tamen conditionem istam instrumento quo munus abdicabat appositurum ut libertas Tribunali plena relinqueretur. Audita vice Syndici designatus ab amplissimo Rectore qui loquebatur Magister Besoigne Universitatis Quæstor qui nihil attulit moræ pro re academicâ quominus ad eligendum Syndicum procederetur. Omnes igitur Deputati Universitatis unanimi consensu in Syndicum elegerunt Rectorem amplissimum; et ipse cum omnibus Deputatis Conclusit. Factum est ex tempore ad ædes Mathurinenses ut in loco Majorum novus Syndicus apposita manu ad librum Evangelii coram Tribunali toto in manibus sapientissimi Decani Sacræ Facultatis juraret

fore ut fideliter Syndici munus exerceret, quædam levioris momenti negotia fuere prælereà tractata quæ mihi videor ut leviora posse silentio premere. non omittam tamen fidelissimam picardorum Nationem suo ordine contulisse beneficium Castelleti quoddam, hoc est, unum e minoribus, Magistro Mathurino Vaillant; Quod observatum volui ut intelligeretur primum quodcumque posthac vacabit, Universitatis beneficium, suffragiis Ordinis Venerandi collatum iri. Basselin

Anno Domini 1741. Die 2ª mensis Septembris Ego Procurator in Comitiis ordinariis apud Harcurium stalim a Sacro convocatis, monui Venerandum Ordinem, a Magistro Bourse jam aliis occupationibus impedito in Sancti andreæ parœciâ nempe Vigilantissimi pastoris vices gerente, capellani munus deponi, quod jam annos aliquot accuratissime gesserat; me conjecisse oculos in Magistrum le Valois et ab ipso sciscitatum an, ut sperabam, id muneris esset libenter acceptura, neque me spem frustratam esse; nunc igitur esse Tribunium Venerandorum statuere quid ea de re tota procuratori vellent offerre concludendum. Omnes unanimi consensu 1um gratias amplissimas egere decedenti Magistro Bourse quod suo munere, toto tempore quo potuerat præclarè functus fuisset; in ipsius locum Magistrum le Valois libentissimo animo substituerunt; et ita cum Ordine Venerando conclusi Basselin

Die Jovis septimâ mensis septembris post vesperas in Harcuriano sacello celebratas, optavit fidelissimus Quæstor Tribules aliquandiu retineri de levibus rebus duabus consulendos, 1um an essent eximaniendæ foricæ apud Dominum Benoist unius ex domibus Nationis Inquilinum quod in cryptam ejusdem subterraneam exundarent, cui exundationi probabiliter dederat locum ipsamet exundatio sequanæ non parum incommoda. Deinde an conclave Dominæ Cot caleribus quadratis prorsus exesis jam deforme, foret recentibus ornandum; illam Dominam, ut obtineat optata, polliceri se dimidium sumtûs facturam. De re utraque censuerunt omnes, ex prudentiâ fidelissimi Quæstoris id faciendum esse quod postulatum fuerat idem ex mente Venerandorum Tribulium conclusi. Basselin

Die Veneris 15ª mensis Septembris, Qualuor procuratores una cum tribus Exrectoribus vel potius viris Rectoriis et magistro Denyse eum exhibente, qui 4us deerat, virum Rectorium, Syndicus Scriba et Quæstor Universitatis, comitati sumus amplissimum Rectorem ex ædibus Laudunæis ad privatam domum inquâ mortuus vir et ipse Rectorius Magister Carolus Rollin jacebat; et ex illis ædibus ad ædem Dei sacram sub invocatione sancti Stephani de Monte, ubi tumulandus erat prædictus Rollin venimus. agmen in itinere ducebat Cundisque, cerlè non paucis astantibus cum suo comitatu præibat atque præerat in sacris ædibus idem amplissimus Rector. Hæc autem omnia in honorem viri Rectorii cujusvis demortui fieri tristissimum est. Veli quo mortuus tegebatur angulos supra laudati viri Rectorii honoris causâ deferebant. Basselin

Die Sabbathi 16 mensis Septembris horâ decimâ matutinâ in sacello Laudunæo nobilissimus Marchio De Dreux rituum in aulâ Regiâ Moderator ac Magister suis stipatus fecialibus Rectorem amplissimum ac totum Tribunal academicum Regio nomine salutatum per literas invitavit ad celebrandam die Veneris 22 mensis Septembris ædem sacram totius urbis primariam Deo sub invocatione Deiparæ dicatam, ut interessent sacro faciendo pro requiete sempiternâ Reginæ Sardiniæ, illud videlicet Regia Epistola Completebatur. adduxerunt introeuntem, exeuntem ad currum deduxerunt missi ab amplissimo Rectore et reliquo Tribunali Scriba, Prosyndicus et Quæstor. postea vero de Collegio bonorum puerorum nonnulla lecta sunt quæ viderentur illius occasione statuenda, nondum statui potuerunt. bis mille libellæ ex ærario Universitatis a Domino Besoigne Domino Fontaine concedendæ dictæ sunt quod arcæ Universitatis claves deessent; intellectum ac statutum, statim redierint claves, repetitum iri ex ære Collegii sancti Michaelis in arcâ reconditam eandem summam. Basselin

Die Veneris 22 septembris horâ sesquinonâ matutinâ omnes deputati Universitatis venimus cum adjunctis ad scholas medicorum unde processimus horâ decimâ ad Basilicam Beatæ Mariæ ac ibi de more interfuimus sacris exequialibus pro augustissimâ Sardiniæ Reginâ factis. vix redieramus domum cum hora jam quarta dederat. Orationem funebrem habuerat Dominus Jegui caleribus firmis profecto destitutus fortasse quod ægrotasset. An egregia fuerit oratio non satis audita plane me latet. præsentes pompam comitabantur principes augustissimi Dux

Carnolensium ; Ducissa Condæa, princeps Contiua, pompa flebilis non tantum sed etiam eximia. Basselin

Die mercurii 4ª mensis octobris procuratores venimus ad amplissimi Rectoris ædes Laudunæas horâ septimâ, et cum ipso petivimus octavâ Mathurinenses, deinde vero post auditos in angulo claustri admissosque supplices A pro literis nominationis jure magisterii artium et quinquennii et 5ªm pro literis quoque nominationis jure quinquennii et Baccalaureatûs in utroque jure ; post sacramentum ibidem a Mathurino Vaillant præstitum ob capellaniam Castelleti recens a fidelissimâ picardorum natione sibi collatam ; post orationem demum in aulâ perelegantem ab amplissimo Rectore paucis habitam, ritè processimus ad ædem Deo sacram sub invocatione sancti Nicolai de Cardineto. Basselin

Die sabbathi 7ª mensis octobris statim a sacro quod in sacello Harcuriano factum de more fuerat transivimus in aulam Theologicam ejusdem domûs, ibique tria post audita suffragia statui ; die sabbathi 14ª ejusdem mensis celebratum iri solemne sacrum in subsidium ac memoriam magistri Pechart Tribulis antecedenti mense mortui. deinde domum nunc partim occupatam a Domino Bayæ locari posse Domino Noel qui quidem in singulos annos nongentas libellas ipsius obtinendæ causâ offerret. ad extremum venerando ordini declaravi a me in encomiasten divi Romani et invitatorem oratoris conceptum sine macula sanctissimæ Virginis Deiparæ celebraturi, elegisse dominum Tabarie celeberrimum humanitatis professorem in Lexovæo.

Eadem die horâ 1ª pomeridianâ in Laudunæo simul adfuimus apud amplissimum Rectorem omnes Universitatis Deputati. supplices quinque sunt admissi pro literis nominationis jure magisterii artium et quinquennii. Vir quidam nomine Coypeau, ut inter Universitatis pædagogos admitteretur supplicans, eâ de causâ in aliud tempus expectare coactus fuit, quod sufficiens esset pædagogorum numerus ; nec invenisset magistrum qui pædagogicum munus abdicans ipsi concessisset locum vacuum. Lecta sunt iterum partim quæ jam fuerant agitata die 16ª septembris ; nondum decretum est quidquam. Redditæ sunt Domino Besoigne bis mille libellæ quas ex Universitatis ære, Domino Fontaine Collegii sancti Michaelis procuratori sequestro in sumptus illius areæ Universitatis, pertinentes ad illud collegium, totumque residuum illius pecuniæ constituentes ter mille septuaginta circiter libellæ in reficiendis Collegii domibus tota collocata prope fuerat summa, vix eraserant quidquam qui faciendi fuerant pro collegio sumptus alii. Supplex accessit ad Deputatos Facultatis artium jam solos remanentes magister Lioult impetraturus, ut reipsa impetravit addi penultimam literam, l, nomini suo quod in plerisque locis scripserat Liout. Bursarius quidam Collegii sancti Michaelis per quandam expositionem ab amplissimo Rectore factam optabat studens utrique juri manere apud forensem procuratorem. Res judicio Rectoris amplissimi permissa fuit posteaquam expendisset an istud conciliari posse videretur cum legibus Universitatis. Basselin

Die martis 10 mensis octobris statim a sacro habita sunt comitia ordinaria in sacello Harcuriano in quibus qualuorvir electus est magister Fontaine ; indictum est sacrum in diem sabbathi horâ sesquisextâ celebrandum pro magistro Joanne le moine professore in Grassinæo recens mortuo. subsignatum est instrumentum quo locabatur Domino Noel nongentarum libellarum pretio domus quam antea memoravimus a me designatus fuit Orator invitando pontifici in diem conceptionis sanctæ Virginis Deiparæ. Magister Roulland celeberrimus in Lexovio professor. Designaveram privatim magistrum Tabarie Divi Caroli Magni encomiasten

Eadem die horâ decimâ tres accessere supplices et postulata obtinuerunt, confirmatus fuit qualuorvir ab ordine venerando, mane electus rata et grata habita sunt quæ gesserat amplissimus Rector in suo trimestri magistratu et literæ commendatitiæ quam honorificentissimæ concessæ. postquam sacramentum de more præstiterunt qualuorviri ium est ad conclave. substitutus fuit in locum Domini Vallette Le Neveu magister Joseph eloquentiæ professor in Lexovæo, vir sui

Decessoris virtutes diligenter imitaturus ut ipsi conjunctus amicitiâ virum
præstantem imitari magna jam virtus. Basselin

Anno Domini 1741 die Mercurii horâ septimâ matutinâ indicente
novo Rectore Comitia Deputatorum Universitatis habita sunt ad instru-
endum sive confirmandum ut moris est eundem novum Rectorem, et
ita res peracta est ut Exrector ad dextram Rectoris ante Syndicum
Sacræ Facultatis pro Decano assistentem sederet, juris utriusque Decanus
occuparet Rectoris latus sinistrum &c. Omnes ratam et gratam a suis
ordinibus per se Deputatos habevi electionem magistri Josse in Rectorem
declaravunt. oratiunculam declamavit amplissimus Rector; alteram
legit clarissimus Exrector, discessimus et rogavit Rector amplissimus
me domum duceretur ab omnibus Deputatis, soli remansimus eum
Comitaturi dum præibant apparitores, Exrector clarissimus, procura-
tores nationum honorandæ et Venerandæ; nemo alius quam clarissimus
Exrector in cubiculum novi Rectoris, id nempe perurbane impedientis
ascendere potuit, erat ad scholas properandum, ut reipsa properavimus.
Basselin

Die 22° mensis Octobris Divi Remani laudes elegantissimâ celebravit
oratione Magister Tabarie in sacello Harcuriano. Basselin

Die 4 mensis Novembris apud amplissimum Rectorem in Lexovio fuere
septem supplices pro literis nominationis. postulavit et obtinuit meritissimus
Syndicus fore in posterum ut quoties collegium aliquod lustrabitur, eâdem
hoc est, vernaculâ linguâ quâ statuta collegii scripta fuerit ipsum scribatur
si quod emittendum sit decretum; impetravit et hoc aliud, typis mandatum
iri quamprimum instrumenta plurima non tantum contenta libro quem
habebat præ manibus sed etiam ex aliis locis eruta quibus decla-
rantur ac probantur jura honores &c Universitatis. Fidelissimus Uni-
versitatis Quæstor monuit emptas a privato quodam, Nescio quot
soli Universitati exapedas qui per legem generalem astringere-
tur Universitati solvere, dominalûs ipsius agroscendi gratiâ denarium
decimum summæ qua solum emerat, atque denarium illum
nonnihil ex liberalitate Universitatis imminutum fuisse, sed inde hanc
sequi conditionem præscripto legis, uti debitor ante 21.um diem
post summam imminutam, eam numeraret Universitati, quod cum
nondum præstitisset, fortasse revocandam donationem qua diminuta
fuerat summa debita. decrevit ex omnium sententia Rector amplissimus
monendum debitorem, nisi solveret, inutilem sibi fallurum Universi-
tatis indulgentiam, repetitum iri ex ipsa, denarium decimum totum.
postea quam Decani recesserunt + cui ne concessa jam antiquitus annua
ex nuntialibus pensio solveretur, intercesserant creditores ejus aliquot,
visum est Ornatissimis Procuratoribus et conclusum ab amplissimo
Rectore nihil solvendum donec habitura locum intercessio, nec ipsi
cum illis convenisset intercessoribus plus postulantibus quam illi debebatur.
Basselin

Die 21 mensis Novembris in sacello Harcuriano post sacrum
postulavit pro fidelissimo Quæstore procurator an concedenda
esset habitanti in domo Venerandæ Nativitatis vocata vernaculè
le grand écu civi nomine Benoist quædam camini rimas
agentis et fumos in cubiculum per easdem rimas mittentis restauratio
non superatura sumptu libellas decem aut fortasse duodecim. Res
quæstoris prudentiæ permissa fuit. Basselin

Die 2° mensis Decembris apud Tribunal academicum in Lexovio
stilerunt se octo supplices pro literis Nominationis jure Magisterii
artium et Quinquennii quas impetrarunt. Dixit meritissimus syndicus
qui in domibus suis convictores haberent pædagogos ab Universitate
pendentes sex aut septem Dominum de Merville jussos adire, qui
magistratus illustrissimus de ipsis conqueveretur quod apud se submo-
nitores eos retinere non verevenhir quos ut male de religione
sentientes jam autoritas Regia compressisset; illis igitur pædagogis
mandasse magistratum eundem ut sibi nomina sua suorumque
submonitorum; deinde vero Catalogum suorum Convictorum, cum
nominibus, domicilio, occupationibus eorum uniuscujusque parentum
largirentur. Hic vero notavit meritissimus Syndicus id ab illu-
strissimo magistratu fieri quod sibi Syndico videretur ab ipso Tribunali
academico fuisse faciendum saltem ratione pædagogorum illorum
de quibus locutus erat. se jam cum amplissimo Rectore tam Domi-
num de Marville quam alios magistratus consuluisse num academi-
co Tribunali magis examen illud convenire ac vere academicum

esse assentirentur, aliâ viriâ non sine incommodo commissum iri; abipsis expressisse rem ea ratione quam proposuerant multo decentiùs tractatum iri. addidit ad hæc Syndicus se præterea scisciturum num annuentibus iisdem Magistratibus de pædagogiâ omnibus idem statuendum esset. silendum autem quamdiu res examini subjecta foret. ad meritissimi Syndici curam res præparanda, consensu Deputatorum unanimi remissa fuit. De Collegio bonorum puerorum actum est, illiusq adornandi decreti causâ, sed rursùs agendum erit. De Collegiis Sancti Michaelis et Trecorensi sic etiam facta mentio ut pro 1° definitum fuerit quasdam membranas quibus explicarentur ipsius jura, legendi peritioribus oblatum iri quò scriptura lectu difficillima, ut jam parlim, sic etiam tota intelligeretur; eoque simul et ad eadem instrumenta per notarium publicum exscribenda sumptus necessarios collatum iri. Deinde verò ejusdem primario et se sistenti et per schedulam postulanti ut lite Universitatem inter et ipsum pendente, vitandorum sumptuum causâ (qui faciendi forent si Senatui Supremo res deferretur) vellet academicum Tribunal sibi primario duplicem bursam nonnihil amplificatam, nempe libellarum saltem quingentarum, in deductionem Summæ a magistratibus olim concedendæ, jam actu decernere, salvo videlicet parlium jure postulata largitum est Tribunal eâ conditione ut bursam duplicem libellarum quadringentarum, sive bis ducentarum, eâ duntaxat de causâ excederent libellæ quas imperliebat in singulos annos, ad senatusconsultum usque, quingentas, quia per bursarjorum absentiam è Collegio, deperierat primario commodum quoddam ex sumptâ de ipsis ædendis curâ, quod non collapsis ut nunc sunt, verùm stantibus Collegii rebus fuisset orituruum. Uti deinde sumptus majores vitarentur fuit itidem constitutum ut quamprimum vænumdaretur supellex ab ultimo Gymnasiarchâ Collegio legata pro Trecorensi verò statutum fuit ex arcâ Universitatis edultas, postulante magistro Fontaine libellas bis mille circiter in ipsâ ex ære collegii conclusas, illi procuratori sequestro concedendas, ad restaurandam quandam ejusdem Collegii domum in vicinia Sancti Hilarii positam sicut restaurari senatusconsulto licitum erat. ad arcam aperiendam missuri claves reliqui, Matras allaturi et interfuturi Rector amplissimus et Ego fuimus designati.

Qui non solvisse suo tempore dicebatur in antecedente Tribunali quam summam solvere Universitatis Quæstori debuisset, id prorsus legitimâ causâ tarditatis allatâ declaratus fuit in culpâ non esse.

Interroganti Quæstori Universitatis an solvendæ Hæredibus magistri Gibert libellæ octoginta circiter ad electionem usque magistri pilet in syndicum illis Hæredibus ab Universitate debitæ, sic responsum est ut solvendæ decernerentur

Qua quidem occasione Deputatis omnibus unanimi consensu visum est ipsi magistro Jacobo Vallette le Neveu nunc syndico (qui, statim egressis est, ubi mentionem sui fieri deprehendit) sexaginta libellas fixas et quingentas quadraginta in annuam pensionem honorariam liberam æque ac magistris Pourchot et Gibert concedendas, dummodo rem non improbent Facultates et Nationes ex quarum definitione suspensam esse liberalitatem illam videri oportere, sed illis ordinibus justam a Deputatis esse repræsentandam

Basselin

Die 5a mensis Decembris in Harcurio statim a Vesperis, cum haberentur Venerandorum normanniæ procerum comitia ordinaria, fuit a me procuratore missum in deliberationem utrum videretur decretum Tribunalis academici mensis Decembris die secundâ celebrali ratum et gratum habendum quo Decreto destinabantur Syndico Universitatis meritissimo Jacobo Vallette le Neveu in annos singulos ex Universitatis ære, præter sexaginta libellas honorarii fixi, libellæ adhuc quadraginta et quingentæ hoc est summa sexcentarum omnino libellarum quantam acceperant quoque quotannis quoad syndici munus habuerant ejus decessores magistri Pourchot et Gibert. Declaraverunt omnes

ad unum Ordinis Venerandi Tribules, vehementer a se probari Tribunalis Academiei decretum, se Tribunali prorsus assentiri, summam libellarum sexcentarum quotannis ex reditibus Universitatis esse meritissimo Syndico persolvendam et sic a me procuratore Conclusum fuit Basselin

In iisdem comitiis Conquerens fidelissimo Quæstori quod Tegulorum dispositori pro Venerando ordine laborare solito non placeret facta per nostrum architectum sui laboris æstimatio, permissum fuit ut pretium dictum ab architecto solveret, litem, si futurum esset ut ab homine justâ mercede non contento intenderetur, pro Venerando Ordine sustineret. Indictum est Sacrum in diem crastinum pro requiete sempiternâ Magistri Petri Leguillon fato fundi. Cum postridiè foret interfuturus actui sub auspiciis Serenissimi principis De Rohan Ventadour propugnando qui Tribus invitandus erat ad laudationem Virginis Deiparæ pronunciandam die immaculati ejus conceptûs, declaratus est immunis ab illâ invitatione audiendâ et ejus æmulus a proferendâ; statutum tamen destinatam eam in rem sportulam sua ad ipsam habentibus minime perituram Basselin

Die octavâ mensis Decembris anno Domini 1741 oratione de immaculato Deiparæ conceptu suam pietatem et industriam probavit et commendavit Magister Salis de la Garenne Zelo religionis inprimis animatus. Die 13ª supplices pro lit. nom. et un librarius accessit et Quatuorvir electus fuit Magister paulus Godebout Baccalaureus Theologus.

Die 16 mensis Decembris post Missam in Justitiano Jussu Matutinensesque octo supplices pro diversis, hora decima apud votis compotes facti sunt. Confirmatus qui manè fuerat Quatuorvir electus, grata et rata habita sunt quæ gesserat amplissimus Rector in suo trimestri Magistratu, decreta sunt ipsi literæ commendatitiæ quam amplissimæ. fuit rogatus idem ut gratias Eminentissimo Cardinali Regis administro et Generali rationum publicarum inspectori ageret quod ipsorum ope professores præclaræ Facultatis rursus immunes declarati fuissent a solvendâ parte decima summæ quam ex nuntiatuum reditu percipiunt; vivâ voce an scripto gratiæ forent agendæ penes amplissimi Rectoris prudentiam fore statutum fuit Basselin

Die 30 mensis Decembris celebratum in Flaviano Sacrum ob sequentem postridiæ Dominicam. Basselin

Anno Domini 1742 die 13 mensis Januarii coram Tribunali academico apud amplissimum Rectorem in Lexovio se se steterunt tres pro literis nominationis supplices quibus concessa postulata. Lectum est a Meritissimo Syndico Scriptum quo directores domûs Longobardorum optare videbantur uti Tribunal statueret non ab illo Collegio sed ab aliis esse solvendam summam occasione fundatæ burse duplicis in eodem collegio. Negavit rem Tribunal a se definiendam esse recepit se suâ commendatione, si res postularet, supplices adjuturum

Cum postulasset in Tribunali mensis Decembris, qui Collegii bonorum puerorum gerit negotia domûs ejusdem Religiosus dato libello detrahi ac imputari sibi per academicum Tribunal summas pecuniæ jampridem ad restaurationem diversarium ædium applicatas, neque memoraret summas mediocres, quoniam hunc temporis definitum fuerat expendendum libellum a Syndico meritissimo id a se factum testatus est; itaque definitum est a Tribunali, ante tres hebdomadas demonstraturos domûs Religiosos quam accuratissime, quantas pecuniæ summas mutuati fuissent ac insumpsissent

Rogatus fuit amplissimus Rector ut ad se vocatos duos Quæstores fidelissimæ nationis ad quæsturam gravem humeris deponendam adhortaretur nisi deponerent ultrò, Tribunalis id optantis autoritati statim ut reprehensione dignos obnoxios fore moneret, uni duorum qui factos a se sumptus narravit, pecuniæ quam reposceret habitum iri rationem conclusum est, ubi deberi probavisset.

Dixit meritissimus Syndicus denuntiatum sibi fuisse, sic litem interedentem inter Ecclesiæ parisiensis Capitulum et Universitatem de non supponendis ullis præbendis, ad Consilium Regium recens evocatam fuisse ut intra brevissimum tempus Universitas, si jura tueri vellet, eadem scriptis probare teneretur. totum negotium Syndico commendatum, et uti decebat, invitatus

fuit ad consulendos patronos Universitatis quidem ordinarios duos, Regii aulem Consilii, præter Decanum patronorum, et ipsum Magistrum Clement

Eidem aulem Syndico meritissimo, suffragiis plane consentientibus Trium Facultatum superiorum et nationum quatuor assignatæ sunt in annos singulos sexaginta libellæ instar honorarii fixi et quinginta quadraginta instar incrementi liberè superaddi quidem, sed, ut spes est, ratione ipsius, perpetui futuri, sicut magistris pourchot et Gibert antea persolvebantur. extradum ex commentariis Facultatum et nationum quo res constaret se — proxime futuro Tribunali exhibituros Decani sapientissimi non minus quam procuratores ornatissimi, Deputatis quisque pro suis, pollicitis sunt. Basselin

Anno Domini 1742 die Sabbathi 20 mensis Januarii post sacrum in collegio Harcuriano celebratum, Ego procurator Tribules Venerandos ne discederent ad comitia vocari fussi, monuique cupere meritissimum Universitatis Syndicum ut sibi concederetur exemplum conclusionis a Tribubus omnibus nuper unanimi consensu latæ de sexcentis illic libellis in singulos annos ex ære Universitatis meritissimo Syndico assignandis; Dandum conclusionis exemplum censuerunt omnes et Ego procurator concludi Basselin

Kalendis mensis Februarii Versaliis Regem, Reginam, Serenissimum Delphinum et Illustrissimum Franciæ Cancellarium totidem orationibus elegantissimis allocutus est Rector amplissimus, visusque non minus principibus quam suo comitatui placere, cui profecto vehementissime placuit. Basselin

Die 3ª mensis Februarii apud amplissimum Rectorem in Lexonio tres omnino se stiterunt pro literis nominationis supplices, quas jure magisterii artium et quinquennii obtinuerunt. Legit postea Scriba meritissimus quæ peracta in Tribunali mensis Decembris, nondum a se descripta prius aut festa, quod abfuisset. non addidit quæ fuerant agitata et conclusa dum aberat mense Decembri, quod nondum ab universitatis quæstore de ipsis observata scriptis mandare per tempus licuisset.

Cum lis exorta de jure duorum magistrorum ad examen candidatorum ex eo penderet quod unus ex illis magistris licet junior a tribu Bituricensi sua, jus examinis obtinuisset, alter a totâ natione Gallorum ut antiquior, atque res Tribunali academico dirimenda proponeretur, Tribunal sententiam tulit in gratiam antiquioris nomine Mercitano. De nostra cum Ecclesia parisiensi lite hortatu sumus meritissimum Syndicum ut quam posset validissimè jus universitatis per ejus patronos, vulgò advocatos, coram Augustissimo Rege conaretur scriptis tueri. De prædagogiis, quorum antea facta mentio, dixit meritissimus Syndicus ita se cum ipsis egisse ut meliorem ipsorum sortem fecisset. stitit se magister Bernard electus Sanctæ Genovefæ procancellarius qui fidem academiæ dedit in manibus amplissimi Rectoris. procurator Universitatis in Castelleto parisiensi, commendatus ab illustrissimis magistratibus quorum Epistolæ lectæ sunt, DD. De la Moignon et Gilbert de Voisin, electus est magister Le Roy cujus in familia jam idem fuerat munus, ætatis in hæredetenerioris causâ intermissum et in alienas manus dilapsum. Basselin.

Die 20 mensis februarii horâ 2ª apud mathurinenses actum est in Tribunali de aperiendo ut antiquitus rotulo. Legit fidelissimæ nationis procurator ornatissimus conclusionem per quam sua natio Tribunalis hortatu novos quæstores elegerat pro magistris D'arly et Geffroy. Elegerat autem magistros Riquier et Kervall. Rogatus fuit meritissimus Syndicus ut istam Conclusionem et sententiam Tribunalis de ipsâ admittendâ curaret a curia parlamenti pro more approbari et, ut loquuntur, homologari. Lectum est instrumentum quoddam Tegulorum Dispositoris collaturi suam operam in reficiendis prout exigent, universitatis Domibus præter unicam sitam in via San-Jacobeâ fixo pretio in annos singulos centum quadraginta et octo libellarum ea conditione ut quotannis sexc tegulorum novorum hexapedas in locis ab architecto Universitatis designandis collocaturus sit. Deputati sunt qui instrumentum istud pro Tribunali subsignent meritissimi Syndicus et Quæstor. Sacramentum in manibus amplissimi Rectoris academiæ dedit magister Le Roy electus nuper Universitatis procurator in Castelleto. Basselin.

Die 3ª mensis Martii comitia Deputatorum Universitatis habita sunt apud amplissimum Rectorem in Lexovæo. stitevunt se supplices quinque pro literis nominationis jure magisterii artium et quinquennii. lecta sunt acta comitiorum antecedentium aliquot a meritissimo Scriba. Narravit meritissimus Syndicus quis esset contentionis nostræ cum Capitulo parisiensi status, probationes nostras in ordinem scripto redegisse advocatos, non censuisse typis mandandas; offerendas in tempus opportunum differre, totam rem non videri tam cito decidendam. accessit ad comitia quidam

Capellanus Suessionensis rogaturus Tribunal academicum ut accederet ad
litem quam ipse et socii sui in Ecclesiâ Suessionensi Capellani contra canonicos
ejusdem Ecclesiæ in Curia parlamenti parisiensis sustinebant, quod interesset
Universitatis impedire quominus extinguerentur non solum Capellaniæ
quamplures, sed etiam Canonicatus aliquot, uti faturus videbatur, nisi
resistere tur, Episcopus Suessionensis. Responsum est rem maturiùs perpen-
sum iri, sed nihil videri nisi quo tempore prudentia moneret faciendum.
postquam Capellanus egressus est, Consulendos a meritissimo Syndico, dixim⁹
Universitatis patronos, per ipsum Capellanorum patronum certiores ac
peritiores rei totius faciendos, tumque quod facto fuerit opus Tribunal
cognaturum, intelleximus. Addidit meritissimus syndicus se quamprimum
Religiosis bonorum puerorum missurum explicationem ac seriem postula-
torum Universitatis, cum ipsi videntur non facilè dicto audientes
futuri. Scisitatus est fidelissimus Universitatis Quæstor an esset solven-
dus denarius decimus summæ quotannis ab universitate debitæ
creditoribus diversis et inter alios Regi pro domo Universitatis in
viâ San-Jacobeâ nuper coempta; Creditores enim ab illo denario
decimo dimittendo suam immunitatem causari; dictum est, solvendum esse.
Supplicationes Universitatis ad ædem Deo sacram sub invocatione Sancti
Stephani de monte, indictæ sunt in diem 13.am mensis Martii; Rectoria-
vero Comitia sub tecto Mathurinensium in diem decimam septimam. Basselin

Die martis 13.° mensis Martii supplex unicus in angulo claustri
mathurinensium obtinuit literas nominationis jure magisterii artium
et Quinquennii. Treis librarii sunt ad sacramentum admissi ante supplica-
tiones ad Sanctum Stephanum de monte Basselin

Anno Domini 1742 die 17 mensis martii post sacrum in Harcu-
rio pro viribus egi gratias toti venerando ordini. Supplex accessit
pro munere procuratorio Magister Desmonts vir censorius et multiplici
nomine commendatus atque admissus fuit. Quæ gesseram in annuo
magistratu rata et grata habita sunt et concessæ mihi fuerunt
literæ commendatitiæ perhonorificæ, denique quod pro more rogaveram
electus fui Quatuorvir. Basselin.

Hora 10.ª sub tecto Mathurinensium confirmatus sum Quatuorvir,
Sex admissi sunt Supplices. Inscribendam esse in Commentarios Univer-
sitatis Epistolam Eminentissimi Cardinalis Regis administri ex sententiâ
omnium nationum conclusum fuit. Deputatus est Magister Vallette le
neveu cum adjuncto quem esset electurus, ut Facultatem Salubervimam
adiret ac præclaræ Facultatis nomine averteret ab admittendis ut
nuper factum est inter Doctores suos candidatum ullum qui non
fuisset vel magister in artibus in Universitate parisiensi vel annos
jam octo magister in artibus in aliâ universitate, uti Salubervimæ
Facultatis statuta jubent. Orationem brevi gratulatus sum amplissimo
Rectori fasces Rectorios ipsi per Quatuorvitos unanimi consensu
libentissime fuisse prorogatos. Epistola Regis administri de qua mox
loquebar, professores immunes declarabat a solvendo denario decimo
summæ quam ex reditibus nuntiaturum hauriunt. Basselin

Acta Venerandæ normannorum nationis procuratore m. petro Jacobo Elizabeth Desmonts presbytero constantiens. S.S.D. Baualauio theologo, a die 17ª martii 1742. ad diem 24 ejusdem mensis 1743

Anno domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo die 17 martii venerandæ normannorum ~~tota~~ natio in sacello haberi solito pro more suo congregata bene precata est piis manibus magistri joannis rotundi quondam munificentissimi tanto viro ubi præsentatum est, unanimi consensu renunciatus tum procurator in cujus beneficii memoriam grates habui quam potui maximas Desmonts

Die 7ª aprilis horâ post meridiem primâ celebrata sunt solita deputatorum universitatis comitia in Lexouio apud amplissimum rectorem in quibus audiri sunt et admissi qualuor supplices pro — litteris nominationis. Desmonts

Die 26ª horâ tertiâ matutinâ omnis cœtus amplissimus rectoris M. joannes josse contribul noster, rhetoricus professor in Lexouio, bonis omnibus — desiderandus ac lugendus. Desmonts

Eodem die hora 10ª matutinâ habita sunt apud clarissimum executorem M. Valette tenuere in Lexouio extraordinaria deputatorum universitatis comitia in quibus M. Besogne universitatis fidelissimus quæstor, nominatus est qui rebus omnibus quæ ad solemnem pompam funebrem amplissimi rectoris pertinent, prouideret.

Die 28 tribunal academicum corpus amplissimi rectoris aspersit aquâ lustrali in ade sacrâ collegii choletai. Desmonts

Die 30ª horâ decimâ matutinâ corpus amplissimi rectoris subsequentibus cunctis universitatis ordinibus delatum fuit ad ædem deo Sacram sub — invocatione sancti Stephani in monte, in quâ, post missam, tumulo fuit mandatum.

Die 5ª mensis maii habita sunt comitia venerandæ nationis in hasenio, post sacrum magistri le loup Baualausensis theologus, fuit se supplicem ut jure magisterii in scribus et Baualausensibus in theologiâ admitteretur in gremium venerandæ nationis; censuit venerandâ natio dictum magistrum le loup esse admittendum tum omnia ad Sacramentum et juramenta solito more de mensis juditata Veneranda nationis testaturum et necessitatem ornatissimus procurator debitam habituram. Desmonts

Die 22 ejusdem mensis venerandæ natio parentauit piis manibus joannis josse demostenis rectoris convocatis suis mandato publico cujus hæ sunt verba nos petrus Jacobus Elizabeth desmonts, venerandæ nationis procurator omnibus et singulis ejusdem venerandæ nationis tribulibus. cum inopes præmatura non minus quam acerbâ morte extinctus est amplissimus universitatis rector qui nec pro suis ornatibus laudari, nec pro nostro omnium mœrore lugeri satis potest palam — ornavit academia Lutetia. tota universitas meluit una quodam familia ad parentandum optimo parenti adstaret convenit pariter a — singulis ordinibus indicta precis, indicta compotatio. his exemplis tuis

dolore simul et amore conciliata venerandæ natio quamornatissimos rectores et tribunos Joannem Jone magyarum proceres pro ejusdem rogatis capiendis, sacra solemnitas peragendæ decrevit. quare omnibus ac singulis venerandæ nationis tribunibus mandamus ac præcipimus, ut cæteros autem viros academicos ornatus invitet me, quo habitu ac ornatu interesse solent solemnibus academiæ supplicationibus eadem nobiscum adsint in ædem sacram collegii hasceviani, die lunæ 21° mensis maii horâ ipsâ duimâ matutinâ, ubi ad venerandam aram altissimam animo sequiente amplissimo viro ultimam sanctam ultimam salutarem proni ad eam et supplices tristes genua labentia et pectora pavimento die mercurii decimo octavo mensis maii anno domini 1742°. amplissimus rectores ad fores in vestibulo. ornatissimus procurator sedia a dextris more solito, parietes sancti erant vestibus atrati. ad fores frequentes tum venerandæ nationis tum cæterarum nationum tribules. erecta fuit in medio cum umbella funalis imago sepulcri superpositis corona rectoris et stola sacerdotali. virginis quatuor versis unius libro incumbata. Desmonts

Die 2° mensis Junii, habitis in collegio hasceviano comitiis ordinariis post sacrum magistas germain grammaticæ professor nominatus admissus est in gremium venerandæ nationis juxta magisterii in artibus et Litterarum nominationis. Desmonts

Die 23 ejusdem mensis habita sunt in collegio Justiano venerandæ nationis comitia quadrennialia in quibus post sacrum electus est quadrennium magister bourse Licentiatus theologus. in iisdem comitiis dicta fuit dies sabbati 7a Julii quâ justa persolvendas piis manibus venerandi tribulis magistri vitæ professoris emissi. denique meritissimus Syndicus et cæteris clarissimus dominus tenentur quæstor generalis nunciatum electus est.

Eodem die horâ sequidiimâ in comitiis generalibus prælatæ æstium facultatis apud matusinenses, post ornatissimam clarissimo rectore habitam, omnes nationes rata et grata habuerunt quæcumque gesta fuerant tum ab amplissimo rectore dematteis tum a clarissimo rectore in trimestri magistratu omnes supplices admissæ in tribus nationibus confirmati sunt quadrennio, in honorandâ vero natione acta inter quadrennialium contentione inter magistros poetices et eruditionis professores philosophiæ celebrissimos de judicata a clarissimo rectore et abjudicatis comitiis fuit tamen utrinque intersessionibus itersum aquæ itersum reputisque clamoribus dissoluta sunt comitia et nemo rector renunciatus est. Desmonts

Die 28 ejusdem mensis horâ sexta matutinâ habita sunt venerandæ nationis comitia in hasceviano in quibus pompam bene prælatum est pro piis manibus Joannis Versanthieni de venerando ordine bene merito, venerandæ natio existimavit gratias agendas

cum magistro Sorbonico quæstorizas fidelissimus præfuisse diligentiâ usurâ in rebus agendis memorandæ nationis curavit; cum ego curandum ut coram meminerit in annum persungeretur. Deinde ne moveret appellari suum inter professores magistri Babelin et Labarie inter baccalaureos magistri Salis et Debourgueil qui una cum ornatissimo procuratore sapientissimo decano magnisque viris perpenderent et examinarent rationes accepti et expensi a fidelissimo quæstore. nominati sunt insuper ab ornatissimo procuratore quatuor magistri qui candidatorum assumerentur tentarent, appellati sunt inter professores magistri Le mounier et Bonnet inter baccalaureos magistri Amel et de Ligney. Dumouty

Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo secundo die Mercurii quartâ mensis Julii, procuratorem ornatissimum domi delinente morbo, præfui, ut morem est, exprocurator, apud fidelissimum Quæstorem in Regiâ Navarræ, expungendis rationibus acceptis et expensis Venerandæ Nationis, in quibus omnia deprehendimus uti dilucidè conscripta sic peracta diligenter. Illas proinde libentissime subsignavimus. Basselin

Die Sabbathi septimâ ejusdem mensis, exprocurator similiter apud Harcurianos sedens, comitia statim a sacro celebrato indixit. Supplex accessit et admissus fuit pro Regentiâ et Scholis jure magisterii artium et Baccalaureatûs in sacrâ Facultate parisiensi Magister Ludovicus Noël subdiaconus Constantiensis. Deinde vero cum ægrè tulisset Quæstor fidelissimus quædam sapientissimum Decanum in Quæstoriis Commentariis inseruisse, quæ quidem excripta simul cum suis observationibus et a me coram ordine Venerando legi, ut lecta sunt, et hic addi optavit Quæstor fidelissimus, ut mox audientur, hæc verbacula, de quibus agebatur, ipsius verba.

Comple rendu le 27. Juin 1739. reliqua 2062. 15. 9.

Je soussigné reconnois le dit comple sans aprouver l'immatriculation de Monsieur Crosnier ni le paiement des frais faits au Conseil, et je remets la decision a Mr. Le Redeur; ni ce qui concerne les changements recemment faits a ce qui etoit pratiqué a l'égard du 1er apparileur et j'ai signé

Comple rendu le 28 Juin 1740. reliqua 7621 ll point signé par Mr. Dagoumer.

Comple rendu le 5. Juillet 1741. reliqua 3469. 2. 3. — reserve de Mr. Dagoumer, sans prejudicier a la Sentence du chatelet.

Comple rendu le 4 Juillet 1742 La recelle totale monte a la ~~Je soussigné~~ somme de 9931 ll 17 s 3 d

La dépense totale y compris les reprises a la somme de — 9657 ll 15 s 1 d

Le reliqua est de 274. ll 2 s 2 d

Les reprises montent a celle de 1365 ll 10 s

Je soussigné approuve le present compte sans préjudicier aux reserves par moi faites tout les comples précédents, et sous la condition que les payements faits pour les réparations dans la maison de la rue des francs bourgeois seront mises de suitte.... pour être jointes aux titres de propriété

Ex votis fidelissimi Quæstoris palam et quidem tam enixè Venerandi Ordinis sententiam roganti, in deliberationem (postquam auditus fuisset integerrimus Censor) et existimavi mittendum et reipsa misi, quid videretur ea de re statuendum. Voluit Veneranda Natio nullam haberi rationem eorum quæ sapientissimus Decanus observasset. probavit vehementissime quæ gesserat Quæstor fidelissimus Et Ego cum ordine Venerando concludi. Horum verborum lituram probo Basselin

Conclusio Venerandæ nationis, Inquâ ne ferentes
quicunque acta sunt orationes diplomatis regii datæ die
Junii vigesimo nono hujus anni et denunciatis suo procuratori
per aliquem regii consistorii die trigesimo ejusdem mensis,
et libelli supplicis oblati supremæ curiæ a magistro Lallemant
eloquentiæ professore in collegio mechiano qui se dicit
universitatis syndicum nimis agentem, parites denunciati die
vigesimo septimo Julii.
In comitiis extra ordinem habitis, vocatis singulis tribulibus
pridie per schedulam, ut moris est die lunæ trigesimo Julii.
ego procurator antequam quidquam mihi aliquam indeliberationem
delatam me hac in parte minime justum esse suspicionem
die vigesimo tertio Junii, In judicio a clarissimo executore lata
contra electionem quatuorviri ab honorandâ natione factam
quâ delatione audita singuli tribuli mihi gratulati sunt
de meo candore et reverentiâ erga venerandam nationem matrem
meam et nobilissimum procuratorem ipsius sedem specialim etiam
quantum ad istud negotium. quo facto quæsivi a memorandis tribulibus
quid censerent de hisce significationibus. tum postulatum a singulis
et denunciatis facta nomine magistri Lallemant, alta voce legentur
quâ lectâ conclusum fuit ut duumvir et censor deputati nati quibus
adjunctus est magister Ludovicus nicolaus docendæ philosophiæ
professor emeritus in casu denatis adirent procuratorem in
senatu parisiensi magistrum postulare ut ab ipso scirent quo
ordine quâ formulâ quæ continentur in libello supplice a magistro
Lallemant supremæ curiæ oblato, essent dirigenda, prosequenda,
postulatumque est a me ut convocarem per easdem schedulas tribulos
singulos quorum plures absentes a comitiis ut adessent die jovis sequenti
augusti horâ quintâ, post scholas deputatos audituri.
In comitiis judicialibus ut habitis ut supra, antequam audirentur
deputati, lectum est diploma ex motu proprio regis datum mihi
significatum quo diplomate rex augustissimus decernit ut
supremæ curiæ parisiensis statuat id omne quod ipsius decretorum
senatus consulti lati die vigesimo nono mensis aprilis anni 1670
et datum sufficientem ius qui jus habent eligendi quatuorviros
sicut fieri potuisset ante convocationem controversiarum in nationibus
de hac electa natarum et ejusdem senatusconsulti suspensionem
quo facto singuli tribuli applaudentes summam reverentiam
et obsequium professi sunt diplomati regio supremi domini
nostri et patris universitatis. Domini deputati multa retulerunt
de ordine et formulâ servandâ contra denunciationem libelli supplicis
factam a magistro Lallemant sed quia non fuit consensus unanimis
quem apud suos in nostra venerandâ natione requisivit ne pax servaretur
in suis comitiis et conclusionibus, ideo res tota ab ipsâ venerandâ est
in suis comitiis et conclusionibus

ad comitia ordinaria ejusdem nationis quæ habenda forent
die sabbati quinta mensis augusti Desmonts

Ibi hisce comitiis ilesum quæsiui placita libellum de exemptionis
debita diplomati regio Augustissimi, ilesum omnes applaudentes
professi sunt debitam obsequentiam et obsequium eidem diplomati:
tum quæsiui ab iisdem num placuerit denunciatio libelli supplicis
oblati a magistro Lallemand supremæ curiæ parisiensis sub
nomine prosyndici et fungentis syndici ejus. unanimi consensu
natio censuit jo quantum ad formam eumdem magistrum
Lallemand qui nullo alio sine instrumento probante se esse pro-
-syndicum universitatis nec præsentia salsamentum non modo
ipsi prælatæ facultati artium sed nequidem ipsi universitati
quod quidem de jure præstari debet, ipsum nullo titulo immixtum
obtulisse eumdem libellum. 2°. quantum ad rem et ad omnes
postulationis articulos ut catalogus tam regentium quam
baccalaureorum qui vellent cooptari in gremium nationum
defensatus universitatis syndico remandata natio censuit sal-
-tem placito supremæ curiæ, nullam habendam esse relationem
ejusdem postulationis quia ut dixerunt datum die vigesimo nono
mensis aprilis anni 1670 emolumenti demandetur 3°. istam exemptionem
supremæ curiæ nolunt eas partes amplexuntur se pollicetur quibus
ipsi religiosissime satisfaciat. quæsiui 2° quid censeret ipsa natio de judicio
Lato die 23 junii ab illustrissimo et reverendissimo vocatis procuratoribus nec
non ipso magistro Lallemand qui dixit pro omnibus universitatis
et magistro Picart scribâ ejusdem universitatis unanimiter dixerunt
se non posse pro bene isto judicium, tum quia nullum a primis
temporibus universitatis ad hanc usque diem simile latum exemplum
tum quia motiva quibus istud judicium latum est manifeste oppug-
-nantur conclusionibus trium nationum, nempe honorandæ fidelissimæ
inconstantissimæ quæ authoritate supremæ curiæ die 13 decembris
1713 roborata sunt, (non audito tunc temporis vetore amplissimo,
cujus jura salva quidem sunt hoc decreto sed non definita nec
determinata) tum quia ipsa natio semper fuit et juxta nominationum
magistratuum suorum sine officiariorum pro suâ libertate stabilita
usu suo a primæva temporibus confirmata pluribus senatusconsultis
Quantum spectat ad aliam postulationem magistri Lallemand
ut negotium si quod amoveatur circa electionem quatuor virorum
qui electi sunt in nationibus ad electionem rectorum officialium
de plano ad curiam vocatis nationum procuratoribus salvo jure
contendentis ad alium tribunal vel ipsa quantum spectat ad emolumenta.
nationem definita est suo judicio quo sunt qualuorviginti electi
qui de plano manere debent quadruplicia. atque ita suffragiis omnibus
conclusum fuit. Desmonts

Die 6ª mensis octobris post sacrum habita sunt comitia
ordinaria in hac sede in quibus hæc supplex post sacramentum
præstitum et ad hanc sedem promissam decreta prælatæ facultatis
circa renovationem appellationis ad futurum concilium a constitutione
unigenitus et ejusdem constitutionis amplexum, cooptati sunt in
gremium et senatum nationis Desmonts

Die 10a ejusdem mensis finis precibus precor frigeri animæ
Joannis Soanni habita sunt comitia quæ dum minalia in quibus
suppleta admissus est in gremium venerandæ nationis nullus vero
quatuor viri electus cui et contradictio in præclarâ artium facultate
ortâ nondum dijudicatâ, nullusque consequentes vetos fuit renunciatus.
Die 13a ejusdem mensis postquam Deum optimum maximum
deprecati sumus pro æternâ requie animarum de Sr Aubin aquensis
habita sunt comitia extraordinaria hora 2a pomeridianâ in quibus
præsidens orbis e secundo in primum et alter appellationem ex
mahault duncagan Jn secundum ea tamen conditione ut decimus
non admittatur et det cautionem sufficientem rem judicatam ejus
ex primis appellatoris committerentur atque ita a me conclusum est
et sacramentum præstitit intra manus meas mahault duncagan Desmonts
Die 23a elegantissimâ oratione Laudes Sti romani celebravit m. Jone
Sarchalaudensis theologus. Desmonts
Die 27 octobris habita sunt pro more comitia censoria Jn —
quibus unanimi consensu Jn censorem electus est m. Bourse
Licentiatus theologus. Desmonts
Die 4o mensis decembris beatissimæ virginis sine labe conceptæ
festum pro more celebratum fuit in aula harcuriana pontificiis pertes
implebat præclarus magister rouyer eloquentiæ professor in monte acuto.
Defuit hac anno oratio panegyrica. Desmonts

Supplicatos universitatis mensis decembris facta fuit ad aedem deo
sacram sub Jnvocatione Sancti Bartholomæi omnes facultates promiserunt
amplissimum comitatum clarissimo electori habituumque rata et grata
quæcumque gesserat in trimestri magistratu præclara tamen facultas
rata et grata tantum habuit quæ gesta sunt in tribunali academico et
de consensu deputatorum universitatis Desmonts

Die 24 Januarii celebratum est demore sacrum in regiâ navarrâ pro
ferro Sancti Caroli ex fundatione magistri du boulay. nulla habita est
oratio panegyrica cives esse nationis constantissima quæ Jesum delitiæ
Die 9o februarii et 2o martii habita sunt comitia ordinaria in harcuris,
duo supplices admissi sunt in gremium venerandæ nationis præstito prius
sacramento et adhesione facta decretis præclaræ artium facultatis circa
revocationem appellationis constitutionis unigenitus et ejusdem constitutionis
amplectationem.
Die 19o martii provenit universitas ad aedem deo sacram sub Jnvocatione
Sanctæ annæ apud eremitas Sti augustini
Die 22 martii habita sunt in aulâ harcurianâ venerandæ nationis comitia
extraordinaria de electione pastoris vigilantissimi lutetiæ Sancti germani
convocata in illis re in deliberationem mistâ audito de more æquissimo
examinatore rogatis dictisque sententiis venerandæ nationis magistrum gruchet
doctorem theologum elegit in locum ludovici rochebrochet defuncti.
Desmonts

Die 23 martii 1793 habita fuit ordinaria apud hasenianos comitia
in quibus deposito communo mihi procuratorio munere, gratias egi
vata et gratâ habita fuit omne toto anno gesta, deinde maximis
consensu in procuratorem electus ex clarissimis civibus magistri
mei in hasenio professoris uberrimus et memoranda nationis
antiquus mos. de munere quadrumvirali. Dixi procuratos jus om
procuratoris recedentis nunquam satisfacta consuetudine
confirmatum et fungi munere, cum meo his praelata astium
facultatis, spectans ad supremam curiam nondum emendata
in quadrumvirum non fui electus et ad prima quadrumviralia comitia
veniens fui et ita constitui procuratos. Desmonts.

Acta venerandæ normannorum nationis

Procuratore magistro Thoma Viel

Bajocensi humanitatis professore emerito in Collegio Harcuriano

adie Vigesimâ tertiâ martii anni 1743

die vigesimâ tertiâ martii propter vigesimam quevtam
cadentem die dominicâ omnium carnisu ac suffragio
tribuliumego venerandæ nationis, cuius propensam erga me
voluntatem et maternum amorem per creditum mihi
pluribus ante annis munus centorium fuerat experius,
novo et nunquam obliviscendo beneficio, procurator
Electus sum in comitiis post sacrum solemne in collegio
harcuriis habitis in quibus magister petrus jacobus
Elisabeth desmonts ex procurator non potuit pro more
quadruennii appellari quamquam in suo anno magistrali
obtinere ac sperare legisset propter litem pendentem in
suprema curia ad fasces rectoriis conferendis.
f. v.
Eadem pariter die quamvis cupientissimo, a omni
gratiarum actione mihi abstinendum fuit cum altera
missa propriis manibus doctoris sapientissimi contribulis nostri
cuius nomen nunc non subsit, celebrata esset; sicque votis
nonnullorum tribulium vincire facile potuisset, qui
postularunt ane ut orationem meam licet admodum brevem
propter temporis angustias ad funera mox comitia
remitterem

die vigesimâ octavâ eiusdem mensis martii indicente amplissimo
executore magistro Le neveu celeberrimo physicæ professore in
marchiano tribunal academicum convocatum est extra
ordinem horâ postmeridiam tertiâ in scholas sorbonæ exteriores.
inde admonentibus quæstor vivil sorbonicis, reverendi in aulâ
interiori expectavi; nos deputati universitatis ordine quisque suo
progressi sumus ad sorbonæ collegium præeunte amplissimo
rectore, ornato ut decebat cum fuit tantum apparitoribus qui
ubi ad januam se obtulit, præter deputatos qui admonitum
venerant, ceteri comitabuntur, honestatus a magno doctorum
numero, et præsertim a senioribus e facultate sorbonicâ, qui
tutus hinc inde circumstabant, deductus est in aulam interiorem
ubi solent theses theologicæ propugnari; ibique statim ex deplano,
ut ajunt, magister le fevre doctor sorbonicus et professor regius
nomine sacræ facultatis orationem habuit, qua laudat

Eminentissimi cardinalis de Fluri fato functi, et Serenissimi principis, necnon Eminentissimi cardinalis de Roham in locum eius suffecti Elogantes et acute persecutus est.

Deinde post Reclamationes fieri solitas quas scripta edomo atrulerant, archidiaconus Ecclesiæ parisiensis, cancellarius, et præclaræ facultatis artium syndicus; quam rector amplissimus jure quidem concesso, sed ve verâ debito, prius exorsus est orationem, ea rerum et verborum delectu, ea ingenii sagacitate, eâ denique dicendi facultate et copiâ, quam omnes in eo norunt et admirantur.

Nec sane deteriori ingenio, oratione minus compta, aut Eloquio minus potenti, virtutes tum demortui, tum successoris eius dicendo adæquare conati sunt archidiaconus et cancellarius viri sane omni laudum genere conspicui; quibus auditis, cæteri universitatis deputati, procuratores, orationibus, facem Electionem simplicitèr, et vsitatis tantum verbis confirmarunt.

Ego vero cum brevissimo Elogio sic confirmandam putavi. Veterum quidem virum Eligit sortes, et ingenii magnitudine, et beneficentissimo erga domum hanc universam quæ academiam parisiensem amore floreo ita similem, ut floreæ tantum nomen amiserit, eiusdem virtutes, eiusdem animum, sub alio nomine claro forte ac splendido, gallicè que omnibus amantissimo sibi retinuerit. Vide

die trigesimâ eiusdem mensis martii deputati universitatis per schedulam extra ordinem convenêre apud amplissimum rectorem in Laudunæo; ibique cum exposuisset prolyndicus magister de la porte tres ab eâ deligendi qui muneri quæstoris universitati præficerentur, in locum magistri Bolognet Licentiati theologi fato functi, eamdem que rem non sine aliquo doloris sensu, quali affectos esse decet viros academicos affirmasset rector, designatos appellavit, primum magistrum Seigneur Phiæ professorem in cardinalitio, magistrum de Bel Eloquence Phiæ professorem in Marcheio, et magistrum Durand 4 Nat. Phiæ puriter in cardinalitio professorem. Ve in deliberationem missis ab amplissimo rectore, magister Durand contribulis noster unanimi omnium consensu electus est quæstor generalis vir notæ fidei ac probitatis. Sed his tribus conditionibus, quibus seipse fideiussorem, qui pro eo viginta seipse fideiussores daret, quibus liberet se vel ab eâ addixit.

Prima ut compleret mille libras spoponderet, ita tamen ut quæ comparaverant, tum paterna tum proprio labore parta, ex eâ summâ bona imminuerentur.

2da ut singulis tribus mensibus exacti accepti et impensi rationes deputati universitatis in tribunali academico referret, quo rubrio generali, quæ singulis quinis exhiberi debet, civium conficerentur, et futuris consolidarentur.

3a denique ut non supra mille nummos domi suæ asservaret si quid ultra ipsi pertinaretur de reditibus universitatis, vel de obventionibus ex venditione fundi censualissi nempe loquitur jurisconsulti; starin deponeret in arcâ universitatis apud amplissimum rectorem: his conditionibus ultro acceptis iterum renunciatus est quæstor generalis magister Durand, et ego minime ut temptus haberet, quo et ipse sibi providere, et satisdationem offerre posset, sacramentum putavimus esse differendum ad futura mox deputatorum universitatis comitia apud mathuri censes pro synodo beneficiariorum. Erita ab amplissimo rectore conclusum fuit.

Die sextâ aprilis habita sunt post sacrum in sacrario comitia in quibus breviter exposui quæ peracta erant in tribunali academico de nominatione quæstoris universitatis. Deinde quam maximos potui egi gratias ven. ordi. pro collato in me procuratoris munere, iisdem pariter committit audito excensore magistro le vieil phiæ professore in monte acuto admissus est in gremium ven. nostri magistri Carolus Bafin Bajocensis. Vide

Die martis 29a eiusdem mensis aprilis synodus academica apud mathuri censes in loco majorum, ut aiunt, celebretur est, adfuere omnes qui beneficio collationis universitatis possident, aut qui aberant justam excusationem miserunt in iisdem comitiis cum præsederet fidelissimo quæstore universitatis magistro Durando minus sufficienter vide clerent de latum est eius sacramentum ad alia comitia mox futura in quibus pro more solito præstitit. Vide

die vigesimâ 9a eiusdem mensis aprilis sacrum solemne habitum et propriis manibus magistri foubert in sacrâ fa. pari. doctoris, necnon vigilantissimi pastoris sanctæ margaritæ in suburbio divi antonii, qui vir fuit doctrinâ pietate animi candore morum suavitate, et sollicitudine verè pastorali maximè commendandus, qui que non ovibus tantum suis, sed bonis omnibus, familiæ afflictæ et mœrore profligatæ, amicis quorum in numero eram, amantissimæ præsertim fratri conjugali nostro, æternùm flebilis occidit. ita testor viel

die sabbathi 9a mensis maii postulatum intervenerunt missæ sacrificium habitæ sunt comitia ordinaria in sacello, in quibus exposui quæ peracta erant in novissimis deputatorum universitatis comitiis apud amplissimum exactorem magistrum le nevelon ibi enim post collectas de more quatuor supplicibus nominationis litteras ad tribunal academicum pariter accessere rel. phiæ candidati, postulantes levissimos errores quos in matrimonii inscribendis adrepsisse corrigi et emendari, tuaipsis postulato suffragiorum pluralitate concessa sunt; sed procuratores tum honorandæ rum fidelissimæ nationis abstinuere a ferendâ sententiâ, nec forsitan immeritò, cum ejus modi gratiæ tantum concedi debeant in comitiis gene. præclaræ facul. artium apud mathurinenses; ideò que ut nihil propriæ morte agerem, consului ven. nationem, et postulavi quid mihi deinceps in talibus rerum adjunctis conferret esse agendum: ven. natio unanimi consensu rogavit me, vel potius pro jure suo jussit ut deinceps a ferendo suffragio pariter cum supradictis procuratoribus abstinerem, et ità me facturum esse promisi; nec fidem unquam fallam.

J. viel

eadem die horâ post meridiem primâ convocatum est tribunal academicum, in quo magister Ch allemand prosynodicus et rhetoricæ professor in marchiano legit memoriale reparationum partim factarum partim perficiendarum in domo universitatis, conductâ viro clarissimo langlois (completi inquilino et debitori optimo, quæ quidem reparationes cum essent in rem universitatis, omnes facilè assenserunt. litteræ nominationis quindecim supplicantibus jure magisterii artium et quinquennii collatæ sunt.

die 8a ejusdem mensis electus pontifex ad mensam fundatoris m. joannis vadelorge rep. na. quondam decani sextâ horâ matutina celebravit.

die octavâ ejusdem mensis post primos sancti nicolai vesperas habitæ sunt v. n. comitia in sacello, in quibus post expositam pluribus verbis rogationem nobis a rev. ord. factam a vigilantissimo pastore sanct. cosmæ et damiani et ædituis ejusdem ecclesiæ, rei in deliberationem missâ rogavit an adiri que sententiis audito prius exactore magistro le vigil phiæ professore in rhonta acuto, placuit omnibus v. tribulibus, magistros quinque, nimirum rouget le mprieur, le rat fontaines, le vrai mecum procuratore ad lemnicos v mbratellæ accedere in festo corporis christi id que nomine et impensis ven. nationis fieri et ita ame comclusum fuit. viel

die 12a ejusdem mensis omnibus precibus amplissimum exactorem oravi et obtinebat tum, ut scriberet ad virum clarissimum gruchet tribulem ven. nat. gramicensem, sciscitaretur quæ ab eo, verum tandem vellet parochum sancti germani veteris se dicere et frui nostrâ ergà eum benignitate ac benevolentiâ: ille quidem se impensius exoptare respondit, sed moram afferre parem amantissimum qui vellet cum prope se in nostrâ habitare curiâ quæ retinere interim que a nobis et vdo ordinatione nonnihil temporis postulare, quo parentis animum flecteret, ac parochi partes ad menses in urbe parisiensi defungi posset.

ita testor viel

Die vigesimâ primâ eiusdem mensis maii deputati
universitatis convenere apud amplissimum
rectorem in Lauduneo, ad accipiendas litteras
regias, pro solemnibus exequiis eminentissimi
cardinalis de Fleury. Vide

Die 24a eiusdem mensis adfuêre deputati universitatis
cum adjunctis horâ matutinâ in scholis medicorum
ubi post leve jentaculum jussu decani salubérrimæ
facultatis nobilis appellatus, processimus deinde
cum rectore ad basilicam beatæ mariæ, ibique
de more interfuimus sacris exequialibus quæ
fiebant jussu regis pro animâ Eminentissimi
cardinalis de Fleury, regni, dum viveret, administri
ita testor Viel

Die octavo junii, cum primus diei sabbathi inciderit
in vigiliam pentecostes, post sacrum habita sunt
comitia ordinaria in quibus magister Joan. Bapt.
carolus le dain Ebroicensis in gremium nostrum admissus est

Die 9â eiusdem mensis pariter habita sunt horâ
post meridiem prima comitia ordinaria deputatorum
universitatis apud amplissimum rectorem in Lauduneo
in quibus, supplicationibus pro litteris nominationis, jura
magisterii artium et quinquennii, sua confecta sunt
postulato

Die decimâ eiusdem mensis amplissimus rector mihi in
manus tradidit memoriale novem propositionibus
comprehensum ac conclusum, quo quidem attente perlecto
concordiæ ac pacis restituendæ spes mihi non mediocris
affulsit, sed cum res esset maioris consilii ac prudentiæ
statim per primum apparitorem octo ex antiquissimis
tribulibus ad me accersivi, coram quibus propositiones
in memoriali exscriptas recitavi, illique pariter
ad restituendam academiæ nostræ pacem atque
concordiam aptissimas vitæ sunt. Ad extremum addidi,
amp. rectorem affirmasse, fidem sibi dedisse
procuratorem [illegible], se quidquid inter nos
litium esset, sive arbitrio suo committeremus, intra
paucos dies dirempturum, et non obstante supremi
senatûs decreto, copiam nobis facturum eligendi
rectoris. ita testor Viel

Die mercurii decimo nono eiusdem mensis factæ sunt
supplicationes universitatis apud dominicanos magni
conventûs in Ede deo sacrâ sub invocatione sancti
jacobi. Viel

Die 23a de more celebrata est missa in sancti spiritus, sed nulla propter litem pendentem nec quadrumvirale nec rectoria comitia fuêre

Die 28a junii habita sunt comitia ordinaria in quibus
post missæ solemnia bene precatus sum piis manibus
magistri joannis de Gauthier alias quondam in harcurio
professoris, et de vitâ nat. optimè meriti. Deinde cum
fidelissimus quæstor magister fontaine litterarum
in regiâ navarrâ professor vellet quæsturam abdicare
omnes veterandi tribules pauci admodum exceptis cum
ornatissima procuratrice quam tutissimas ei egerunt gratias
et etiam deprecati sunt ut persuadere sibi pateretur ea eadem
quæ nobis faciebat per hunc annum fidem atque operam
præstaret; nisi quæ, cum res a me in deliberationem
missa esset, prout dubio bene memorem et gratum in
omnibus tribulibus erga se animum perspexit, et tunc
me concludente quæstorium munus ei iterum prorogatum
Viel

In eadem comitiali die gravissimos virosque magistrum
bonnejoy physicæ professorem in lexoveo, magistrum chéron
litterarum in harcurio professorem; ex ordine baccalaureorum
magistrum le rat gymnasiarchum justiniani, et
magistrum josse qui hinc proxime elapso anno orationem
panegyricam de divo yvonno habuerat, qui mecum
etenim sapientissimo decano, et aliquot tutoribus, rationum
acceptis et expensis a fidelissimo quæst. fontaine iamiam
edendarum expunctores essent designavi quoque

ad tentandas vires candidatorum pro baccalaureatu artium magistrum germanum litterarum in lexovio pfessorem, magistrum
Iudocum domûs harcurianæ priorem, magistrum chantelou, et
magistrum le loup; atque ita ame procuratore conclusum
est. viel

in iisdem pariter comitiis cum memoriale ampl. exrectoris
de quo supra dixi pluribus exemplis perscribi et distribui
curavissem; mentem ven. ordinis de eâ re, priusquam
deliberationi quibuscumque subjiceretur, mihi subodorandam
se perseverandam esse existimavi: sedita reclamantem
est a nonnullis tribulibus, ut omnis prorsus concordiæ
ac pacis per memoriale auteriam per procuratorem catholicum
mediantem ac conciliantem obtineatur del spel Evanuerio.

ita testor viel

Die sexto mensis julii anni 1443 habita sunt post sacrum
comitia ordinaria vidæ nat. in quibus dixi rationes quippe
et impensas quas nobilis dominus tertiæ ejusdem mensis exhibuerat
magister fontaine litterarum in novarrâ pfessor, a nobili
fuisse attentè perpensas et vehementer comprobatas: at
nequit rerum nostrarum statum et conditionem ignorare;
sit hæc Eris nostri brevissima descriptio

J.V. Rece. gen. 647 lt 12 s. 2 d.
Dapen. ger. 624 lt 2 s. 6 d.
Rest. debet. net. 190 lt 9 s. 8 d.

Eadem pariter die habitæ sunt horâ post meridiem 1ª
comitia ordinaria deputatorum univ. apud amplis. exrec.
in laudunto in quibus post quem auditi sunt supplicantes
pro litteris nominationis jure magisterii artium et quinquennii;
retulit amp. exrector de unione et incorporatione capitulî
sancti germani altissiodorensis cum capitulo beatæ virginis
quam quidem majoris esse discretionis paulo ante pro-
nuntiarat supremum parisiensis curiæ; rogarit dicique
sententiis, quibus præsertim et consiliariis patronis nostris
gillet et d'hericourt, placuit omnibus appellationem ex abusu
de decreto illustrissimi ecclesiæ parisiensis archiepiscopi
etiam in supremo regis consilio esse prosequendam, et
ita audito prius de more procuratore magistro de la porte
concluditum amplis. exrector. quod quidem testor viel

Anno domini 1443 die veneris 21ª julii horâ sesquiquintâ
pomeridianâ; habita sunt extra ordinem in harcurio
comitia ven. nationis normaniæ, eaque
frequentissima, ritè vocatis a me per schedulam obtiatim
deportatam ven. tribulibus, quibus in comitiis rogatus
a me exrector æquissimus palam legit epistolam ad
me scriptam die quintâ hujus mensis a magistro
gruchet, quâ gratias actis ordini venerando, quod
ipsum antea designasset in pastorem ecclesiæ
parochialis sancti germani veteris, hâc in urbe
vacantis per obitum magistri rochebouet, exultat
se ipsi quominus eâ ipsius ergà se benignitate fruatur;
sequi quidquid juris per eam designationem acquisierit,
id omne ordinis ven. prorsus reddere ac remittere:
quâ lectâ dixi aliquem igitur aliquem esse ipsius loco
designandum; me vero Erasmum rogare tribules
venerandos, ut eam illius designationis viam inire
vellent, quâ malevolorum quorumdam sermones
etiam ad supremos in aulâ regali magistratus
delatos retunderet, quaque pacis ac concordiæ
conservandæ maxime videretur idonea: quam
autem esse certiorem, quam si cura de pastore
eligendo agatur, veneranda natio roget
illustrissimum ecclesiæ parisiensis archiepiscopum,

vt

Ut aliquem ipse eo munere digrum indicet.
audito excersore, re ame in deliberationem, missâ,
placuit universa nationi pauci exceptis, quitamen
aequum suae intercessionis non postularunt, rogari
illustrissimum parisiensem archiepiscopum, ut hâc
vice tantum, et sine consequentia, quod ajunt,
exemplo, in pastorem Ecclesiæ parochialis
sanctæ germani veteris, ut supra dicitur, vacantis,
Eligat, quem ipse dignissimum judicaverit, et
quem sic illustrissimus archiepiscopus elegerit,
Voluit eadem natio tanquam ab se jam nunc
designatum, ut re ipsâ designat, suo nomine
tribunali academico praesentari, et ita, reclamante
tamen magistro Cassetin, aetatumque suae
intercessionis postulante, p me procuratore
conclusum est. Vill

visâ praedictâ conclusione sic carolus archiepiscopus
parisiensis. nos designamus et Eligimus magistrum
Joannem baptistam antonium cotelle presbiterum
dyocesis constantiensis e gremio venerandæ nationis
dictum parisiis die 27ª eiusdem mensis; signé
charles arche. de paris. hanc Epistolam statim
ad nos scripsit illustrissimus archiepiscopus, quâ
lectâ venerando ordini, placuit omnibus eam in
commentarios nostros referri. Vill

V. V.

Monsieur
Lacte que vous avez pris la peine de m'apporter,
et si obligeant pour moi, que je ne trouvois assez
vous remercier, et trouve les mots qui composent
votre nation, combien j'y suis sensible, et jusques ou
va ma reconnoissance. j'abuserois de la cessité de
leur politesse, si je ne me renfermois pas dans un
sujet de cette même nation; et je ne justifierois pas
le choix que j'ay fait de vous cotelle pour desservir
la cure dont il s'agit, si je ne la designois pas au bout
de ce même acte, c'est ce que j'ay fait avec plaisir. je
ne puis finir cette lettre sans vous renouveller et
a vos messieurs ma sensibilité, et ma reconnoissance
pour la marque d'amitié que vous me donnés
dans cette occation. je suis avec une parfaite estime,
monsieur, votre très humble et obéissant
serviteur ch. arch. de paris

die eiusdem mensis, nisi fallor, decimâ nonâ, habitaque
extra ordinem in harcurio comitia generi venerandæ
nationis horâ quintâ pomeridianâ, vitâ vocatis
ame per schedulam otiorim deportatam venerandis
tribulibus, quibus primùm legi conclusionem hodie
gallorum nationis ab ornatissimo eius procuratore
ad nos missam, illudque addidi, qd relatu, fidelissimam
picardorum nationem parem habuisse conclusionem.
re in deliberationem missâ, auditoque prius exteriore
aequissimo, rogatis dictisque sententiis placuit omnibus
nominari deputatos, qui nationis nomine unâ cum
aliarum nationum deputatis supremos curiæ parisiensis
magistratus adeant, communis causæ aequitatem
et jus apud ipsos exponant; ante omnia autem sincerum
quo et ipsa aver. natio, et cæteri cum eâ conjuncti
ordines flagrant, pacis studium testentur; nominavitque
rat. ordine professorum magistrum durand universitatis
quæstorem, et magistrum le vieil philosophiæ professorem
in monte acuto; ex ordine baccalaureorum

magistrum de rat virum procuratorium, et collegii
Justiniani primarium. et magistrum sotis virum ppetur.
simul cum orn. procuratore potestatem fieri de pace ac
pacis conditionibus nationis nomine agendi ac tractandi,
cofine libellos supplices, si opus sit, offerendi, item quidquid
juris et vel venerande nationis proprium, vel ipsi cum
ceteris nationibus commune fuerit, exponendi, et clarâ
in luce collocandi, ad id aut unum aut multiplex
memoriale conficiendi ac typis mandandi, atque hæc omnia
communibus trium nationum impensis, quod equissimum est,
atque deinde ven. natio pecuniam ad id necessariam vult
a fidelissimo persolvi. et ita ab orn. procuratore
conclusum est. Vill

Die 23a eiusdem mensis convocatum fuit extra ordinem in Lauduneo
tribunal academicum ad audiendas nationes quæstoris
universitatis magistri Bologne fatofuncti, quæ nobis deputatis
exhibuit pro hæredibus magister Charitelou antiqui vendæ
nationis procurator, auditas et perpensas, quâ parerat
attentione, laudavimus et vehementer approbavimus.
Vill

Die 3a mensis augusti deputati universitatis convenêre
apud amplissimum exrectorem in Lauduneo, ubi postquam dictor
supplicet jure magisterii artium et quinquennii, quibus
sua postulata de more concessa sunt, admisit tribunal
academicum pretentationem magistri Cotelle factam
ab illustrissimo parisiorum archiepiscopo, et libenter quidem
admisit. ne autem forma, quam venerandæ nationi, hâc
vice in designando secuta est juri universitatis aliquando
T.V. nocuit; placuit statui, ut si qui deinceps ordines academici
in turno, quod ajunt, existentes, eamdem sequi formam
voluerint, teneantur prius ceterorum ordinum academicorum
habere consensum, et ita, audito prius clarissimo prosyndico,
concludit amplissimus exrector. ita testor Vill
Deinde præeuntibus apparitoribus processit tribunal academicum
ad aulam mathurinensium majorem, ubi magister Cotelle
solitum præstitit sacramentum, deinde dimissa sunt
comitia. Vill
Die decimâ quartâ hujus mensis habita sunt apud mathu-
rinenses aulæ facultatis artium comitia, in quibus designatos
a meritissimis cancellariis tum b. marie, tum b. genovefæ
pro magisterio artium examinatores magistrum Jacobum
Becquard Baccalaureum theologum et magistrum Joannem Franci-
brunetin regiâ navarræ professorem elegit et nominavit
natio veneranda. Vill
Die 15a post sacrum solemne de beatâ virgine celebratum,
habita sunt v. nationis comitia ordinaria, in quibus retuli
quæ peracta essent in comitiis de lite nostrâ habitis apud
procuratorem sedis gallorum nationis, et dixi nobis
procuratoribus et deputatis ad id nominatis placuisse primo
ut memoriale conficeretur a peritissimo in supremâ curiâ
patrono; 2do. ut attentius eo perlecto, sisti audirentur, typis
jamjam demandaretur. ita testor Vill
Die 31a hujus mensis habita sunt in antecessum horâ
post meridiem prima comitia deputatorum universitatis
apud amplissimum exrectorem in Lauduneo, in quibus
post litteras nominationis septuaginta supplicibus concessas,
accessit d. nos virginius nomen nos subscripsi, sed litteris
testimonialibus Gregis munitus; qui licentiam aperiendi
pædagogii, et tabulæ appendendæ nomine universitatis
a nobis postulavit, huic post auditas procuratorum
ornatissimos fidelissimos et constantissimos nationisque in vitam
utilis ac postulatione suâ frui, nullam pro re academiæ
academicâ afferente moram meritissimo, et cetera sequentia
prosyndico magistro de la porte, ultro
volumus ac justimus Vill

Die octavâ mensis septembris post sacrum solemne
nat. b. V. habita sunt ordinaria nationis
comitia, in quibus admissus in gremium nostrum
magister fouché presbyter constantiensis, et regiæ
navarræ primarius, solitum præstitit sacramentum
Viel

Die martis 10 huius mensis habita sunt extra ord.
comitia deputatorum univ. apud rectorem in laudunæo,
in quibus cum in ædibus universitatis a d. joubert
architecto ædificata quædam, quædam exornata
essent; quid factum, quid expensum esset ab compl.
exrectore recitatum est. quæ cum omnia ædibus
addita loquutionis pretium non parum auctura
sint, cum d. langlois hâc in domo nunc habitans
duas in penta parte in se susceperit, gratissima
fuit hujus viri liberalitas, et iure æquis
conditionibus libenter assensum est. deinde mentione
iterum factâ de capitulis sancti germani et b. mariæ
placuit omnibus appellationem ex abusu etiam supremo
regis consilio esse denuntiandam. Viel

Hoc et præteritis julii et augusti mensibus ego et optimi
quorum aliorum nationum procuratores cum
eorumdem deputatis septem aut octo supplices
libellos illustrissimo viro le pelletier summo senatûs
præsidi obtulimus; qui quidem noster si semper
comitate suâ perfusus dimiserit a se; nondum
tamen mihi divinat animus, quo tempore tandem
futurum sit, ut facultas artium ad judicium
admittatur, diremptam quæ videat jam litem
quæ jam a biennio sine rectore fluctuat. Viel

J. V.

Die veneris 4ª mensis octobris habitæ sunt supplicationes
univ. in æde dei sacrâ subtitulo annuntiationis beatæ
mariæ apud celestinos. Viel
Die 5ª hujus mensis post sacrum deo persolutum
sub patrocinio b. mariæ virginis, habita sunt comitia
ordinaria nationis in aulâ theologicâ harcuriî; in quibus,
referente exrectore monente fidelissimo quæstore, omnes, unanimi
consensu, quæsiverunt dixerunt que sententiis nominaverunt
dominum boulaye architectum juratum et expertum
qui modum ac pretium imponeret structuræ a domino
joubert antea ven. ordinis architecto impositæ et ita
ame procuratore conclusum est. Viel

In iisdem pariter comitiis cum adventaret sancti
romani urbis nationis patroni festus dies, dixi et non
sine acerbissimo doloris sensu dixi, in tantâ copiâ
virorum et doctrinâ et ingenio insignium, nullum
tamen multis curis ac precibus adidame adduci
potuisse, ut panegyricam orationem dicere et.
ita tantor Viel

Die eodem mensis octobris horâ post meridiem
primâ habita sunt deputatorum universitatis comitia
apud amp. exrectorem in laudunæo, in quibus litteræ
litteræ nominationis de more conclusæ sunt quindecim
supplicibus jure magisterii artium et quinquennii. Viel
Die decimâ hujus mensis celebrata est missa de spiritu sancto
ad mentem benefactorissimi in ven. ordinem, fundatoris
magistri joannis de rouen, sed nulla neque quadrantes
rolla apud nos, neque rectoris apud matthurinenses propter
litem pendentem comitia fuerunt. Viel
Die vig. septimâ hujus mensis horâ septimâ matutinâ
habita sunt apud matthurinenses præclara artium
facultatis comitia, in quibus magister dominicus
morin litterarum in cardinalitio professor a ven.
ordine censor electus est; et ita ame procuratore
conclusum fuit. Viel

Die mercurii trigesimâ huius octobris habita fuit extra ordinem deputatorum vniu. comitia apud ampl. rectorem in Lugduno, in quibus oblatum regi augustissimo libellum supplicem ad. dela peyronie primario majestatis chyrurgo, et sibi manutinis horis e formula denuntiatum recitavit rector, quo quidem libello, quâ pareratattentione, perlecto et audito; statim sapientissimus salubrissima facul. decanus coldevillus adjunctionem trium univ. postulavit sed cum res gravioris esset momenti nec ullum in morâ periculum; convenêre in unum omnium deputatorum sententiæ, nihil de eâ re inconsultis ordinibus univ. et nationibus esse statuendum. Vill

Die nonâ mensis 9bris post sacrum solemne habito fuit de nationis comitia, in quibus breviter expositi quæ in superioribus deputatorum apud rectorem concilijs acta essent, et dixi dominum de la peyronie regis principem chirurgum, omnium que tum Lutetiæ tum totius gallicæ chirurgorum primarium, eaque ferentem scilicet judicium nuper inter medicos et chirurgos a supremo senatu latum, regium in fonte bellaqueo habitaret, libellum supplicem obtulisse: qui ab æquissimo censore ad tribulibus voyotte meo recitatus, visus est habere plurima, quæ non solum medicinæ facultati, magna quidem et præclara universitatis parti, sed toti etiam universitati nocitura essent. postulat enim, ut chirurgis, in quâlibet universitate artium magisterium nactis, palam in sancti cosmæ scholis, prælegere et docere liceat, medicorum chirurgorum titulo prædito, cum et baccalaureatûs, et licentiatûs, et in medicinâ chirurgicâ doctoratûs nomen adipisci: quæ quidem nova societatis inita esset quinta facultatis ab universitate prorsus aliena, quæ tamen eadem jura ac privilegia obtineret addidi præterea, ita postulante rectore amplissimo nominandum esse aliquem e venerandis ordine deputandum qui nobiscum ageret, et re in deliberationem missâ, omnes unanimi consensu magistrum bonnejoye phicæ professorem in lecti eo nomine venerit, et ira a me procuratore conclusum est. Vill

J. V.

Die eâdem 9a mensis novembris habita fuit deputatorum univ. comitia horâ post meridiem primâ apud rectorem amplissimum in Lugduno, ubi, postquam postulata sua cohortalinus novem supplicibus jure magisterii artium et quinquennii, pluribus verbis disceptatum est de re medicorum et chirurgorum; de quâ cum sæpissime futura essent comitia extra ordinem solita, voluimus æquissimi et libenti quidem animo, nullam deinceps propter vitæ academici angustias nobis irrogari sportulam, et ita concluxit rector amplissimus. ita rector Vill

Die 25a hujus mensis post sacrum solemne sub patrocinio beatæ catharinæ, altera solemnis missa celebrata est pro refrigerio animæ magistri castelin, cujus pia manibus in condone habitâ bene precatus sum his fermè verbis.
Ereptum morte subitâ lugemus virum procuratorium celeberrimum phicæ professorem in gratianopolitano, et eum quidem virum lugendus ingenio, doctrinâ, ac eruditione præstantem, qui tantæ fuit religionis ac pietatis, tanta erga pauperes munificentia, erga cæteros omnes benevolentiæ ac caritatis, ut neminem dubium esse possit quin misericordiam illi deus indulserit suam, qui nihil unquam omiserit quo eam sibi conciliaret. deinde in iisdem comitiis supplex postulavit pro regentiâ ex scholis magister joannes cahours litterarum professor primarius collegii gratianopolitani designatus, quem venerandâ nostrâ, audito prius censore, liberrimè in gremium suum excepit, et ad sacramentum solitum me procuratore ita concludente adhibitus est. Vill Dimissis comitiis memoriale nationum elegantèr et graphicè scriptum a patrono nostro magistro doutrement singulis tribulibus distributum est.
ita rector Vill

die 6.a decemb.

jamridiculi nihil deinceps expiderant paginæ quæ ergo hac linea jnclusa legi non prætereantur.

die octavâ mensis septembris post sacrum solemne nativitatis B. V. habita sunt ordinaria vide nat. comitia, in quibus admissus in gremium nostrum magister Fouché presbyter constantiensis et regiæ navarræ primarius solitum præstitit sacramentum. Viel

die martis decimâ hujus mensis habita sunt extraordinaria deputatorum universitatis comitia apud amplidæum exrec. in Laudunæo. in quibus deliberatum fuit an hæc pauca diabolus lineis in fabula, pro non scripta habeantur. Viel

die 6a 8bris post sacrum solemne sancti nicolai pontificis in festum conceptionis invitavit magister Jolle licentiatus theologus. die postero post missam de B. virgine horâ septimâ celebrari solitam, habita sunt vide ord. comitia in quibus noval Edium notmarum locationes palam legit tabularii scribo quibus chirographa nostra apposuimus. Viel

eodem pariter die horâ post meridiem primâ deputati univer. convocati sunt apud exrectorem in Laudunæo ubi post collectas litteras nominationis decani supplicibus; legit prosyndicus magister de la porte libellum supplicem quo rectora de unione et incorporatione capitulis sti germani et B. virginis altissimæ regis sapientissimi permittebatur, cum quo more esse offerendum regi Lugustissimo, fidem debitam et consiliarii patroni univ. gillet et dhericourt, qui appellationi nostræ ex tabula præferant, nemine contradicente concluxit ampl. exrector. deinde ad tribunal academicum allectus univ. pædagogi, qui per libellum supplicem postulaverunt ut professores facultatis artium, quoties eumque pædagogium aperire vellent, ante rectorem et universitatis deputatos sistere se teneretur; postquam egressi sunt, re in deliberationem missa, omnes fere deputati (etenim abstinuêre a sententiâ tum honorandæ, tum fidelissimæ nationis procuratores) eorum petitioni eo libentius indulserunt quod existerent etiamnum plurimi abusus incommoda quæ non leviaquibus necessario obviam eundum esset, et ita audito prius prosyndico concluxit ampl. exrector. ita lector Viel

T. V.

die octavâ hujusdem mensis immaculatæ conceptioni sacrâ, vir prudentissimo labore et singulari pietate maximè commendandus, magister Nouget, Eloquentiæ in monte acuto professor, pontificii et oratoris partes sibi a nobis demandatas eximie sustinuit et implevit. omnia etiam ejus invitationibus personuerunt magistri gabari et tolle tribules nos primus Eloquio potentiquam singulari in virordinem amore conspicuus.

die veneris decimo tertio hujus mensis supplicationes univ. factæ sunt in Edæo sacrâ sub invocatione sancti germani veteris. Viel

die 16a celebrata est solemnis missa de spiritu sancto in justiniano ad mentem illustrissimi fundatoris magistri joannis de Roquen sed nulla propter litem pendentem comitia quod rumhirali aut nec rectoria apud matheurinenses fuerunt. Viel extraord.

die eiusdem mensis vigesimâ deputati univ. simul cum adjunctis convocati sunt apud exrectorem in Laudunæo; ubi actum est de lite pendente inter medicos et chirurgos; legit meritissimus scribo memoriale ase graffe exscriptum in gratiam medicorum; deprompta ex memorialibus et libellis chirurgorum præcipua rationum momenta nobis exposuit ampl exrector. quibus auditis et quâ par erat attentione ponderatis, placuit omnibus in re tam gravis momenti consilium patronorum Universitatis esse advocandum. ita lector Viel

Die 6a. januarii post sacrum deo persolutum sub parocinio beatæ m. virginis habita fuit de nationis comitia, in quibus breviter exposui quæ peracta essent in superiori conventu cum deputatorum tum adjunctorum singuli ordinis academici; deinde rogatus ame integerrimus censor legit libellum supplicem de recipiendo sanctigur. et beatæ virginis de quo tom. 1 a nobis dictum est; quem quidem libellum, abjecta omni cunctatione regi augustissimo offerendum esse censui; ejus a me procuratore conclusum fuit. Vill

die octavâ mensis januarii habita sunt comitia deputatorum vnivo ordinario in quibus post concessas quatuor supplicantibus jure magisterii artium et quinquennii nominationis litteras, lectæ et recognitæ sunt quæ in præcedenti tribunali actæ erant; ubi ventum est ad conclusionem latam de admittendo libello supplice die 6a. decembris a pædagogii oblato, statim procuratores ornatissimi hon. et fid. nationis postulaverunt illam conclusionem abrogari et retractari, jus cum rel semel judicata non possit iterum juxta jurisconsultorum effata ab iisdem judicibus judicari; iidem procuratores intercesserunt conclusioni et actum intercessionis suæ postulaverunt; deinde ad punctum temporis recedere ab exrectore rogati; mox regressis datus est intercessionis actus. ego vero ejus ordinis procurator, ne novalis in facultate artium oriretur, aut quis professorum absentium aliquâ ex parte laboraret postulavi ab exrectore et deputatis, ut nulla hujus conclusionis fruendæ copia fieret, neque permeritissimum scribam culquam ab actis publicis descriptam auferre liceret; omnes omnino deputati simul cum exrectore ad hanc tutandæ pacis ac concordiæ rationem facile ac libenter adduci sunt; sicque ejusmodi cautione adhibita judicium quamquam latum in tabulario inclusum remanebit, nec ullius poterit esse effectus. i tutestor Vill

V.V.

die veneris 31a. januarii, anno 1444 amplissimus exrector cum deputatis universitatis et adjunctis cereum obtulit illustrissimo galliarum cancellario, cui eleganti sane ac splendida oratione gratias egit quam maximas, ob egregiam illius benevolentiam, qua prosequitur universitatem nostram; edita testimonia. respondit illust. galliarum cancellarius hanc academiam principem se amore singulari semper esse prosecutum, nihil quæ sibi aut jucundius aut optatius posse contingere, quam si mox restituta in nostros videat pacem, sine qua nec litteris idem honos nec pares esse gloriæ: statim subjecit de exrectoris certam nobis spem esse, fore ut ipsius benignitate de parocinio pollicitationes fumos præsidii de obtinendo tandem senatus plenum sortiantur effectum. cereus pariter oblatus est illustrissimis tum curiæ computorum tum curiæ subsidiorum præsidibus, qui peramanter et honorifice responderunt. cereus non fuit oblatus serenissimo principi aurelianensium duci propter ejus secessum apud canonicos regulares beatæ genovefæ: neque pariter cerei offerendi illustrissimo viro de mauvou parisiensis curiæ prothopræsidi propter infirmam ejus valetudinem potestas nobis facta est. Vill

ne autem solemnia caroli magni festa prætermittam die sua 28 ejusdem mensis celebrata; his adfuere deputati præclaræ facultatis artium, majoribus infulis, ut decebat, ornati; oratorem de imperatore raptu ac nova christianissimo comptam admodum et ententiis vibrantem habuit magister ledoy in cardinalitio eloquentiæ professor. Vill

die prima februarii, anno 1444 a exrector comitantibus deputatis et adjunctis in regiâ marliacâ cereum obtulit augustissimo regi, cui in summâ tributorum exigendorum necessitate, cum tota europa bello arderet, abstinentiam animi et paternum in subditos animum gratulatus est. hæc regis augustissimi verba fuere. plurimum tibi gratias clarissime, et academiæ meæ debeo. virtutibus reginæ cereum offerendo, debitum pariter laudum vectigal persolvit exrector. respondit regina plurimum se debere rectori et universitati.

Vill

Delphino cereum offerre non potuit exrector ob adversam
valetudinem Egregii mentoris de chatillon, tanti ac talis
principis juventæ institutoris. Vide

die decima quarta februarii convenêre extra ordinem
apud a. exrectorem in laudunæo deputati universitatis
simul cum adjunctis a singulis ordinibus de re medicorum
et chirurgorum nominatis; ibi legit exrector memoriale
elegánter ac perpolitè scriptum validissimis que munitum
argumentis pro facultate artium contra chirurgos a
magistro gillet supremæ parisiensis curiæ patrono non
contemnendos quod quidem, cum omnibus approbatum esset,
typis mandari ac singulis academiæ nostræ proceribus
distribui voluimus, et ita concluxit ac exrector. Vide
de tribunali academico hoc mense habito nihil est quod
dicam, in quo de nulla aliâ re actum est quam de litteris
nominationis sexdecim supplicibus concessis. Vide

die octavâ mensis martii in comitiis deputatorum universitatis
apud amplissimum exrectorem in laudunæo habitis, postquam
litteræ nominationis variis supplicibus de more concessæ sunt.
prosyndicus magister de la porte exposuit nobis mœrentibus
ac justo quidem dolore perculsis mortem subitam magistri
balli procuratoris universitatis, viri probatæ ad modum
fidei, et omni virtutum genere conspicui: postulavitque
ut filius eius in supremâ curiâ patronus procuratoris
universitatis a nobis designaretur in locum parentis
optimi: Rogatis dictis que sententiis, designatus est procurator
universitatis magister bailli filius; et ita concluxit
amplissimus exrector le neveu. Vide
T. V.

die vigesimâ eiusdem mensis martii supplicationes univer.
habitæ sunt ad eam deo sacram sub invocatione deiparæ
dei genetricis virginis mariæ, in collegio sancti bernardi;
quibus ego procurator non interfui propter gravissimum
febris ardorem, id quoque die recurrentem, quo corpus
miserandum in modum cruciabatur. Vide

die vigesimâ quartâ huius mensis post sacrum habita
sunt comitia ordinaria de nationibus; in quibus scriptas a me
quamquam graviter jacente gratiarum actiones his ferme
verbis conceptas legit ex procurator magister de monti....
Decurso jam procurationis huiusce spatio, sapientissime
prodecani, venerandi contribules, cum ægrotanti mihi,
gratias iterum venerando ordini; propter collatam in me
vestrum animi vestro consensu dignitatem, agere non liceat,
id unum dicam, vestræ in me humanitatis me nunquam
immemorem fore; me nationis nostræ commodis, omni
curâ, omni studio consuluisse; quod si mea, vestra que
ad restituendam pacem, nominandum que rectorem
suscepta consilia, non satis ex voto successerunt, me tamen,
quidquid in me esset, sedulo fecisse, ut dissidia sedarentur,
litteris que ac litteratis sua tandem quies, suus serenitas
redderetur. deinde postulante ex procuratore rata et grata
habita sunt quæcumque gesseram per meum annuum
magistratum, et litteræ commendatitiæ mihi decretæ sunt.
pro munere procuratorio unicus supplex accessit magister
Nicolaus Hustlart baccala. theo. et primarius collegii thesau.
vir qui pro ingenii sagacitate, virtutis candore, ac moribus
suavissimis nunquam satis dignè laudari potest, proindeque
unanimi omnium voce ac suffragio nominatus et electus est
procurator. in iisdem pariter comitiis pro regentia et scholis
supplicavit joannes luciarus lucas lotharingus qui post
sacramentum solitum admissus est in gremium huius nat.
nullus quadruumvir propter litem pendentem est appellatus.
et ita de his omnibus, audito prius censore, concluxit ex procurator
delmonti en quæ gesta sunt per meum procuratorium
munus. Vide vene. nati. procurator.

Acta Venerandæ Nationis

Procuratore Magistro Nicolao Huillard

Presbytero Rothomagensi, S. T. P. Licentiato

a Die Vigesimâ quartâ martii anni 1744.

Die 24 martii an. 1744 Comitiis ordinariis manè post — Sacrum habitis in Sacello Harcuriano, omnium tribuum — Suffragio fascibus procuratoriis donatus sum, Sacramentum præstiti in manibus M. Desmont exprocuratoris, tunè M. Viel Ven. — ordinis procuratore morbo laborante, cui quidem pro more majorum quadumviri munus conferri non potuit propter litem de rectore — eligendo in Supremâ Curiâ circiter a duobus annis pendentem.

Huillard. T

Die 11ª aprilis an. 1744 in Comitiis menstruis horâ sextâ — matutinâ, brevi oratione, quas potui venerandis tribulibus ego gratias, habituuq immortales. Dixi ego Procurator, M. le Vallois se muneri Capellani abdicasse, cui statim Consentientibus omnibus substectus est M. Bazin Collegii harcuriani progymnasiarcha. Huillard. T

Eâdem die horâ post meridiem primâ habita sunt Comitia — ordinaria deputatorum apud ampl. rectorem in Collegio Laudunensi, in quibus Litteræ nominationis tribus Supplicibus concessæ fuerunt: hoc tamen animadversione dignum, uni ex illis eâ tantum lege — adjudicatas, ut priusquam acciperet, almæ universitatis scribæ professor Litteras testimoniales pro sex mensibus in Theologiâ sub. M. Huby Confectas, quas variis rationibus, ut aiebat, impeditus adhuc penes se non potuisset. Huillard. T

Die 23ª aprilis an. 1744 habita est Synodus Academica apud Mathurinenses ab amplissimo rectore, R. R. Decano et ornatissimis procuratoribus, cui

pro antiquo jure universitatis beneficiarii adfuerunt. Eos excusatos habuimus, qui praemiserant suæ absentiæ causam legitimam, aliis vero, qui fortè neglexerant se sistere et quemquam deprecari syndicum, pœnâ academicâ multandos esse judicavimus. Huillard.

Die 2ª. maii an. 1744 sacris de more peractis habita sunt comitia mensualia, in quibus M. Josephus Carolus Jolly presbyter Rothomagensis jure quinquennii et S. S. Bachalaureatûs, servatis laudabilibus consuetudinibus et juramento præstito in gremium Ven. ordinis admissus fuit. Huillard.

Die 2ª. Maii an. 1744. in Concilio deputatorum apud Executorem in Collegio Laudunensi congregato sistit se Collegii S. Michaëlis Capellanus, cui dies ille constituta fuerat, ut dicendi veniam haberet, quapram ob rationes munera sui Capellani tam pertinaciter potiri vellet, contemptis domus suæ statutis. illo audito, munus abjudicatum fuit. Huillard.

Die 6ª. Maii an. 1744. ad mentem D. V. Vadelorge in honorem S. Joannis ante portam Latinam celebrata fuit missa, quâ peractâ fidelissimus questor in comitiis a me convocatis dixit, Ven. ordinis jussu jam a multis diebus fontem cujusdam domûs in viâ du four avenato Cinis: Vestrûm animadvertisse, domum hanc malè admodum compositam esse, quippe quæ aliam parvulam, aliam longe majorem in fronte habeat fenestram; quapropter à se observatum voluit, priusquam opera illa finem obtinerent, duas ejusdem magnitudinis — fenestras demandas esse fenestris, ut in posterum facilioni negotio locaretur. Dixit insuper — forica simum intra parietem intersertum in vicini cellam viaviam jam jam diffluere, non quidem sine magno ædium subversionis periculo, cui quidem detrimento abjectâ omni desidiâ remedium fore præstitum erat. utraque postulata, cujus altera utilitatis causâ, altera vero ex — necessitate concedenda videbatur, me concludente comprobata fuit. Huillard.

Die 8ª. Maii an. 1744. post missam in honorem Translationis S. Nicolai peractam adfuit supplex Magister Chagot ——— postulavit, ut Vicecomiti simul et urbis Lexoviensis majoris munii munus sibi concederetur. anteà pro manibus meis deprecatus instrumenta quædam, quibus M. ——— ithriis officii olim practicus professus ab illo munere se excusa satis superque comprobatum erat. audito equissimo — Consule Ritus Magister Chagot ex omnium consensu — hoc munere fuit indutus, solidumque fidelitatis et reverentiæ præstitit sacramentum.

Iisdem in Comitiis statutum fuit, tantum e quadraginta libellis a fidelissimo questore persolvendis, ad cujusdam memorialis libelli precium pro tertiâ parte vedimendum, quem in causâ eligendi Rectoris tùm apud supremam Curiam pendente, typis demandari mutuis — sumptibus æquum judicaverant Gallorum, Picardorum et Normannorum Nationes.

Huillard.

Die 6ª junii an. 1744. in Sacello Harcuriano Convenerunt Contribules missæ die Sabbati decantandæ adfuturi.

Eâdem die horâ Computâ post meridiem, Coram Tribunali Academico apud R. P. Executorem in Collegio Laudunæo Congregato Comparuerunt Supplices, quibus Litteras nominationis precatibus, petitaque toto Capite annuis Cotis. Deinde actum fuit de reconcinnandâ domo, quam Vocant Universitatis eadem.

Huillard.

Die 17ª junii an. 1744, apud Mathurinenses concione ab Amplissimo Executore habitâ, — quæcumque gesserat, unanimi suffragio grata et rata habita fuerunt, si excipias solummodo Litem tunc temporis nondum dirempatam, quam a tribus Gallorum, Picardorum et — Normannorum nationibus minimè probari, palam pronunciavit Orn. gallorum provisorator. Dein postquam in Mathurinensium Sacello hymnum Eucharisticum Tedeum cecinimus, ob gratias deo potuit persolvendas, quod arma Regij Suâ benignâ manu pro voto nostris fortunasset, processimus Supplicaturi ad eadem deo Sacram sub invocatione S. Martini in Collegio Sorbonæ-plagæo. Huillard.

Die 23ª junii an. 1744. Cite de eligendo Rectore nondum absolutâ, nec post missam horâ 6ª matutinâ in sustitutione celebratam nominatus est quatuorviri, nec horâ 10ª — matutinâ facultas artium apud Mathurinenses concilium habuit.

Huillard.

Die 28ª junii an. 1744. postquam bene precatus sum pij M. Desanthiaci manibus, dixi, semper quisque hoc apud patres nostros in more positum, ut illâ die questor rebus nostris temporalibus prorogandis nominaretur quam maximè idoneus. Re in deliberationem missâ, existimavit V. ordo, Magistro fontanio fidelissimo questori nostro tempus ejusdem officii prorogandum esse.

In eâdem Comitiis appellari Clarissimos viros Magistrum Tabarie eloquentiæ professorem in Lexovio, Magistrum Brunet Litterarum in Regiâ-navarrâ professorem, exordio vero Bachalaureum Magistrum Le Coup et Magistrum Chambelan, qui Mecum et cum Sapientissimo proctore (tunc sapientissimus Decanus desideratus) et aquisitis Corpore vatorum a fidelissimo questore accipiebant. appellari quoque ad tentandas vices Bachalaureum in artibus Magistrum Roche presbyterum Rothomagensem 1mi ordinis Bachalaureum, — Magistrum ~~Le Blanc~~ Noël, Magistrum Le Roux et Magistrum Bazin Omnesquidem ex ordine Bachalaureorum; atque ita super his omnibus capitibus conclusum fuit.

Huillard.

Die 4. julii an. 1744, ut quo redacta res essent nostræ, dignoscerentur Ven. ordo, dixi, accepto et impensi rationibus fidelissimi questorij omni diligentiâ die 2ª ejusdem mensis

perpensis, hunc esse earum statum:

Recette gen. . . . . 6374 – 17 – 8
Dépense Tot. . . . . 7230 – 19 – 3
La Dépense excède la Rec. de . . . 856 – 1 – 7

Rem Curam adhibueramus in expungendo Codice rationario, laudatam esse voluit — unanimi suffragio Cœtus, Vehementerque comprobavit a fidelissimo quæstore rei nostræ eo ordine quam maximo compositas esse.

Eâdem in Concione statutum fuit, die Sabbathi proximè sequenti adfuturos Contributis, qui juxtà nobilem votis extremam animæ Magistri chanteloa celeberrimi Litterarum professoris in Sorbonæ – templo nuperè defuncti requiem pro more antiquo nec satis laudando — precaverentur. Huillard.

Die 17 augusti an. 1744. in Comitiis extraordinariis, quæ habenda esse in Aulâ haveriana horâ septimâ matutinâ existimaveram, ut de Rectore eligendo Supremæ Curiæ — Parisiensis Senatusconsulto obsequium præstaret Veneranda Natio, sistebant se Supplices — qui munus quæstorium vegarent, M. Rouge Prodecanus necnon in Collegio Monte-acuto Eloquentiæ professor Celeberrimus, Simulque M. Dérmont in Sacrâ facultate Laureâ Licentiali donatus. M. Rouget Congé Majoris vocum Suffragio Vincendi dictum munus — adscripsi. Huillard.

Eâdem die in Comitiis horâ septimâ matutinâ apud Mathurinenses congregatis, ad — tentandas vices Bachalaureorum in artibus electi et nominati sunt, quos appellaverant — procancellarii, M. chanteloa Bachalaureus Theologus apud S.am Mariam et M. anselme apud Beatam Genovefam. indultum fuit a Venerando ordine omnibus Supplicibus, Eâ tamen Cautione, ut 1°. in posterum nulli Supplices admitterentur, quin prius suum Censorem adire Cogerentur: 2°. ut Litteras testimoniales, quas Supplices profecturi Consueverant, quibus quidem de æquâ ipsorum Valetudine Constaret, non Gallico sed Latino idiomate scriberentur: 3°. ut Medicis — non quibuscumque uterentur, sed iis tantùm qui ante in manibus amplissimi Rectoris Sacramentum præstitissent.

Deinde citatesupli, ut prælegam Coetui, quam proximum his Comitiis habendus at V. V. Exercitor, Commentarii almæ Universitati demandandus.

Postea Confirmato in quatuorvirum M. Rouget, qui matutinis horis electus fuerat, unanimi voce M. fromentin Celeberrimus Eloquentiæ in Mazarineo professor facibus Rectoriis donatus est, ipsique Conclamantibus Nationibus munus Rectorium impositum fuit. Huillard.

Die 17a augusti an. 1744. Synodus Academica ex facultatum superiorum V. V. Vocatis — et Ornatissimis Nationum Procuratoribus Conflata amplissimum Rectorem apud Mathurinenses — horâ 7a matutinâ Cubantes recognovit Simulque pro more Edocuit. Huillard.

N.a obmissum hic fuit decretum Universitatis die vigesimâ nona mensis augusti anni 1744. quod infra descriptum fuit folio 200 verso postea die 7a novembris anni 1761 renovatum fuit.

Die 29 augusti an. 1744, apud amplissimum Rectorem in Mazarineo Coacta fuit Synodus academica, in quâ Statutum fuit, diem opportunum brevi ab amplissimo Rectore indicendum fore, ut Supplicationes extraordinariæ jubebantur — ob amplissimas deo summe potenti gratas persolvendas, cui Regem optimum — parisiumque nostrum a tutari liminibus revocare, triumphantemque ad urbem regiam adducere pro suâ in nos Misericordiâ placitum fuerat. Buillard. S.

Die 7a. 7bris an. 1744. postquam in Sacello Navariano B. Virginis Vesperæ absolutæ fuerant, Statuere æquum judicavit V. natus, pauci interjectis diebus — post Solemnes et extraordinarias Supplicationes ab Universitate brevi peragendas, — Nomine meo et jussu congregandos esse Contribules vi Cujusdam instrumenti quod Mandatum vocant, ut, iisdem de Causis quas supra dixi, frequentes sisterent se in dicto Sacello Navariano, ubi Solemnè missæ Sacrificium simul et Hymnus Eucharisticus Te Deum die a me indicendâ Concinnanda incumbebant. Buillard. S.

Die 12a. 7bris an. 1744. Supplicationes Extraordinariæ mandato Rectoris — amplissimi ob restitutam Regi valetudinem indictæ peractæ fuerunt. itum fuit ad eadem deo Sacram Sub invocatione S. Ludovici in Collegio Mazarineo, ex quo nisi completis precibus et ad ædes Mathurinenses amplissimo Rectore reducto nullus rediit. Buillard. S.

Die 17a. 7bris an. 1744. quod mandato typis Commisso, utrique Cœtui assueto officio præstitissem, incruentum missæ Sacrificium pietate quammaximâ celebratum fuit in Sacello Navariano, Hymnusque Te Deum decantatus, quod, deo dante, vitam votis nostris retinuit, trophæique in mediis ad nos advolaret Divinus optimus Ludovicus. Buillard. S.

Die 22a. 7bris 1744. Vespertino Divi Romani completo officio, vocatus est — Pontifex, ut postridiè præsens, quâ die nullus Sanctis Laudes oratione publicâ persolutus est, quod nemini hanc sibi provinciam assumere placuisset. Buillard.

Die 27a. 7bris an. 1744. hora 7a Matutinâ apud Mathurinenses frequens Congregata est artium facultas, eâ mente ut nationis sibi suum quæque seligerent Censorem. Unanimi suffragantium voto donatus est munere Censorio M. L. Mercier ex ordine Baccalaureorum in Theologiâ, qui iisdem in Comitiis solitum in manibus — amplissimi D. D. Rectoris præstitit Sacramentum. Buillard.

Die 7a. novembris an. 1744. oblatum est missæ Sacrificium, quod primo cujusvis mensis Sabbatho celebrari in more est apud nos positum. Cùm autem abundè Satis mihi perspectum esset, hoc omnes in votis habere, ut conclusione Statuerentur, iis omnibus tùm ex ordine regentium tùm ex ordine non regentium, ad quos tale jus pertineret, decem asses supra ordinariam Sportulam in posterum erogandos esse, modò vicibus omnes amicti togâ Sacris Solemnibus interfuissent, quibus quod offertorium vocant, pompâ solemni peragi solet; Cedem honorario donandos esse

Doctores Theologos, qui iisdem Sacrificiis adfuerint Suis infulis ornati; ipsumque Sacerdotem qui haec Sacra faceret, ut Venerandi ordinis ministrum habendum esse, eâque ratione duplicem ipsi sicut aliis administris Sportulam esse Concedendam. His tribus Capitibus in deliberationem missis, auditoque aequissimo Censore, Cui aequitatis plena vita sunt, unanimi Consensu rata et accepta fuere: et ità a me Conclusum fuit. Huillard.

Die 7a novembris an. 1744. postquam in Tribunali Academico apud amplissimum Rectorem in aedibus Mazarinaeis congregato Steterunt se Supplices, quibus Litterae nominationis pro eorum voto conceptae fuerant, a fidelissimo Scribâ Lectum fuit memoriale quoddam, quod animo destinaverat, ut juxtâ Supremae Curiae Parisiensis decretum, praemiorum tributioni, quibus juvenum quammaximè stimularentur studia, addiceretur M. Le Gendre Legatum. Huillard.

Die 17a novembris an. 1744. Cum ad aures almae Universitatis pervenisset, Parentem nostrum Ludovicum gratulationem amplissimi Rectoris orationem benignè excepturum, itum fuit ad aedes gallicè dictas Thuilleries horâ tertiâ pomeridianâ. Datâ dicendi potestate, quos erga Regem suum obsequio simulque admiratione plenos in animo gerebat Senex universitas, delineare Conatus est amplissimus Rector. Huillard.

Die 7a Decembris an. 1744. priusquàm festiva Sancti Nicolai celebraverimus, ejusque tutelam, quâ jam pridem gaudet alma Universitas, precibus nostris promptam nobis efficeremus, altera Solemnem Missam decantari curavit Ven. ordo pro refrigerio animae Magistri Bindault, cujus piis manibus omnes ardenti voto bene precati sumus. His duobus Sacrificiis peractis, Magistes Roze in Collegio Sorbonae-plesseo professor, cui non minima inest dicendi copia, invitavit Magistrum Brunet alterum in Regiâ Navarrâ professorem, qui vocatu meo provinciam receperat, ut in honorem immaculatae Virginis Conceptioni die octavâ proximè sequenti haberet orationem. Huillard.

Die 8a decembris an. 1744 immaculatae Conceptioni Sacrâ, Vir non minus eloquentiâ potens, quam singulari in Venerandum ordinem amore Conspicuus Magistes Brunet, pontificii et Oratorii partes sibi a nobis demandatas eximiè sustinuit et adimplevit: optimè etiam invitationibus perfunctus est Magistes Anselme Bachalaureus Theologus vi suâ dicendi maximè Commendandus. Huillard.

Die 14 decembris an. 1744. Supplicationes Universitatis factae sunt in aede deo Sacrâ sub invocatione S.te Ursule in Sorbonâ. Huillard.

Sic 16 decembris an. 1774. post Sacrum in Sacello justiniano peractum, his
„ verbis contribules allocutus sum: postquam bene precati sumus pios Magistri
„ Roannæi manibus, cujus memoria viget apud nos in pretio quammaximo, quod
„ suam in Ven. ordinem reverentiam non uno beneficio probatam esse voluerit,
„ nunc eligendus est quatuor-vir, qui fasces rectoris amplissimo Rectori proroget,
„ aut pro vestra voluntate eligat alterum. huic muneri obeundo et quidem —
„ non impar me convenit Magistro Bruno celeberrimus Litterarum professor
„ in Regia Navarra. qua pollet in dicendo facundia plaudentes nuperè cepit
„ ethi, quanta vero insita sit in mente prudentia, mox, si vobis arridebit, —
„ comprobatum habebitis.

Re in deliberationem missa; auditoque æquissimo censore quatuorviri munus
Magistro Bruno adjudicatum fuit. Huillard.

Sic 16 decembris an. 1774. in comitiis generalibus facultatis artium horâ —
decimâ matutinâ apud Mathurinenses habitis dixit amplissimus Rector, se —
postulare, ut probaretur quod tribus abhinc mensibus commodi universi causâ
gerendum existimaverat, supplicibus postulata concederentur, quatuorviri matutini
horis electis verum recognoscerentur et confirmarentur, denique ut juxta supremæ
Parisiensis Curiæ consultum nominarentur deputati, quibus qualibus Natio Gallicana
faceret, cogitationes suas de particulari facultatis artium tribunali Litteris
consignandi. quatuor illa capita vata habita sunt, atque ex nostro ordine —
Magistrum L'hermitte humaniorum Litterarum in Harcurio professorem et
Magistrum Le Rat Baccalaureum Theologum Collegiique justitiani Moderatorem negotio
huic ultimo præfecimus. Huillard.

Sic 14 februarii an. 1775. Ex voto Magistri Le Sauvage dicm natalem
regiæ augustissimi Regis Nostri Ludovici decimi quinti. adfuerunt ampl.
Rector, ornatissimi Procuratores, Meritissimus Syndicus et fidelissimus Scriba
aliique Magistri, quorum jus erat ex fundatione hujus solemnitatis
una cum singulis nostris Tribulibus interesse.

Hoc animadversione dignum, amplissimum Rectorem ornatissimis Procuratoribus
stipatum in ædem Harcurianam advenisse, et inde Nonum Jacobæam eodem
comitatu deductum. Huillard.

+ Sic 3ª aprilis an. 1775. Cum multotiès præmonitæ fuissent ab amplissimo
Rectore Natione, operæ pretium esse nominare selectos viros, quos de quibusdam
præmiis in posterum distribuendis sui consilii participes efficere posset, hanc
provinciam dedimus Magistro Durand fidelissimo Universitatis quæstori et —
Magistro Le Rat Vigilantissimo Collegii Justitiani Moderatori.

hæc conclusio — proximum thummodò habet locum post sequentem. h.

Sic autem se habet exemplum senatusconsulti, de quo supra mentionem —
fecimus.

„ La Cour donne acte aud. de Gouvieux aud. nom de Syndic de la Declaration
„ portée par la requete du 27 juin 1749, que Lard. Cordelier du grand Couvent

„ de Paris n'entendent point se charger ni accepter la fondation faitte pour l'etablissement
„ de jeux floraux et prix de Science et de ce qu'en tant que de besoin ils y renoncent
„ comme plus onereuse qu'utile, ce faisant en consequence aussy de la declaration
„ faitte par Led. Doyen, chanoines et chapitre de l'Eglise de Paris par leur —
„ acte capitulaire du 8 fevrier 1774 qu'ils n'entendent point se charger de Led.
„ fondation de prix, qu'ils y renoncent et consentent que l'execution d'icelle —
„ ensemble les effets legués pour Led. fondation soient delivrez a ceux qui ont
„ esté subsidiairement nommez par Led. Le gendre: faisant droit a cet égard sur
„ le requisitoire de Notre procureur general, ordonne que les Contracts sur l'hotel
„ de ville de Paris montant en principal a 45760tt produisant 1769tt de vente,
„ ensemble le Contract de Constitution de 470tt de vente au principal de 11000tt sur
„ l'Eglise Collegiale de St. Benoist, qui ont esté remis par Led. Doyen aux mains
„ dud. Marchal Soient a l'université de paris pour par elle avoir la jouissance
„ dud. rentes et en recevoir les arrerages a compter du jour de present Arrest a
„ la charge par Led. Université de payer chacun an sur Led. rentes la somme
„ de 300tt pour les fondations dud. trois obits, Scavoir 100tt quand. Cordeliers, 100tt
„ quand. Religieux de la Merci et 100tt au vingtenier de l'Eglise de Paris: comme
„ aussi de payer les droits d'amortissements si aucuns sont dus pour Led. obits et
„ d'employer le surplus des arrerages dud. rentes par chacun an a la distribution
„ de prix soit de prose ou poesie Latine ou Françoise a des etudiants et ecoles
„ de Led. université, a l'effet de laquelle distribution de prix le Recteur de
„ Led. université sera tenu dans un mois du jour de la signification du present
„ Arrest de donner a Notred. Sieur son avis par ecrit sur la forme et les
„ conditions qu'il trouvera les plus avantageuses pour exciter l'emulation dud.
„ etudiants pour ledit avis communiqué a notre procureur general, ouy par
„ lui requis et par notre dite Cour ordonné ce que de raison. &c.

„ Signifié a M. Fromentin docteur de l'université Le 29 aout 1774.

Huillard

Die 24ª Martii an. 1775. post missam pervacuam in Collegii Navarriani — Sacello hora 7ª matutina ita Venerandos tribules affatus sum, ut de procuratoris munere, quo ab ipsis functus eram, in eos memorem me gratumque profiterer.

„ Quod munus obeundo Commissum fuerat tempus, jam absolutum discedere, mutumque
„ suam hodierno attigisse Comitiis, parum aberat ut mens mea audire deneget, —
„ S. Vincentii &c. adeo verum, brevis nimis et nullos profecto computari dies, qui
„ nobis affulgent optata pace pleni. abiit, ut cavillationes silentio jacentes excedam,
„ meaque in dicendo suavitate fugatas ejus animorum disjunctiones; Vestra in disponendis
„ rebus sagacitas dies tam castos mihi sola fecit: amantibus vobis paum pax sereno
„ arrisit vultu. si quando contigit, vel parumper intricatas et volutas in quadam —
„ rubrico positas aliquantula hospite disceptationum igni provehisse provehisse alimenta,

„ Vix nata vixit, capulque infaustum evigere meditabantur, illicò Compagi
„ exulavunt.

„ Non silentio prætermittam, a naturâ me discordiarum hostem infen-
„ sissimum edoctum fuisse, nihilque habuisse antiquiùs, quam ut vobis Bipontibus
„ Sedem suam pax alma ponerent numquàm derelinquendam.

„ Hinc eadem et unica mihi fuit agendi rationis norma. injectatas et —
„ turbulentas placare altercationes (si quas fortuito videlicet Capta addurisse
„ negotia) mihi in animo semper constitit, vosque tertij compellare Civem,
„ me nullius alio contempto partes amplexum, suum cuique tribuisse; uno
„ dicam verbo, nihil ex meâ sententiâ egi sed ex vestrâ; ejus enim hucusque
„ usque provectum verbum non meum agnoscatis necesse est. quâ itaque
„ fiduciâ deprecari vos audeo, ut iteratâ vice, quæ a me vobis annuentibus —
„ gesta sunt, probare dignemini: precatam recuperare probationem in vobis
„ non esse arbitror, siquidem non meam sed vestram vos ratam habere
„ oportet postulo.

Hâc habitâ oratione petii, ut quidquid a me dicti anni curriculo confectum
fuisset, datum maneret, utque de more mihi quatuorviri munus Conciderentur.
Hæc autem, Annuente æquissimo Corpore, mihi unanimi videlicet Consensu
fuerunt adcepta.

His Confectis: adfuit Magister pet. Jac. Gilhoviet. Rothom. Baccalaureus Theologus
postulans, ut iterum non in album reponeretur; Sacramento dicto eodem die
admissus est.

Supplices posteà accesserunt ad procuratorium munus obtinendum Magistri
Le Vieil Philosophiæ professor in Collegio de Monte-acuto, simul et Magister
Brenet Baccalaureus Theologus; quod cùm in deliberationem Decidisset,
audito æquissimo Corpore, diversæ abiverunt Sententiæ, aliis M. Le Vieil,
aliis M. Brenet in procuratorem appellantibus: Quidam verò inter professores,
mihi fasces procuratorios prorogandos esse judicaverunt, ut pax inter omnes
Conciliaretur. Cùm autem huic Sententiæ refragarentur bene multi, induxi ut
Secessio fieret Suffragiaque utrinque mittantia ab æquissimo Corpore numerarentur.
Factâ Secessione, Baccalaureorum Suffragia devicerunt numero et Magistrum
Brenet procuratorio munere ornatum esse voluerunt, omnes verò professores
Magistri Le Vieil unanimiter faverunt. Cum res sic se haberet, inclamarunt
me Senior et sapiens V.D. Baccalaurei Contrastantes, mihi necessitatem —
adesse majori Studendi suffragiorum numero. itaque M. Brenet Suffragatus
sum illumque ad jusjurandum adegi. Verum ex alterâ parte professores —
omnes obtinuerunt 1°. Supplicii M. Brenet deprecationi, 2°. ejus nominationi,
3°. Sacramento dicto, postulaverantque, quod Concepi, suam intercessionem tabulis
Nostris testificari ipse propter vationis tempore suo et loco ab ipsis dedu-
cendas.

Eodem die in generali facultatis artium Conventu, qui habitus est apud
Mathurinenses horâ decimâ matutinâ, quidquid Ampl. Rector tribus ultimis
suæ gestionis mensibus egerat, probatum ab omnibus audivit. Deindè —
postulata Supplicantium ad nominum Emendationem seu ad immunitatem

a munere scribendi propter incommodam valetudinem a medicis datorum, collata fuere, mihi quoque munus quatuorviri confirmatum est.

Interim dum haec geruntur, quae matutinis horis in Venerandâ natione concitata fuerat contentio novis exorsis viribus. Tunc Meritissimus Syndicus ab ampl. Rectore jussus, ut hujus contentionis causam evolveret, eam clarè simul et elegantèr exposuit. non fuit tamen hâc vice constitutum, hanc causam speciali facultate artium tribunali dirimendam esse; ea contra dijudicanda Ven. Nationi nostrae cuivis commissa est, eâ spe ut hujus conficiendae rationem facilius iniret.

Postraquam autem ortenuari spem omnem pacis et evanescere vidisset — Mer. Syndicus, utque bene multos occasione hujus disceptationis esse voluit in judicio, coactus est postulare, ut ampl. Rector Concurrentibus Ord. procuratoribus eam quaestionem extemplò dirimeret, collectis tamen prius — veterum ecclesiarum Nationum consiliis. auditi sunt professores et Bacchalaurei Ven. Nationis contradictoria contradictoris opponentes: illi affirmabant procuratorium munus altissimum semper fuisse, hi autem contra asserebant, se nullas proactas suffragiorum multitudinem agnoscere institutas. unde propter vim implicationem ex ord. Procuratorum suffragia audito Mer. Syndico justit amp. Rector, ut procuratorium munus a me foret obeundum, donec ex Ven. Nationis actuario hujus quaestionis exemplum excerptum fuisset, et pro certo haberetur, an munus illud altissimum esset, necne, salvo in omnibus mutuo partium jure. Duillard

Die 8ª maji an. 1745. Ego procurator dixi, Magistrum Sagorum Sapientissimum Nostri ordinis Decanum, quem appellare, laudare est, nobis Lugentibus morte ereptum fuisse, dignumque Constituendam, quâ ex animo quique nostrûm solemnes fundere preces pro illius animae refrigerio. Cum vero, me autore, venisset in Consultationem, atque dixisset aequissimus Censor, nullam moram esse, quominus quanta fieri nostra in Sapp. Decanum observantia, quodam insuetato apparatu manifestaretur; statutum fuit, Vicente suffragiorum numero, Sapp. nostro Decano soluto majoris ejus honoris defendendi, schedamque typis excudendam, quâ invitarentur omnes ex ordine almae Universitatis, ut die 12ª maii suâ praesentiâ cohonestarent justa a nobis ipsi persolvenda. Eâ tamen cautione res ordinata fuerunt, ut honoris illi extraordinarii reliqua impostorum non augerent, usque hâc vice non exigerentur sportula, ne nimiâ pecuniae cupiditate gravaretur nostra Natio. Duillard

Die 12ª maii an. 1745. horâ 10ª matutinâ solemni sacro justi indicto bene multi affuerunt Doctores et Magistri, suâque praesentiâ — cohonestavit amp. Rector ortus ordinem positus, quem deputati nostri — M. le Vieil philosophiae professor et M. Boeuf Bacchalaureus Theologus regerunt, ut huic sacro solemni interesse dignarentur. Duillard

Die 17ª maii an. 1745. Cum octo abhinc diebus per accensum quendam mihi denunciata fuisset particularis artium facultatis sententia, cujus denunciatione prætitutus fuerat hic dies procuratori seligendo, extraordinaria, me vocante, habita sunt comitia in aulâ harcuriânâ horâ quintâ post meridiem. Venerandis tribulibus stipantibus nos, jussi, ex voce contentâ legerem æquissimus Cancellarius amplissimi Rectoris judicium ipsiusque significationem, cujus hoc est argumentum:

Extractum è Commentariis Universitatis.

„ Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quinto die vigesimâ octavâ mensis aprilis, horâ post meridiem secundâ, habita sunt in — matutinorum comitia tribunalia academici, ad quæ præter ornatissimos procuratores vocati sunt etiam antiquiores Nationum Magistri, ex unâquâque bini, ad dijudicandam controversiam, in Venerandâ Normanorum Natione de munere procuratorio exercendum inter regentes et Baccalaureos non regentes.

„ Auditio meritissimo Syndico, auditis etiam antiquioribus Nationum — Magistris, placuit amplissimo Rectori ornatissimisque procuratoribus fieri deliberatum.

„ Itaque cum partes amplissimi Rectoris jussu secessissent è comitio, velitis ac in mensâ deponendis causæ hujus instrumentis; ipso etiam meritissimo Syndico sponte suâ egresso res agitari cœpta est, et postquam maturo et accurato examine fuit perpensa, antiquiores Nationum magistri unanimiter decernunt, cum constet munus procuratorium apud Venerandam Nationem ab annis fere octoginta usu perpetuo fuisse a regentibus et Baccalaureis non regentibus, alternatim habitum et gestum; cui contra illum usum ac morem magister Brennet Baccalaureus non regens electus sit, eumque adversus illam electionem totius regentium ejusdem Nationis ordo reclamaverit, contestatus sit, intercesserit atque intercedat jurque ad se hoc anno vi alternationis devolutum, vindicet ac vindicet, videri sibi electionem Magistri Brennet Baccalaurei non regentis irritam non posse atque adeo novam esse instituendam.

„ Auditis antiquioribus Nationum Magistris amplissimus Rector mihi rem in deliberationem apud ornatissimos procuratores, ac de illorum sententiâ decernam et, habenda esse quamprimum nova Venerandæ Nationis comitia: in eis comitiis eligendum novum procuratorem, et quoniam hoc anno — recurrent professorum vices, eum esse ex regentium ordine deputandum; — salvâ, ~~tamen~~ nec tamen obstante quâcumque appellatione aut intercessione; cæterum hortandam esse Venerandam Nationem, ut, quam voluntatis propensionem hoc anno Magistro Brennet exhibuit, eam illi in annum proximè venturum, honoris causâ, integram servet nec alium ab eo, cum primum recurrent Baccalaureorum non regentium vices, in procuratorem eligat. atque ita concluserit et revocatis in comitium partibus pronuntiavit amplissimus Rector. Signé N. Diez avec paraphe.

„ L'an mil sept cent quarante cinq le huitieme jour du mois de may

" a la requeste de Me Coüy Nicolas Lusand professeur emerite doyen de
" La Venerable Nation de Normandie demeurant a Paris rue ... des boulangers
" paroisse St. Nicolas du chardonnet et autres professeurs de la Nation de Nor-
" Mandie pour lequel domicile est elu en la maison dud. Sieur Lusand l'on
" d'eux, j'ai antoine Marchand premier appariteur de la Nation de picardie
" demeurant rue dy amandiers paroisse St. Etienne du mont soussigné Signifié
" montré baillé et laisse Copie a Me Huillard licentié en Theologie procureur
" de la nation de Normandie en son domicile au College dy Cardinal rue —
" neuve de Richelieu place de Sorbonne paroisse St. Severin en parlant au
" portier qui n'a voulu dire son nom de ce interpellé suivant l'ordonnance,
" de la Sentence du tribunal de la faculté dy arts de l'université de
" Paris rendüe ce vingt huit avril dernier cy dessus portant reglement sur
" L'election d'un procureur de Cad. Nation et en vertu de Cad. Sentence j'ai
" requis et mené sommé Mond. Sieur Huillard de convoquer dans huitaine
" a jour et heure Convenable une assemblé des Suppots de Cad. Nation de —
" Normandie a l'effet d'elire un autre procureur de Cad. Nation en la place
" Lequel sera pris Conformement a Cad. Sentence a la pluralité dy voix dans
" L'ordre dy professeurs de Cad. Nation et Lui ai parlant comme dessus Laissé
" Copie tant de Cad. Sentence que du present, a ce qu'il n'en ignore.

" Copie A. Marchand^{de}

Post Sententiæ recitationem habita et deliberatio de procuratore eligendo, quem inter professores aptumve necessum erat. prius auditus et aequissimus Censor, qui dixit, se intercedere, quin Venerandus ordo suâ concideret — Libertate, imò et obligatione, ne Contemptâ M. Brenet electione alter — nominandus procurator. ab aequissimo Censore steterunt omnes Baccalaurei, eique voluntate Conjuncti sunt. Verùm omnibus professoribus placuit, procu- ratorem evocare Magistrum Le Vié philosophiæ professorem, qui solus supplex acceperat. Cumì autem amplissimi Rectoris judicio statutum sit, ut quicumque professor, nec alius, ad munus procuratorium evehatur, atque ea sit Sententiæ vis, ut suum Consequi debeat effectum, non obstante quâcumque appellatione aut exceptione, in procuratorem appellavi M. Le Vié, quem pro manibus nostris solitum praestitisse Sacramentum Curavimus. Baccalaureis hac — interceptionis actum protulentibus concessi simul et aequissimo Censori, propter vationis ab ejus ingressum deducendas. Huillard

Acta Et Decreta venerandæ Nationis
Procuratore Magistro Romano Levieil Emerito
Philosophiæ professore in collegio Montis Acuti
a Die Decima Septima Maii 1745
ad Diem Tertium Junii Procurator
Renunciatus fuit propter controversiam de Munere
Procuratorio Baccalaureos inter et professores ortam
ut videre est in actis procuratoriis Magistri Nicolai
Hilard ad diem vigesimam Quartam Mensis Martii
1746.

Die Duodecima Junii, ad quam diem remissa fuerat
missa quæ celebrari solet singulis mensibus, eo quod dies
Sabbati Quinta mederet in vigiliam pentecostes, fora
Sexta matutinâ, post Sacrum in sacello Sorburiano celebratum
fabita sunt Comitia venerandæ Nationis in quibus cum Supe-
rioribus latam fuisse a Rege Die Aprilis vigesima Septima,
Declarationem qua plurimum videretur derogari juribus
Graduatorum. Re in deliberationem missa, audito prius
Arquissimo Censore, Rogatis dictis quæ sententiis placuit Deputatos
Nominari Magistrum Le Mercier Baccalaureum venerandæ
Nationis, Censorem, Magistrum Le Rat Virum procuratorium
Gymnasiarcham que Justinianum et Magistrum Roze ne-
Sorbonæ plectro Grammaticæ professorem, qui cum Amplissimo
procuratore, Deputatis Cæterarum Nationum et Superiorum
facultatum videant quid facto opus sit Ne prædicta Declaratio
Noceat universitati: Et sic a me Conclusum Levieil
Die . . . Supplicatum est ad Sanctum Victorem
Die vigesima tertia Junii hora Sexta Matutinâ in Justiniano
post Sacrum celebratum est ministerio Clarissimi Viri Magistri
Joannis Rosamor venerandæ Nationis Decani fabita sunt Comitia
in quibus Magister Nicolaus Josephus David Quercii ordinis
professor in Lexovio Electus est in Quatuorvirum In his Comitiis
Postulavit Magister Le Rat Baccalaureus et Gymnasiarcha Collegii
Justiniani ut in Conclusione fieret Mentio Interrettionis facta a
Domino Brunel et Baccalaureis adversus Sententiam Tribunalis
proclamat Artium facultatis qua Dirempta est Controversia in
venerandâ Natione Exorta inter professores et Baccalaureos de
Electione procuratoris actum quæ fuit postulationis petiit qui ipse
Concessus est, ita Lector Levieil

Eadem Die hora Decima apud Maturinenses fabita sunt Comitia
proclamatoria artium facultatis in quibus confirmatus est Dictatorii
Matutinis horis Electus, supplicibus omnibus indultum, Bulla
Et grata fabita sunt Quocumque gentium amplissimus Rector, ipsique
fatus Rectorii unanimi voce Prorogati Levieil

Die vigesima octava Junii hora Sexta Matutina post Sacrum quod
singulis annis celebrandum instituit Magister Des Aussieux, fabita sunt
In favorio Comitia in quibus Electi sunt Examinatores Candidatorum
Ex professoribus quidem adhibemus Nicolaus Rollandus Rollomagensis
Licentiatus Theologus et philosophiæ professor in Dormanno Bellovaco
et Joannes Franciscus Brunel Licentiatus Theologus Locius Navarricus
Et in Regia Navarræa Quercii ordinis professor Ex Baccalaureis
vero Magistri, Gregoire et Joli qui quidem Joli solus Examinatum
præstitit. Expunctores Rationum fidelissimi Duo Mavis, Carolus Vray
professor Cadimalitius, Nicolaus Josephus David Professor Lexovius. —
Guillelmus Noel Baccalaureus et Egidius Le Roux Ex favorio. Gratio
ades sunt fidelissimo Duumviri, ipsique in annum Prorogatum est.
Munus Duumvirorum De Consensu Baccalaureorum quorum
voces recurrebant Levieil

Die prima Julii Jovis Pomeridianis. Deputatis venerandæ Nationis audita sunt Rationes fidelissimi Quæstoris in Regia Navarra, Duibus Discussis, Summa accepti inventa est sex Millium Septingentorum Septuaginta Duorum Libellarum cum duobus Denariis; Summa vero Expensi sex millium Septingentorum Septuaginta Septem Libellarum cum duobus Denariis; Unde patet Summam Expensi superare Summam accepti quatuor Libellis cum assibus novemdecim et octo denariis. Quarum Summarum primum solvendo est Summa mille Septingenta una Sexaginta Novem Libellarum cum Quindecim assibus et uno Denario pro ultimo Limitari Locationis Domorum Nationis Le Vieil.

Die Secunda Julii in Festo visitationis Beatæ Virginis Missarum in fundatione Magistri Vadelargi venerandæ Nationis quondam Decani et de ea optime Meriti, Celebratum Requiem ad venerandum ordinem Rationes accepti et Expensi a fidelissimo Quæstore prout supra fabetur

Die Sabbati quarta Julii post Sacrum de Mane Celebratum auditi sunt Deputati a veneranda Natione Magister Hermitte et Magister Le Roi qui legerunt Memoriale circa particulare facultatis artium Tribunal, Cujus Lectio cum non potuisset absolvi propter angustias temporis, Remissa est ad diem Jovis sequentem Jovis ipsius Quintæ post meridiem quo quidem die absoluta est Lectio.

Die octava Julii Magister Joannes Anquetil Causarum in Supremâ Curiâ patronus et venerandæ Nationis Decanus, tumulatus est in Ecclesia Sancti Benedicti

Die Septima Augusti post missam Sabbatinam fuit ordinaria venerandæ Nationis Comitia in Sacrario in quibus 1° Supplex accessit pro Regentia et Sedolis libello Magistrali in artibus et Baccalaureatus in Sacrâ Theologia Franciscus Andreas Adrianus Hunquet, et in gremium venerandæ Nationis admissus — Solitum in manus meas præstiti Sacramentum

2° Electus est Dies Lunæ quo proxima cum Jovis beata Matutinâ pias manibus Magistrorum Pauli Anfreaume et Caroli Masset Rotomagensium, et Dies Mercurii undecima quâ Inceptorum Missa Sacrificium offeratur Jovi decimâ pro anima Joannis Anquetil Causarum in Supremâ Curia patroni et venerandæ Nationis Decani Nuper Defuncti

3° Egressis Baccalaureis, solis qui Remanentibus Professoribus Exponi Ego Procurator, Magistrum Rogelin Novesta Jordem Humanitatis in Regiâ Navarræâ Professorem Dignorandæ Nationi Supplicitet proposuisse ut sibi per modum gratiæ Concederetur Stipendium Emeritorum: Re in Deliberationem missa aliis prius Deliberationibus Honorandæ et fidelissimæ Nationis habitis die Secunda et quinta hujus Mensis, Quotquot aderant Professores, in hem addicti Quemadmodum fidem præstabat Meritissimus Universitatis Lyncæus, Futurum ut Ministerium Regium non improbaret Gratiam hujusmodi vellent prædicti Professores præfato Magistro Rogelin Concedere —

Consuerunt prædicto Magistro Rogelin Concedendam esse Summam Ratam et fixam Quingenta una Libellarum a Generali Nuntiatuum Quæstore Recipiendam, salvo prædictis Professoribus Jure præfatam pensionem a dicto Domino Rogelin auferendi, Quoties ipsis visum fuerit, Præsertim vero Ratio atque prædictus Rogelin æquivalentem Quingentis libris Reditum quocumque modo fuerit consecutus

Declararunt insuper predicti professores sone pensionem
suingentarum libellarum ase non concedi sub titulo emeriti
stipendii, sed pernodum puro et nuda liberalitatis, suppotito
aliunde tum concordi professorum aliarum Nationum volun
tate, tum etiam consensu earum ex earnerando ordine prof
essorum, qui predictis comitiis decessore potuerunt ita lector
levieli.

Eadem die hora prima post meridiem habita sunt apud amp
lissimum Rectorem in Matutinar ordinaria deputatorum
universitatis comitia, in quibus supplicavere pro litteris nom
inationis sexaginta octo aut novem supplices quibus nihil
movante meritissimo syndico sua postulata concessa sunt.
Postea adum est de collegio sorbonino et statutum ut procu
rator sequetur magister Renard, omni ratione, addita etiam
via juris compelleretur rationem reddere sue administrationis
reditum ejusdem collegii, ut postea provideri reservendo ejus
edibus. Demque proposuit meritissimus syndicus breve
quoddam exemplar fundationis clarissimi viri magistri collot
professoris emeriti pro decem pauperibus scolasticis quibus
singulis assignat pensionem ducatorum libellarum cordi
onibus quibusdam in eo contentis: Datam potestas amplissimo
rectori et meritissimo syndico conficiendi instrumenti hujus
donationis quod acceptaretur in proximis comitiis.

Die nona augusti convenere in sacrarium venerandi tribules
rogaturi propolentem deum pro animabus magistrorum
anglicanae et mathematicae. Ubi die septima placitum fuerat omnibus
aliis iterum congregari professores ut ipsi legerent superdictam
deliberationem circa negotium magistri Rogelin. Cum summa
celebarrimus professor in sorbona Clessio magister Rose,
qui multa prefatus de magistro Rogelin. Dixit se mirabar
quominus dicta predictam deliberationem pensio concederetur
magistro Rogelin, eo quod ut ipse aiebat sibi sufficienter
non liqueret utrum res ista comprobaretur a ministerio
regio et actum suae indemnitatis postulavit qui ipsi concessus
est et proferea responsum si quam paterentur cadere
difficultatem post ipsum seisetari mentem ministerii regii
coram sibi liberum esse significare generali minestrum
quatori se nolle in partem armari predictae pensionis.

Die decima quarta hora septima matutina habita
sunt apud matutinenses generalia procla artium facult
atis comitia in quibus post brevem et elegantem amplis
simi rectoris orationem circa dotes ordinariorum qui modo
eligendi erant ad tentandas vices licentiandorum in artibus
venerandae natio elegit et nominavit clarissimum virum
magistrum dionysium le real baccalaureum apostolorum
virum procuratorum et vigilantissimum in justiniana
gymnasiarchum ad tentandas vices licentiandorum in artibus
apellatum a meritissimo procancellario beato mavis;
clarissimum vero baccalaureum apologum magistrum petrum
grenel pariter designatum a meritissimo procancellario
beato genovefes.

Postea decem accessere supplices postulantes reformationem
aliorum errorum qui irrepserant in inscriptionibus suorum
nominum in catalogis et aliis actis academicis, quibus ordinibus
nihil pro re academica movente meritissimo syndico
medium est.

Denique remanentibus solis professoribus dictum est
pensionem quae sicera concessa est magistro Rogelin a

adie Ianuarii prima mensis octobris proxime futuri inceptura
ita ut primum trimestre solvendum sit die prima Ianuarii
proxime futuri, et quia Dñdam ex clarissimis professoribus
non poterant sibi in animum inducere futurum ut pensio
illa non improbaretur a Ministerio Regio, Audilus ex Mori
issimus Syndicus qui dixit ea omnia quae Rebuffus in con
iliis generandae Nationis, et addidit Majoris adhuc cautelae
gratia posse addi in fine deliberationum prensionem et
illam locum non habituram dixit sub beneplacito Regii
Ministerii, cui praedicta Deliberationes communicarentur
Die vigesima octava augusti hora post meridiem prima
habita sunt in auditorium Comitia Deputatorum Universitatis
apud amplissimum Rectorem in Mathurinis in quibus
Missa actum est Notate Dignum Levier
Die septima Mensis octobris supplicatum est ad sanctum
Antoninum de Avenibus Levier
Die Duodecima hora septima post laevum habita sunt in
laevario comitia venerandae Nationis in quibus Magister Iacobus
Liegeard Baccalaureus Theologus Electus est in Quatuor virum
solitum qui praestitit Sacramentum
Eadem die hora decima Conservatus est apud Mathurinenses
Quatuorvir mane Electus, Quibusdam supplicibus indultum
Rata et Grata habita sunt quaecunque gessit amplissimus
Rector ipsique Iudices unanimiter prorogatos Gratulatus est
Petrus Germain Rector Mondacutius, Quae prorogatio libenter
confirmata est Levier
Eadem hora prima post Meridiem habita sunt apud amplis
simum Rectorem in Mathurinis ordinaria Deputatorum Uni
versitatis Comitia hac Conclusio utpote Dñdae ordinem a
me Dilecta est Levier
Die vigesima septima hora septima matutina apud Mathurinenses
in comitiis Censoriis Electus est Censor Magister Carolus Gray
Grammaticus Cadomalitius Levier
Die sexta Novembris post missam de Sabbatho praesentatum est
pijs manibus venerandi tribulis magistri Guillelmi Fivinii autim
Rotomagensis Doctoris Theologi Levier
Eadem die hora prima post meridiem habita sunt apud amplis
simum Rectorem in Mathurinis ordinaria Deputatorum Uni
versitatis Comitia: Levier
Die vigesima prima hora decima prima Dominicum post laevum
celebratum sub patrocinio Beatae virginis in templo parochiali
habita sunt venerandae Nationis Comitia in sacello laevariano
in quibus supplex accessit pro Regentia et Scholis Magister Marcus
Maupas parochus Rotomagensis in artibus Magister Insectus in
locum Magistri Leprou a vigilantissimo Gymnasiarcha Collegii Lexovii,
quinque praeviis ante diebus a me postulaverat licentiam publice
programmate denuntiandi se Doctorem in quinta Scholae Eiusdem
Collegii. Verum cum in Actis praesentationis seu Designationis
Reperiretur hac verba Nominavi et Nomino, quae vide bantur
adversari Juri venerandae Nationis, supplex Rejectus est ad alia
Comitia, Deputati que sunt Magistri Bonnejoye et David Eiusdem
Collegii Lexovii professores, qui eundem primarium adiverunt
Ipsi que Exponerent Mentem venerandae Nationis circa dus
instituendi professores Levier

Die vigesima quarta horâ prima post primas vesperas
In honorem Divæ Catharinæ habita sunt comitia venerandæ
Nationis, In quibus Magister Bonnejoye et David qui in
præcedentibus comitiis Deputati fuerant ut adirent vigilantis-
imum Collegii Lexovii Moderatorem, ipsi que proponerent
morem venerandæ Nationis, circa jus instituendi professores,
Retulerunt se peramanter exceptos ab eodem Moderatore
qui ipsis responderat, se per voces istas, Nominavi et Nomino,
Nullatenus imminutum voluisse jus venerandæ Nationis
penes quam fatebatur esse protestatem publicè instituendi
professores: Cæterum dubia non satis sibi liquebat utrum
Gymnasiarcha jus haberet professores, Nominandi, Nomine; Nominis tempora
ase postulari ad consulendum
Die vero quarta Decembris horâ septimâ post meridiem sabbathi
habita sunt comitia in quibus Rector Idem supplex Magister
Marcus Maupas, Retulitque eadem litteras præsentationis
In quibus Idem Gymnasiarcha scripto testabatur se per
voces istas Elegi et Nominavi, Elego et Nomino, Nisi aliud
Intelligeret, quam Electum ade prosno jure Nomine ac
Cognomine appellari et designari, qui jus publicè docendi
a sua Natione quam primum obtineret, Lecto publicè
prædicto instrumento, Ratis deliberationem missa, audito
prius æquissimo Censore, qui postulavit in conclusione
fieri Mentionem prædictæ Explicationis, Rogatis dictisque
sententiis, admissus est prædictus supplex in gremium
venerandæ Nationis, dixitque sacramentum ita lector
le vieil
Eadem die horâ prima post meridiem habita sunt in
Malavinoro apud Amplissimum Rectorem Ordinaria
Deputatorum Universitatis comitia, In quibus admissi
sunt eadem supplices prolitteris Nominationis, Cum
Legit Amplissimus Rector exemplar Epistolæ quam in
superioribus comitiis Rogatus fuerat scribere ad Illustris-
imum Regni Cancellarium, Quæ vesperascente omnibus
Deputatis placuit, hæc Epistola spectabat jus Graduatorum
Die Dominicâ Decembris Dominica secunda adventus horâ post
meridiem prima in Sorbonio celebrata sunt prima vesperæ
Divi Nicolai
Die sexta hora Decima post solemne sacrum in Sorbonio a
Magistro Josephino Carolus Joly Dubbyter Rotomagensis
Baccalaureus Theologus, paucis ante diebus a me Rogatus, Elegantî
oratione in posthæcum Conceptionis invitavit Clarissimum virum
Dolum Carolum Satis dela Garanne Lexoviensem Sacræ Facult-
atis Parisiensis et Societatis Sorbonicæ Doctorem Theologum
Die Septimâ horâ Decima Matutina, peracta Archium Facultas
Præsidente amplissimo Rectore et comitantibus quatuor Nationum
procuratoribus cum majoribus Insulis Processit Missa solemni de
Spiritu Sancto, quæ quotannis celebrari solet apud prædicatores
Domûs Sanjacobææ
Eadem die horâ primâ post primas vesperas in Sorbonio Magister
Bazin qui die Divo Romano sacra pontificis præles Theol. Brevi
oratione Rogavit Magistrum petrum Carolum Satis dela Garanne
ut opus inceptum prædicti prosequeretur

Die octava Decembris post Missam Solemnem celebratam
Pontifica storum Rogatus a Magistro Rasin, qui Diaconi munus
functus fuerat, Beatæ Virginis suæ Labe Conceptæ Laudes piâ
non minus quam Eleganti oratione Prosecutus est
Die Decima quartâ Supplicatum est ad eadem Deo Sacrum sub
Invocatione Beatæ Magdalenæ apud Franciscanos Magni Conventus
Die Decima Sextâ Horâ Septimâ Matutina post Sacrum in
Collegio Justinianæ peractum Fundationem Joannis Dezamoci
habita sunt Comitia in quibus Quatuorvir Electus est Magister
Fontaine fidelissimus Quæstor
Eadem Die Horâ Decima apud Maturinenses Duodecim accesser
Supplices inter quos septem propulabant immunitatem ab onere
scribendi, quibus omnibus indultum. Tamen conditione ut in
posterum servarentur Conclusiones non ita pridem latæ a
præclara Artium facultate quibus cavetur Retam facile
Concedatur immunitas ab onere scribendi, Confirmatus Quatuor
vir matutinis Horis Electus, Rata et grata habita sunt quæ
cumque gesserat amplissimus Rector in suo primatu Magistratu
Ludesque quæ Rectori ipsi Prorogati sunt Le Vieil
Die Ultimâ Decembris Horâ Septima matutinâ post missam
Celebratam Fundationem Magistri Roberti D'Orvalencurt habita sunt
in Cavernio Comitia in quibus Exposuit fidelissimus Quæstor Quorum
ardum esse aliquem cui debuit professas assignandi, Juxta Senatus
Consultum datum die . . . . . Respicuit Magistro Procuratori
Senatore integerrimo, Summam pecuniæ pro quâ Collocata est
venerandæ Nationi Curiæ Bonæ Magistri Gervaisæ, esse veram
Debitam venerandæ Nationi. Re in deliberationem Missa, Audito
prius æquissimo Censore venerandæ Nationis Dicti protestatem Magistro
. . . . . prædictam assignationem faciendi
Et ita a me Conclusum Le Vieil
Die octavâ Januarii 1749. post Sacrum Horâ Septimâ Matutinâ
Celebratum Renovata est Conclusio lata anno 1743 Die Decimâ
Sexta Decembris, qua Statutum est ut absente Sapientissimo
Decano Duplex Exorcista Evocaretur Antiquissimo Tribuliun
præsentis. Le Vieil
Eadem die Horâ prima habita sunt Comitia Deputatorum universitatis
apud amplissimum Rectorem in Malavinæo, in quibus inter
Cetera decretum est ut Data morem antiquum singulis annis
Lustrandi a Tribunali Academico Collegia tam Minora quam
Plena ut aiunt Quæritii, Duces Lustratio hoc anno incipiet
Medio Mense Februario.
Die Decima quartâ habita sunt Comitia Extraordinaria Deputa
torum Universitatis, in quibus cum Exposuisset Meritissimus
Syndicus, se non posse Munus Syndici Exercere in Negotio
quod Agebatur Collegium Marcianum Amplissimus Rector
Nominavit Magistrum Fontaine Grammaticæ Professorem
in Regia navarræ qui vices Syndici Exerceret in discussione
Rationum acceptis et Expensis Ejusdem Collegii, cum ornatis
simis Galliæ et Normaniæ Procuratoribus, quos ad Negotium
Deputavit Tribunal academicum. In isdem Comitiis adfuere
Clarissimi viri Magister Besson Gymnasiarcha Marcianus
et Magister Nagot Humanitatis Professor Antiqui Ejusdem
Collegii professus procuratores qui professi sunt gravatos esse
ad Exhibendos Coram Tribunali Academico et Deputatis ab eo

viris Salutat et Gratias fundationis Collegii, simul que
Rationes accepti et Expensi quibus constaret quo in statu
res essent Collegii, quo facilior redderetur Deputatio ejusdem
Collegii quam necessariam judicaverat idem, ad cognoscendum
tribunal
utrum jure ac merito facta fuisset suspensio Nominationis —
Dividiæ pauli Burlarivius solutionis que summa pecuniarum
quæ quotannis solvebantur primario et professoribus ab eodem Collegio
Donec eidem Collegium aere alieno liberarentur

Die vigesima octava apud Regiam Navarræ solemne sacrum
Celebratum est in Instauratione Clarissimi viri Magistri Cæsaris —
Egassii Du Boulay, post sacrum Recurrentibus venerandæ Nationi
mira Missarum solemnia
viribus, vir Clarissimus Magister Franciscus Brunel Licentiatus
Theologus, Socius Navarricus et Humanitatis professor in eodem —
Collegio, Elegantissimam habuit orationem in laudes Divi Caroli
Magni Invictissimi Francorum Imperatoris, Literarum Restauratoris
et Academiæ Parisiensis institutoris Munificentissimi.

Die ultima Januarii, Amplissimus Rector Comitantibus Supe-
rioris Superiorum Facultatum Decanis, ornatissimis que Quatuor
Nationum procuratoribus eum suis adjunctis Cereos obtulit Supe-
remorum Curiarum Senatui Præsidibus, et Illustrissimo Regni Cancel
lario ad eorum singulos Disertam habuit orationem —

Die vero prima Februarii Mathurinum eodem ordine profecti
sumus, quo proxime profectus erat amplissimus Rector, ubi Coram
Regi et Regina Serenissimo —
Delphino et Delphina, præmissa ad singulos verbis Gallicis —
honorifica Oratione, Cereos obtulit; solus quem audiremus —
Respondit Rex amplissimo Rectori his verbis, Assurez mon —
Université de ma protection

Die secunda Februarii hora decima Matutina post Benedictionem
Cereorum et sacrum Rectuli ad venerandum ordinem quæ
Supra Sanctita sunt de oblatione Cereorum

Die Decima quinta hora decima in institutione Clarissimi viri
Magistri Ludovici Le sauvage venerandæ Nationis Anglorum
Decani Celebratum est solemne sacrum in sacello Sancti Ivonis
Cui adfuere amplissimus Rector Amplissimi Procuratores
Cæteri que quibus de jure competit

Die quinta Martii hora septima Matutina post sacrum
habita sunt Comitia venerandæ Nationis in quibus pro —
Regentia et Legatis supplicavit Magister Car. Franciscus Cæsar.
Michel Staccalaureus Theologus, audito æquissimo Censore nihil
Quamvis admissum est, si quid unquam prætitit sacramentum
Le vieil

Postea Rectuli venerando ordini Missam quæ quotannis
Celebrari solet apud Mathurinenses hora quinta post Dominicam
Lætare hora septima matutina in institutione venerandæ
Nationis Conventus cum Comitiis Quatuor visitabilibus et procur-
atoribus Dictum est prædictam Missam consultius juxta Matu
rinenses præverti dam esse et celebrandam hora Quarta
præcedente.

Denique auditi sunt Deputati circa rem Graduatorum, qui
Rectulæ visum asa et discussum Memoriale quod Nomine —
totius Universitatis Quam primum offerendum erat Illustrissimo
Regni Cancellario, in quo jus et privilegia Graduatorum validis
Rationibus stabilita adebantur, hinc et incommoda quæ leque
bantur

Ex declaratione Regia Mensis aprilis ultimo elapsi, Innocentia
Progardum esse ornatissimum procuratorem ut ab tribunali
Deputatorum Universitatis nomine venerandæ Nationis postulari
Memoriale illud typis mandari et exemplaria ejus tribubus
Distribui, et cetera superfluis omnibus audito prius Augustino
Censore a me conclusum Le vieil

Eodem die hora post Meridiem prima apud amplissimum Rectorem
in Mazarineo habita sunt ordinaria Deputatorum Universitatis
Comitia, in quibus proletteris Nominationis supplicarunt septem
velado, quibus nisi Maxante Meritissimo Syndico sua singulis
postulata concessa sunt. Dum acceptat unus supplex Medicinæ
Candidatus postulans a tribunali Academico Jesum dispensari
aspatio quadriennali, quod sibi deest ut postmodum possimam
Medicinæ Licentiam, re diligenter discussa a Meritissimo Syndico
et Decano Salubertima facultatis, cum res gravis videretur
momenti, et pertinere ad præclaram artium facultatem
Suplex remissus est ad proximam præclaræ artium facultatis
Comitia.
Deinde actum est de Memoriali Graduatorum hora quod a
plurimis observatum est in verba parata usum fieri, quarundam
Rationum quæ facile possent Reformari contra privilegia
Professorum Septemvirorum Innocentia vidum est partem illam
iterum Rebradari et totum Memoriale iterum discuti: Cumque
pertempus non liceret Remissa res est ad diem Martis proximæ
futuram qua die aperiendus erat Scrutinium et acta ad amplissimum
Rectorem conclusum Le vieil

Die martis octava Martii habita sunt hora septimâ Matutinâ
apud Maturinenses Comitia Deputatorum Universitatis ad
aperiendum pro more Antiquo Scrutinium Duo facto, ubi
Convenerat in Altino Tribunali, lecta est et discussa ab
octava ad Meridiem proxima et secunda postdein Memorialis
in quibus postea quædam Impressiones, quæ ut prole Diuibus
et non infimi Episcopos injuriosa, aut omnino suppressa sunt aut
pro aliis Mutationes Reddita, Quædam quæ Repetitiones, quæ
delata sunt, Nihil omnino Mutatum; Cum autem non convenirent
Inter se Deputati de modo Reformandi Scriptum postea
sunt Meritissimus Syndicus et fidelissimus Scriba, hanc in re
provinciam susceperat, et Res Remissa est ad subordinatia
Comitia proxime habenda Die veneris undecima Martii

Die veneris undecima Martii, habita sunt apud Amplissimum
Rectorem in Mazarineo Extraordinaria Deputatorum Universi
Statis Comitia per Schedulas ubi convenerat indicata hora Sequi
Nona, in quibus auditis Meritissimi Syndici, fidelissimi Scribæ
Stationum Deputatorum observationibus, iisdemque discussis
Quibusdam illas Reformata est tenta pars Memorialis, postulant
ibusque Syndicis Deputatis, idem Memoriale typis Mandari
et Exemplaria suis ordinibus distribui, Exposuit fidelissimus
Quæstor, Infantium esse Aerarium Academicum, Nec posse impensas
Illas saltem integras fieri, placuit pauxillum imponere sum
In singulos ordines Rejici; ita ut quæ distribuentur Universi
Statis Nomine Exararii Academici, solverentur, Quæ vero
Singulis ordinibus distribuentur, Ea propriis Facultatum
aut Nationum impensis solverentur

Die Decimâ octava Supplicatum est apud Sanctum
Martinum de Campis

Die vigesima sexta Martii apud Matturinenses hora septima Matutinâ celebrata est Missa pro Defunctis tribulibus venerandæ Nationis

Die vigesima quarta hora septima Matutinâ apud Sanctum Severinum post Sacrum Spiritus Sancti Magistri Joannis Rozemar — fuit habita Comitia venerandæ Nationis in quibus 1° Quantum potuit gratias Egi venerandis tribulibus propter collatum in me munus procuratorium, 2° Concurrentibus omnium votis in procuratorem electus est Magister Franciscus Brunel Bajocensis Baccalaureus Theologus, solitumque præstiti Sacramentum super Meas manus, 3° Quatuor viri pro novo fastus novo procuratori Sacramentum præstiti; Rata fabita fuit quæcumque gesta in meo Magistratu, Et sic cum venerandis tribulibus Concluso Servient

Eadem die hora Decima apud Maturinenses, Quatuor viri Confirmatus et cum aliis Collegarum Nationum Quatuor virís primo prius Sacramento Conclave ingressus, Cujus ostium — Negotiorum Clausum est Rectoris Communi Quatuorvirorum — suffragio Latus Rectoris prorogatus fuisse amplissimo Rectori Petro Fromentin in Mathurinos Rectoriæ Alteri, Quo — prorogatio Libenter Confirmata est —

Acta et decreta Venerandæ Nationis Procuratore Magistro Francisco Brenet Presbytero Bajocensi Baccalaureo Theologo a die 24ª mensis Martii 1746

Die 24ª mensis Martii, horâ septimâ matutinâ, post sacrum in sacello Harcuriano celebratum, habita sunt ordinaria venerandæ nationis comitia, in quibus non suffragantibus modo omnibus quot quot aderant tribulibus, iis quo numero non paucis, sed acclamantibus etiam, vestibus quæ pro suppleximo more accederem, Procurator renunciatus sum. Cujus quidem beneficii memoriam his commentariis consignatam volui, et solum consilio, ut justi, quibus assensus sum, grati memoris quæ animi sensus nunquam non innotescant. Brenet

Eâdem die horâ decimâ matutinâ habita sunt apud Mathurinenses comitia Rectoria, in quibus electum manè quatuorvirum M. Romanum Le Vicil venerandæ nationi confirmavit, supplicibus indulgendum censuit, uno tamen excepto qui magistrii in artibus gradum in academiâ Remensi adeptus, cujusque licentiæ gradum in salubérrimâ facultate Parisiensi decurrere, quod quidem ingredi nefas erat nisi priùs eundem in academiâ Parisiensi gradum consecutus esset, ad prævia examina admitti postulabat, quamvis nullam in hac nostrâ academiâ philosophicæ operam impendisset, ut, si capax idoneus que reperiretur, magisterii laureâ insignito eorum comparis fieri liceret. Denegata hi supplici a venerando ordine postulata tres aliæ nationes concesserunt. De iis supplicibus qui immunitatem a onere scribendi codices philosophicos rogavarunt atque impetrarunt rogatari sunt, omnium nationum consensu jussit academia ut labrem alienâ manu exaratos codices proferre teneantur a censoribus perstrandos. Suffragantibus quoque omnibus nationibus decretum est ut quam legit Rector amplissimus ad se

B

Scriptam ab illustrissimo rei bellicæ administro de iis academiæ alumnis qui militiæ nomen dederint, ea commentariis academiæ inscriberentur typis que mandarentur omnibus et gymnasiarchis et professoribus distribuenda. atque ea præterea academiæ visa est hæc epistola, quod nullo antea privilegio ea de re scripto gauderet. iisdem in comitiis fasces Rectorii, plaudentibus omnibus prorogati sunt amplissimo Rectori M. Petro Fromanno disertissimo eloquentiæ professori in Magarinæo.

Bzenlty.

Die Sabbati 2ª aprilis habebantur menstrua in hac curia comitia, in quibus oratione brevissimâ quas potui maximas venerandis tribulibus gratias egi, habiturus immortales Bzenlty.

Eâdem die horâ post meridiem secundâ tribunalis academici comitia apud Rectorem amplissimum habita sunt in quibus unus duntaxat supplex accessit pro litteris nominationis, cui postulata concessa sunt. Bzenlty.

Die decimâ octavâ aprilis, horâ septimâ matutinâ, synodus academica de more celebrata est in quâ præsentes sanctæ Beneficiarii, absentes legitimas ob causas excusati qui vero nullâ de causâ, salvem ea quietâ, veteris academicis mulctavit Bzenlty.

Die Sabbati septimâ octavis Maii horâ sextâ matutinâ post sacrum in sacello curiano celebratum accessit supplex pro regentiâ et scholis jure magisterii in artibus et Baccalaureatûs in sacrâ facultate M. Joannes Franciscus de Ismelle presbyter Vexoviensis, qui quidem communibus omnium tribulium votis admissus est, dicto prius sacramento, in gremium venerandæ matronis; cujus rei fidem facio Bzenlty.

Eâdem die horâ post meridiem secundâ habita sunt menstrua tribunalis academici comitia. Tres accessere supplices pro litteris nominationis. Tribus concessa postulata sunt. Bzenlty.

B

Die Sabbati 4ª mensis junii habitæ
sunt apud amplissimum Rectorem in
Mazarinæo Comitia deputatorum
universitatis, in quibus duo pro litteris
nominationis supplices stiterunt, iisque
postulata concessa sunt. Bene.

Die junii 18ª Rector amplissimus
unà cum Decanis, Procuratoribus, —
Decanorum que et Procuratorum —
adjunctis novum Parisiensem archiepis-
copum adiit novam ipsi dignitatem
gratulaturus. comites triam amplissimo
Rectori fuere Syndicus, quæstor et
Scriba academiæ. Bene.

Die 23ª junii post sacrum de more
horâ sextâ matutinâ in sacello collegii
justiniani celebratum a vigilantissimo
ejusdem Collegii Primario, accessit
supplex pro quadennali munere —
Magister Nicolaus Guillard Licentiatus
Theologus, Collegii Thesaurarius cum
Primarius, qui Procuratorius, qui,
nemine reclamante, quadennio in —
electis erat, solitum que præstitit
sacramentum. Bene.

Eâdem die horâ decimâ matutinâ
præclara artium facultatis comitia
apud Mathurinenses habita sunt, —
in quibus rata et grata habuit præclara
facultas ea omnia quæ gessit Rector —
amplissimus in suo trimestri magistratu,
litteras et eo nomine commendatitias —
concessit perhonorificas, supplicibus —
omnibus indulsit, sumptuque majore
quadennium confirmavit, deputatosque
nominavit e suis tribulibus unum —
qui cum amplissimo Rectore, aliarum
facultatum decanis, nationum —
Procuratoribus, illustrissimum Senatûs
Parisiensis Principem, illustrissimum —
Procuratorem Catholicum, virumque
clarissimum D. Macé Senatorem —
insegne unum salutaturus adiret, —
atque iis gratias universitatis nomine
acturus pro eâ quâ academiam prosecuti
sunt benevolentiâ, impensisque ab iis —
curâ et laboribus in negotio spectantes
præmia ab universitate imponerentur
suis alumnis distribuenda. Deputatum

B

cum suo Procuratore nominavit Ven. ordo
integerrimum Sum Censorem M. Vray
Litterarum professorem in Cardinalitio,
postulavit que ut secum communicare
vellet amplissimus Rector memorialem
quendam libellum ab eo magistra-
= tibus oblatum, quo, tanquam fundamento,
initium latum ea de re Senatus consultum
his veteris, conclave ingressi sunt
quatuorviri, reduces que ad Comitia,
nuntiante M. Nayot in Marchianis
Professore, electum à se in Rectorem
renuerunt M. Guerin constantissimae
Nationis Tribulem ac Eloquentiae
in Sorbona Regiae professorem
celeberrimum. quae quidem electio,
quamvis ab omnibus Rectoriâ dignissimo
dignissimus judicaretur M. Guerin,
quanâ omnium quotquot aderant
virorum academicorum indignatione,
utpote immatura atque intempestiva
audita sit, vix ac ne vix quidem verbis
Exprimere licet. nunciatâ electione,
dixit amplissimus Rector ut in Sum-
quaque locum secederent nationes —
eam confirmaturae. imò, infirmaturae,
conclamarunt plurimi. secessêre —
Nationes. factam electionem sola
confirmavit natio constantissima; —
honoranda verò, fidelissima et Veneranda,
postquam M. Guerin virum Rectoriis —
fascibus gerendis haud sanè imparem —
omnibus quae superiorem laudibus —
praedicaverunt, illatam amplissimo —
Rectori de academiâ immeritis titulis —
optimè meritò injuriam pronunciavere,
electionemq; a quatuorviris factam
improbarunt, damnavarunt, infirma-
= verunt. infirmatam cum pronuntiasset
Rector amplissimus, medio in comitia
processit M. Guerin, ibique postquam
timidâ quidem et brevi, utpote extemporali,
sed disertâ oratione, imposito sibi a =
quatuorviris oneri sustinendo imparem
Esse se modestè professus est simulque
erga Academiam amorem, studium ac —
reverentiam egregiè significavit, ex meâ
certè neque satis unquam laudandâ —
et moderatione et docilitate, praeclara
facultatis decreto stare se palam declaravit.
Surrexit posteà Meritissimus Syndicus —
postulavit que pro suo Syndici munere —
ut in suum quaque locum secederent

B

Nationes alios electores quatuorviros.—
Cui postulationi obtemperantes Procuratores
diximus quo, quoniam irritâ electione
quatuorvirorum jus irritum fuerat,—
Procuratorum esse quatuorvirorum
munere defungi. consensere omnes,—
nec ipse dissensit meritissimus Syndicus.
Statuto igitur coram amplissimo Rectore
sacramentum de more præstitimus,—
et conclave ingressi, unanimi consensu
fasces Rectoris prorogavimus M. Petro
Tevenino celeberrimo Eloquentiæ
professori in Majorinas. prorogatos
sumenâ cum omnium exultatione—
audivit præclara facultas, atque,—
nemine non plaudente confirmavit.

Ita est.

Die junii 28ª, post sacrum hora
sextâ matutinâ in sacello Sorboniano
celebratum ordinaria habita sunt
Comitia, in quibus post quam Deus
precatum est, his verbis M. Joannis
Desaulnieux qui missam in his ce-
Comitiis celebrandam fundavit,—
prorogatum est fidelissimo quæstori
M. Ludovico Fontaine in Regiâ
Navarrâ professori quæstorium
munus. is autem cum vellet eo—
abdicare se magistratu quem à
plurimis annis tantâ fide quantâ
vigilantiâ et sagacitate gerebat,
petens venerandæ nationis precibus—
mutavit sententiam idemque sibi,—
viro scilicet rerum intelligentissimo,
munus prorogari permisit.

Isdem in Comitiis a me Procuratore
nominati sunt et à venerandâ natione
approbati, qui fidelissimi quæstoris—
rationes excipierent et computarent—
MM. Dionisius le Rat Baccalaureus
Theologus Collegii Justiniani primarius,
Joannes Tabarie, licentiatus Theologus—
Eloquentiæ professor in Lexovæo,—
Joannes Franciscus Brunet licentiatus
Theologus è Regiâ Societate et in Regiâ
Navarrâ professor, Ægidius Besson—
licentiatus etiam Theologus, Socius—
Sorbonicus.

Nominavi quoque Ego Procurator,—
probante venerandâ natione, M. M.—
Jacobum Hecquard licentiatum—
Theologum Socium Sorbonicum,
Ludovicum le Blanc Baccalaureum

B

Theologum Pluquet
et franciscum le Jumelle Baccalaureos
etiam Theologos ad tentandas candidatorũ
magisterii in artibus vires. Bzovius.

Die Sabbati 2ª julii, Visitationis
B. virginis festo, sacrum in sacello
sacrarium celebratum et duplex,
proprieq quod eodem die festum
prædictum et primus mensis dies —
Sabbati occurrerent Bzovius.

Die Mercurii julii sextâ fidelissimi
quæstoris rationes excepimus ego —
ven. ordinis procurator, censor —
integerrimus M. vray, M. Durand
Decanus sapientissimus, cæteriq; —
quatuor tribules venerandi ad eas-
expungendas deputati. quibus quidem
rationibus visis, expensis sedulo et
attentè, non fidelissimum modò —
quæstorem invenimus, sed et virum
suâ in rebus gerendis sagacitate, —
sua in ven. nationem studio maximè
commendabilem. Bzovius.

Die veneris augusti 5ª versalias
profecti sumus. Amplissimus Rectori —
comites ad salutandum Regem, Reginam
Serenissimam que Delphinum de —
Delphinæ Serenissimæ obitu, die —
veneris 22ª julii horâ undecimâ —
matutinâ demortuæ. Scripseras scilicet
ad amplissimum Rectorem academiæ
principem illustrissimus Regni admi-
nister Regique maritimæ præfectus dñus
de Pontchartrain Maurepas câ die —
post grandium salutandi copiam fore.
congregati igitur apud amplissimum —
Rectorem in Mazarinæo circâ horam
decimam matutinam sacræ, consultissimæ
et salubérrimæ facultatum decani cum
suis adjunctis, cum suis pariter —
adjunctis quatuor nationum procuratoribus,
syndico, quæstore et scribâ universitatis-
ac Bidelli quatuordecim horâ undecimâ
Rhedas conscenderunt. horâ post meridiem
secundâ versalias perventum est descensum
que in Recollectorum conventum, ubi —
post quam duas circiter horas conquievimus
suas quisque dignitatis induit insignia —
Bidelli que suos fasces argenteis fericis —
operuerunt. in eam deinde Regii palatii —

B

aulam processimus quæ academiæ —
excipiendæ fuerat assignata. adfuit non
ita multò post rituum magister qui ad
Regem augustissimum academiam —
deduceret. Eundo autem is ordo servatus
fuit. præcedebant Bidelli quatuordecim
Bini, demissis ad terram fasciumq capitibus,
quos sequebantur bini rituum magister et
Rector amplissimus. hujus utrumque
latus cingebant, dextrum scilicet sapi-
entissimus sacræ facultatis decanus,
sinistrum verò ejusdem facultatis adjunctus.
reliqui autem tum decani cum Procura-
tores et adjuncti iuxta incedebant ut —
dextram partem decani juniores et —
medicinæ cum procuratoribus tenerent,
adjuncti sinistram. quâ quidem in
dispositione duo videntur observanda; 1.°
academiæ ad Regem præcedenti non
adfuisse comitem illustrissimum —
Regni administrum rei maritimæ et
Regiæ domûs præfectum, quem ad —
mensum sacrum esse legimus simili
in occasione, die 27 aprilis an. 1711,
2.° eodem die et anno alios ordines dis-
situs fuisse ornatissimos procuratores,
eo quod longè meliori, quippe cum,
suarumque nationi, forum quæ et
acta et dicta sunt rationem reddere
teneantur, servato antiquo ad ordines
minùs et a Rege et a Rectore distant,
et videre et audire facilius possunt.
hoc utrumque emendari in posterum,
cum loco dederis occasio, si fieri possit,
operæ pretium videtur. reliqua omnia
de more præcepta sunt. ad Regem augus-
tissimum, augustissimam Reginam
Serenissimumque Delphinum orationes
habuit Rector amplissimus viris
principibus, academiâ nostrâ semper
Rectore dignissimos, quos ita excepere
viri principes, ut nihil optari dum
amplius academiæ reliquerint. his
absolutis a rituum magistro in eandem
undè processerat regiæ palatii aulam
deducta academia est, quæ statim
in Recollectorum conventum rediit, ubi
depositis quibusque dignitatis suæ
insignibus rhedam conscendit rediit
quo Parisios.

Die Sabbati 6.ª augusti sacrum in
sacello Harcuriano celebratum est, uti
celebrari assolet primo quoque cujusque
mensis Sabbati die, et habita per —

B

sacrum comitia in quibus eorum
omnium quæ Versaliis gerebantur
quam justi accuratissimam venerandæ
nationi reddidi rationem Bolnelly.

Die Sabbati 13ª augusti, præterea
quod in diem Dominicum decimus quartus
mensis dies incideret, octaviralia
apud Martinienses comitia habita
sunt in quibus appellati ab utroque
cancellario bini & singulis nationibus
quatuorviri, licentiandi in artibus
pronunciandi, a singulis nationibus
electi sunt, ut moris est Bolnelly.

Die Dominicâ augusti 14ª horâ
post meridiem prima, primes assump-
tionis B. Virginis Vesperæ in hac meam
sacello decantatæ sunt, & postridie,
qui fuit assumptionis dies, missa
solemnis eodem in loco celebrata,
horâ decimâ matutinâ Bolnelly.

Diebus 7ª & 8ª septembris, pro
nativitatis B. Virginis festo eadem
sacra, eodem in loco, horis iisdem &
eâdem cum solemnitate a venerando
ordine celebrata sunt Bolnelly.

Die Lunæ decimâ octobris ordinaria
eligendo quadrumviro comitia habita
sunt, electus que est quadrumvir a ve-
nerabili natione, qui fasces Rectoris aus-
picatissimo Rectori præferret, aut
alium eligeret Rectorem, Magister
Dionisius le Rat Baccalaureus
Theologus, Collegii justitiani primarius,
atque in pluralitate suffragiorum
electus hic; tres enim pro quadrumviri
munere supplices libelli ferebantur.

Eâdem die horâ decimâ apud
Martinienses in generalibus præfecturæ
facultatis comitiis rata & grata habita
sunt & omnia quæ gessit amplissimus
Rector M. Petrus Flamentin in sua
magistratu, litteræ commendatitiæ
ipsi concessæ, concessa supplicibus
omnibus postulata, electus que Rector
est pluralitate suffragiorum M. Joannes

B

† Eâdem quoque die octobris decimâ in
gremium venerandæ
nationis admissus est
magister Josephus
Joannes Baptista
Enguerrand de l'Ange
de Belleville Sagiensis
Baccalaureus Theologus
Bolnelly.

Cocher Licentiatus Theologus,
Socius Sorbonicus, celeberrimus que
in Mazarinæo Philosophiæ professor.
quem quidem Electio unanimi nationis
consensu confirmata Et. vocatus in
comitia Rectoriam induit juramen-
tum solitumque præstitit Sacramentum.

Bolelly.

Die 27ª octobris Censoria apud
Mathurinenses habita comitia sunt
horâ septimâ matutinâ, Et venerandæ
nationis Censor Electus Et mag. Robertus
franciscus ancel presbiter Rhotomag-
ensis Et Baccalaureus Theologus

Bolelly.

Die Sabbati Novembris 5ª post sacrum
de more primo quoque cujusque mensis
Sabbati die in sacello harcuriano cele-
=brata ordinaria habita sunt venerandi
ordinis comitia in quibus Expositi —
datum Est mihi à M. Caffarel in
tuorum actus professore Et honorandæ
nationis Expostulatores alterum Exemplar
conclusionis cujusdam ab honorandâ —
natione die 5ª octobris sui in comitiis
facta, cujus hic tenor Est

Extrait du livre des deliberations de
mrs les professeurs tant actuels qu'Emerites
de la nation de france concernant les —
messageries.

Ce jourd'hui six octobre mil sept
cent quarante six mrs les professeurs —
de la nation de france convoqués par
nous procureur soussigné se sont —
assemblés aux Ecoles de lad. nation
pour déliberer sur deux chefs, 1º —
Sur l'arrest provisionel obtenu sur
un appointé a mettre par le Sr de
Beausse docteur en Theologie ex
devant principal des artiens au
College de Navarre, Et s'ils estimoient
devoir suivre cette affaire au définitif.
2º Sur le tems de l'Emerite. Ces deux
choses mises en déliberation Et de-
=cidées ainsi ; la Compagnie a été
unanimement d'avis de poursuivre

B

l'affaire du S.r de Beaune au définitif et
de faire finir la contestation sur le tems
de l'émerite en la faisant fixer à vingt
ans pour les professeurs de toutes les nations
s'il est possible, sinon en prenant le
tempérament conjointement avec la
nation de Normandie de consentir que
tous les professeurs actuels puissent joüir
de l'émerite à quarante ans, et que tous
ceux qui seront reçus à l'avenir ne
puissent en joüir qu'après vingt ans, de
quelque nation qu'ils soient. la Compa
gnie a aussi chargé M. le Recteur Syndic
de l'université de suivre ces deux affaires
et l'a autorisé à cet effet conjointement
avec M. le Procureur. ainsi signé ——
Caffarel procureur de la Nation ; —
Germain pour la tribu de Paris, Ollin
pour la tribu de Sens. de la Porte pour
la tribu de Rheims. Guerin Doyen de la
tribu de Tours. Mouton Doyen de la tribu
de Bourges. le Recteur. Leutaud Censeur.

Affiché veritable, par moi soussigné
procureur de la nation de France et en
cette qualité dépositaire dud. livre. a
Paris ce 8 octobre 1746 signé Caffarel
avec paraphe, procureur de la nation
de France.

Lecto coram venerandis tribulibus hoc
extracto, addidi testimonio à me honorandæ
nationis nomine M. Caffarel ut illud
cum venerandâ natione communicarem
ipsi que deliberandum proponerem nun
vellet honorandæ nationi adjungere se —
et rem utramque agere et cum eâ. re in
deliberationem missâ et audito acquissimo
Censore placuit ven. nationi de duplici —
isto negotio honorandæ nationi adhærere,
ipsius conclusionem in omnibus amplecti,
ejusdemque ipsâ procuratoris in Supremâ
Parisiensi curiâ ministerio uti communi —
sumptu, et ita à me conclusum est.

Deputatos nominavit ven. ordo qui —
mecum procuratore, cum honorandæ —
nationis deputatis rem istam utramque
agerent M. l'Hermite Grammaticæ —
Professor et M. David
Grammaticæ Diam professorem
in testimonium. Brenet.

Die Martis 21 novembris horâ — Lunæ
7ª matutinâ, B. Virginis præsentationis B
festo, sacrum in sacello harâriano
de more celebratum est.

Die Mercurii ejusdem mensis 24ª Jovis
horâ post meridiem 1ª primæ — B
Vesperæ pro S. Catharinæ festo —
Eodem in sacello cantatæ sunt, et
postridiè, qui fuit S. Catharinæ festus
dies, horâ 10ª matutina incrementum
oblatum est sacrificium. BELLEY.

Die Veneris 16ª decembris postquam
sacrum in justiniano sacello horâ 7ª
matutinâ celebratum est, viisque —
manibus M. Joannis de Rouen bene
ame precatum, accessit suffragiorum
numero quamvis M.
qui quidem unanimi omnium quamvis
electus est eligendo aut prorogando —
amplissimo Rectori.
Eadem die horâ 10ª matutinâ apud
mathurinenses concedibus suffragiis —
rata et grata habita sunt quæcumque
gessit in Primatu suo Magistratu
Rector amplissimus concessæque ipsi —
litteræ commendatitiæ. omnibus qui-
bus scriturus supplicibus postulata
esse scriturus supplicibus postulata
concessit præclara facultas, una —
Excepto qui immunitatem abnuere —
scribendi codices philosophicos dixerat,
nonaliud quam Chirurgi infirmitatis
sue testimonium afferebat. Electum
manè quatuorvicem confirmavit Ven.
natio, fasces que Rectorii prorogati —
sunt Th. Joanni Cocher licentiato —
theologo, socio Sorbonico, celeberrimo
philosophiæ professori in Mazarineo
atque istam prorogationem præclara
facultas nationumque omnium voce —
confirmavit BELLEY.

Die jovis februarii 16ª solemne —
sacrum in sancti Marcelli sacello horâ
10ª matutinâ celebratum est Ex —
fundatione M. Ludovici le Sauvage
Ven. ordinis quondam decani, qui
quidem sacrum die hujus mensis 15ª
celebrari non potuit natali Regis
augustissimi Ludovici decimi quinti —
B

die, prospereá quod in feriam quartam
cinerum dies iste incideret. huic —
autem sacro interfuit Rector amplis=
=simus cum quatuor procuratoribus, —
adfuere etiam frequentissimi —
academici proceres Brenk.

Die 24ª Martii anni 1747 horâ
septimâ matutinâ habita sunt post
Sacrum in sacello Harcuriano cele
bratum ordinaria Venerandæ nationis
Comitia in quibus postquam bene
precatus sum pijs manibus M. Joannis
Roannæi dixi Ego procurator Vene=
randi ordinis cum esse Venerandæ —
nationis morem ut hâc ipsâ die —
quatuor procuratoris electio fiat
Et, si quis foret qui procuratoris munere —
procuratorio fungi vellet, —
Supplex se coram venerandâ —
natione sisteret. Stetit se M. Domi=
=nicus Morin Grammaticæ in Cardina=
=litio professor. audito æquissimo —
Censore, res a me in deliberationem
missa Est, Et longè majori suffragiorũ
numero tum professorem tum Bacca=
=laureum fasces procuratorios mihi —
prorogare voluit natio Venerandæ, —
atque ità, a Venerandâ natione —
rogatus conclusi.
Sidem in Comitiis, suffragantibus —
omnibus quatuor in electus Est M. —
Jacobus Hecquard Baccalaureus —
Theologus qui aut alium eligeret —
Rectorem, aut Rectoris fasces Rectori
amplissimo prorogaret, Solitumque —
in manibus meis præstitit Sacramentum./.
Brenk.

Acta
Venerandæ Nationis
Magistro Francisco Brenet
iterum Procuratore

Die 24.ª mensis martii horâ decimâ matutinâ ordinaria præclaræ artium facultatis comitia apud cistercienses habita sunt in quibus postquam eorum quæ acta in trimestri suo magistratu gesta sunt præclara facultati rationem reddidit Rector amplissimus postulavit ut ea rata haberentur et grata litteræque sibi commendatitiæ decernerentur, supplices accessere varii varia rogantes, de quibus audito maturissimo syndico, dixit amplissimus Rector ut ibi simul quæque tocum secederent nationes tam de suis postulatis quam de supplicibus deliberaturæ suisque confirmaturæ quatuorviros. tunc surrexere medii in comitiis venerandis tribulibus nostris nonnulli, interciderunt quæ venerandæ nationis procuratori sedere pergeram; quippe quod, aiebant, cum hac ipsâ die magistratu decedere deberim, recurrerent quæ professorum vices, mihi baccalaureo procuratorii fasces prorogari nec deberent nec possent. surrexere pariter alii e nostris nonnulli† contendentes ea venerandæ nationem libertate gaudere ut possit quando et cui voluerit procuratorios fasces prorogare. cum ingnaciter utrinque linguis certaretur, ut finem clamoribus et contentioni imponerem, dixi, quando quidem longe majori suffragiorum numero prorogati mihi fasces procuratorii fuerant nec petenti, nec exspectanti, nec optanti, certumque sit et inconcussum venerandæ nationis jus circa ejusmodi prorogationem sapius antea a se factam, postulare me ut venerandis haredibus libertas integra illæsaque servaretur ac maneret.

† ii qui professores B

Cum Jurgens M. Le Neveu pro re academica postulare se dixit ut cum nationum antiquioribus in locum majorum secederent amplissimus Rector et procuratores ornatissimi ubi patribus auditis, consultis etiam aliquoribus nationum quid æqui bonique foret de ea controversia statuerent. dictum, factum. audiræ partes sunt, auditæ

nationum antiquiores, auditus pariter M. le Revens, requo indeliberationem missâ ab amplissimo Rectore apud ornatissimos Procuratores Litem penitus dirimendam post quindecim dies remiserunt, atque interea munus Procuratorium à me retinendum judicavere.

His peractis omnes unanimi consensu nationes postulata amplissimo Rectori concesserunt, quamvicies maturinis horis electos confirmavere, Jubilæis omnibus indulserunt, concordibus que quamvicesum suffragiis Rectorii fasces Viro clarissimo M. Locher porrogati sunt Brenly.

Die Sabbati 25ª Martii horâ 10ª matutinâ solemne sacrum in harcemiano sacello celebratum Est, ut celebrari solet die annunciationis B. Virginis festo. Post sacrum Vesperæ solemnes decantatæ, quibus quadragesimali tempore dies ille festus occurrit.

Brenly.

Die Sabbati aprilis 1ª celebratum Est in Majarinæo, ubente amplissimo Rectore, Tribunal academicum, horâ, de more, post meridiem primâ.

Brenly.

Die jovis 13ª mensis aprilis, ab amp. Rectore vocati, Versalias profecti sumus, Regem, Reginam, Delphinum Delphinam que salutatum de obitu Serenissimæ principis Catharinæ Opalinskæ Stanislai Poloniæ Regis Lythuaniæ que ac Lotharingiæ Ducis conjugis augustissimæ, Reginæ nostræ matris, ibi que principes Augustissimos Rectoris nostri voce salutavimus eodem ordine qui servatus legitur die 5ª augusti anni 1746. à Viris autem Et Fœminis principibus Eâ benignitate, Eâ benevolentiâ Excepta academia Est quâ major Esse nequit. Brenly.

Die Sabbati aprilis 29ª horâ decimâ matutinâ cum dimidiâ in harcemio habita Exhibitum ordinem sum Ven. Nationis Comitia quæ per Schedulam de more apparitorum ministerio indixeram, in quibus Exposui Denunciatum mihi per privignum fidelissimæ nationis appariporem suum, nomine M. Morin unius è nostris tribulibus, die hujusce mensis 15ª Libellum quendam supplicem

ab ipso amplissimo Rectori oblatum
quo quidem postulavit ut dies mihi
dicerem tam pro me quam pro mihi
adhærentibus ad præclaræ artium facultatis
tribunal die & horâ placitis congregandâ,
ut ibi partibus auditis nulle irritaque
declararetur ea Ven. nationis conclusio
quâ longé majori suffragiorum numero
procuratoris mihi fasces procuratorios
voluit die Martii 24ª, legitima verò &
rata electio M. Morin in procuratorem
eodem die aliis facta qui intercesserant
quo minus fasces mihi procuratorii pro-
garentur, aut juberet aliam fieri electio-
nem procuratoris ex ordine professorum,
Venerandam quæ nationem ea de causâ
quamprimum ad me convocari; edixisse
Rectorem amplissimum in libelli istius
supplicis calce ut cum syndico universitatis
communicaremus; declarasse universitatis
syndicum nihil se moveri posse academicâ;
mandavisse insuper amplissimum Rectorem
ut vocaremus partes ad tribunal præclaræ
artium facultatis in Mathurinensi habendum
die aprilis 19ª: diem hanc mihi ex-
juris formulis ab adversis partibus fuisse
dictam quâ de libello supplici et mandatis
circumstantiis hinc pendicibus responderem
causam quæ agerem; noluisse me, de Ven.
nationis patroni in supremâ Parisiensi
curiâ consilio, vadimonium obire tum
propter diversa quæ in vadimonii denun-
ciatione occurrebant vitia, cum quæ prei non
legitimam & judicum & tribunalis
procuratorem; die aprilis 19ª pronunciatum
fuisse à Rectore tribus hinc alium
nationum procuratoribus decretum quo
deseri à me vadimonii partibus adversis
actus datus &, in hunc habentem suas
ipsis petitiones adjudicatas statutumque
prorogationem hanc ad summum præma-
turum sacram die martii 24ª; pro nullâ
habendam, electionem verò M. Morin
eodem die sacram probandam hinc &
confirmandam; decretum hoc Rectorium
denunciatum mihi fuisse nomine M.
Morin die aprilis 21ª; conscriptum
hinc me: supremi senatûs judicium quo
appellatorem me admisit, decrevitque
partes sabbati die, 29ª aprilis audien-
dæ, omnibus interea in statu quo rema-
nentibus: hâc ipsâ die ad audiendas
partes indictâ, auditis non hinc, quamvis
sese coram magistratibus sistentibus &
ad sabbatum sequentis hebdomadæ
remissas; hâc eâdem ipsa die, horâ 7ª
matutinâ denunciatum quoque mihi

fuisse à M. Morin pro prædictum appellationem instrumentum quoddam in quo se Ven. Nationis procuratorem vocat, atque eo nomine intercedit ne indicta à me præsentia hæc comitia habeantur, &, si habeantur, ea omnia quæ in ipsis decerni possent pro nullis ac irritis habitarum esse se declarat.

His ità expositis, postulavi à Ven. natione 1°. ut de istâ M. Morin intercessione mentem aperiat suam, 2°. ut quid quid in hâc litis quam mihi intulit M. Morin hactenus gessi probare velit & confirmare, 3°. ut ad meam causam non accedat modo, sed suam esse non meam declarat, 4°. ut deputatos eligat & nominet qui mecum procuratore litem hanc agam & Ven. nationis jura tueantur, 5°. ut sua aperiri tabularia jubeat & quibus omnes hæ tabulæ deinceps evolvendæ Ven. Nationis liberari possint inservire, 6°. denique ut sumptus in hâc litis agendâ impendendos Ven. natione impensum iri.

Quibus in deliberationem à me missis, auditis æquissimis censoribus, nullo refragante placuit 1°. ut nulla haberemur ratio intercessionis M. Morin, 2°. rata & grata habuit Ven. ordo ea omnia quæ circa hanc litem hactenus gessi, 3°. declaravit Ven. natio non meam sed suam ipsius agi causam, justitque componi libellum supplicem supremo Senatui porrigendum suo nomine, quo postularet ut in hac lite intervenire sibi liceat, supremumque Senatum faciat certiorem de suâ libertate hactenus illæsâ & in posterâ, ut suis magistratibus munera sua prosequi possit, 4°. deputatos elegit & nominavit, qui mecum litem agant & Ven. ordinis jura tueantur M. M. Thelwall, le Rat & antel censorem suum integerrimum. 5°. sua aperiri tabularia jussit & Robiscum deputatis has omnes communicari tabulas quæ huic de negotio prodesse ac inservire possunt. 6°. decrevit sumptus in hâc litis agendâ necessarios à Ven. natione impendendos & è suo ærario dependendos; atque ità à me præcursore conclusum est.

Observandum tamen est nullum hisce comitiis interfuisse ex eorum numero qui prorogationi meæ intercesserant. Brent.

Die Sabbati 6ª maii hora 6ª matutinâ sacrum in Harcuriano sacello celebratum est quod primum quoque cujus quæ mensis Sabbati die celebrari solet, & alterum de more profesto S. Joannis ante portam Latinam, hunc in diem incidente. quo quidem utro que celebrato sacro, ordinaria comitia habita sunt quibus præsidi procuratore, obstante & intercedente nemine, quamvis adessent ipse M. Morin & cum ipso ex iis plurimi qui adversum me & pro me militabant: hujus autem inopinata quodammodo pacis & inexpectatæ concordiæ causam cum exposuissem, dixissemque non sine gravi sine dolore me controversiam inter Ven. Comitiales exortam deprorogatis fasibus procuratoriis & pendentem sub judice lite quæ ex hac controversia nata est,

quæsisse me de animo voluisse si quos
forent dirimendæ controversiæ litisque
componendæ rationes & vias; cogitanti
mihi acumenve reputanti occurrisse non
= nullos pacis conditiones quibus non in
præsens solummodò restitui, sed æternum
stabilitæ & exercendis omnibus Ven.
nationis numeribus concordia posset;
adisse me Tribulium numerum provoca-
= tioni adversantium in supremâ curiâ
patronum, quamquam prorsus ignotum
mihi; propositas ipsi à me fuisse quas
cogitaveram cogitationes pacis & ab-
ipso cum suis clientibus communicatas
quibus & justitiæ & æquitati consentaneæ
= neæ visæ sunt; in propositas hasce
pacis conditiones, 1.° ut intercessionem &
concessum sibi decretum Rectoris emolumen-
tum remittant qui intercessere, eatenus que
& gratos habeant provocationem mihi pacis
procuratorios, 2.° ut pro bono pacis hos-
deponam, alios quamprimùm & Professo-
= rum ordine Procuratores eligatur, horter que
& animo Ven. nationem ut pro cæteris
& eligat M. Morin celeberrimum in
cardinalitio Grammaticæ professorem,
3.° ut solemnis & irrevocabilis à Ven.
nationis conclusio fiat solemni Senatûs
consulto confirmanda quâ statutum
nunquam non in posterum alternis
vicibus à Professoribus & Baccalaureis
omnia omnium Ven. nationis munera
Exercenda, nec cuiquam sivè Professori,
sivè Baccalaureo provocandi de ejus
nisi, non unanimi quidem, sed generali
Tribulium consensu, 4.° ut intacta tamen
illos aquæ maneat Ven. nationi libertas
bene eligendi quem majori suffragiorûm
numero voluerit, & professorum ordine
cum vices Professorum, & ordine Bacca-
= laureorum cum Baccalaureorum vices
recurrant, nullâ aliâ, nisi ordinis, habitâ
ratione, & antiquitatis nequaquam, —
5.° denique ut præmia solvendis & —
unâ quæ pacis sumptibus necessaria, &
Ven. nationis ærario desumatur.

Hæc postquam exposui, supremum obisse
diem dixi & nostris Tribulibus unum M. —
Gosse, statuendum que quo die pro bono pacis
= liceret fieri sacrum Ven. Nationi juberet. id —
postridie Dies Lunæ proximè sequenti hodiè
& matutinâ sacrum fieri decretum &t. —
De propositis verò pacis conditionibus —
in diversas abiere Tribules sententias,
neque quidquam hâ de re statui —
potuit ac decerni. id unum effecere —
licuit, ut discederem a Comitiis volentes —

plerosque granatum detinerem ac — monitos facerem me de in Comitiis die Lunæ mensis 8ª habendis Fasces Procuratorios depositurum, rogarem que Ex — obtestarer ut his frequentes adesse vellent novum Procuratorem Ex ordine Professorũ Electuri. Brenly.

Die Lunæ 8ª mensis maii post sacrum horã 6ª matutinã in Sacello Harcuriano celebratum quod pro demortuo M. Gosse oblatum est, Ven. Nationis Comitia habita sunt indicta à me non viva voce sabbati die sabbati proxime elapsã in Comitiis — ordinariis Hyemis Etiam per Schedulam de more ad omnes Tribules per domos —, directam. in iis autem Comitiis postquam Ven. Tribules ad pacem restituendam cohortatus sum Ex hac eadem restituendæ — conditiones proposui quas in posterioribus Comitiis proposueram. Postulavi 1º ut rata atque grata que habere vellent prorogationem meam ad Procuratorium munus — qui me fierer intercessere, rata Ex grata Ex omnia quæ non tum dũ magistratûs decurso sed Etiam Ex quo tempore prorogati mihi — Procuratorii fasces fuere, tuta que inter cessionem Ex concessum sibi decreto Rectorio stipendium remitterent; 2º ut fasces — Procuratorios deponere mihi licerer alium que Ex ordine Professorum Procuratore Eligerem; Ex quæ caeteris M. Morin Viro multis quidem nominibus, sed hic præcipue in Ven. nationem studio maximè commendabilis; 3º ut Ex conclusio fieret de quã in superiori concluse sione sermonem feci; 4º denique ut impensi Ex utrãque parte sumptus à Ven. natione solvendi deliberarentur.

Quibus in deliberationem à me missis, audito æquissimo Censore, primum mihi postulatum concederunt ut omnes qui prorogationi muneris Procuratorii obstiterant, unus tamen Excepto M. Rose Grammaticæ — in Regio professore. Licuit mihi pariter fasces deponere, Procuratore que Electus Ex longè majori suffragiorum numero, duobus duntaxat alium Eligentibus, Magister — Morin celeberrimus Grammaticæ in Cardinalitio Professor. Decretum que Ex sumptus Ex utrãque parte solvendos à — Ven. natione solutum fuit. De conclusione — verò sibi omnino placuit; atque ita — à me Procuratore conclusum est, pax que Ex concordia restituta sunt, quæ utinam — æternum perseverent. Solitum in manibus meis præstitit sacramentum Magister — Morin Brenly.

Fecerant — P

Acta et Decreta Venerandæ Normannorum Nationis;

Procuratore Magistro Dominico Mosin Lexoviensi Litterarum in Collegio Cardinalitio Professore Ann. 1747.

a die tantum octavâ mensis Maij ob
Litem professores inter et baccalaureos die
24ª mensis martij de munere procuratorio
ortam, quâ die Electio Procuratoris
majori suffragiorum numero servatisque
semper inter utrumque ordinem, qui
venerandam constituunt Nationem alternis
vicibus, numquam vero prorogatio tum
Professoris tum Baccalaurei nisi unanimi
omnium consensu fieri solet et debet,
quâque die pro isto munere quo defungor
solus ex ordine Professorum quorum vices
ad id munus annuum recurrebant suplex
accessi. Sed Baccalaurei malè consulti vilipendentes
numerum, sacer Procuratorios apices his vicibus
alternis prorogaverunt Magistro Francisco
Brenet Baccalaureo Theologo, cujus Prorogationi
Professores, meam Electionem legitimam
habentes, intercessere undè orta fuit
dicta controversia quâ utrimque acriter est
agitata, ut videre est, in actis dicti Magistri
Brenet. Tandem partes Litium fugitantes
et pacis amantissimæ, finem fecere

De consilio venerandæ orationis quæ meam
Electionem in Procuratorem ratam legitimam
et confirmatam habuit, ita què Ego præstito
Dimore sacramento, rata et grata habui
cum toto venerando ordine quæcumque
gessit Magister Brenet a vigesima mensis
martij an. 1746. ad octavam mensis maij
anni sequentis. et ita fuit ame Procuratore
concelusum. Mozin. Proc.

Die Lunæ decimo quinto mensis maij
Amplissimus Rector una cum Decanis
et quatuor Præclaræ artium facultatis
Procuratoribus excepit hora decima matutina
in aulâ magnâ Magnum rituum
Magistrum regia mandata cum pompa
et apparatu solitis deferentem quibus
ab amplissimo Rectore acceptis lectisque
a fidelissimo Academiæ scribâ dies
ab ipso Magno rituum Magistro suis
indicta qua Serenissimæ Catharinæ
Polonæ Reginæ et Lotharingiæ Ducissæ
justa concelebrarentur exequialia.

Mozin Proc.

Die jovis decimo octavo ejusdem mensis
celebrata sunt in Basilica Beatæ Mariæ
ut a rege fuerat imperatum, supra dictæ
Ducissæ justa funebria præsente tribunali
academico, suis insignibus ornato

Mozin Proc.

Die 25a ejusdem mensis [redacted] maij a Tribunali academico per schedulas apud ampl. Rectorem in Mazarineo convocato adjuncti quæstoris academici Magistri Darand auditæ et probatæ sunt tum acceptiones tum impensi rationes, quibus pro venerandâ Nationi subscripsi.

Morin Proc.

Die Sabbathi 3a mensis Junij post sacrum in sacello Sorburiano domo celebratum habita sunt venerandæ nationis comitia, in quibus Duo Baccalaurei Theologi nempe Magister Berlize et Magister Le Digneux præstito in manibus meis domo juramento in gremium venerandæ Nationis nullo reclamante admissi sunt. quod ita concludum fuit à me Procuratore

Morin

Eadem die hora post meridiem primâ ordinaria tribunalis academici comitia habita sunt apud amplissimum Rectorem in collegio Mazarineo.

Morin

Die Mercurij 11a mensis Junij quatuor procuratores artium facultatis Procuratores ab amplissimo Rectore vocati, in collegium dinvillæum horâ jâ matutina convenimus deindè hora octava sequente adfuimus apud mathurinenses cum facultatibus superioribus, processuri ad ædem Deo sacram sub invocatione sancti andreæ ab arcubus

Morin Proc.

Die Veneris 23a. mensis junij post celebratum in sacello Justiniano ex fundatione Magistri Joannis de Roiez sacrum habita sunt comitia quatuorviralia in quibus Magister Durand antiquus Physices Professor et Universitatis generalis questor iterum atque iterum eodem inluctabili fato viduus factus, in quadrumvirum nullo reclamante electus est quod ita ame Procuratore fuit conclusum.

Eadem die hora 10a apud matturinenses porme Procuratorem Venerandus ordo vota et gratissima habuit ea omnia quæ gesserat amplissimus Rector in suo trimestri ultimo magistratu et eo nomine illi dederit Litteras commendatitias honorificentissimas confirmarit suum quadrumvirum horis matutinis electum Magistrum Durand, omnium supplicantium postulatis annuit exceptis duobus quorum alter postulabat immunitatem ab onere scribendi ob oculorum infirmitatem chyrurgi tantummodo testimonio affirmatam. Alter vero postulabat ut cursus philosophicus quem peregerat in Universitate Nannetensi quâcum nullum unquam nostra academia habuit commercium pro uno anno in Universitate Parisiensi haberetur.

Quatuorviri sacris Rectorio amplissimo
Rectori Magistro Joanni Coeffeteau celeberrimo
Philosophiæ Professori in Magarinæo prorogarunt
et prorogato quatuor Nationes confirmarunt
maximo cum Lætitiæ sensu postularuntque
porsuum procuratorem ab amplissimo
Rectore ut Elegantissimam quam habuit
orationem in Commentarii Universitatis
inscribi non gravaretur.

Die 28ª mensis Junii peracto sacro in sacello Sorbonicano
habita sunt comitia quæstoria in quibus prorogatum
fuit unanimi consensu omnium Tribunium
illo sic tamen servatisque inter utrumque ordinem
partibus munus quæstorium Magistro Soulaine
celeberrimo in Regia Navarra Litterarum
Professori qui negotiorum mole obruitur illud
abdicare volebat. in iisdem comitiis
designati fuerunt ante procuratore et a
venerando ordine admissi 1º quatuorviri
expungendis audiendisque rationibus quæstoriis
tum accepti, tum impensi Magister Heron
celeberrimus Humanitatis in Sorbonio
Professor, Magister Tabarie celeberrimus
Eloquentiæ professor in Lexovæo, Magister Le
Mercier et Noel duo baccalaurei in
sacra Theologia dignissimi. deindé quatuorviri
probandis artium Baccalaureis Magistri Seibel
Maupas celeberrimus Litterarum in Lexovæo
Professor, Le Jure Baccalaureus Theologus,
Prevost Baccalaureus Theologus et
magister Berlze pariter Baccalaureus
Theologus. et ita a me procuratore
conclusum fuit.

Die 1a julij post sacrum in Sacrario
celebratum habita sunt venerandæ nationis
comitia in quibus venerandus ordo concessit
Magistro L'Hermite et Magistro Le Mat
Deputatis de Negotio ad novum præclarum
artium facultatis tribunal spectante
quindenam ad recipienda e manibus advocatorum
memorialia ad id negotij pertinentia ut
nobiscum communicentur et videatur an
illis neglectis, venerandus ordo possit
aliarum nationum conclusionibus
adhærere, quibus constat illas a
suprema curia postulaturas ut quam
primum ab ea statuatur illud tribunal
ex decem tantummodo judicibus constaturum
viri nempe ex amplissimo Rectore
Præside ex tribus Procuratoribus actualibus
nationum in quibus non erit controversia
ex duobus Expedeuratoribus, quibus deficientibus,
ex duobus viris Procuratorij immediate
superioribus et ita ante Procuratore
fuit conclusum

Robin

Eadem die habita sunt hora post meridiem
prima deputatorum universitatis mensrua
comitia apud Amplissimum Rectorem
in Mazarineo in quibus duo supplices pro
litteris nominationis jure Magisterij et
quinquennij sua postulata sunt consecuti
et viri academici ex ordine Professorum
electi fuerunt a tribunali in judices
concertationum litterariarum ob præmia
ex fundatione posthuma Magistri Le Gendre
ecclesiæ Parisiensis, dum viveret, canonici
et succentoris.

Robin Sec.

Die 5.ª Julij audita, fidulo perpensa et probatæ sunt a venerandi ordinis septem deputatis rationes fidelissimi quæstoris Magistri Fontanæ celeberrimi in regia Navarra Litterarum Professoris in quibus nihil nisi accuratissimum deprehensum fuit ita ut solutis penè debitis omnibus venerandæ nationis redditus in diem sini augendi.

Morin Secr.

Die 6.ª Julij quatuor Procuratores præclaræ artium facultatis comitatissimus amplissimum Rectorem ad illustrissimum Ecclesiæ Syrnensem D.D. Miropicensem Episcopum cui gratias egit amplissimas nomine Universitatis et præcipuè facultatis artium quod ne catalogi nominum Scholasticorum militiæ sidoneorum urbanæ Politiæ Prorectori tradantur, nihil reliquerit intentatum

Morin

Die 8.ª mensis augusti hora 8.ª matutina ordinaria ven. Nationis comitia habita sunt in collegio Lexovino in quibus post sacrum peractum Ego Procurator redditæ optimæ administrationis fidelissimi quæstoris rationem, nec non curæ ac diligentiæ singularis quibus venerandæ nationis res a pluribus annis geris ac promovet felicitet, relatis spatium quindenæ concessum die primâ Julij Magistris Lermite et Le Rat deputatis non sufficiens fuisse itaque illos iterum rogandos ac de novo deputandos esse ut rem ad præclaræ artium facultatis tribunal pertinentem agere pergant et memorialia a se facilitata a patronis perficienda et aliis cum nationibus communicanda curent ut si a venerandæ et a cæteris nationibus comprobentur impensis communibus, typis demandari possint.

Morin.

Eadem die et in eisdem comitiis Magister
Fontaine fidelis. ven. nationis Quæstor
et Librarum sui Regia Navarra
professor celeberrimus Epistolam
protulit Magistri Dñi Benoist
Ven. Nationis Anglicanæ qua lecta
postulat ut venerandæ nationis
conclusione statuatur et constet
1°. illum in Domo sibi conducta omnia
quæ labefactata aut quæ labentia erant
refici ac restitui curasse summam 160 livres
120 Librarum diversis operariis juxta
singulas singulorum apocha, quas
fidelissimo Quæstori servandas tradidit
2°. Dimidiam illius summæ partem
nempe sexcentas et triginta Libras
Duci eum assibus juxta locationis
terminos ex Domus conductoe pretio
trium ultimorum annorum tripartitam
ab illo esse retinendam.
Eadem Epistolâ idem Dñus Benoist
postulat ut veneranda Natio duos autos
cancellos carioso et prorsus caducos
quam primum refici aut novos apponi
jubeat. his in deliberationem missis
auditoque æquissimo censore censuit
veneranda Natio postulata esse
concedenda et reverâ concessit
atque ita ame Procuratore conclusum
fuit

Morin

Eadem Die horâ pomeridiem 1ª
comitia vniversitatis Deputatorum
habita sunt apud amplissimum
Rectorem in Collegio Mazarineo
in quibus duo de septuaginta suffecti
pro Litterorum Nominationis jure Magisterij
artium et quinquennij, accessere
quorum votis annuit Tribunal
academicum quatuor tantummodo
exceptis in quorum Litteris testimonialibus
aliquid desiderari animadvertit meritissimus
Syndicus

Nosin

Die 14ª mensis Augusti in comitiis
præclarae artium facultatis apud
mathurinenses horâ 7ª matutinâ
de more habitis ad Eligendos octoviros
in Examinatores Licentiatorum in artibus
binos seilicet e singulis Nationibus,
postquam perorarit amplissimus
Rector, meritissimus Procancellarius
beatæ Mariæ designavit Magistrum
Jolly Baccalaureum primi ordinis et
socium sorbonicum pro veneranda
natione. Meritissimus vero Procancellarius
beatæ genovefæ designavit Magistrum
Bruneau baccalaureum quoque
theologum et virum procuratorium
pro eadem Natione quos Duos Ego
Procurator retuli a venerandâ
natione Electos et confirmatos fuisse

Nosin

Eadem die et in iisdem Comitiis duode
viginti supplices alia alii postulantes
tubae accessere quorum votis annuit Veneranda
conditione Natio ea tamen lege ut qui in posterum
apposita supplicaturi sunt nihil gratiae sini
ita ame conseuturi, nisi prius adeant aequissimum
Procuratore censorem Venerandum qui conqueritur
conclusum plures ex iis supplicantibus a se visos
est non fuisse et ideirco penitus se
Morin ignorare eorum postulationum causas. +
Eadem quoque die hora post meridiem
prima primae Vesperae beatae
mariae virginis assumptae solemni
ritu decantatae fuerunt

Morin

Die 14a mensis augusti, qui
dies fuit assumptionis beatae Mariae,
missa solemnis in sacello Harcuriano
hora decimâ celebrata fuit

Morin

Die 26a mensis augusti comitia
Deputatorum Universitatis in antecessum
habita sunt apud amplissimum Rectorem
in collegio mazarineo, in quibus
post multa ad rem academicam
pertinentia peracta meritissimus
Syndicus protulit libellum supplicem
a pluribus bursariis collegii montis
acuti conquerentibus suas bursas
injuste et immerito vacantes esse
declaratas, tum a Carthusia Parisiensis Prior
ereitarum bursarum collatore

tum a Discretis seu consiliariis urbis
dicti collegij. Hæc vitæ ratio
eo magis mira visa est tribunali
academico, quod hi Bursarij novem
numero, indicta causa fuerunt
damnati. Hic Libellus a tribunali
academico fuit acceptus.

Mosin Proc.

Die 2ª mensis Septembris sacrum
demore celebratum est in Sacrario

Mosin

Die 7ª ejusdem mensis vesperæ decantatæ
sunt in sacello Sacrariano hora post meridiem
prima ob festum Nativitatis beatæ Mariæ
virginis. Mosin

Die 8ª sacrum solemni ritu in eodem
sacello fuit celebratum idem ob festum

Mosin

Die Jovis 28ª ejusdem mensis Septembris
vesperis profecti sunt universitatis
Deputati Regem augustissimum Amplissimi
Rectoris voce salutaturi de illius felici
ex Flandria reditu nec non de felicibus
et victoriosis illius armis quibus
Bereizoma urbs munitissima et ut ita dicam
hucusque inexpugnabilis tandem cedit
ibique eorum universitatis deputatorum
habita sunt extra ordinem comitia in quibus
statutum fuit sequentes academicas prorogatum
iri ad diem octobris decimum hymnumque
Eucharisticum solemni ritu decantatum iri
die veneris superiore in æde Deo sacra sub
invocatione sti Germani altifriodorensis ad quam
vitæ est processura hac die tota academia a
supremo bonorum omnium Largitore efflagitatura
ut Regem nostrum Regum omnium optimum
tuori pergat. Mosin Rector.

Die Sabbato 7.ª mensis octobris sacrum
in Sacello Carcerario hora septima demum
fuit celebratum. Robin

Die martis 10.ª ejusd. mensis octobris habita
sunt in Carcerio quadrumviralia comitia
in quibus Magister Petrus Guenet baccalaureus
theol. in quadrumvirum pro Veneranda
Natione electus fuit et a me nominati
viri duo Seilleri Magister Romanus Leviel
physicæ Prof. celeberrimus in montes acuti Collegio
Pontifex in festum divi Romani et Magister
Caspar Litterarum Professor in Lexovæo
celeberrimus orator invitando Pontifici
in festum conceptionis B. M. Robin

Eadem die hora decima matutina habita
sunt apud Matturinenses comitia generalia
præclaræ artium facultatis in quibus
confirmatus fuit quadrumvir horis
matutinis in Carcerio electus, qui Venerandæ
nationis votis annuens Sacris Rectoris
amplissimo Rectori Magistro Cochet
prorogavit ita ut dignitate et authoritate
Rectoria iterum gaudeat. omnium
supplicantium postulatis annuit
præclara artium facultas. Robin

Die 22.ª ejusdem mensis octobris prima
vespera Divi Romani in Sacello Carcerario
solemni ritu decantatæ sunt, Pontifice
Magistro Romano Leviel qui votatus
a me Procuratore, Venerandæ Nationis
nomine Sacrum solemne die sequenti
et hora decima matutina in eodem
Sacello celebrare dignatus est. Robin

octob.
Die 27ª habita fuit apud Mathurinenses comitia
censoria in quibus a veneranda Natione nullo
reclamante in censorem electus fuit Magister
Joannes Tabarie Eloquentiæ Professor in lexovæo
celeberrimus, in quibusque veneranda Natio
consuit gratiam quam duo supplices uterque
postulantes nominis gentilitij reformationem,
consecuti fuere in Tribunali academico me vno
dicente et improbante alter scilicet in
Tribunali academico mensis junij, alter mensis
augusti sequentis, nullam et irritam habendam
fore id que a me Procuratore publicè declarari
jussit et ne id tale in posterum fieri eventurum
statuit eadem veneranda Natio, et mihi et meis
successoribus præcavendum esse non improbando
solum sed intercedendo et intercessionis continuò
actum postulando. Lis in deliberationem
missis auditoque censore æquissimo de lis
referente, ita fuit a me Procuratore
conclusum.

Mozin

Die Sabbathi 4ª mensis Novembris habita fuit ordinaria
venerandæ Nationis comitia in Sarcurio in quibus post
sacrum de more celebratum, censuit venerandus ordo, novos
Nominum Tributum catalogos conficiendos esse, atque
fidelissimi Quæstoris curâ typis demandandos. Nullus reclamavit
Itaque fuit ità a me Procuratore conclusum.

Mozin

Eadem die hora post meridiem prima habita fuit apud
Rectorem amplissimum in Mazarineo menstrua Deputatorum
Universitatis comitia in quibus auditis octo supplicibus
pro Litteris Nominationis juris Magisterij artium et quinquennij
auditoque meritissimo Syndico de illorum petitionibus referente
illis omnibus sua concessa fuerunt postulata Mozin

Die 21ª mensis Novembris præsent. B. Virginis sacrum celebratum
fuit, ut assolet, in Sarcuriano sacello, hora 7ª matutina Mozin

Die 24 ejusd; mensis Novemb. primæ vesperæ obfestum
Stæ Catharinæ in sacello Sarcuriano solemni ritu fierunt
Decantatoe hora post meridiem 1.a et postridie hora
decima in eodem sacello et eodem modo sacrum
celebratum fuit, Pontifice Magistro Ariel Capellano
venerandæ Nationis ordinario, qui a me Procuratore
monitus, sacrum quod singulis sabbathi diebus celebrare
desinerat hora septima in sacello Sarcuriano, se in
posterum tam pié quam accuratè celebraturum,
et ad venerandæ Nationis mentem sese semper
conformaturum. Mozin
Proc.

Die 2.a mensis mensis Decembris post sacrum de more
celebratum prima quaque sabbathi die, habita sunt ordinaria
venerandæ Nationis comitia in quibus postquam Ego Procur.
retuli Illustrissimum Supremi Senatus Parisiensis Principem
cui Libellum Supplicem obtuleramus die 28.a mensis proximè
elapsi, cum ornatissimo Honorando Nationis Procuratore
et ordinis quæ Nationis Honorandæ et venerandæ Deputatis,
de re ad annuam Professorum Emeritorum pensionem
pertinente nec non comitante meritissimo Syndico qui
nobis iisdem omnibus legi ac relegi Memoriale ab se
scriptum et excogitatum quod accuratissimum summaque
cum industria et arte elaboratum reperiimus ad, ita ut
nullas illi annotationes addendas esse judicaverimus. Nihil
nisi gratissimum Respondisse addidisse tantummodo id
negotij aliis cum Nationibus esse communicandum
quod factum esse non continuo declaravimus: Lapsoque
venerando ordini cum pauci ac perpauci sint Professores qui
non sint simul Baccalaurei aut potius cum omnes pene
professores assumi soleant ex ordine Baccalaureorum
convenire esse hanc Litem de qua agitur agi sumptibus et
impensis venerandæ Nationis. re in Deliberationem ame
Proc. missa placuit venerando ordini consurrexitque omnes
quod quidem adierant tum Professores tum Baccalaurei Litem
singulas inter Nationes ortam de tempore pensionis annuæ
Professorum Emeritorum agendam esse ac promovendam
sumptibus et impensis venerandæ Nationis; quod ita fuit
a me Procuratore Conclusum. Mozin
Proc.

Die Sabbathi 2.a mensis Decembris habita sunt ordinaria
Deputatorum Universitatis Comitia in Magarinoo
apud Amplissimum Rectorem, in quibus plures
Supplices pro Litteris Nominationis jure Magisterij
artium et quinquennij sua postulata fuerunt
consecuti, deinde de diversis actum est Negotiis
quorum nulla praeclaram artium facultatem
spectabant MOSIN

Die 5.a mensis Decembris prima Divi Nicolai
vespera solemni ritu decantata fuerunt in sacello
Sarcuriano, post quas Pontifex Divi Romani Scilicet
Magister Leriel Sijoe Professor in collegio montis acuti
celeberrimus et emeritus brevi, sed elegantissimâ oratione
rogatus fuit a Magistro Maupas Litterarum Professore
in Lexovaeo dignissimo, ut cervarium die Pontificis
munia obire pergeret. Itaque ob idem festum
die 6.a sacrum in eodem loco, eodemque apparatu
celebratum fuit. MOSIN

Die 7.a ejusdem mensis missa solemnis, ex fundatione
Universitatis de Spiritu Sancto solemniter fuit
celebrata apud ff. Praedicatores MOSIN

Eadem die hora post meridiem prima jejunia
vespera Conceptionis B. M. decantatae fuerunt
in Sarcurio; et postridie sacrum solemni ritu
celebratum a Magistro Leriel rogato ame
Procuratore die 22.a mensis octobris post decantatas
primas Divi Romani vesperas. MOSIN

Die 12.a mensis Decembris tota academia pistis
hora 8.a matutina apud Malzarinenses ubi post
Elegantissimam orationem habitam ab ampl.
Rectore illi pollicita est amplissimum comitatum
ritè processuro ad eadem Dio sacram sub
invocatione sto hoc anno apud clericos regulares
vulgò Theatinos, et unde vesperâ processit
academia ad hanc eadem Deo sacram, ubi
sacrum De Spiritu sto fuit solemni pompâ
celebratum MOSIN Proc.

Die 16ª eiusd. mensis Decembris horâ 7ª matutina post sacrum ex fundatione M. Magistri Joannis Roannæi in Jurisdictione celebratum habita sunt comitia quadrumviralia, in quibus pro munere quadrumviri Supplicavit M. Magister Lecart Licentiatus Theologus, cujus audita Supplicatione, auditoque æquissimo censore de la referente, unanimi et concordi voce in quadrumvirum electus fuit dictus M. Magister Lecart qui solitum apud me præstitit Sacramentum.

M. Morin Proc.

Eadem die hora 10ª habita sunt apud Malturinenses Comitia Rectoria in quibus venerandus ordo confirmavit suum quadrumvirum horis matutinis electum qui fasces Rectorios Ampl. Rectori M. Magistro Coeffet cum aliarum Nationum quadrumviris prorogavit. Idem venerandus ordo per me Proc. rata et gratissima habuit quæcumque gesta fuerant ab Ampl. Rectore in suo trimestri ultimo M. Magistratu eoque nomine ipsi decrevit Litteras commendatitias quam potuit honorificentissimas. Omnium supplic. postulatis annuit ne quidem excepto supplice medio supplice Alemensi cui eo libentius indulsit venerandus ordo, quod accesserat tam commendatus quam commendandus a Ill. Saluberrimæ Facultatis Decano, quique postulabat ut absque ullo studii tempore cooptaretur in Proceram artium facultatem Paris. ea tamen lege ut, antequam gradum M. Magisterii in nostra facultate consequeretur et in illa cooptaretur, prævia forret ac subiret Examina.

M. Morin

Die Sabbathi 13ª mensis Januarij habita sunt in Sacrario ordinaria Ven. Orationis Comitia, in quibus post sacrum peractum ascriptumque in Venerando Orationis gremium Magistrum Joannem Baptistam Gardin Da Henil constantiensem qui solitum præstitit Sacramentum Ego Procurator retuli fidelissimum Quæstorem Mag. Fontaine tunc morbo impeditum sæpe sæpius postulasse ut sibi Lucrei afferre munere honesto virum illum honestum qui Venerando Orationis Negotia tam diligenter quam studiosè peragit apud Hæredem Magistri Sauvage non illum in pios vocando solum sed operosam in illum intendendo Litem, quam non antè derelicturum illum esse, spes est non dubia quam persolverit quidquid Venerando ordini debetur ob fundationem dicti Magistri Sauvage? Re in deliberationem missa, auditoque æquissimo censore placuit dare Provineiam dicto Quæstori fidelissimo impendendæ, adhibendæque pecuniæ summæ arbitrus scilicet nummis aureis ad quadragintà argenteos. et ità fuit ame Procuratore conclusum?

Morin

Eadem die hora post meridiem prima habitum est in Magarinæo apud Ampl. Rectorem tribunal academicum cui cum non adesset Meritissimus Syndicus Magister Orerii in Prosyndicum electus fuit unanimi ac concordi voce abomnibus universitatis Deputatis Magister Amelin Sphiæ Professor in eodem Collegio celeberrimus cui dixi me existimare hanc electionem gratam non fore Venerando ordini, nisi, antequam meritissimi Syndicii vices gereret coram proclarà artium facultate præstaret Sacramentum, omnium qui supplices accessere prolatoris nominationis jure Magisterij actum et quinquennij postulatis annuit Tribunal academicum

Morin V. R. Proc

Die 28a mensis Januarij hora 10a missa quam quotannis in Regia Navarrâ celebrandam iuntituit an. 1674 Magister Cæsar Egasius Du Boulay, fuit solemni ritu celebrata ac decantata præsentibus Amplissimo Rectore, quatuor Nationum Procuratoribus ornatissimis et Scholis præclaræ artium Facultatis professoribus, Caroliqué Magni Panegyricam habuit orationem Magister Burgault Litterarum Professor in Mazarinæo celeberrimus. Mosin Proc.

Die ultima ejusd. mensis adfuimus cum Universitatis Deputatis hora 9a matutinâ in Collegio Mazarinæo apud Ampl. Rectorem, quocum continuò Regedi vicum processimus, cereos præcipuis Regi Magistratibus oblaturi.

Postridié idus primas Februarij iidem eodem ordine Marliacum fuimus profecti horâ 5a matut. ubi post breve sed regale jentaculum augustissimos Regem ac Reginam, serenissimos Delphinum ac Delphinam dissertissimè salutavit nomine Universitatis Rector amplissimus, eisque eodem nomine cereos obtulit. Mosin Proc.

Die 2a Februarij hora 10a sacrum solemne fuit in Sancto Marcuriano celebratum Pontificè Magistro Levriel, qui singulis Venerandi ordinis tribulibus cereos benedictos distribui curavit. Post sacrum habita fuit ut aiolet Ven. Nationis comitia in quibus, rationem quam potui accuratissimam reddidi eorum omnium quæ in offerendis tum Lutetiæ tum Marliaci cereis peracta fuerant. Mosin Proc.

Die 3a ejusdem mensis Missa solemnis pro defunctis fuit celebrata apud Fratres Prædicatores.

Mosin

Dieſa quâd; februarij menſis, hora 10a adfuimus cum amp. Rectore
& aliarum Nationum Procuratoribus, in ſacello Gazeuriano, ubi
ſacrum ſolemne ex fundatione Magistri Sauvage venerandi
ordinis dum vivens Decani de eoque ac de tribus aliis Nationibus
optimè meriti, fuit ſolemni pompâ celebratum. MOBIN Proc.

Die Veneris 23a menſis februarij horâ ipsa pomeridiem 5a habitatum
in aula Gazeuriana extra ordinem et ſedulâ per appariторum
miniſterium, a me Procuratore convocata, de Collegij montani
Burſariorum Negotio, Comitia in quibus, relatis a me quam potui
accuratiſſimè, tum meo, tum amplissimi Rectoris, nomine omnibus
ac ſingulis, quæ hactenus isto de Negotio peracta fuerant nec
omisso ſingulari amplissimi Rectoris in venerandum ordinem
ſtudio, cenſuit Natio veneranda ita requirente æquissimo cenſ.
1o grates amplissimo Rectori ame rejendendas ipſe amplissimas,
quod ipsam hujusce Negotij cognitionem defraudatam noluerit
quodque nihil inexcogitatum intentatum nihilque inſectum
reliqueris ut id negotij perficeretur tum Cartuſianorum
venerabilis Prioris tum Univerſitatis juribus. Eadem
Natio, juriumque academicorum ordinem acerrima ſedulitate
minus conſulta et obſcuam exiguam prorſus in hoc negotio
intelligentiam cenſuit iterum nominandos ipſe isto de
negotio Deputatos et continuò nominati fuere Magistri
Brenet et Le Rat utrique baccalaurei jurium
Peritiſſimos nobiscum conſultaturi. Re indeliberationem
miſſa, auditoque cenſore æquissimo, non modo non
reclamante ſed requirente ut ſupra, fuit ita ſententia
perſtitit Natio veneranda. et ita fuit ame
Procuratore Concluſum

MOBIN Procurator

Die Sabbati 2a menſis Martij habitatum ordinaria ven.
Nationis Comitia in Gazeurio hora 7a matutinâ, quibus
levi quidem morbo impeditus, ſed variis agitatus doloribus
adeſſe non potui; at quibus et quidem non ſolus adfuit
Magister Franciscus Brenet Exprocurator qui his Comitiis præſuit
eique Procuratoris vices ita gerenti una ex quinque
Capellaniis Gazeſianis in Univerſitate fundatis quam
ſuperioribus in Comitiis vacantem declaraveram vicesque
venerandi ordinis ad nominandum præſentandumque præfatæ
Capellaniæ Capellanum recurrere fuit conceſſa ut
patet concluſione ſequenti ame deſcripta ſed ab ipſo
miſſa allata ac facta.

N. S. V. Cl.

conclusio ſſt. Brenes. me proc. absente

Die Sabbati 2a mensis Martii hora septima matutina post sacrum in sacrariano sacello habita sunt in aulâ sacrariana ordinaria venerandæ nationis comitia quæ quamvis ordinaria, indicta præterea sunt de more per schedulam. iis autem comitiis absente infirmitatis causâ ornatissimo Procuratore, præfui ego exprocurator, et dixi, cum ita ægrotaret Procurator ornatissimus ut sine manifesto pretiosissimæ valetudinis suæ periculo, hodiernis istis comitiis præesse non potuisset rogatum ab eo fuisse sapientissimum Decanum ſſt. Durand, ut aut mihi aut alteri cuilibet suo loco Procuratoris vices agenti scriptam ab se quam nuperrimis in comitiis conclusionem auferat tuleratque venerandus ordo de Negotio Collegij montis acuti legendam traderet coram veneranda nationem ab ipsa, si visum fuerit, comprobandam. Lectam ame conclusionem, omnes quot quot aderant unanimi consensu venerandi tribules probavere jusque in commentariis, (si non jam scripta) fieri fieri mandarunt censuerunt.

addidi ego exprocurator tunc ac momento sapientissimo Decano, optare vehementer ornatissimum Procuratorem ut istis in comitiis eam ob rem præcipue indictis recurrentibus venerandæ nationis vicibus Capellanum nominaret et præsentaret pro Capellanâ Parochianâ vacante per obitum ſſt. Bertrandi Robine Doctoris Theologi, quam vacare nuperrimis quæ modo dixi in comitiis certiorem fecerat venerandam nationem Procurator ornatissimus. re igitur consentientibus omnibus tribulibus, in deliberationem missa, auditoque censore integerrimo exprocuratorem me ſſt. Franciscum Brenes Presbiterum bajocensem baccal. aureum Theologum nominavit ac præsentavit venerandæ nationi in præditæ Capellaniæ Parochianæ Capellanum atque ita a me conclusum est postquam gratis justissimas venerando ordini vegendi.

Statutum præterea est a venerandâ nationem sacrum pro requie animæ ſſt. Joan. Baptistæ Bantin unius e venerandis tribulibus fato functi die Sabbati præsentis mensis Martij nonâ celebratum iri.

Sign. Brenes Exprocur.

Eadem die 12. mensis Martij habita fuit hora post meridiem prima in Collegijs Mazarinæo apud amplissimum Rectorem ordinaria ac mensrua Deputatorum Vniversitatis comitia in quibus, audito supplice pro Litteris nominationis jure Magisterij artium a Quinquennij, ipsique postulatis concessis, censuit ac statuit Tribunal academicum 1.o consulendos esse de Collegij montani Bursariorum Negotio, nunc ad Supremam Curiam a V. Cartusianorum Priore devocato, quatuor Vniversitatis jurium Peritos coram ipso extra ordinem et ad hoc convocando quam primum apud Rmp. Rectorem 2.o conferendum esse, operâ ac Diligentia Meritissimi Syndici Memorialem Libellum qui, antequam cum præfatis jurium peritis communicetur, tradetur Examinandus ac ponderandus Vniversitatis Deputatis. Mozin Procurator.

Die 12.a mensis Martij habita fuit apud Mathurinenses hora 7.a matutina Deputatorum Vniversitatis comitia annua ad aperiendum de more antiquo rotulum in quibus postquam omnes censuerunt antiquum aperiendi rotuli morem servandum esse accessit Supplex Magister Franciscus Brenet baccal. theologus qui ab ordine venerando electus ac designatus in Capellanum Vnius è quinque Capellaniis Parochianis in Vniversitate fundatis postulavit 1.o ut in realem quantum fieri potest ejusdem Capellaniæ possessionem mitteretur 2.o ut ad Jacramentum quod procedit admitteretur, sua confirmata electione. Deinde memorialis Libellus a meritissimo Syndico confectus de Negotio Collegij montani Bursariorum Lectus fuit coram Tribunali academico, a quo summâ cum attentione ac cura ponderatus non satis accuratus inventus est quapropter censuerunt omnes illum mutandum de parè omnino reficiendum antequam Vniversitatis jurium peritis de hoc negotio consulendis tradatur. Mozin Ven. et Procurator.

Die Sabbathi 28ª ejusd. mensis martij hora 7ª matutinâ
Sacro ex fundatione Magistri Joannis Rohannæi peracto
habita fuit Procuratoria et quadrumviralia Comitia
in quibus, post cooptatum in vener. Nationis gremio
Supplicem pro Regentia et scholis titulo baccalaureatûs
in sacra Theologia nomine Mariæ Ludovici Le Coq ... Rot. gens
Ego Procurator retuli in mei abeuntis Locum Eligendum
esse Procuratorem ex Numero baccalaureorum
quorum vices ad id munus annuum recurrebant
neminemque videri digniorem qui hoc munere
defungeretur, Magistro Joan. Le Mercier bacc. Theologo,
viro censorio, et omnibus titulis commendando,
qui continuò pro isto munere supplicavit quique sua
ame in deliberationem missâ supplicatione ab omnibus
venerandis Tribulibus, in Procuratorem electus fuit,
quibus gratas quam potui maximas rependi, quique
rata ac grata habuere omnia quæcumque gesseram
per annuum meum Magistratum misique decreverunt
Litteras commendatitias. Deindè Supplex accessit pro Munere
quadrumviri Magister August. Guil. Joseph. Roze Litterarum
in Sorbonæ professo Professor celeberrimus qui pariter
fuit ab omnibus admissus et utrique Sacramentum
præstiterunt, et ita fui ame Procuratore conclusum.

Mobin

Acta & Decreta
venerandæ normannorum nationis —
Procuratore
Magistro Francisco Le Mercier presbitero
Diœcesis Sagiensis C. f. D. Baccalaureo.
à die 23ª mensis martii. 1748.

Die 23ª mensis martii anno 1748 hora 7ª matutina in comitiis procuratoriis et quadriennalibus in Katurrio domorè habitis omnium tribulium benevolo et unanimi suffragio Sascibus procuratoriis Donatus fuit sacramentum præstiti ven. Nat. in manus M. Domenici Morin Laprocuratoris et alberrimi Litterarum professoris in Cardinalitio quadrumvir electus est m. augustus Guil. Joseph. Rose celeb. professor Litterarum in Sorbonæ gloriosus.

Eadem die habita sunt hora decima comitia Rectoria apud matturinenses in quibus, postquam gratis Venerandæ nationi Stipendi quam potui maximas, ipsa natio Rata et grata habuit quæcumque gessit amp. Rector in Primestri ultimo magistratu, et Litteras commendatitias ei decrevit honorificentissimas, confirmavit quadriorum magistrum Rose matutinus horis celebrum et hyemalibus omnibus indultis.

Deinde unanimiter confirmavit fasces Rectorios magistro Joan. cochet. a quatuorviris provocatos. Et cum omnibus sta Conclusit. Le Mercier Procurator

Die 26ª hora septima matutina oblatum est missæ sacrificium pro requie animæ magistri Francisci perchel Doctoris cujus nomen non leguntur in posterioribus Ven. Nat. Catalogis.

Die Sabbathi 30. Ejusdem mensis martii habita sunt in Mazarineo apud Ampl. Rectorem et de jus mandato Extraordinaria deputatorum universitatis comitia, in quibus Litteris nominationis titulo magisterii artium et quinquennii Supplicibus electis ad hoc comitia vocati sunt quatuor advocati illustres, sus m. m. D. Hericourt Gillet, Delaverdy, et Regnard (quorum primus abfuit febre laborans) ut coram tribunali Collegii mentis acuti curiosos, et quo modo universitas regenere debeat re ab eis accurate considerata Sententiam dicerent. Super Litteris inter R. priorem carthusianorum et universitatem dicerent, maximi illo momenti pro universitate rem in supremo Senatu defendere, et sui tribunalis compotentiam in presenti negotio sustinere; et sa eo nihil nisi bonum eventurum omnes asseverarunt. Ad hæc Consultationi fuerunt presentes M.M. Le Rat, Brenet et Morin Laproc. omnes aven. ordine deputati. iis, et advocatis Receptis. ampl. Rector petivit, ut de hac re deputati universitatis Sententiam dicerent, omnes tum Sapientissimi decani tum procuratores ornatissimi se mentis Consultationis Legis positorum assentire dixerunt, sic sta Conclusit ampl. Rector. Ita Testor Le Mercier Procurator

Die 6ª aprilis hora sexta matutina sacris demore peractis habita sunt comitia in sacello Katurriano, in quibus a Ven. Nat. deputati retulerunt quemodo eis R. priorem carthus. inter et Curiarios coll. mentis acuti, ab advocatis coram tribunali, cui assistunt senatus et Licentes discepta fuerat.

Eadem die hora prima habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia apud ampl. Rectorem in Mazarineo in quibus Supplex accessit magister Joannes Martinus Le Vacher pro Litteris nominationis titulo magisterii in artibus et quinquennii, quo vi, audito merito Suffragio, comitia dimissa sunt. Le Mercier Procurator

Die martis 23ª aprilis sinodus academica demore celebrata est hora septima apud matturinenses in Loco majorum.

Die 4ª maii hora sexta habita sunt in sacello Katurriano comitia, in quibus mgr. Nicolaus Thomas Hamel, Suffectus in Locum m. Ludovici Fontaine, in quinto ordine alberrimi, dum viveret, professoris in Regia navarria, Supplicavit pro Regentia et scholis titulo magisterii in artibus et Litteris præsentationis Guild. collegii Gymnasiarcha æquissimo censore audito omnes dictum m. Hamel nominaverunt et admiserunt, et sic ame Conclusum est Sacramentum in manibus meis, ut mos est præstiti. Le Mercier Procurator

In iisdem comitiis in Decanis ius Le Rat Rogatus est munere quæstorio fungi loco m. Fontaine fato funesti prima die hujus mensis maii, donec tempore constituto quæstor a V. nat. Eligatur, quod officiose probavit.

Eod. die 4 maii apud amp. Rectorem ordinaria deputatorum habita et comitia statum atque Mer. Sindicus m. Le Mercier dixit. m. Fontaine, Et michaelis et Hieronymis collegiorum sequestrem fato functum, m. Nicolaus Durand celeberrimus philosophiæ professorem emeritus et universitatis quæstor generalis, surrexit et dixit se libenter gratis et sine spe lucri hoc onus susceptorum si deputatis ita visum fuerit. Et ab amp. Rec. in deliberationem posita, omnes annuerunt cujus proposi Sioni gratulo, et maxime Laudaverunt talem privato utilitatis huic propositioni gratulo, et maxime Laudaverunt talem privato utilitatis oblivionem in m. Durand, in cujus gratiam Conclusit amp. Rector. Ita Testor.

Die Luna sexta maii. Sacrum, pro Requie m. Ludovici Fontaine professoris de Ven. natione in multis optime meriti, et maxime in quæstoria munere quod per novem annos et decem mensibus fidelissime gessit, celebratum est.

Die martis octava ascensionis 28ª maii, post missam de fundatione m. Le Sauvage in comitiis Ven. Nat. Supplicavit pro regentia et scholis m. Jacobus Laurentius Hebert constantiensis, titulo magisterii in artibus et in sacra facultate Baccalaureatus, qui unanimi constantiensis admissus est. Et sta Conclusit.

Die Sabbathi 1ª Junii, in vigilia pentecostes, habita sunt ordinaria deputatorum universitatis apud amp. Rectorem in Mazarineo Comitia, in quibus quinque Supplicibus Litteræ nominationis Concessa sunt. in iisdem comitiis receptus est Petrus Boutaut qui Libros nomine universitatis compingat. in Locum dicti Chevreau qui voluntarie in manus Amplissimi Rectoris eadem die abdicaverat propria motu.

Ita Testor. Le Mercier
procurator V.N.

Die Jovis Junii 6ª 1748 hora post meridiem prima deputati universitatis per schedulas simul cum adjunctis, apud amp. Rectorem in Mazarinæo convocati, anni 1747 rationes m. Durand questoris academici audiverunt & probaverunt unanimiter. quibus, pro Ven. natione subscripsi. Ita Tesdor.
In iisdem comitiis post lectum adjunctorum, a deputatis statutum est memoriale quoddam ab universitate parisiensi factum adversus aggregationes seminariorum universitatibus et specialiter Burdigalensi, typis mandari. Sumptibus universitatis parisiensis.
Die Sabbathi 8ª Junii post sacrum habita sunt in harcurio comitia ordinaria in quibus Joannes carolus Lhermite constantiensis baccalaureus theologus libenter ab omnibus in gremium Ven. nationis admissus est.
Deinde cum Venerandis tribulibus retulissem de memoriali libello adversus aggregatos seminariorum, et specialiter diœcesis parisiensis universitati Burdigalensi, typis mandando, quæsivi, num Veneranda natio propriis impensis singulis Ven. tribulibus distribui censeret; id quod universitas deprecanti ære careat, qui Responderunt, centum exemplaria esse retinenda, a fidelissimo huc questore solvenda, habita ratione status universitatis in actuali penuria degentis. Ita ego procurator. Concluſi. Lemercier

Die mercurii 19. Junii, comitia universitatis generalia apud mathurinenses in quibus amp. Rector cum deputatis, in angulo, quatuor supplicibus pro litteris nominationis postulata concellerunt. Tres Librarii et unus Librorum compactor sacramentum præstiterunt. Deinde post elegantem amp. Rectoris orationem processit universitas supplicatura ad eadem dei sacram Salvationem invocationem S. Bernardi apud fullienses in vico S. honorati.
Die sabbathi 22. Junii mensis post sacrum in col. Justiniano pro piis manibus m. Joan. Roannæi celebratum habita et quadruvirialia Ven. nat. comitia in quibus electus est, postquam supplicavit, dignissimus censore, quadruvir. m. Robertus franciscus Amael clar. Bimus [illegible] et Ven. nat. actualis capellanus qui sacramentum præstitit. et hora 10ª apud mathurinenses confirmatus, fuit Rectorius m. Joannis Cochet celebris phil. prof. in Mazarinæo provocavit, quod Ven. natio maxime probavit, et novem supplicibus indulsit.
In iisdem comitiis in Justiniano hora sexta habitis, Tullii Ven. nat. Depositi in manibus m. Dion. Le Rat Junii. col. gimnasiarchæ, Librum questuræ cum tabulario, et Decem Locationis domorum tum nova tam antiqua, quæ vidit. ab hæredibus m. Lud. fontaine questoris demortui cum apocha cum eis Concluſi. Lemercier instrumenta

Die 28. Junii post sacrum in harcurio celebratum hora sexta matutina, demore habita sunt Ven. nat. comitia questoria. in quibus unanimi suffragio electus est Questor M. Dionisius Le Rat Bacal. Theol. et coll. Justin. Gimnasiarcha Vigilantissimus. Tamen lege ut, pro more solito, satisdet. Deinde in Caput Electores questuræ providentis, ab orn. proc. designati sunt. m. m. Fr. Guil. Lhermite Socius harcur. et Domin. Morin, Exprocurator, Socius Laxovius, ambo professores, et m. m. pet. Guinet et Joan. Fr. Le Tumel, ambo clarissi. Baccalaurei.
Quod autem spectat ad Baccalaureandorum examinatores, cum octo Electores designari postulantes, orn. procurator, nolens de aliquo male meveri, sponte, jure, usu inveterato sibi devoluto, despoliavit et Ven. nat. nominationem permisit, et electi sunt m. m. Joan. Fr. Bridaut et Nic. Thomas Hamel ambo, in Regia navarræa professores celeberrimi; et MM. Nic. petrus David Roth. et Joan. Bapt. Gardin Dumesnil, ambo Bacc. clarissimi, qui tres ultimi sacramentum præstiterunt et ita de omnibus capitibus cum Venes. tribulibus. Ego procurator conclusi.
Die 6ª Julii post missam de B.V. oblatum est incruentum Redemptionis sacrificium pro piis manibus m. Ludovici Mustel, nuper felo functi.
Eadem die hora post meridiem secunda habita sunt mensua tribunalis academici comitia in Mazarinæo. in quibus electi sunt Viri academici in Judices conservationum litterariarum ob præmia, ab universitate. distribuenda ex fundatione. M. Legendre.

Ego Ven. Nationis Exprocurator ornatissimi Procuratoris morbo simplicitèr vices gerens ex officio adfui die Lunæ 12ª. mensis augusti horâ post meridiem 4ª cum Universitatis Deputatis viis majoribus et latioribus Sorbonæ scholis, ubi post orationem tam sertam quam prolixam a Magistro Le Bel in Mazarinæo Rhetorum altero habitam, præmia academica, Supremi Senatûs præsentis decreto instituta ex posthuma Liberalitate D. Ludovici Le Gendre fuerunt solemni admodum ritu ac pompâ distributa. Morin V. ex. Exprocurator.

Die 14ª ejusdem mensis augusti, quæ habita esset apud mathurinenses horâ quintâ septimâ matutinâ comitia octoviralia habita sunt horâ sextâ octavâ negligentiâ Magistri Lepeyre qui obsuam maximè vituperandam cunctationem ab amplissimo Rectore molliter atque puerilitèr objurgatus,

illi tam procaciter respondit ut suae procacitatis
et injuriae tum Rectoriae Dignitati tum praelaraе
artium facultati totique universitati ab ejus illatae
singulis nationum conclusionibus poenas solverit et
ab ejusdem non mediocriter culpatus abierit in his comitiis
binis a singulis nationibus viri ad tentandos baccalaureorum
in artibus vires primas a meritissimis Procancellariis
designati, electi ac nominati fuerunt nempe a Veneranda
natione Magister Le Roux Licentiatus theologus apud
beatam Mariam et Magister Le Jumel primi ordinis
baccalaurei apud beatam Genovefam et sua omnes
supplicantes postulata sunt consecuti.

Error irrepsit qui ut corrigatur pone Magistrum Le Jumel apud beatam Mariam et Magistrum Le Roux apud Beat. Genovefam

Mosin

Eadem die hora post meridiem prima — Laproc.
solemniter decantatae fuerunt in sacello Sarcurdano vesperae
ob festum assumptionis beatae Mariae Mosin.
Die sequenti hora 10a matutina sacrum fuit solemni ritu
in eodem sacello celebratum Mosin Laper.
Die 31a habitae sunt in Mazarineo deputatorum universitatis
in antecessum comitia, in quibus relectis a fidelissimo
scribâ conclusionibus tribunalis academiei praecedentis
juxta ordinem exillis electus ac nominatus fuit a tribunali
architectus nomine Lobereau, qui necnon murum, absente
Mage Nicol. Durand Quaestore generali murum in domo cujus
in quibusvis est Dnus Guilleaumont reficiendum inspiceret et quonam
reficeretur modo diligenter designaret quid factum fuit paucis
interpositis diebus juxta illius architecti Laper. primi designationem.
Primo sabbathi die mensis Septemb. — Mosin V. N. Laproc.
habitae sunt apud Sarcurium ordinariae ven. nationis comitia
in quibus post sacrum peractum postulavit Magister
Le Rat in locum Magistri Fontaine fato functi, suffectus
ut sibi denovo potestas tribueretur peragendi atque absolvendi
quidquid superesset de fundatione Magistri Le Sauvage
quod ab omnibus suffragantibus fuit illi concessum.
Ita me concludente Mosin V. N. Laprocurator.
Die sabbathi 5a mensis octob. hora 7a matutina habita sunt apud Sarcurium
sacro peracto V. nationis comitia quae licet ordinaria fuerant tamen extra
ordinem schedulâ et per ministerium apparitoris ab ornatissimo Procuratore
indicta atque convocata ob electionem novi apparitoris in quibus ego
Laprocurator retuli cum primus apparitor Franciscus Vies fato functus
fuisset alterum eligendum esse? re in deliberationem a me missâ
auditoque de la referente censore aequissimo placuit venerando
ordini nominare atque eligere in primum apparitorem Josephum
Mahaut Du Vagan tunc secundum qui naturaliter succedere debebat
et in illius locum nempe in secundum apparitorem Alexandrum
Deglos Lexoviensem virum moribus ac sua probitate maxime
conspicuum Litteris quae testimonialibus minime dubiis, in minimeque
suspectis munitissimum qui sacramentum inter manus meas
praestitit. Ea lege tamen ut Alexander Deglos praedem haberet quam
primum Rathisbonae et alterque apparitor operibus

quibuscumque scriptibus munerum plane remittat
Linguamque sibi peritiorem edicat. Quod ita fuit
ame Exprocuratore Conclusum. Mozin ℔ VI. Sap.
Eadem Die hora post meridiem prima habita fuit
apud ampl. Rectorem in Mazarineo Deputatorum
Universitatis Comitia in quibus auditis supplicibus pro
Litteris nominationis jure Magisterij aetatum et quinquenni
auditoque de iis referente meritissimo Syndico, sua
postulata fuerunt concessa concessumque fuit
chartaceum Privilegium universitatis morte Caroli Francisci
Gerard ultimi professoris Vacans, Antonio Dominico
Agathæ et Horis filio meo, qui sacramentum praestitit
Die Lunæ sequenti apud Mazarinenses in manibus amplissimi
Rectoris, coram Tribunali academico cum Alexandro
Delgloz in secundum Apparitorem Ven. Nationis
Die Sabbathi praecedenti Electo. Mozin ℔ Exprocr

Die 7a mensis octobris hora octava matutina tota
academia adfui apud Mazarinenses vidé ad aedem
Sacram sub invocatione Sti Josephi apud Carmelitas
discalceatos supplicatura processit. Mozin
Die jovis decima mensis octobris hora 7a habita fuit
apud Sacrarium quadrumviralia Comitia in quibus
Sacro de Spiritu Sancto ex fundatione magistri Joannis
Rohannæi, peractis duo supplicarunt pro munere
quadrumvirii nempe Magister et Ecolens Celeberrimus
Litterarum Professor in Sacrario et Magister Brenet
Baccalaureus Theologus ambo Viri procuratorii sed
Magister et Ecolens Longe viribus suffragiorum numero
Electus fuit in quadrumvirum qui praestito sacramento
confirmatus fuit adveneranda relatione apud Mazarinenses
Eadem die hora 10a in Comitiis Rectoriis in quibus
in Rectorem Electus fuit summo cum calculo sensu Magister
Paulus Amelin Philosophiæ Professor in Mazarineo
celeberrimus et omnibus ad Rectoriam dignitatem
necessariis praeditus qui crastina die hora 7a confirmatus
fuit a Deputatis Universitatis apud Mazarinenses
sedulâ Rectoria convocatis. Mozin ℔ Exprr. V. M.
Die 12a mensis oct. Sacrum fuit in Sacello
Sacrariano celebratum pro animæ solatio
Francisci Elier primi dum viveret Venerandi
ordinis, Apparitoris. Mozin ℔ Exprocr.

Die 22ª mensis octobris
Prima vespera Divi Romani decantatae fuerunt
Solemni ac solito ritu in sacello Lareuriano postquam
Magister Gardin Duffenel Pontifex ame rogatus, nomine
venerandi ordinis, promisit se crastino officio parituros
praefuturum.
Die 23 in eodem sacello sacrum divi Romani fuit celebratum
ab eodem Pontifice qui ame iterum rogatus Laudes
Divi Romani tam diserte quam pie prosecutus est.

Morin Exproc.

Die 26 mensis octobris Jovâ 7ª matutina habita fuit apud
malfurinensem comitia censoria, in quibus post disertissimam
ab ampl. Rectore habitam orationem munia censorum
accurate complectentem oratio veneranda fuit in locum
solitum sacri censorem electura ubi Ego Exprocurator
retuli censorem eligendam ipse et exemplo duo baccalaurei
dignissimi quorum vices recurrebant, qui prius et privatim
audieram munus censorium postulantes nempe Magister Joannes
Robertus dela Rue jurium peritus et Magister Brenet
Presbyter et vir Procuratorius utrique dignitati censoriae
sustinendae haud impares, imo Legum academicarum
observantissimi sed tam arcto necessitudinis vinculo inter se
conjuncti obsequioque tam mutuo atque sincero pugnantes,
ut alter et altera vice alterum potiorem dicerent ac censorem
salutarent, itaque audito de tali electione referente censore
aequissimo qui omni exparte plurimum laboravit liberam
omnino reliquit orationem venerandam, sic profitetur
venerandus ordo unanimi ac concordi voce in censorem
elegit Magistrum Robertum dela Rue tam fortiter
reluctantem suaque in sententia tam praefracte perseverantem,
ut censor vir factus censorium munus abdicaverit et
continuo non absque summo doloris sensu veneranda
oratio in illius locum censorem elegit unanimiterque quoque
Magistrum Lareuricum Brenet qui solitum inter
amplissimi Rectoris manus sacramentum praestitit
postquam tamen auditus iterum fuerit censor
aequissimus, atque ita fuerit a me Exprocuratore
conclusum.

Morin Exproc.

Die sabbathi 2ª mensis novembris habita fuit in Mazarineo
apud ampl. Rectorem Deputatorum universitatis comitia
ordinaria in quibus vivicus supplex pro litteris nominationis
accepit qui sua postulata ex consentiente in quibusque procu-
fidelissima Patronorum et Patronis et nos a Tribunali
academico deputati fuimus Domum faciendam inspecturi
cum strenuo syndico et fidelissimo academiae quaestore,
quam Luinae proximam reperiemus.

Morin Exproc.

Die Sabbathi 9a mensis Novembris Habita fuit
apud Sacrarium ordinaria Venerandæ Relationis
Comitia, per Sacrum peractum in quibus
relectâ ab æquissimo Censore Conclusione lata
Die 20a mensis octobris de Electione Censoris
Venerandi quæ ab omnibus recognita a nullo
fuit improbata Magister Regius Quæstor
fidelissimus ad Venerando ordine cuius de vocatus
Provinciam suscepit illum virum qui
vadem se dedit pro Alexandro Deglor
secundo apparitore non admittendi nisi
cum illo vadem se dederit ipsius vxor ut
nulla civica bona quæ profert, et quæ
procal dubio sunt inter vtrumque communia
remaneat difficultas. item de primo
apparitore. ita censui Venerandus ordo,
non obstante æquissimo Censore quapropter
ita fuit a me Exprocuratore Conclusum.

Rosin

Die 21a mensis novembris Hora 7a matutina sacro de
Præsentatione B. Mariæ peracto, Habita sunt
Venerandæ Relationis Comitia in quibus instrumenta
ad Cautionem quâ Alexander Deglor secundus apparitor
indigebat eo magis sufficientia sunt reperta
quod illius viri qui se vadem dedit vxor
vadem quoque se se dederit juxta actum publicum
et authenticum cui vtrique subscripserunt
quem in Tabulario deponendum censuit Venerandus
ordo operâ et curis Magistri Regii Quæstoris
fidelissimi cui provincia pariter data fuit Eorum
omnium quæ primo apparitori commissa atque
credita sunt accuratam faciendi descriptionem
nec non duas dicti Tabularij claves Amissas aut
saltem ignoratas fabricari curandi. Sic in deliberatum
ac me missis auditoque de iis referente æquissimo
Censore fuit data a me Exprocuratore Conclusum.

Rosin Exprocr

Die 24ª ejusd. mensis novembris hora post 16.
meridiem prima, prima Vespera Divæ Catharinæ
in Sacello Farcuriano decantatæ fuerunt. J.C.
Die 25ª ejusd. mensis hora 10ª in eodem Sacello
Sacrum solemni admodum ritu fuit celebratum.
J. Cosin

Die 1ª Sabbati mensis Decembris habita fuit
in loco solito ordinaria Venerandæ Nationis
Comitia. J. Cosin Exprocr.

Die 5ª ejusd. mensis hora post meridiem primâ prima
Divi Nicolai Vespera fuerunt in Sacello Farcuriano
decantatæ. J.C.

Die 6ª ejusdem mensis horâ 10ª Sacrum Divi Nicolai
fuit in eodem Sacello celebratum Pontificiè Magistro
Leviel qui ad hanc Venerandæ Nationis nomine legatus
Pontificii munus in festum Conceptionis beatæ Virginis
Libentissimè suscepit. J. Cosin

Die Sabbati 7ª mensis Decembris horâ 10ª
Sacrum solemne de Spiritu Sancto apud P.P.
Prædicatores vice S. Jacobæ fuit solitô ritu
celebratum, præsente amplissimo Rectore cum
quatuor Procuratoribus, totaque præclara artium
facultate. J. Cosin

Eadem die horâ post meridiem primâ habita fuit
apud amplissimum Rectorem in collegio Mazarineæ
Deputatorum Universitatis Comitia, in quibus
nihil actum est quod ad facultatem præclaram artium
facultatem. J. Cosin

Die octavâ hujus diei erat Dominica horâ post meridiem
primâ decantatæ fuerunt primæ Conceptionis beatæ
Virginis Vesperæ. J.C.

Die Lunæ 9ª ejusd. mensis Decembris horâ 10ª Sacrum
Conceptionis B. Virginis fuit solemni ad modum pompâ
celebratum. J. Cosin

Eadem die hora post meridiem tertia secundæ ejusdem
festi Vesperæ decantatæ fuerunt. J. Cosin Exprocr.

Die 13ª mensis Decembris cota Universitas ad fuit hora 8ª
matutinâ apud Mazarinenses unde ad ædem Deo sacram sub
invocatione beatæ Virginis in collegio Farcuriano Processit ubi
Sacrum solemni admodum atque harmonico ritu decantantibus
innumeris hujusce collegii convictoribus musicis, pertadiosis fuit
celebratum. Ubique Elegantissima de Religionis veritate ac
necessitate habita est Concio a Sapientissimo Magistro Bonnet
Doctore Navarrico, nec non Venerandæ Nationis Tribuli.

J. Cosin Exprocurator.

Die Lunæ 15ª mensis Decembris habita sunt apud justitiarium
horâ 7ª matutina quadrumviralia comitia in quibus sacro
peracto exfundatione Magistri Joannis de Rouin venerandi
ordinis dum viveret Decani in quadrumvirum venerandum
electus est unanimi suffragantium voce Magister Jacobus
Jacquard licentiatus Theologus qui, audito de hac electione
referente Censore æquissimo, solitum præstito sacramento,
et ita fuit ame Exposc. Concluſum

Eadem die horâ decimâ habita fuit apud Mathurinenses
comitia rectoria et quidem frequentissima, in quibus Rector amp.
Magister Paulus Zamelin expositis oratione disertissima omnibus
ac singulis atque suis curis, quibus potuit indefessis laboris fuerat
peracta in suo trimestri Magistratu postulavit 1º ut ea rata
et grata haberentur, ipsique Litteræ commendatitiæ decernerentur.
2º ut quadrumviri horis matutinis electi a suâ quisque tribu
confirmarentur. 3º ut de supplicibus alia aliis postulantibus
de quibus referem auditus fuerat meritissimus Syndicus
deliberaretur, simulque de domo ab universitate emendâ
et posita in via Jacobæa et inhærente domui universitatis,
illique parietibus ut probatur ac demonstratur libello a
meritissimo Syndico elaborato singulisque tribunis pondrando,
discutiendo quemque attente admodum inspicerunt duo a
venerando ordine deputati nempe Magister Hermite
Litterarum in Lexovio Professor celeberrimus et Magister
Brenet ut censor, qui duo religiosissimè nobiscum quoque
pondrarunt generosam maternamque universitatis
liberalitatem in fidelissimum ordinem retulit
præterea amplissimus Rector Magistrum Coffin Collegij
Dormans-Bellovaci primarium vigilantissimum scientiarum
peritissimum atque amantissimum præmium academicum
instituere velle ut illud ad ea addatur quæ in secundo
ordine ex posthuma fundatione Magistri Le Gendre soleat
distribui dandi, assignandique in perpetuum
quinquaginta libri. His omnibus tum propositis,
tum postulatis deliberationi venerandi ordinis a me
subjectis, auditoque de iis singulis referente censore
æquissimo, annuere non dubitavit ordo venerandus
qui censuit primo emendam fore quamprimum dictatæ
domum et prætio in libello indicato atque posito.
quod quæ et quæsitum est in commodum et utilitatem
fidelissimi ordinis referentibus deputatis arrisit
omnibus tribulibus venerandis. Deinde orationem
elegantissimam quam habuit Rector amplissimus ultimarum
supplicationum comitiis suis in commentariis inscribendam
atque referendam curæque postulavit venerandus ordo,

qui denique grates reponit amplissimas Magistro ..... JJ.
Daniel suo Capellano ordinario in aliam facultatem
propediem convolaturo et in illius locum Capellanus
unanimi voce electus fuit Magister ... Gardin
Duffesnil Baccalaureus Theologus. Ea semper lege
ut singulis sabbathi diebus sacrum celebret in collegio
Sorburiano ministrante apparitorum altero; et ita fuit
ame Exprocuratore Conclusum. Main

Die Sabbathi 4a mensis Januarij solita et insolito
loco habita sunt venerandæ Nationis Comitia
Eadem Die horâ post meridiem primâ habita sunt
apud amplissimum Rectorem in collegio Mazarineo
ordinaria Deputatorum Universitatis Comitia
quibus adfuit ipse Procurator ornatissimus
qui quid quid in eis actum fuerit ipse quoque
subscripturus est. in his comitiis Theobus tantum suppliciuit
Litteras nominationis postulantibus, postulata concessa. Et visis a meritissimo Judice
attestationibus et cæteris instrumentis.
Sata est a Tribunali sententia qua magister Carolus Du Pillon Licentiatus Theologus
et collegii Cholletæi Burgarius confirmatus est procurator ejusdem domus, contra
Electionem pluralitate suffragiorum factam a Burgariis magistri Dionisii Le
febure alias Burgarii, conditiones requisitas per Judicium summi Senatus non habentis
Statutum est ut dedomo Dnr Desgranges via Sanjacobea transigeretur pro summa
septemdecim millium et quingentas Libras. Demerieres procurator
Die 20a amplissimus Rector, ornat. procuratores cum nationum Decanis apud
mathurinenses congregati sunt de Lite inter m m. Georges philosophiæ professorem
in cardinalitio, et Surgault alias professorem philosophiæ in Prælinæo
de Examine baccalaureandorum in artibus honor. nat. inter se certantes,
Judicaturi auditis partium mediis et conclusionibus, iis egressis, ad Judicium
tribunal congratum, ornatissimi procuratores in duas opiniones abierunt. Seu
ampl. Rector in favorem m. georges sententiam pronunciavit. ista testor. Demerieres
Die 23a ampl. Rector, sap. Decani, ornat. procuratores, merit. Judicus scriba et quator
universitatis chirographum apposuerunt partium. Domus Dnr Des granges supradictæ
via Sanjacobea sitæ. Ista testor Demerieres procurator
Die 28. ejusd mensis Januarii apud Regiam navarræam solemne sacrum celebratum ex
de fundatione clar. virii m. Cæsaris Pegalli du Boulay, præsentibus ampl. Rectore ornat.
procuratoribus et præclara facultatis artium professoribus. Vices meas gessit M. Morin.

nihil deest

Die veneris ultimâ mensis Januarij apud amplis. Rectorem in collegio Magarrico cum universitatis Deputatis, adfuimus ibique Amplis. Rectori, cereum venerandi ordinis nomine offerendo, verba feci, quam potui honorificentissima. Deindè Magistrat. cereos delatos demore sumus prosecti.

JOSIN

Ordinaria venerandæ nationis comitia quæ habere non potuerunt die sabbathi prima mensis februarij ob Deputatorum universitatis eâ ipsa die versatas prosectionem cereorumque oblationem cui adfuimus, habita sunt die sequenti hora 10ª matutinâ, in quibus sacro peracto, relatisque ame Exprocuratore iis omnibus quæ versatis acta fuerant in cereis offerendis dixi omnia mihi videri necessaria, quod venerandæ nationis Deliberationi subjiceretur, quodque minimè negligerunt nationes honorandæ et fidelissimæ quæ authenticis quidem conclusionibus jam dudum statuerunt, nulli in posterum ex iis qui sub clientelâ et tutamine universitatis docere postulabunt, aperiendi Pedagogij facultatem concedendam esse, quin prius coram tribunali academico declarationem emiserint, quam omnes et singuli qui in gremium præclaræ artium facultatis cooptari postulant emittere tenentur suo quisque coram suo Procuratore atque natione, declarando sincerè se adhærere Decreto præclaræ artium facultatis quo appellatio a constitutione unigenitus — ad futurum et generale concilium revocata fuit et quo eadem constitutio fuit acceptata.

Ve itaque in deliberationem ame missa, auditoque de ea referente censore æquissimo, ac nihil movante, placuit venerando ordini prosatarum nationum conclusionibus adhærere censuitque cum illis nullum absque illâ appositâ conditione admittendum esse Pedagogum. et ita fuit a me Exproc. Conclusum.

JOSIN

Isi iisdem comitiis eadem natio rogavit suum Quæstorem fidelissimum ut quæ labentia reperta sunt in cryptis Domûs viæ vulgo Gallandæ quam primùm ab ordinarijs operarijs vesci curaret, atque adeat Dnum Joubert illum enixè supplicaturus ut facultatem det venerando ordini, solvendi illam quæ illi debetur, residuam pecuniæ summam, dis tributim ullo absque damno, ullisque usuris.

JOSIN Exproc.

Die 3ª mensis februarij hora 10ª apud PP. Prædicatores
sacrum cui præclara artium facultas adesse assolet fuit
solemni admodum rita celebratum. JCOSIN

Die 10ª ejusd. mensis, sacrum ex fundatione Magistri
Sauvage Venerandi ordinis dum viveret Decani de coque
optimi meriti fuit decantatum. JCOSIN

Die 21 ejusdem mensis Versalias cum Universitatis omnibus Deputatis
Profecti sumus ubi ad Regem augustissimum oratorem habuit de
Pacis redita Elegantissimam omnibusque acceptissimam,
Rector Amplissimus. JCOSIN Exper.

Die Jovis 27 mensis ejusdem publicam orationem jussu ac
nomine Universitatis habuit Magister Le Beau in
majoribus et exterioribus Sorbonæ scholis, cui adfuit
Supremus Senatus. JCOSIN exper.

Die Sabbathi prima mensis Martij hora 7ª matutinâ habita sunt apud
Sarcurium ordinaria Venerandæ Nationis Comitia, in quibus Ego
Exprocurator absente Procuratore ornatissimo memorialem ad
Regem fidelissimæ Picardorum Nationis Libellum, mihi ab ornatissimo
Procuratore eodem semper morbo laborante nuperrimis diebus traditum
venerandi ordinis Deliberationi lo libentius subjeci, quod res Picardiæ
ita sese malè habeat, ut absque materno Universitatis auxilio
atque adjumento mutuoque aliarum Nationum consensu, diu
consistere non possint quòdque ratio, æquitas, imò Natura ipsa
postulare videantur ut filia afflicta atque prostrata a Matre
optimâ sustentetur, a sorore sublevetur. Itaque re in
Deliberationem ame missâ lectisque ac sedulo perpensis, tum
prædicto Libello tum authentico Senatûs consulto, huic annexo, quo
cautum est ne filiabus suis laborantibus Universitas opem
suam deneget auditoque de propositis Censore æquissimo nihilque
morante quominùs portulatis indulgeatur Censuit ordo Vener.
accipiendæ esse Duo Libellarum millia Quæstori academico
quot annis, idem singulis quatuor anni partibus, usque ad
totius summæ Pecuniæ mutuatæ sui capitum 61600ª Libel.
solutionem sublatis omnibus, tum præteritis, tum futuris
usuris. Hanc conditionem a fidelissimo ordine, Universitati
propositam, lucrulentam videri minimeque respuendam
nullamque Liberationis mutuæ meliorem rationem Rationemque
viam tum ab Universitate tum a fidelissimo ordine
tentari posse. et ita fuit ame Exprocuratore Conclusum

JCOSIN Exprocurator.

Die martis quartâ mensis martij die habita fuit
+ die sabbathi proxime 1a apud Malzurinensis Deputatorum Universitatis
ejusd. mensis in tribunali ordinaria ad aperiendum de More antiquo rotulum
academico comitia in quibus iisdem Deputatis grates Egi
apud magistratum amplissimis, quod Collegij Trecorensis rerum
curam atque administrationem mihi inscio
credere voluerint. + Morin

Die 10a ejusd. mensis Martij hora 7a matutinâ
sacrum ex fundatione Venerandæ Nationis fuit
celebratum ac decantatum a Malzurinensibus et
in eorum Ecclesiâ. Morin

Die. 22a martii 1741 rogatt missam in Collegii Parcuriani sacello
celebratam habita a Veneranda nationis ordinaria comitia, quibus ex
morbo paulisper recreatus ipse astiti. et gratias Referrem quam maximas de
macerina Veneranda nationis in me benevolentia, omnes rata et gratâ
habuerunt quæcunque gesti in annuo magistratu et litteras mihi, eo nomine,
commendatitias decreverunt, munus quadrumvirale propter debilitatem eruirum
non postulavi, quod munus demore concedatur procuratori decedenti hac die;
sed rogavi ut ex alia vice, si benevoluerint me docerent.
Deinde dixi eligendos esse Viros, tum ad magistratum procuratorium, tum ad
munus quadrumvirale; et illico se retulerunt supplices, magister Carolus Vray
professor celeberrimus Litterarum in Cardinalitio, Vir meritissimus et amplissimo
honore dignus ad munus procuratorium, et magister Ludovicus Dijd. Le Roux
clarissimus Baccalaureus, pro munere quadrumviri. iis egressis, rem in delibe-
rationem posui, et audito æquissimo cantore, dictisque sententijs Venerandæ
natio ornatissimum procuratorem elegit M. Carolum Vray professum celeb. in
cardinalitio, et M. Lud. Dijd. Le Roux clar. Bacal. Theologum in quadrumviratum.
et ita ego procurator concludi. utrique sacramentum præstiterunt
et ita ego procurator concludi. utrique sacramentum præstiterunt
Venerier

Acta et Decreta

Venerandæ Nationis
procuratore
Magistro Carolo Fray
Constantiensi Metarium in Cadinalitio
professore anno 1749
adie 22ª mensis Martii ejusdem anni 1749

Martii martius die 22ª mensis martii horâ septimâ matutinâ post sacrum
Lectus fuit procurator ut magister dominus le Mercier mentionem fecit ~~antiquam~~
Liber procuratoris mihi redderetur.

eadem die 22ª horâ ipsâ decimâ apud matthuidenses Comitia Ordinaria
facultatis Artium pro more habita sunt, in quibus electum manè quatuorvirum
Magistrum D. Egidium Le Roux virum Licentiatum Venerandæ Nationi confirmavi,
in quibus postulata sua amplissimo rectori concessa fuerunt, quinque ~~quinque~~ V. Nationi
quatuor à suffragiis indulsit, quintum verò rejiciendum existimavit quod testimonium
non satis Lucidum attulit. insuper fasces rectorii amplissimo viro D. Hazelin
prorogati sunt usque ad conclusionem Fray. pro.

25ª mensis martii horâ matutinâ sacrum solemne celebratum fuit in
sacello hac in aula, ut moris est post sacrum vesperæ decantatæ fuerunt, quod
per quadragesimam dies ille festus incederit. deinde dies dictus est ad celebrandam
missam pro refrigerio animæ domini Leclerc nuper fato functi; in diem sabbathi
proximum nempe 29ª. Fray pro.

24ª mensis martii. quidnam loco inscribere omisi. convocati sumus per schedidam,
ab amplissimo rectore ut horâ 9ª mat. in scholis medicorum adessemus inde ituri ad templum
eidem sub invocatione beatæ mariæ ubi fieri debet pompa funebris seu res divina celebrari
pro pace æternâ animæ serenissimæ principis Maria Francisca Borbonicæ, Delphinæ Aurelianensium
Quillo. . . Fray procurator.

29ª mensis martii pro more apud nos usitato celebratum est sacrum pro requie animæ D. Leclerc
viri censorii procuratorii, multis titulis commendandi, quique multis in occasionibus de venerando
nostro ordine optime meritus est, professor ~~ordinarius~~ celeberrimus in Lyceo. Fray.

mensis aprilis die 5ª mensis aprilis horâ post meridiem secundâ habita sunt comitia ordinaria unius cujusque
mensis apud amplissimum Rectorem in Mazarinæo, ubi sedebit unus tantummodo supplex
pro litteris Nominationis cui quidem unicum postulatum concessum fuit. in iisdem comitiis
mentissimus syndicus multa dixit de domo recens emptâ, quæ ad alia comitia concludenda,
venit assumenda. Fray procurator

die 12ª mensis aprilis habita sunt comitia quæ primum cujusque mensis diebus sabbathi habari solent
in Lyceo quæ ni hanc diem translata sunt propter eam quod primum sabbathum in sabbathum
festum incidebat. post mittam deliberationes rationes ultimis quæstoris ni procuratoria libro inscribendas
ita ut tamen ~~ea~~ eorum exemplar inter manus fidelissimi quæstoris remaneret ita ame
conclusum est Fray. procurator.

die martis 15ª mensis aprilis habita sunt comitia apud matthuidenses quo ~~hoc~~ nos vocavit
amplissimus rector ad celebrandam synodum ni qua magnopere laudati fuerunt beneficiarii pro
vigilantissimi pastores ab eam in fungendi pastoris officio diligentiam, laudati quoque fuerunt alii
animæ beneficiarii præsentes, absentes vero qui ob legitimam causam absunt excusationem dignam visi fuerunt
alii vero qui absque causa gradu non assumunt multâ academicâ plectendi judicati fuerunt
ni iisdem comitiis confirmata fuit conclusio tribunalis qua statutum fuit nationem quemadmodum
singulis annis solutionem ~~ea~~ 2000ti libras donec caput pecuniæ debitæ universitati omnino expleverit
Fray

Die 19ª mensis aprilis sacrum celebratum fuit in hasseio 6ª horâ matutinâ pro æternâ requie animæ q. Durand Doctoris Theolo. diœcesis albiensis. post missam 10. Mathæi decessi statuit d. le Mercier exprov. rationibus quæstoris quas ultimo anno non reddita fuerat, intestatarum, atque eidem domandum spectabit quæ ex. fuis procurator. 2º. V. Natio quæstorios fidelissimo plenam atque integram agendi postulandi &c. simul cum procuratore nostro deferendi in capitolio, de rebus ad rationes ultimi quæstoris p. fortasse pertinentibus. et ita ame fuit conclusum. Vray procurator.

Die 26ª mensis aprilis pro more Nostro sacrum celebratum fuit horâ 6ª Matutinâ pro requie animarum M. fran. billanger lic. Doctoris Theologi et in Ec. fr. canonici Michael Decocqui (sept. ba. theolo. R. Vray procurator.

Mensis maius. Die 3ª mensis maii sacrum primi mensis sabbathi pro more celebratum fuit horâ 6ª Matutinâ. post sacrum V. Natio plenam et integram potestatem dedit suo rectegerino et fidelissimo quæstori quibus dare ingrediendi varias in archivis ~~rationes~~ recessiones et registras concedendi. Vray procurator.

3ª ejusdem mensis die tribunal academicum promotus actum fuit ejusd. ann. rectorem pauluum hamelin in maximo, in quo varia res fuerunt statuta. Vray procurator.

Die 6ª mensis ejusdem sacrum pro more celebratum fuit in sacello hasseii quod quidem celebravit sol. Missa fuit pro æternâ requie m. joannis valdeloge. Vray procurator.

Die 7ª mensis maii horâ 3ª post meridiem adfuimus ubi cum deputatis nationis in collegio justiziaro apud d. Lerat quæstorem ad audiendas rationes tum curatoris ad successionem vacantem d. fontaine tum fidelissimi nostri quæstoris ni rationibus reddendis a curatore dicti d. fontaine nationi nongentos nonaginta novem libras cum tribus assibus et quarta denarii de illâ priore ratione debet Jo. Vedo dictus Lerat debitor ex. trium millium centum et nonaginta octo libranum cum decem novem assibus et sex denarii. insuper cum nonaginta libranum. Laudandum esse fidelissimum quæstorem apud nos nostrosque deputatos summam obtinuit diligentiam, ordinem, nitorem perfectissimam in rebus nationis administrandis, quippe nos nostrosque deputatos omni comitate et urbanitate quorum egregii elegantissimis et exquisitissimis excepit. Vray procurator.

Die 8ª ejusdem mensis maii horâ 1ª post meridiem decantatus fuerunt primi vesperæ sti. Nicolai in sacello hasseii, deinde rationum recisimus de iis quæ attulerant in collegio justiziano. Notandum autem est quod in rationibus curatoris irrepsisset error computationis viginti et octo librarum.

Vray procurator.

Die 9ª ejusdem mensis hora 10ª matutinâ celebratum est dominicæ sacrum quod singulis annis eodem die celebrari solet, nec post sacrum habita fuerunt comitia. Vray procurator.

Die 20 ejusdem mensis maii missa celebrata fuit in sacello hasseii pro æternâ requie Lad. Le sauvage olim venerandi ordinis decani quæ quidem singulis annis ab ejus obitu celebrari soler die martis infra octavam ascensionis dominici in basilicâ capitis sancti ludovici. Vray procurator.

mensis junius. 1ª mensis junii missa celebrata fuit sextâ horâ, ut mos est, in collegio hasseiano sacello, nec quidquam aliud actum fuit. Vray procurator.

horâ 2ª vespertinâ ejusdem diei tribunal academicum habitum fuit, in quo deputati fidelissimo procuratore nationis adsente, et omnes chirographi nostræ apposuimus actis quibus constat universitatem huic nationi credita pecunias condonavisse, ut illæ contentæ singulis annis duo millia libranum accipere usque ad summam creditarum perfectam et integram solutionem, nempe sexaginta millia libranum quæ huic nationi universitas mutua dederat.

2º. scripsit apud tribunal academicum supplex litteras quibus postulatum, ut ludi magistrorum procurator a tribunali postulavit postulavit ut vidua d. chamont quæ domo et mensâ

postâ mercede acquisiebat, Nomine d. Le coq professoris Remensis, pueros jam non posse apud se aligere, quod ipsi concessum fuit. 2°. ut quidam Magister in artibus qui litteris pueros apud se in universitatis gaudebat, qui tamen suos scholasticos ad jesuitas instituebat, postulavit, ut quam procurator ~~illo~~ cui magistrorum, ut illo dictus magister in artibus privilegio non gaudeat, quod ipsi sit concessum

Gray

vigilia pentecostes hoc 24ª mensis maii rationes reddita fuerunt a quæstore generali universitatis d. Durand professore emerito in cardinalitio

Le recette generale sont de	62974ª	13ˢ.	11ᵈ. ob.
Les reprises fermentoient a	43749ª	13ˢ	5ᵈ. ob
La recette effective est de	19231ª	0ˢ	0ᵈ
Les dépenses ses montent a	18108	19ˢ	0ᵈ.
Ainsy la recette a excédé la dépense de	1122ª	1ˢ.	

quod mihi confirmatum fuit a d. exprocuratore hujus civitatis qui ejus adeat rationibus . . . Gray procurator.

Die 18 ejusdem junii tribunal academicum habitum fuit extraordinarium in quo peractum et consummatum est negotium quod spectabat liberalitatem viri clarissimi d. Coignard, qui propter suum in universitatem studium et amorem, decem millia librarum donavit et largitus est, eâ lege ut singulis annis in solemni universitatis processu unum distributionem nummisma aureum, aut pro nummo aliud distributum ei qui inter magistros in artibus aut etiam professores humanitatis universitatis parisiensis, aut etiam inter professores universitatum cadomensis aut Rhemensis in collegiis tamen suis scholis docentes, eloquentia præcipuum retulisset, cujus argumentum ab amplissimo parisiensi universitatis rectore proponi deberet. Gray.

Die 20ª ejusdem mensis junii supplicationes solemnes fuere quæ uno quoque trimestri fieri solent. Iimus ad eadem decantandam sub invocatione sti. innocentium, ubi d. aubry doctor sacræ facultatis concionem sacram multâ cum laude habuit, et oratiuncula habita fuit a do. collet celeberrimo in dormano bellovaco humanitatis professore. Gray

Die eodem mensis 22ª assumus cum tributariis academicis funeribus et exequiis viri clarissimi magistri coffin antiqui rectoris et dormani bellovaci gymnasiarchæ, quas quidem exequias comitata est ingens virorum illustrium et clarissimorum caterva. Gray . . .

Die ejusdem mensis 23ª celebrata est missa horâ statâ matutinâ in collegio justinianæ pro æternâ requie magistri jo. Roannei venerandæ nationis olim decani et de illâ bene meriti. ~~post~~ post missam electus est in quatuorvirum magister manipas celeberrimus in lexoviano professor humanitatis. in iisdem comitiis admissi sunt in gremium venerandæ nationis duo supplices nempe gabriel armenie Rolk. et julianus le Couturier Roy. Gray procurator.

horâ decimâ matutinâ ejusdem diei habita fuit comitia apud Mathurinenses in quibus confirmata est electio mag. Manipas in quatuorvirum, et soluti rectoris prorogatis sunt gaudio hagnelin. et socii supplicibus hac postulata concessit artium facultas. Gray procurator.

junius Die 23 Martensi ejusdem missa celebrata est pro requie æternâ Magistri Langlois. Rolli. Gray.

24 ejusdem mensis missa celebrata fuit pro æternâ Requie Jacob. Fr. Tissot Constantiensis. Gray.

25 ejusdem mensis missa celebrata est pro æternâ requie Mich. Roulland qui per aliquot annos docuerat in Lexovio. Gray

26 ejusdem mensis celebra est missa pro requie æternâ magis. Des Autrieux olim de re. natione bene meriti, qui quoniam nos instituere jame esse celebrandam nuncupamus in libris comitiis. possessionis. ego Nomine venerandi ordinis gratias egi fidelissimo nostro quæstori M. Levat propter diligentiam, sagacitatem et abstinentiam quâ hucusque res nostras gessit et administravit. et ab universâ natione rogamus ut eximatur illud muneris sui potius oneris suscipere pergerat. deinde appellari et nominari in expunctores magistrum Viel celeberrimum in Lexovio professorem, magistrum Nepveu celeberrimum in Ludovico professorem, magistrum Guilard Dijonensem gymnasiarchum in collegio vulgo des Oratoriens. et magistrum Le Mercier expurgatorem. in examinatores vero Magistros Le Vigneux, Lud. Lecoq Rothom., Aquidunum Magnier Baj. et J. Carolum Theremin Cons. omnes baccalaureos, qui solitum sacramentum præstitere. quoque omnes tum in expunctores, tum in examinatores confirmavit Venerandus ordo, et ita actum fuit conclusumque. Gray procurator.

Mensis julius. 2a hujusce mensis julii sacrum solito more peractum est horâ ipsâ sextâ matutinâ. Gray.

die 4a. ejusdem mensis sacrum horâ sextâ matutinâ in Lexovio pro more celebratum est. post sacrum comitia habitasse in quibus, nos cum deputatis rationibus fidelissimi nostri quæstoris adfuisse die 2da mensis ejusdem julii, nosque omnes rationes diligenter atque annotatas esse ~~reprobavimus~~ retulimus, nihilque nisi laude dignum reperiisse. ab ultimâ ratione cuncta fid. quæstor 7739lt. 15s. 9d. in pensam autem fuit 8159lt. 15s. 9d. sic ipsi ven. ordo debet 420lt. 3s. caque autem recepimus in vulgo des regnes est 1918lt. 3s.

Deinde in iisdem comitiis propositi et in deliberationem missi utrum M. Regnier ~~à studiis~~ aliquâ dignum ejus attentione propter ejus rerum studium, et omnes unanimi consensu summam 120lt ipsi assignandam et dandam esse voluerunt meâ et pecuniâ liberalitate, quod fecit venerandus ordo propter rationes sibi cognitas. et ita actum fuit conclusumque. Gray.

Eâdem die 4a ejusdem mensis adfuimus apud D. Rectorem in matricinae nulli fuerunt supplices. in iis comitiis 1o. dominus Deshayes palam legit quod actum fuit in duobus comitiis præcedentibus nempe 2di maii et junii. deinde dixit se ab illustrissimo gallicano cancellario libellum memorialem sive petitionem libellum supplicem accepisse ejusdi cancellario obtulisse a deputatis universitatis Ducensis quo quidem libello postulent iis privilegiis, quibus universitas parisiensis, gaudere, nempe septennio, quod sibi visum reservari in eorum libello. magistri pias scribas et lectum syndicus rogati fuerunt ut cum amplissimo rectore simul illi libello res postulata faciente, postulabat illustr. gall. cancellarius, ut parisiensis universas ei libello ante hujus comitii

+ Tribunalibus.

finem, respondere. 2° meritissimus Syndicus atribatali rogatus quæ
augustibus verbis ad D. richard universitatis architectum scribendæ
indigerentur ordine rerum suarum commentaria proferret quæ ab alio architecto
statuerentur. in iisdem comitiis nominati et designati fuerunt ab amplissimo
rectore viri integritate et scientiâ conspicui, qui audirent et ponderarent
labores eorum qui operam dederunt in universitatis promiscua negotia. Magistri
artium scriba, eruditæ eloquentiæ professor bellovacensis clarissimus prof. in marchiano
fomentanis eloquentiæ professor in malarinaco. lebeau clarissimus prof. in graph. leroy
eloq. prof. in cordmaliis, lebel eloqprof in marainaco. lebattelier eloq.
pr. in regio navarræo. vidi hunc prof. in harcuræ gruberi grammaticæ
pro. in plessæo adam hu. pro. in lemovicensi et matur. hum. professor.
in dormano-bellovaco. Vray.

augustus. Die 2ª mensis augusti celebratum fuit promovendi solitum sacrum in harcuræ
quod singulis primis sabbati diebus celebratur, nullaque postmissa unquam habuimus
comitia. Vray.

Eadem die 2ª horâ 3ª post meridiem adiimus apud amp. Rectorem in malarinaco
prohibunali academico ordinario. in quo supplices in numerum septuagenta.
vel desuper septuagintæ pro litteris nominationis juris magisterii artium
et primi primi quibus sua postulata concessa fuere. deinde lectus fuit recueildè
comparatus supplex libellus auspicatus memorialis libellus a fidelissimo
universitatis scribâ quem ipse composuerat, ad respondendum supplici libello
quem deducens universitas ad regem, regalia cancellarium miserat, quo
illa universitas postulare ut sibi concederet iisdem privilegiis, iisdem juribus
gaudere quibus universitatis parisiensis septennarii gaudent. deinde amplis.
Rector prohibit et legit epistolam ipsi datam ab illustrissimo viro et abbate
Sharosio, quâ illustrissimus ille abbas postulabat conduci domum quæ vulgò
nominatur Hôtel de Clisson, quamquidem domum in locationem
positam hactenus assumum vult conducere. Laquellemaison ou hotel de
l'université' il veut louer à bail emphiteotique. eâ tamen lege ut in
fundo universitatis construi jubeat domum quæ universitatis fortè post
illos centum annos in pristinum reddatur. et tribunal
academicum vacavit amplissimum rectorem et fidelissimum scribam
et meritissimum syndicum qui una cum advocato et notario universitatis
rem perpenderunt, deque agetur in proximo tribunali. Vray.

4ª ejusdem mensis augusti adiimus cum tribunali academico in sorbonâ
unde iimus ad scholas exteriores sorbonæ ad prandium universitatis distributionem
ibi adorat senatus principes cum frequenti turmâ præsidum tum supremæ
curiæ senatorum coronâ ibi quoque aderant viri omnium ordinum spectatissimi
et D. guerin eloquentiæ professor in sorbonæ plessæo habuit orationem
eloquentissimam. Vray.

Die 14ª ejusdem mensis augusti habitæ fuere comitia ordinaria apud Mathurinenses
in quibus duo singulis nationibus designati fuerunt ac meritissimis cancellariis, quos quisque
natio eligit et confirmavit. scilicet in nostra natione electus et confirmatus est
magister dominicus morin humanitatis professor in cardinalitio vir exquisitæ eruditionis, qui
ad tentandas vices licentiandorum apud beatam genovefam. Magister verò lemovicensis
licentiatus in utroque jure vir partes exquisitæ eruditionis ad tentandas vices licentiandorum
apud beatam genovefam. in iisdem comitiis in angulo aulæ comitiorum habita
fuere comitia nostræ nationis in quibus magister clerat quæstor fidelissimus venerandi
ordinis exposuit dominum Benoit ingentium nostrum posulare quasdam refectiones
in domo suâ fieri. venerandus ordo omnia fidelissimi nostri quæstoris permisit. precedentia.
et ita ama fuit conclusum. Vray

ejusdem undecimi 14ª vespertinis horis, prima vesperæ dicenda in sacello harcuræi decantatæ
fuit ante. Vray.

Die verò 15ª ejusdem mensis horâ ipsâ 10ª matutinâ missa celebrata fuit in harcuræo
solemnitas ut mos est. Vray.

augustus 1749 die vigesimâ primâ mensis augusti ab amplissimo rectore convocati
fuimus ordinarii cum eo in scholis sorbonæ exterioribus ad fumum, unde
simul iimus in aedes sorbonæ interiores, ubi a binemultis exemplissimus
doctoribus, expostpeam in aulam publicam fuimus ingressi. 1us magister
Renaud archidiaconus parisiensis verba fecit. deinde magister Rivalier
oratoriam elegantissimam habuit. tum amplissimus rector. denique
vacò mag. Thiery collegii parisiensis cancellarius. a singulis suffragantibus
electio facta eminentissimi cardinalis de fleuri in protectorem sorbonæ
loco eminentissimi cardinalis principis de rohan laudata est et confirmata,
postrea in scholas exteriores regressi fuimus. Gray procurator
die trigesimâ mensis augusti tribunal academicum in antiquum habitum
fuit in collegio dormano bellovaco apud amplissimum rectorem aquæ
pro more solito convocati fuimus. Gray.

mensis septembris die sextâ mensis septembris missa celebrata fuit pro more in collegio harcuriano
horâ sextâ matutinâ. Gray

die septimâ ejusdem mensis festa vesperæ nativitatis bea. Mariæ decantatæ
fuerunt pro more horâ 7a post meridiem in sacello collegii harcuriani.

die 8a ejusdem mensis sacrum solemnitèr in eodem collegii sacello Gray
celebratum fuit horâ 10a matutinâ. Gray.

mensis octobris. die quartâ mensis octobris. sacrum de more in sacello collegii
harcuriani celebratum fuit. Gray.
die ejusdem mensis octobris quartâ. habitum fuit apud amplissimum
rectorem tribunal academicum in collegio dormano bellovaco in
quo octo accepere supplices pro litteris nominationis, et quoniam
nihil desideratum fuit tum in litteris magistrii artium tum in
quinquennio sua ius populata concessa fuere. Gray procurator
die ejusdem mensis octobris 9a missa celebrata fuit pro
requie animæ jacobi bidon parisiensis. ut mos est in sacello
collegii harcuriani Gray.
die 8a ejusdem mensis octobris adivimus apud amplissimum
rectorem in collegio dor bellovaco unde simul cum eo progressi
fuimus ad matutinensis et inde ipsum comitati fuimus ad aedes
decanales sub invocatione sti cerdrici de arcubus. et
postpeam revisi fuimus ad matutinensis solemnites, completis
rectorem in collegium dor. bellovacum reduximus. Gray. —
die 10a ejusdem mensis octobris sacrum de more
celebratum fuit in sacello collegii harcuriani et post quam omnes
bene precati fuere pro piis animabus magistri pierris roumeci olim de
venerando ordine bene meriti electus est in quatuor virum magister le
merciers vir experientissimus et in utroque jure licentiatus. deinde
admissus est magister nicolaus hebert presbiter rothomagensis in gremium
venerandæ nationis ediscere incepit illo die grammaticam in collegio
lexoviano, utque suppleret sacramentum solitum præstitit. et ego dominus
rationis simul cum magistro nomi et magistro rose adivimus magistrum
le seigneur vigilantissimum collegii lexoviani gymnasiarchum, qui
si gratias agerem quod aliquem è nostris, id est è nostrâ nationem
degerit et dominaverit docendi causâ in dicto lexoviani collegii. et in
isdem comitiis dictus est dies quo celebrerctur sacra pro tubulibus
defunctis. nempe dies undecimus ejus sequens. et ita ame conclusum est
Gray. procurator.

Mensis octobris.

eâdem die decimâ habita fuit comitia ordinaria apud Matthæi renses pro electione rectoris. 1o. amplissimus dominus rector habuit orationem discessionalem. 2o. confirmatus est per clarissimus magister Comacio in quatuorvirum. 3o. fasces rectorii unanimi omnium assensu libentissime magistro paulo hamelin prorogati fuit, aut potius magister paulus hamelin unanimiter electus est rector. et ejus electio unanimiter a quatuor nationibus confirmata est. Gray procurator.

die lunæ 13ª ejusdem mensis octobris apud hæreanos in sacello celebratum est sacrum pro solatio et requie animæ magistri hobey professoris emeriti in Marchiano, et postea celebratum est quoque sacrum pro refrigerio animæ magistri jacobi anglois. Gray procurator.

die 22ª ejusdem mensis octobris primo die romani vesperæ solemnitatis decimæ decantatæ fuerunt in sacello hæreano et ante meridiem est pontifex magister hamel celebrauit in regia navarræ grammaticæ professor, ut possidet pontificis munia admodum peregerit. Gray. —

die 23 ejusdem mensis octobris sacrum solemniter apud idem pontificem celebratum est, cui adfuit dominus hamelin universitatis rector. et post sacrum concio seu oratio panegyrica habita fuit summo astantium plausu, a discretissimo oratore magistro hamel in regia navarræ professore celebemino, et erat hac die tribulium et astantium turba frequentissima Gray procurator.

die 24ª mensis ejusdem octobris comitia censoria decimæ habita fuere horâ septimâ matutinâ apud Matthæinos et ex ordine professionum in censorem electus est magister Maugas. gratiis actis fuerunt anne integemino nostro censori magistro brent. tribus suffragiis sua possessata concessa fuerunt. et ita censui. Gray procurator.

Mensis Novembris. die 8ª mensis octobris sacrum decimæ in collegio hæreano celebratum est. deinde admissi fuere unanimi omnium consensu in gremium venerandi ordinis magister Lemoyne presbiter bajocensis qui nominatus et electus est in professorem quinti ordinis collegii Lexovii, et magister Louvel constantiensis qui paritur electus et nominatus est in professorem tertii ordinis collegii grassini, loco magistri Nicole. et utraque sacramentum solitum præstitere. et ita anne conclusum est. Gray.

die ejusdem mensis octavâ adfuimus horâ ipsâ pomeridiem potentiâ apud dompt. Rectorem in collegio dormano bellovaco, ubi tribunal academicum habitum est pro more solito. nihil vero actum fuit quod singulas nationes privatim spectaret. Gray.

die 21ª ejusdem mensis sacrum decimæ celebratum fuit in sacello collegii hæreani propter festum præsentationis Dn. Nostri. Gray

die 24ª ejusdem mensis 1ª vesperæ decimæ decantatæ fuerunt ob festum stæ catharinæ. Gray

die 25ª ejusdem mensis horâ sesquinonâ sacrum celebratum fuit pro octonâ requie magis. magnien. diœcesis sagiensis fato nuper defuncti qui hoc anno examinatoris in 1o examine munus obibat. deinde missa solemniter decantata est propter festum stæ catharinæ. post sacrum recepti est in gremium venerandæ nationis magister gigot qui omnia adhuc instrumenta prærequisita non habebat. denique rector magister le rat D. ord. fidelissimus quæstor potestatem à

Ven. ordine cuncti 1°. reedificandi quendam meis partem in domo
quam habitat D. Benoist in via vulgo dicta rue grand. 2°. apponendi libellos
affixos pro substauratione Locationis Domus do. Le Sauvage olim
Venerandi ordinis Decani quae sita est in via vulgo des Francbourgeois.
et ita ame conclusum est. Fray.

Mensis xbris. Die quintâ mensis xbris prima vespera S^ti Nicolai decore solemniter
in sacello collegii Lexoviani decantata fuerunt. Fray.
die sextâ sacrum quod singulis primis cujusque mensis sabbathis celebrari
solet horâ septimâ matutinâ, sequenti autem die celebratum fuit. deinde
sacrum est S^ti Nicolai solemniter pro more decantatum fuit. Fray.
die septimâ ejusdem mensis horâ post meridiem secundâ habitum est
tribunal academicum apud amplissimum rectorem in domo bellovacensi
in quo nihil actum fuit quod venerandum ordinem spectaret
sed tantum tractata fuerunt res communes et ordinaria. Fray.
die ejusdem mensis septimâ prima vespera decantata fuerunt in
solemnitate in collegio Lexoviano. deinde nominati fuerunt qui sufferi
erant de Comitatu. Fray.
die octavâ ejusdem mensis 8^a sacrum de conceptione celebratum fuit et decantatum
solemniter deinde magister Joly nuncupatus a domino Samuel Fabricio
orationem festivam et elegantem, quae summopere laudata fuit. et tertiâ
post meridiem horâ secundâ conceptionis vespera solemniter pro die
festo decantata fuerunt. Fray.
die 9^a ejusdem mensis sacrum apud fratres praedicatores celebratum
est quod singulis annis die ejusdem mensis octavâ celebrari
solet pro ritu sui do. Rectoris. omnium provisorum et universa
artium facultas. Fray.
die ejusdem mensis duodecimâ tota de fuit vita et ex more est
apud Matthurinenses ubi post quam amplissimus rector habuit
per elegantem oratiunculam universi tum ven. Decani, tum ornatissimi
procuratores illi, quibus sui ordinis nomine amplissimum pollicebatur fore
comitatum cunctis ad eundo sacrum sub nuncupatione S^ti Ursulae
in sorbonâ et omnes grata et rata habituros quae cunque ab ipso
gesta fuerint in suo trimestri magistratu. Fray.
die 10^a octavâ ejusdem mensis sacrum de more in collegio Justinianeo
horâ ipsâ septimâ matutinâ celebratum est, et post quam bene
precati fuimus pro piis manibus magni Joannis Roannei olim
de ven. ordine bene meriti, in deliberationem nisi eligendum esse
in quatuor virum, eligerem qui ad sacra ritionis amplissimo rectori
provocet; ad alium si visum fuerit eligat. audito primo de cave
aequissima censore, mense quatuorviri necessum fuit magistro hequet
baccalaureo theologo, qui sacramentum solitum praestiti. et ita ame
conclusum est. Fray.
horâ decimâ ejusdem diei, habita fuit apud Matthurinenses comitia
rectoria. 1°. amplis. Rector magister Samuel Fabricius habuit oratiunculam
per elegantem. deinde unaquaque natio seorsim in suum solitum. 2°.
rata et grata habuimus quaecunque gesta amplissimi Rectoris in suo
trimestri magistratu eaque nomine decretimus litteras commendatitias.
Portalio venerandae nationi confirmavit suum quatuorvirum matutinum
horis dictum magistrum hequet baccalaureum theologum

et omnibus supplicibus indelsit. et fasces rectorii cancellario wasensi
amplis. Rectori prorogati fuerunt. Vray procurator.

Die 29a convocati fuimus ab amplissimo rectore apud multa nimis de
deliberaturi qua tantummodo facultatem artium spectabat. de hac ne subsequenti
agitur. Monsieur evaux principal du college dumans ayant été absent
pendant environ cinq mois du dit college dans avoir donné sa demission
quoique nonsig. Leur ayt demandé. le dit seig. evesque
dumans collateur de la principalité des bourses du college a nommé
le trois octobre de la presente année 1749 mr gerzet professeur
au college du cardinal lemoyne pour remplacer le sieur devaux dans la
principalité. lequel apres possession malgré l'opposition du sieur
devaux, le quel est revenu a paris le 22 ou 22 xbre de la presente
année et a rentré dans sa droit et sa principalité. dela est élevé
une contestation entre les deux principaux. le sieur devaux a fait voir
son droit par un petit plaidoyer fort court, et les raisons qu'il a eu de
s'absenter pendant ce temps ce qui ne peut donné a demission de
sa place qui a contraire il a fait apposition a la prise de possession
du sieur gerzet. ensuite il s'est plaint des bourses de notre college
qui ont refusé d'luy obeir et malgré avec scandale ce qui n'est point
voulu le reconnoitre pour leur principal. et il a demandé au tribunal
de les faire rentrer dans leur devoir. alors que le sieur devaux
a eu exposé ses raisons et ses moyens. le sieur gerzet a pris la parole
pour plaider sa cause et celle des bourses, et a dit que les bourses
sont refusé d'obeir au sieur devaux parce que quoi ils ne le reconnoissent
pas comme principal. et a dit qu'ils etoient bien fondés a ne plus regarder
comme leur principal puis que luy avoit été mis en possession sa place
ayant été vacante pendant cinq mois entiers. monsieur le recteur a le
tribunal ayant entendu les raisons de part et d'autre a jugé a la pluralité
des suffrages ou plutot d'une commune voix que le sieur devaux par
provision seroit maintenu et conservé dans l'exercice de la place, que
les bourses seroient tenus d'luy obeir comme a leur principal et que
si quelqu'un deux refusoit d'luy obeir est de le reconnoitre qu'il seroit
privé des premieres academiques. moy procureur de la nation ay requis
acte de cette maniere Vray

Die 31a hujus mensis xbris missa pro defunctis pro more in collegio
Lexoviano celebrata est. Vray.

mercurij januarij. Die decimâ hujus mensis januarii de more sacrum celebratum fuit
horâ ipsâ septimâ matutinâ in sacello collegii Lexoviani et post
sacrum duo supplices se sistunt eorum recognitionis petitione admittuntur.
in gremium rationis juris magisterii artium requisitorum simul . . .
et postquam audivimus et inquisivimus
eorum qui de tum commilitonas magisterii in artibus tum litteras baccalaureatûs in
sacrâ theologiâ viditus dixit, neque nihil nos afferre quominus admittantur.
uterque admissus est post quam sacramentum pro more prescriptis et
ita actum conclusum est. V. ord. procurator Vray.

Horâ ipsâ septimâ vespertinâ adfuimus apud amplissimum
ubi habita fuere comitia quae singulis mensibus primo sabbatho non
impedito apud illum haberi solenta. postquam ultima comitia recepse
ultimi mensis lecta ab d. piat unus ex sociis senibus et approbata fuerunt
de multis rebus actum est. procuratoris vero stabilem fuit praemium eloquentiae
d. o. colignon hoc anno 1750 distribuendum in solemni praemiorum universitatis
distributione, cujus argumentum hoc est: . . . . gallicis litteris ut sunt mediumes
et florentes, necessarium est denique unde ortus educatoque sunt, unum quis latinis,
commercium.

mensis januarii. Vigesimâ octavâ hujus mensis adfuimus in regiâ navarrâ cum Angl. Rectore et quatuor procuratoribus et professoribus omnium nationum et intefuimus sacro agenti. Legatis de Boulay fundato. et oratio panegyrica Caroli Magni summa cum laude habita fuit a registrario gadri domestici celeberrimo in regiâ navarrâ professore. renuntiante vice nationis normanicæ. Vray.

die trigesimâ prima ejusdem mensis ego nomine venerandi ordinis venerunt obtuli amplissimi Rectori et oratiunculam habui, cui respondit elegantissime amplissimus Rector. Vray

horâ decimâ ejusdem diei comitati fuimus amplissimum Rectorem qui eorum cum tribunali academico vadjunctis, obtulit 1°. illustrissimo pontificis ac ducis ejus corpori deinde illustrissimis rationum protegentibus. hesio denique illust. gallicarum cancellario. ad quos omnes accedebam familiarem et elegantissimam habui oratiunculam amplissimo Rectori. cui ab illis fuit a fuse et responsa per urbana et obsequentissima. adhuc pro potentissimo senatûs principem cæquod nobo laborarem. Vray.

mensis februarii. 1a hujus mensis iidem et eodem ordine quo pridie versus alias profecti sumus. et ecclesiam horam duodecimam amplissimus Rector cum suo comitatu regens, regnicas, serenissimum delphinum reverentissimam delphinam dilectissimis oratiunculis salutavit nomine universitatis. cæca offerendo. Vray

horâ primâ ejusdem diei primus vesperas decantata fuerunt pro more in sacello collegii Lexoviani quibus adfuit approbator. Vray.

secundâ ejusdem mensis die horâ decimâ sacrum solemne fuit in sacello collegii celebratum, magistro Livial pontificio benedicti cæci omnibus tabulibus oblati et relati sunt. cujus nihilum reddidi rationem quam accuratissime potui omne quod actafuerunt tum lectæ, tum recitatis. Vray

tertia ejusdem mensis die sacrum de more pro defunctis celebratum fuit a quod fra predicatore Vray.

septimâ ejusdem mensis sacrum quod singulis primis sabbatis die cum celebratur, in sacello collegii lexoviani celebratum est. et eodem jubilæum ejus die dixi, quo celebratus sacrum pro regnis magistrorum durand de huellard. fato defunctorum. et statutum est missam celebrandam esse die duodecima mensis. Vray.

septima ejusdem diei horâ vespertinâ habitum est de more tribunal academicum cujus amplissimus Rectorem in domum bellovaco et nihil multæ quo ibi actafuere. electus est amplissimus rector unanimi voce qui munere quæstoris generalis unici absentis fungeretur, et ita Vray.

die duodecimâ ejusdem mensis februarii celebratum est sacrum de more pro æternâ regnis mag. Nicol. huillard. deinde altarum celebratum est pro æternâ requie animæ mag. nicol durand olim ven. ordinis procuratoris et pro sacra indicta fuit dies qua omnes convocentur tribules de re gravissimâ deliberandâ. quo quidem dies designata fuit a decima sexta diem sabbathi 14ae hujus mensis horâ octavâ matutinâ in aulâ collegii lexoviani et ita actum et conclusum fuit Vray O. ord. procurator.

die 14a hujus mensis tribules a me convocati adfuimus in aulâ collegii lexoviani ubi magister Le sat quatuor nitrogenimus ven. ordinis attulit legit memoriale et libellum multâ curâ meditatum, labore confectum

pro re gravissimâ, quæ spectat scitam controversiam ortam anno 1449 inter
May. Hamelin ex magist. Reginæ hic libellus memorialis valde laudatus
ipse et comprobatus, et a tribulibus statutum est illum deputatis tum
nationis gallicæ et picardorum, tum germanorum communicari, ut si similiter
probarent, unanimi consensu deferretur nomine facultatis artium
integerrimo procuratori catholicæ. et ita ame conclusum est. Gray.

Die 16ª ejusdem mensis februarii. intersuimus in collegio dormani bellovacæ
apud Angelli Rectorem unde una cum quatuor provisoribus
progressus fuit ad ædem collegii harcuriani, ubi celebratum
fuit anniversarium institutum a bo. Lesauvage olim venerandi
ordinis decani, et concessum gallis regem justum et præcipuum ludovicum
decimum quintum gratias agendi eumdem deo optimo maximo. inde eodem ordine
comitatis iterum fuimus completi. Rectorem ad collegium bellovacum. Gray.

Die 25ª ejusdem mensis februarii interfuimus cum amplo Rectore et sapient
decanis, cum quatuor procuratoribus et dominis scriba et syndico apud matthurinos
ad aperiendum rotulum pro nova antiqua in universitate servato. in iis comitiis
sua supplicii concessa fuerunt postulata, qui quidem pro litteris nominationis supplicant.
ibi quoque confirmata fuit electio generalis universitatis m. hamelin, interq;
manus sapientissimi theologi decani sui potius syndici theologiæ sacro sacramentum
præstitit. Gray.

Martis martius. Hujus martii septima, hora 4ª a matutinâ sacrum dernove in collegio harcuriano
celebratum fuit, postmodum rotuli sanctissimam precationem nationem memorial.
libello adhuc, qui quidem libellus memorialis tribunal academicum spectat
sequi infra mentio fiet. Gray.

Hora prima post meridiem ejusdem mensis et ejusdem die ad fuimus apud
amplissimum rectorem in collegio dormens bellovacæ ubi comitia
ordinaria tribunalis academici habita fuere. in iis comitiis statutum fuit
universitatem mutuaturam esse varias pecunias summas, inter quas fore
quasdam quæ post victam extinguentes ejus qui nummos in foenus posuerit.
has autem summas pecunias mutuatus universitas ad domum construendam
quæ sita est in via ~~stipulatoria~~ quæ vulgo dicitur Sjacques. in iis comitiis
indicta fuit quinque supplicatio generali ad diem 17ª hujus ejusdem mensis martii
ad eadem collegii dormani bellovaci. Gray.

Undecima hujus mensis dernove sacrum celebratum fuit hora septima
apud matthurinos pro æterna requie magi radulphi adonis passoris et primi
venerandi ordinis apparitoris, ad eo benemeriti. Gray

Die 17ª mensis ejusdem affuit universitas tota apud Matthurinos unde
processit ad eadem deo sacrum sub invocatione sancti joannis evangelistæ in
collegio dormens bellovaco, et in his supplicationibus frequens fuit et
numerosis comitatus. et postquam regressi fuimus ad matthurinos promovit
eduardus amplus. Rectorem ad collegium dormens bellovacum. Gray

Vigesima prima die hujus mensis pro more soliti celebratum fuit sacrum
hora septima matutina apud harcuios et post sacrum quid quot annis
pro æterna requie magistri jo. amios Roamani olim de venerando ordine
benemeriti celebratur. deo ame in deliberationem missa fuere, an potius
dici duo præstanda in cumbere in hodiernis comitiis, sedante omnia
ex ordine pro more similis licere ipsi gratias agere quare
plenimas pro ipsius in me benevolentia quod munus procuratorio me
decorari voluerit, neque hujus beneficii gratum ac memorem imperterre

fin cas cod. professus fuerit. Deinde pro more apud veteres rudem ordinem usurpato
postulavi ut rata et grata haberentur quæcumque gesta in hoc anno magistratus
eo quæ nomine Litteræ commendatitiæ decernerentur. Tunc dixi eligendum esse in
procuratorem virum qui summâ prudentiâ sagacitate res nationis administret
utiliter, qui quæ ad quemque eius pertinent diligenter curet. 2° præterea eligendum
esse et nominandum in quatuorvirum aliquem qui secundum vota nationis ad
fasces rectoris ampli Rectori prorogati, vacationem si visum fuerit, ab Academia
universitatis possint eligi et nominari. His tribus in deliberationem missis
et audito finis de his sapientissimo Censore, omnes nemine reclamante grata et
rata habuerunt quæcumque gesta per annum Magistratum, et eo nomine
Litteras commendatorias nichil decerni voluerunt. In procuratorem unanimi
omnium tributum consensu, et summo plausu electus est magister franciscus
andreas adrianus plurium licentiatus Theologus vir omnibus titulis et virtutibus
commendandus. Et in quatuorvirum similiter unanimi omnium voce electus
est nominatus Magister jo franciscus Lejamel licentiatus Theologus omnibus
dotibus ornatus vir. Et ita anno conclusum est. Vray Cen. ordinis procurator.

Omissa mihi liberum ubinam quis clarissimum virum Reuppes magistrum plurimum
et Magistrum Lejamel sacramentum prostitisse. Vray.

Hic inscribuntur Nomina eorum qui gradum magisterii adepti fuerunt per
annum magistratum.

anna petrus godard de bellebouf. rothomagensis.	1ma iii 1749
julius hector de rotteville rothomagus.	29 jun 1749
henricus price ebroicensis	29 jun. 1749
joannes delaplace rothomagensis.	29 jun. 1749
jacobus defrene rothomagus.	9 aug. 1749
joannes briene ebroicensis.	29 aug. 1749
jacobus enoignard constantiensis.	29 aug. 1749
franciscus pelvey bajocensis	29 aug. 1749
philippus dumouchel. rothomagensis	1 sept. 1749
jacobus lecante abricensis	1 sept. 1749
michael robin constantiensis	1a sept. 1749
ludovicus pain rothomagus.	18. oct 1749
joannes ache rothomagensis	18 oct 1749
josephus cane rothomagensis	21 oct 1749
antonius lambert rothomagensis	6a. feb. 1749
petrus mollet bajocensis	9 febr. 1749
joannes plante abricensis	9 feb. 1749
philippus cotelle rothomagensis.	20 feb. 1749
+ abrahamus levesque bajocensis.	11 oct. 1749
petrus duval rothomagensis	18 jan 1750

Acta et Decreta Venerandæ Normannorum Nationis, Procuratore Magistro Francisco, andrea adriano Bluquet Presbytero Bajocensi Licentiato Theologo a die vigesimo primo mensis martii anni millesimi septingentesimi quinquagesimi

Die vigesimo primo mensis martii horâ decimâ habita sunt comitia vocatoria apud matutinenses, in quibus constituatus est in quadruminio Magister Le Jumel Licentiatus Theologus supplices se stiterunt postulantes ut ipsos in nominum inscriptionibus admissi scirent eventum his postulata sua concessit academia duos quos alios supplices rejecit, quorum unus qui in comensalem studuerat sub magistro Thorey unum omisisset nomen in priore semestri, postulabat ut nomen ordinis permitteret academia, proque habitæ litteras testimoniales Gymnasiarchæ collegii Rotomagensis assentiis dictum supplicem venerandi diligenter præcipisse hoc semestri lectiones philosophicas magistri sui pro, alter in Bajocensi collegio studuerat sub quo professore in regionibus supplicii ignotis actus degente, proferebatque testimonium Bajocensis collegii Gymnasiarchæ quod piis valebat postulabat pro litteris testimonialibus professoris adobtinendum gradum magistri in artibus. hos inquam supplices rejecit academia, fidem in comitiis gratia et data habita sunt quæ gessit amplissimus Rector in protimestri magistratu ipsique plaudente academiâ fasces rectori prorogati sunt. Bluquet

Die vigesimâ tertiâ ejusdem mensis, apud amplissimum Rectorem habitum est extra ordinem tribunal academicum actumque est de augendo pretio structuræ ædium in viâ sancti Jacobæa condendarum facto prædium de Blinière universitatis architectum et approbatore tribunali academico. scilicet consultus universitatis structor cui nomen Richard, nuncupabat edes prædictas structurus justo pretium a d. de Blinière factum, merentissimus universitatis syndicus pro dicto structore orarit ut supra pretium a d. de Blinière assignatum concederentur structori Richard mille nummi postulatumque dicti Richard concedendum judicaret quod dictus Richard cæteros structores peritiâ et probitate nimirum atque in periculum malæ structuræ munirent universitatis porthabito Richard, de in deliberationem missa statutum est concedendum esse quingenos supra mille libellas structori Richard, plaudente consultissimo facultatis decano, et quasi omnibus assentientibus meritissimo facræ facultatis syndico et venerando nationis salutationis facultatis decano et honorando nationis procuratore, venit assentiri fidelissimæ nationis procurator, typisque asseruit probari supplemento pro Richard postulato [illegible] tum meritissimus syndicus spem injecit nobis fore ut indueret structorem illi quingenos supra mille libellas supra pretium a d. Blinière assignatum contentus structuram ædificium conduceret. Eadem die Reabamus lectissimo vocatore et ornatissimis procuratoribus supplex postulavit ut error in nominis inscriptione admissus emendaretur, nil obstare sequorum est supplici postulatum concedatur dicis dominus Le Jumel ipsique indulgendum censuerunt amplissimus Rector et ornatissimi procuratores ea tamen lege ut de ea re apud nationes fieret relatio, ego vero supplicem prorsus rejeci et conquestus sum quod ejusmodi supplices amplissimus rector et ornatissimi procuratores admitterent, nec nationum jura vindicaret qui syndici partes gerat. Bluquet.

Die quarta aprilis habita fuit in Saverio comitia nemorum
nemorandae Nationis apud quam vetuti de iisque in aedem sacro
tribunali die nigesimâ tertiâ martii habito statuta fuerant
inspexi de intercessione fidelissimae Nationis per hujus apparitorem
nihil denunciatum quia fidelissimus ordo obstabat quominus
quidquam concederetur Stouetori Richard provisori postulanti a
D. de Blinier Stouetura factum ut ab academico tribunali
approbatum in comitiis septimâ die martii habitis, venerandus
ordo intercessioni fidelissimae Nationis adhaerendum judicavit
approbavitque provisoris venerandae Nationis meam agendi rationem
Lege supplicem qui se coram amplissimo Rectore et
ornatissimis procuratoribus stitera in comitiis habitis die
nigesimâ tertiâ martii. Cluquet.

Eadem die apud amplissimum Rectorem in collegio
Dormano Bellovacae habitum fuit tribunal academicum
in quo retulit meritissimus Judicus de intercessione
fidelissimae Nationis pro qua laudatis et delevavit se nihil
obstare quominus haberetur ratio hujus intercessionis
ea tamen lege ut non haberetur ea intercessio tanquam vetus
tribunali academici quidquam detrahens, eique tribunal
academici quidquam tenerentur, postulavitque haec pars
academicum obtemperare sibi et facultati fidelissimae
denunciationem inter acta academica referri. fidelissimae
Nationis intercessioni venerandae Nationis nomine adhaesit.
in varias sententias abiverunt Jagi intentissimi Decani et
ornatissimi procuratores, nihilque ea die statutum de disjudicandis
addibus sanctionibus. stiterunt tres deputati pro litteris
Nationis quibus pro postulata a tribunali academico
concessa sunt. Cluquet.

Die quinta mensis aprilis post primas vesperas annunciationis
Beatae Mariae Virginis comitia habuit venerandus ordo
in quibus exposui quae in tribunali academico acta
acta fuerant venerandae Nationis gallicae et concordiae desiderio
motus mihi permisit ut ab adhaesione intercessioni fidelissimae
Nationis facta discederem eâ lege ut Stouetori subeunti
provisoris postulanti ad D. de Blinier Stouetura factum impetravit
meritissimus Judicus postulanti ut non haberetur
fidelissimae Nationis intercessio tanquam actus cujus Nationem
habere tenerentur tribunal academicum eumque in nihil
nihil ut hujus ~~intercessio~~ postulationi tanquam in veteri ea
Nationum auctoritati obstaturum voluerunt habere eamque
denunciationem inter acta academica referri si postulationis
meritissimi Judicis ratio haberetur et ita concluxi. Cluquet.

Die septimâ mensis aprilis horâ septimâ matutinâ
apud meturinenses Judicus academica celebrata est
in eâ quae laudati procuratores beneficiarii, absentes justâ de
causa excusati, qui vero nullâ de causâ abfuerunt solitâ
causa excusati, qui vero nullâ de causâ abfuerunt solitâ
poena mulctati sunt. in eodem quoque Judicio agitatum est
Cook celebratum Judicium de supplemento a Stouetore
Richard per meritissimum Judicium postulato actumque est
a meritissimus sacra facultatis Judicus denegandum
Stouetori omne supplementum censuit. consultissima
facultatis decanus, prout exhibita in eundem pro solito
tribunalis academici jurare et quantum potuit licet per-
inania momenta enervatam Nationis nunc auctoritatem
promunti animo, nec deesse, nec licere tribunali academico
decreta sua rescindere etiam inter adventitias Nationes.
quod notandum putavi ut scitum est venerandus ordo, non
decesse in tribunali academico qui Nationum auctoritatem
convellere alios que has in partes trahere tentent, atque
fidelis hujus invasioni fraenandae immigi et. Salvavimus

facultatis decanus ameps et dubius haesit honorandus et
fidelissimae nationis procuratores supplementum deveyarent
eis assumpsum probari et pro civili parte consultissimae
facultatis decani ambitiosa argumenta confutans: pro-
supplemento se tenere sive dixit constantissimae
nationis procuratori, cum abesset meritissimus syndicus
meae universitatis, consultissimae facultatis decanus hujus
auctoritatis destitutus potuisset autores statuendae in alia
comitia differretur, scilicet justa consultissima
facultatis decanum tribunalis academici mensium
junii vocabant si concessio lata in comitiis die
vigesima tertia martii habitis summum non sortiretur
effectum, et de iis audiendus erat meritissimus
universitatis syndicus: concordiae et pacis amore flagrans
amplissimus rector conclusionem distulit. Cluquet.

Die aprilis undecima extraordinem habita fuit tribunalis
academici comitia apud amplissimum rectorem in collegio
dominorum Bellovacorum, ubi pro honorario commentibus deputatis
solutum, actumque de supplemento concesso statuendo Richard
multiplices pacis inimicas vias proposuit meritissimus syndicus
quae spinae sunt eo semper tendebant ut postulatum obtineret Richard
aut litibus gravandis obnoxios redderent deputatis universitatis non
placuerunt si cuncta consultissimae facultatis decanum aut
omnia media a meritissimo syndico proposita plaudens et
probans cuncta. tandem post multa de variis rejectata,
pro tribunali stabit praedictus statutor postulavitque ut compu-
tum fieret statutum aestimatio a d. de Blevines, eaque justus haec
aestimationem aedes universitatis statuendas conductus una se-
delavasset. annuerunt huic postulationi omnes, dicto consultissimae
facultatis decanus nec indemnum, nec illibatum mutatis tunc
temporis immutare conclusionem statum die vigesima
tertia martii, fidelissimae nationis procuratore tantum
lege annuit. Ceteraque nationi non displicerent assump-
ego pariter assumpsum probari modo assumpsum nomine
impugnabat venerandus ordo; eumque vexavit meritissimus
syndicus utorum non licuit statutori opus inceptum, objecti
et negavit expectaventur variae placita venerandae
nationis statuit meritissimus syndicus universitatis de
intercessione fidelissimae nationis. Cluquet.

Die decima tertia aprilis hora quinta pomeridiana in Sorbonio
extraordinem habita fuit venerandae nationis comitia quae per
scholarium de more apparitorum ministerio indicavam in quibus exposi
quae apud amplissimum rectorem habita fuerant in comitiis
tribunalis academici undecima aprilis habiti: de iis portyarum
venerandae nationis audivit aequissimum censorem vehementem,
judicavit 1° obtendum quominus opus dominum
universitatis invita sanctaeque statuendum conduceret, quid quam
concedentur pro actu quotum quod statutor effecit dominus
de Blevines quod quae aequa statutum censuerunt amplissimus
rector, sapientissimi decani moratissimi procuratores in
comitiis apud amplissimum rectorem habitis mensis martii
proximo elapsi de aptitudine omnium sive in aestimatione
quorum augmentationem sive in decreto statuendi dicti officii
innovationem a dominis de Blevines facta immutationem
improbavit et rejecit. Ne quominus fiat impediendum

6

judicavit: 2° venerandus ordo portulandum dixit nullum
ad dominum prædictam conducam admittatur, nisi ea lege
ut porte conjectum ædificium academiæ liceat quemcumque
voluerit arbitrium eligere qui utrorum domus prædicta juxta
descriptionem et pactiones conditas fit, structoris sumptibus
impleat et judicet. 3° si venerandi ordinis placitis academie
ædificatis amplissimus rector, sapientissimi decani, prudentissimi
procuratores, exigit venerandus ordo ut ædificium universi juris
quo fieri possit constituendum proponatur variis operariis
probitate et peritia notis, et observandum quamcumque aliter
prævaleatur. iis dum in comitiis magistri Brevet collegii
haberiani prior, exposuit se cum collegii alumnis bursariis
pro cæteris in cera conflatis emptos fuisse cereos fictitios pro
ut aiunt des fourches quorum modi fuit ut non nisi duos
ab altari removerentur, quæ quoties deserent si pro pius bursarius
manibus, quod mos erat quoties celebrandum erat officium
vel solemne pro venerando ordine, idque a primo
venerandum ordinem ut iisdem ipsis cereis uti vellet dato
pretio quod in emendis suis cereis insumebat venerando
ordini, ea tam lege ut collegio hactenus subministrantes
cæteri qui singulis tribubus in festo purificationis beatæ
mariæ virginis distribuuntur, addituque quod si quidam
insolitum officium prævalendum esset, tunc cereos impe
officii subministraret venerandus ordo. Eluquet

Die 23. aprilis habita sunt extra ordinem et sine portulis
comitia deputatorum universitatis apud amplissimum
rectorem in domum Bellovacæ. Duobus autem hora
rectorem in domum Bellovacæ. Duobus autem hora
comitia diebus mihi competentem fuerat hanc apparatum
deputationem et intra easdem venerandi ordinis nulla
votis habebatur et universitatem damnum quamcumque
constituti prout statutum fuerat a tribunali academico.
mus quid autem circa negotia arrea pecuniarum quæstionum
decanum venerandi ordinis ad magistrorum Universitatis adi
cui aperui nos in circumstantiis ordinis censari, quamobrem
una communimus apud dominum Caporet pro venerando
ordine in proxima cum ipso procuratore una ipsumque
voganimus quid agendum censeret prudens et
venerando ordini dictus ille civis dixit se ea de re nil
statuere posse nisi reipsa conclusionibus a tribunali
academico latis quamobrem per dictum apparitorem denunciatam hos
venerandæ nationis apparitore denunciatam hos
conclusiones vogani et scriba universitatis, portulatis
mecum nullam rationem habuit scriba ideque
pro libellum supplicem a supremâ curia debetum
obtinuit magister Caporet qui jejunebatis scribis
ut exemplar omnium conclusionum quæ ad domus
universitatis ædificationem spectabant exhiberet
retabatur que deputatis academicis nequidquam
deputati dati decernerent civem domus ejusdem
constructionem nisi eadem statuissent pro quæ
cubia. hoc ingravans senatus consultum latum
et in comitiis. hoc ingravans senatus consultum latum
et portquam accessit comperta universitatis archivis
de [illegible] qui dixit se eam primam sua [illegible]

partem quas opera lapidaria spectat
vetuerit esse quod sibi in posterum
comitiis mandatum foret sequen
consilio peritorum in architectura eorum
consilio statuisse augenda ea portiua
fore constituta usque ad summam mille
libellarum. relationis renovandae
proposui. omatissimus picard in provocatio
dolevit quae relationem in omnibus
deberent iis quae a renovando oderunt
pervaeta fuerant. proposuit complissimus
vector ut de vota dissidia rationes et
facultates conferleventur sequi statutum est.

Cbaquet

Die secundo maii prout fuerum obtratum
comitia per ordinaria habuit renovandas
ordo in bavaria, quae pervaeta fuerant
in comitiis deputatorum emissitatis
veteris, deinde letum est enemplar epistolae
ad amplissimum vectorem missae a consule
emissitatis latonis cui nomen richard, quod
exemplar ab amplissimo vectore ad re
missum est, ut illud per me coque fieret
renovandus ordo. ea in epistola declarabat
dictes richard se subscripsisse descriptionis
operum in nova domo academica faciendorum
et provisionum attinentium facta a domicilio
de Bligniers emissitatis architecto
estimatore ordinario pro ea opera parte
quae ad se spectat. renovandae relationi visit
que ad se spectat. renovandae relationi visit
legantem literis epistolam audiens, cum
agendi rationem exhaberet, nec subscriptionis
latonis richard nullam rationem habendam
esse, nil decernendum donec fuerat consultum
scribae emissitatis de numeratarum pecu
niarum facisset effectum. Item unquam
in posterum ei quod per se proponam
in propositorum et quod per se proponam
et viam statutum fuerat, postulaturum
tamen ut descriptiones domorum in
eius fanja academia condendarum, quemque
vectigalibus facultatibus et rationibus
insidiendae proponantur, et audiantur
omnes artifices qui domum possidebunt
emendare condescere volent, nullusque
vitiatur, statutumque ut ceteri prout
fuerat inceptae prosequerentur renovandae

fiequam post ordinariam expeditionem quae
portatum amorum quem in academia
rotunda gerere se gloriatur renovandus
ordo. cum insuper Raisonum plenos quorum
ipso offerre qui gerati erunt opera quae
funt latorii quemadmodum petitio libellus
ellentz et imprimis latomum nomen
Boyer mihi dixit oblato etiam fidejussore
se paratum esse opera quae funt latomi
suscipere tres mille libellis infra summam
pretiorum huic parti assignatorum
ad. de Bligni cum emptis renovandus ordo
instandum et non habeatur petitio subscriptionis
Richard Claquet

Eadem die habita fuit comitia ordinaria
universitatis. latomi ejus tabulae computationum
latomi richard plenius reputatis petitio cum
haberi subscriptionis latomi et ut statutum academicum
die septimae martii latae. ego et procuratissimus —
procurator declaravimus nostros
nationes jus stare in tertio ejusmodi
institutae, et in ejusque per senatus consultum —
servari decreta hujus nostrae declarationis
retinuit, postulavimus insuper —
etiam postulavimus, postulavimus insuper —
ut descriptus nos operum et pretii summationis
et architecto universitatis aestimatore facta —
nobis communicaretur atque etiam —
nobis cum communicaretur, qui universo pretio —
diei latomi redditi, tunque cubiculi instrumentum
licet latomi redditi, tunque cubiculi instrumentum
authenticum quo de quo jam dixi latomus —
nomine boyer declarabat etiam oblato fidejussore
se paratum esse opera quae funt latomi —
suscipere tres mille libellis infra summam
pretiorum huic parti assignatorum a.d. de
Bligni cum cubiculi etiam quemdam memorialem
libellum de pretiis singulis operum generibus
assignatis, et horum cubiculi summarium —
portatum et communicatum quae omnia
die audita et communicata gubernatoribus dicta
et cubicula fuerant, quod concessum est.
tum statutum deputatis nobis oppositis
ut ab universitatis judicio supremo curiae
supplex libellus offeretur, et prohibitionis
in processu senatus consulto facta renovatum.
et conclusio die septimae martii facta cum
operum descriptione et pretiorum aestimatione
per eam deputatis auctoritate senatus —

confirmaretur. amplissimus rector provin-
cie natione amore dicti patroni prosecutionis
postulavit ut provisus per ipsum libellus
approbaretur, placuit et nemandum provisores
inviserentur ut viderentur utrum res amice
et sine forensi strepitu componi non possent
quo posito venerunt statutum est ut reverendus
amplissimus rector ut ipse cum placidis
et honestis precibus ageret. Cluquet

Die 6. maii post sacrum celebratum in honorem
sti joannis ante portam latinam habitum fuit
comitia venerande nationis in quibus electi
fuere in tribunali academico pro dicta fuerunt.
venerande natio judicavit ad eundum pre-
deputatos amplissimum rectorem ipsi hujus
gratias agendum quod fisagi cum nationibus
vellet, et deputati fuit magister Chevrolet
prodecanus et magister Levrat collegii
justiniani pro nationis ~~Anglicane~~ natione
questor, statutum protexit ut venerande
natio ~~et~~ advocatis suis non deficeret, sed
curaret eos suum forum effectum quod
ut prevaleretur, vocati ut mihi adsunt
et comites et consiliarii idem deputati
quibus jura venerande nationis dedi
scriptiones ~~depromus~~ universitatis in eam
faujacobeam condendae et protectorum
allegationes, ut per ipsos de iis ad nemandum
in diem referretur hoc quo omnia concluserit
venerandes ords. Cluquet

amplissimum rectorem adimus pronte
venerande nationis decretum fuerat, ab
ea nemande nationis et comitatu omnibus
cum ea nobilitate et comitate omnibus
nota exceptis juribus ipsique statuta venerande
nationis declaravimus.

Die ~~octava~~ decima mensis martii celebrata sunt
primus vespere translationis sancti
nicolai Cluquet

Die nona ejusdem mensis hora decima
matutina celebratum est sacrum in
honorem translationis sancti nicolai in
capella collegii Cravensiani pronte solekt sive.

Die festa junii post celebratum sacrum in sacello
Lauretiano novum fieri solet quilibet primus mensis
sabbato comitia habuit venerandae natio in quibus
retulimus quae cum amplissimo rectore a nobis peracta
fuerunt & Claquet

Eadem die habita fuit ordinaria comitia deputatorum
universitatis. aperitur conqueritur est magister Cerasius
quod descriptio nes et operum poetica ante sibi non fuisset
redditae, cui respondi adeo mendis patere tum descriptiones
tum aestimationes quod illas ut citius earum examen
absolvere fas non fuerit, rectori cum caetera ante
redditae fidelissima nationi, quod testatus est ejus
ornatissimus procurator. placuit ut eadem, tis
ornatissimo procuratore amplissimo
rectori post examen tradentur, ut veratis ad se
attribunali deputatis judicaret cum ipsis, cum
forma domus quae in ea descriptione delineata est
aliqua parte peccet. insuper amplissimus rector
exposuit quam dolendum esset quod fissi inveterata
corpus academicum sibi longe fatiis videri res
judicium arbitrarium finiretur quam per
viam invidiae, quod tamen futurum evaluerunt
fidelissima et venerandae natio in qua scientia
pervaserunt propositique arbitrum illustrissimum
fuit, & Claquet

Die 24ª junii post celebratum sacrum in collegio
justiniano electus est in quadrumviri magister
peraequandi ac parvamentum procuratio. deinde ad
venerandum ordinem retuli quae peracta fuerant
in comitiis deputatorum. tum magister levat
venerandae nationis quaestor cum provinciatus
fuerat expendisset summam pecuniae singulis
annis insumptae a venerando ordine pro cereis
quibus indigetur in sacrum officiorum celebratum
retulit praedictus magister levat summam
impensae pro cereis esse, magistratus libellarum
statutumque est ut ea summa solveretur procuratori
collegii Lauretiani, caelegue ut cereos venerando
ordini ministrarent factis conditionibus factis
inconclusione lata die decima octava aprilis. Claquet

Eadem die hora decima matutina habita fuit
apud nationem sessio comitia electoria pro electione
facultatis artium in quibus amplissimus rector
praelegantem pro more pro oratorem habuit circa
dissidium orturum occasione domus nationis construenda
exponitque dissidium istud aliquae forensi
strepitu in decet animos academicos, prospiciae

componi, totum negotium permittendo fidei et
judicio illustrissimi procuratoris catholici quem
dignae et elegantes laudavit. auditus est ab de ne
magistro ne nemen qui postea ab amplissimo rectore
propositas suscipiendas esse declaravit, de iis
deliberaverunt nationes eburnanicus pronuntiarunt
viam judicii arbitrarii ab amplissimo rectore
propositam sapientissime propositam fuisse, atque
meminem esse qui aliud quicquam aut honorificentius
esse academiae quam arbitrum habere illustrissimum
procuratorem catholicum. confirmatus est
quadruum magistri hesquens, fasces que rectorii
manuiter prorogati sunt amplissimo rectori
cui et confectae sunt literae commendatitiae pro
quam honorificae, item vota est grata habita
sunt quamque gesta diu amplissimus
rector in suo tribunali magistratu, is autem
amplissimus rector est magister Camelin
licentiatus theologus indoctus Belloval
vigilantissimus sy mnasiarcha Blaquet

Die 28 post meridiem in aula haveuviana domorum
celebratum habita sunt comitia venerandae nationis
in quibus vacatus est magister levat collegii
justiniani primarius et venerandae nationis quaestor
ut quaestorium munus sibi prorogavi peteretur. annuit
venerandi ordinis votis magister levat Camelin
nominati sunt quatuor deputati qui cum procuratore
decano et senioribus fidelissimi quaestoris rationes
recipierent. item nominati sunt quatuor viri
qui vices candidatorum in comitiis tentarent, scilicet
magister hebert in hac nova quaestionis professor,
magister fournier baccalaureus theologus 2 ordinis
magister gigault baccalaureus theologus et magister
pavillon baccalaureus theologus. vacavit quatuor
ut pro deputatos procuratorum catholicum adiret
venerandae nationis ipsum que vocavit ut universitatis
res sua in eam innata benitate curaret, vellet
item ortatum die in ejus judicio agere dispiceret
ne fas judicabat veneranda natio cum que deputatis eum
approbavit veneranda natio deputati autem
ii fuerunt quos ab amplissimum rectorem jam
deputaverat veneranda natio, scilicet magister
hebert decanus et magister Levat. Blaquet
Die 2a julii celebratum est missarum in honorem visitationis
beatae mariae. Blaquet

Die 4 julii habita sunt post secundum comitia ordinaria renunciandae nationis in quibus actulimus de rationibus magistri bonae fidelissimi quaestoris renunciandae nationis in quibus nihil negotiosi non dicimus, quod magistri bonae pro tantam fidelitatem et in renunciando ordinem plenum non probabit. actulimus praeterea de iis quae apud procuratorem catholicum pervenerunt fundant fidei hos abes benigne de comitia excepta fuisse et abeo habita nobis fuisse significationes pii in academiam amoris, nihil se magis optari quam ut lites in academia orta in ipso ortu prosequerentur, et se libenter futurum arbitrorum inter facultates et nationes, cum de dissidium ortum ac sopire donec renunciandae. his auditis renunciandus ordo statuit instandum ut ad procuratorem catholicum deferretur totalis pronti deferendum fuerat in generalibus praelectae arbitrum facultatis comitiis, nihilque injunctum ut ab arbitrorii nie non discederem.

Bluquet

Eadem die habita sunt comitia deputatorum universitatis apud amplissimum rectorem in collegio dormans bellovacos conquestus est quod sibi debita non fuerint tam descriptiones tum operum aestimationes magister le renenu respondit fidelissimae nationis procuratores se nondum posse reddi sed quamcitissime effecturos esse vogani ut agretur de sita diminenda per judicium arbitrorum illustrissimi procuratoris catholici, idem pavitus postulavit fidelissimae nationis procuratores amplissimus rector effecit non displicere illustrissimo magistratui si ocs quae in contro nerpiam renovari ad ipsum deferretur sed urgente potissimum consultissimo facultatis decano statum est non posse de judicio arbitrorum quid quam statui donec reddita fuissent descriptiones et operum aestimationes quas omnes habebat fidelissima natio, hasque intra decem dierum spatium a se reddendas delevavit ob rationes quas dictum dederunt. in comitiis ab amplissimo rectore designati sunt ex professoribus ad audiendum orationem civium universitatis civi scientiae conspicui qui audiverunt et pondaverunt labores eorum qui operum dederunt in universitatis procuria. vocatus insuper ut amplissimus rector illustrissimum senatus supremi principem praesidem adiret, ab eoque acciperet quo die procuria distribui placeret, statutum quoque est ut magister arbitrorum qui procuria ab honesto civi magistro acciperet fundatum reportaret, non nisi post procuriorum universitatis distributionem nominaretur. cum quo valeret dixisset magister le renenu comitia mense augusti incidere ut eandem quae sibi non liceret expendere, litteras testimoniales eorum qui postulabuntur ut pro litteris nominationis statutum est ut in sabbatum sequens differrentur. deputatorum comitia. Bluquet

Die augusti post secum habitas fuit
ordinaria veneranda ordinis comitia in quibus
retali quae peracta fuerant in ultimis
deputatorum comitiis aperiebatur veneranda
tatis quod non habita fuisset ratio postulationis
meae in causa judiciorum. Eluquet

Die augusti habita fuit ordinaria
deputatorum universitatis comitia in quibus
concessa fuit postulata 24 supplicantibus pro
litteris nominationis. Deinde se stitit coram
tribunali magister le seigneur collegii leonensis
gymnasiarcha et magister queriel in eodem
collegio rhetoricus professor. Scholas suas auditorum
capiebat magister querié, continebat magister
le seigneur non licere publi professori in leonensi
admittere auditorem nisi consulto examinato
gymnasiarcha et professebat decretum a deputatis
universitatis latum in ipso collegio leonensi ubi
discessum litigantes, vocatus est ampliorimus
veator ut ponderaret decretum et de eo ad
deputatos referre vellet. Deinde cum magister le
neveu diceret se accepisse epistolam a magistro
vicinin in regia navarra professore de perlenda
causa litigante cum cadomensi universitatis
merito, quia constabat illi debitum graves abusus
in recipiendis in eam universitatem qui is quae petunt
ad professores merito quia an fuit merito certe
judicari non possint, deinde autem est magistro
le neveu ut memoriale libellum conderet, quod
deinde offerretur illustrissimo procuratori
catholicae regis abusus si qui forent emendari
curaret, rogavit ut de hoc tractaretur in judicio totius prosi-
liberaretur, id enim per tempus non licere et statutum est
in aliis comitiis res differretur. Eluquet

Die augusti facta est distributio praemiorum
universitatis in scholis enterioribus proborum
post orationem habitam a magistro le Baltzer
in regia navarra rhetorices professore, coetum
praesentia sua honestante pro gymnasiarchia
primumque praemium ipse dare dignatus
est, quibus interfuere supremus senatus professor D.
de Cleaupon adfuit summus scholarcha senatorum
liber statutum fuit ut hac die tribunal academicum
haberetur de aedificandae domus negotio, cum
tamen abesset magister le neveu, tribunal
non est habitum. Eluquet

Die 24 augusti habita sunt apud maturines comitia ordinaria in quibus electi ~~sunt~~ ad tuendas aures licentiandorum in artibus magister gardin dugueuil in regia navarra grammatices professor et magister lejumel prior apud beatum marianum alter apud beatam genovefam. deinde jussit veneranda natio ut nationibus aperirem conclusionem a praeclara facultate latam circa judicium arbitrarium suum non fuisse sortitam effectum quod vehementer dolebat et mirabatur veneranda natio. amplissimus rector dixit se non obstare quominus fieret quidquid necessarium judicaretur ut nationum vota circa judicium arbitrarium ad optatos exitus perducerentur, sed prius audiendum ea de re magistrum le never qui pluries interpellatus noluit mentem suam aperire. tunc in partes suas nationes secesserunt et a qualibet natione statutum est ut suis peteretur via judicii arbitrarii proposita. Cluquet

Die   augusti in antecessum ut solet celebrata sunt deputatorum universitatis comitia ordinaria in dormano bellovaco apud amplissimum rectorem. tandem actum est de deferenda lite ad illustrissimum procuratorem catholicum, re in deliberationem non sine labore missa, sapientissimi decani, honorandae et constantissimae nationes judicarunt non posse locum habere ea in re judicium arbitrarium, sic concluserat magister le never, contenderunt in eo solum adhiberi posse illustrissimum procuratorem catholicum, ut per eum sciremus utrum latomus Richard vir probus et in arte structoria peritus esset. decretum deinde ut conficeretur supplex memorialis libellus, qui D.D. Machaud regi- redituum inspectori generali offerretur ut collegia in quibus extant bursarii immunia a tributo vigesimae fierent prout semper fuerant redituum partis. statutum praeterea ut syndicus urgeret judicium circa reaedificationem domus ~~septembris~~ universitatis. Cluquet

Die   septembris celebratum est sacrum prout solet in collegii harcuriani sacello deinde habita sunt comitia venerandae nationis in quibus relati quae in duobus postremis —

Deputatos cum comitiis revocata fuerant
negotium domus aedificandae peragendum
judicavit veneranda natio deque adeundum
fovens quod non assumptus esset arbiter
Illustrissimus procurator catholicus, quodque
magister Le Meunier fieri esset contra statutum
si de eis in comitiis mense junio habitis.
Eluquet
Die 7 ejusdem mensis celebratae sunt primae vesperae
nativitatis beatae Mariae virginis Eluquet
Die 8a missa celebrata est.

Die festo sabbati post sacrum habita sunt consueta
venerandae nationis comitia horae matutinae in quibus
expleti inter alia fuerat consultum quae statuebatur
ut descriptiones et praetia a deputatis a facultate approbata
in pergamenis scribi facerentur ad hoc usque tempus
a supremis scribis designato, qui aut emendaret, aut etiam
omnino rejiceret tales descriptiones, tunc temporis exhibendas
si ita expedire judicaret, id postulaturus venerandae nationis
id quae obtinendum ab illustrissimo procuratore catholico
statuerat. Eluquet
Eadem die comitia habita sunt apud amplissimum rectorem
in collegio dormans Bellovacense statum fuit senatus consultum
super quo die quae indicta quae cum de domibus inquirentes
arcae fiscus aedificandae, eaque dies fuisset fausta memoriae sacris
actum super de libello memoriali supplici offerendo illustrissimo
regni vicitenenti inspectori generali ut a tributo vigesimae
venditarum partis collegio inquibus catat bursarii cujusvis
nullo vocatus quae est amplissimus rector ut quo sua
diligentia et prudentia hanc rem promoveret. Eluquet

Die decima ejusdem mensis post sacrum in sacello
collegii havenviani celebratum habitae sunt venerandae
nationis comitia in quibus electus est celeberrimus
philosophiae in hoc lycio professor, magister Le Meunier.
Eadem die horis decimae matutinae habita sunt apud
matutinenses proceres actuum facultatis comitia in quibus
supplex se obtulit serenissimus princeps Ludovicus
Edwardus Senatus de Rohan postulans immunitatem
ab onere scribendi quae fieri potuit honore excepto
est serenissimus princeps cui postulata concessa sunt
utque summum infrascriptum primipeum amorem quamque
venerantem testaretur proceres actuum facultas, eorum
omnibus supplicibus invocavit.
Cum occasione electionis celeberrimi philosophiae professoris
exorta fuisset contentio, praedictus philosophiae professor
magister Le Meunier facis et concordiae causa quae cibus
quae venerandae nationis minus se pessum, venturum amicum
munus quadrum vini.
Veneranda natio habit conclusionem qua cautum ne
quis ad ullum munus supplex accedat nisi prius deliberavit

se adhaerunt decreto venerabilis facto anno millesimo septingentesimo tricesimo quinto die nona decembris creando
Dein electus fuit quadrumenis et confirmatus.
anno electus quadrumenio conebam ingressi-
sumus et renunciavi vices electus est anteqotius
in rectorem cum prorogatus magister paulus hamelin
vigilantissimus in dominum Bellovacus egomet iuvenis
prorogationemque fuerat libentissime
confirmaverunt omnes nationes. Cluquet

Die 27a octobris apud matthurinenses habita fuit comitia
censoria in iis electus est censor venerandi ordinis Abbe
jamel licentiatus theologus Deinde lecta fuit epistola
ab illustrissimo Rhemensi archiepiscopo reverendissimo
principe de Rohan clarum ad amplissimum rectorem cum
ad meritissimum hyndicum quibus reverendissimus prorogatum
animum testabatur erga universitatem propter
immunitatem ab omnes jurisdicti concessam reverendissimo
principi Ludovico Edmundo Renato de rohan hoc negotio
tutore venerando ratio postulandi cum litteris
commendatitiis venerandorum patrum et reverendi
libris exemplar contenta conversa cum nondum exemplar
eorum obtinerimus fidelissime scribo.
Visum in comitiis se supplicem stitit ut Vaillant
exponens ut licentiet non posse procuratorem sedem
et postulavit se ut res de plano judicaretur et pronunta
ipse renunciaretur si antiquior se non postularet
munus procuratorium. exposuit procuratorium M. Vaillant
se coram honorando ordine stabisse et exposuisse non
potuisse obtinere munus procuratorium ut licentiet
audite M. Le nevet hyndico cadere, exigis conclusis votis
id negotium in alia comitia differendum ubique
fecerantur forma adhibiti consueta in latibus.
Die 4 novembris hora 4a celebratum est sacrum in
sacello collegii Navarriani prout fieri solet qualibet 1a
die sabbati mensis. Cluquet
Eadem die post meridiem habita sunt comitia
deputatorum universitatis apud amplissimum rectorem
in domo nano bellovacensi. Supplices se stitit sunt pro-
litteris nominationis, quibus postulata sua concessa
sunt. porro Magistri Mazeas et Souveau philosophiae
professores celebrarunt in Regia navarrae ob eorum
Goaffinos, votaverunt ad deputatos universitatis dnos
D.D de la chapelle quod amplissimo Rectori et
universitati diem celebrat et eam communi testimonii
statutum fuit dig mane sequenti cujus dedicationem
non venerunt universitas. Hyndico oblatum est
memoriale libellum circa ea quae peragenda
erant in aedificiis collegii nuper dicti de navarra
statuimque ut curaret hyndicus confisurari
illud jussus consulto si opus esset. Actum tandem
de intercessione universitatis in lite orta inter M.
Nivin et alterum professorem emeritum academiae

Rheemensis in ea lujus urbis celebri via parochiali
statutum quo prius quam quidquam ea de re decernatur
inquisitionem de factis quæ M. Adrianus academiæ exposuit
adjudicatum probare contendit, gravissimis ex utrisque
scriptis commentariis academiæ Rhemensis inquibus
scriptis eruditis monitis professorum. Huguet

Die novembris habitum fuit tribunal præclarum
artium facultatis adjudicandum de lite orta inter
M. Vaillant et M. Lieutaut occasione muneris procuratorii
apud honorandum ordinem. exposuit M. Vaillant,
statuto honorandæ nationis cautum esse ne quis
honorandi ordinis munus obiret aliquod nisi post
annum completum alterum ex quo munus alterum
in prædicto ordine obiisset, et nulla hujus
statuti habita ratione, electum M. Lieutaut qui munus
examinatoris Baccalaureandorum in artibus in
prædicto ordine annum non defunctus esset nisi a nonnullis
ut dicit et apud omnes in confesso fuit. M.
Vaillant se statis temporibus coram honorando ordine et exposuisse
nullam esse nominationem M. Lieutaut, nec honorandum
ordinem ullam rationem habuisse postulationis M.
Vaillant. M. oblatis dixit pro M. Lieutaut ejusdem
morbum non licuisse se coram tribunali sistere
tunc petivit M. Le Doux et postulavit ut sibi
munus procuratorium deferretur si adesset M. Lieutaut
adfuit prædictus M. Fourneau philosophiæ in collegiis
professor, et ea dicta res in alia comitia dimissa est.
Huguet

Die ejusdem mensis iterum habitum est tribunal præclarum
artium facultatis occasione litis orta inter M. Vaillant et
M. Lieutaut. adfuit M. Vaillant adfuit pariter M. Le Doux
adfuit autem magister Lieutaut. pro ea quam jamante
dixerat M. Vaillant conquestus est quod supplicem libellum
a M. Le Doux oblatum exemplo adjunxisset se renuntiaturum
cum nonnisi post decem dies et amplius a M. Le Doux
obtinere non potuerit M. Baillant ut libellum supplicem
a se oblatum admitteret. auditus est ea de re prædictus
M. Fourneau, tum auditi ejus libri ordinis antiquiores.
cum autem ad M. Hermite deventum fuisset, prædictus
prædictus et legit requisitionem a M. Le Doux sibi
traditam, qua dictus Le Doux affirmabat se delaturum
ea in re cum altaticum etiam unum pro consultatione
suffragium haberet M. Hermite, enixabatur que dictus
Le Doux ut ad superiorem potestatem delaturum si
audiretur M. Hermite quem dicebat de libello constitutum
minus juste. contra hanc requisitionem insurrexit M.
Hermite et auditus est, et in tribunali absens pronunciatus
est M. Lieutaut, pronunciatumque immerito a syndico dictum
fuisse a se prædictum designatum et in sui locum substitutum
magistrum Fourneau, quem tamen nulla habita ratione requisitionis

a quibus scriptas deputati provelavae avtium facultatis
in prosgadium hac in re elegerunt. Et altera dicta
Dies quae litigantes persisterent coram tribunali
provelavae avtium facultatis Cluquet.

Die 2 junii his a deputatis provelavae avtium facultatis
indicta coram tribunali persistebant M. Vaillant et
M. Le Doux. abfuit M. Lieutaud [illegible]
[illegible] tribunali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tribunal provelavae avtium facultatis quadrivirat
denuo dixit m. Vaillant. Vice et M. Le Doux. auditis
sunt antiquiores cujuslibet ordinis, quamque ad M.
L'hermite devenitum est, provocavit prosgadicus et sibi
a sgadico traditam ocquisitionem iterum legit et
vehementer admodum locutus est. tunc M. L'hermite
insurrexit vogavitque ut se constitutioni insisteretur
adhaerevet delavavet prosgadicus quod fecit prosgadicus
tum venerandi ordinis nomine [illegible]
judicavi conquestus prius quod sic inconsuetum venerandae
nationis debuisset motivis in comitiis agens, quem a
multis annis et etiam annis proxima elapsis in
cjus sinodi comitiis consuluerim audivat et audivat
M. Le Neveu nihil mihi notum esse in M. L'hermite
quod ipsum abhis comitiis arcevet cum cum semper
cognovissim adhaerentem decreto vocationis appellationis
ab universitate interjecta ad futurum concilium civca
constitutio nem unigenitus, quod delavavit mihi M.
L'hermite quod quae abipso delavatum verum esse jam. M.
L'hermite dixit nullius impedimenti quod ipsum
suffragiis consultativis privavet consilium esse, nisi forte
quod occasione litis ortae civca vocationis appellationis domus
universitatis invitâ sanjacobaea, ipse male mulctatus
esset M. Le Neveu. his peractis et auditis cujuslibet
ordinis antiquioribus juxta omnium tum antiquiorum
suffragium tum pervenatorum sententiam unanimem
pronunciatus est absens M. Lieutaud pro bono et laudan
it in gratiam esse Vaillant [illegible]
[illegible] Lieutaud. tum M. Vaillant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ipso tenore. omisi quod notandum est, scilicet inter
venerandi ordinis antiquiores accensitum fuisse
tribalem qui interrogatus utrum adhaeret decreto
vocationis appellationis ab universitate interjecta ad
futurum concilium civca constitutionem unigenitus
venerit id delavare licet tres interrogatus, praetamen
prosgadicus requisivit ut eorumdem consultorum
existentium licet amne requisitum fuerit ut intervenirent
pronuncium interconsultores adsurrexerunt ille tribal
Sujunctum fuit etiam, gradicus ut supplices libelli
a litigantibus aut aliis quibus cumque civibus postulatis
propositos aut admittendos aut rejiciendos intra spatium
unius diei id quae occasione quaerimonias M. Vaillant civca
moram quam attulerat M. Le Neveu in admissione pe
libelli supplicis. Cluquet.

deum et octingentos — in nevia scripsit — delevi Cluquet

triginta voces annu — deletae sunt Cluquet

Die [illegible] decembris a deputatis prædicæ cotinuum facultatis
indictæ fuerunt supplices libelli litigantis Felicis et Mr. Vaillant
et m. le Doux. absente Mr. Lieutaud et deputatis prædictum
cautionem deposuit a se bene recte deque agebatur ipsum
initus et Mr. Vaillant ad suprema curia diffevoi. cum
abesset Mr. Fouveau nominatus est vir clarissimus Mr.
Fromentin antiquus universitatis rector, qui sententiæ
obviat. audito Mr. Vaillant Mr. le Doux et Mr. Fromentin
ex consilio dictorum virorum ejus libri ordinis et unanimi
suffragio procuratorum pronunciatus est absens Mr. Lieutaud,
et impugnatum Mr. Vaillant sic pronunciatum est, rejecta
postulatione Mr. le Doux. Cluquet.

Die 24 decembris hora 1ª celebrata est 1ª vespera, hoc ordinem
in pacello collegii Navarræ
die 25. hora 10ª cantatum celebratum est sacrum.
Die 26. novembris post sacrum habitæ sunt comitia universa
venerandæ nationis et quia in 2am. adventus dominicam
incidebat festum sancti nicolai, in diem lunæ sequentem
mensis diem dilata et celebrato festo sti nicolai
Eadem die habita sunt comitia deputatorum universitatis
apud amplissimum rectorem in dormano Bellovacæ. tres
supplices libelli porrecti sunt. legit deinde amplissimus rector sententiam
ex libro deprompta, quæ proponeretur iis qui provocarunt ab
honesto viro Mr. Coignard fundatum, voga votave nullenty et eum
plausa sententiam approbarunt omnes deputati. tum statutum
ut supplex libellus offerretur supremo senatui ingre
exponeretur Mr. grillet collegii nuper dicti de l'ave maria
primarium, ita se gereret, ille non haberet res dicti collegii
vastaverat grandia degeret in dicto collegio, vogaretur quæ est
supremus senatus juberet magistrum Grillet esse collegio
iis conditionibus quas æquitas et prudentia supremi senatus
approbandas judicavent supplicationes universitatis ad diem
jovis decembris decimam indictas punctis statutumque ut
universitas ad ædes sancti victoris procederet. Rebabit
provelera rector amplissimus se adisse questorem generalem
clarissimum virum D. D. Maehault et ab ipso postulasse
pro collegiorum domibus interioribus immunitatem a
tributo vicesimæ, et D. D. Maehault sibi respondisse a se
servanda fore universitatis jura nonnisi novi sele ex quos a
suis prædecessoribus fuerant servata, curaturumque ut
ut adiventus registris et recognoscetur utrum a vicesimæ
tributo immunis fuerit universitas pro ea parte domorum
quæ ad collegiorum interius pertinent. Cluquet.

Die 4ª decembris post sacrum in honorem sancti nicolai
celebratum pontificem et rogatus cui in festum immunitatis
conceptionis magistrum Dominet sacræ theologiæ doctorem
invitavit elegantí oratione et Mr. le comte in Baccalaureus
theologus. Cluquet

Eadem die hora 1ª celebrata est 1ª vespera et pontificem
vogavit ut cras in die pergeret. Cluquet

Die 5ª hora 8 matutina gratis sacrum celebratum vogavi pontificem
ut de beata virgine diceret et ab ipso elegans oratio habita est. Cluquet

Eadem die 2ª vespera celebratæ sunt hora tertia. Cluquet.

Die 16 ejusdem mensis post sacrum in collegio justitiano celebratum habita sunt comitia quadruvirali ad quæ electus est quadrumvir M. Bruneau Claquet.

Eadem die hora 10 apud matrem aulæ habita sunt comitia rectorio ac electus est M. Guevin Rector professor in sorbona olim Claquet.

Die 17 apud matrem in aula comitia matutina erat rector ferinstitutus a deputatis universitatis M. Guevin.

Die 27. decembris universitatis deputati equitibus cum adjuncto præeunte amplissimo rectore illustrissimum magistratum D. D. De Lamoignon nuper cancellarium galliæ deprecatum adierunt. amplissimi rectoris — orationi respondit et delegantur M. benigné illustrissimus cancellarius et post responsionem latinam idiomate habitam in gallico affatus est deputatos. Messieurs après vous avoir remercié en latin je vais vous parler français que je protegeray de tout mon pouvoir l'université et ses membres.

Die 31 decembris post sacrum de more celebratum hora 4ta matutina in aula sorbonica supplicem stipite cornu venerando ordine M. anfray Bacchalaureus theologus et celeberrimus cancellor M. hamelin præsidentes ipsi præcedente M. collet indoctorum bellonæo inquinto ordine professori. admissus est M. Anfray et sacramentum præstitit insuper cum venerandus ordo decrevit deputandos esse qui ipsi cum venerando M. hamelin venerandi ordinis nomine Gymnasiarcham gratias agerent ob præsentatum munus novamque provinciam professoriam, et deputati sunt M. Thevenin celeberrimus in theologia professor, et M. le vrak fidelissimus quæstor et M. le jumel æquissimus censor. Claquet

Die 2da januarii comitia mensibona habita venerandi in sorbonico sacello ad sacrum celebrandi solitum. Eadem die habita sunt comitia deputatis nominandis apud rectorem amplissimum in sorbonæo gymnasio in quibus meritissimus judicium retulit latum fuisse memorialem supplicem libellum quem supremo senatui offerendum decrevere deputati et eam movere pro ratione attulit: adierat ut dicebat illustrissimum procuratorem ejus nomine substitutum D. Barbarois qui ipsi autor fuerat ut non offerret memorialem libellum quem deputati decrevere offerendum in negotiis collegii dubitationem. movam hanc ingressus ipse est a deputatis judicatum est quæ pro ratione offerendum quod dictum supplicem libellum. Claquet

Die januarii — anno 1761 M. Thevenin celeberrimus in sorbonico professor et M. Le vrak fidelissimus quæstor et M. le jumel æquissimus censor et ego decimus M. hamelin illustrissimum rectorem universi venerandi ordinis nomine gratias egimus quod benevolum et fovere dictum nobis animum semper exhibuisset

nonnunquam fuere in renovandum ordinem bonarum voluntatem
testimonium exhibuisset assumendo inter his quos academiae
scholis profiteri deputavit, comitia exceptis reprobatis
illustrissimus rector nihil sibi magis cordi esse ostendit
renovando ordini quanti ipsum faceret, demonstrandi
occasionem habere cupiebat. Cluquet

Die 28. ejusdem mensis hora 10 rector amplissimus
cum quaestoribus adfuit facto quod quotannis
celebratus inergia renovatae fundationis Hieronymi Dubois
non habita fuit ob ratio pauca gymnasia caeli magistros
anno. Cluquet

Die 30 ejusdem mensis revocatis amplissimo rectori
renovandi ordinis comitiis obtuli dignum quid suppeditavit
magistratus deputati renovandis. Cluquet

Die 1mo februarii novelias petitionis rector
amplissimus sequentibus deputatis academiae
cum adjunctis Borgibois Guissinus augustissimae
regiae sodalitatis Delplanque ex provinciae delphinae
curas obtulit. Cluquet

Die 2 ejusdem mensis, portae novum de novo
celebratum in tabernis quid ab amplissimo rectore
et deputatis prevalerum fuerat retuli. Cluquet

Die 6 ejusdem mensis celebratum est sacrumque
singulis mensis 1mo sabbati die celebrari consuevit.
Cluquet

Eadem die post meridiem habita fuit ordinaria
comitia deputatorum universitatis adfuit nisi
honestus D. Dorsin architectus designatus a supremo
senatu qui promittit se designationes
domus universitate condendae in eminentiore loco
jam aedificandae. is quaesivit utrum domus ab universitate
condenda sic et nunc sic condenda foret ut ratio haberetur
aedificiorum quae aut jam erecta aut intendebat construere
universitas in interioribus aedibus. maxima
pars deputatorum dixit statuendum tantummodo
de domo sic et nunc aedificanda. honorandae nationis
procurator fidelissimae nationis procurator et ego idem
edundasse eadem nationes et subhaec clausula
subsignavi intendens meam non prononciationi esse
contrariam. Cluquet

Die 30 ejusdem mensis habita fuit extraordinaria
comitia deputatorum universitatis in forbonensi aula
autumnali. Debita orta inter adunitos vocatum
celsissimi judicis de academiam occasione domus
vocandi faciendae. ab universitate deputati fuere nisi fidelissimus
judicis et fidelissimus academiae quaestor et honestus
qui haec verba proferebant. Cluquet.

Die 28 ejusdem mensis extraordinaria habita fuit
comitia deputatorum universitatis in forbonensi aula
adfuit D. Delisle architectus qui dixit non posse
fieri demolitionem muri qui communis est inter academiam
et jam domus nisi altero muro parietis ejecto. designatus
est D. Dorsin qui judicavit utilem expedire demolitionem
hunc altiorem parietem qui quae ad magnificentiam
rectoriam et fidelissimi quaestoris viderentur ut ea
ejus relatione ab illustrissimo rectore privilegia fierent

necnon hujus pavimentis demolitis Blugnet

Die festa mensis martii post sacrum de more celebratum comitia habuit nonnulla a rectis in quibus vetuit quæ prævaleta fuerant inconvitiis deputatis omnium universitatis placuit nonnullis ordinis legi placitum deputatorum in gymnasium rationis admissi sunt Mi. Deschamps Baccalaureus theologus et Mi. Baccalaureus theologus Lexoviensis. Blugnet

Eadem die habita sunt ordinaria comitia deputatorum universitatis quid amplissimum rectori esset in forbona Dalesco. legit rector amplissimus epistolam d. Dauphin circa demolitionem propositam in tribunali habito die 28 mensis proximi elapsi. ex hac epistola constabat hanc inveridicam clavis demolitionem quam tanquam necessariam proposuerat d. de Blignieve minime necessariam esse sed tamen d. Dauphin eam utilem esse probabat ideoque omnes demolitionem propositam esse faciendam censuerunt eidem in comitiis pronuntiatum est. deliberata inter Mi. le Prieur collegii decanos primarium et hujus collegii professores duobus exceptis, circa scholasticos e scholas expellendi inconsulto gymnasiarcha ea de re mire vetuit causa cognita Mi. Lamelin rector et vigilantissimus collegii dominus Bellovacensis gymnasiarcha. ejus conclusiones recenti deputatis tribunalis academici confirmarunt ut per provisionem ut ajunt quo professores tenerentur jure expellendi de scholæ auditores inconsulto gymnasiarcha cui donec ad definitivam pronuntiatum est tribunal academicum post explorata in ipso collegio decretum quo nitebatur Mi. Le Prieur ut professoribus contradiceret interea negabantur quo professores ut sic ficri posset gymnasiarcham de expulsione auditorum moverent. Blugnet

Die 9a. ejusdem mensis habitum est tribunal academicum quid rectoris mensis ad aperiendum votatum proquam statutum fuit aperiendum esse votatum vetuit — Syndicus ad deputatos academicos de adhæsione nationum picardicæ et normannicæ declarationi facto d. Dauphin a deputatis academicis die sexta februarii legit amplissimus Syndicus exemplar hujus nostræ adhæsionis, cui quæ variationibus dictæ exercitus relatis quæ in litis decursu variationibus dictæ et facta fuerant, declarabamus nationes animo pacis motas adhæsisse placitis deputatorum universitatis circa condemnandam domum in qua Sanja vobæna nulla ratione habita intentionis aversæ ædificiorum quarum ædificandum aliquando condemnandæ essent, aut faciendi possent. distinxit meritissimus Syndicus inter adhæsionem ipsam adhæsionem et motivam adhæsionis. circa adhæsionem ipsam nullam movit difficultatem sed fuse adversum fatus est circa motiva quæ magnopere ipsi displicebant. nullam tamen variationum afferre potuit quæ probaret invalidam fuisse adhæsionem procedentia motiva, nec venerabiles patres poterant. Siquidem nihil inter his motivis dicebatur nisi quæ a variationibus jam dicta fuerunt, aliunde eadem jus habebant deputati in hanc motivorum additionem. si quid falsum si quid absurdum contineret pars motiva ea refellere licebat meritissimus Syndicus. cum grammaticali insuper a nobis allata motiva notavit

C.

meritissimus syndicus deprehendit quod loco dixerit
les membres, dixisse nos le surplus des membres, ekdixit
has voces le surplus pravum venerantiæ habere, poterat
dixisse nos l'université encorps a parole forcée,
ekdixit meritissimus syndicus nullam cadere de qua
agebatur talem fuisse conclusionem ac proinde dici non
posse l'université encorps, consequenter vocandas has voces
encorps. de nobis contendentibus nos non dixisse
aliunde non ea nobis mens inerat ek venerantiæ
toti matri academiæ debitæ dixisse, annuimus his capitibus.
De his omnibus deliberandum dixit meritissimus syndicus
& quod optabat, ea in deliberationem misit vocem
amplissimus ek. Guevin, exponens de negotio agi cujus
hæc motiva postent in senatorum mentibus generare
famam præjudicii in gratiam nationum picardiæ et
normanniæ, ubi lis disjudicanda foret. Sapientissimi
theologiæ ekmedicinæ decani cum ornatissimo
constantissimæ nationis procuratore censuerunt optatam
adhæsionem habere deputatos ac proinde nihil amplius
procedendum. consultissimus facultatis decanus dixit in
his votivis nationes contendentes fefe celebrare gravi
gravidentibus agentes coetus academiæ membris ac proinde
tollenda hæc motiva. ornatissimus honorandæ nationis
procurator protulit discenda et annihilanda esse hæc
motiva, vobis sic se habentibus dixit amplissimus rector
M. Guevin optare se ut ea de re conclusio non ferretur
& abiit. voces quas a nobis emendandas judicavimus
emendavimus expedite & audiente meritissimo syndico
tum adhæsionem tum adhæsionis gratificationem quam
equidem non approbavit, sed quam ne aversabatur quidem
refutavit ut constat ex relatione facta D. Doussin.
archivista & bibliothecæ

Die 1 mensis supplicationes habuit universitas ut moris est
ad eadem dies pravum sub invocatione sancti martini in
collegio sorbonæ & lusses.

Die 22 mensis martii extraordinem habita fuit comitia
deputatorum universitatis et statutum nonnisi condecendas
pro gratiarum actionum ædes universitatis in via
universitatis jacentes contradicentibus picardiæ et normaniæ
procuratoribus. & Huguet.

Die vigesima quarta ejusdem mensis post pravum de more
in haveriani collegii fuello celebratum comitia habuit
annexanda natio in quibus dixi mentus quod supra meritum
benigni contulerunt me supra debitum si fieri posset
gratum vicissim, proinde deo gratias agendas esse a memorando
ordine 1° eligendum procuratorem cum 2° quadrumaleonum
electus est procurator M. Prost celebrissimus humanitatis
professor in sorbona & lusses deinde electus est magister hubert
quadrumanus. & Huguet.

acta et decreta

Venerandæ Normanorum Nationis

procuratore

magistro aug. Guill. Jos. Rose

presbytero Rothomagensi,

in Collegio Sorbonæ plestæo litterarum professore,

a die 24ª mensis Martii

anº 1451.

Die 24ª mensis martii, post sacrum de more celebratum, habita sunt ordinaria venerandæ nationis comitia, in quibus procurator electus sum, et continuò inter manus vivi clarissimi d. pluquet ex-procuratoris sacramentum præstiti. Rose

Eodem die horâ decimâ apud Mathurinenses comitia ordinaria. Supplicibus omnibus in dicis it præclara præclaræ artium facultas. orationem ab ampl. rectore Nic. Guerin habilam in commentariis universitatis inscribi voluit, ipsique fasces rectorios a lectissimis quatuor viris unanimi voce prorogatos libentissimè approbavit et confirmavit. Rose

Die Sabbathi 3ª mens. aprilis, post missæ sacrum habita sunt venerandæ nationis comitia per schedulam convocata. omnibus de more servatis, 1º venerandæ natio rata et grata habuit quæcunque gesta sunt et decreta novissimè a deputatis universitatis in negotio domûs ædificandæ in viâ s. ti jacobi. 2º exemplar seu descriptionem d. Doutlin archit. libentissimè approbavit. 3º omnes, si quæ extiterint, oppositiones sivè intercessiones annullavit. 4º artifices de more antiquo eligendi potestatem tribunali reliquit. / Rose

Eodem die habita sunt comitia ordin. deputatorum univers. in Collegio Sorbonæ plestæo, in quibus negotium de domo ædificandâ in viâ San-jacobeâ, pravâ et simplici fidelium et venerandæ nationum adhæsione finitum tandem et sublatum est. / Rose

Die 20ª mensis aprilis, horâ septimâ matutinâ, in matutinis ~
Synodus academica demore celebrata est, in quâ præsentes ~
laudati beneficiarii ac præsertim vigilantissimi Ecclesiarum ~
pastores: unus duntaxat, qui nullum quidem vitæ signum ~
dedisset, pœnâ academicâ est mulctatus. / Rolle

Die sabbati 8ª maii, sacrum quod primâ propter pluviam et ~
o jacobi apost. festum celebrari non potuerat, celebratum est. ~
Post sacrum Comitia menstrua, in quibus accessit supplex ~
pro regentia et Scholis, juve magisterii artium et baccalau- ~
reatus vir clarissº M. Berthe baj. et cunctis suffragiis ~
admissus est. / Rolle

Eâdem die octavâ hujus mentis, Comitia ordin. deputatorum ~
universitatis apud amplissº rectorem in Collegio Sorbonæ plessæo ~
horâ post meridiem primâ habita sunt; supplicibus pro ~
litteris nominationis postulata concessa. 2º placuit litem ~
in domo Cholletæâ de more procuratorio ortam, singulis ~
secretò auditis, ad ordinarios superiores remitti. / Rolle

Die 5ª mensis junii, post sacrum in sacello Collegii harcurriani ~
demore celebratum Comitia ordin: supplicavit pro regentiâ ~
et Scholis, juve magisterii artium et baccalaureatûs, vir ~
clarissº M. Gusdon Rol. omnibus de more servatis, nullo re- ~
clamante, in gremium ven. ordinis admissus est. / Rolle

Eâdem die, horâ post meridiem primâ, apud amplissº rectorem ~
Comitia deputatorum universitatis, in quibus supplex accessit ~
pro litteris nominationis, cui postulata concessa. in hyeraudito ~
meritissimo syndico de rebus ad Collegium delaveriani aspec- ~
nentibus, placuit M. Grillet hujusce domûs primariun ~
non posse diutiùs in ea permanere; libellum supplicem judi- ~
cibus præsentari, ut, si fieri possit, gradûs primarii ~
muneve et dignitate privetur. / Rolle

Die 23ª mensis junii, horâ sextâ matutinâ, post sacrum ~
in sacello Collegii Justiniani à vigilantissimo ejusdem ~
Collegii primario demore celebratum, vir clarissimus ~
M. Gardin Durnesnil celeberrimus in regiâ Navarriâ ~
humanitatis professor, nemine refragante, quadrumvir ~
electus est, solitumque præstitit sacramentum. / Rolle

Eadem die ejusdem mensis, horâ decimâ matutinâ apud
matturinenses Comitia ordinaria, in quibus praeclara
artium facultas fasces rectorios a celeberrimis quatuor
viris amplissimo rectori, unanimi consensu, prorogato
libentissimè confirmavit. Cætera de more. / Rose

Die 28ª post sacrum, horâ sextâ matutinâ, in sacello harcuriano
de more celebratum ordin. Comitia habita sunt,
in quibus ego procurator electus et nominatus, 1º quatuor
qui exciperent rationes quæstorias, scilicet m.m. Nicolaum
Juillard licentiatum theologum vigilantiss. Collegii Navarræ
prinarium, Petrum Fournier baccalaureum
theologum, 2º Joannem Baptistam Gardin Dumesnil in regiâ
Navarrâ celeberrimum humanitatis professorem, Nicolaum
Hebert celeberrimum in Lexovæo litterarum professorem,
3º quatuor qui tentarent candidatorum magisterii in artibus
vires, nempè m. Franc. Brenet licentiatum theologum
celeberrimum humanitatis in harcuriano professorem, virum
procuratorium, Nicolaum Rollard licentiatum theologum
celeberrimum in dormano bellovaco philosophiæ professorem,
Julien baccalaureum theologum, Bidelle baccalaureum
theologum; a me nominatos approbavit ven. natio. / Rose

Die 1ª mensis julii, horâ post meridiem quartâ, quæstorias
rationes excepimus Ego ven. nationis procurator, Censor in legerv.
m. Lebrumel, m. L'hermite decanus, Cætrique ad eas
expungendas deputati: quibus visis, quæstoris diligentiam,
fidelitatem ejusque in rebus gerendis sagacitatem laudavimus
multùm et probavimus. / Rose

Die 2ª julii, visitationis B. virginis festo, sacrum de more; die autem
Sabbati 3ª julii, sacrum, uti fieri solet, celebratum est. / Rose

Ead. die 3ª hujus mensis, Comitia ordin. deputatorum universi-
tatis apud amplitt. rectorem. his in Comitiis supplicibus
pro litterris nominationis indulsit tribunal academicum. placuit
etiam errorem, qui in descriptione m. Doullin architecti
palat, emendari. / Rose

Die Sabbati 4ª mentis augusti, horâ sextâ matutinâ, post sacrum demorè celebratum habita fuit comitia, in quibus placuit 1º literas supplices, omnibus omnino votis, in gremium ven. ordinis admitti, scilicet Julium, rectorem M. Demotteville clericum et canonicum Rothomagensem, virum non minùs pietate et doctrinâ, quàm parentum titulis et insignibus nobilem, Ludovicum, Anton. Levacher presbyterum Ebroic. Andream, Nic. Semilliard de Sovilliers acolythum Rothom.; verùm quia M. Demotteville supplicavit pro regentiâ et scholis jure cantûm magisterii artium, ut satis motivo est, cum quis ambit societatem Sorbonicam, suffragio, donec litteras baccalaureatûs attulerit, non gaudebit. 2º placuit etiam libellum supplicem judicibus iterùm præsentari, ut lis inter ven. ordinem et haredem M. de Defonteinesorta, quàm primùm conficiatur; 3º postulata D. Lobreau de Sourville archiatri requisiti, publicè enim valentibus et consitentibus ipsissimus MM. pluquet et procurator et L'hermite prodecano, nullam huic ullâ in re ven. Matis provisionem demandavit. /. Rose

Eadem die, horâ post meridiem primâ, habita fuit apud amplissimum rectorem in collegio Sorbonæ plenissimo de pluribus universitatis comitia ordin. in quibus placuit 1º septem et quinquaginta supplicibus pro litteris nominationis postulata concedi; 2º litteras pedagogii sub clientelâ universitatis M. Damiens ambian. dari; 3º præmium ex liberalitate D. Joan. Baptistæ Coignard duplex in annum proximum quàm primùm publicè annunciari. /. Rose

Die 12ª mensis aug. horâ post meridiem quartâ, habitum est in ædibus Sorbonicis tribunal academicum, cinque licentia aperiendi pædagogii in vico de maisons M. de Grumeau clerico parisino concessa est. Deinde post habitam a viro clarissimo M. Levoi eloquentiæ professore in collegio Cardinalitio, elegantissimam orationem, facta est, præsente supremo senatu, præmiorum distributio. /. Rose

die 14ª ejusdem mensis apud naturienses habita sunt
præclaræ artium facultatis ordin. Comitia. 1º designatos
ab utroque Cancellario ad tentandas candidatorum probe secundo
examine vires elegit et nominavit ven. natio; 2º omnibus
supplicibus annuit; 3º placuit ne in posterum, sivé dignissi-
mi prolancellarii, sivé meritissimi Cancellarii, in Comitiis præ-
claræ artium facultatis appellentur. /. Rose

Eod. die prima vespera, postridiè verò, die Assumptionis, B.V.
Mariæ missa demore. /. Rose

Die Sabbati 28ª mensis aug. habitum est in antecessum
apud amplitt. rectorem tribunal academicum. 1º duo-bus
supplicibus pro litterio nominationis indulsit; 2º stamma in
aulâ domûs S.tæ Barbaræ apponi placuit. /. Rose

Die Sabbati 4ª mensis septembris, horâ tertiâ matutinâ,
post sacrum demore celebratum, habita sunt ven. ordinis
Comitia ordin; in quibus sermonem habui de lite ortâ inter
ven. nationem et D. Lobreau de Fourville architectum.
placuit iterùm postulationis D.i Lobreau nullam habendam
esse rationem. /. Rose

Die 7ª ejusdem mensis, prima Nativitatis vespera,
postridiè hora 10ª missa de more celebrata est. /. Rose

Die Sabbathi 2ª mensis octobris, horâ 7ª matutinâ
in harcuriano post sacrum Comitia, in quibus placuit
unanimi voce, cunctis suffragiis postulationem
D. Lobreau de Fourville repudiari. /. Rose

Eadem die, horâ post meridiem primâ, apud
amplissimum rectorem in plenas deputatorum
universitatis Comitia ordin. in quibus nihil
actum dictumve, quod ad nos spectat. /. Rose

Duodecimâ die ejusd. mentis processit universitas ~
amplissimo atque honorificentissimo Comitatu ~
ad eidem deo sacram sub invocatione S.ti Ludovici ~
in regiâ invalidorum domo. Stabant in aulâ ~
tum exteriore, tum interiore, longo ordine, sed ~
a dextris tantùm, armati milites; aderant ante ~
Ecclesiam in gradibus præfectus ipse hujusce domûs
ducesque militum; intrà verò clerus; atque ità,
tympanis, tibiis aliisque instrumentis resonantibus,
ingressa est in regiam invalidorum domum ~
primogenita regum filia parit universitas S. ~
missa ab illustrissimo D. archiepiscopo Debaumont
celebrata. Post missam, Te Deum, qui hymnus
Eucharisticus a centum viris in arte musicâ peritissimis, omnibus plaudentibus, cantatus fuit. Deinde
eodem honore, quo ingressa erat, eodemque Comitatu ~
rectorem usque ad ultimam domûs portam Comitantibus tum præfecto, tum ducibus militum, egressa
est universitas, rediitque ad Maturinenses. Ibi
tum quatuor et vigenti altribus, quadragenta verò
Oben. Matio, singulis sportulam distribuit. Rolle

Eadem die, seu potiùs die 14ª ejusd. mentis, in haurtiano ~
post missam Comitia demore. in his quadrumvir Electus est ~
M. Rolland in Collegio dormano Cellovaco celeberrimus
philosophiæ professor. I. Rolle

Eadem die, horâ 10ª apud maturinenses Comitia ordin.
omnibus suppliciis postulata Concessit præclara ~
artium facultas; tum fasces rectoris viro
clarissimo M. Guerin ~ a quatuor viris promul-
gatos confirmavit. I. Rolle

Die 22ª ejusd. mensis de more post vesperas Ill. Romani pontificem rogavi, ut postri diè pergeret; die verò 23ª, horâ attentâ post missam, pontificii viro clarissimo M. Hebert in laxo vaco celeberr. litterarum professori gratias quam maximas egi, eumque rogavi, ut laudes nostræ ven. Nationis patronæ illustrissimo debitas exolveret, quo sancto munere, proximâ sacrum diâ, hâque et omnium, quotquot aderant, pietate, perfunctus est. I. Rose

Die 27ª mensis octobris, horâ 7ª matutinâ, habita fuit apud Maturinenses Comitia Censoria, in quibus suum in Censorem elegit Ven. Natio virum clarissimum M. Gardin Dumesnil in regiâ Navarræ celeberrimum litterarum professorem. Sacramentum, ut moris est, præstitit. Admittit in suum gremium virum clarissimum Petrum aug. Godard de Belbeuf. rot; eâ tamen lege, ut suffragio privatus maneat, donec baccalaureæ alias litteras attulerit. 3º ut habita ab amplissimo rectore oratio elegantissima in Commentarios universitatis referretur atque inscriberetur postulavit, atque ita, idem honor. et constantissimâ postulantibus conclusit rector. I. Rose

Die sabbati, 6ª novembris, horâ 7ª matutinâ, in Barbarianis sacrum de more celebratum est; die verò 21ª, festo præsentationis B. M. V. missa, quia dies dominica. I. Rose

Die 24ª ejusd. mensis, horâ primâ, in festum S. Catharinæ vesperæ; postri diè verò, horâ decimâ matutinâ sacrum de more celebratum est. Dein Comitia, in quibus, audito primùm integerrimo Censore M. Gardin Dumesnil, placuit 1º hæredibus M. Desfontaines tempus ob summam inopiam ad solvendum dari; 2º parlerum aliquam de debito extrahi et remitti; de cæteris tamen vesiis tuto sit, solvantque debitores tempore statuendo. 3º eos d. quos ci rcd. Le Breuil, deputatos nominavit Ven. Natio, qui veris Consiliis, operâque d. de Lorey champs procuratoris quàm primùm conficiant. I. Rose

Die vener. 29ª mensis octobris, horâ 11ª matutinâ in Collegio Harcuriano habita fuit Ven. Nationis Comitia extraordinaria per schedulam convocata, in quibus placuit nullam habendam esse rationem postulationis architecti D. Lobreau de Jourville, quam postulationem omninò rejicit ac repudiat Ven. Natio.

Enimverò declarat Ven. Natio, quod verum jam accidit, ÿ ª aug. 4ª septemb. 2ª octobris 1751, nullo contradicente, cinò omnibus omninò idem fatentibus confitentibus que, scilicet se, neque descriptiones, neque opera, de quibus nunc agitur, nequidem ipsum architectum Lobreau nosse, nedum hæc aut alia commiserit vel mandaverit. Quæ, rebus ità manifestis, ubi hoc in negotio nomen Ven. Nationis interpositum fuerit, hoc insu meritò positum, et absque ullâ auctoritate scriptum fortiter declarat atque improbat.

Atque ità deputatos unà cum procuratore appellavit et nominavit M. M. L'hermitte, prodecanum, Gardin Dumesnil Censorem, quæstorem Leral, Guillard de Brevnet vivos procuratorios, quibus universam atque integram potestatem tribuit, ità ut nomine et sumptibus Ven. Nationis omnia hæc in re fiant et conficiantur; et ità a me procuratore conclusum est, cui conclusioni nos subscripsimus. / Rose

Die Sabbati 4ª decembris, sacrum celebratum est, item die 6ª, festo S^ti Nicolai cuncta demore. / Rose

Die 7ª ejusd. mensis i. vesperæ, postridiè vero, festo S. virginis sine labe conceptæ sacrum demore celebratum est. / Rose

Die Lunæ de crastino tertio mensis decemb. processit universitas ad eadem sacra subin vocatione Sta Genovefa adverat Ven. abbasi; cætera demore. / Rose

Die 14 ejusd. mensis, in jus Stitiano, ubi quadrum vir Electus est M. Hebert; deindè horâ decimâ apud maturinenses Comitia ordin. in quibus omnes nationes fasces vexatorios viro clarissimo M. Guerin æquatos virgis provocatos confirmaverunt. / Rose

Die Sabbati 8.ª mensis 9januarii 1752 in harcuriano sacrum de more; ad. die, horâ dictâ, apud amplissimum rectorem in plena Comitia ordin. /. Rose

Die 3.ª ejusd. mensis paribus, postridie vero Bertalis cereos, uti fieri solet, obtulit universitas: de quibus die 2.ª februarii veteli in Comitiis, quæ post sacrum de more habita sunt, placuit etiam viros clarissimos M. M. Abelin vigilantissimum Collegii harcuriani provisorem, et sapientissimum coadjutorem Louvel ad diem natalem regis aug.; qui dies ex votis M. Delawager in Sorb. ordine celebratus, vocari /. Rose

Die Sabbati 5.ª februarii, horâ postmeridiem primâ, habita sunt apud amplissimum rectorem in Sorbonæ plena deputatorum universitatis Comitia ordin; in quibus, lectâ censurâ F. facultatis latâ in thesim in Sorbonâ propugnatam die 18.ª novemb. 1751, a M. 9joanne martino Deprades, presbytero montalbanensi, ejusd. facultatis baccalaureo, lectoque cum notis Censoriis D. archiepiscopi paris. mandato, postquam per singulos omnes loto corde detestati sunt, placuit 1.º nullas a fidelissimo scribâ nominationis litteras 9joanni martino Deprades in posterum dari; 2.º in commentariis ad marginem, ubi nomen Deprades legitur, talem a tribunali latam fuisse sententiam annotari; 3.º ne litteræ nominationis, quas modò obtinuit Deprades, ipsi prodirent, placuit patronos, de quibus agitur in litteris, quasi præmun. de hâc sententiâ certiores fieri, ut omnibus compertum sit, omnesque audiant litteras nominationis tali viro ab universitate amplius non dari, obtentas quæ improbari. /. Rose

BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ

Die Sabbati 12ª ejusd. mensis, horâ post meridiem secundâ, rector amplissimus cum ceteris deputatis unâ profectus est ad lustrandum Collegium Mignon, vulgo degrandmont acta hâc in re et decreta tribunalis academici, si quid opus erit, singula enim narrare haud breve, apud fidelissimos scribam videre licet /. Rose

Die 15ª qui Natalis est regis aug. sacrum in Collegio harcuriano solemni ritu de more celebratum est. adierant rector ampliss. quatuor procuratores ornatissimi. syndicus et prosciba fidelissimus. Eò ordine, quo venerant, omnes in Collegium Sorbonæ plesseum regressi sunt /. Rose

Die Ven. 18ª ejusdem mensis, horâ 9ª matutinâ è Collegio Sorbonæ plessæo profecti sunt rector ampl. et deputati cum adjunctis, serenissimam principem fato functam, aquâ lustrali vitè aspersuri. Vir clarissimus D. Dabrezà Cerimoniarum magister excepit nos, duxit et reduxit /. Rose

Die Sabbati 4ª mensis martii, horâ septimâ matutinâ, sacrum in harcuriano: horâ verò post meridiem primâ, comitia deputatorum ordinaria apud amplissimum rectorem in Sorbonæ plessæo, in quibus nihil ad nos /. Rose

Die 21ª hujus mensis, horâ undecimâ matutinâ, magnum vitium magistrum regia mandata deferentem, ut exequiis augustæ principis nuper fato functæ præsens adhiberet universitas, in ædibus Sorbonæ plesseis, solito more excepimus /. Rose

Die 24ª ejusdem mentis, horâ octavâ matutinâ, collegiorum bonæ plebis prefecti sunt rector ampliss. et deputatores universitatis, quisque cum adjuncto, ad justa funebria, qua regis justissimi augustissimæ principi persoluta sunt in Ecclesiâ regalis abbatiæ sti Dionisii. Rolle

Die 27ª mentis martii, horâ septimâ matutinâ post sacrum in hac urbe more celebratum, comitia per mandatum ampl. rectoris in hanc diem translata, habuit Veneranda Natio, in quibus, postquam gratias egit, audito integerrimo censore, M. Lehumel vir censorius, omnibus curis, omnibus doctrinâ, ingenio moribusque optimis probatissimus, unanimi voce, cunctis suffragiis procurator electus est, ac sacramentum præstitit. Ego vero quadrumvir. abhinc die suffragio gaudet vir clarissimus M. hector Dermotteville, ità electus procurator Rolle

Acta et secreta

Venerandæ Normannorum

nationis Procuratore Magistro

Joanne Francisco Le Fevre

Presbitero Lexoviensi

Licenciato Theologo à die

Vigesimâ Septimâ mensis

Martii

1752.

Die 27ª martii anni 1752 comitiis, quæ in hanc diem mandato rectorio à 24ª ejusdem mensis translata fuerant, post sacrum habitis horâ 7ª in harcuriano, omnium tribulium suffragio fascibus procuratoriis donatus sum magister Rose celeberrimus grammaticæ professor in Sorbonæ-plasseo, qui anno præcedenti non sine decore procuratorium munus gesserat, in quadrumvirum electus est.

Le Jumel.

Eâdem die horâ 10ª communi plausu excepta habita est oratio ab amplissimo rectore magistro Guerin celeberrimo eloquentiæ professore in Sorbonæ-plasseo, ejus fuit ponderis ut in commentariis universitatis inscribi venerandus ordo postulaverit, in eâ totus erat amplissimus rector in tenendis partibus religionis adversùs thesim Deismo faventem propugnatam in scholis Sorbonicis à Joanne Martino de prades presbitero montalbanensi die 18ª novembris anni proximè elapsi. memoris animi specimina quàm potui maxima brevi oratione dedi venerando ordini. vatis et gratis habitis quæcunque gesserat amplissimus rector in suo trimestri magistratu litterisque commendatitiis ipsi concessis, simul confirmato in quadrumvirum magistro Rose matutinis horis electo, damnavit veneranda natio pro suo jure prædictam thesim, ejusque authorem ex albo præclaræ artium facultatis expungi voluit et omnibus juribus privilegiis ac prærogativis ad hunc gradum pertinentibus privari. Supplicibus variis varia postulantibus indulgendum censuit exceptis duobus immunitatem ab onere scribendi postulantibus, altero qui non morbi testimonium medici parisiensis afferebat, altero qui rationibus nullius ponderis utebatur. et ita est à me conclusum.

Le Jumel.

Die Sabbati 1ª aprilis horâ post meridiem 2ª tributalis academici comitia apud amplissimum rectorem habita sunt in quibus duo supplices pro litteris nominationis accesserunt quibus postulata concessa sunt.

Le Jumel.

Die Sabbati 8ª aprilis post sacrum solitum in sacello harcuriano duplex sacrum indixi in diem 15am ejusdem mensis pro refrigerio animarum magistri Collibeaux et Magistri Couture demortuorum.

Le Jumel.

Die 11ª aprilis horâ 7ª matutinâ habita est synodus academica in quâ qui adfuerunt beneficiarii laudati sunt, absentes ob legitimam causam excusati, cæteri verò qui absentiæ causam legitimam patefacere neglexerunt pœnis academicis mulctati. quatuor se steterunt supplices pro litteris nominationis quibus postulata concessimus. Le Jumel

Die 15ª aprilis duo sacra in sacello harcuriano celebrata sunt pro refrigerio animarum magistri collibeaux et magistri couture tribulium demortuorum.

Le Jumel.

Die Sabbati 6ª mensis maii post sacrum de more horâ sextâ matutinâ in sacello harcuriano, alterum celebratum est à pontifice lexoviensi pro festo Sti joannis in hanc diem incidente eâdem die horâ 1ª pomeridianâ habitum est tribunal academicum. in quo nihil actum est quod notari postulet Le Jumel.

Die maii 9ª celebratâ horâ 10ª in festo Sti nicolai missâ, habita sunt venerandi ordinis comitia in quibus subsignatum est instrumentum quo iterum locatur dominis benoist et caillard domus sita in viâ vulgò du foüare.

emolumenta censoria 50ff

emolumenta quæstoria 100ff

annua merces 11ff apparitoris 42ff

emolumenta muneris censorii quæ erant tantum quinque librarum aucta sunt quadraginta quinque libris, emolumenta verò muneris quæstorii quæ erant duodecim librarum aucta sunt octoginta octo libris. et conclusi. in iisdem comitiis annua merces primi apparitoris quæ erat triginta et sex librarum duplicata est et sic est à me conclusum

Le Jumel.

Le Jumel.

Die Sabbati junii tertiâ matutinis horis solitum celebratum est sacrum. Serotinis horis habitum est tribunal academicum in quo se stiterunt tres supplices pro litteris nominationis quibus postulata sunt concessa. Le Gumel./.

Die 23ª junii post sacrum in collegio Justiniano à vigilantissimo hujus collegii moderatore celebratum, magister Le Mercier vir procuratorius in utroque jure baccalaureus quadrumvir electus est, solitumque sacramentum præstitit. Le Gumel./.

Eâdem die horâ decima comitia ordinaria apud mathurinenses habita sunt, in quibus, ratis et gratis habitis quæcunque gesserat amplissimus rector in suo trimestri magistratu, confirmato quadrumviro matutinis horis electo, rectorii fasces amplissimo rectori unanimi consensu prorogati sunt. Supplicibus variis varia postulantibus indultum est. Le Gumel./.

Die 26ª junii tribunal academicum extra ordinem habitum est in quo deliberandum venit circa propositiones factas à viro illustrissimo Daguesseau de locatione domûs vulgò l'hôtel de l'université, quæ quidem deputatis non placuerunt Le Gumel./.

Die 28ª post sacrum horâ et in loco solitis celebratum, à me octo viri appellati sunt quatuor ad expungendas rationes fidelissimi quæstoris scilicet M. Cheron humanitatum in collegio harcuriano professor, M. Le mercier in utroque jure baccalaureus vir procuratorius, M. Louvel humanitatum in collegio grassinæo professor, et magister de Bocquemare baccalaureus theologus. quatuor autem ad tentandas vires baccalaureandorum in artibus, scilicet MM. le couturier, Louvel, hullot, et Guesdon omnes baccalaurei in theologiâ munus quæstorium M. le rat collegii Justiniani primario prorogatum est. Le Gumel./.

Die 1ª julii sacrum solitum celebratum est horâ sextâ matutinâ in sacello harcuriano. vespertinis horis habitum est tribunal academicum in collegio Sorbonæ-plesseo ubi se stiterunt plures supplices pro litteris nominationis quibus postulata concessa sunt Le Gumel./.

Die 2ª julii sacrum de visitatione beatæ Mariæ virginis de more celebratum est. Le Gumel./.

Die 5ª julii fidelissimi quæstoris rationes excepimus ego ven. ordinis procurator, censor integerrimus M. Gardin, M. L'hermite sapientissimus decanus cæteriique tribules ad id deputati, quibus visis et expensis sedulò, nihil repertum est quod non fidelissimi quæstoris œconomiam studium que in ven. ordinis commoda testaretur. Le Gumel./.

Die 22ª julii habitum est extra ordinem tribunal academicum in quo de rebus ad solemnem præmiorum distributionem pertinentibus actum est. Le Gumel./.

Die 3ª augusti facta est in scholis sorbonicis solemnis præmiorum distributio post habitam à clarissimo viro Magistro Le Beau celeberrimo eloquentiæ professore in collegio grassinæo oratorem minimè à tanti viri famâ degenerem. frequentes aderant omnium ordinum viri inter quos eminebant senatores. ipse senatûs princeps primi victoris capiti coronam imposuit. Le Gumel./.

Die 5ª augusti post sacrum solitum unoquoque primo mensis sabbatho, de rationibus quæstoriis egi notumque tribulibus feci nobis mille quadringentas et aliquot libellas superesse. Le Gumel./.

Eâdem die horis vespertinis coram tribunali academico se stiterunt quinquaginta et unus supplices pro litteris nominationis, quibus postulata concessa sunt. actum est de restauratione domûs vulgò dictæ l'hôtel de l'université. Le Gumel./.

Die 14ª augusti octoviralia apud mathurinenses habita sunt comitia in quibus designati ab utroque cancellario bini è singulis nationibus ad tentandas vires licentiandorum in artibus a singulis nationibus confirmati sunt. apud nos apud beatam Mariam Magister vray litterarum professor in cardinalitio electus est, apud beatam genovefam verò Magister L'hermite in utroque jure baccalaureus. Le Gumel./.

Eâdem die vesperæ in pervigilio assumptionis B. M. virginis in sacello harcuriano cantatæ sunt et postridiè missa solemnis eodem in loco celebrata est horâ decimâ matutinâ. Le Gumel./.

Die 26ª augusti in antecessum habita est synodus academica in quâ unus supplex pro litteris nominationis accessit cui postulatum concessum est. actum est etiam de supplicationibus extraordinariis pro gratiis deo agendis de restauratâ serenissimo delphino valetudine Le Gumel./.

Die 4ª 4bris apud amplissimum rectorem excepta et probata sunt fidelissimi academiæ quæstoris rationes quibus pro venerandâ natione cum deputatis subscripsi. Le Gumel./.

Eâdem die horâ et in loco solitis primæ vesperæ recurrente nativitatis B. M. festo, postridiè verò missa celebrata sunt. hanc diem mandato publicè affixo indixeram ut gratiæ deo omnipotenti ob restitutam serenissimo Delphino valetudinem agerentur. ideò solemni ritu cantatus est post missam hymnus eucharisticus te deum. Le Gumel./.

Die sabbathi 7ª 8bris horâ 7ª post missam unoquoque 1º mensis sabbathio solitam, habita sunt venerandi ordinis comitia, in quibus veneranda natio fidelissimo suo quæstori magistro le Rat fecit potestatem remittendi plenè et integrè gressiones et intercessiones ab eodem, nomine venerandæ nationis, factas, manus inter conductorum, inquilinorum, omniumque erga hæreditatem magistri fontaine dictæ nationis olim quæstoris obligatorum, simulque actis ad id necessariis subsignandi. et ita est à me conclusum Le Gumel./.

prædicta conclusio gallicè reddita in litteras publicas relata est in gratiam hæredum. illa manûs-missio eâ lege concessa est ut prædicti Fontaine — hæredes mense martio proximo exsolverent fidelissimo quæstori sexcentarum librarum Summam quâ se chirographo erga venerandum ordinem obligaverunt, jam hodie solutis sexcentis libellis. voluerunt venerandi tribules ut nulla haberetur ratio ducentarum circiter et quadraginta librarum quæ supererant solvendæ. eas siquidem ob collata in nos à Magistro Fontaine beneficia ejus hæredibus dono dant. et ita est a me conclusum.

Le Gurmel /.

eâdem die horâ pomeridianâ tribunal academicum habitum est in collegio Mazarinæo quò denigraverat amplissimus rector. tres se stiterunt supplices pro litteris nominationis quibus postulata concessa sunt. renovatæ sunt nomine viri illustrissimi domini Daguesseau. propositiones circà locationem domûs vulgò l'hotel de l'université, quæ non sine repugnantiâ acceptæ sunt eâ lege ut pactionis libello subsignantibus nobis septuagies mille librarum ac præterea post ejus mortem quinquies mille librarum summa solveretur, eâ etiam lege ut impensæ in resarciendâ domo quadragies mille librarum aut ad summum quadragies et bis mille librarum non excederent summam: cujus legis se sponsorem præbuit M. le nevreu meritissimus syndicus. ut autem appareat quibus rationibus innixi huic pactioni annuimus hic describo computationem ab academicis notario factam quâ contendit hanc pactionem multi nostrâ interesse. Le Gurmel /.

L'université en faisant à son hotel les reparations necessaires pour — pouvoir le loüer et qui montront a plus de 40000 ll peut esperer de le louer par an 7000 ll ce loyer pendant 20 ans produira ------ 140000 ll

Sur quoy elle doit deduire

pour le 20e pendant ces 20 années a 420 ll par an	8400 ll
L'entretien des couvertures a 100 ll par an	2000 ll
reparations annuelles evaluées au plus bas a 300 ll par an	6000 ll
Le prix principal qu'elle empruntera pour faire les reparations ...	40000 ll
Les arrerages pendant 20 ans De cet emprunt a 2000 ll par an.	40000 ll
total a deduire	96400 ll

43600 ll

au moyen de quoy l'université n'aura tiré de net Du loyer de son hotel pendant 20 ans que 43600 ll les reparations faites

Resultat de ce que l'université retire de net de son hotel en faisant le bail à vie de Mr Daguesseau et faisant le calcul pendant 20 années. Mr Daguesseau paye comptant 70000 ll dont 40000 ll seront employées à payer les reparations partant reste seulement 30000 ll dont le principal appartient à l'université cy ..... 30000 ll

cette Somme produira a l'université 1500 ll par an ce qui fait pour 20 ans ..... 30000 ll

elle recevra aprés le decés de Mr Daguesseau ..... 15000 ll

total De ce que l'université retirera de son hôtel pendant 20 années Les reparations payées ..... 75000 ll

par le calcul cy dessus elle ne retire que ----- 43600 ll

partant elle a dans cette affaire un benefice réel de ---------- 31400 ll

notandum post hanc conventionem supervenisse necessitatem multa resarciendi tabulata quorum nulla erat mentio in refectionum descriptione. ac proinde nova sumptuum materies, utinam non crescat magis ac magis. Le Gurmel /.

Die 12ª 8.bris ritè processimus ad eadem deo sacrum sub invocatione Sti Ludovici in collegio Mazarineo ubi præter solita supplicationum argumenta gratias egimus deo opt. max; pro restitutâ serenissimo Delphino valetudine. Le Jumel.

Die 14ª 8.bris post sacrum in sacello harcuriano, habita sunt venerandæ nationis comitia in quibus verba feci de locatione domûs vulgò l'hotel de l'université, conditiones antea vetuleram, in quadrumvirum electus est M. Basset licentiatus theologus celeberrimus philosophiæ professor in collegio harcuriano et ita est à me conclusum. Le Jumel.

eâdem die horâ decimâ apud mathurinenses confirmato in quadrumvirum M. Basset, supplicum postulatis concessis, non sine disceptatione prorogati sunt fasces rectorii magistro Guerrin celeberrimo eloquentiæ professori in collegio Mazarineo; licet enim ejus biennio electio mensem octobrem non transcurrisset. Le Jumel.

magistratui tres menses decessent, votis tamen academiæ satisfactum fuisset si rectoris

Die 21ª 8.bris in antecessum festi Sti Romani vesperæ. rogavi pontificem ritè inventum sacrificium postridie offerret, quod peractum est. Le Jumel.

Die 27ª 8.bris comitia habita sunt in quibus munere censorio, annuentibus imò plaudentibus omnibus donatus est M. Guillard licentiatus theologus, vir procuratorius et collegii thesaurarii gymnasiarcha. et conclusi. Le Jumel.

Die Sabbathi 4ª 9.bris missa horâ et in loco solitis. vespertinis horis tribunal academicum in collegio Mazarineo habitum est in quo tres supplices pro litteris nominationis se stiterunt his postulata concessa sunt. alter se stetit supplex M. Billet ludi magister postulans ut sub clientelâ academiæ reciperetur, quod ipsi non concessum est nisi eâ lege ut discipulos in collegium pleni, ut vocant, exercitii docendos mitteret. deputati nominati sunt qui de ejus moribus doctrinâ &c. inquirerent. præterea ad tribunal accessit M. Daireaux doctor theologus è regiâ societate primarius collegii, grassinæi, deputatis notum facturus, se virtute septennii in possessionem beneficii ecclesiastici in diœcesi Ruthenensi venisse, concurrente M. Meranès de Lascazelle graduato simplice, qui ut fraudem necteret M. Daireaux ad provocationem, ut vocant, ab abusu confugerat, ea mente ut illa provocatio simul et res ipsa ageretur coram judicibus tolosanis, qui, nidum septanariis faverant, ne quidem eorum privilegia in acta publica retulerunt. sensit tribunal academicum quanti res illa universitatis parisiensis interesset ideoque non dubitavit hanc causam jam suam habere, et ut præcipuas partes hac in re, nomine universitatis, ageret, conclusit libellum supplicem senatoribus hujus urbis esse porrigendum, quo postularetur ut inviolata servari placeret privilegia septenariorum sicque res a tribunali tolosano ad parisiense devocaretur. libellus ille supplex suum sortitus est effectum. unde necessum est ut judices competentes a consilio regio designentur. nec dubium quin judices parisienses ut potè universitatis privilegiorum tutores tolosanis antetponantur. Le Jumel.

Die 21ª ejusdem mensis horâ vâ sacrum, recurrente festo B.M. virginis celebratum est in sacello harcuriano. Le Jumel.

Die 24ª 9.bris vesperæ in honorem Stæ catharinæ postero verò die missa celebratæ sunt. Le Jumel.

Die 27ª ejusdem mensis tribunal academicum, extra ordinem ad quod vocati fuerunt solum modò quatuor nationum procuratores deliberaturi utrum instigante veredariorum præfecto facultas artium. intercederet ne à consilio regio novum ordinem circa vecturas publicas meditante, hæ decernerentur in annuis reditibus quibus fruitur ob concessum regi jus sumum in dictas vecturas et litteras cursuales. conclusum est ab amplissimo rectore et duobus deputatis adeundum esse Dominum de Villeneuve eâ de re coram consilio regio relaturum ut ei commoda academiæ commendaventur. Le Jumel.

Die Sabbathi 2ª 10.bris, missa unoquoque mense solitas. quâ celebratâ, à me mentio facta est de eo quod actum erat in præcedenti tribunali. Le Jumel.

eâdem die horâ 1ª pomeridianâ tribunal academicum in collegio mazarineo. plures se stiterunt supplices pro litteris nominationis quibus postulata concessa sunt. retulit M. Le Neveu meritissimus syndicus libellum supplicem oblatum judicibus, nomine academiæ, in gratiam M. Daireaux expeditum esse. lecta est litteras regias quâ M. Duranton doctor theologus anteà primarius collegii vulgò de Maître gervais ab omnibus universitatis comitiis excluditur ob denegatum familiæ vulgo de Rohan illustrissimæ solitum honorem in theologiæ facultate. eâ quæ præcipitur ut prædictæ familiæ honores soliti tribuantur in omnibus academiæ facultatibus. ea littera descripta est in universitatis commentariis.

Die 5ª horâ 1ª pomeridianâ in vesperis postridiè verò in solemni missâ. Le Jumel.

debitum deo in honorem Sti Nicolai persolvimus. M. Louvel Bacchalaureus in utroque jure non minùs diserte quàm eleganter invitavit M. Fournier doctorem theologum ut munus pontificis simul et oratoris in festo immaculatæ conceptionis in se susciperet. Le Jumel.

Die 7ª ejusdem mensis missa de spiritu sancto apud fratres prædicatores cui adfuit amplissimus rector cum quatuor nationum procuratoribus. eâdem die horâ 1ª pomeridianâ in sacello harcuriano celebratæ sunt vesperæ immaculatæ deiparæ conceptionis. paucis verbis rogavi pontificem ut postridiè pergeret. Le Jumel.

Die 8ª Decembris M. Fournier Doctor theologus vir multis titulis commendabilis incruentum Sacrificium deo o. m. obtulit in honorem immaculatæ C. M. virginis conceptionis, ejusque laudes oratione, cum plausu communi, prosecutus est. Le Jumel./.

Die 12ª ejusdem mensis solita supplicationes. processum est ad ædem deo sacram sub invocatione Stⁱ andreæ ab arcubus. Le Jumel./.

Die 16ª ejusdem mensis horâ 7ª post missam in collegio justiniano in quadrumvirum electus est M. le Roux licentiatus theologus vir clarissimus et ita est a me conclusum. Le Jumel./.

eâdem die horâ 10ª apud mathurinenses rata et grata habita sunt græcanique gesserat amplissimus rector et in suo trimestri et in biennio magistratu eique litteræ commendatitiæ concessæ sunt. supplicibus indultum est. fasces rectorii translati sunt ad M. Fourneau licentiatum theologum è regiâ societate celeberrimum philosophiæ professorem in collegio grassinæo, virum nulli aciei ingenii minorem suo que in academiam studio commendabilem. post suam confirmationem indutus purpurâ solitum præstitit sacramentum. Le Jumel./.

Die 18ª ejusdem mensis ad mathurinenses se contulerunt deputati M. fourneau in amplissimum rectorem instructuri et confirmaturi. Le Jumel./.

Die 31ª 10bris celebrata est missa in sacello harcuriano pro defunctis. Le Jumel./.

post missam subsignatum est pactum conventionis quo domum sitam in viâ vulgò Du foüave sibi locatam agnoscit M. eâ lege ut quotannis venerando ordini sexcentarum librarum summam persolvat. Le Jumel./.

1753 Die 13ª Januarii 1753 tribunal academicum a 1º mensis sabbatho ad hanc diem translatum habitum est in collegio grassinæo. supplicibus postulata concessa sunt. supplex adfuit M. guichard ludi magister postulans ut sub clientelâ academiæ reciperetur, nominati sunt deputati qui de moribus, scientiâ &c. inquirerent. nihil præterea actum est notatu dignum, nisi quod amplissimus rector munus auspicatus est oratione omnibus deputatis gratissimâ. Le Jumel./.

Die 20ª ejusdem mensis, sacrum solitum à duobus præcedentibus sabbathis impeditis, ad hanc diem translatum, celebratum est in collegio harcuriano. in gremio venerandæ nationis admissus est M. Cacialaureus theologus postquam præstitit sacramentum Le Jumel./.

Die 29ª Januarii nomine venerandæ nationis amplissimo rectori cereum obtuli præhabitâ brevi oratione quâ fidem totius ordinis pollicitus sum et ab eo benevolentiam, cujus jam nobis specimina præbuit, concessam deinceps velit postulavi. Le Jumel./.

Die ultimâ ejusdem mensis amplissimus rector cum magno deputatorum et adjunctorum comitatu varios pro more magistratus non vulgatâ oratione salutavit eisque cereos obtulit. Le Jumel./.

postridie eodem ordine eodemque comitatu nos versalias contulimus ubi regi christianissimo, christianissimæ reginæ, serenissimis delphino, et delphinæ, ac augustissimo burgundiæ duci cum cereis officiosa verba ita concinnâ ita diserte distribuit ut rex ipse oratori plaudere non sit dedignatus, ipsaque regina suos amplissimus rector ejus nomen et munus sciscitari jusserit. Le Jumel./.

Die 2ª februarii, pridiè cantatis vesperis, sacrum in sacello harcuriano solemni ritu celebratum est, recurrente præsentationis festo. eo absoluto laudes amplissimi rectoris si tacuissem, tacuissem academiæ deus. Le Jumel./.

Die sabbathi 3ª ejusdem mensis horâ 7ª missæ solitæ in sacello harcuriano adfuimus; horâ verò 10ª apud fratres prædicatores benè precati sumus manibus defunctorum pro quibus oblatum est redemptionis nostræ sacrificium. adfuit amplissimus rector cum ornatissimis procuratoribus cæterisque viris academicis. Le Jumel./.

eâdem die horis vespertinis deputati ab amplissimo rectore convocati sunt ad tribunal academicum. qui adfuerunt supplices postulata consecuti sunt. M. guichard ludi magister audito deputatorum testimonio receptus est sub academiæ clientelâ postquam se solito obligavit sacramento. meritissimus syndicus legit regium diploma quo, instigante M. gervaise summo regiæ navarræ moderatore, munus grammaticorum primarii in dicto collegio, morte M. le vray vacans rescindi præcipitur, huicque cathedra physices experimentalis, substituitur. qui experimentis præesset a rege pro hac tantum vice electus est M. mollet licentiatus theologus. nullus inter deputatos repertus est qui M. gervaise non plauderet, eumque academiæ, patriæ, et litteris addictissimum non prædicaret. regium diploma in academiæ commentariis descriptum est. M. simon in supremo senatu patronus, in locum clarissimi viri dericour demortui olim academiæ patroni suffectus, se erga academiam sacramento obligavit. Le Jumel./.

Die 10ª ejusdem mensis in tribunali academico extra ordinem convocato lata est duplex conclusio. 1ª De inscribendo in commentariis academiæ duplici senatûs decreto, quo damnatur thesis apud carmelitas lugdunenses propugnata nimium ultramontanis favens. illa inscriptio facta est prætermissâ instructione. 2ª conclusio lata est de mittendo catalogo scholarum parisiensium in quibus docetur sacra theologia, ad supremi senatûs procuratorem catholicum. Le Jumel./.

Die 13ª februarii absoluta est lis, quam M. Lobreau De Fourville architectus fidelissimæ et venerandæ nationibus intenderat. Scilicet iste ut academiæ benevolentiam simul cum operibus ad quam artem pertinentibus sibi conciliaret, injussus multiplicem ædificii in viâ San-jacobeâ sibi ad academiam pertinentis ichnographiam descripserat. ubi sensit academiam haud facilè artibus irretiri, ædificationemque cujus M. de Blinière alterius architecti commissam esse, lautam opimamque prædam diu frustrà vestigatam invenisse ratus, ultroque nationem in jus vocat. flames prembebat, cui ut satisfaceret, bis mille et amplius librarum summam ob præclara officia sibi solvi postulat. quibus autem rationibus inniteretur exponere est. resque altiùs repetenda. per duos circiter annos ejus operâ usa fuerat academia, per quod tempus satis experta est non parvi suâ interesse alteri architecto sua committere. tunc laudatus et electus est M. de Blinière a deputatis tribunalis academici, exceptis tamen ornatissimis fidelissimæ et venerandæ nationum procuratoribus qui dicti ædificii formam à M. de Blinière descriptam non probarunt. hanc similiter improbavit utraque natio, ita ut à Supremo Senatu Designatus fuerit M. Doussain architectus qui de operâ M. de Blinière judicium ferret. a designato paucis correctis laudata delineatio. prudenter ab intercessione desistit utraque natio. nescio quo pacto à nescio quo magistratibus simul exhibitas fuerint adium formæ à M. Lobreau descriptæ. hoc facto simul et litteris M. Bartolomæi olim fidelissimæ nationis procuratoris vix litiganti faventibus, armatus ad certamen nos provocat. sed victus propriis-que insidiis iterùm nos docuit quam sit cavendum ab architectis. de quo, quod sibi vindicabat, depulerunt eum, expensisque mulctarunt judices eo argumento, nixi, aliquam nationem, ubi de re gravis momenti agitur, à suo procuratore non posse obligari, nisi potestatem agendi ei solemni conclusione fecerit. Le Jumel.ſ.

Die 15ª prædicti mensis, quæ est natalis regis christianissimi Ludovici dilectissimi, adimpletum est M. le Sauvage ven. ordinis olim decani votum. missæ solemni adfuerunt amplissimus rector, ornat; procuratores cæteriqne academiæ proceres per testamentum designati. cantato hymno eucharistico te Deum, extra ordinem indixi comitia in quibus sermonem habui De Lite prædictâ, notum feci quam benè meritus esset De venerando et fidelissimo ordinibus amplissimus rector quippe qui nobiscum ad magistratus se contulerat ut jus persequeretur, suâque auctoritate adversus M. Lobreau architectum ne amplissimo decori tuerétur. qui gratum animum totius ordinis significarent, mecum deputati nominati sunt M. Lhermite ſ. Decanus, M. huillard censor, M. Le Monnier, M. ingout et M. Morin. et ita est à me conclusum. Le Jumel.ſ.

Die Sabbathi 5ª Martii post missam horâ et in loco solitis celebratam, conclusionis latæ 10ª februarii in tribunali academico à me mentio facta est, probataque est à venerando ordine inscriptio utriusque Senatûs decreti. Le Jumel.ſ.

Eâdem die vespertinis horis coram tribunali academico multi supplices se stiterunt, quibus postulata concessa sunt, inter eos duo scilicet M. achard, et M. charpentier postularunt licentiam aperiendi pedagogii sub clientelâ academiæ. qui de eorum moribus, scientiâ et doctrinâ inquirerent deputati nominati sunt. lecta est epistola regia quâ vetabatur ne hinc temporis ulla fieret à tribunali academico deliberatio, circa inscriptionem Senatûs decretorum. abstinuit tribunal academicum à conclusionis probatione quæ relegendo fieri solet. M. queue de Reverseaux celeberrimus in supremâ curiâ patronus suffectus in locum M. prevost demortui olim academiæ patroni, se solito in academiam obligavit sacramento. Le Jumel.ſ.

Die 20ª ejusdem mensis ritè processit academia ad ædem deo sacram sub invocatione stⁱ Ludovici in regiâ navarrâ. Le Jumel.ſ.

Die 21ª ejusdem mensis apud matthurinenses congressi sumus ad aperiendum rotulum. Le Jumel.ſ.

Eâdem die vespertinis horis in tribunali academico extra ordinem convocato lecta est altera epistola regia quâ irrita fiunt priorio epistolæ jussa, nobisque datur potestas deliberandi circa inscriptionem utriusque Senatûs decreti. quamobrem relecta est unanimi deputatorum consensu, si tamen excipias M. gervaise Decanum pro theologiâ qui abiit exponens jussa regia nondum ipse revocata in suâ facultate, relectus est in quam conclusio quæ lata fuerat die 10ª februarii, sicque vim obtinuit. quoniam autem res illa magni sit momenti. hic describam duo Senatûs decreta cum conclusione. Le Jumel.ſ.

extrait Des registres Du parlement
Du 25 8bre 1752

Ce jour Mᵉ nicolas pierron substitut Du procureur general du roy est entré en la cour et a dit:

Messieurs

par l'examen que j'ai fait, suivant les intentions de la cour, de la thèse dont on luy a rendu compte, qui paroît avoir été soutenue dans le couvent des carmes de Lyon, imprimée sans nom d'imprimeur, j'ay reconnu que dans la quatrième position, l'auteur en attribuant à l'eglise la puissance d'établir des loix, de commander, d'obliger et même de punir independantes du consentement des princes et des magistrats, par une reticence condamnable, n'a point pris la precaution de reconnoître dans les souverains, exclusivement à toute autre puissance, le droit d'établir des loix relatives au bonheur de l'etat, a la tranquillité publique, et d'en maintenir l'observation par des peines afflictives.

Dans la 5ᵉ position l'auteur asseure précisément que le pontife romain a droit de porter des loix sur la foy, sur les mœurs, et la discipline, et d'en dispenser, de confirmer les conciles generaux, d'instituer les evêques et les deposer.

Dans la même position l'auteur en agitant la question du pouvoir du pape sur le temporel des rois, et de son infaillibilité dans les matieres qui concernent la foy et les mœurs se contente de repondre qu'un grand nombre d'ultramontains soutiennent l'affirmative, mais que les françois soutiennent la negative avec plusieurs docteurs très celebres.

Des expressions aussy foibles et aussy problematiques, lorsqu'il s'agit des fondemens même de l'autorité royale, doivent exciter toute la severité de mon ministere.

Cette ambiguité est d'autant plus suspecte que cette proposition est immediatement precedée des principes les plus opposés aux maximes de l'etat aux libertés de l'eglise gallicane dont la cour s'est toujours fait un devoir de prendre la defense.

La puissance Souveraine et Legislative sur la foy, les moeurs, et la discipline attribuées au pape, la Superiorité sur les conciles, le droit qu'on luy donne de Deposer les evêques sont des opinions aussy contraires aux maximes de l'antiquité qu'à l'independance de l'Eglise de France. Substituer à ces précieuses maximes les nouveautés dangereuses dont est remplie cette thèse; c'est une temerité contre laquelle nous ne pouvons assez promptement nous élever: c'est l'objet des conclusions que j'ai prises par ecrit.

Luy retiré: [hæc instructio non fuit commentariis academiæ commissa.

vû la ditte these, intitulée (questio theologica) soutenue a Lyon le 4 7bre 1752, chez les grands Carmes de la ditte ville de Lyon par le frere françois Mairot, prêtre religieux du dit ordre, sous la présidence du frere juste hugon professeur de theologie; la ditte these imprimée sans nom d'imprimeur, ny lieu d'impression, et dediée au frere timothée Bergeron professeur émerite de theologie, ex assistant general et définiteur du dit ordre, et provincial de la province de Narbonne; ensemble les conclusions de pierron, substitut pour le procureur general du roy, la matiere mise en deliberation.

La cour a arrêté et ordonné que la ditte these sera lacerée et brulée dans la cour du palais, au pied du grand escalier d'iceluy par l'executeur de la haute justice. enjoint a tous ceux qui en auroient des exemplaires de les apporter au greffe de la cour pour y être supprimés; et cependant ordonne qu'à la requeste du procureur general du roy poursuite et diligence de son substitut en la sénéchaussée de Lyon et par devant le lieutenant criminel au dit siege, il sera informé contre ceux qui auroient composé, soutenu la dite these, y auroient présidé, et l'auroient imprimée, vendüe ou autrement distribuée, pour la dite information faite, rapportée et communiquée au procureur general du roy, être par luy requis, et par la cour statué ce que de raison. ordonne en outre que l'arrest du trente may 1663, la declaration du 4 aoust suivant, ensemble l'edit du mois de mars 1682 notamment les articles premier et six du dit edit, seront observés et executés selon leur forme et teneur. enjoint à toutes personnes séculieres et regulieres de quelque ordre, congregation et Société quelles soient, de s'y conformer; leur fait inhibitions et defenses de soutenir, disputer, ecrire et enseigner és ecoles publiques ni ailleurs sur la puissance spirituelle, les droits des evêques, les principes de la hierarchie ecclesiastique, l'autorité du pape, la Souveraineté du roy, l'independance de sa couronne, et autres matieres contenues en la dite these, aucunes propositions directement ni indirectement contraires à l'ancienne doctrine de l'eglise, a celle contenue en la declaration du clergé de France de 1682, aux libertés de l'eglise gallicane, maximes et ordonnances du royaume, a peine d'être procedé contre ceux qui contreviendroient aux defenses cy-dessus, ainsy qu'il appartiendra: ordonne que le present arrest sera imprimé, lu, publié et affiché partout ou besoin sera et que copies collationnées d'iceluy seront envoyées aux baillages et sénéchaussées du ressort, pour y être pareillement lu, publié et enregistré. enjoint aux substituts du procureur general du roy d'y tenir la main et d'en certifier la cour dans le mois. fait en parlement en vacations le 25 8bre 1752. signé ysabeau.

extrait des registres du parlement.

Du 26 janvier 1753.

entre frere juste hugon lecteur en theologie et françois Mairot prêtres religieux carmes au couvent de Lyon demandeurs en requête du 25 janvier 1753 tendante a ce qu'il leur fût donné acte des aveux et declarations portées par leurs interrogatoires, qu'ils sont bien eloignés de vouloir adopter et soutenir aucune des propositions qui ont justement merité l'animadversion de la cour; qu'ils adoptent en entier les principes contenus dans les 4 propositions du clergé, du 9 mars 1682, qu'ils se soumettent de tout leur coeur de les soutenir et enseigner, qu'ils désavouent de toute leur ame tout ce qui dans la dite these pourroit y être aucunement contraire, qu'ils reconnoissent et adoptent pareillement les principes des libertés de l'eglise gallicane, qu'ils soutiendront toujours en bons françois et en fidèles sujets du roy, en consequence renvoyer les demandeurs dans leurs fonctions d'une part, le procureur general du roy defendeur d'autre part; après que Buyray avocat de juste hugon et de frere françois Mairot, et le Febvre d'ormesson pour le procureur general du roy, ont été oüis, la cour ordonne qu'il en sera deliberé sur le champ; et après qu'il en a été deliberé.

La cour, toutes les chambres assemblées, donne acte aux dits freres juste hugon et françois Mairot religieux carmes du couvent de Lyon, des aveux et declarations portées par leurs interrogatoires, qu'ils sont bien éloignés de vouloir adopter et soutenir aucune des propositions de la these dont est question, qui ont justement merité l'animadversion de la cour; qu'ils adoptent en entier les principes contenus dans les 4 propositions du clergé du 9 mars 1682; qu'ils se soumettent de tout leur coeur de les soutenir et enseigner; qu'ils désavouent de toute leur ame tout ce qui dans la dite these pourroit y être aucunement contraire; qu'ils reconnoissent et adoptent pareillement tous les principes des libertés de l'eglise gallicane, qu'ils soutiendront toujours comme bons françois et en fidèles sujets du roy; en consequence enjoint au dit frere juste hugon, d'être a l'avenir plus attentif dans la composition des theses qu'il fera soutenir à ses confreres et disciples; fait defenses au dit Mairot de soutenir a l'avenir de pareilles theses; enjoint a l'un et a l'autre de se conformer à l'edit du mois de mars 1682, et a l'arrest de la cour du 25 8bre 1752. ordonne que le present arrest sera lu dans le premier chapitre qui se tiendra au couvent des religieux carmes de Lyon, et inscrit sur le registre des deliberations du dit couvent, dont le dit prieur sera tenu de certifier le procureur general du roy dans le mois; faisant

Droit sur le requisitoire du procureur general du roy: ordonne que le present arrest, ensemble celuy du 26 8bre dernier seront envoyés dans les universités, et aux autres écoles de theologie seculieres et regulieres du ressort pour y être lûs et registrés: enjoint aux Syndics des facultés de theologie desdites universités, et aux superieurs des dites ecoles de certifier le procureur general du roy de l'execution du present arrêt dans le mois. fait en parlement le 26 janvier 1753. collationné Langelé, Signé Du Frane.

conclusio lata 10ª die februarii in tribunali academico, 1753.

4º lecta est coram academico tribunali epistola illustrissimi procuratoris catholici die 3ª mensis februarii ad M. Syndicum missa, quâ duo postulat. 1º senatûs consulta lata die 25 8bris anno 1752 et 26 januarii 1753 in commentarios universitatis referri. 2º fieri catalogum omnium domorum in quibus sacra theologia parisiis traditur. lecta sunt pariter supremi senatûs decreta, quibus auditis, gravem de re propositâ ab illustrissimo procuratore catholico orationem habuit M. Syndicus spiritu verè academico plenam, sibique postulavit actum dari quod in manus fidelissimi scribæ epistolam, senatûs consulta, orationemque suam deposuerit. re in deliberationem missâ, placuit academico tribunali 1º actum dari meritissimo Syndico &c. 2º audito M. Syndico, visis declaratione cleri gallicani anno 1682, et edicto regio ejusdem anni in tabulas academicas relatis, placuit utrumque senatûs consultum in commentariis universitatis esse describenda, ita ut prioris descriptio decreti fiat inchoando solummodò ab istis verbis, vu la thèse. et ita conclusit amplissimus rector.

Die 29ª martii horâ 7ª celebratâ missâ in sacello harcuriano, comitia ven. ordinis habita sunt in quibus, antequam fasces procuratorios deponerem, honoris ad me delati memori mihi gratissimum fuit gratî animi sensus in venerandum ordinem exprimere, quid sentirem pauis verbis asserire conatus. sume postea sermonem habui de iis omnibus quæ gesta fuerant in tribunali academico citra inscriptionem senatûs consultorum denique retuli tribunal academicum convocatum fuisse ab illustrissimo galliæ cancellario, ut audiret laudes quibus vexx nos ac præsertim amplissimum rectorem cumulaverat ob prudentiam ac præcipuè diligentiam adhibitam in inscribendis senatûs-consultis. ratis et gratis habitis quæcunque gesseram in annuo meo magistratu, fasces procuratorii unanimi consensu translati sunt ad M. Cahours celeberrimum grammaticæ professorem in collegio grassinæo, virum moribus ac probitate conspicuum, pacis ordinisque amantem, verè dignum cui res nostræ committantur. munere quadrumvirali sum donatus. et a me est conclusum Le Jumel. 1.

Acta et decreta venerande nationis procuratore magistro Joanne Baptista Francisco Cabours presbytero Constantiensi in Collegio Grassinæo professore a die 24to martii. 1753

Die 24to martii 1753 post Sacrum in Sacello hac vicino celebratum habita Sunt comitia procuratoria in quibus munere procuratorio unanimi suffragio me dignatum voluit venerandus ordo. cui die hora 10a apud Mathurinenses, gratiis quam potui maximis et quidem impatibus a me venerande nationi actis, liberti animo confessum est cui v. natus quadrum virum Sum magistrum Le Gumel Licentiatum theologum et expurgatorem Sum, supplicibus votis indulgendum censui, rata a gente habuit quocumque genere amplissimos rectos in suo trimestri magistratu, ijsi decreta literas commendatitias, decretum Supremi Senatus de thesi carmelitarum Lugdunensium a tribunali academico in commentarios relatum probavit quidem, sed doluit se insuetum ad peractum fuisse, deq; declaravit idem illud decretum in acta universitatis inscriptum fuisse salvo suo jure, postulavit insuper ne quid unquam posthac fieret insolitis natationibus, fasus rectorios amplissimo rectori unanimi suffragio prorogatos confirmavit Cabours

Die 2a aprilis apud Mathurinenses amplissimus rectos cum procuratoribus ac deputatis de Cathedra physicæ experimentalis in regia navarræa consulti censuerunt eligendum fore professorem qui primis magisterii gradum in universitate parisiensi obtinuisset, ipsumq; iisd ac cæteri professores juribus fruiturum, scholasticos vero cum tatum frequentantes scholam nullo jure scolari, potiturosq; esse, professorem positionem inauguralem tantum accepturum more gymnasiarcharum, experimenta prælo facienda, scholam aperiendum a die Sum proxima post St martini dum festum tes quatuve singulis hebdomadibus ad primam unguis, machinas nullis universitati aut professorum sed regiæ navarræ impensis aut suppeditandas aut faciendas, de cæteris consulendum esse unum et expurgatum Cabours

Die 7to aprilis post missam in Sacello hac vicino celebratam v. ordini relati sententias amplissimi rectoris, procuratorum ac deputatorum de Cathedra experimentali, consilium amplissimi rectoris de eligendis tabellariorum ~~nominibus~~ vestigalibus ideoq; ad amplissimum rectorem Italum deputati Sunt magistri Le Roi et Guillard. Tandem decretum v. natus Constabulum Summ fidelissimi scribæ vicos gerentem et sua et fidelissimi scribæ sponsa donandum, senis vero si esset ex alia natione Cabours

Cui die apud amplss. Rectorem habita Sunt comitia academica in quibus elegit. Supplicibus pro Literis nominationis sua postulata Concessa Sunt, consuetis Collectis pecuniis pensionis annuæ a tribunali academico obsignata fuit. Causa ex mos Sunt quæ hic exercentur Cabours

Die 2a maii hora 9a apud Mathurinenses habita est Synodus eorum qui ecclesiasticis beneficiis ab universitate præditi Sunt in qua laudati Sunt præsentes presertimque parochiarum pastores, imo absentes qui absentiæ causas non protulerunt malitiæ plexi. in eadem Synodo Sunt facultatis Syndicus vice Clarissimi D. Gervaise cujus Collata est. Cabours

Dimitta mihi die in Sacello hasce curas pro Sacrum habeta Sunt Comitia Solita
in quibus magistri Michael essem Suffectus pro regentia et Scholis jure
magistrii actum et Litterarum nominationis declaravit se adhaerere decreto
universitatis lato 11to maii 1739 de revocanda appellatione a Constitutione
Vingentus, se que servaturum omnes Leges in decreto nominis, reverentiam
quoq promisit ornatissimo procuratori et Successoribus ejus; itaque Sum
illi postulatum Concessum est. Censuit V. ordo, cujus vagavi Sententiam,
tabellariorum officium trecentos libris esse astimandum illamque pecuniae
vim per vingintis annos universitati Concedendum esse propter ipsius penuriam,
interea indagandum esse et statuendum an nationum an vero universitatis
esset illud officium, salvo jure 12to.
cujus sit, per vingintis annos
pecunia illa pro Sua studi Cahouzy

Lud die apud amplis Rectorem habitae Sunt deputatorum Comitia in quibus
duobus Suffectus pro Litteris nominatis indultum est. Statutum est
habita ratione magnitudinis pecuniae universitatis, tabellarios recipiendos pro
vigenti assibus trecentos libras universitati Solvituros, ad quae Cachou
est ne nostra quidem lite tabellariorum officia nempe quovam sit studi
officium, sta ut hoc silentio jus Suum cui q remaneat. Cautum est, penitum
licuit, ne Sorte tecta adium universitatis illustrissimo vivo Dagueseau
Locatarium pactiones excederent, provisum est ne pacta Cum illustrissimo vivo
Dagueseau chirographo quamprimum manifestetur Cahouzy

Die 6ta mii post missam N. nationi velati qua prodie a tribunali academico
de tabellariorum officio, Statuta fuerunt quae omnia manimi voce
comprobata Sunt. Cahouzy

Die mii apud Summum regiae marinae moderatorem tribunali academico
deputatus est meritissimus Studiens cum fidelissimo quaestore adjuncto
Supremum Senatum pontificarum consultum adierus, dijerum que
officiosa verba facta nomine universitatis factensis postea non Sine Summo
voluptatis Sensu audivimus V.C. magistrum Holer physica experimentalis
professorem in Solemni Schola Sua instauratione tam latine tum gallice
concionantem Cahouzy.

Die 9a mii post Sacrum de more Celebratum venerandissimo vogatus ante
Sententiam, Censuit procuratorem Sunm indultum toga Sine
appositoribus venerandae nationis nullibi domo proditurum esse eo tamen
lege ut nihil recipiant appositores quotas nihil denique ipse procurator
quam Sententiam tribunali academico notam a me faciendam jussit.
Decrevit item expressissima Sensorem, fidelissimum quaestorem
nec non primum appositorem Sunm juxta decretum 9a mii 1752
latum, honorarium accepturos a prima januarii ejusdem anni 1752.
Cahouzy

Lad die apud anglos Rectorem tribunal academicum tribus pro vacantia
e scholis suppliantibus indulsit, perlecta sunt quæ acta fuerant in præcedentibus
comitiis. vetuli meritissimus Syndicus quanta benignitate quanto que animi
affectu excessus esset ex fidelissimis questor adjunctus a Supremi Curia postridiem
translata. decretum est hæc ibi referendas esse in commentariis universitatis.
Chirographis munitus est contractus quo Locuta est illustrissimo viro Daguesseau
domus universitatis. eodem tribunal academicum Legatum ad S.V. magistrum
quærebat scriptum tum alumno gymnasii, tum professori Emeritio qui in gymnasio
linguam græcam docebit Cahours

Die 23a junii in justitium postquam anima Joannis de Bouen beneficiatus est
v. ordo, quadamvisum elegit magistrum mercier Bachalaureum theologum
ne mea vivam procuratorium Cahours

Lad die apud Nathurienses sum petitus supplicibus concedendis censum v. ordo quadamvisum
sum confirmavit
posses vectorios amplissimo rectori prorogatos, probavi Cahours

Die 27a junii quadamvisi probandis artium Bachalaureis Electi sunt
a v. ordine Magister Heber, professor in Lexovio, deschamps, Berthelot Le
vacher Bachalaurei. munus quæstorium magistro Le Rat beneficiorum
prorogatum, expungendis quæstoriis rationibus Electi sunt quadamvisi magistri
David, anfray professores, Berthelot Contuvies Bachalaurei
Cahours

Die 2a junii Venerandus ordo, auditis quæ a suo procuratore in deliberationem
missa fuerant, decrevit missam singulis annis 4a julii die celebrandam esse,
ut deus optimus maximus suffragio et deprecatione Sancti martini
pietate, doctrina et virtutibus insignes Ecclesiæ ministros largiatur.
Statuit quæ decem asses singulis tribulibus distribuendos. Cahours
M. Duvesnil S.G. Hermitte Huillard Cayon Le Rat Quæstor

Die julii 7a primo Ejusdem mensis, Sabbato post Sacrum v. ordo in gremium
legit magistrum Joannem Baptistam Colon des Roussayes, qui declaravit se adhærere
decreto lato 11a maii 1734 circa revocationem appellationis, &c. decrevit idem v.o.
Collegio Lexoviano quodquod pecuniæ fuisset, matutinum daredymeter, pro quinque assibus
die Sti Joannis ante portam latinam, nec non 31a decembris die, decem asses singulis
tribulibus distribuendos, eos qui adfuissent suis comitiis vetus ordinem habendis,
missis quoque pro singulis tribulibus celebrandis, ubi eos obiisse vesperis v. natio,
decem asses accepturos. Cahours in iisdem comitiis decrevit idem v. ordo
quadecim tribulos, proceres septemviros tegis vultus indutos, anglissimum rectorem
a supplicationibus redeuntem, comitaturos. Cahours

Lad eum die apud anglos rectorem deputati sunt ad bibendi academico Magistri
Le Heveder Syndicus et Guerin adjuvi singulorum sexcentum pontificarum et quæstionum
pro die distribuendo eorum præmia universitatis. ab eod tribunali decretum est,
pro Sigillo Litteris in magistrorii in artibus decem, pro Cæteris mille sexcentis Litteris in Sigillo anglica universitatis
nomine concedendis, Sco Sigillo libros universitatis, solutum iri. Cahours
ab illo census immunes ne velint tribunal academicum eos qui ab eligendo vivo
honore amplificato, pauperes vennerati fuerint Cahours

Die quarta augusti Status tribunal academicum artium candidato, gradum magisterii inceptis augusto acquirere posse. quinquagesimo quinque suffragiis pro Stefens nominationis indulsit; deleverat que ne, nequid noceret pauperibus nova illa Sportula cum novus census propter urgentes universitatis necessitates in superiori academico tribunali pro sigillis litterarum magisterii artium, nominationis, quinquennii necnon septennii, impositas a nullo eorum solvendas qui ex sua natione pauperes declaraverint. magister Germain a quaestore Burgundiae vocatus ad tribunal academicum causa sua omnino cedit. Saturnum ex natione universitatis q.a augusti die expungendus. Cahours

Die nona augusti tribunal academicum cum adjunctis nationes universitatis expediat Cahours

Die 11.a augusti in comitiis ordinariis electi sunt singuli nationibus suis quadruumviri probandis licentiandis in artibus, ab utraque cancellario appellati Cahours

Die 12 octobris habita sunt comitia ordinaria deputatorum universitatis in quibus nihil momenti peractum est Cahours

Die octobris duodecima in harcurio post sacrum suppliciter pro numero quadruumviri magister Regnier, sumque ei peculatum concessum est apud matturinenses suffragiis indulsit praeclara facultas. venerandus eodem die 4.a augusti de novo census, tribunali academico propter pernicium universitatis die 7.a julii exagitato, me referente, nemine contradicente, audivere, tandem reclamavit, deputatos nominavit cum matutinis propositis antequam vota haberentur, interea census non suspendendum esse censum illum vota habere gratia habuit que gessaret amplissimus rector in suo tirocinii magistratu quadruumviros sinum cum confirmavit, fasces rectorii amplissimo rectori prorogati sunt Cahours

Die 17.a octobris habita sunt comitia deputatorum facultates artium in quibus in quibus perpensis universitatis rationibus, ornatissimus franciscus procurator tributum pro sigillo universitatis imponitum probavit, censum que minuendum esse ipsius impensam. idem censuerunt deputati, imo plerique quatuor egerunt rectori amplissimo ne non tribunal academico quod tam supplenti universitati provideant. idem censuit ornatissimus quadruumvirum procurator cum deputatis, iterumque declaravit pauperes ab eo censu solvendi fore immunes. sapientissimus venerandae nationis decanus nec non equitissimus censor votum habendum esse novum censum decrevit. magister de Rot declaravit se unitum fuisse a sua natione ut de universitatis rationibus certum haberet, sequentis feriae missionem suam. longissima habuit oratorem magister Rox quam ut ejus sententiam referre queam. vocati sunt ornatissimi procuratores et de novo tributo, pro immunitate ab omne scribendi suppletoribus, imponendo, cum suis rationibus agerent Cahours

Conclusio venerandæ nationis a magistro Rose viro ~~pro~~curatorio, legum ac Statutorum universitatis peritissimo, publicæ utilitatis studiosissimo, libertatis vindice acerrimo, primò gallicè, secundò latinè scripta.

Die 28va 8bris hora septimæ decimæ matutina habita fuit in Collegio Navarræo comitia v. nationis per schedulam convocata, in quibus auditis tum deputatis, tum Censore sive de novo Censu a tribunali contra jura nationum imposito sive de creditibus et sumptibus universitatis. ve in deliberationem missis V. N. ad conservanda nationum jura unanimi voce cunctis que suffragiis conclusit ac statuit.

1o iterum renovandum esse ac renovari legem qua ab initio ac semper prohibitum est ne quid in tribunali deputatorum universitatis quando agitur de re gravi, inconsultis nationibus, unquam fiat ac statutum. quapropter hoc deliberat nullum ei visum quid quid tribus actum ac statutum fuerit

2o monet ac rogat tum ornatos procuratores tum æquos Censores suos ac sedulo invigilent, alii in deputatorum universitatis, alii in V nationis comitiis, ne quid contra hanc legi sive nationum juribus unquam accedat; pœnis interdictum

3o rogat ornatissimum procuratorem suum ac amplos Rectorem atque omnes, quosque adsum in tribunali deputatos, de hac conclusione certiores facere velit.

4o Censor cum de novo Censu nisi melius ac tutius in rebus universitatis videat, ultimo judicio ad minimi confici posse

5o interdicit ne tribunal academicum ad alienam omnium vehementer alienum ordinem deputati eorum cum universitatis communem, sumptus ac vectigalia ac præsertim quid quid ad novam domum in via Sanjacobea ponendam, prudentes ac sufficientes noverint. ac de omnibus quæque in hac comitia referendis nationem certiorent

6o rogat omnibus suis deputatis det potestatem ac perquirant perpendant ac observent quid quid novi quid quid pavi momenti celetur in sumptibus universitatis: omnem sumptum in hisce angustiis satis inutilem vel pro utilitatis animadvertant; novitatem segregant; in omnibus ostractum seu descriptum alacriter componant

7o denique V nationis consultum ad vitandam hanc solam viam si perveniri posse quam quidem unam sequendam necesse est, quæque universitatem annuat ac ad judicium sapiens hoc in præsenti negotio perveniri voluerit

archetypo a magistro Rose elaborato conformem hanc descriptionem testamur Cahours

Notandum est quod dum ista Conclusio in linguam latinam conversa a magistro Rose relegeretur et a venerando ordine recognosceretur, quidam tribules improbaverunt illas voces (contra jura) plerique vero hanc vocem (intercedit) postularunt quæ in aliis omnium suffragiis has voces (rogat ac) Cahours

Die 27 8bris apud nationem anglicanam habita fuit comitia Censoria in quibus amplis. rector disertissimum de Censorum officiis habuit orationem postea divisis nationes æquis Censores lectores, de suplici miserunt ab onere scribendi postulatos; ac de novo Censu, si ita judicaverat, deliberaturas V. natio secessione facta, primum undevi, quantum per suffragia sciri, clausum ac pridie latam ab a magistro Roze scriptam quæ quidem non fuit unanimi voce comprobata. in Censorem legit Clarissimum

virum Magistrum Basser Celeber ppha professorum infrascriptorum, deinq
sapientissimus Decanus de duobus aliis Capitalibus Sententiam ferens Dixit Sa
Suplici indulgere, de novo Censu scire, interea ipse legi deputatos de novo
Censu magistros Basser uhuilland. catedrarum tibulum sententiam cum finem
vagatur, alii dixerunt se idem cum S.t Brunno sentire alii saltem silentio
annuerunt. quâ sententia a me de verbo ad verbum, nemine reclamante, recepta
Conclusi. cum vero a vndiis sententiam fidelitet in comitiis Censoriis relatissem
reclamavit magister Rose, aly casum amplius retrore, ornatos prolix. Doctores
ac procuratores academicos, non semel ~~[illegible]~~ effecisse non cum finire
Ordinis sententiam. imo mihi impositum fuisse omnes legendi in comitiis
Censoriis Clusum in v natione ad modum sectam. quagrendem injuriis mihi
illatis in authorem recidit. Declaravit hinc remandandos ordo istud omnes minime
mihi fuisse impositum. vix momentum hora effluxerat, cepere dem iterRose
vir ceu tenacissimus nec non pater ac consodalis amantissimus pradictam
Clusum a se tum gallice, tum latine scriptam coram v.ordine pravitate
perlegerat; porro hac Lecta omnes edictâ Clusa articulos. 3.o v. natio vocet
procuratorem Junii ac amplissimum rectorem aly omnes quot quot adesse in
tribunali academico Deput. de hac Clusa Censores facere velit. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~. Cahourz

Die 10. 8bris post sacrum primo mensis Sabbato demore celebratum vetuli v ordinis
quæ in comitiis tum deputatorum nationum apud amplis. rectorem tum deput
v ordinis repeti non fecerunt grata. deinq postulavi ut v ordo Clusam Die 26. 8bris
latam maturius perpenderet. qua Clusa pertacta multa reformanda advertet
v. ordo. atque tollendas eorum ambiguitas aly abundantia nec non lectu tarum
asperitas nullam aly minimam declarandam pradictam Clusam a Dno
Rose scriptam, Junii decretum sequentibus verbis conscriptum volui....
Die 26 8bris v natio per schedulam cui secta renovare legem qua prohibitum
est ne quid gravis momenti a tribunali academico in consultis nationibus statuatur,
Censuit vocandos esse tum ornat procuratores, tum aquos Censores ut inspicerent
ne quid contra eam fieret. de nova Censu nihil statuendum donec nec forte
maturius perpensa. vocandum esse tribunal academicum ne pecuniam mutuam numeret
donec accepto ex singulis votis a deputatis forte discessum decretis integer v.n.
latis nec finitivis nisi ex edictis suis opponendas, ea tamen lege ut inde in
imposterum partem inquilinus persolvendi aly ita Conclusi. Cahourz
Die 1.a 9bris tres admissi sunt Suplices pro litteris nominatoriis. Ottavus obtinuit
magisterii. pertentus fuit libellus memorialis quo honoranda natio novum
Censum admitteret, deinq inscripti studio tradatus. denotum ne Latinas Dni Sanpeter
exigendas me non versaturum. Cahourz

Die 5. januarii post missam in Sacrario celebratam expiditissimus Censor veyniviu
m v ordo, de primario M Gervasii, deliberavere, rogari jubere tribunal academicum,
ut de gradibus restituendis ac de 2da parte Solidæ angustorum seu veredorum veditorum
offerendæ curare. ~~Cabours~~ quibus expletis unanim. v ordo, jussit que hæc a me referri
cum tribunali academico. Cabours.

Lud die apud amplissimum rectorem quæ jussere v. ratio requisivi. decrevit
tribunal academicum Statutis magistri Gervasii a merit Syndico exponenda esse ut
de iis in proximo tribunali referatur, ac de eo qui primarii vices gerit quem primum
primarium requisitis conditionibus non gaudere. de duobus aliis capitibus maximam
eligendum premisit tribunal academicum insuper jussit T. academicum ut Sequestes
Collegii Trecorensis Custum libras singulis annis persolvere utique alumno a D. Episcopo
Trecorensi atque a Supremo cujus redemptis Senatus principe nominato. Cabours

#30 januarii infra
Die 9. februarii sua quinque Suffectibus positis nominationis, postulata Consessum
tribunal academicum. promisit idem tribunal se traditurum magistrum de Beaumont
in institutione Seriorum graduum post die 16 Quadragesimæ persolutum.
Declarasse merit Syndicus se de Statutis a primario M Gervasii defensa non posse
propter multas rationes quas brevitatis causa omitto. Cabours

Die 2da martii post Salutem demove celebratum in gremium v nationis vocatus fuit
magister Villany in utroq jure Licentiatus. Cabours

Lud die tribunal academicum postulatis pro Litteris nominationis admisit. libellus
memorialis fidissimæ nationis qua novum Censum admittit, petitus est atque
meritissimo tradatus. amplis Rector et merit Syndicus vocati sunt ut adirent
illustriss Cancellarium de hac rata inter graduatum in universitate parisiensi et alterum
graduatum qui in Studium in Seminario St Yvonæi Lugdunensi universitati voluerunt
aggregato. decretum est mille cum ducentis libris solvendas esse viduæ fabri ferrarii
Cabours

#30 januarii.
Die 30 januarii una cum omnibus Expraesentatore amplis Rectorem adivimus atq ad
jussa, coram assurgentes verba fecimus quam potuimus officiosissima, ille vero iis
verbis respondit quæ et elegantiam, et urbanitatem, et singularem Jus in v.
ordinem animi affectum significarunt. die 31 coepit de more per urbem delatines
literas nationes habuit amplis rector quæ cum universitatis cum jus gradarum
rationes atque laudes Cancellarium. denique 1a februarii amp Regem per honorificis
verbis compellavit. Cum vero illius oratio ejus omnis sensus universitatis cum
in amp regem tum in Sanctas regni Leges versaretur; se valde severe atque
benevole respondit ea amp: persistant dans les Sentimens, mon universite
peut toujours Compter sur ma protection. non minus Elegantes Salutavit
Regiam, Sereni Delphinum, Sereni Delphinam nec non Sereni. burgundiæ Ducem,
e quibus audivit verba officiosissima. Cabours

Die 11. martii habita sunt Comitia per schedulam Convocata Cista Statuta Collegii
M Gervasii atque cum qui primarii vices gerit. v ordo decrevit vocandum esse
amplis rectorem ut in comitiis rectoris die 23. postularet deputatos a singulis
nationibus nominari qui de rebus dicti Collegii Cabours fierent, qui que facerent
quod jura universitatis atq reverenda Eminentiss Cardinali Lebisio debita
postularent Cabours —

Die 12 martii apud Mathurinenses decrevit tribunal academicum
aperiendum esse votulum pro more majorum. Cahours

Die 23. postquam moribus Joannis de Nomen bene precatum esset, Ladita sunt
Comitia procuratoria in quibus grati memoris que animi mei sensus verbis quam
potui Cui ignarissimis v ordini significavi, qui vota ayrata habui quacumque
jeserum per annum rectum magistratum deoq litteras commendatitias mihi decrevit
quadrumviri munus decedenti mihi tabulas, fasces procuratorios in clarissimum
virum Le Castavier Licentiatum Theologum, virum moribus, pietate eruditaq ingenio
majori suffragiorum numero transtulit; alq sta super his omnibus a me conclusum est
postea quo a me acta fuerant Cum alegum magistri jurarii votati. Cahours

7

Acta et decreta venerandæ nationis procuratoriæ Magistro Juliano Le Coutulier Licentiato theologo, ab die 23ª mensis martii 1764.

Die 23ª mensis martii post sacrum de more habitum, habita sunt venerandæ nationi comitia in quibus majori numero suffragiorum fasibus procuratoriis donatus fuit magister Joannes Cahours eximius grammaticæ græcæque professor in Græcismo in quadrennium vivum electus est. Eadem die horâ decimâ ejusdem matutinorum comitia ordinaria: acta et gesta habuit venerandæ nationis quidemque gesserat angelicum rectorem in suo trimestri magistratu, cujus nomine litteras commendatitias et quidem honorificentissimas ipsi detulit, amicis singulis indulsit, eâ tamen lege ut qui immunitatem ab omni bedello exigendi codices gratulari deberent, quum haberent gratas litteras testimoniales indicarent, testimonium profiterentur à quibus latinum latine scriptum exhiberent. Judicium fuit hanc latitiæ evolutionem de re gymnasiarchâ venerandæ nationi gratulari à Domino syndico ut fungatur suo officio circa ea quæ ad principalem Collegii magistri Gymnasiarchi spectarent. Le Coutulier Procurator.

Die 25 mensis martii horâ 1ª, congressus amicitiæ sodalitii S. Catharinæ de Mt. Virgy. quibus absolutis, in gremium venerandæ nationi completus est petitus Bequet Nicolaus Valognensis, suis suffragiis dum litteras testimoniales baccalaureatûs obtinuit. Le Coutulier Procurator.

Die sextâ aprilis habita fuit in havenio comitia mensualia venerandæ nationis ejusque quæ vitali de iis quæ in academico tribunali die 29ª ejusd. mensis habito statuta fuerant. Deinde in gremium venerandæ nationis admissi fuere binarius ambarum provinciarum Ebroicensis, videlicet Carolus Varin Diocesanus Ebroicensis: binarius Ludovicus Loiseleur Valognensis. Judicium fuit [illegible], venerandæ nationi hanc suam confirmavit benevolentiam, die 23ª mensis martii latam, venerandæ nationi gratulatum a domino syndico ut fungatur suo officio circa ea quæ gerunt ad principalem Collegii magistri Gymnasiarchi. Le Coutulier Procurator.

Die 9ª aprilis comitia pro schedulam convocata fuit, eo fine ut rem seu nomen Jansenii extinctum, vetitumque scholiast venerandus ordo ipsum denuo vetaret ac rejiceret: [illegible] ro in deliberationem missâ, decrevit ven. natio nullum Jansenii esse rejiciendum ipsiusque persecutioni formalem fecit oppositionem. Le Coutulier Procurator.

Die 4ª mensis maii habita fuit in havenio comitia ordinaria in quibus facta est procuratoriæ depositio, eâ semper de causâ quod non satis mihi superesset temporis ut negotiis venerandi ordinis juvenilibus valerem; quippequod munus vicariæ in parochiâ Sancti Laurentii, talis sit ut hominem totum exigat. Le Coutulier Procurator.

9

Acta et decreta venerandæ nationis, procuratore magistro Ludovico antonio Levacher presbitero Ebroïcensi Baccalaureo Theologo presentium Lientiam decurrente, a die octava mensis maii 1754

Die 8.a mensis maii hora prima vespertina post vesperas in Sacello Sarburiano congregatis, habita sunt ordinaria venerandæ nationis Comitia per Schedulam convocata, in quibus Supplicem se stitit m.r Le Rat pro munere procuratorio; Sed acclamante majori tribulium parte, Suffectus sum procurator, ut munus adimplerem per reliquum anni curriculum in locum m.r Le Couturier Licentiati in theologia ex procuratoris, qui die 4.a Ejusdem mensis maii fasces procuratorios ultro deposuerat. Levacher procur.

Die 17.a mensis maii ad me convenerunt Tribulei multi, qui mihi testificati sunt, alios contribulei nec plures Sium postulare ut venerandam nationem per Schedulam convocarem, ut deliberaret circà executionem Conclusionis de novo census rejiciendi, latæ die 8.a mensis aprilis. ipsorum postulationi annuii. Levacher procur.

Die 20.a mensis maii habita sunt in aula Collegii Sarburiani Comitia per Schedulam convocata, in quibus admissi Ipsi. Cancor. — Duos Supplices in gremium Sium admisit venerandæ natio, scilicet antonium Franciscum andream Olivier Dorne presbiterum Bajocensem, et Gaspardum thomam maitrel presbiterum pariter Bajocensem, præterea deliberatum est circà executionem Conclusionis de novo censu rejiciendo, latæ die 8.a mensis aprilis, qua ut promptum ac felicium sortiretur effectum a venerandæ nationis statuta sunt quæ sequuntur. „ denuntiandum ergo quàm primum per apparitorem fidelissimis universitatis quæstori et Scribæ factam venerandæ nationis novi census perceptionis interceptionem, ipsis injungendum ne impositionem, qualiscumque sit, Supra litteras magisterii, quinquennii, aut nominationis a tribunali academico decretam aut decernendam exigere; dictas ve litteras ob denegatam dictæ impositionis Solutionem, aliumve quemlibet et prætextum, denegare præsumant, imo per nominandos ex deputatos qui rem impositionis pro Sua prudentia gerant, prosequantur, intercedant, Cæterorum academicæ ordinum adjunctionem postulent, rem ad magistratus, si ita visum iis fuerit, deferant, et generatim nomine et impensis venerandi ordinis omnia faciendæ faciant, post ultimam rei definitionem venerandæ nationi rationem reddituri, ratæ jam habitæ venerandus ordo quæcumque egerint, modo tamen inter ipsos deputatos steterit majori suffragiorum parti, Conclusionesque Scripto fideliter mandentur et a majori deliberantium parte subsignentur. quo circà — appellati sunt ex ordine professorum m.m. ingou, Brenet, Rolland, et gigot et ex ordine Baccalaureorum mm. Le Rat, julien, Louvel, des champs. et ita a me conclusum est. Levacher procur.

Eodem die in iisdem Comitiis gratias quam potui amplissimas venerando ordini retuli pro singulari qua me prosequitur benevolentia. Levacher procur.

Die Sabbati mensis primi, hora prima, hora post meridiem tertia, habita sunt tribunalis academici Comitia apud amplissimum Rectorem in Græcismo, in quibus admissi sunt duo Supplices pro litteris nominationis, quibus indulsit tribunal academicum; tum actum est de non parva pecunia Summa de tabulati restitutionem, et Lorum quæ ante annos ipso tabulato necessaria forment, in domo, vulgo dicta, Hotel de l'université: a tribunali academico deliberatum est utrum hæc sint restituenda impensis universitatis, vel impensis d.i Lemaugin qui Conventione facta domum totam restituendam Sibi susceperat, circà quæ nihil statutum est, nihilque statuendum quòd dicta Conventio inter

tribunal

tribunal academicum facta et d. le mangin palam iis exposita fuerit, quibus pro novo Suo munere de rebus academicis deliberare incumbit, atque etiam perlecte sunt, quæ circa pluriumorum jam tabulatorum restitutionem facte fuerunt a tribunali academico conclusiones: ac ne omnino aliquid circa hanc rem præcipitanter ac inconsulto agatur, nominati sunt a tribunali academico deputati.

præterea perlecte sunt ambæ Significationes Oppositionis a veneranda natione facte circa novi Censûs perceptionem, cujus quidem oppositionis ratio habita fuit quantum ad jus nationum interpretandi, sed quantum ad formam nulla ac nullius valoris declarata fuit a tribunali academico, id quam multiplici de causa. 1° quia Conclusio de illa oppositione ipsam et nulla est ut patet quæ facta est, inaudito æquissimo Censore, ut patet ex ipsa Conclusione. 2° quia nullam continet rationem sive deducendam sive deducendam [illegible] facta oppositio. 3° quia denuntiata fuit fidelissimo universitatis quæstori qui nihil inde a tribunali academico peripit, cui quidquid peripitur a [illegible] Meritissimo Syndico, et fidelissimo Scriba remittitur. 4° quia termini conceptæ est parum decentibus tribunal enim academicum pretendit nullam sibi a quacumque natione injunctionem propria debere fieri nulla enim injunctio, inquit Tribun. acad. fieri pt aut debet ab Superiore ad Superiorem hæc omnia decreta inscribenda præcipit Catalogis universitatis a fidelissimo Scriba præcipit tribunal academicum

insuper Epistolam sibi inscriptam Legit amplis. Prætor, quâ regius obsignator requirit ut Collegiorum universitatis Gymnasiarcha ante decimam quintam hujus mensis junii diem declarationem exhibeant omnium collegii quisque sui locorum, quâ etiam petitur a quibus incolantur sive Scholastici convictoribus, sive alumnis, sive simpliciibus privatis, denique ad finem, ut ex Epistola conjicere licet, ut ex collegiorum reditibus vicesima pars, vel etiam pro necessitate, decima exsolvatur. quibus in deliberationem missis, amplissimum Prætorem precatum est tribunal academicum, ut Regium obsignatorem adire rogaturus, ut tempus produceret, atque fieri præciperet exemplar quoddam declarationis, cui facile possint Collegiorum primarii Suorum quisque locorum declarationem conformare. hujus autem agendi rationis scopus est, ut pro difficultate illud exigendi, vel rem executioni demandandi res postulata e memoria postulantium penitus evanescat. tandem statuto die Comitiorum Prætoris, quæ ad solemnem præmiorum distributionem præriguntur partim ordinata sunt, partim Commissa + amplissimo Prætori ordinanda, sunt. hæc omnia facta fuerunt, apertis omnibus fornicibus ritè observatis. testor Levacher procur.

Die Sabbati mensis junii octava post missam in Sacello Harcuriano de more celebratam, habito sunt ven. nationis Comitia, in quibus retuli quæ acta fuerant in proximè habitis tribunali academici Comitiis. Censuit præterea ac statuit ven. ordo extrundæ esse duo vasa plumbea in area sui domibus illius domûs excipiendis esse adaptanda. Levacher procur.

Die Sabbati mensis junii 22ª post Sacrum in justinianâ hora 6ª celebratum ex fundatione M. Joannis Roennai, habita sunt ven. nationis Comitia in quibus, audito æquiss. Censore, M. Julien in theologia licentiatus in quadrumvirum unanimi suffragio electus est, præterea a ven. ordine statutum est, ut Decano, et æquiss. Censore videantur, atque etiam in Comitiis subsequentibus coram ven. natione perlegantur, tumque suis Catalogis esse inscribendas, et a Sapient. Decano et æquiss. Censore subscribendas, unanimi voce conclusum est. Levacher procur. —

J. G. Helmuth decanus
Basset Censor.

Eadem die horâ decimâ matutinâ præclaræ artium facultatis Comitia apud matthurinenses habita sunt, in quibus tredecim Supplicibus indultum est, ut in quadruvirum confirmatus est M. julien in theologiæ licentiatus, fasces rectorii prorogati sunt unanimi nationum suffragio amp. Rectori viro mag. forneau philosophiæ professori celeberrimo in collegio Grassinæo. rata et grata per me procuratorem habet ven. natio quæcumque gesserit amp. Rector in suo trimestri magistratu, eoque nomine ei decrevit litteras commendatitias, exceptis tamen iis, quæ circa novi census præstationem ipsiusque perceptionem acta fuerunt, declaravit etiam per me ven. ordo coram præclaræ artium facultate, interruptionem novi census perceptioni factam a se fuisse, ac fidelissimis quæstori universitatis et scribæ denunciatam; de his omnibus referens auditus est æquis. censor. Levacher procur.

J. G. Schmitt decanus. Basset Censor.

Die veneris 28.ª mensis junii S.ti Petri et Pauli vigiliâ, postquam in Sacello Garneriano pro piis manibus M.ri de Caulaincourt in missa et post missam bene precatum est, habita sunt in aula collegii Garneriani ven. nationis comitia, in quibus quatuor viri de more a me procuratore appellati, scilicet ex ordine professorum MM. Brunet et Gigot, et ex ordine Baccalaureorum MM. Gallot et des Champs, qui una mecum simul ac sapient. decano et æquis. censore rationes impensæ ac acceptæ pecuniæ a fidel. quæstore calculo excipiant atque expungant, qui omnes a ven. ordine ad hoc munus confirmati sunt. tum a ven. natione gratiæ quam maximæ fidel. quæstori actæ sunt, quod tanta curâ, tanto studio, tantaque sagacitate rei suæ hucusque gesserit, eique munus quæstorium summo omnium plausu prorogatum est: præterea quatuor viri pariter a me appellati, nimirum ex ordine professorum MM. Gardin du Meuil et l'Hermitte 2.us et ex ordine baccalaureorum MM. Guesdon et Cotton des Houssayes qui examine rigoroso tentent vires candidatorum magisterii artium, quos omnes elegit ven. ordo atque confirmavit, ex iis solus sacramentum præstitit m. Cotton des Houssayes, ut pote qui solus nondum præstiterat. Deinde statutum est ut quidam ex ven. ordine amplis. rectorem adirent, cum ipso de statu præsenti Universitatis pro modulo colloquii tractaturi, idque non ut deputati. Sed ut amplis.ci Rectoris postulato annuatur. insuper declaravit ven. natio conclusionem latam die 8.ª mensis aprilis, qua decretum fuit faciundam esse novi census perceptioni interruptionem validam esse, ut pote quæ, audito æquis. censore prolata fuit, licet hac voce, audito æquissimo censore, in tabulis omiserit procurator. Mane tabulis le Couturier. de his omnibus referens auditus est æquis. censor. et ita a me cum ven. ordine, nemine reclamante, conclusum est. Levacher procur. J. G. Schmitt!

Die mercurii mensis julii 3.ª impensa ac acceptæ pecuniæ a fidel. quæstore m. le Rat in theologiæ baccalaureo ac collegii Justitiani primario rationes excepimus atque expunximus ego procur. una cum sap. decano, æquis censore, et quatuor viris ad id muneris a ven. ordine deputatis. facto calculo atque computato, supersunt nobis duo millia cum quadringentis supra septuaginta libellas; unde liquet, quanta vigilantia, quantaque œconomia res nostras expediat fidel. quæstor. quæ omnia exposui coram ven. natione in collegio Garneriano die sabbati julii 6.ª congregata, cui hæc omnia approbata sunt. censuit præterea ven. natio, loco viginti quatuor libellarum, quadraginta fidel. quæstori concedendas esse pro variis sumptibus, quos potius ex usu quam ex necessitate fecit, ita tamen ut si quid infausti rebus ven. nationis accideret, hæc summa præ cæteris omnibus esset substrahenda eo fere modo quo concessa fuit, nisi penitus substrahendam forte judicaret ven. ordo nemine reclamante. ita a me conclusum est. Levacher procur. J. G. Schmitt.

Die sabbati julii 6.ª habita sunt deputatorum Universitatis comitia apud ampliss. rectorem m. fourneau in collegio Grassinæo in quibus duobus supplicibus pro litteris nominationis sua postulata concessa sunt. deinde exposita sunt duo libelli memoriales rerum omnium quas reficiendas postulabat ab universitate D. Dagnesseau, quæ quæ resarciendæ a trib. academico fuerunt ex. le Mangin. tum exposita sunt quædam tribunalis acad. conclusiones quibus scientiam concedebat tribunal acad. m.r le Mangin quædam tabulata reficiendi, quæ non continebantur nequidem implicite in duobus supra dictis libellis memorialibus postulat insuper m. le Mangin ut quædam resarciri adhuc jubeantur. statque tribunal acad. duobus supra laudatis memorialibus libellis, quorum capita omnia vult a m.r le Mangin adimpleri. hæc fuit ea de re statutum. tum conclusione facta denegata est universitatis interventio apud castellanum, et jura magnorum thuneiatuum universitatis fruendi vix qui haud a tribunali acad. diversa ratione postulabat. ex tribunali acad. minori monenti visa est, ut hanc interventionem concederet præterea libellos memoriales tum pontonnandæ gallorum, tum fidelis. picardorum nationique exposuit m. le Revenu ver. syndicus, quibus postulatatur ut tribunal academicum ab impensis substrahat quidquid cautionis factum fuit anno vel 1740.º vel 1741.º tum postulat in processionibus rectoris extraordinarium faciendis, substrahi cautum quæ pectant ad acceptionem rationum impensæ et acceptæ pecuniæ, et de præsumpto deputatorum universitatis ad urbem Versaliarum nondum statutum est. ejusque causa non visitatur tempus. et ex tempore suo examinabitur, discutietur, et tandem de eo statuetur.

statuetur

. De tribunali acad. deputati sunt M M. Fourneau, le Neveu, Bernard qui cum m.is Aemilio Libro inspectis et acceptis pecuniis propediem
et quæ ab iis quidquid fuit impensum et acceptum calculo recipiant ad annum 1715.m calculo excipiant, unde liqueat quo pacto
ante non multos annos tantorum pecuniæ summam habuerit, et intra tam paucos ad tantas rerum angustias redacta sit vidua
redatam universitas. acciderunt ne rebus universitatis fortunati casus quibus adauctæ, floruerit aut vel ea quorum detrimenta
minuantur et ad nihilum penè reducantur. hæc fuit Sententia m.o le Neveu universitatis Syndici. tum insurgens quæ Syndi
addidit amp. rector ad se venisse, non ut deputatos quatuor ven. nationis tribulis cum quibus de rebus universitatis agitat libros
eos videri non multo plures exposcere, quam cæteræ nationes. re in deliberationem missa. statuit tribunal academicum
quæcumque sportulis deputatorum universitatis addita fuerint ea prorsus esse subtrahenda, omniaque ejus in
statu restituenda, quo restant anno 1740.o vel 1741.o sportulas pro prælectionibus rectoris extraordinario non
esse dandas, denique cum nihil urgeat civica impensa. sive versalia processuum, sive rationum recipiendarum
nihil esse statuendum quid prius fuerit extractum quidquid fuerit impensum et acceptum ab anno 1715.o inclusive
in comitiis locum habuit subtractis auctionis sportularum.

Sacræ facultatis Syndicus M. le Fevre palam universitatis deputatis exposuit doluisse sacram facultatem quod
præclare artium facultas dubitare videatur de ejusdem fide, et constanti voluntate jura præclara artium facultatis
conservandi, addidit sacram facultatem non prius jura scita gaudere M. de prade ejus præmissorum, quam a præla-
artium facultate in catalogis magistrorum in artibus restituerentur. horis matutinis pro primum universitatis
apparitorem, notum fecerat amp. rector sacræ facultatis decano, M. de prade ex albo magistrorum in
artibus ejus delatum, et virtute statuti universitatis non posse gradum baccalaureatus in sacra theologia recipere
nisi prius in albo magistrorum in artibus a præclara illatum facultate restituatur. statutum hoc ab amp. rectore
sup. sacræ facultatis decano notum factum fuitat pariter matutinis horis. Levacher procur. J G Hebert Rect.

die Sabbati 20.o julii pro piis manibus m. joannis tabarie antiqui rethoricæ professoris in collegio
lexovæo, et in missa et post missam a ven. ordine bene in Saullo Sarcuriano precatum est. Levacher procur.
J G Hebert Rect.

Die Sabbati 20.o mensis julii postquam in missa et post missam pro piis manibus M. petri jourdan Cadomensis Constantiensis
canonici bene precatum est in Saullo Sarcuriano, habitus fuit in Sarcurio comitia ven. nationis per schedulam convocatus
in quibus relati quæ acta aut dicta sunt in comitiis deputatorum universitatis apud amplis. rectorem extraordinarium
habitis in Grapinaco die lunæ 15.a julii. Legit M. le Neveu universitatis Syndicus denunciationem fidelis primo
universitatis vicescribæ, nomine et jussu ven. nationis factam per primum earum apparitorem, ut scita a fidel. vicescri-
bæ traderentur in papyro regiis insignibus munita omnes tribunalis acad. de renovæ imposterum conclusiones ab
ipso collatoris quæ simile lectione dixit meritis. Syndicus se semper dum sentire, non denegandas ejus conclusionum
dictarum exemplaria ven.o ordini, modo per procuratorem e tabulis acadum. exscribantur aut per alium quemlibet, —
rem autem ejus inauditam ac insolitam quidquam e tabulis acad. extrahi a fidelis vicescribæ universitatis. quod sit ab-
ipso collatum, et in papyro regiis insignibus munita exaratum. audito pro re academica M. le Neveu universitatis
Syndico. Si inquit amplis. rector ven. natio rem deferre velit ad castelletum parisiense, non video cur in formas requisitas
concederentur conclusionum nostrarum exemplaria, tribunal cum acad. castelleto non subjacet, si ad aliud tribunal
rem deferre intendat norman. natio, res majores adhuc experitur difficultates, quorsum ego adversarios nobis nationis
arma subministrare, rem postea misit in deliberationem. Censuit sacra facultatis Syndicus pro decano sideos
jus semper tribunali acad competisse, non obstantibus nationibus, judicandi de rebus scholasticis, denegandas ergo ejus
a fidel. vicescribæ juxta formam requisitam conclusionum exemplaria, propter tamen ven. ordinem pro procuratore
decanum et censorem, ea è tabulis acadum. excerpere quæ ipsi libuerit, in ea quæ ipsi arriserit papyro exarare, et
originali conferre, collata que testari. Consultissimus facultatis Sententiosus hæc fuit. inducere se se gessit ius dela-
denuntiationem ven. natio. in hanc agendi rationem non eluctabit inferioris debita superiori reverentia. ad literam procuratio
nationi vicesuppeditare ridiculum apud nos est. non est ergo animadvertendum, fidelis. universitatis vicescribæ denuntiationem
a ven. natione factam facilem si præbeat, presens ejus huic deliberationi non deberet ven. ordinis procurator, nemo enim
inquit judex in propria causa. Honorandæ Gallorum nationis, sicut et fidelissimæ et constantissimæ nationum
procuratores conclusionibus a meritis Syndico sumptis adhæserunt antiquam concluderet amp. rector dixi ego
procurator. Sola juridica conclusionum denegatio a fidelis vicescribæ, ven. nationi sufficeret, ad literam si quam
intendere vellet, sufficiendam. Non possum non intercedere nomine meæ nationis, quominus tabulis acad. inscribatur
præsens deliberatio. contraria est nationum juri; aut si inscribatur actum intercessionis meæ postulo. in hoc
nationis meæ votis adimplendis me confido: quæ quidem intercessio concitavit animos. et tum postulavit amp. rector
ut è comitiis excederem dum conclusio pronuntiaretur. illi repositi eadem mea, salvo ven. nationis jure eum post
è comitiis excedere, si quid tamen prosecutus aut statutum aut decretandum quo sanciatur sit, ut quibus dari in
civis constantes reddi debeant procuratores, altro ac libentior recepturum me, si in eodem versari me liceat constantis
ostendi statui. tunc mihi dictum est non debuisse me tot ac tales verba pati, sed prius ejus mea debuisse
tum opinionem resumpsit amp. rector, et concluxit prohibere tribunal acad. ne fidel. vicescribæ tradat

Conclusionum exemplaria requisita in papyro regiis insignibus munita, et a Se collato. Scitera ven. natione
per procuratorem, deinceps, cujusque, quæ voluerit e tabulis acad. extrahere. Cum de intercessione mea Silerat ampl. rector
tum renovavi, actumque ejus de novo postulavi. tunc dixit amp. rector, idcò nullum a Se mihi intercessionis actum
concedi, quia factus non fuisset, Sit juris est, deliberationi non adsuisse. interfuit Socius facultatis decanus quominus
concludi pronunciaretur donec recepissem, de qua intercessione nemo reclamavit. tandem verbis exactus recepturum me
declaravi, sed prius actum quoque postulavi mei recessus non voluntarii, intercessi quoque iis quæcumque gererentur
absente me contra jus nationum. monui insuper ad ven. ordinem Rtr. esse relaturum quæcumque aut facta aut dicta sunt
ut ipse videat quid agendum sit, ut vigeant jura sua et salva maneant, nec me ad comitia prius redituruum quàm ea de re
statuerit ven. natio, aut deputatos in subsidium dederit, dùm recepi comitantes fidelissimo universitatis quæstore
ad primos gradus, interea ad me venerunt mm. le Bcau et le Rcur regaturi dicturi, vel potius regaturi ut ad comitia
dicum de rebus omnibus & similibus deliberaturis quibus respondi expulsum me ad comitia nollevertit, forsan de novo expellendum
me prius hinc recessurum, quam de jure me statutum fuerit, indè ædes meas repetii. Deputatos ven. nationis dieposterâ convocavi,
quia denuntiationis juxta earum deliberationem facta, agitabatur. qui unanimi voce rem ad ven. nationem deferendam censuerunt
quo die ad ven. ordinem per schidulam convocavi. cujus in comitiis re a me prævi expositâ, et in deliberationem missâ, M. Guilard
regius censor absentis vices gerens, ad tria præcipua capita redire rem posse sibi videri, censuit. 1um de denuntiatione fidei-
vii Scribæ facta. 2um de recessione procuratoris ven. nationis. 3um de eo quod regatus ornat. procur ad comitia non redierit
quod ad primum exposuit, cum litem intendere velle non audet ven. ordinem, sufficere sibi videri Se simplici manu procuratoris
ornatiss. descriptum habentur conclusionum supra dictarum exemplar. inutile quoque sibi videri juridicum et justa formam
requisitam extractum quod postulavere deputati. quod 2um insolitum esse non videri sibi postulatis nem tribunalis
acad. ut è comitiis exeat ornat. procurator, cum esse apud quoscumque forum usitatum, ut qui aliquid postulant aut intercedunt
a deliberatione abstineant et recedant, illud quæ exemplo Bursariorum confirmare tentavit. quod ad 3um non videre se cur
ornat. procurator ad comitia regatus non redierit, addidit insuper non esse concedendos in subsidium procuratori ornat.
deputatos quippe qui integritate et sagacitate jura ven. ordinis defendere valeat. audito æquis. prælectore, laudibus me
procuratorem decoravit sapientissimus decanus, atque mihi gratias egit quod jura nationis pro posse sustinuerim, cunctis
tum nullam factam fuisse venæ nationi injuriam cum voluissent tribunal acad. ut recedam e comitiis ego procurator
dum de postulatione actæ intercessionis meæ deliberarentur. Exposuit me jugum ad fuisse Se comitiis ven. nationis deputatorum,
quibus res jam a procur ornat. relata fuerat die martis julii 18a hinc occasionem sumpsisse rem serius et maturè prospiciendi
suaque annotata suamque sententiam papyro commisisse. postulatis legendi licentia, sic orsus et prosecutus est.

" audita relatione facta ab ornat. procur. eorum omnium quæ gesta sunt apud amp. rectorem die lunæ 16o julii hujus anni
stupeo quod amp. rector tribunal convocaverit, ut in problema mitteretur, utrum facultas aut natio jus habeat judicia cognoscendi
deliberationes tribunalis acad; quodque unam nationem cæterorum ordinum deputatis in tribunali sedentibus subjecerit. non
possum non conqueri et improbare tanquam juxta unicuique ordinis versimum, quod procuratorem nostrum a
deliberatione removeri censuerit tribunal acad. eo prætextu quod nemo sit judex in propria causa, nec ullius venerit in
mentem quod si a deliberatione removenda sit ven. natio ut potè quæ sit pars hinc litigans, ab eadem deliberatione
removenda quoque sint cæteræ facultates et nationes ut potè quæ sint pars inde litigans. Mirum mihi videtur quod
ab una parte de postulatione alterius judicii judicatum fuerit, judicium que illud inscribi decretum fuerit in
commentariis, quæ solas deliberationes omnium omnino academicæ ordinum continere debent. hinc laudo factum et
renovatum ab ornat. procuratore intercessionem conclusioni tribunalis inscribendæ in commentariis universitatis
et improbo non datum intercessionis actum ab amplo rectore quem ut juris est postulavit ornatissimus procurator
Non sine mœrore in memoriam revoco usum jam invalescere ut debitus ordinibus academicis communque deputatis
honor, sive in publicis comitiis sive in peculiaribus temerè proculcetur, aliquando paucis abhinc mensibus contigit ipsa
ut durioribus verbis increpatus fuerit procurator, indecora a quibusdam declarata nationis agendi ratio; citandam
nationem coram tribunali acad. decanorum censuerit, eidem tribunali inferiores nationes declaraverit alien:
quin imo et tribunal leges totiæ universitati imponendi authoritatem arripuisse, usurpatamque publicis in
monumentis, imperativisque verbis conscripsisse: quæ cùm non improbo quod vi et sermonibus nationi ipsi æque procuratori
parum honorificis sit recedendo subduxerit procurator noster. Miror, quod tam in ordine gravi plurimi declaraverint
tum amp. rectore, tum civibus audienti litem si quæ forte intendatur, non deferendam esse a ven. natione nisi ad
ordinarios academiæ parisiensis judices, in dubium ad hunc revocare videatur amp. rector quod nemo ad forum rem
traducere vetit ven. natio. Magis ac magis denique miror quod animo ipse amp. rector quibusdam e deputatis nostris
declaraverit privatam suam ipsa sententiam denegandam non esse ven. nationi requisita exemplaria apud tribunal
porrò deneganda censuerit, imo primus ante deliberationem decanorum quid sentire deberet unusquisque, profitebor,
quod contra libertatem suffragiorum militare videtur: quibus omnibus ut occurrat ven. natio et præsertim ut jura
universitatis et singulorum ordinum, debitamque singulis sive ordinibus sive deputatis reverentiam tueatur
ac propugnet, censeo -

1° revocandas esse intercessiones factas ab ornat. procuratore conclusionibus latis a tribunali acad., de significationibus
postulationibusque nomine ven. nationis sive pacificis sive juridicis factis, et præsertim iis omnibus quæ die lunæ
15a hujus mensis apud amp. rectorem sive præsente sive absente procuratore nostro gerè potuerunt, ea que tanquam
nulla et irrita habenda a nobis quæcumque contra dictas intercessiones fieri potuerunt.

2° Cum non ut privati, sed nomine Suæ facultatis aut nationis apud Amp. rectorem Deant deputati ut deliberent, juraque Suæ ordinis defendant, id circò exprese statuendum ne quovis pretextu à comitiis procedat recedat procurator noster nisi vi- aut unicoribus verbis, quod absit, forte cogatur.

3° quoniam moris non est apud quoscumque forum, ut qui munere publico fungunturdeliberationibus post sumptas Conclusiones adsint, id circò sanciendum, ut procurator noster intercedat cuilibet deliberationi quæ fieri possit præsente Syndico post datas pro re acad. Conclusiones, aut præsente quæstore, si agatur de re, de qua audiendus sit quæstor, re ab ipso exposita recedat ut libera fiat deliberatio.

4° quandoquidem Codices remanent deliberationes tribunalis acad. dones Subsequentibus Comitiis lectas confirmatasque Sint, idcò juxta statutorum mentem declarandum, jam nunc intercedere ven. nationem confirmationi cujuslibet Conclusionis de re gravioris momenti de quâ ad Suum ordinem prius non retulisset deputatus tenebitur itaque deputatus de illâ relatione certum fieri tribunal, aut testimonii postulare ab ipso tribunali acad. quo Suus actus eadem omnino Conclusionem a se habendum declarat ven. natio.

5° Cum inconsultis ordinibus, et certe si cognoscerent, improbantibus, violata sint jura facultatum et nationum debitaque deputatis reverentia proculcata sibi, mandandum deputatis quibus rem imposterum committet ven. natio ut inter se videant quomodo sit unicuique ordini exponendum quam gravitas a tribunali acad. ladantur jura tribunalis acad. intra præscriptos limites restringendam concurrere.

6° postulandum ut à tabulis academicis expungantur verba authoritatis et libertatis cujusque ordinis detorquitur scilicet in Conclusione tribunalis acad. lata die 7a julii 1753. „ tribunal acad. decrevit, ut universitas Sportulam erogaret. „ in Conclusione Gisdem tribunalis lata die 1° decembris 1753. decretum est ut Libellus ille (honorandæ Gallorum nationis) memorialis traderetur Syndico „ „ in Conclusione lata mense januario 1754 jussit tribunal acad. ut libellus ille memorialis (fidelium picardorum nationis) traderetur Syndico „ quibus alia substituantur minus imperativa, et in margine scribatur, reformato Jussu juxta Conclusionem a tribunali acad. latam die - - -

7° præsentem deliberationem per apparitorem significandam tribunali acad. ne ignorent.

Hac facta lectione requisivit aequis. vice Censor, ut sibi præ manibus traderetur lecta a m. Ingou Sententia ut eam examinaret, de ea statuimpost relaturus: tum laudibus me decoravit M. le rat, sicut signavit. deinde denegatus fuerit ornat. procuratori actus intercessionis suæ; datum enim fuisse, absente procuratore, affirmant quidem è ven ordine, id circò admisit cogitata a m. ingou Cujusque Sententiæ subscripsit postulavitque ut inscriberentur in commentariis ven. nationis relatio ab ornat. procuratore facta, Sententiæ et requisitio m. Guilard procensoris, annotata et Sententia m. jngou, excepto tamen eo quod pertinet ad datum intercessionis denegatum; quod attinet inquit, ad requisitionem aequis procensoris, ut nimirum sibi traderentur Sententiæ annotatæ m. jngou; censuit nullatenus esse tradendas Sententiam et annotata, ut potè quæ non sint libri memoriales ad Sententias et cogitata privata tribulis. et probarat, me procuratorem e comitiis retuliss eas non debuisse — Decomplum protulit ex commentariis nostris excerptum: anno scilicet 1708. contigit, ut cum singulæ facultates et nationes seorsim consultissent prosperis largitionem facultati medicinæ erogandam, et sui ordinis Sententiam ad tribunal acad. retulisset unusquisque deputatus, intercessit jurium facultatis decanus, nisi et Suæ facultatis Similis prælio concederetur. postulavit ampl. rector m. Gibert, ut e comitiis recederet decanus jurium facultatis, qui dixit se ideo non posse quin prius suam facultatem consuluerit, et ab ea acceperit quisnam esset sua intercessionis justus judex. non improbavit amp. rector rem ad alios comitia remitti, ut singuli ordines consulerent re itaque ad proxima comitia remissa et relata, dixit medicinæ decanus suam facultatem, ~~ut petitionem intercessionis~~ ~~redoce, decernit gerendi spectare~~, a prosecutione petendæ sibi abstinere sibi: his in academia oriretur: rejecit judicium decanus suam facultatem a petitione et intercessione recedere si nihil postulet facultas medicinæ nec retinuaque decanum rogavit amp. rector, ut e comitiis exirent, et attulit authoritatem sanctionum regiarum quibus tit. 24. art. 13. et 14. cavetur ne quis judex de cujus causa agitur, judicio intersit, sed reposuit decretistas postulat illos ad rem præsentem non esse accommodatos, idque rationibus maximi momenti confirmavit. itaque deliberationi esse non posse, a decanis tamen sententia abstinuit: hæc fuit Sententia m. le Rat, quam amplexus est m. jngou, et pro quâ stetit ven. natio, cum quâ concluso ego procurator Levacher.

J. G. Levacher

Die mercurii mensis Augusti 6.ta missa celebrata est propriis manibus m. martin du menil ven. nationis Benefactoris pro quo singulis annis missa celebrabitur die 4.ta julii.

Die mercurii mensis augusti decima habiti sunt apud Matturinenses praclara artium facultatis comitia in quibus Septem supra vigenti supplicibus indultum est, praterea a meritissimis procancellariis appellatos ad tantandas vices suscipiendumque in magisterio artium eligit ac confirmavit ven. ordo apud Beatam Mariam m. Egidium Bouvel in utroque jure licentiatum, et apud m. Genovefam m. Nicolaum Semillard des Ovilliers in theologia Bachalaureum primi ordinis. Levacher procr. J G Chevrette.

Die Sabboti 31.a mensis augusti habiti sunt apud amplissimum rectorem m. Sourmen in collegio grassinco deputatorum universitatis comitia propter ferias academicas antripatas, in quibus tribus supplicibus indultum est alios substituendi pro licentia aperiendi pedagogii sub tutela almæ parisiensis universitatis, cujus supplicis ego ven. nationis procurator, una cum m. le Beau honorandæ gallorum nationis procurator deputati sumus inquisituri de vita et moribus, quod nemus utrique libenter suscepimus. statutum est tribunal acad. ad senatus principem ire die sabbatina die matutinis horis iturum, verba gratulatoria facturum, de ipsius totiusque senatus revocatione, cujus tribunalis academicis salutatum acceptarum. Sed privatum, tribunali academico nuntiavit senatus princeps per primum amplissimi rectoris apparitorem, ad ipsum senatus principem mittendum, qui tribunal acad. certum faceret, senatus principem crastina die apud se fore videndum. Levacher procurator.

J G Chevrette.

Die dominica mensis septembris primâ ad amplissimum rectorem in collegio grassinco convenerunt universitatis deputati, hinc senatus principum adituri. facto levi gentaculo rhodas conscenderunt, senatus que principem adierunt, cui gratulatoria verba fecit amp. rector, quæ cum elegantia, concinnitate atque magestate, universitatis tum doloris quod tandiu ab urbe louel fuerat senatus, tum latitiæ et gaudii sensus mirum in modum exprimebant. quod tandem fuerit revocatus, cui congratulationi verbis officiosissimis benevolentiam animique gratitudinem rebus ipsis respondit senatus princeps, aperuit in pleno senatu relaturum se de honore quem sibi exhibuerat universitas. Levacher procr.

Die Sabbati mensis septembris 7.a apud ampl. rectorem in grassinco convenerunt universitatis deputati per schedulam convocati. hinc tribunal acad. supremum senatum adiit, una duntaxat historiarum porta aperta est. per juriumque regiorum assessores introductum est tribunal acad. ibique in loco juriumque regiorum assessoribus apertis et clausis amplo rectore undique capite orationem suam gratulatoriam latine conscriptam direxit ac supremi senatus principem, qui sedens, et aperto capite eadem idemate respondit. hac omissa non omnibus universitatis deputatis arriserunt, dixerunt quidam visitationem illam esse novam et eo que non faciendam, iisque conquesti sunt quod tribunal acad. eo quo debebat honore non fuerit acceptum a supremo senatu. statutum est eorum omnium quæ peracta sunt dos historiam ipsa in libro universitatis inscribendam a fidel. vice scriba m. Auffray. Levacher procr.

Die Sabbati mensis octobris habiti sunt ven. nationis comitia in harcurio, in quibus supplex se stitit m. ludovicus sanson presbiter ebroicensis, pro regentia et scholis virtute g. et designationis pro regentia quarta scholæ in regio navarræ, audito requisitorio procuratore m. juliard omnes ven. ordinis tribules summo applausu postulatum suum m. ludovico sanson concesserunt, postulaverunt que ut ego ven. nationis procurator cum quibusdam aliis ven. nationis contribulibus summum regium navarræ moderatorem m. gervaise et quidem collegii principalem m. foucher adyremus et gratias eis agamus quod designaverint in professorum rio que gratulemur quod tantæ sagacitatis ingenium inter professores suos admiserint. deinde libri memoriales a m. bouvel e ven. nationis gremio nec non in supremo senatus patrono conscripti jussu et nomine ven. nationis deputatorum, nuncique tribulium per primum apparitorem nostrum distributi sunt

Levacher procr. J G Chevrette.

Eodem die vespertinis horis habitæ sunt apud ampl. rectorem in grassinco universitatis deputatorum comitia, in quibus duobus supplicibus suæ postulata concessa sunt pariter concessæ sunt m.e La lompte litteræ quibus ei permissum est ut aperiat pedagogium sub tutela universitatis, cum prius constiterit de ipsius vitæ scientiæ et moribus per viam. le Beau honorandæ gallorum, et me Levacher venerandæ normannorum nationum procuratores. admissi sunt in patronos universitatis mm. de la Monnaye et Lambon qui sacramentum ampl. rectori de more præstiterunt. discussum est utrum inter eminendi beat universitas in negotio beneficii a duobus scholiarchis obtenti virtute litterarum nominationis et quinquennalium alter virtute litterarum nominationis et quinquennalium in universitate Tolosa. alter in universitate parisiensi. hic mensi augusto supplicavit, suas autem litteras non habuit nisi subsequentibus comitiis generalibus totius universitatis. quæ fieri non possunt ante mensem octobrem. alter vero supplicavit non universitatis tolosæ mensis julio, suasque litteras obtinuit eodem die. non adhuc interveniit universitas parisiensis, sed fore intervenit, ut suas privilegia pro cæteris universitatibus tuentes ac defendat

nihil

nihil tamen hodie statutum circa hoc capit. Mentionem factas Arresti ut vocant, desistionis quod obtinuit ven. natio circa perceptionem novi Causas a quibusdam tribunalis academici privatis inconsultis ordinibus imposite, duo in deliberationem misit ampl. rector. 1.um quid agendum circa negotium novi Causas. an tribunal academicum prosequatur, an a proposito desistat. nil circa hoc primum statutum est alii ampliandum, alii rem maturius ipse expendendam censuerunt, tempusq; postularunt prorogari. 2.um utrum subsistere possit et valeat augmentum rendilionis privilegiorum renuntiatum ab eodem Tribunali academico factum. universitatis tum deputati, tum patroni censuerunt propterea subsistere augmentum illud, et hoc fuit statutum fidelis. picardorum Nationis vicem procurator ornatiss. m. vallée vituperavit rectorem ampl. et Syndicum meritis quod in lite motas inter ven. nationem et alios ordines inter venerint nomine universitatis, inconsultis universitatis deputatis. et intercessit quominus admitterentur intervenientes nomine universitatis. dum censuerunt ven. nationem credere me dixi. et ipsius nomine intercessi. actum nostrae intercessionis utroque procurator postulavimus. tandem statutum est, ad te Deum in festo Assumptionis rectoris ampl. processione solemni nihil extraordinarium spectabile, propter universitatis penuriam. de omnibus supradictis adfuit meritis Syndicus, et more solito conclusit ampl. rector. ita testor. Levacher proc. J. G. Hermitte

Die Martis octobris 8.a duabus Supplicibus indultum est. et factus fuit ampl. rectoris suffragio Levacher proc.

Die Jovis mensis octobris decima. horis matutinis habitis sunt in Tabulario ven. nationis comitia quadrumviralia in quibus unanimi suffragio in quadrumvirum electus est m. Joannes Baptista Gardin de mensi celeberrimus humanitatis professor in Lexovieo. electus est etiam m. Bidelle in Sacra theologia primus Licentiatus theologus in profectum festi Sancti Romani. et quoque designatus ex quorum oratorem invitando pontificii in festum B.V.M. Sine labe Conceptae. assignata dies est missae celebrandae pro piis manibus m. Juliani Rectoris de Motteville facto funeti. rationem visitationis Supremo Senatui facta a tribunali academ. prater usum et consuetudinem. non arrisit ven. ordini visitatio illa. retuli itaque, quae jam in Comitiis retuleram, rectorem scilicet ampl. m. Formont a tribunali academ. fuisse electum ut primus [illegible] del. Scribae universitatis gereret, cum spe successionis iterum vero retuli, quia pauci admodum erant, cum primum retuleram, ipsique postulaverant ut in amplioribus comitiis rem deferrem: hanc electionem m. Souveneau in fid. Scribae universitatis vocum + delevi. Levacher

eodem tandem admisit ven. ordo, nullam tamen intercessionem fecit, retuli tandem M.re de la Monnaie et Lambon fuisse electos in patronos universitatis, ipseq; juramentum ampl. rectori praestitisse more solito; dubium ampl. rectoris circa valorem augmenti rendilionis renuntiatum a patronis universitatis fuisse solutum. vult ven. natio latere in tabulis academ. monumentum quo constet reditus renuntiatum non ad facultates superiores, sed ad solos rationis pertinere. ipsi tamen reditibus frui universitatem ad tempus unanimi consensu permisit haec omnia more aputo peracta sunt. Levacher proc. auditus fuit aequi. censor. Levacher

Eadem die habita sunt apud Mathurinenses praeclara artium facultatis comitia, in quibus habito prius postulatio oratione de lite mota inter varios ordines et ven. ordinem, fuere remissi rectoris et nationis fuum in locum aputatum recessisent. sua suppliciis addidit ven. ordo. confirmavit in quadrumvirum m. Gardin de mensi horis matutinis electum, rata et grata habuit quae gesserat ampl. rector per totum suum magistratum, exceptis iis quae improbaverat Supremus Senatus, quamquam existimaret ven. natio bonum fuisse mentem ampliss. rectoris. improbavit quoque ven. ordo intercentionem universitatis factam, inconsulta universitate, in lite quae movetur inter alios ordines et ven. nationem. Censuit praeterea non deprometidos ipse sumptus, ex aerario universitatis pro hac intercentione, et quam primum intercessionem suam ipse significandam. Electus est in novum ampl. rectorem unanimi quadrumvirorum suffragio m. Dr Laurent de la Barre, fuitque rectoris suscepit. orationem habuit qua testabatur animi gratitudinem, [illegible] futurum pro urbis universitatis. Levacher proc. J. G. Hermitte

Die veneris octobris undecima Hora septima matutina habita sunt universitatis deputatorum
Comitia per novum Ampl. rectorem convocata, in quibus instructus est et confirmatus per
Decanos superiorum facultatum, et nationum procuratores qui et ipsi et universitati fuerunt
congratulati quod ad ipsum fasces rectorii fuerint delati, et ipse los Susceperit m. Laurent de la Barre
Albericus philosophiæ professor in Regio Navarræ. permissum est ut m. Hamelin fidel. universitatis
quæstor in variis universitatis domibus les Reservirs curaret quæ Resisi negotiat. permissum fuit
ut m. Mangin ut mille summos ad D. Paguelleau reciperet ex superstite pecunia quam nondum
Solvit pro Domo, vulgo dicta, Hotel de l'université, Levacher prov. J.G. Hermilly
Die Sabbati 19.ª mensis octobris, postquam in Sancte Barbare Missa Celebrata est, pro requie animæ M.
Rectoris de Motteville, habita sunt ven. nationis Comitia per Schedulam Convocata, in quibus retuli varia
injuriosa dicta, quibus me procuratorem et ven. ordinem lacessivit m. le Clerc apud Mathurinenses, ante Comitia
deputatorum universitatis inita pro instructione ampl. Novi rectoris, quæ quidem injuriosa a Superbo dicta, non
audire non potuerunt universitatis deputati. In res prout acta est cum MM. le Baron Salubertimæ facultatis
decani, Hamelin fidel. universitatis Quæstor, et le Clerc universitatis Gindrey Syndicus de Commentario
ven. ordinis nomine vulgato circa ven. novæ impositionis vulgato, et de aliis ad agendi rationem ven. nationis
pertinentibus confabularentur, dixi ego cum ipsis honorandis Gallorum, et Constantissimæ Germanorum
nationes censent suppriemendum esse Commentarium ven. ordinis nomine factum. adest ergo nova causa
novæ litis, sicine variis distrahatur universitas libert. hinc in me verbum tulit m. le Clerc ad te
res ne pertinet loqui; inquit? velut animo vilis et homo nequam esset tractandus ordinis princeps, cum tam
pendentium animorum suffragia referre curat ac audet. cui respondi. Stulta videri non debet agendi ratio
ven. nationis, quantum ad me, majori cum prudentia mens gesti, quam timeat ipse, te recte decet, inquit,
terræ vermiculum quidquam mihimetipsi approbare, quasi singularis ordinis ejus servus, Si dicimus
quid at, ut quidquam tale referas (Scibat significatum fuisse m.r hamelin interessionem ven. ordinis
ne ex arca communi depromerentur sumptus interventionis universitatis ab ipsomet m. le Clerc factæ,
inconsulta universitate) pro munere meo contra te ruquiram. quibus tantis et tam me deprimentibus
nullum responsum dedi, nisi, quis fueris, quis nunc es, quis sum ego. et quis fuerim, rite perpendatur
nihil damni mihi afferet ultroque nostri hæc comparatio. Cujus rei facta relatione, in
deliberationem misi, quid circa hoc agendum esset. tribules omnes quotquot Comitiis aderant,
indignatione commota, rem esse graviorem censuerunt, quam ut statim statueretur quid agendum
esset. ut autem nihil inconsulte ac temere ageretur, unanimi omnium voce ac consilio, deliberandum
remisi ad proximæ ven. nationis Comitia per Schedulam convocanda, quæ Comitia in diem veneris
sequentem mensis octobris 25.am indicta sunt. et ita a me conclusum est. Levacher, prov.
J.G. Hermilly
Die veneris 25.ª mensis octobris habita sunt in aula Collegii Garcuriani remissa venerationis
Comitia per Schedulam convocata in quibus sequentem fabri orationem M. cum vobis in
præcedentibus Comitiis exponi vos tribules, quam superbis ac injuriosis verbis me procuratorem
vestrum vos que lacessiverit M. le Clerc, non sine quodam gaudii sensu, magnaque animi
gratitudine fui expertus, vos, omnia tamquam vobis immediate illata suscipere ac sustinere velle,
non etiam finire tempus prorogatum, nisi ut serius et maturius expenderetis quid in re tantis
momenti faciendum statueretis. Ut autem justitiæ et æquitatis leges servantur animadvertite ven.
viri injuriarum gravitatem, rerum ac temporum circumstantias non parum minui. causa perdita,
Commentaria quibus supra modum gravari se sentit m. le Clerc, male tanto universitatis interventu
ab ipso facto, inconsulta universitate, duobus ordinibus imprecatio, ac tuam ac servorum animum iræ
ejusmodi sunt, ac vobis videri debent, ut si culpam non omnino diluunt, saltem ejus gravetas
maxime minuatur. id non deest profecto, fatebor ego, nec ipse differri potest, unde possetis
panas et quidem justissimas meritas repetere, sed non vultis virum perdere tot ac tantis dotibus
divers generis clarum. id non patietur vestra in miseros commiseratio, vestraque in religionem
pietas. alto pectori vestro inhæret pusillanimi admodum animi ejus vindictam persequi
Christiani

Christiani viri injurias condonare. Vos non latet, quanto facilior, æquior, ac certior est injuriæ vindicta, tanto præclariorem, dignioremque Deo laudem et hominibus gratiorem accedere injuriarum condonationem. Per vos liceat ven. trib. Lovanii, quæ me ut privatum attingerant, si quæ sint penitus oblivisci. gratiam quoque apud vos mereatur et obtineat quem facti pœnitentem ea conscientia arbitror. Discat vestro exemplo, pacis, concordiæ, et moderationis virtutes amare et cultu prosequi. pulchrum quidem ac præclarum debellare superbos; at subjectis parcere pulcherrimum et præstantissimum. qua facta oratione censor æquis. antequam quid quam in deliberationem mitteretur, epistolam legit, quam Mr. Le Clerc per cum ad ven. nationem miserat. Audita epistolæ hujus lectione, censuerunt omnes quam plurimi, sex aut septem exceptis, statuerent quæ epistolam illam insufficientem omnino ipse reparandis injuriis sibi procuratorique suo illatis; deque aliud exemplar conscripserunt quod sequentibus verbis continetur. je suis sensiblement affligé de ce qui auroit pu m'echapper d'offensant contre la nation de Normandie, et contre mr. le valet Procureur avant l'assemblée tenue aux Mathurins le 11. de ce mois; je prie la nation de Normandie d'être persuadée du respect que j'ai pour elle, et dont je suis pénétré; et nimirum ad instar aliam conscriberet M. Le Clerc, et ad ven. ordinem remitteret recipiendam pro sufficienti satisfactione non quidem ad strictos juris apices adacta, sed ex gratuita ven. ordinis condonatione et ita concluso. Levacher proc — J. G. Le Clerc.

Die Sabbati 26to. mensis octobris habita sunt apud Mathurinenses præclarae artium facultatis comitia censoria, in quibus audito æquis. censore, qui munus suum completo tempore juxta consuetudinem remisit, unanimi omnium suffragio gratiæ quam maximæ actæ sunt. et in ipsius locum unanimi pariter omnium suffragio electus est censor M. joannes Michael julien in sacra facultate parisiensi scientiatus theologus. duobus supplicibus libellis tum postulatum concessum est. palam præclarae artium facultate, postulavi ven. ordinis nomine, ut antequam in commentarios universitatis inscriberetur conclusio lata die decima mensis octobris, mihi scripta traderetur, ut videret ven. natio, utrum iisdem sit concepta verbis, quibus cum referri voluerat. Ejusdem ven. nationis nomine improbavi has voces: il elegiemo ac nominammo, in quibus est usus mendosus. Sanctus Genovefæ cancellarius, in suas novi apud beatam Genovefam examinatoris designationem, qui tentatis examinis viris licentiandorum in magisterio artium. requisivit vm. ordo ut quæcumque statuta fuerant circa epistolam M. Le Clerc, ipsi per censorem nota fierent, ne ignoraret qualem ab ipso exigat epistolam ven. ordo. et ita de his a me conclusum est. Levacher proc. J. G. Le Clerc.

Die Martis 29no. mensis octobris post missam in Sacello parisiano celebratam, propriis manibus M. Nicolai Postel, habita sunt ven. nationis comitia in quibus M. Baffeto celeberrimus philosophiæ professor ita brevario, et censor expirat dixit, se ipsa die comitiorum retulisse Mr. Le Clerc ipsius epistolam prorsus insufficientem visam fuisse ven. nationi, aliamque sibi ab ipso vocabi velle, cujus verba ipsa, non tamen tanquam a ven ordine prævio jussa retulerit. ipse conquestus est M. Le Clerc quod cum fructum ex sua epistola non percepisset, quem sperare se posse confidebat, coluerat aliam epistolam se nolle ad ven ordinem rescribere, nec posse quidquam aliud ipsi scripto mandare. audito æquis. censore in deliberationem missum est, utrum hæc responsio foret admittenda tanquam æquivalens satisfactio, et quid circa ipsam statuendum esset. æquis. censor pro munere suo dixit, ven. nationem hac proxima sibi procuratorique suo factas injurias, non posse relinquimultas cum præsertim certo sciat haud raro evenire, ut M. Le Clerc hoc superbo et injurioso modo ven. nationis procuratores tractet. re in deliberationem missa, et audito æquis. censore, censuit ven. natio tum ad magistratus deferendam, ad id autem legem ven. nationis deputatos nominavit, qui rem novi consulti prosequi sunt ac prosequentur, ut iisdem conditis nihilque rem utcumque proficiant. Cum ven. ordine conclusi. Levacher proc. — Julien censor. — J. G. Le Clerc.

Die Sabbati mensis Novembris 9.o habita sunt ven. nationis comitia menstrua, in quibus pro
negotiis impedito procurator adfuit M. Brunet celeberrimus in quinto ordine professor, qui legit
conclusionem latam die decima mensis octobris, in generalibus praelaro artium facultatis comitiis. lecumque ac
statuit ven. natio suam sententiam in hanc conclusionem ipsissimis verbis esse Cathologis universitatis
inscribendam, quibus tam retulerat ornat. suus procurator. haec ita testatus est M. Brunet - Levacher procur
praeterea unanimi et nimium hisce suffragio in quaestorem munitorum electus est M. Apelin de vaulgard celeberrimus
humanitatis professor in collegio harcuriano. Levacher procur J G Schwmetter J W Jullien
Eadem die Sabbati ejusdem mensis Novembris 9.o hora prima vespertina, habita sunt deputatorum
ordinarium comitia apud Ampl. rectorem M.re Du Laurent de la Barre in collegio sorbonitarum, in quibus pro
me gravibus negotiis impedito procurator ven. ordinis adfuit M. le Mercier. nihil momenti actum actumve est
praeterea, de quibus multum conquestus est M.r le Mercier. Scilicet, multa insessa libro memoriali sub nomine ven.
nationis vulgato sibi aliisque viris tribunalis academici injuriosa. Dixit M.r le Mercier, si ven. natio ea
omnia, quae injuriosis scriptis sunt delere procipere voluerit, se a qualibet contra eam prosecutione fore
destiturum. quae omnia ven. ordini relaturum se promisit M.r le Mercier, et nihil amplius promisisse se
palam ven. nationi testatus est. Levacher procur

Die jovis mensis Novembris 21.o post missam praesentationis B. M. V. habita sunt ven. nationis comitia,
in quibus laposcitis a M.r le Mercier quae in ultimis deputatorum Universitatis comitiis acta sunt. et in
deliberationem misi, utrum liber memorialis ven. nationis jussu ac nomine factus et vulgatus sibi quoad omnia
probentur, vel delenda censeat, quae M.r le Mercier sibi aliisque tribunalis acad. membris injuriosa praedicat,
censor Acquis pro ea nationis postulavit ut ad generalia comitia res agitanda remitterentur, idem sententiae sup.
Decano, et nimine reclamante, cum ejus ad generalia ven. nationis comitia per schedulam convocanda, remisi
Levacher procur J G Schwmetter J W Jullien

Die lunae mensis Novembris 25.o post missam S.tae Catharinae habita sunt in Sacello Harcuriano ven.
nationis comitia per schedulam convocata, in quibus iterum laposui id, quod jam laposuerat M. le Mercier
qui pro me negotiis impedito comitiis deputatorum universitatis proximo habitis adfuerat, Scilicet M.r Le Mercier
contra librum memorialem jussu et nomine ven. Nationis editum sibi aliisque tribunalis acad. membris injuriosa praedicata
injurias ipse, et in deliberationem misi quid sibi ea relationem a M.r le Mercier factam agendum statueret ven.
natio. auditus est postea Acquis. Censor, qui dixit non patere profanam offendat liber memorialis, et quamvis
loca eis injuriosa videantur, qui R. Lesf arbitrantur, per sparsos rumores vagari arrestum Supremae Curiae
obtentum fuisse quo Scilicet decretum fuit ut liber ille memorialis cum originali deponeretur in tabulario
Supremae Curiae, quamodi arrestum non nisi post requestam quae velus quorumdam contentum obtentum
fuisse, necesse igitur esse, ut tum arrestum, tum loca quibus se laesos esse dolent quidam, ven. ordini
denuntientur priusquam rite deliberetur. audito ea requirente Acquis censore censuit ven. natio non esse
deliberandum de suo libro memoriali donec et arrestum Supremae Curiae et loca quae injuriosa praedicantur
ven. ordini nota ac denuntiata fuerint. postea legit Acquis. Censor libellum quendam memorialem de re
impositionis. Sub Nomine Universitatis vulgatum in quo multa contra jura singulorum ordinum
ipsiusque Universitatis, multa falso enunciata, multa contra ven. nationem indecore ac modum ac
injuriosa dicta ubique sparsa esse notavit requirente Acquis. censore in deliberationem nisi quid circa
libellum illum memorialem statuere vellet ven. natio. improbarunt omnes ac singuli diversa hujusce
libelli loca, et unanimi consensu statutum est scribendum esse ad ornat. procuratores epistolam tum
facultatibus superioribus, tum singulis nationibus, ut scilicet declarare velint utrum de libello illo
memoriali conficiendo, aut typis edendo consulti fuerint, utrum ignorant principia quae contra jus
communem universitatis singulorumque ordinum temere ac falso enunciantur in gratiam cuiusdam tribunalis
tribunalis academ. aut ipsius rectoris amplissimi, utrum sibi probentur ea quae in summum
contemptum ac dedecus passim conjiciuntur. et ita a me cum ven. ordine nemine omnino
reclamante conclusum est. Levacher procur J G Schwmetter J W Jullien

Die jovis nonis decembris 5.ª post primas S.ti Nicolai vesperas habita sunt ven. nationis Comitia
in quibus missa pro requie animæ m. Michaelis Bertheaume in sacra theologia licentiati indicta est in
diem Sabbati hujus mensis decimam quartam, præterea postulante M.e le Rat fidel. ven. nationis quæstore
ven. natio elegit m. Gaudelet, qui domorum ven. nationis tegulas disponat ac disposita conservare curet.
Levacher, procur. J.G. Hyvernat. J.J. Dallier B.

Die Sabbati decembris 7.ª habita sunt ven. nationis comitia mustrua, in quibus legi multas conclusiones
in quibus nihil desiderari visum est. Levacher procur. J.G. Hyvernat. J.J. Dallier B.

Eadem die Sabbati hujus mensis 7.bris 7.ª habita sunt deputatorum universitatis comitia apud Ampl.
rectorem in Coriscopitensi Collegio, in quibus septem suppliciis indultum est. Nominati sunt deputati mm.
Du Laurent rector, Fourneau orator, Chomel salubernimæ facultatis decanus, Le Normelier universitatis
quæstor, qui examinent varios apud m. Mangin confectos in domo vulgo dicta l'hotel de l'université, at
minime num statui possit utrum ex justitia, vel ex æquitate universitas ne an dd. Dagnes eau le Solyer senatus,
utrumve libri memoriales a m.e le Fauve universitatis architecto ad justum et æquum valorem redacti sint
et tandem quid actum sit de ferro, plumbo, ligno et aliis rebus mobilibus hujusce quarum
nullus fuit usus in reparatione dictæ domus. Pars domus sita in via Sorbonica vocata St. Amandi erit
m.e Jamelin ejus extruendas in illa domo foricas, quod omnibus probatum est. Supplicationes Ampl. rectoris
indictas sunt in diem veneris hujus mensis 10. quæ dies ipsissimus erat ultimus Sorbonicæ. non placuit
tribunali academico differri supplicationes ad proximi Sorbonicam ultimam. Obtulit m. le Ferre Sacræ
facultatis syndicus [illegible] superiorum facultatum decanis, tum nationum procuratoribus libellum memorialem
eorum omnium quæ a Sacra theologica facultate acta sunt sive contra m. Dupradet, sive in ejus hac
gratiam. Levacher, procur.

Die dominica mensis decembris 8.ª post primas vesperas B. V. immaculatæ habita sunt comitia
ven. nationis in quibus exposuit animadversum quam plurimos novitatem quandam fuisse introductam die 7.ª
proximè elapso apud fratres dominicanos intra missæ solemnia quam celebrandam instituit universitas
videlicet m. Fourneau, et m. Jamelin universitatis quæstorum ad oblationem proclamatos
post procuratores ornat. et ante sapientes ven. nationis decanum cæteroque tribules, et postulavit, ut,
audito prius Aquisextiensi censore laudare deliberaret ven. natio. Dixit Aquisextiensis censor insolitum revera omnibus
videri tale procedendi ordinem, hactenus nunquam servatum, atque etiam vel antiquissimis in auditum
non elatum quo titulo m.m. Fourneau et Jamelin hujusmodi jus velint usurpare. Si tanquam antiqui
rectores, fortasse hos honores dignitati rectoriæ a singulis ordinibus non sine derogandos. Sed ex hoc
et antiqui rectoratus insignibus decorati procederent, si tanquam nationis suæ tribules, jus ipsis non
competere procedendi immediate post procuratores ornat. antequam ad sedem suam ipsos reduxerint
apparitores, nec ante decanum tribules quos cujusvis ordinis. Tum quia nationem vestram velare non
possunt quos suis tribulibus ne ad oblationem præeidant. Portentum oblationis non suppeditat.
Tum quia si eam reprocuraturent suo ordine antiquitatis inter præclaræ artium facultatis
procedere tenerentur. Si denique tanquam universitatis officiarii contra novitatem hanc omni opere
atque opera esse insurgendum 1.º quia non facta nec probata fuit a veteribus ordinibus electio m. Fourneau,
2.º quia hinc clarius patet insolitum hunc ordinem procedendi non esse introductum nisi ut ab
comitet ac demonstretur ipsorum supra singulos ordines superioritas quam ubique prædicant, reclamare
igitur se pro munere censorio contra hanc novitatem et actum hac reclamationis postulare. Re in
deliberationem missa, unanimi consensu statutum est aquisextiensi censori concedendum esse actum reclamationis
et ut dicta reclamationis ratio habeatur, interdendum ac prohibendum ne in posterum ad oblationem
procedant officiarii universitatis ante suæ cooptationis ordinem, præsentem conclusionem ad ampl.
rectorem esse deferendam antequam [illegible] præclaræ artium facultatis ab ornat. procuratore legatus
et de nova hac usurpatione deliberationem instituere velit ampl. rector, cui a me procuratore,
nomine omnium reclamante, conclusum est. Levacher, procur. J.G. Hyvernat. J.J. Dallier B.

Die martis mensis decembris 10.° habitos deputatorum universitatis comitijs extraordinarijs in quibus
nominati sunt M. le Clerc Syndicus, et m. Hamelin quatuor qui illustrissimum ac reverendissimum Dd. parisiensium
archiepiscopum adirent salutaturi, iique testificaturi quantum exipsius exilio doleant significat universitas
Levacher actu.

Die veneris decembris 13. nationum procuratoribus apud ampl. rectorem congregatis antea ipsi supplicationes
protulatas ut m. Hamelin se codem tempore ad oblationem processisse die 7.° intra missas solemnias celebratas
in capella fratrum praedicatorum ne quorumdam ordinum conquestibus ansam praberet, nullatenus vero ut jura ven.
ordinis nec cujusquam alterius laederet. Cum attrito et humili corde promisit se nunquam ante sapient. ven. nationis decanum
ad oblationem ullam processurum, actum sua protestationis postulavit ad ampl. rectorem qui hanc concessit. idem protestatus est
m. fourneau, et insuper a me postulavit actum sua protestationis, quem ipsi quapotest maxima benignitate concessi.
ubique dixi. venranda nacio non vult contra vos procedere, id unum intendit, vos minime extra limites officii vestri non
divagari. hanc vobis culpam condonat. amplius de catero ne deficiatis, postea apud multurinenses duobus suppliciis
indultum est. duo librarii sacramentum ampl. rectori prestiterunt. dein ad eadem die sacram sub invocatione S.ti ludovici
in regio navarro processum est. Levacher proc. J G Hermitte !

Die sabbati decembris 14.° post missam pro requie animae m. michaelis berthieaume celebratam, habitus sunt ven.
nationis comitia, in quibus lecta conclusione ven ordinis circa m. hamelin et fourneau relati quae ipsi quoque protestatus
est apud ampl. rectorem die veneris 10.° decembris. statuit venranda natio eorum protestationis actum ipsa tamen
nostris, tum universitatis commentariis inscribendum. censuit insuper ven. natio nullam mentionem esse in
tabulis academicis faciendam de deputatione ad Dd. parisiensem archiepiscopum. et ita a me conclusum est.
Levacher proc J G Hermitte ! J J Julien

Die lunae decembris 17.° post missam pro piis manibus m. joannis de Roissi in sacella justitiano celebratam
habitus sunt ven. nationis comitia in quibus quadrumvir electus est supplex m. franciscus brenet celeberrimus
in collegio harcuriano professor. Congregati quotquot erant e ven. nationis professores contractus subscripserunt
quo me apellin de vaulegeard constituerunt nuntiatum quaestor, in locum m. petri le Monnier celeberrimi
sophicos professoris emeriti in collegio harcuriano, et in regio scientiarum academico. ita a me conclusum
est. Levacher proc J G Hermitte ! J J Julien

Eadem die lunae 17.° habitus sunt apud multurinenses comitia quadrumviralia, in quibus rata et grata habuit
ven ordo quaecumque gessit ampl rector in suo trimestri magistratu, loque nomine literas commendatitias
confirmavit in quadrumvirum, matutinis horis electum m. franciscum brenet. Suppliciis omnibus indulsit
ita conclusi. Levacher proc J G Hermitte ! J J Julien

Die martis decembris 31.° post missam pro pace et requie animarum pro anni curriculum defunctorum
celebratam, habitus sunt ven. nationis comitia. in quibus legi conclusionem ven ordinis supra scriptam quae
mandum lectae fuerant. praterea legi actum sacrae facultatis, quo m. depradel in albo baccalaureorum
restituitur. de qua re non fuit deliberatum, ad tempus quo fiet deliberatio remissa est. Levacher proc
J G Hermitte ! J J Julien

Die sabbati januarii 4.° anno 1744. habitus sunt ven. nationis comitia in quibus lecta est epistola m.
chomel celeberrimae facultatis medicinae decani. tum audito regiis cursoribus, re in deliberationem missa
consuit ven. natio perquirendum esse, utrum arrestum quo absolvitur pensio facultati medicinae, sit absolutum,
an vero in hypothesi quod sufficiant reditus universitatis ad dictam pensionem: si arrestum est in
dicta hypothesi, intercedendum censet ven natio quominus medicis solvatur illa pensio. ita a me
cum ven ordine conclusum est. Levacher proc J G Hermitte ! J J Julien

Eadem die januarii 4.° habitus sunt deputatorum universitatis comitia apud ampl. rectorem
in quibus actum est de re m.r vignole qui pro beneficio postulat intervertionem universitatis paris. contra
gradatum tolosanum, 2.° de re m. fouquet qui pariter petit intervertionem universitatis privilegio magni nuntiatus

3.°

3.° de reductione fanonicatuum Capituli Brulgo de Briouda postulavi. Extractum promiserunt tum acceptatum impensas universitatis promisit. initum est, sed non perfectum. tum denique actum est de augmento novi magistratus nuntiatum. Levacher proc.

Die dominica februarii 2.° anno 1754. habita sunt ven. ordinis comitia in quibus rationem reddidi ven. ordini eorum omnium quæ tum versaliis, tum parisiis intra varias circumstantias oblationes facta sunt. Levacher proc. J.J. Fuller J.G. Lerminier

Die sabbati februarii 8.° Abbas celebratam missam pro requie animæ m.e francisci forget professoris emeriti. habita sunt ven. nationis comitia in quibus audito aquisitorum, et rejecta deliberationem in gremium summi recepit ven. natio m. petrum duval presbiterum rothomagensem. ita a me conclusum est. Levacher proc. J.J. Fuller J.G. Lerminier

Eadem die sabbati februarii 8.° habita sunt deputatorum universitatis comitia apud ampl. rectorem in corisopitensi. in quibus 1.° quinque supplicibus indultum est. 2.° actum est de re m.e fouquet de quo jam actum est. 3.° de rebus nisi mangin operum susceptoris hospitii universitatis. 4.° de capitulo de briouda in quo plurimi suppressi sunt canonicatus. 5.° de m.e vichard operum susceptore domus vicus sanjacobeus. Levacher proc.

Die jovis februarii 13.° habita sunt deputatorum universitatis comitia extraordinaria non prævisa. in quibus erogatæ est sportulæ, apud ampl. rectorem, in quibus actum et statutum est de summa pecuniæ m.e mangin pro refectione hospitii universitatis. tum munus ~~consilium~~ est commissum m.° le clamvarias operas domus vicus sanjacobeus examinandi, eorumq. pretium ad justum valorem redigendi et statuendi. Levacher proc.

Die sabbati februarii 15.° celebrata est missa solemnis dii natalis regis augustissimi. cui non adfuit meritis. Syndicus. Conquestus est m. fourneau coram ampl. rectore et procuratoribus se natquod non recepisset integram scribæ universitatis sportulam, statum conquestus postulavit ab ampl. rectore, qui li concessit illum. Levacher proc. J.G. Lerminier J.J. Fuller

Die martis februarii 25.° habita sunt in mathurinensi deputatorum universitatis comitia ad aperiendum rotulum pro more antiquo. in iis comitiis ~~habitis~~ m. fourneau legit arrestum omologationis conclusionis tribunalis acad. latæ die 3.° mensis augusti anni 1754. quo constituitur coadjutor m.e piat in munere scribæ universitatis, postulavitque conclusionem tribunalis acad. universitatis libro inscriberetur dicta omologatio. audito m.e le Heron Syndico censuerunt omnes excepto me ven. ordinis procuratore, inscribendam esse dictam omologationem. ita concluxit ampl. rector. actum est de locatione partis domus vicus sanjacobeus. Levacher proc.

Die sabbati mensis martii 1.° habita sunt menstrua ven. nationis comitia in quibus tres supplices steterunt prosequentes et scilicet Riminum Germanus Alais presbiter convictorensis m. quesnel presbiter sagiensis et Mollieux de Langle presbiter Croicensis, quos pro more solito in gremium summi recepit ven. ordo. deinde legi varias conclusiones ven. nationis. tum exposui quæ acta fuerunt in comitiis deputatorum universitatis, mensibus januario et februario habitis. quibus prorsus de tribus a ven. ordine dati laborum me audito aquisitorum ensore 1.° ven. ordini probato et scribæ universitatis sportulæ denegato a m.e le vat ven. ordinis quæstore scilicet primo facto m.e fourneau, voluitque denegandam esse sportulam iis e tribunali acad. qui ampl. rectorem non comitabuntur, id est fundatio m.e le sauvage quæ a tribunali acad. acceptata fuit 2.° procuratori. Hic munus committunt annotandi in comitiis universitatis deputatorum privilegium spe-

spe universitatis ut parisiis profectus Sacramentum prostet universitati Legum Amp. rectore
Di interessendumo spe quominus jure variis deputatorum universitatis Comitiis Extraordinariis etiam minimo praevisis, Progetus
Sportule, circa quae tria Capita a me cum ven ordine fuerunt Levacher pro.c.

Eadem die Sabbati mensis Martii 1.o habite sunt deputatorum Universitatis Comitia apud Amp. rectorem in foris ejusdem,
in quibus Sex Supplicibus indultum est. interessi quominus Progetus Sportule in Comitiis universitatis deputatorum
Extraordinariis etiam minima praevisis. Annotavi privilegium spe universitatis ut parisiis profectus Sacramentum prostet
universitati Coram Amp.l rectore. deinde Singulis procuratoribus ornatis. datus est liber Supplex juratorum magnorum
nuntiatuum, et Catthalogus nominum eorum qui stipendium aliquod pro capite regi pendunt, qui Catthalogus paratus datus est
Sapientiss. tum juriums, tum medicinae facultatum Decanis. praeterea m.r Mangin Supplii universitatis operum Susceptor
et alii opifices actui subscripserunt, quo constat nihil ipsis ab universitate deberi pro dicti Supplii integra restitutione
tandem ab universitatis deputatis simul et a m.r Richard domus vicae Sangiacobeae operum Susceptore actum subscriptum
est quo munus committitur m.r Camus universitatis Architecto, datae domus varia opera examinandi, et eorum
justum pretium constituendi. Levacher proc. JJ Mallet

Die Sabbati Mensis Martii D.o post missam pro regia anima m. le Saalrier habita sunt ven ordinis
Comitia in quibus retuli quae acta sunt in proxima habitis deputatorum universitatis Comitiis, tum lectus est
ab Equis. Censore liber Supplex juratorum magnorum Nuntiatuum. de nihilo deliberatum est. Levacher proc
JJ Mallet

Acta et Decreta Venerandae Normannorum Nationis iterum procuratore m.r Ludovico Antonio Levacher presbitero Ebroicensi Baccalaureo theologo praesentem Lustrum decurrente. à die vigesima secunda mensis martii. anno domini 1744.

Die Sabbati mensis martii 22.a anni 1744. habita sunt in Sacrario ven. nationis Comitia
procuratoria et quadrumviralia propter majorem hebdomadam anticipata, in quibus gratias Egi
venerando ordini quam potui maximas pro honore procuratorio quo me decoravit, postulavi ut
rata et grata haberent ven tribulo quaecumque gessi per totum meum magistratum, tum ut pro
more Solito me eligerent in quadrumvirum, ac tandem deliberarent de eligendo novo procuratore
ex ordine professorum quibus a me expositis et postulatis, verba fecit aequissimus Censor et dixit
Oriol. proc. ven. Tribulo, antequam audiantur Supplices, quaedam habeo vobis annotanda. Cum nullo statuto
scripto, ad cautum et quasi necessarium aguidi modum astringatur ven. ordo, id circo maxima tum in Suffragiis,
tum in deliberationibus libertate fruitur. hinc actionum regulam et normam non habet praeter temporum rerumque
ac personarum circumstantias, quas vos Singulis Comitiis ratione ducti determinant, ipsi tamen quidam apud
vos Successu temporum invaluerunt, quibus quantum fieri potest insistendum est, verum quam diu exigent
ipsi a statutis nemo vestrum ignorat. permittunt ipsi tam aguidi rationem eligere quam meliorem
demonstrant rerum ejus circumstantiae, non vero quam jubet nuda lex omnibus providendis Acribus impositis. Equidem
praesens ven ordini statutorum defectus. hinc est illo statutorum defectu, unde vera natio ad illustrissimos
magistratibus Sapientissima natio saepe saepius ducta fuit. stat ergo talis Sit vester ipsi, vestraque consultudo
et in electione magistratuum vestrorum Singulis annis alternis vicibus professores et baccalaurei eligantur
id tamen non ita sibi astringerunt patres nostri, ut non identidem numero procuratorio decorati fuerint viri
ex ordine professorum duobus, tribus, quatuor consequentibus annis. ipsum novos ad annuas electiones vocatos
se vocaverunt ut fuisset procuratorios tidum saepe non provocaverint. Sic m.r Padet ven ordini vere charissimo
cum ter nuntiatuum agentes, per tres continuos annos munus procuratorium obtinuit, Sic portio ex ordine
Baccalaureorum m.rs Boulanger, Sic mm. Monsle, Vadeloge, Couture idem munus procuratorium

prorogatum

prorogatum ad annum obtinuerunt. nec deest nobis nobilissimum exemplum in persona m. Brenet tum Baccalaurei theologi. justos ac potentissimos erant usum invertendi rationes. at si graves unquam celebrant hodie certe abuse rendere jubent longe gravioris momenta. res novae impositionis ab ornatiss. procuratoribus quasi prohibita, felicibus commotas, et tandem ad finem quasi perductas, tandem profuto virum sibi retinere videtur quem in hoc negotio versatissimum cognovistis. hanc sane laudem sibi vindicat ornat. procurator, ut cum suffragiorum libertate semper consuluerit, debitum rationibus vestris semper ac fidelissime moremo tenuerit. sua lega ven. ordinum obsequentissima voluntas, sua prorsus vestra atque rebus universitatis solers et indefessa cura non temnendos inimicos sibi citarunt, defendant ipsum ac tueantur fasces procuratorii. qua propter pro re ven. nationis portuto ut clariss. viro ludov. antonio levacher prorogentur fasces procuratorii, et antequam admittantur supplices deliberetur, utrum hisce in rerum circumstantiis expediat fasces procuratorios prorogare, audito exqui. censore, censuerunt omnes ne quidem uno reclamante prorogandos esse mihi procuratori fasces procuratorios michique prorogaverunt. rata et grata habuerunt quaecumque in toto meo magistratu hoque nomine mihi decreverunt litteras commendatitias, et praecipue supplicationem in quadruvirum elegerunt m. robertum des champs baccalaureum theologum. ita de omnibus legitimis actis conclusum est. levacher proc.

Eadem die sabbati martii 22do hora 10ma matutina habita sunt apud matturinenses praeclara facultatis comitia, in quibus recto ac fid. vices scribae universitatis libello supplici administratoribus confraternitatis carolinae procuratoribus ornat. oblato, quo scilicet postulant ut majorum nuntiaturum privilegia ad pristinum valorem reducantur. postulaverunt ampl. rector m. du laurent de labarre, et meliss syndicus d. m. le Roux ut singulae nationes deputatos nominarent qui dictum libellum supplicem examinent ac perpendant, ac de cetoris aequa deliberarent. ven. normannorum natio audito exqui. censore rata et grata habuit quaecumque gessit ampl. rector in suo trimestri magistratu, hoque nomine ei decrevit litteras commendatitias confirmavit in quadruvirum m. robertum des champs matutinis in comitiis electum, supplicibusque indulsit, exceptis iis qui postulant immunitatem ab onere scribendi codices philosophicos, nisi habeant et ostendant litteras sui professoris testimoniales quibus constet ejusdem suffragio ac studio onere immunes fiant. interjecto nomine ven. ordinis quominus ad supplicationem pro dicta immunitate supplices admittantur nisi prae manibus habeant professoris sui dictas litteras testimoniales. deputatos nominat ex ordine professorum m. brenet celeberrimum litteraeum professorem, et ex ordine baccalaureorum m. le Rat juridicum primarium nec non ven. ordinis quaestorem fidelissimum. nomine ven. ordinis requisivi ut meliss syndicus m. le Roux ad urbis parisiorum praefectum, ipsumque roget ut sacramentum fidelitatis praestare velit universitati. coram ampl. dd. rectore, cui prorogati sunt fasces rectorii, ad quos prorogandos et regendos cohors nationis circa praefectum urbis parisiorum confluerunt omnes pat. ven. natio, et deputatos appellarunt qui una cum meriss. syndico praefectum parisiis adeant ipsum rogaturi ut dictum sacramentum universitati praestare velit. cum ven. ordine conclusi, alias ita esse testor. levacher proc.

Die sabbati mensis aprilis 5ta habita sunt deputatorum universitatis comitia apud ampl. rectorem in consistorio in quibus quatuor supplicibus indultum est actum est de re m. de vignoles. lunae die hujus mensis 28. indicta est ut recipiantur tum accepto tum impensa pecunia rationes a fidelissimo universitatis quaestore m. samelin. haec ita esse testor. levacher proc.

Rationes quaestoris

Die Lunæ festo annuntiationis B.V. mensis aprilis 4to habita sunt ven. nationis comitia in Sacello Harcuriano, in quibus Legi Conclusiones a ven. ordine latas, et retuli quæ acta fuerunt in Comitiis deputatorum universitatis per mensem martium. Deinde quædam annotavit m. Louvel ven. nationis pro re nova impositionis patronus, quæ quidem ven. ordini probata sunt, sed circa quæ nihil absolute statutum est. Levachez prvc

Die martis mensis aprilis 2da habita sunt universitatis comitia Synodalia apud Mathurinenses, in quibus pro more solito laudati sunt beneficiarii qui Comitiis adfuerunt, et pœna academica mulctati sunt qui adfuerunt sine justa excusationis causa. Levachez prvc

Die Sabbati mensis aprilis 26to habita sunt in aula Collegii Harcuriani ven. nationis Comitia per schedulam convocata, in quibus post quàm plurima circà rationes fidel. universitatis quæstoris annotavit mr. Louvel ven. nationis tribulis et patronus, in deliberationem misi. 1o utrum Consentiat ven. ordo, die Lunæ data 28va mensis aprilis recipi rationes tum impensæ tum acceptæ universitatis pecuniæ, vel intercedat quominùs dicta die recipiantur, cum non ante mensem integrum, sed die duntaxat Sabbati hujus mensis 19na mihi datum fuerit computorum exemplar. 2o utrum placeat ven ordini, Sententiam unius cujusque universitatis deputati, Si dissentiat, ad marginem uniusujusque computorum articuli, et in singulis exemplaribus apponi. 3o utrùm postulandum sit ut ampl. rector, et fidel. universitatis Scriba, Scripto testentur unumquodque computorum exemplar collatum esse originali in area universitatis deposito. 4o varias annotationes a mo Louvel propositas. 5o utrum postulandum sit, ut in posterum ante diem 31am mensis januarii singulis tum IV. decanis, tum 00r. procuratoribus tradantur computorum exemplaria, quæ per mensem februarium, ordinum examini subjiciantur. 6o utrum velit ven. ordo recipi in posterum rationes fidel. universitatis quæstoris mense Martio ante electionem ampl. rectoris, pro more antiquo, de quibus omnibus audito aquisitore censore, placuit ven ordini. 1o hac vice non obstandum esse quominùs recipiantur data die 28va aprilis rationes fidel. universitatis quæstoris, ut potè quæ satis a ven. ordine in hisce comitiis examinatæ sunt. 2o Sententiam unius cujusque Universitatis deputati, Si dissentiat, ad marginem uniuscujusque computorum articuli et in singulis exemplaribus esse apponendam. 3o postulandum esse, ut ampl. rector, et fidel. universitatis Scriba, unumquodque computorum exemplar collatum originali in area Universitatis deposito, Scripto testentur. 4o approbavit ven. natio annotationes a mo Louvel propositas, et voluit ut justas dictas annotationes intercedat procurator suus ornatiss. tum tum rogavit ven ordo atque obtestatus est mr. Louvel, ut me procuratorem concomitari velit ad accipiendas universitatis rationes, varias sic annotatas explicaturus. 5o censuit postulandum esse et renovandum ut in posterum ante diem 31am mensis januarii singulis, tum IV. decanis, tum procuratoribus 00r. tradantur computorum exemplaria quæ per mensem februarium ordinum examini subjiciantur. 6o recipiendas esse in posterum rationes fidel. universitatis quæstoris mense martio ante electionem ampl. rectoris, pro more majorum. de quibus omnibus supra dictis capitibus cum ven ordine unanimibus sententiis a me conclusum est. Levachez prvc

Die Lunæ mensis aprilis 28va habita sunt comitia deputatorum universitatis cum eorum adjunctis apud ampl rectorem in loco pristino, ad expungendas fidel. universitatis quæstoris rationes. in iis comitiis ante initos computorum calculos legi conclusionem ven ordinis, tum varias propositi annotatas ven nationis in singulos computorum articulos annotata. Omnes universitatis deputati et eorum adjuncti auditas fidel. universitatis quæstoris rationes confecerunt et acceperunt. Ego verò, cum nulla proponendum habita fuit ratio conclusionis et annotationum ven. ordinis, nec me concomitatus est ut adjunctus m. Louvel ven. nationis tribulis et patronus, quem rogaverat ven natio ut mecum rationibus universitatis expungendis adesset, varias sic annotatas explicaturus, sed ipsius loco adfuit mr. Cahours, audivi quidem rationes computorum, sed intercessi nomine ven. ordinis quominus quæstore acceptæ fuerint, donec consentiat ipse ven ordo. Levachez prvc hæc ita ipse testor

+ Comitia +

+ Comitia Levacher prov.

Die Sabbati mensis maii 3.a habita sunt in Gazophylacio ven. nationis ordinaria, in quibus exposui quid a me procur. juxta mentem conclusionis latæ die 26.a ~~Aprilis~~ mensis aprilis ante comitia deputatorum universitatis cum pro redditione Computorum cum m.e Cahours actum est, et ab auditione dictarum universitatis rationum abstinuerit. Exposui me legisse conclusionem et annotata ven. nationis propugnasse in comitiis deputatorum universitatis nullam illorum propemodum rationem habitam fuisse, sed contra interpositionem meam viva voce factam dictas rationes fid.l universitatis quæstoris tum a Vectore ampl. tum ab universitatis deputatis approbatas ac subsignatas fuisse. Deo exemplari Computorum animadvertit ven. natio approbasse me Cahours procuratoris adjunctum quod improbandum ipsa decreverat. audito m.e Cahours et re in deliberationem missa, audito pariter aquis censore intercedente quin rationes fid.l universitatis quæstoris auditas die 28. aprilis tanquam confectas et acceptas habeantur, ven. natio aquis censori actum interpositionis conscriptum rationes fid.l universitatis quæstoris auditas die 28. aprilis mensis ultimo elapsi tanquam confectas et acceptas habeantur, quoniam declaravit ven. ordo nullum, irritum, et voto suo contrarium quidquid ad marginem Computorum exemplaris ven. ordinis propria a m.e Cahours appositum est. approbavit ven. natio quidquid a me ipsius nomine gestum ac præsertim interpositionem me confitentem dictas rationes auditas jussit ut de novo per apparitorem dicta ven. nationis interpositio denuntietur fid.bus primis universitatis Scribæ et quæstori, postea Supremo Senatui deferendas. dictavit me consulente est Levacher prov.

J.S. Wyttenbach J.W. Juellen

a cop.

Eadem die Sabbati Die mensis maii 9.a habita sunt deputatorum universitatis Comitia apud ampl. rectorem in Curia Legum. in quibus supplicibus indultum est, exceptis duobus qui litteras pedagogii aperiendi sub tutela universitatis postulabant, donec de eorum capacitate et moribus constaret, legit m.e Chamelin, ven. nationis interpositionem sibi significatam, observavit dictam interpositionem ad se non debuisse dirigi, sed ad varios ordines, qui Computorum scrutinium rationes audiverant conscripserant et acceptarant tum auditus est m.r le Noyer, cui commissum est munus rem Computorum contra ven. ordinem in Supremo Curia prosequendi. interpositi ego quominus rem dictam prosequatur m.r le Noyer Syndicus. et actum interpositionis postulavit, qui mihi concessus est postea actum est, de re m. Longueil, domo Collegii S.ti Michaelis, de Collegio vulgo de Grammont, de sacramento præstito nobis parisiensium de hospitio universitatis, de fundatione præmii a m.e Collet facta universitati, tandem de jure hæreditatis et venditionis in domum venalem m.r prevost de S.t Cir Sitam in dominio universitatis de quibus omnibus consuli possunt universitatis commentarii. Levacher prov.

a cop.

Die veneris mensis maii 9.a post missam S.ti Nicolai habita sunt ven. nationis comitia in quibus exposui juxta conclusionem a ven. ordine latam die 9.a maii significatam fuisse interpositionem ven. nationis, nemque fuisse a Actum Curatora Supremo Senatui delatam, nunc licere ven. ordini vocare in jus quos voluerit, tum postulavi quid in præsenti rerum statu sit agendum. re in deliberationem missa censuit nr de la rue Tribulis et in Supremo Senatu patronus, rem ad magistratus rite fuisse delatam, nec potuisse aliter deferri. itaque comprobare quidquid actum est, significandum esse arresto Supremo Curiæ cum vocatione partium in jus interea tamen ad obtinendam pacem inter singulos universitatis ordines invitandum esse ampl. rectorem ut ipso mediante singuli academici ordines de præsentibus controversiis velint per Seniores cognoscere. et novos deputatos eligere, qui cum deputatis a ven. ordine nominandis singulas ven. nationis postulata ad æquitatis leges præcise examinent et re per deputatos ad suos ordines relata, ea deliberationibus in quolibet ordine habendis faciliori possit unanimitatis et concordiæ fructus quo missa fiunt jurisdictio disceptationes, suæ utilitati tam decenter quam semel saltem pro futuro universitas ipsa consulat, audito aquis. censore sententiam m.r de la rue amplexus est ven. ordo et ita a me Conclusum est. Levacher prov.

J.S. Wyttenbach J.W. Juellen

Die mercurii mensis maii 21.a habitis sunt deputatorum universitatis comitia, eaque extraordinaria, in quibus
visis ampl. rector. singulis tum decanis superiorum facultatum, tum nationum procuratores a ven. ordine in jus
juridice vocato esse, visitis et deliberato quid authoritatis et potestatis concedere vultis merit. syndico ad rem
prosequendam in supremo curiæ, juxtas conclusionem latam in ultimo habitis comitiis vestris, re hoc modo in
deliberationem missa, postulavit mr. le febvre num mr. le clerc quidquam habuit dicendum. at verbo de abstinuit
mr. le clerc, ut pote qui in causam non fuerat a ven. ordine vocatus. itaque censuit mr. le febvre sacræ facultatis
prædecanus, antequam suam dicunt sententiam, rogandum esse ven. nationis procuratorem, ut e comitiis cederet
ne suffragiorum libertas impediretur. idem censuit mr. maslin juniun decanus viles gravis, multaque vagè et
indeterminatè observavit, quæ ad rem pertinere nullatenus videbantur. huic sententiæ quam amplexus est mr.
chomel medicinæ decanus addidit, non tantum censere se rogandum esse procuratorem normannicum, ut è
comitiis cederet, sed impossibile sibi videri pacis in universitate restitutionem, nisi ab ipsa universitate
rescindatur ven. natio, sese obtulit ad hanc rescindendam ven. nationis ab universitate secessionem. ut mr. febvre
idem proponendum censuerunt nationum procuratores. ego vero dixi. neminem vestrum latet, ven. nationem
tribunalis acad. judiciario foro non esse obnoxiam, jus ven nationis non minus ipsam universitatis structuram
quam cujusvis alterius academici ordinis, jurisve esse in quolibet foro, ut dum pars hinc litigans egrediatur,
illinc egrediatur pars inde litigans; quo circa non posse a comitiis cedere, quin et ipsi singuli in jus
a sua natione vocati e comitiis etiam egrediantur, quid equidem sententiam mr. chomel, cæterorum
ipse arbitror, quæ summum meretur contemptum, nullum vero responsum, postulaverunt omnes, ut
pro meo recessu concluderet ampl. rector. a quo concludendo sese constanter abstinuit. duricribus
et asperioribus verbis postulavit mr. chomel, ut concluderet ampl. rector, qui firmas vices monuit mr.
chomel, ut intra præscriptos obsequii limites remaneret, ac dixit se conquesturum de ipsius agendi ratione.
tum alteri vices pro suo munere requisivit mr. le clerc ut e comitiis cederemus, sin autem ipsum
ipse recessurum nisi concludat ampl. rector, sed ad locum et ad se reduxi, ven. nationis agendi rationem ab ovo
repetit et exposuit, non quidem in omnibus ut res est, longe plura alia verba fecit. tum requisivit ut singulæ
vocationum in jus exemplaria sibi traderentur, et sibi munus committatur obtinendi a magistratibus ut
prohibeant ne ven. natio sui decani, et procuratores ornat. in jus singulatim vocet, ut jam multoties factum est
rei in deliberationem missæ. censuerunt decani omnes jurisdictionis in jus vocationis exemplaria ipsi mr. le clerc
tradenda ipsique committendum munus sesitandi a magistratibus ut prohibeant, ne in posterum ven. ordo
in jus vocet singulatim singulos ordines. censuit mr. le doux honorandæ gallorum nationis procurator
et dixit quoniam viget usus ut superiorum facultatum decani, rite consultis ordinibus suffragia sua proferant,
ipsorum votis non interedo, sed a sententia dicenda me abstineo, usque dum gallicanam rationem
consuluerim, sed variis datis adductus est ut cum sui decanis suam dicerent sententiam. a dicenda
sententia abstinuit se mr. du prepoix fidei picardorum nationis procurator, donec rem suo ordini
retulerit. conclusionibus mr. le clerc pro more suo adhæsit procurator germanicus. et ita concluxit
ampl. rector. hæc ita esse testor. levacher ven. ord. procr.

Die veneris mensis maii 30.a habitis sunt in aula collegii harcuriani ven. nationis comitia pro
schismatum cæteris ordinem convocata, in quibus, lectis ven. nationis conclusionibus, relatu et exposui
quæ acta sunt in ultimo habitis deputatorum universitatis comitiis. tum in deliberationem missi
1.o utrum post conclusionem ven. ordinis latam die sabbati mensis julii 20.a, e comitiis rogatus egredi potuerim
aut debuerim. 2.o quid censeat ven. ordo de agendi ratione mr. chomel medicinæ decani, tum erga
ampl. rectorem, tum erga ven. ordinem. 3.o nomine plurimorum ac aliis nationibus virorum
multis virtutibus et amore pacis commendabilium postulavi, ut præcipuas postulatorum suorum

capita

Capita Scripto habiat ven. ordo, ut cum Cæteri ordines deputatos eligerint, possint ipsi tum ordini tum deputati cognoscere, non suum sed omnium ordinum bonum ven. nationi proponere, deq. Controversias omnes componere. 4° cum vel pacis vel litis negotia tractandi non una fere occurrat occasio postulavi, ut deputatos eligeret ven. ordo, qui rem prosequantur ac citò perficiant vel si ven. ordo rem per seipsum gerere velit, gratis habeantur Extraordinaria Comitia ad id negotii convocanda audito aequis. censore statuit ven. natio. 1° me non potuisse salvo ipsius jure è Comitiis excedere deputatorum universitatis excedere, non ipse ven. nationem, nec quemquam alium ordinum academicum judiciario tribunali academici fori obnoxium. 2° tumultuandum ipse omnibus agendi rationem m^r Chomel medicinæ decani in ultimis habitis tribunalis acad. Comitiis, nihil quo ipse contra ipsum movendum, donec de jure conquestus fuerit ampl. rector. 3° præcipue vero malis imprecatis postulata ex ordine primum lecta sunt, tum singula singulatim capita perpensa et examinata sunt, et pro ut scripto mihi tradita sunt, approbata. 4° denique anni præteriti deputatos elegit, qui rem vel pacis vel litis prosequantur et perficiant. statuit que gratis habenda ipse ven. nationis Comitia extraordinaria ad præsens negotium convocanda. de his quattuor capitibus a me cum ven. ordine unanimiter sententiante sententiis, ita conclusum est

Comitia extraordinaria gratis

J G Clermont! J J Bullet Syndic Levacher ven. ord. procs

a copier

Die Sabbati mensis junii 7.^a habita sunt ven. nationis Comitia ordinaria, in quibus exposuit ampl. rector eum ad se multos è variis nationibus viros hesternâ die iterum convocasse qui una cum illo quærerent media quæ conficiendæ paci aptiora viderentur, nunc palam ampl. rectore declarisse votum ven. nationis non ipse, ut de ejusmodi rebus sui deputati agant, nisi cum viris a suo quibusque ordini deputatis, et neque mihi, neque viris a ven. ordine vocatis ullam eâ de re traditam ipse protestatum, dixisse pariter cæteros ex aliis nationibus præsentes viros nullam quoque sibi a suis ordinibus potestatem de re eadem fuisse traditam, multa tamen ex unanimi cordium sensu fuisse inter colloquendum prolata atque hæc imprimis, optandum ipse, in quibus nunc versatur universitas rerum circumstantiis ut saltem ad martinalia quiescerent ac suspenderentur omnes controversiæ inter ven. ordinem et alios ordines exortæ, ita ut usque ad id tempus neque quemquam vocarent in jus ven. natio, neque a quoquam ipsa in jus vocaretur, quod quidem si fieret, atque tum a ven. ordine, cum a cæteris ordinibus conclusione duumeretur, maximum inde universitatis bonum, et maximam utilitatem oriturum ipse, postulasse m^r hamelin fidei universitatis quæstorem, ut si visum fuerit variis ordinibus controversias ita quiescere et suspendi, sibi daretur actus a ven. natione, quo conscriberet ven. ordo ut non obstante interfessione in ejus manibus facta de solvendis pecuniis quibusdam universitatis creditoribus, ea pecunias dictis creditoribus solverentur, usque ad dictum tempus, dictum ipse præterea optandum non minus fore ut et ven natio et alii academici ordines aliquem eligerent magistratum sagacitate et integritate commendabilem cui libellos suos memoriales de rebus omnibus controversis committerent, plenamque et absolutam potestatem darent controversias dirimendi juxta æquitatis leges et statuendi quidquid ipsi viderentur et justitiæ et æquitatis legibus consentaneum ita ut judicium ipsius venerarentur omnes ordines et amplectenterentur. his dictis in deliberationem missi. 1° utrum ven. ordo velit controversias inter se et alios ordines universitatis ortas quiescere et suspendi usque ad martinalia proxima. 2° utrum velit suum comedi m^r hamelin postulatum. 3° utrum eligendo dicto magistratui sub dictis conditionibus, consentiat.

Audita æquis. censore placuit ven. ordini 1° ut omnes omnino controversiæ

inter se et alios ordines ortas hactenus, circumstantias et dependentias quiescant usque ad martinalia
et suspendantur. 2° Cum ven. ordo non intercesserit in manibus m^e Jamelin fidel. universitatis quæstoris
quominus solvat creditoribus, sed tantum cum m^e jus vocaverit ut a Supremo Senatu prohibeatur ne pecunias
summas mutuo ad cursum sumptus, pensiones et emolumenta a variis ordinibus aut a Supremo Senatu non
sanctas solvat, cum præterea suspendi placeat vocationum in jus effectum, ideoque per ven. ordinem non obstat
quominus more solito et juxta leges universitatis solvere pergat fidel. universitatis quæstor hui presentis
conclusionis extractum tradetur ab ornat. ven. nationis procuratore, quod quidem utrumque caput a ven. natione
statutum ac decretum ita lege et non aliter, ut alii sex universitatis ordines conclusione desinant quamprimum
nihil a se quidquam apud Supremum Senatum movendum aut faciendum esse contra ven. nationem de dictis
omnibus controversiis usque ad diem martinalium dictam, itaque conclusio ornat. ven. nationis provenerit
tradatur, ita lege insuper, ut nunquam et nullo in casu nocere aut officere ven. nationi possit presens
conclusio, neque ex ea quisquam quidquam unquam inferre queat ven. nationis juribus in controversiis
quibuscumque adversetur. 3° de capite tertio ad alia comitia deliberandum remisit ven. natio. De his
omnibus, ita a me conclusum est. Levacher prov. J.J. Julien (?) J.G. Hebert (?)

x quod

~~Die sabbati ladem mensis Junii 7^a Scribæ sunt deputatorum universitatis ordinaria comitia quod~~
~~Amplissimum in Sorbonam, in quibus Supplicibus sua postulata concessa sunt, excepto uno scilicet de vexant~~
~~litteræ testimoniales mihi omni theologiæ sub m^e le fevre sacræ facultatis syndico et regis professore~~
~~Sacrarum Scripturarum~~
~~Deinde dicto die Jovis a m^e fournieau fidei universitatis scribæ vicem gerente trium postremorum~~
~~tribunalis academicis comitiorum conclusionis, in quorum primo suffragium meum tot querelibus~~
~~propemodum infamis dictis deformaverat, ut vix ea potuerim agnoscere quæ a me ipso prolata~~
~~fuerant. quatuor cum quod tot minutissimis mihi ridiculis affingunt dictis propugnavit illo primum~~
~~de meo nihil efficiens suffragio, quod vel ex verbis meis, vel ex ven. nationis conclusione non~~
~~collegisset. sibi visus plaudebat, et præclarum ipsius laudem imaginabatur factum in commentariis~~
~~universitatis suffragio meo additum et promulgatum in futuri pertinacitas volebat, quin imo~~
~~contendebat, nec meum ipse agnoscere, nec scio ipse si agnoscerem, quæ me dicta sunt vel non~~
~~Sed aliorum ipse universitatis deputatorum judicium et statuere quid ipsa diceremus, ideoque~~
~~postulavit, ut dum cæteri deputati perpenderent, judicarent, et statuerent quæ postulavimus, nisi cum~~
~~ipso e comitiis exiremus. Sed deputati sanioris consilii et capitis, vicissim, non vero postulata~~
~~indulserunt. Ille vero stans ac irascenti simillimus, dignum est, inquit, et acerbum, non~~
~~omnino infamem virum, nec sine, nec numquam tenere quæ vel præsens, vel fecit. Consolentis~~
~~illius viri linguam et sermones istiusmodi debere judicavi, testes fui eorum quæ modo legerat~~
~~ab decanus et procuratores ornat; ibi ille vero postulavi præmissa conclusionis qualemcumque cum~~
~~legerat extractum et illos nullam sibi fore ait, inquit, quidquam a me postulandi, non cum~~
~~ven nationis libellum statutum ab ampl. rectores postulavi, ut jubebat ipse, postulatum annuit~~
~~mihi tradi conclusionis extractum a dd. decanus et fournieau postulata et accepta conclusionem~~
~~iterum legendi licentiam legit ac relegit, inutilia et infamia declarit, abiit cessavit locavit emendavit~~
~~usque dum nihil omnino infamium et veritati contrarium in dicta conclusione occurrebat in tot~~
~~ac tam multis et malitiosis magia quam inadvertentia et memoriæ defectu errare m^e fournieau~~
~~facile credidissem verum cum secundum et ultimum tribunalis academici conclusionis~~
~~legit tam depravatas tam corruptas et tam male ordinatas ipsa sunt tum ampl. rectoris, tum~~
~~multis syndici dicta, tum deputatorum universitatis suffragia, ut neque a dd. decanis neque~~

Le recit cy dessus et de l'autre part a été par moy Greffier soussigné rayé et biffé en consequence de l'avis de la cour du sept des presens mois et an rendu entre les fournieau Rapporteur les Levacher et la nation de Normandie intervenante d'autre part fait au greffe criminel de la cour le dix sept septembre mil sept cent cinquante cinq. Lebreton

praecuratoribus erunt agnosci potuerint. longissimum temporis spatium in corrigendis et
emendandis conclusionibus insumptum est, ita ut non potuerimus non mirari et conqueri quod
munus e viris omni virtutum genere praeclaris hac tempestate fortunam malo hodie
geratur, cum praesertim in universitate viri sint nec pauci, plures qui hoc munus non minore
dignitate et integritate quam sagacitate jamdudum dubio procul gesserint et valerent.
postea ampl. rector Supplicationum dies est dicta, in mercurii diem junii 18am. Subsequam
Elegit ampl. rector Deo Sacram Sub invocatione St. Ligi et Aegidii. unanimi deputatorum
suffragio rogatus est ampl. rector dies Concertationum pro praemiis universitatis figere a
determinare, atque omnia componere quae ad dictas Concertationes attinerent.
his peractis, mr le Neveu in mensa negotiorum actum approbavit, quo Syndicii magistratum
abdicabat. ampl. rector, et Caeteri universitatis deputati ipsum m. le Neveu hortati rogarunt
ut suum magistratum non abdicaret. haec ita esse testor. Levacher pro

Die mercurii 11a junii habita Sunt deputatorum Universitatis Extraordinaria Comitia apud
ampl. rectorem in Scholis superioribus, in quibus dixit ampl. rector, se praemanibus habere jurisdictionis
actum quo a Syndicatu abdicat se mr le Neveu, et Epistolam qua gratias agit quam plenissimas
amplissimae universitati, suis deputatis ac praesertim ampl. rectori. Jussit ampl. rector jurisdictionis
actum legi a mo Fournieau Scriba fideli. vices gerenti, tum legit ipse ampl. rector dictam gratiarum
actionis Epistolam mi le Neveu, quibus peractis, in deliberationem misit ampl. rector. 1o actum
nominandi esset deputati qui gratias referrent mr le Neveu pro bonis officiis quae universitati
praestitit. 2o postulavit ut officia Syndicatus adimpleret mr hamelin, usque dum novus eligeretur
Syndicus. 3o ut ad novi Syndicii Electionem procederetur. vaba fecit mr hamelin Syndicii officio
fungens et dixit, neminem latere quantae sint animi dotes mgi le Neveu, ipsum universitati
plurima praestitisse officia, neminem tandem, nisi vere meritis prorsus invisos judices,
ignorare posse quantis beneficiis universitatem mr le Neveu devincire debeat universitas,
hanc habuit mr hamelin unanimi omnium suffragio rogatus, ut officia Syndici fungeretur.
quo audito. Cessuit mr le fevre Syndicatum non vacare, nisi post acceptum abdicationis mis actum
ideoque deputandos esse viros, qui rogarent mr le Neveu ut a Syndicatu se non abdicaret, spatium
restitui mensis ipsi esse concedendum, ut omnino perpenderet examinaret, ac tandem absolute
statueret, circa dictum abdicationis actum, nequidquam inconsulto Egisse Gravem Negotio
Egisse videretur. huic Sententiae annuerunt omnes Caeteri deputati. Ego vero abdicationis
actum accepi, ne aliquam novam mr le Neveu molestiam afferrem. quantumvis ad primum
deliberationis caput, Consilii Secundum esse ne major esset ad mr le Neveu deputatio, quam ad
Supremum Senatum facta est. ad Electionem novi Syndicii, jamjam processurus eram
cum a Sententia dicenda prohibitus sum, eo quod circa hoc caput Conclusionis non
sumpserat mr hamelin, tum idem mr hamelin dixit se praemium attulisse Sportularum
et requisivit ut juxta veterum Conclusionem pro praesentibus Comitiis Sportulae erogarentur
ut pote quae Comitia minime praevisa erant. de quibus omnibus ab amp. rectore
Conclusum est. haec ita esse testor. Levacher pro

Die jovis junii 19a habita Sunt deputatorum Universitatis Extraordinaria Comitia,
in quibus. dixit ampl. rector, m. le Neveu omnino a Syndicatu abdicare se, ideo ut
in

in deliberationem misit, electionem novi universitatis Syndici. tunc verba fecit mr Gamelin Syndicus
officio fungens, et dixit, in Summo gradu cumulatos mros Hebreum omnes dotes et qualitates in Bono
ac perfecto Syndico requisitas, nimirum animi firmitatem, constantiam, sagacitatem, rerum academicarum
experientiam, et alias bene multas Gis ejusmodi qualitates, easdem se videre in viro Clarissimo
du Laurent de la Barre ampl. rectore, quem ipso pro re academica, nihil perfunctorie agi, quominus
in novissima universitatis Syndicum eligeretur ampl. rector. unanimi omnium suffragio electus est
ampl. rector in Syndicum, ab aliis deputatis quidem in perpetuum, a me vero ad tres tantum annos.
gratias egit ampl. rector dd. deputatis omnibus, quod ipsum in Syndicum elegissent, sed dictum
magistratum in se noluit suscipere. de nova et alia Syndici electione, instituta est deliberatio,
interea, quominus ad plusquam tres annos eligeretur Syndicus, obstitimus ego cum proc. fidel. nationis
eorum ne universitatis bonum, sic ita foret Syndici electio. audito mr Gamelin vices Syndici
gerente, a quinque deputatis nimirum mtr. le Febvre Sacræ facultatis Syndico, et aliis dd. decanis, viris
cum procuratoribus tum gall. nationis, tum germanicæ, electus est mr Guerin celeberrimus
eloquentiæ professor in Mazarineo; ego vero, et fidel. ordinis procurator primo nominavimus
virum clarissimum mrum vallée celeberrimum philosophiæ professorem in sardinalitio, at postea
ad sententiam dd. decanorum redii fidel. ordinis procurator. ego etiam suffragium dedi in
tres tantum annos viro clarissimo mr Guerin celeberrimo eloquentiæ professore in mazarineo,
Sportulæ quoque erogatæ sunt quarum interessorem quominus distribuerentur, actum intercessionis
postulavi, et sportulam recusavi. concessit ampl. rector. postea exposita est liber memorialis
operum in hospitio universitatis confectorum, pro quibus postulat dd. Dagueseau impensis
universitatis officibus solvi summam circiter librarum sex millium libellarum. dicta summa ab
architalis tum universitatis tum dd. Dagueseau redacta est ad sexcentas cum nonaginta et septem
supra mille libellas, de qua reductione proponenda dd. Dagueseau cum quadam cautione, deputati
nominati sunt mtri Chionel celeberrimæ facultatis, et Guerin Syndicus, et Gamelin quæstor.
quibus peractis ad matutinas processimus universitatis deputati cum ampl. rectore, novum
Syndicum confirmaturi, et ab ipso sacramentum recepturi intra manus ampl. rectoris, ibi
ipsa sacramentum præstitit ampl. rectori mr Guerin, qui in Syndicum ab unoquoque
nostrum confirmatus est eo modo, quo electus fuerat. concessit ampl. rector. hæc ita sunt
Levacher proc.

Die lunæ mensis junii 23.ª habita sunt in Justitiano venerandæ nationis comitia
et quadrumviralia, in quibus post quam bene precatum est pro piis manibus mri Joannis de Rouen
audito aquis cursore unanimi omnium suffragio in quadrumvirum electus est mr Heberb
celeberrimus in Lexovæo professor. et ita a me conclusum est Levacher proc. J. G. Hyacinthe
postea exposui qua in tribus ultimis deputationum universitatis comitiis tum ordinariis, tum
extraordinariis acta sunt. quædam observavit mr Louvel ven. nationis tribulis et patronus
de quibus deliberandum remisimus ad vectoria comitia. Levacher proc. J. G. Hyacinthe
J. J. Mullier

Eadem die lunæ hora decima matutina apud mathurinenses habita sunt comitia
vectoria in quibus præhabitis orationibus tum ampl. rectoris, tum mri Guerin in Syndicum
nupe

nupero electi, auditis que Supplicibus, in deliberationem misit ampl. rector, utrum Singulae nationes Supplicibus indulgerent, confirmarent quattuor viros matutinis horis electos et postulavit ut rata et grata haberent quaecumque gesit in suo trimestri magistratu eoque nomine ei decernerent litteras commendatitias: facta nationum suffragiorum more solito, in deliberationem misit 1.° utrum Supplicibus indulgeat ven. natio. 2.° utrum confirmet in quadrumviratum m. hebert matutinis horis electum. 3.° utrum rata et grata habeat, quaecumque gesit ampl. rector in suo trimestri magistratu eoque nomine ei decernat litteras commendatitias. 4.° utrum approbet interregis nominationem ne syndicatus conferatur plus quam ad triennium. 5.° postulavit quid sentiret ven. ordo de modo quo mi fourneau suffragia in commentariis universitatis vult inscribere, de quo matutinis horis retuleram. 6.° utrum approbet interregis nominationem ne in tribunalibus academicis comitiis extraordinariis sportulae erogentur, his a me in deliberationem missis, verba fecit aequiss. censor, et dixit. Senat. proc. Sap. decano, ven. tribules per me non obstare pro re ven. nationis quominus Supplicibus indulgeatis, recipiendos tamen censeo duos quibus desunt litterae testimoniales sui professoris, et cum postulet additionem praenominis Mariae, nisi constet testimonio professoris, ipsum ipsa eundem qui ipsoa professorem audivit. nullam moram affero quominus confirmetis m. hebert in quadrumviratum. ~~per me non obstat quominus rata et grata habeatis quaecumque gesta sunt in trimestri magistratu ampl rectoris~~ tamen censeo quae pertinent ad praesentes controversias universitatis ~~conqueror enim quod ampl rector ven. nationem extraneum ad munus deputatus~~ subjecerit judicandam deliberationi instituendo de interregis nominibus ven. nationis ~~nominem factam. conqueror quod rationes universitatis adductas die 28.a aprilis~~ ultimo elapso tanquam confectas subrignaverit ampl rector suis apparitoribus marginali annotationem, et mandatum interregis ven nationis; contra usus universitatis. conqueror quod tribunal extraordinarium convocaverit ampl rector in quo contra interregis nominationem ven. rectoris in deliberationem mittit quamnon partes amplectentur universitatis circa controversias inter singulos ordines motas, de quibus universitas in jus vocata non fuit. conqueror quod bonam et pacificam ven. nationis mentem exponentem in conclusione lata die 9.a maii et inter eamus dom. rectoris statum bipartitum ordinum singulis ordinibus prout invitabatur et primo rectorem ort, ord privatim tantum nullam mentionem habentibus commemoraverit, quod alteram conclusionem latam die 7.a junii grata voluntas ejusdem dni. rectoris quas offert et promittit ven. natio ultimo suspensionem, si ad eam componere velint certis ordinibus non nisi in tribunalibus comitiis authoritate rectoria patefecerit. conqueror quod universitati congregatae antea supplicationes ne verbum quidem fecerit aut de lata inter singulos ordines mota, aut de pace oblata, quasi vero illa non omnes ordines ad quorum tantum spectaret praeterita pro nihilo interregis nominis

mi

Le conclusion ci contre et de l'autre part, a été par moy Greffier Soussigné expédiée et Collationnée en expédition du Greffe rendu conforme à la Loy du présent mois ou le Sr Dumesnil et les Sr Chevaliers de la Garde de Normandie Die vingt deux Avril mil sept cent soixante dix Lebreton

[illegible] triennium Consulatus Syndicatus lojus perpetuitas nulla lege sed abusu retinetur
[illegible] Consul fortasse de eo re ab universi procuratores postulato ut mandetur m[r]
[illegible] fidelissimi scribae vicissim fideliter adimpleat postulo insuper ut hortetur venerandi praetores
[illegible] universitatis, ut cum universitatis pecuniis administret, vana superfluaque impensa ipso non
[illegible] decernat. Cum necessario scindi impossibilitatem ubique praedicat interdo quae nunc bene solato habeatur
[illegible] quidquid in tribunalibus extraordinariis civilibus et conjunctis universitatis quaestor. regendas Consul singulos
[illegible] ordines ut praesentibus contraversis, causasque ipsorum judicibus velint per se ipsos cognoscere improbo
[illegible] quod vix mediocrium inconmodis nationibus et civibus nostro ministerio censoris propositorum fortasse fuerit,
[illegible] non interdo tamen pacis et concordiae causa eis quae hucusque gesta sunt, ea lege ut in posterum
[illegible] sibi quovis praetextu in nominationem praeunque sit non per solos praesidentes, sed per deputatos ea utroque
[illegible] ordine eligendos nomine nationum tractetur postulo tandem ut ultimum nationis quodcunque sit in tabulis
[illegible] universitatis perjuri singulorum ordinum audito aequi. censore confessionibus ab ipso sumptis
[illegible] adscribi non patio, bibliothecae paucis duntaxat exceptis qui silendum censuerunt, ad alia tamen comitia
[illegible] deliberandum remisit ven. natio de re nunciatum de qua verbo ferrent aequi censores et ita res
[illegible] conclusum est. Levacher proc. Dum supra deliberatio haberetur per apparitorem annunciatus
est fidel. picardorum nationis deputatus vir clarissimus m[r] vallée celeberrimus philosophiae professor
in cardinalitio, qui sibi ad dextram meam supra decanum, nomine suae nationis postulavit, utram
censuit ven. natio sacramentum praelaraе artium facultati ipse praestandum a merit. novo syndico.
quem dominum deputatum cum honoris causa reduxissent e ven. ordine quidam, audito aequi.
censore censuit ven. natio sacramentum praelaraе artium facultati a novo syndico ipse praestandum
praeterea postulandum a fidel. ordine, utrum vellet in perpetuum vel ad tempus eligi syndicum
nominavit que aequi. censorem qui haec ad fidel. nationem referret et ita omnes concesserunt
est Levacher proc. retulit postea idem vir clariss. m[r] vallée cum eodem honore excepto,
silere nunc fidel ordinem de perpetuitate syndicatus. Singulae nationes regressae per
procuratores suos retulerunt. Scilicet honor. gallor. natio indulgere se omnibus supplicibus
a se consiliariis quadrumvirum matutinis horis electum, ratas et gratas habere si quaecunque
ipsi impl. orator in suo trimestri magistratu eoque nomine ei decernere litteras commendatitias
quam possent honorificentissimas, postulavit que ut in commentariis universitatis inserib curetur
elegantiss. syndici oratio. fidel. ordo idem censuit quo ad tria tantum priora capita, postulavit que
ut sacramentum praest praelaraе artium facultati meritiss. syndicus. Ven. natio nis nomine ipsa
ea retuli quo modo statuerat ipsa ut supra. Constantissima natio eadem, ut credere est, censuit ac
honor., sed quia non bene audita sunt exurgente tunc tumultu procedentibus in medium fidel. quaestore et m[r]
fourneau tunc m[r] hamelin conquestus est et actum postulavit, quod ipsum portarelur venerando ut rem
universitatis pecuniariam pariis administret, quasi non parce administraverit, et petiit ut indicaret sive
ven. natio, sive m[r] Levacher in quo non parce administraverit, in quo vana ac superflua impensa ipse
provocaverit, aliaque bene multa parum reverenter, ut mos, ut ajebat, arguret fabi, protulit. quamvis nec
natio nec procurator sui suffragii ullam rationem officiariis debeat, cum tamen ipse ego nomine
meo interpellatus fuerim, nobili praelaraе artium facultatem ignorare in comitiis tribunalis
meo nomine

academiæ extraordinarius erogari sportulas contrà deliberationem antiàs latam, et specialiter ipsum quæstorem die 11ª hujus mensis junii vices syndici gerentem, requisisse ut deliberaretur an erogandæ essent sportulæ, ipsum erogandis renuisse pro re acad. non morantem, hæc ipsa quæ ad ven. ordinem retuli pariter mr fourneau conquestus est quod moneret cum normarias procuratoris nomine suæ nationis ut suus fidelissimi scribæ † fideliter adimpleret, quod ipsum infidelitatis et falsi argueret, tum ipse ven. natio tum ipsius procurator actum injuriæ quam sibi illatam judicat, postulavit, ac sui ipsius oblatus, ven. nationis et præclaræ artium facultatis oblatus, varios tum in me tum in ven. ordinem protulit silentio tandem facto stupens ego quod in procuratorem, in ordinis principem tam protervè insurgeret scribo, non ipsi sinæ † jurè intercellanti, sinè causa loquenti, sed stupenti ipsi præclaræ artium facultati exponi ipsum magistr. fourneau ego ordinarii deputatorum universitatis comitiis, suffragium meum legisse totque abhinc annos propemodum insanis dictis deformatum, ut vix † protervum agnoscere, quæ protulerat ipse, jam coram præclaræ artium facultate ad verbum referre incœperam, cum procuratorem loquentem interrupit, res insolita sane in universitate, interrupit inquam ampl. rector, ut resumeret suffragia singularum nationum, et actus postulatos concederet mr fourneau et fidel. quæstori adversus unam nationem relato ven. nationis suffragio adjecit ampl. rector, se duobus præsertim capitibus conqueri ven. nationem, scilicet quod contrà interdictionem illius ordinis subsignaput computus, et quod nondum communicasset ordinibus, ven. nationis conclusione. quod primum, sex suis suffragia approbantibus, unum vero interdixisse, non potuisse se non concludere cum majori numero sibi persuasum haberi quo ad alterum dixisse se mihi ven. nationis procuratori has conclusiones non posse communicari nisi post hoc comitia, tum mr guerin syndicus dixit, quamvis paratus ipse ad præstandum sacramentum, nisi tamen prohibetur prædecessores illud præstitisse nunquam se fore præstaturum. deinde ad electionem ampl. rectoris processerunt quatuor viri, qui prorogatis fascibus rectoris clariss. viro mr Laurent de la Barre mox reversi sunt: tum in deliberationem misit ampl. rector 1º confirmatio num prorogationis fascium rectoriorum. 2º utrum sacramentum exigeret præclaræ artium facultas a novo syndico. 3º de tradendo † suffragio ven. nationis juxta postulata tum ipsius ampl. rectoris, tum mgrum hamelin et fourneau dimissis ordinibus ad deliberandum audito æquis. censore, ven natio confirmavit electionem viri clariss. mri de la Barre in ampl. rectorem. 2º cum postulet ipsa ven. ordo ut in commentariis universitatis inscribatur suum suffragium, eum in finem tradendum esse ampl. rectori, post quam ab ipso ampl. rectore subsignatum in commentariis suis inscriptum fuerit insuper respondendum ampl. rectori inter multa conquestum esse ven. ordinem, non quod de præsentibus controversiis fecerit, sed quod universitatem

congregatis

Congregatæ Comitiones ven. nationis aut non communicaverit aut communicare distulerit, declarandum
præclaræ artium facultati, interdicendi nationi meæ acceptæ et confectos habeantur rationes quæstoris, propter vanas
& superfluas impensas quas inter cæteros arguit, liceat fortari quæstorum, ut pariis administret, donec pariter
illam administrasse judicaverit Supremus Senatus, & præsentium jus illud competere cum ipso quæstor Syndicii vices
agens requisivit ut rogarentur sportulæ pro tribunalis academici comitiis quæ tum extra ordinem habebantur.
Denique ea ipsa ipse referendo quæ matutinis horis de m.o fourneau retuleram et ita ame conclusum est
postea regressa natione per suos procuratores retulerunt confirmare & prorogationem sessionum rectoriorum
clarissimi viri m.i Du Laurent: præterea inter cætera honor et constantiss. nationis circa Syndicii sacramentum
standum esse usui antiquo, et suffragium ven. nationis intra manus ampl. rectoris se deponendum. fidelis picardorum
natio intercepit ne m.r Guerin Syndicii munere fungatur donec sacramentum præclaræ artium facultati
præstiterit, graviter monuit generales universitatis officiarios, ut in majori decimo honore habeant ornatiss.
procuratores. Ego ven. nationis procur. votum nationis exposui et adimpleti. tunc m.r Hamelin fidel. universitatis
quæstor quædam verba fecit, quæ pro majori distantia et tumultu audire non potui. m.r fourneau novorum
autem relationis a me facta postulavit, et ut pariter intra manus ampl. rectoris deponeretur elegans et exegebat
mea relatio. honorandæ et constantissimæ nationum suffragia resumpsit ampl. rector, maximamque
partum suffragii fidelis. ordinis, sed gravem ipsius monitionem, sic aut similibus verbis reddidit, precatus fidel.
ordo officiarios generales universitatis ut solito honore prosequantur procuratores ornatiss. quapropter ornat.
picardiæ procurator suam sententiam sic resumpsit amp.e rector pace tua dixerim, non precatur fidel. ordo
sed, quod multum discrepat graviter monet generales universitatis officiarios ut in majori decimo
honore ac reverentia habeant ornat. procuratores. tunc sic ampl.us rector postulat fidel. ordo ut officiarii
generales universitatis honore prosequantur procuratores ornat. gravi fidel. ordinis monitioni silentio
subscripserunt officiarii generales, plaudere quæ visa est præclaræ artium facultas. de his omnibus
ad ampl. rectorem conclusum est. hæc ita sunt. Levachez procr.

J.J. Guillon Ingout

Die Sabbati mensis junii 28.a habita sunt in aula collegii Harcuriani ven.e nationis comitia quæstoria
per schedulam convocata, in quibus pro more solito indeliberationem missi electionem fidelis ven. nationis
quæstoris, ad cujus expungendas rationes designavi ex ordine professorum m.gr.um Ingou celeberrimum
humanitatis professorem in Sorbona plesæo, et m.um Gebert celeberrimum in Lexovio professorem
et ex ordine Baccalaureorum mm. Egidium Louvel et Semillard. ad tentandas vices in actibus
Candidatorum pariter designavi ex ordine professorum m.um Apelin de Vaulegeard celeberrimum
humanitatis professorem in Harcurio, ex ordine vero Baccalaureorum m.gros Becquet
rothomagensem, Dorne et pelevey. audito æquis. censore gratias egit ven. natio m.o le Roi
fidel ven. nationis quæstori cique munus idem unanimi omnium suffragio prorogatum voluit,
et octo viri a me designati unanimi pariter voce electi sunt et ita conclusi. Deinde lecta et
recognita sunt quæ in ultimis præclaræ artium facultatis apud Mathurinenses habitis die 23.a
Comitiis acta sunt. tunc m.r Nicolaus Louvel in grassineo professor, non prius postulato
ante ordinem dicendi licentia, intercessit quominus nomine et impensis ven. nationis
sustineretur lis de quâ nondum ulla erat quæstio, actum sua intercessionis postulavit,
tum e Comitiis exiit, sequentibus et idem postulantibus magistris Hermitte ven. nationis
decano et professore emerito, viri celeberrimo humanitatis professore in Harcurio,
Morin celeberrimo in Cardinalitio professore emerito, qui omnes silentium rerebus
propositis quæsierunt apud Mathurinenses. quibus dictis et expositis, in deliberationem
missi

1°. utrum agnosceret ven. natio, tanquam proprium suum Suffragium, et ratum gratumque
haberet, quidquid a me gestum est. 2°. utrum mittendam censeret ad ampl. rectorem
relationem præcedentium præclarae artium facultatis comitiorum. 3°. quid statueret
de iis quæ tum ab ampl. rectore, tum a fidel. universitatis quæstore, et a m°
fourneau gesta sunt in ultimis dictis comitiis. 4°. utrum liceret mihi
nomine ven. ordinis a m°. fourneau juridice postulare latractum trium
conclusionum quas legerat et correxerat in ultimis junii ordinariis comitiis deputati.
Audito æquis. censore unanimi consensu, suffragium suum in iis quæ a
me gesta sunt et dicta agnovit ven. natio, ratoque et grato habuit quæcumque
gesta tum ante tum intra tum post præclaræ artium facultatis dicta die 28 Junii
comitia. 2°. placuit per me decerni ampl. rectorem, relationem a me modo
factam et recognitam veritati consentaneam, eorum quæ in dictis præclaræ artium
facultatis comitiis acta sunt; postulandum esse ab ampl. rectore, ut dictam
relationem a me acceptam Se Scripto tradendo testatur, cuique
rogandum ampl. rectorem, ut authoritate sua jubeat commentariis inscribi
universitatis inscribi unius cujusque nationis suffragia in dictis comitiis hac
3°. vehementer improbatum est, quidquid ab ampl. rectore, præter jus et
consuetudinem gestum est, graviterque increpavit ven. natio agendi ratio nem
quam in dictis comitiis habuerunt mm. Hamelin et fourneau, atque mihi
procuratori commissum est, ut in brevi oratione in comitiis octo vir alibus
proximo mense augusto quid mature inquis habendis exponam, quot et
quam graves querendi causas habeat ven. ordo. 4°. mihi licitum factum
est, trium conclusionum a tribunali academico correctarum et emendatarum
latractum postulare a m°. fourneau. Id opera pretium mihi videretur
de intercessione facta a m°. nicolao louvel, ipsius quæ intercessionis acta
postulato deliberatio ad alia comitia remissa est et ita a me unanimi omnium
consensu conclusum est. Levacher prev. J. J. Vallin Ingoust. Rd

Die mercurii mensis julii secundo habita sunt in Gazophylacio ven. natio nis
comitia per schedulam convocata, in quibus exponi magister louvel
Hermitte, viol, ellorin et fabours instrumentum suæ intercessionis
quominus his intendendo nomine et impensis ven. nationis scolastici recte
fuisse mihi juridice significatum; nunc ipsa mihi licitum a m°. fourneau
intendi; ab ipso m°. fourneau factum fuisse juridicam postulationem
ut duo instrumenta, nimirum ven. ordinis conclusionem et factum a me pro
relatum, intra ampl. rectoris manus statim deponerentur; ipsum
postulasse et fuisse assecutum a supremo senatu [illegible] arrestum,
quo statutum ac præcipitur ut duo dicta instrumenta, intra manus
scribæ criminum in supremo lavio deponerentur; ipsum etiam
juridice

juridicu michi Significari curaspe, ut intra viginti quatuor horas dicta instrumenta deponerentur, à me vero in Supremo
vinata Curia procuratorum fuispe Comminiscum, qui integrum arrestu extractum a procuratore m.i fourneau juridico nomine meo
postulandum curaret, atque etiam nomine interesset quominus dictum arrestum Suprema Curia sortiretur effectum, et
me ampl.o vectori tradidispe extractum è commentariis ven. nationis, eorum omnium quae in praelatae artium
facultatis comitiis acta sunt apud matheusinenses; ipsum ampl. vectorem dictum extractum ad scribae vicem
gerentem misispe, cujus ad me scriptum remisit, quo constat è ipsum ampl. vectorem et m. fourneau dictum
è commentariis nostris extractum recepisse. quibus a me relatis, id unum in deliberationem misi, quid scilicet in
his rerum circumstantiis agendum foret ven. natio. tum verbo fecit acquisitor et dixit censpe si ad
tria capita post revocari praesentes ven.tae nationis deliberationem. 1.° utrum juxta intersignum dictorum
professorum, lis sustineri deberet nomine et impensis ornat. procuratoris, vel nomine et impensis ven.ae
nationis. 2.° utrum quidam nominandi forent a ven. ordine deputati, qui una cum procuratore ornat.
litem intentatam a m.e fourneau, nomine et impensis ven. nationis sustinerent ac defenderent. 3.° utrum haec
prasens deliberatio quamprimum commentariis nostris inscribi deberet, antequam altera facta fuerit ejusdem
rei. Si audito acquisitore censore, placuit ven. ordini, non posse salvo ven.ae nationis honore, tutaque
tribulium conscientia litem nomine et impensis ornat. procuratoris sustineri ac defendi, quippe qui nihil
nisi votum et suffragium ven. ordinis adimpleverit ac retulerit. 2.° ad hanc litem sustinendam et
defendendam eosdem deputatos elegit, quos anno praeterito pro re nova Censpio elegerat. 3.° statuit quam
primum inscribendam esse commentariis suis praesentem conclusionem, ne forte brevi tempore necessaria
fiat. de his omnibus unanimi omnium suffragio a me conclusum est. Levacher proc
exceptis quinque interadentibus ut supra. J.H. Julien Ingout

Die veneris mensis julii 4.° hujus sunt in Gazophylacio ven. nationis comitia, in quibus lecta sunt
et approbata duae praecedentis ven. ordinis conclusiones, deinde exposui nos una cum s.r decano, et
quatuor virorum computoribus scrupulo examinasse et accepisse fidel. ven. nationis quaestoris computorum
rationes, in quibus nihil nisi accuratissimum a nobis fuit deprehensum. Summa totalis acceptae
pecuniae est 7174.tt 17 ß 6 d. impensae vero pecuniae Summa est. 4519.tt 8 ß 9 d nobis
ergo superest pecuniae Summa 2655.tt 8 ß 8 d. cum qua si addatur Summa 492.tt non
quae legitime debetur, sed quae ad alios computa rejicitur, nobis superest Summa totalis 3497tt 18ß 8d
postea observavit vir clarissimus Le Roy fidel quaestor, ven. natio nullos suos procuratori viginti assy
concedi, ad suas conclusiones in commentariis inscribendas; rem pecuniariam ven. nationi
talem esse, ut pro dicto munere propemodum concedi procuratori ornat. viginti quatuor libellos et
hujus successoribus, peritus posse ac debere concedi primo apparitori hoc anno tantum
propter frequentia ven. nationis comitia pro schedulano convocata duodecim libellos.
unanimi omnium consensu postulatum ut dictae Summae concederentur. et ita a me
conclusum est. Levacher proc. postea exposui novum Supremi Senatus arrestum ad
requestam m.i fourneau portatum mihi Significatum fuispe quo sub paenis gravissimis, intra viginti quatuor
horas duo dicta jam instrumenta quibus chirographum approbaret ampl. vector deponi
jubebatur intra manus scribae criminum in parlamento; me hesterna die jussui Supremi
Senatus obtemperasse, ac dicta instrumenta dicto scribae tradidisse. tradidispe

idque mo fourneau fuisse juridice Significatum. Levacher proc

Die Sabbati mensis julii 5a habita sunt in Garcurio ven. nationis Comitia in quibus actum est de mediis pacis obtinendæ ratione. Levacher proc

Eodem die Sabbati julii 5o habita sunt deputatorum universitatis Comitia apud ampl. rectorem in scholis superioribus, in quibus supplicii mihi indultum est tres magistri in artibus supplicarunt pro licentia operiendi pædagogia sub tecto almæ universitatis, deputati sunt mm. Hamelin et fourneau qui de eorum vita moribus et doctrina inquirant, atque nobis deputatis referant. Postea actum est de lite mota inter gymnasiarchum collegii Lexovii et duos professores philosophiæ in eodem dicto collegio. Hæc ita ex libris. Levacher proc

Die jovis mensis julii 10. habita sunt in aula collegii Garcuriani ven. nationis Comitia extraordinaria per schedulam convocata, in quibus exposui, latum fuisse a Supremo Senatu in Capitolium Cameræ arrestum ad requestam mi fourneau, quo scilicet jubetur et concluditur ven. nationis lata apud matthurinenses die 23a junii proxime elapsi ejus die ab ampl. rectore subsignata, et relatum a me procuratore factum ven. nationi eorum quæ acta sunt die 7a junii in tribunali rectorio ab ampl. rectore eadem pariter die subsignatum 23a junii subsignatum, inhibitis manu scribæ capitalium deponerentur de quo senatus consulto ad ven. nationem jam antea retuli; non posse igitur me procuratorem, neque ven. nationem ignorare, contrariam et suam ipsius mentem male et in alienum prorsus sensum accepto fuisse a mo fourneau tum quod a me procuratore relatum ven. nationi fuisset, tum monitionem dicto mo fourneau data die 23a junii in dictis præclaræ artium facultatis comitiis factam, ex conclusione ven. ordinis. —

quo circa ne mea ipsius que ven. nationis mens in malum et alienum sensum detorqueatur, unde nota fabri aut alterius quasi delicti mo fourneau inuri posset, quæ ipsius probitati detrahat, et bona quam de ipso concepit ven. ordo opinio in amplissimi rectoris ipsi committat et per biennium prorogavit, postulavi a ven. natione, quidnam in tabulis rerum circumstantiis agendum esse censeret. Re deliberatum mihi, et audito acquisitore, censuit declaravit ven natio decretum fuisse datum monitionem tum ex eo quod ornat. procuratori dixisset ipse mr fourneau si ei ut procuratori non competere quidquam ab eo postulandi, tum ex eo quod postulatio ven. nationis per procuratorem in tribunali acad. civ. computato facto in prototypo conclusionum academicarum extra regestrum conficeto minus accurrate redacta fuisset, ita ut ex observationibus ipsi factis prototypus ille coram tribunali acad. lectus et primum emendatus, ampl. deinde rectori cum ipso mo fourneau perficiendus committi fuerit, ut postea in actis academiæ conscribatur inscriberetur, nullo modo vero voluisse aut intendisse ven. nationem m. fourneau fabri accusari aut infidelitatis, improbitatis aut impietatis, tantum

tantum absfuisse semper et etiam nunc abesse a ven.ae nationis collective sumptos, ac singulorum suorum tribuliam, et a singulis procuratoriis mente ejusmodi voluntatem, ut contra totus ven. ordo. singuli ipsius tribules et ipse ven. ordinis procurator, declarent a se quotquot sunt m.re fourneau virum probum, sagacem, et ad scribae vices gerendas aptum et idoneum existimatum semper fuisse, nunquam existimari; latesum ven. nationem, monendo m.re fourneau juxta seo usum fuisse quod item jus est ac singulorum ordinum academicis, qua quidem juxta eadem die 23.a junii et in iisdem comitiis gratiam ipsius ut fidel. priae dorum ordo, cum gravia monuit generales universitatis officiarios, de quorum numero et ipse m.r fourneau dum vices scribae gerit, ut in majore deinceps honore habeant procuratores ornatis. unde tamen nullos secuta est illorum officiariorum querela.

Declaravit praeterea ven. natio se omnia quae prae molestia et pro re ven.ae nationis protulit suus procurator in dicto relato, nec a se nec a suo procuratore juxta ipsius declarationem non simul coram ven. natione factum, se fuisse intellecta sensu, quod iis careat m.r fourneau doctrinis quibus ornati fuere sui ipsius praedecessores, gaudentque tot viri academici, sed, ut ipse fest verborum tenor, ad dictam diei 7.ae junii suffragiorum in prototypo redactionem duntaxat, non vero ad alia quaecumque referri, aut ipse referenda; quae omnia ut patefierent, voluit ven. natio relatum sibi a suo procuratore factum, coram praelatae artium facultate ab eodem suo procuratore legeretur. quae quidem declarationis a ven. natione sunt salvo in omni alia re jure academico, ipsiusque ven. ordinis.

Statuit insuper ven. natio, ut praesens haec declaratio in suis commentariis quamprimum, etiam nondum facta ipsius alterius lectione, inscribatur, se scilicet fore, ut le m.r levacher propitii tam pro se ipso quam pro ven. natione ubi sit et quando voluerit, ac praesertim ut illius exemplar collatum tradatur litium in supremo senatus curatori, qui per libellum supplicem a supremo senatu hujus declarationis actum postulet nominibus, tum ven. nationis, tum ipsius procuratoris, quorum laudem praesens ipse causam declaravit ven. ordo; postulet quae, ut tum ven. ordo, tum m.r levacher ipsius procurator ab omnibus querelis et postulatis sive factis sive faciendis immunes sint et absint. tandem tria sequentia statuta sunt. Nimis ven. [illegible] nominati simul deputati nimirum thermitte ven.ae nationis decanus et Brunet Alberrimus in harcurio professor, qui quae dam ven. ordinis domos lustrent et examinent utrum in eis reipsa reficienda sint 2.° m.° aprilis mutuari deveniendi nuntiatarum quaestori communium aut munus, et quaestor nuntiatarum pro fidel.° ordine sciscitandi quamnam sit hujus ordinis professorum aerariis comportio pro re nuntiatarum. 3.° unanimi sive professorum sive baccalaureorum consensu declaratum ac rem nuntiatarum immerito a solis professoribus fuisse agitatam, statutumque est deinceps nihil omnino quod ad dictam rem nuntiatarum pertineat, foro tractandum nisi a [illegible] utrumque generis tribulibus. de his omnibus ita a me Boulogne et Levacher pro

J.J. Mellier Ingout

Die Sabbati Secundo augusti post missam Solitam habita Sunt ven. ordinis Comitia, in quibus Lectum est Supremi Senatus Consultum, quo mihi injunctum fuerat, ut vices procuratoris generum donec Ill. Levacher gerere posset. in deliberationem missum est utrum a ven. natione approbaretur quod pro re ven. ordinis ipsiusque nomine ab acquis. Censore postulatum fuerit datum Senatus Consultum, audito acquis. Censore approbavit ven. natio agendi rationem acquis. Censoris, quod ipse designasset in vices procuratorem, et ita a me conclusum est.

Hic desit relatio eorum quae acta Sunt in duplici tribunali academico, altero Stilicidi mensis augusti ordinario, altero vero extra ordinem habito. Desit quoque mentio eorum quae in Solemni praemiorum universitatis distributione memoranda erant. Ea quae hisce supra dictis tribunalis academici Comitiis adfuit Ill.ᵐ Calhoun Alberinus in Graffinaeo professor, ven. nationis Comitiis minime adfuit.

Die Jovis mensis augusti 14.ᵃ habita Sunt apud Mathurinenses Comitia octoviralia, in quibus oratione de more habita ab ampl. rectore inter meritissimos procancellarios Sidente, ab utroque Cancellario appellati Sunt ex unaquaque natione viri duo ad tentandas examine veteres in artibus suscipiendorum, nimirum ex ordine ven. apud G. M. V. appellatus est vir clariss. M. Nicolaus Vrai-Alberinus in Cardinalitio professor Emeritus; et apud G. Genovefam vir clarissimus M. deschamps in Sacra theologia primi ordinis Baccalaureus. deinde a me exposita Sunt quae a Comitiis proclarae artium facultatis Comitiis die 23.ᵃ Junii habitis apud Mathur habitis, acta Sunt circa litem capitalem nobis a Ill.ᵐ Fourneau intentatam, cujus hucusque contra voluntatem ven. nationis pondus, labores, et damna Sustinuerim, quod ut clare pateret, antequam institueretur deliberatio habui hanc orationem. quam effraenatae audaciae non Solum in me procuratorem vestrum, sed et contra vos ipsos insurrexit Ill. Fourneau in proximis habitis proclarae artium facultatis Comitiis Sup. decano ex tribulis; vanas ipsum omnino nobis minas intendisse putabatis, et ex ipsis nullum nobis malum fore Secuturum. in agendi vestra ratione nihil omnino erat, quod crimine capitali posset argui; nec ego quid quam legi quod officio muneris procuratorii, aut ullis etiam legibus adversetur. vobis retuli quae vestrae utilitatis est nota vobis fieri, quae profecto in Commentariis universitatis inscribi Salvo honore vestro pati non potuisse. Ea quo tamen chyrographum duobus nostris instrumentis apponit ampl. rector nobis facta fuit juridica postulatio, ut ampl. rectori traderentur, tum duplex Senatus Consultum ad requisitionem Ill. Fourneau contra nos + ex Emissum est, ut ea intra manus Scribae Capitalium deponerentur. Sub poenis gravissimis. vix deposita Sunt, cum in procuratorem vestrum, accusatorem gravissimum Sibi constituit Ill. Fourneau de criminibus ipsi falso imputatis quaestionem haberi juridicam postulavit, idque obtinuit, tot inter clarissimos viros, tot que virtutibus ornatos Ios elegit, quos magis fausse Suae patrocinari judicaverat. quos in jus vocari jussit, ut testimonia ferrent de duobus Scriptis depositis: ex ipsorum enim nobis insufficientium depositione latum est Supremi Senatus consultum, ut de criminibus, vel potius de vitato a me vobis facto, et de modo quo vestra in vestris Comitiis gerenda negotia quaestiones moverentur ac ferrentur. his fuit interrogatus procurator vester. nihil intentatum relatum est, ut in verbis propriis, vel in intricatissimis quaestionibus Caperetur, falso veris immixtis obtantur, vera veris contraria ita disponantur, ut vix agnosci poterant quae vel in nostrum vel in alienum verterent patrocinium, verum inter tot perplexa fraudesque intricatas in nostrum favorem Eluxit aequa veritas. Conclusionem Sumpserat regius procurator ut a decreto vinculis Solveret ego procurator vester, attamen in diem nullo delato fuit illa expeditio. tandem die hunc proximo elapso causa nostra Capitalis ne quasi civilem mutata fuit, nihilque proc. factum est mentio, meo Suffragio. inscriptum postulatum est, ut extraordinario et capitali modo lis nostra tractaretur, aliter ac Senatus decretum est. frustra proque quaestum est, me a ven. ordine Segregari, variis responsis coactis conclusionem annuas deposuimus quibus Senatus nihil privato nomine, privataque authoritate factum fuisse, adeoque causam illam totam ipse vestram, ordinisque ven. impensis et nomine defendere Suscipiat ad defendi Speciatim latum est et statutum die 2.ᵃ julii anno hujus, idque multotiis vivo voce declaratum, nunquam procul dubio agnoscitis, properam exactis insumptas Sunt curas, ut Comitiis ven. nationis praesert Ill. hujusmodi minime vero ex. Calhoun v. nationis deliberationibus interciderunt, arrestum ad requisitionem Ill. jullien acquis. Censoris Emissum nullum habuit effectum, bonum meum in tribunali academico

app. de St. Jumel

Die Sabbathi secundâ augusti post missam solitam habita sunt venerandi ordinis comitia in quibus lectum est Supremi Senatûs consultum quo mihi injunctum fuerat ut vices procuratoris gerevem donec Magister Le Vacher gerere posset. in deliberationem missum est utrùm à venerandâ nâtione approbaretur quod pro re venerandi ordinis ipsius que nomine ab æquissimo censore postulatum fuerit. dictum Senatûs consultum approbavit veneranda natio agendi rationem æquissimi censoris, quodque me designasset in vice-procuratorem. et ita est à me conclusum

Le Jumel.

Secr. Nat. Censor

cette deliberation n'est pas encor enregistrée sur les registres attendu que elle n'a pas encor été vérifiée.

occupabat Ill. Cahours, cum absit Ill. Seignemel, incepit ergo D. actuarius Sirè verba sequentia postulavit aliud arrestum ad requisitionem tum ampl. rectoris, tum meritiss. Syndici, tum quorumdam ex ordine tribulium v. ordinis oppositorum a Senatu latum fuerat, ut, rebus omnibus in eodem statu permanentibus, vices procuratoris gereret Ill. Cahours, dicto die et dicta die est ut apud Supremum Senatum prædicto audirentur et judicarentur, agendi ratione tum requisitorio, tum Ill. Seignemel patrono a patrono regio generali laudatore hinc et approbatore, non obstante Ill. Fournieu, qui in contrarium coram patrono regio militaverat; dum Cahours vel potius requestam ampl. rectoris, meritiss. Syndici, et Ill. Cahours suo præsidio propugnabat ac tuebatur.

Regimen vestrum integrum permanere ac conservari pro suo justitiæ Supremus Senatus intendit vultque. Sed tot inter ac tot impeditas negotiis certis certius occumbam, nisi me vos non minus regiminis universitatis quam ordinis vestri splendori et gloriæ additi præsidio vestro, vestris luminibus, vestraque authoritate luminis ac diffundatis. grave valuit regimini universitatis imminet luminvero si causa quæ vestra tota est totiusque academiæ lederimus, quis ordinis princeps votum ac suffragium ejus ad tribunal acad., scire? quis ad suum ordinem quæ in tribunali acad. gerentur referre audeat? nullus, arbitror. Si enim fauat ejusmodi gravioris manus tum verborum tum persecutionum periculo, probe nostis quanta pro vobis, pro vestro et honore ordinis vestri passi fuerim. hæc omnia quantumvis dura æquo animo tuli, ad unum mihi verum intuli dolorem, nimirum Sup. decanum una cum quibusdam aliis a Sententiis vestr. nationis discessisse, mihique procuratori significari curavisse intercessionem ne lex illa de qua novidum fuerat quæstio imposterum vestr. nationis sustineretur ac defenderetur. Contrarium quidem non semel statuit vestr. natio, attamen quædam mihi accidit amicitia non circa impositas litis prosecutiones, sed circa de me sentiendi modum Sup. decani cujus non semel benevolentiam cum grato animo fueram experitus. Cæterum ea quæ potiùs sagacitate, integritate, ac vestras, universitatis quæ jura propugnavi, vestrum est ea etiam pro viribus vestris tutari ac tueri. hac habita oratione in deliberationem missi. 1° utrum eligeret ac nominaret ven. ord. viros a merit. Cancellariis ad tentandas viras in artibus ~~laudandorum~~ in artibus licentiandorum designatos, scilicet apud D. Ill. V. virum clarissimum Ill. Vrai Albertinum in cardinalitia prosapia meritum, et apud D. genovefæ virum clarissimum Ill. Deschamps in sacra theologia primi ordinis baccalaureum. 2° postulatum est, ut rationem redderet Ill. Cahours eorum quæ dum ipse vices procuratoris gessit, sive in tribunali academico, sive in solemni præmiorum universitatis distributione peracta sunt. laborat, ut solet Ill. Cahours quo circa deliberatio instituta est, quid sentiret ven. natio de agendi ratione Ill. Cahours dum vices procuratoris gessit, audito exquisito censore 1° elegit ven. natio ac nominavit viros a meritiss. Cancellariis appellatos ad tentandas viras in artibus licentiandorum. 2° nullum et veritum declaravit quidquid a Ill. Cahours vices procuratoris contra votum suum gerentis factum est; et voluit ut ipse Ill. Cahours se coram ven. ordine sisteret die 4 mensis octobris rationem eorum quæ ipse vices procuratoris gerentis acta sunt, redditurus. de hoc duplici capite nemine reclamante conclusum est. Singulæ nationes regressæ per suos procuratores retulerunt, unamquamque a se elegi ac nominari appellatos a merit. Cancellariis viros ad tentandas viras in artibus licentiandorum. Cum quibus nationibus conclusit ampl. rector. de concessa ven. ordinis non retuli quæ ab ipso circa Ill. agentem Cahours statuta erant.

Deinde ampl. rector pro sua aperta sedens accitos jussit supplices, qui n° septem sub statierunt, de quibus nationes deliberaturæ in locum suum unamquamque secesserunt: ibi varia a me exposita sunt postulatis eorum supplicum gratia et statim in deliberationem missi, utrum ipsis omnibus indulgendum censeret ven. natio. tum verba fecit exquisitus censor et dixit nullam moram a se afferri, quominus supplicibus indulgeretur, unum dumtaxat aliquam pati difficultatem sibi videri. cum scilicet qui postulabat, ut pro integro et rite confecto cursu philosophico haberet præclara actum facultas octodecim mensis quibus physicis rebus, vel logicis incubuerat, et sex alios mensis quibus vel logicis vel physicis studuerat, observavit insuper a supremo Senatu postulatas ampl. rectorem et meritiss. Syndicum ut vicemunicis procuratoris vices gereret Ill. Cahours, quæ res ad ipsos nullatenus pertinebat. audito exquisito censore 1° sex supplicibus ultro postulata concessit ven. natio, exquisitum autem ei indulsit qui postulabat, ut pro integro et pro rite confecto cursu philosopho, haberentur vigenti quatuor studiorum mensis, ut supra declaravit quæ se pro hac tantum vice hujusmodi generis supplici velle indulgeri, nullatenus vero id gratiæ in posterum ope concessurum. 2° varia in agendi ratione tum ampl. rectoris, tum meritiss. Syndici posse reprehendi ac debere, sed de iis nihil statim fuit statutum ac definitum, tum de supplicibus tantum a me conclusum est. Singulæ nationes regressæ per suos procuratores retulerunt omnes, supplicibus omnibus a se indulgeri. Sed insuper fidelissima gallicanorum natio retulit, a se egregie visum fuisse

ven. nationis procuratorem in jus vocatum a cl. Souveau tanquam de re capitali reum, Molestius adhuc et
majori cum indignatione a se visum fore cl. fourneau cum ven. ordine litiganteum, quapropter exoptare se
amice; a se insuper exhortari cl. fourneau, ut ea de re ven. nationum adeat, praeterea vehementer sibi improbari
interventionem factam ab ampl. rectore et clerit. Syndico sub nomine Universitatis, ut cl. Labouro contra
voto ven. nationis procuratori federet, sibique confidere officiarios generales nihil tale denuo peccaturos
quod militet contra jura Universitatis et singularum nationum. postea quaedam observavit ampl. rector circa
suavissimus et merit. Syndici in re ven. nationis agendi rationem, ac imprimis nihil a se et ab illo contra statuta
fuisse gestum, quin imo seipsos obtemperasse decreto praeclarae artium facultatis, per arrestum Supremae curiae
confirmatum et approbatum; ac proinde immerito reprehensam fuisse suam ipsorum agendi rationem in rebus
ven. nationis, discrete non minus quam reverenter annotavit fidel. ordinis procurator ornat. fidelis ordinis non
non improbari ampl. rectorem, et clerifs. Syndicum quod decreta et statuta observari curent; sed praesertim quod
Matrone Universitatis inconsultis procuratoribus ornat. a Supremo Senatu requisierint, alienis ordinis procuratorum
praefici, ipsumque procuratorem designaverint: postea fecit ampl. rector a Scriba fidelis decretum legendum
Cui suam ipsorum agendi rationem nihil immerito crediderat. a cl. fourneau decretum lectum est. quo lecto,
postulavit ampl. rector, ut pro re Universitatis requireret merit. Syndicum, ut singulae nationes novum hujus
decreto probarent assensum et arresto Supremae curiae quo dictum decretum probatum et confirmatum est.
Singulae nationes ad deliberandum egressae, unaquaque ad locum suum, coram ven. ordine quo modo decreto
ampl. rector exposuit et statim a me in deliberationem missa sunt. observavit aequis. reipsa fidelissimum ordinem
sapienter admodum sese gessisse; agendi rationem ampl. rectoris et merit. Syndici in eo non debere reprehendi
nec fuisse a fidel. ordine reprehensam, quod curarent observari decreta et statuta universitatis, sed in hoc
nullatenus recidisse ipsorum agendi rationem, nec eos, duntaxat eo tendisse ut cl. Le Grumel munerio
procuratorii vicibus gerendo, propter ipsius in Collegio Ludovici Magni domicilium, inaspectum a
Supremo Senatu tutorari obtinerent, sed ipsos speciatim requisisse, ut cl. Labours nominatim ipsi ven.
ordini praeficeretur; cl. vero querim universitatis Syndicum ego fidelis ordinem indecentes sese gessisse;
ad ipsum fidelis ordinem non secus ac ad alios ordines pertinere, ampl. rectorem et clerifs Syndicum
nullatenus sese immiscere, in procuratorum nationum aut aliorum quorumcumque officiariorum
electione; hanc ipsorum in requirenda quorumdam e ven. ordine virorum interventionem ipsi omnino
insolentem, et universitatis regimini contrariam; operae pretium sibi non videri de decreto modo lecto
deliberare, ut potae quod enuntiatum est arresto Supremae curiae confirmatum, jus ven. ordini competens
Supremo Senatui obtemperare, non vero circa ea quae statuit deliberare; quo circa quod a me
in deliberationem missum fuerat, ad sua capita revocatum est, placuitque 1.° improbandum esse
quod rector ampl. et clerif. Syndicus aliquem 1.° 2.° aliquem contra votum ven. nationis ipsi praefi-
a Supremo Senatu postulaverint. 2.° postulanda esse decreti et Senatus Consulti exemplaria. 3.°
plurima exempla legi, quibus constaret dictum decretum non fuisse, nec ullo unquam ad praxim redactum.
4.° dicto decreto non prohiberi Electionem domicilii intra pomeria Universitatis, contrarium ipsum fuisse
constanter observatum. 5.° agendas esse fidel. picardorum ordini gratias pro pacificis illius intentionibus
6.° vehementer esse improbandum quod clerif. Syndicus dixerit fidelis ordinem non bene sese immiscuisse
rebus ven. nationis praesentibus, quae quidem res spectant omnes universitatis ordines in electione
suorum officiariorum de hinc sua capitibus. Cum ven. ordine a me conclusum est. Singulae nationes
regressae per suos procuratores retulerunt; honorandum nimirum fidel. et constantissimo
renovare se decretum modo lectum, ipsi que novum probare assensum; per me vero procuratorem suum
retulit ven. natio Conclusionem suam, et supra. de omnibus supradictis, pauca admodum
resumptis ab ampl. rectore conclusum est. haec ita esse testor. Levacher procr

Die veneris mensis augusti 15.o post Sacrum B. M. V. in Coelum assumptæ, habita sunt in Sacrario ven. nationis comitia, in quibus legi Conclusionem latam die Sabbati mensis augusti Secundo, tum legi Conclusiones et la quæ in præclara artium facultatis comitiis apud Matthur. habitis die 14 hujus mensis acta sunt. postea rituli M. fourneau qui initio litis ab ipso in Curia Capitolium motæ Compositionem recusaverat, nunc de comprimendis dispidiis agere, et ipsum hesterna die mihi proposuisse, ut nominarem aliquem in Supremo Senatu patronum, qui cum alio patrono ab ipso jam nominato litem omnem dirimeret, idque a me non fuisse rejectum: ideoque in deliberationem misi, utrum consuleret ven. natio a me privato meo nomine nominari in Supremo Senatu patronum, qui litis præsentis negotia cum patrono M.r fourneau meo privato nomine tractaret ac componeret, vel utrum vellet duos nominari patronos, alterum scilicet nomine suo ipsius, alterum nomine meo procuratorio, qui negotia dictæ litis cum patrono M.ri fourneau componerent. audito aequi Censore, re in deliberationem misa placuit omnibus. 1.o juxta deliberationem hesternam die latam apud Matthur. mandandum esse apparitori, ut fidelis. universitatis vice Scribam adeat, ab ipso ven. nationis nomine postulaturus exemplaria altera decreti præclarae artium facultatis anno 1698 lati juxta decretum Supremæ Curiæ, alterum vero decreti ipsius Supremæ Curiæ, quo approbatum fuisse nuncupatum dictum præclarae artium facultatis decretum. 2.o agnovit ven. natio nec posse nec debere a me privato meo nomine Eligi ac nominari patronum qui nomine meo privato, cum patrono M.ri fourneau dictam Supra litem componat privato meo nomine; agnovit pariter nihil quidquam in dicta causa capitali privato meo nomine, et privato meo authoritate a me factum fuisse, de hisce duobus capitibus audito M.o gardin procensore, et pro decano sedente M.ri vrai professore emerito nemine reclamante Conclusi. ut autem duo eligerentur patroni alter scilicet nomine ven. nationis, alter nomine procuratoris, ad dictam litem componendam, utrum expectandum esset donec facta fuisset a M.o fourneau juxta votum fidelissimi ordinis, cui annuere ipse visus fuerat M.r fourneau, honoris ergo ven. ordinem prævia demonstratio, atque donec responsum dedisset M.r fourneau an mihi privato meo nomine, an mihi tanquam procuratori litem intenderet, de hoc postremo capite plurima verba facta sunt a duobus tribulibus in Supremo Senatu patronis non minus integris quam sagacibus sed de eo nihil definitive statutum est. de priori bus duntaxat cum ven. ordine Conclusi. Levacher v. ordinis proc. JWJulien Cl

Die Sabbati mensis Augusti 20.o propter feriæ academicas in autecessum habita apud ampl. rectorem in foris opitensi deputatorum Universitatis Comitia, in quibus plurima acta sunt, de quibus ven. ordini quidquam referre non ausus sum hæc ita esse testor. Levacher procur.

Die Mercurii mensis octobris 8.a habita sunt in aula collegii harcuriani ven. nationis Extraordinaria Comitia per Schedulam convocata, in quibus hanc habui præfationem.

Cum fasces procuratorios mihi contulistis S. decane v. tribules, et unanimi vestro suffragio per biennium prorogastis, duplex onus humeris imposuistis. primum necessitatem ad vos de omnia referendi quæ in tribunali academico gesta sunt; secundum iis omnibus quæ sive ad rem vestram, sive ad vestram dignitatem, jura et usus vestri ordinis quoquomodo spectarent summa cura, et omni ope atque opera invigilandi. quantum in me fuit ita manus gessi, adeunt vestram laudem et approbationem mihi non negaveritis. his probe vestris insistens principiis inimicos mihi risitavi infrascriptos, a quibus nostis omnes quot et quanto pro re vestra propugnanda, pro honore vestro tumido passus fuerim quicumque fuerit rerum eventus, nunquam me pigebit eorum quæ peregi. et sat amplas mihi merces erit, si quando in posterum eveniat, ut tandem notum sit vobis ac manifestum me nihil egisse, nisi quod æquum, rebusque vestris fuerit necessarium. sed insolita fuit exitus nostrorum inimicorum totiusque academiæ inimicorum authoritati et splendori, temeratæ jurium nostrorum evolutioni et explicationi, non vero negligenti et imperito animo quasi tribunatus causa cecidimus, qua gloriantur non generales et olim, sed ut regii patroni verbis utar, principes academiæ officiarii, nos qui ita gessimus oppressi, ut hisce infunestissimis rerum academicarum temporibus vix comitiis vestris adesse auderem, nisi vobis certo constare arbitrarer, me nihil vobis inconsultis egisse; neti mihi intus conscientia testis esset, nihil me contra jura vestra, atque contra munera mei officii nihil omnino præsti-

ut

Ut autem intra breve tempus quod superest munerd faciam satis quattuor in hisce Comitiis nobis peragenda sunt. primum. legenda Conclusio lata die 14.a mensis augusti. Secundum. ratio reddenda Eorum omnium quæ peracta sunt circa Litem a cl. fourneau in curia capitalium motam, tertium a vobis postulandum, ut rata et grata habeatis quæ juxta Conclusiones vestras acta sunt, loque nomine a pecuniariis damnationibus immunem me faciatis ac statuatis, quartum a vobis hinc rogandum ut mihi in procuratorium munus aliquem, non dico vobis devotum magis, rebusque vestris magis addictum, sed me sagaciorem, fortiorem, cui pericula minorem incutiant metum, sed qui quanto majora videbuntur, tanto tranquillus, constantius, et fortius sese geral, qui tandem res vestras felicioribus auspiciis administret ac prosequatur.

Itaque ut ritè procederet nostra deliberatio. 1.o legi Conclusionem latam die 14.a mensis augusti. 2.o ratio appellavi ut legerent cl. pelevi et vaulegard, quibus Lutio, a ven. ordine postulavi ut rata et grata haberet quæ juxta ipsius Conclusiones in Lite peregi, loque nomine a pecuniariis damnationibus immunem me faceret, ac statueret, ut fidelissimo ven. nationis quæstori Lutium aper. le ærario ven. nationis eas omnia solvere, quæ solvenda sunt. 2.o Inde rogavi ven. ordinem, ut meum a procuratorio munere abdicationem acciperet vellet, et novum procuratorem eligere. re in deliberationem missa prove. nationis requisivit æquis. Censor, ut de singulis capitibus seorsim deliberaretur, ne aliqua in deliberatione oriretur confusio; itaque deliberationem de priori tantum capite instituit per cum limit, alterum avoir differre placuit donec de priore statutum fuisset. audito æquis. Censore, censuit S. Decanus, censuit mos quis quæ tribulis æquum non esse, ut ære meo proprio, illos persolvam sumptus Litis a cl. fourneau illatos, cum profectum nihil nisi juxta votum ven. ordinis egerim, verùm an solveret ven. Natio, an vero ad solutionem Conferent singuli tribules, non ita fuit uniforme votum. censuit S. Decanus cum sex aliis, non posse salva debita Sup. Senatui reverentia ac obedientia sumptus illos le ærario ven. nationis persolvi; post tamen, si de dimissione quam proposueram prius deliberaretur, et les Lege sua intercepcioni nuntium remisserunt ejus dimissionis petitæ fuisset. interea autem postulaverunt sua intercessionis jus omnibus quæ contra obedientiam Supremo Senatui debitam statui possent, et tamen aliqualem responsarum partem generæ persolvere ære proprio obtulerunt; cæteri vero æquum postulatum concesserunt Similique reverentia postulaverunt, insuper rata et grata habuerunt quæcumque egi, et deliberationibus et menti ven. nationis concentanea omnino declaraverunt, ideoque præsentibus conclusionibus adhærenter in quantum opus esset, le ærario ven. nationis a quibus lebet damnationibus immunem me facere voluerunt, et solvo in omni re ven. nationis jure, les solvendi quas necessarias forem plenariam potestatem fidelissimo quæstori de novo fecerunt, et ita a me conclusum est postea muneris abdicationem immutibus comitiis oblatam, de novo datam in deliberationem misi et hinc rogavi ut a munere procuratorio humeris graviori me sublevare vellet. audito æquis. Censore placuit ven. nationi rejicere meam abdicationem, imo posse procuratorios prorogare et ita a me ven. nationi devotissimo conclusum est Levacher proc. J. Wallis Censor

Die veneris mensis octobris 10.a habita sunt in Sacrario ven. nationis comitia quadrumvirialia in quibus in magnum universitatis numerum admissus est vir nobilissimus petrus lepidus Marchio de quisi, et Sacramentum solitum præstitit. deinde legi Conclusio nem præcedentem latam die mercurii mensis octobris 8.a postea in quadrumvirum more solito elatus et le ordine baccalaureorum all. guedon et Sacramentum præstitit, tum procuratorii muneris abdicationem repetivimus in comitiis oblatam et a ven. ordine remissam

da

de novo juridice significatum aut max significandum fore Caposse, et postulavi, ut ratum et gratum
habeat venerabilis quamcumque per totum magistratum gessit, legeq. nomine mihi literas commendatitias
devenerat, et ad novi procuratoris electionem procederet. audito equis. Censore voto gratuito q. Gabriel
venerabilis quamcumque gessit per meum magistratum literasq. commendatitias dans et quam
honorificentissimas, et muneris abdicationem non libenti animo accipere. Se declaravit. postea
in procuratorem proclamati sunt a Sap. Decano ceteriq. nullo excepto tribulibus 1.° vir
clarissimus Ill. Rolland, deinde Ill. gardin, tum Ill. Hebert de ordine professorum, quibus
antiquitas et eximia dotes illud munus defere videbantur; sed renuentibus illis per acclamationem
electus est tribulis recentior, sed non minoris ingenii et sagacitatis vir clarissimus Ill. Michael
apelin de vaulegeard in Collegio Harcuriano professor celeberrimus, tum reclamaverunt Decanus et
cum ipso sex alii, qui per acclamationem prius elegerant et minore etate statutes praclaras artium
facultatis requisita eligere volebant, sed n.° longe imparem reppererunt. tum ut forma antiqua
servaretur supplicandi, licet procurator per acclamationem jam electus fuisset, supplicavit Ill.
apelin de vaulegeard, tum audito equis. Censore et Seniore prodecano viro clarissimo petro
le monnier celeberrimo philosophiæ professore emerito nec non e regia scientiarum academia
viro procuratorio censorio et questorio minorum Montistarum, unanimi suffragio electus est
supradictus supplex, et ita a me procuratore conclusum est. Levachez proc.

J. W. Julli...

Acta et Decreta
Venerandæ
Normanorum Nationis,
Procuratore
Magistro Michaële Asselin de
Vaulegeard humanitatis Professore
jr
Collegio Navarriano,
a die 10.ª Mensis Octobris millesimi-septingentesimi-quinquagesimi-quinti.

Die decimâ mensis octobris millesimi-septingentesimi quinquagesimi-quinti, habita sunt apud Mathurinenses, Proclara Artium facultatis comitia, in quibus Amplissimus Rector post habitam de more orationem, supplicationibus locum dedit; tum se attulerunt plurimi supplices quorum alii absolutionem errorum qui irrepserant circa nomina sua in Catalogis fidelissimi Scribæ; alii immunitatem ab onere scribendi Codices Philosophicos oculorum, capitis vel pectoris infirmitatem causantes postulaverunt. Ex posterioribus unus tantum Doctoris Medici Parisiensis simul et Professoris sui testimonium attulit, ~~cæteri quod unus petiit~~ cæteri Doctoris Medici duntaxat testimonium, inter quos unus petiit, ut quam in illius diei Comitiis immunitatem ab onere scribendi postulabat, illa sibi etiam in annum superiorem proximè elapsum proficeret. Deinde postulavit Amplissimus Rector ut grata et rata haberentur quæcumque hoc trimestri Magistratu gesserat, eoque nomine sibi concederentur litteræ commendatitiæ. Tertio denique postulavit ut confirmarentur Quadrum-viri matutini Lovii electi.

quatuor verba delevi Ad. V. Rec.

Singulis Nationibus ad locum sibi cuique propriùm digressis, 1°. legi Conclusionem eâdem die manu latam in Comitiis Quadrum-vivalibus, quâ Conclusione Venerandus Ordo, postquam rata et grata habuit quæcunque in toto suo Magistratu gesserat vir Clarissimus Magister Ludovicus Antonius le Vacher, concessitque ipsi eo nomine litteras commendatitias quam honorificentissimas, petit vir admistam illius abdicationem muneris Procuratorii, fascibus suis Procuratoriis nuncupavit. 2°. tria superiora Capita ab Amplissimo Rectore proposita misi in deliberationem.

Audito super his æquissimo Censore, placuit 1°. electionem Viri Clarissimi Magistri Quærdon primi ordinis Baccalaurei Theologi, in Quadrum-virum Confirmabo; deinde quodcumque ùs quæ ab Amplissimo Rectore in posttrimestri

trimestri Magistratu gesta sunt, rata et grata habenda non esse.—
3°. quaestum ad Supplices, divisa Venerandi ordinis sententia—
est, placuitque 1°. prioribus omnibus indulgere; 2°. ei tantum inter—
posteriores qui testimonium Professoris sui de Causatis infirmitatibus—
una cum testimonio Doctoris Medici attulisset; ita tamen ut—
qui nova attulerant Professoris sui testimonium, iis etiam indultum—
Heller Venerandus Ordo quandocumque illud afferrent, et ita—
est a me Conclusum. H. Asselin de Vaulegeard
Ven. ord. Proc.

In iisdem Comitiis Praeclara Artium Facultatis, postquam—
singularum Nationum Procuratores Ornatissimi Suique quisque—
Nationis placita retulit, praestito ut moris est juramento,—
Lectissimi Quadruum-viri secessarunt in solitum Conclave ad fasces—
Rectorios Novo Rectori provogandos, vel eosdem Rectori Magistratu—
abeunti provogandos, de quo inter illos non nisi advocato novissimo—
Ex-Rectore Conventus potuit. Iis tandem in Comitia reversis—
honoranda Nationis Quadruum-vir Lectissimus renuntiavit provogatos—
fasces Rectorios Clarissimo viro Magistro Alexandro Hyacintho—
Du Laurent de la Barre qui Nationes dimisit de hujusmodi—
provogatione ~~deliberandum~~ Confirmandâ deliberaturas.

Reversis in proprium cuique locum Nationibus, missi in deliberationem—
primo utrum tollet Venerandus Ordo provogatos Magistro Alexandro—
Hyacintho du Laurent de la Barre fasces Rectorios Confirmare,
2°. quid sentiret de eo modo loquendi quo inventus fuerat—
Magistissimus Syndicus in Virum Clarissimum Magistrum Sellier,—
Litterarum Professorem Celeberrimum in Cardinalitio, Virum—
Procuratorium, fidelissimi ordinis Lectissimum Quadruum-Virum—
Audito aequissimo Censore, unanimi voce dictam provogationem—
tanquam legitimam confirmavit Veneranda Natio, et ubello—
Contradicente, vehementer improbavit eum loquendi modum, quo—
Maxitissimus Syndicus usus fuerat in dictum Magistrum—
Sellier; atque ita cum Veneranda Natione Conclusi. H.
Asselin de Vaulegeard
Ven. ord. Proc.

Antequam vero ad Comitia generalia regredederetur Venerandus—
Ordo Astiterunt se Supplices Clarissimi Viri, Magistri Dionisius—
Le Rat ~~Renuntiorius~~ Baccalaureus Theologus vir Procuratorius,
Censorius, Quaestorius atque etiam nunc Quaestor fidelissimus, Franciscus—
Brener Baccalaureus Theologus, Litterarum Professor in Regio—
Celeberrimus, vir Procuratorius et Censorius, et Aegidius Louvel—
Baccalaureus Theologus in utroque jure Licentiatus, in Supremâ—
Parlamenti Curiâ Causarum Patronus, dixerunque non medio cuique—
suâ interesse propter varias quas attulerunt Nationes, ut declararet
Heller Veneranda Natio quid de ipsis sentiat; utrum eos nec-ne—
unquam habuerit tanquam viros malos, factiosos, seditiosos, Academiae
et publicae quietis perturbatores, qui aut per se aut per alios—
quacumque Universitatem miscendam Tribunalque Academicum
everterunt

Verbum unum delevi a d V. Proc.

Verbum unum delevi a d V. Proc.

everterendum susceperint.

Re a me in deliberationem missâ et audito æquissimo Censore declaravit Veneranda Natio, suffragantibus et consentientibus omnibus quotquot adsunt Tribulibus, optimè se semper sensisse et sentire — etiam — unum de tribus dictis Tribulibus Magistris, Le Roy, Brener, et Lowel, tantumque abesse ut eos unquam habuerit aut habeat nunc tanquam viros malos, factiosos, seditiosos, academicæ et publicæ quietis perturbatores qui aut per se aut per alios quacumque Universitatem subvertendam, Tribunalque Academicum everterendum susceperint, ut contra eos semper habuerit et habeat nunc tanquam viros probos, pacis amantissimos, Academiæ, boni publici, publicæ tranquillitatis studiosissimos, Almæ Matri Universitati filios addictissimos eos denique esse quibus antiquissima semper visa sint Academiæ et eorum omnium quæ ad Academiam pertinent splendor, decus et ornamentum; et ita a me Conclusum est. H. Aselin de Vaulegeard Ven. Ord. Proc.

J. J. Mullien

Postulavit deinde idem Magister Ægidius Lowel ut vellet testari veneranda Natio, illum proclamante sapientissimo Pro-decano Magistro Lhermitte Grammaticæ Professore Emerito, unanimi omnium voto appellatum fuisse qui cum ornatissimo Procuratore Conjuncta Universitatis Venerandæ Nationis Nomine exciperet ac conficeret: sed palàm et non semel dixisse se hujus muneris vices adimplere non posse, et revera nec adimplevisse, nec ad Tribunal Academicum adsedisse ut adimpleret, quod quidem libentissimè testatus est Venerandus Ordo. Postulavit præterea ut declararet Veneranda Natio eum nec esse, nec haberi posse authorem prætextum Academicæ controversiarum, qui ipse qui vel nomen Ordini Venerando nondum dedisset cum exorta illa sunt, vel plurimis deliberationibus de novo causa habitis non adfuisset in quibus litem aut instaurare, aut propugnare decretum est; et ubi primum adfuit, opinionem illius majori suffragiorum numero victam fuisse. Hæc etiam Veneranda Natio libenter declaravit, ut pote quæ juri veritati consentanea; et ita de his cum Venerando Ordine Conclusi. H. Aselin de Vaulegeard Ven. Ord. Proc.

J. J. Mullien

Die vigesimâ-tertiâ mensis octobris millesimi-septingentesimi-quinquagesimi-quinti, paractis horâ decimâ matutinâ solemniis dicti Romani Venerandæ Nationis Patroni, cujus pervigilium pridiè celebratum erat, habita sunt comitia in sacello Ruvenviano, in quibus postquam venerando ordini collati in me beneficii, seu dignitatis Procuratoriæ, gratias eâ qua potui dicendi facultate egi, pro eo quo afficior grati animi sensu, haud sanè vanâ, stitit se supplex Magister N. Hachet pro Regentiâ et Scholis, jure Magisterii Artium. Re in deliberationem missâ, audito æquissimo Censore, placuit venerando Ordini dictum Supplicem, præhabitis solemnitatibus in tali re adhuc, admittere; sed sine suffragio donec in aliquâ superiori facultate gradum Baccalaureatûs adeptus sit; et ego sic cum Venerando Ordine Conclusi. H. Aselin de Vaulegeard Ven. Ord. Proc.

J. J. Mullien

Deinde iisdem in Comitiis Venerando Nationi declaravi venisse ad me pridie supra dicti mensis vigesimo secundo, dum horis matutinis in Scholis Navarricis dolebam, Clarissimum Virum Magistrum Guidonem-Antonium Fournean Ex-Rectorem, Scribæ fidelissimi vices gerentem, ut nuntiaret ab Amplissimo Viro Magistro Alexandro-Hyacintho Duchesnois de la Barre abdicatis die martis dicti mensis vigesimâ primâ fasces Rectorios, atque ejusmodi abdicationis artum ab illo in tabellario Universitatis depositum; præterea monuisse eumdem Magistrum Fournean ad se tanquam immediato Ex-Rectore indicatum ivi in hodiernam diem Tribunalis Academici Comitia abdicationis ejusmodi vitæ, inquiebat declarandæ Causâ; ostendi Convocatoriam Schedulam ad me post primas Sti Romani Vesperas allatam et subscriptam Fournean Ex-Rectore, postulavique ut vellet Ordo venerandus deliberare et jubere quid mihi in illis rerum circumstantiis esset agendum.

Re in deliberationem missâ, audito æquissimo Censore, placuit Venerandæ Nationi 1° vetare ne Tribunalis Academici Comitia sic Convocatis interessem; 2° jubere ut quam primum significarem Curavæ tum Amplissimo Viro Magistro Alexandro-Hyacintho Duchesnois de la Barre Rectori, tum Clarissimo Viro Magistro Guidoni-Antonio Fournean Ex-Rectori, Scribæ fidelissimi vices gerenti, a Venerando Ordine nequæ agnosci, nequæ posse agnosci dictam fascium Rectoriorum abdicationem, ut quæ vitiosa facta nec fuerit, nec fieri potuerit nisi coram præclarâ Artium facultate, Cui soli competit fasces Rectorios deferre eosumque abdicationem admittere; multigenæ juris et Convocationum tum Præclaræ Artium facultatis, tum Tribunalis Academici aut aliorum quorumcumque Comitiorum Universitatis, viventis et vigentis Amplissimo Rectore Parisiis existente, nisi ipsi soli Rectori Amplissimo. 3° nominare Viros Clarissimos M.M. Rolland et Berthe Celeberrimos Philosophiæ Professores alterum in Dormano-Bellovaco, in Navarræo alterum, Hebert et Samson alterum in Celeberrimos Item Litterarum Professores, alterum in Lexovio, alterum in Regiâ Navarrâ, qui meum Causarum Patronum seu Patronos Consultum isset, ejusque, seu eorum Consilia Statim executioni mandarent; atque sic ego cum Venerando Ordine Conclusi. J. Asselin de Villequeard
Ven. Ord. Procr.

J. Wallien
Censor

Die vigesimâ-septimâ mensis Octobris, anno millesimo-septingentesimo-quinquagesimo-quinto, horâ septimâ matutinâ in Comitiis Venerandæ Nationis apud Mathurinenses habitis, postquam exposui quæ a postremis Romanalibus Comitiis acta erant, ubi scilicet Causa ut significaveram juridica ea, quæ superiori Conclusione significanda mandaveram Venerandus Ordo tum Amplissimo Rectori Magistro Alexandro-Hyacintho Duchesnois de la Barre, tum Viro Clarissimo Magistro Guidoni-Antonio Fournean fidelissimi Scribæ vices-gerenti ipsâ die vigesimâ-tertiâ supra dicti mensis, tum vocatis a nobis Sapientissimum Prodecanum et Viros Clarissimos M.M. Rolland, Berthe, Hebert et Samson Celeberrimos Professores Deputatos et æquissimum Censorem apud nos sub vesperam Convenisse, ex quibus M.M. Hebert et Samson nobiscum ad Consulendum Patronum venerant Consultissimum Virum Magistrum Pothouin d'Huillet qui latum in matutinis dicta diei vigesimæ-tertiæ Comitiis Conclusionem probavit, quæque et quomodo agenda superessent aperuit; Die sabbathi ejusdem mensis vigesimâ-quintâ per Appariteurem Regium Senatus significatum mihi fuisse Arrestum ab eodem supremo Senatu pridie Viro clarissimo Magistro Fournean per libellum supplicem postulanti concessum; Statim eosdem Deputatos, Sapientissimum Prodecanum et æquissimum Censorem a nobis vocatos in horam sequi-undecimam matutinam adfuisse, quibus præsentibus allatas fuisse Litteras ornatissimo Procuratori, Sapientissimo Decano et Venerandis Tribulibus inscriptas, quas qui attulit, ab Amplissimo Viro Magistro Alexandro-Hyacintho Duchesnois de Laurent

du Lauvens de la Barre Rectore nostras declaravit; annotavitque quod modo memoravimus vivos clarissimos, fieri posse ut eas ante futura Comitia legi expediret: Sicque Consente sapientissimo Prodecano, Catervisque deputatis, ut communi Chirographo Constat, litteras illas a nobis juste reclusas et lectas.

Copie de la lettre de M. du Laurent de la Barre

Messieurs,

Je suis très reconnoissant de toute l'affection que m'a temoignée une faculté à laquelle j'ai appartenu si longtems, et dont j'ai reçu le temoignage de bienveillance le plus brillant et le plus distingué qu'elle puisse donner, pour ne lui en pas marquer toute ma reconnoissance par les sentimens les plus sinceres. rien au monde ne sauroit egaler les sentimens dont je suis penetré: et je puis, Messieurs, vous protester avec verité, qu'ils m'ont guidé dans toutes les demarches relatives aux interets des Corps qui etoient confiés aux soins de la place que j'avois l'honneur de remplir. La nouvelle Circonstance ou je me trouve par la decision certaine de l'agrement du prince, et la crainte de blesser les droits d'une faculté de preference de la premiere dignité de l'Université la plus celebre, m'ont dicté la demission d'une place, qu'on doit toujours être flatté d'occuper, parce qu'elle est toujours le gage de l'amitié et de l'estime de ces hommes dignes de la veneration publique par les talens distingués qu'ils consacrent au bien de l'état et de la religion. J'ai eû l'honneur d'ecrire à M.M. les Procureurs et Boursiers siegeans au Tribunal de l'Université; mais cela ne suffit pas a ma reconnoissance, et j'ai cru devoir vous temoigner des sentimens dont je serai toujours bien vivement animé. J'ai l'honneur d'être très respectueusement, Messieurs, votre très humble et très obeissant serviteur du Laurent de la Barre ancien Recteur de l'Université et Professeur Royal de Theologie. Paris ce 23. 8bre 1755. Sur l'enveloppe: A Messieurs, Messieurs les Procureur, Doyen et Messieurs de la Nation de Normandie.

Copie de l'acte d'ouverture de la lettre cy dessus.

Cejourdhui vingt-cinq Octobre mil-sept-cent-Cinquante-cinq, Me. Michel Astelin Procureur de la Nation de Normandie, ayant reçû la Signification d'un arrêt de la Cour du 24. 8bre 1755. a la requête de M. Me. Guy-Antoine Fournean Ex-Recteur de l'Université, avant onze heures du matin, a convoqué M.M. les Deputés de lad. Nation, nommés par la Conclusion du jeudi vingt-trois dud. mois, pour leur donner lecture Communication dud. Arrêt; ou assemblés le dit Me. Astelin a reçu une lettre adressée a M.M. les Procureur, Doyen et M.M. de la Nation de Normandie, laquelle le Porteur a dit être de la part de M. du Laurent de la Barre Recteur de l'Université; de l'avis de M. l'Hermitte Doyen et de MM. les Deputés, M. le Procureur a été prié d'en faire Ouverture, persuadés que la Nation ne le trouveroit pas mauvais; Ce qui a été fait le jour et an que dessus de l'autre part, et ont signé les d. Doyen et deputés a une heure après midi. l'Hermitte Doyen, Julliot Censor, Rolland, Berthe, Sanson, Lebert.

tum not rayés nul. ad V. Proc.

Supra scripta dum legerent, Circa horam post meridiem primam cum dodrante, adfuit prior Vestor Apparitor Schedulam quâ vestator ad Sigillandum in sede sacrâ Regia Navarra horâ ejusdem primâ afferentem, negasse me eo illorum tum quia hora indicta prætervierat, tum quia neque dies dicta, neque a quo, aliaque ejusmodi facile apparerent: me interea Comitantibus acquisitis Censore et MM. Berthe, Lebert et Sanson ad Patronum ejus prosecturum quid facto opus esset Scisciturum, qui censuit me postea in Comitiis Sigillorum interesse et in aliis quibus libet Sententiam dicere, modo prius declarationem me duntaxat pro reverentia Supremo Senatui debita, atque ad obtinendum ejusdem Senatus decretum supradicto interesse, Sententiam ferre &c. reservatis venerandi ordinis juribus et aliis quibus libet, declarationisque meæ factum postulatam; mihi ubi primum in aede Rectoriana reverso Sua, Data Cedula ab Officio alterum Schedulæ quam vestator prior Apparitor cum altero honorando Nationis Apparitore horâ secundâ cum dodrante attulerat, datam in Regia Navarrâ in ipsis Sigillorum Comitiis hora post meridiem secundâ; Latinique in Regiam Navarram Prosectum, illuc quinquagesima horâ circiter, unde tum temporis abierant quos mihi dixit infrascripta prior vestator, Scilicet Angelis Cenomanensis Ex-rectorem cum Rectoria dignitatis insignibus, Ornatissimi honorandi et Constantissimi Nationum Procuratores, Meritissimus Syndicus, fidelissimus Quæsto et Bidelli omnes excepto altero Constantissimo Nationis Bidello; tum ne mihi fraudi esset eâ die in Regiam

Navarram

Navarram non venisse, testes a me factos Clarissimos Viros M. Bernard Doctorem Theologum Socium Navarricum Regiæ Societatis Navarricæ Provisorem et M. Davet primi Ordinis Baccalaureum Theologum Collegii Navarricæ Proprimarium; in deliberationem missi utrum venerandus Ordo Navarræ vellet Consilio Lectoris Consultissimi M. Rothoüin d'Huillier quod scripto a me exceptum ut sequitur, formâ Contestationis expressum: „Vû la signification a „nous faitte a onze heures du matin ou environ, de l'arrest rendu „au Parlement le 24. du present mois sur simple requête du Sr. „Fournereau Ex-receveur en datte du 25., par lequel pour les motifs „de Parlement et obeissance a leur arrêt et recant mois sous la „protestation et reserves de nous pourvoir par toutes voyes de droit „contre led. arrêt sur les moyens que nous aurons a deduire et même „en declarant des a-present que nous sommes opposans a l'execution „dud. arrêt et que nous sommes resolus de reiterer notre d. opposition „par requête &c." quod, inquam, Consilium roganta me legit dequisitus Censor, quo audito diversique plurimorum Tribulium sententiis dictis et multum hinc et inde agitatis, censuit vir Clarissimus M. Franciscus Brenet Baccalaureus Theologus, Vir Procuratorius et Censorius, nec non Celeberrimus Litterarum Professor in Harcurio, fieri posse ut diversæ partes ad concordiam de re præsenti revocarentur, si placeret Venerando Ordini decernere quæ sequuntur: Quia est Venerandæ Nationis erga Supremum Senatum reverentia et semper futura est, declarat Venerandus ordo se præscriptis Regiis in Comitiis deliberare ut moveam gerat ejusdem Supremi Senatûs decretis Suis Procuratori, Decano et Tribulibus significato die vigesimâ quintæ hujusce mensis, salvis tamen et illæsis tum præclaris Artium facultatis tum Sui ipsius Venerandæ Nationis, hâc in re et in omnibus aliis, quibus-cumque juribus, quæ quidem jura palam et publice vult reservata. In hanc sententiam libenter descenderunt quotquot aderant Venerandi Tribules, atque ita cum Venerando Ordine Conclusi. H. Achelin de Vaulegeard Ven. Ord. Proc.

Deinde postulavit ut vellet declarare Venerandus Ordo quid censeret de re fidelissimæ Nationis: Audito dequisitissimo Censore, dixerunt plurimi Tribules de hâc re se nolle deliberare, nisi prius novus Censor electus fuisset, Cæteri contra tum pacis conciliandæ et fovendæ causâ Venerandum Ordinem rogavit an de eligendo novo Censore, an de re dicta fidelissimæ Nationis vellet prius deliberari. Audito dequisitissimo Censore volunt Venerandus Ordo de re fidelissimæ Nationis prius deliberari quam novus Censor eligeretur; et ego sic cum venerando Ordine Conclusi. placuit tamen in aliud tempus differri ejusmodi deliberationem. H. Achelin de Vaulegeard Ven. Ord. Proc.

Cum expostulavi novum Censorem hodierno in Comitiis esse eligendum et postquam Vivo Clarissimo Magistro Michaëli Gullion Licentiato Theologo Magistratu abeunti gratia acta sunt, appellavi de more Clarissimum Virum Magistrum Petrum Berthe Licentiatum Theologum Celeberrimum Philosophiæ

Vox una inutilis ama delera ad V. Proc.

Item mot rayé nul ad V. Proc.

Philosophiæ Professorem in harcuario. Audito acquisitivo Censore, idem Magister Petrus Berthe unanimi suffragio in Censorem electus est: atque ita a me cum venerando ordine Conclusum est. //.

Asselin de Vaulegeard
Ven. Ord. Proc.

Die octavâ mensis Novembris millesimi-Septingentesimi-quinquagesimi-quinti, post sacrum primâ die Sabbathi cujusque mensis in Sacello Harcuriano fieri solitum, horâ Septimâ matutinâ celebratum, habita sunt Venerandæ Nationis Comitia, in quibus referente fidelissimo Questore significatum sibi fuisse juridicè ab aliquot Tribulibus intercessionem, ne ex ærario Venerandæ Nationis immunem jubaret Clarissimum Virum Magistrum Ludovicum-Antonium le Vacher, Baccalaureum Theologum primi Ordinis, virum Procuratorium a quibusdam pecuniariis damnationibus quarum reus factus est decreto Supremi Senatûs lato die Sextâ mensis Septembris proximè elapsi, postulasse ut Venerandus Ordo vellet declarare quid placeret à fidelissimo Questore fieri. tum Venerandi Tribules quam plurimi censuerunt supra-dictas illas pecunias debere a fidelissimo Questore, nullâ habitâ intercessionum ratione, dicto Magistro Ludovico-Antonio le Vacher ex ærario Venerandæ Nationis restitui, standumque esse superioribus Conclusionibus de eâ re latis: rogaverunt iidem Tribules eos qui juridicè intercesserant ut Controversia illi finem facere vellent, qui declaravere a se intercessionem suam non revocatum iri, neque componi posse ejusmodi Controversiam, nisi a singulis Tribulibus erogaretur ex ære proprio pecunia unde supra-dictæ damnationes solverentur.

Re in deliberationem mistâ, audito acquisitivo Censore, placuit Venerando Ordini superioribus Conclusionibus de illâ re latis stare, jubereque ut fidelissimus Questor ex ærario Venerandæ Nationis solvat Magistro Ludovico-Antonio le Vacher eas omnes pecunias quarum dicto Supremi Senatûs decreto reus factus est; et ita cum Venerando Ordine Conclusi. //. Asselin de Vaulegeard
Ven. Ord. Proc.

Eâdem die habita sunt apud Amplissimum Ex-rectorem in Græcinas Deputatorum Universitatis Ordinaria Comitia in quibus steterunt Supplices Nominationis Litteras postulantes, de quibus non nisi itaratâ sicut in Sigillorum Comitiis die vigesimâ Septimâ mensis octobris proximè elapsi, eâ declaratione quam venerandus Ordo in Comitiis Censoriis decreverat, quæque supra descripta est, illisque acta prætulato, Sorentiam dixi. tum postquam de rebus Censoribus actum est, expostit fidelissimus Universitatis Questor instare Martinalia, propeque esse ut exirent illæ tempus quo pollicita erat Veneranda Natio fore ut abstineret ab illâ lite quam de exactendis iterum ultimò a se exhibitis Universitatis rationibus, moverat, juridicæque intercessisse dictam Venerandam Nationem tum ne supra-dictæ rationes acceptæ et confectæ haberentur, tum ne ullas pecunias ex ærario Universitatis cuiquam sibi stipendiorum sive utcumque aut alio quovis nomine traderet; postulavitque ut de iis rebus deliberaretur; statutumque est ut Venerandus Procurator rogaretur ut Ordinis sui Comitia quam primum haberet, atque Venerandam Nationem adduceret tentaret ad supra-dictam litem amica Conjungendam; quærenti autem venerando Procuratori quarum incumbat Compositionis illius ratio sive rationes proponendæ sibi daventur, respondum est unicam esse illam rationem, si nempe vellet ab intercessionibus suis pedè, ut aiunt, et simpliciter venerandus Ordo discederet, sin minus Syndico Meritissimo mandari Provinciam Cæterorum Ordinum nomine exceptâ fidelissimâ Natione, cum venerando Ordine lege agendi. hæc ita esse testor. //. Asselin de Vaulegeard
Ven. Ord. Proc.

Die vigesimâ-primâ mensis Novembris millesimi-septingentesimi-quinquagesimi-quinti, post Sacrum Beatissimæ Virginis Præsentatæ in Sacello Navantiano horâ septimâ matutinâ ritè Celebratum, Rabitissimus Venerandæ Nationis Comitia in quibus expositis iis quæ in superioribus Tribunalis Academici Comitiis acta erant, de quibus adhuc Cum Venerandis Deputatis Communicaverant, revocatisque in memoriam Conclusionibus super negotio Computorum Universitatis a die vigesimâ-sextâ mensis Aprilis proximè elapsi latis, in deliberationem misit utrum placeret Venerandæ Nationi intercessionem suam quâ efficitur ne quas ultimò reddidit fidelissimus Universitatis Quæstor rationes, eas tanquam acceptas et confecta habeantur, privè, ut aiunt, et simpliciter revocari, nec-ne.

Eruditus Æquissimus Censor sic locutus est: Quæ fuit in negotio rationum a fidelissimo Universitatis Quæstore exhibitarum Venerandæ Nationis agendi-ratio, ea evidenter ostendit ipsam nihil ardentiùs exoptare, quam ut dissidium hoc amicè componatur. Si enim juxta Venerandi Ordinis votum æquitatis legibus et Universitatis Constitutioni Conservatrem, ad Societates exquibus Constat Universitas, perlata fuissent quæ ad rem illam pertinent, jam dudum est ex quo Nam singula sententiam dixissent; et quia Conspirantia fuissent eorum omnium vota ad bonum Universitatis Communis, quæque inde orta fuisset, Certissimè prævenerunt. Itaque ut meo munere satisfaciam, postulo et à vel Venerandi Ordinis esse Consao ut saltem nunc inhotescant Societatibus Venerandi Ordinis observationes, Cataraque litigii præsentis instrumenta, iisque deinceps, ex Deputatos ad hoc nominatos aut aliter una Cum Venerando Ordine Consentientibus, vel ex æquo et bono inter Societatum Deputatos finiatur Controversia, vel nominentur Jurisperiti, penès quos erit rei totius summa, spondeatque Venerandus ordo illorum judicio se eò libentius Consensurum esse, quod ex animo doleus et invitus Controversiam illam ad Magistratus detulerit. His æquissimi Censoris postulatis unanimi Consensu adhæsêrunt quotquot aderant Venerandi Tribules, Cum quibus ita a me Conclusum est. H. Adelin de Vauleyearé
Jun. Ord. Proc.

vita et Decreta venerando

Die sextâ mensis Martii millesimi-Septingentesimi-quinquagesimi-sexti, post Sacrum primâ die Sabbathi cujusque mensis non impeditâ in Ravennis horâ Septimâ matutinâ celebrari solitum, habita sunt Ven. Nationis Comitia per Schedulam convocata, in quibus exposui 1° jamdudum a VV. Clarissimis M.M. Lhermitier et Merlet Patribus in Supremo Senatu Patronis Consultissimis, quibus rem intercessionum Conclusione latâ die Vigesimâ-octavâ mensis Novembris proximè elapsi Commiserat Ven. ordo Conjoriendam, lecta, perpensa et excussa Scripta et instrumenta quæcumque ad illam rem spectant: 2° nihil morae esse quominus pax et Concordia in Ven. Nationem restituerentur S. V. Clar. in Supremo Senatu Patroni Consultissimi M. M. de Lambon et Giller die mensis et anno suprædictis eumdem in finem a Ven. Tribulibus intercedentibus electi, Commentarios et instrumenta quibus intercessionis nituntur expendissent. Cum rogavi 1° Virum Clariss. M. Lhermitte Professorem Emeritum Sapientissimum Prodecanum et qui simul cum ipso tum die Vigesimâ-octavâ mensis Junii millesimi-Septingentesimi-quinquagesimi-quinti, tum decimâ Octobris immediatè subsequentis intercessorum, vel intercessionis suæ actum revocarunt Ven. Tribules M.M. Viel, Morin, le Vicil, Louvel Professores et de Mercier in utroque jure Licentiatum absentibus M. M. Gigot et Cahours Professoribus similiter intercedentibus ut declarare vellent quid a se circa negotium illud actum esset, deinde Ven. Nationem ut deliberare veller et jubere quid mihi jam nunc foret agendum.

De quibus antequam Equissimus Censor audiretur et Sententiæ rogarentur, Vir Clar. M. le Monnier Philosophiæ Professor Emeritus et e regiâ Scientiarum Academiâ, orationem habuit gravissimam, pietatis et gratiis studio plenissimam atque inemti sacra Quadragesima, jejunio accommodatissimam quâ omnes et singulos Tribules rogavit ut, omisso quocumque alieno judicii aut arbitrio præsenti Controversiæ finem facere vellent, proindeque Sententiæ suæ adhærentes fidelissimo Quæstori licentiam et potestatem facerent eas summas V. Clariss. M. le Vacher Viro Procuratoria ex area Vallis Nationis dispreditandi quibus a pecuniis quarum Supremi Senatûs decreto Vigesimâ-sextâ Septembris proximè elapsi latâ vanus factus est, indemnis fieri posset; ita ut fid. Quæstor apocham, seu apochas a dicto M. le Vacher subscriptam seu subscriptas exhibendo, a dictis pecuniis, earum rationes vadet, liber habeatur; simulque solvendi omnes luctuosus qui litem adversus dictum M. le Vacher motam secuti sunt tam agendo quam defendendo; mandaventque Ven. Procuratori et fid. Quæstori ut, dum suprà-dicta pervagantur, invigilent et videant ex Consiliis Patronorum Consultissimorum M.M. Lhermitier et Merlet Patris, ne quid adversus jura, decus et commoda Ven. Ordinis et Singulorum Tribulium pateretur.

Auditis æquissimis Censoris 1° postulavit ut per Ornatissimum Procuratorem significaretur M. le Monnier vehementer placere Ven. Ordini imperatam illius voluntatem pro bono et pace Ven. Ordinis 2° dixit parte non stare quominus de re a M. le Monnier propositâ deliberaretur, eâ lege ut salvâ remanerent Ven. Ordinis jura tum in Rê, tum in aliâ re quacumque.

Re in deliberationem mistâ, rogatus Sententiam Sapientissimus Prodecanus 1° gratias agendas M. le Monnier censuit, deinde Sententiam ejus amplexus est, tum primo, tum posterius autographum a se mihi traditum ivi promisit, denique appellavit V. Clariss. M. Hamonou Robertum de la Rue in Supremo Senatu Patronum Consultissimum, qui describendæ huic Conclusioni interesset. Cum Ornat. Procuratore, Censore æquissimo et fidelissimo Quæstore, ita ut eorum omnium, quæ dictam litem secuta sunt nulla deinceps in Ven. Natione fieret mentio, remque omnes ex ejusdem Ven. Ordinis ave solvarentur, salvis illius et Ronbos et juribus tum in Rê tum in aliâ quacumque re. Sapientissimi Prodecani Sententia adhæserunt unanimi Consensu quotquot aderant Ven. Tribules, in primisque M.M. Viel, Morin, le Vicil, Louvel

L. V. 752. A. D. V. Proc.

L. Gigot

Morin

* Vox vigesimâ redundat, quippe decretum repulsæ die 7bris 1755 latum est. A. D. V. Ven. Orator.

~~Lowel Professoribus qui ex intercedentibus ad hoc Comitia Convenerant,~~ 138.
~~absentibus ut supra dictum est, M.M. et le Mercier~~

Lowel Professores et le Mercier Licentiatus ~~Theologus~~ in utroque jure, qui ex intercedentibus ad hoc Comitia Convenerant, absentibus, ut supra M.M. Cahours et Gigot Professoribus item intercedentibus, quibus utrique licet ex praedicto sex et mandato Ornat. Procuratoris a priori Apparitore valitum fuerat Schedula apographum seu exemplar. atque ita a me Conclusum est. in primâ et secundâ hujus paginæ lineis septem-decim verba et litteras sex, in tertiâ verbum unum ut post inutilia delevi. //. Affelin de Vaulegeard
Levieil Ven. Nav. Proc. Le Mercier
Lowel
Morin
Cahours
D. Gigot

Dum autem eâdem die Nis Clar. M. le Mercier in utroque jure Licentiatus, de revocandis supra-dictis intercessionibus Sententiam diceret, postulavit ut ex pecuniis, quas Ven. Ordo utrique Domui Harcuriana mutuas dedit, usuræ legitimæ persolverentur, postulaque singulis tribulibus erogari solita et stipendia Censoris Aquistitii et fidelissimi Quæstoris ad eos numeros quibus ante quinque aut circiter annos stabant, revocarentur, petitque ut postulationis suæ actus sibi Concederetur; quæ omnia, audito Aquistitio Censore, ad alia Comitia proxima remissa sunt; atque ita a me Conclusum est. //.

aito ... o Decreto vencendo

ata ... d ... Decreto Veneranda

Nationis procuratore ad. dd vicelegend. 140.

Actas . y . Decretos venerandos

Tab. 21. Decreta Venerandi

auto ou decreto veneranda.

1757

Acta et decreta venerandæ Normannorum Nationis, procuratore Roberto Deschamps Presbitero S.T.P. Baccalaureo necnon S.te hilarii de monte primo vicario; à die vigesimâ quartâ mensis martii anno Dni 1757. usque ad decimam octavam mensis martii an. 1758

Die 24. mensis martii an. 1757. h. 2ª matutinâ habita fuit in Harmario Comitia Procur. et quardr. in quibus ego in procuratorem electus et Dominus Adelin de Vaulegeard in quadrumviratum ut moris est; me primum Rdente, sacramentum prestiti

Deschamps

Venerandæ nat. proc.

Eâdem die comitia Rectoria apud Mathurinenses. habitâ oratione ab Angl. Rectore, auditis supplicibus Dd. Successum nationes: Ven. Nation. addito equissimo censore, unanimi voce rata et grata habuit quæcumque gessit Angl. Rector in suo trimestri magistratu; confirmavit in quadrumviratum D. Adelin de Vaulegeard; postulavit ut quam habuit A. Rector ordinem, reservaretur in commentarios universitatis et in suos; censuit gratias esse habendas supremæ Rationum Cunæ propter quoddam Diploma in acta gratiæ relatum, de quo in oratione Angl. Rectoris; supplicibus omnibus indulsit ei quoque qui postulaverat ut cursus integer philosophicus in academiâ Cadomensi conficeret computato etiam hoc semidimensi consuetudinem pro uno anno, modo contraret eadem quisque conficiendum in uno è duobus collegiis academiæ. Fasces Rectoris un. voce prorogati sunt in b. vel Rhetorices sanctæ professori in Mathurinis: denique Statim v. ordo assurgam et Te Deum pro restituta dilectissimo Regi Ludovico XV. quem Deus de gladio maligno redemit

Deschamps proc.

Oratio angelissimi Rectoris habita die 24. mensis martii 1757

De negotiis ad vos à nobis referri nunquam arbitramur. de eo præcipuè quod ad novam legitimi libellarum adscriptionem attinet. quorumdam etiam meminisse è operam ô Nostram tantum sed et vestram. Ignibus, Rd. Scribæ, quæstori integ. allevabimus ac docuerebam; sovebimus tanto animorum, omni, undique ei consonantibus, in academia è contra cernebamus subsidiis et clavesperare pacis amicam lucem, eò omnium conspirare vota ut

inter nos concordiæ reviviscere. Experientia tuetur edoctus virtute
florentissimos tum præsumimus vel concessis patribus et pp. coalescunt
de florescere, vel dispositis eandem sine spiritu concidere. Obtento tandem
Regii Consilii consulto, demptâ clausulâ sans que l'université puisse
se présenter pour elle, cujusvis sub quolibet prætextu et quovis quolibet tempore
quo vocata, vigente nullum tabellarum à Rege nobis, successione
concessa, superest impetrandum Regium diploma, gallice des
lettres patentes, sine quo Regii Consilii consultum in Commentariis
Supremi Regiarum Rationum Curiæ inscribi non potuit. Et ecce
adversissima fatalis Regis tentata valetudo, nuncio pertulit convolavimus
vocabat ut duobus præcipuarum Regum filiam: penetravimus
ad ipsum Patres cubiculi limen: pro sui muneris exercitio tumesta
adstabat nobilissimum Dux de Richelieu, exegit nos ea quæ animum
in modum potest urbanitate, respondit que Senatus Academiæ
vestigio ipse Regi à secretis declarandos. Adiimus insuper Sigillatum
ill. vir. D. d'Armenonville Gallici Cancellarium, D. comitem d'Argenson,
et D. de St. Florentin Regii adminiculos, quos ut Laudatorum Patronos
et dedicatam universitatis affirmavimus atque Regem à se quamprimum
de nostra sollicitudine ad jucundissimo dolore exhortandum. Ipse
vocatis tenuis, singulis post diebus litteras ab ill. v. D. Comite d'Argenson
Celli. Ministro accepimus, quibus quando sese vos optimos habere audivimus,
donec ipse primum, mox deinde Lutetiæ à multa gravissimo reversus
scilicet oratores declarare studuimus. Vos patriæ manu excipere vos optime
vestra universitatis curam oblatis cecini, dixi sibi suam universitatem in
portis habere, nunquid ipsi optatum esse præsidium ad eam reparandam
posset: ea benevole respondit se libenter facturam esse universitatis ab iis deinde
sibi quos de more solemni corripa Salutavi: illust. v. D. de St. Florentin
dixi id, proles tempus sit dilaturum esse, nullum dubii pusillanimi spem
identissimæ sua in animum tot tabulis commendatum optima usurpet. Ill.
vir erarii Regii præses D. de Moras iterato officia promissis latis dimisit
dixerat. Sibi comprobatum esse successione 20000. tabellarum navandum diligentiam
partam fuisse diadematum, sed inquisitionem sacpius, non tam ex ipsa
re computa, quam ex voluntate concedentis et ex tempestivo difficultate æstimandam
quod spectat ad consultum pro successione nova, conveniens illi munus
Supremi Rationum Regiarumque Curiæ D. de Nivelle; Valetudinem Regis D. Ludovici
vestri consulti equidem, meus quoque præsidis et consiliarius qui januarii
Senatus operâ perfunctus. Tandem accepimus à D. Boschapon negotium
illud curæque à tabellarum illius Segnitiæ vobis ad nos scripto missa. Responsum
la chambre a donné acte des protestations, a rejeté les lettres à la charge de
représentation dans 3. mois tous édits, statuta et tabellas palmulæ omnemus les dons
concessiones, et privilèges de l'université et des grades qui la composent grâce
par délibération pour avec d'enregistrement &c.

Des Champs pro

Die Sab. 26. martii 1754. post Missam pro Ludovico Bourry non ita pridem
defuncto habita St. Com. in gr. Statutum, Regendum esse Ampl. Rectorem
per Procuratorem ut adsit et Missæ et hymno Eucharistico de Deum pro Regis
Regi Sanitate; Spectatum fore vigilia agenda D. Semendum scholarium de
Rat &c. Des Champs pro

Die 30. martii Missæ et hymno Eucharistico interfuit Ampl. Rector, vestit
ut aiunt, minori indutus. Procurator v. ord. obviam ei ivit: eundem comm
obtinuit Prov. ord. quem in aliis comitiis: suspexit deinde pertransiit Ampl. Rector:
insidens Valetudinem; tum comitatibus nonnullis v. ord. antegressi subsellium

1747. obviam iverant, perrexit ampl. Rector ad cathedram honorariam ipsi in medio chori paratam: super qua super mensam oblata sunt orn. Procuratori aut ampli. Rectori. postquam Gratias Deo pro data sibi a populo potestate egerunt orn. Procurator ad ampl. Rectorem, progressi sunt ambo ad Mensam ampl. Rectoris, destitutus autem patuit in via servatis procurator /. Deschamps proc

Die 2ª aprilis, dicta à D. de Vaulx ad Observationes ordinis contra computa, audito dn. censore. Statutum in veneranda ordinis fuisse patuit Salis: ipsum accipere computa et pro nullo habere quicquid hac de re judicii factum est, cà conditione ne liberi sint ab omnibus sumptibus /. Deschamps proc

Eadem die tribunal acad. apud ampl. Rectorem 1º. accessere pro litteris nominatoriis S. Supplicis. qui ex ipsis indultum est posito quod constaret litteras testimoniales, tam in ea theologica, ac videlicet in eadem tempore [illegible] concessa, recipi non concessa: alibi 2º ex indultum eò quod litteræ ejus testimoniales à D. Le Sauve subsignatæ nominibus difficultates patiantur. 2º. administri Sodalitatis, sub nomine Ste Caroli ejs. postulavere libellum memorialem, postulantes ut immunitatem petitam immunitatem sive per cessionem sive per mortem vacantium. deinde ut ipsi liceat ab iis qui hos nummos obtinere exigere sex libros (vide Dalar nummulos argenteos solum quatuor libros exigebantur) quatuor vero nummulos omnes (olim duos). à tribunali nominati sunt cum assess. Syndico et fid. Scribâ D. Deanes Consult. facultatis, et orn. procuratore fid. nationis qui rem istam discutiant. 3º. ejsd. Syndicus relatis de Collegio Cameracensi magistrorum quorum unus accipit 600ll duo vero 400) Clamiciani instituto. magistrosque nominare et destituere licitum est urbis clamiciani professis, ampliùs tamen juris sibi Archiepiscopis Episcopi, eaque via fundantur Regii consulto. postulant urbis professi, ex Academia Bar. aliquod velint hoc collegium sub tutelam, nominentque superiores hujus collegii pro ampl. Rectore ejusque sumptibus in numero Rectoris. nominati sunt orn. procuratores Gallorum et Guardorum qui rem istam perpendant /. Deschamps proc

Die 19ª aprilis in Mathurinensi domo habita è Syndicis academica in qua post orationem ampl. Rectoris, audito ejs. Syndico, concessum è laudandos et vigilantissimos pastores et capellanos beneficiarios ex collatione Universitatis, qui adsunt, cunctis vero solita [illegible] tendos ex qui nec adsunt nec causam absentiæ postulavere. deinde habitum est tribunal academicum in quo lecta à fid. Scriba observationibus ven. nationis circa computa et cæteros ordines ad eas responsis, declaravit venerandi ordinis fuisse patuit Salis; probata est fid. quæstoris fides: statutum è pro nullo et pro non facto habuerunt quicquid invidiæ factum est circa computa, singulorum patrum pacis et concordiæ tantummodo causâ ex ære Universitatis sumptibus, ejs. solvendos hac vice tantùm absque eo quod in posterum inde quid imperatur. deinque postquam responsum Nap. Deanis, deputati sunt cum ampl. Rectore, ejs. Syndico et fid. Scriba orn. procuratore fidelissimæ nationis et fid. quæstor qui discutiant et referant rem istam gravem ac ad mensales pertinentem /. Deschamps proc

Die 7ª maii tribunal acad. apud ampl. Rectorem in ejs. Nap. v. supplicibus petitis nominationis indultum; declaravitque fore ut deinceps nemini indulgeatur, quin prius adsit tum Nap. Deanus, tum orn. procurator. 2º. de Collegio Clamicianensi ubi re vipsum è ex rogare ampl. Rectorem ut responderat ad urbis proposita et consulta, in id Universitatem prospiceret ut sua ipsis postulata concedat, ita tamen conditionibus, 1º. ut qui in eod. Collegio debebunt Magistri sint seculares, magistri in artibus in univ. Paris., 2ª ut non alantur nisi libris antiquis et expurgatæ latinitatis, 3ª ut omnia fiant secundum Statuta et consuetudines univ. Parisiensis. nihilque contrarium indulgeatur patuit. 3º. fid. quæstor nomine Dni Guillaumot postulavit ut habitatio ratio damni quod passus dum ædificaretur domus Universitatis via Sanjacobeâ, nominati sunt ampl. Rector et Mor. Syndicus qui de hoc consulant D. Le Cauvet

universitatis architectum. Denique licentia facta ex pd. questore consulendi quibuscumque ædibus in quib. propter ruinam muniendi laborantes ea tamen conditione, ut scripto id astruxerit illud quemquem fuerunt deputatus hospites ut nihil accipient ab opus nullum ut inutile fabricet.

Deschamps proc

Die 6a maii post missam in coll. hosp. D. de Rat. questoris sui generis licentia facta ex restaurandi spatiamenti in ædibus ven. ordinis

Deschamps proc

Die 9a maii post missam de Sancto Spiritu in hosp. coll., retulit se acta fuisse in ultimo Tribunali de collegio Clamiacensi: audito ex. consore censore ven. ordo, rogandum esse ampl. Rectorem ut spiritualitatis visitatorem ven. ordo certiorem faciat, de regressu Clamiacensium ad literas ampl. Rectoris, de stabilis Collegii, de mandato Regis ad hoc Curiæ et de habendum rationem postulationis dni Guillaumot.

Deschamps proc

Die 24 maii post missam pro Ludovico Sauvage ex venerabili D. Presbyt. Brecbyter constantiensi supplicem pro regentia et scholis pare Magistrii in artibus ex baccalaureatus in pro canonico, anno ex. cons., admissus est: deinde inditus et die veneris 27a maii ad exhonerandam missam pro novem defunctis D. Petro Osselke viro censore, typhis professore in lasanio et licentiato theologo.

Deschamps proc

Die junii 4a tribunal acad. apud ampl. R. in offic. 1o 4. septembris consessu sunt litteræ nominationis. 2o. Vidimus dni thesaurar. acad. Par. typographi perpetuum dem munus. 3o. Acta Clamiacensium ad Rectoratum ampl. Rectoris, regressus ex quo patet ab ipsis angtas, plusse et probatas conditiones proponta. Post. duas vel tres audientias Procuratorum Clientelam concernentes, ampliamusque nonam superiori illius ordinis ampl. Rectori et ejus successoribus; ego vero vocati volumen ven. ordinis, de quo supra, ad eumdem dd. had re nihil pronuntiare, postulavi ut eum petitionis et declarationis, in eum conceptis. Item abs re visum est in mihi tradere ea instrumenta ad collegium Clamiacense pertinentia ut de iis ex hoc fiat ven. ordo. 4o. indicta est pro 8a junii ad solvendum universitatis supplicationes, dies vero 11a ad audiendas rationes D. questoris universitatis. Denique rogavimus Sap. Quamnam consuetudinem et stipulationem unum verum sit { sine aperitur in libello typis mandato occasione hte prendentis inter D. vignoles doctorem Paris. et Dr Dupont pensionem Dolchamps, quæ ad facultatem de droit a recourru la justice de la cause du sieur Dupont, 2o qu'elle a reclamé contre l'intervention de l'université aud procès, sous ctt vignoles 3o que plusieurs professeurs et agreges sur sous exhiberi clairement en particulier

Deschamps proc

Die junii 11a comitia ad audiendas rationes. 2o recitatum est quod ultimo in comitiis statutum fuerat ad consult. facultatem pertinens. Deinde M. Decan et ord. D. procuratores unum sive aliquem adhiberent rationi præd. questoris universitatis ego adjunxit D. de vaulegard D. procuratoris munus egit. De hoc datum aliqua contra ejus { la somme de la dépense en de 17050. 12. 2. pitta

{ la somme de la recette effective

{ deduction faite des 2. chapitres de reprises ct 15441. ℔. ℈. ₰. 06

les debtes actives suivant le bref etat { non comprises 15000 qui reviendront a l'université à la mort de ctt dagnesseau } sont de 74878. ℔. 1. ₰. 06.

Les debtes passives sont de 27. en 27000 ℔.

Deschamps proc

Die 23a junii post missam in prioratu coll. electus est a. d. c. jurisconsultissimus D. Semblard Dauphinensis in ordinis. 2o consulta à me antiqua ven. nationis tribuli, declaratoria ad antiquissimi temporibus procuratorem actualem ven. ordinis munus adjunctis procuratorem vero ultimum munus procuratoris agere in audiendis rationibus quæ exhiberi universitati. 3o Licentia facta D. de Rat questori vices gerendi plurimos caminos restaurandi ℔.

Deschamps proc

1767

Cal. Jun 23.ª apud Sfatheer. ampl. Rector in sua stratione mentionem fecit cujusdam
Regis Statuti quod typis mandato et in omnes scholas publicas distributo, quodque
propugnata est in scholis Excell. Hispaniarum Legati, atque hucusque Universitati
prodesse contra jus ipsius Universitatis. 2.º varias ejusdem indultum est. 3.º rata et grata
habita sunt quæcumque acta ampl. Rectore in hoc trimestri magistratu. Denique Dno
Le Bel præsentati sunt posses redditi per D. Deschamps pro D.

Die 28.ª Junii post Missam pro Joanne des Anthenes in Sorbonio
proposuit electionem quatuor virorum probandi actum Baccalaurei, Sicilien ex ordine professorum D. archi Rothom.
et D. Dubois, ex ordine Baccalaureorum Dunn Maistre et D. Vaultier; deinde
quatuor virorum expungendi pro quatuor rationibus Sicilien ex ordine Baccalaureorum
Dunn Dalue et D. Vaultier, ex ordine professorum Dunn l'Hermitte 2.º et
D. Dubois. 3.º de his omnibus audito D. Gardin du Chesnel viro censorio custori,
absente vices gerente, gratias actas Suæ D. le Rat exquestori quæstoris vices
gerenti; electusque quæstorem; confirmati sunt in examinatores et expungendos quos
appellavi; sacramentum prostitutus examinatores; denique observavit D. le Rat eos
omnes qui rationes exposuerunt accedere debere loga indultos ℣.

Deschamps pro D.

Die 2.ª Julii comitia ord. apud ampl. Rectorem in Mat.: 1.º supplicibus pro
littera requisitoriali, indulsimus. 2.º recepta fuit a vita juratus die 7.ª Junii et die 4.ª
Julii. 3.º duo produxit libelli memoriales nomine juratorum universitatis inter
membranarum opifices. ex primo patet quod sequitur: in Societate membranarum opificum
olim quatuor erant tantum jurati, ipsi omnes, universitatis: et in unumquemque ipsius
gaudebat suffragio; a loco ampl. Rectore accipiebant litteras institutionis: numerus hoc
tempore additi sunt duo Societatis, jurati qui ipsius quoque suffragio gaudent, litterasque
institutionis accipiunt ab D. Procuratore Generali: ab eodem quoque litteras accipere
coacti sunt jurati Universitatis. ultimo in electione juratis universitatis, privati sunt
ipsius suffragio authoritate privata Dni Procuratoris nec inscripti sunt; juratis
vero Societatis, ipsius suffragio privati non sunt: postulant juratis universitatis, ejusdem universi-
tatis, intervenientem ut nummos quos ad accipiendas litteras a D. Procuratore recusavit,
2.º gaudeant, sicut antea, ipsius suffragio: Statutum ex duobus libris, alterum; de ipsius
veri suffragio annuali et ultimo ayendum. 2.º libello patet quod sequitur:
juratis universitatis et juratis Societatis, habent clavem fori [illegible] habet an forchemin
collegio justiniano: divisi ita fuerunt antiquo foro, juratis universitatis suam locum
apponendam curarunt fori novi foribus; juratis universitatis ita item postulant datum ut
juratus universitatis qui clavem universitatis, juratorum pro omnibus habet; sicut quoque
juratorum Societatis, apponendam curet. ipse respondet se non habere nec unquam habuisse
hujusmodi locum: et conqueritur quod membrana ea, quæ non petatur locum aliundi in forma
pergam. assumta, petantur detrimentum ex inde quam affert juratis Societatis, clavisque
custos qui sæpe sæpius remotissimis in portubus convocantur: postulatque tandem ut universitas,
affert remedium. Statutum est exequendum esse donec ultimus vir, membranis, pelle
incumbendum prave ex hujusmodi locum. galliè droit d'entrée
[Nota: Socius Rector universitatis Regis admittat jus habet accipiendi salarii
inventitii mercis; nempe accipit vectigal membranarum ℣.

Deschamps pro D.

Visum in Comitiis observavit ampl. Rector. Studia Universitatis incommodum pati ex
intermissione Studiorum Sacræ Facultatis: ad deliberandum proposuit unumquid mittere
Vir. graviorum universitatis, Deputatos ad Ill. Regii Archiepiscopum DD Concilium
D. S.ti Florentini hanc ob rem de consensu: audito Exper. Judicio, placuit
ordines academicos consuli ℣. Deschamps pro D.

Die 4ª julii post Missam pro Dñs. Martino de Asprel in hac relatis, à me è acta fuerant die 2ª julii apud ampl. Rectorem, nominatos ex fid. questor. D. Rat qui mecum agar rem ad istam pertinentem: deinde deputatione ad deliberandum proponendi, statutum est rem dividi gravissimam, adeoque differendam in alia comitia in quibus adsint plures tribuli j.

Deschamps vor

Die 6ª julii accepta fuit apud fid questorem in justitiano coll rationes primæ nationis questoris

La recette generale est de 8577 ℔ 18 ß 6 d

La depense generale est de 5176 19 6

Restans à relegier est de 3400 19 0

La reprise — — est de 717 10

Deschamps vor

Die 8ª julii adsumus in Aula Regia Navarræ, clavem allaturi ad sigillandum j. D. Deschamps vor

Die Sab. 6ª augusti comitia ordinaria apud ampl. Rectorem in Martinedo. 1º 6ª. Supplicibus pro libraria nominationis indulsimus. 2º M. Roglin Supplicavit pro licentia aperiendi pedagogii: nominatis fuit ornatiss. Procuratore, fuitque est Picardie gni de Scientia, doctrina et moribus inquirendum et referendum. 3º relecta et recognita à fid. scribâ pid acta fuerant in ult comitiis. De deputatione autem cujus occasio erat intromissio Theodorum à facultate, et cista quam à secunda substantia sup. Theologie decanus obtinuerat pro concordi pacisque tandemmodo causa, nolentibus hinc reborum delatum [illegible] ordinem quem volebat dop. Corpus. fuit decanus, unde conclusum fuit Theologos abstinuisse à secunda substantia prius intersessionem j. decani juniorum. 4º pid scribæ legit epistolam M. Comitis de S. Valentino Regis admissionis ad ampl. Rectorem in qua dedicimus Regem pactum fuisse cum Rectore de deputatione proponenda, velle hinc et officiales Studii universitatis posthac submissos in bona statuta promptiores restituere, denique gni gratum foret de ita rei eventum agendi in comitiis, longe ignare futurum ne quid ponderis hi gestis ampl. Rector, causa reposita de gerar. agar venerabilibus Regis Dijonum deputatis post S. Martin. 5º fuit data legi epistolam amplissimi Rectoris universitatis Cadomensis ad ampl. Rectorem postulantis, sublatum nostro universitatis Rectori universitatis Cadomensis ad ampl. Rectorem postulantis, sublatum nostro universitatis privilegia universitatis Cadomensis D'Estavenssis. 6º denique epistola Syndici librorum ut sublatus ex postulatis in librarii tavellas 4. cathedræ honoraria cum 7. cathedris in aula ubi prima universitatis D'Estavenssis: quod ad epistolam a R. Bedavensi vic. statuimus, rem ejus examinandam delato, videndumque quid si jure fieri posset, quid causæ sit hujusmodi mutationis: quod ad epistolam Syndici librorum statuimus, ad rem revisendam ad diem Syndicum, nec quidquam agendum unde sibi jus in posse ponere libraria tam Cadomensi ejus rationem petitionis gravitum fieri posset j. Deschamps vor

Die 27. augusti ejusdem renovatione, ut moris est, habitum est tribunal apud ex. R. in Asprel. 1º relecta et recognita à nta fuerant postulantibus in Comitiis. 2º Supplicavit D. Vaeslart pro licentia aperiendi pedagogii. 3º de Supplicis inquisitores nominati fuere ornatiss. procuratore, Franciscus Picardus gni doctoratus de nondum satis D. Roydi inquisitos, tum de non augendo stipendio D. Vaeslart missi porita conditione quod nominis sui non declaratur supplicis, quod quo libros testimoniales, tradantur à supplicis specialissimo judicio, à quo inquisitores ea, si ipsi libuerit, accipient. Ista condicio ut potè non remissa in ad positionem tribunal, inhibuque de supplicibus statutum est. 4º ampl. Rector dixit se concessi nunciaturum pro nostrum voluntate pro unitate quinquaginta libellis, quos pro dimissionem vacaret, postulavitque aerum valorem illud a nobis haberetur. rem autem non missi in deliberationem: ceteri nihil dixerunt. Statis postea, venum si rem in deliberationem missa à Rector. si non concipiam, tactum modum imposterum. 5º D. Savey electus est in plumbarium universitatis j. Deschamps vor

1757.

a Die 8.a 7.bris post officium de Nativitate B. V. habita et comitia in Nativitate, vetuit quo acta fuerant ultimis in Comitiis VIIIis. 1.° de conditione proposita ab ven. Observatoribus, ff. et Bie. censuit V. ordo nihil innovandum cum R.do nuncupato standum esse decreto quod dissolvi non potest nisi per eadem causas per quas natum est. Solvere per quatuor Nationes, prout per jamdictum decretum, præsidia studia, solvendas est 300ll si per obitum nunquam vacat, si vero per demissionem, 150ll: et ita conclusit /. Deschamps proc.

b Die 16.a 8.bris post officium de SS. S. in Sorbonio habita circa Comitia. 1.° vir clarissimus D. Didel S. J. Theol. Doctor in Sorbonicum in festum S.ti Romani, et vir clarissimus D. Joseph de Vaulgeard ven. Observatores et celeb. hum. Professor in Harcurio in oratorem invitandos Pontificem in festum S.ti Remigii sine labe concepti à me pro more appellati electi sunt. 2.° in quadruumvirum, a. d. censore, electus est idem D. Asselin /. Deschamps proc.

c Eadem die 10.a Comitia apud Mathurinenses. 1.° rata et grata habuit (idem calori ordine) ven. ordo quicunque gesta ampl. Rectore D. Le Del celeb. Eloquentiæ professore in Collegio Mazarineo in toto magistratu ejusque decursu litteras honorificentissimas. 2.° indulsit cibos suppliciis; 3.° hos deliberavit; nempe nemini supplici denegat indulgebit nisi audita veritate inquisitionis, adjectoque pios et ven. Procuratores et ag. censorem. 4.° in Rectorem elegit ex D. Vicarios celeberr. Eloquentiæ professor in Regia Navarræa /. Deschamps proc.

d Die 1.a 9.bris post officium de Gratia in Harcurio relegi quæ acta fuerant. 1.° vir clarissimus D. Asselin de Vaulgeard regium nostrum D. D. Steven vigil. Collegii Marchiani moderatorem, antiquis et rectores et Syndici, mense actu coarctores generales nominatum, ut alibi in officio, dicta D. D. Steven solemni legatus coarctor generali nuncupatum: 2.° in deliberationem missa, aud. D. C., statim ven. ordo, gratia, maximas agendo, ejus magistro à D. Steven, cum rogandum esse ut idem munus in sequens pergat, postulo quod velit per quatuor particulares coarctores conjunctim cum D. D. Steven designandum alium coarctorem generalem de quo singuli è quatuor ad eum deliberandum referant, ut de eo quod optimum visum fuerit statuatur /. Deschamps proc.

e Eadem die 2.a Tribunal academicum apud ampl. Rectorem in Mazarineo. 1.° lecta sunt quæ acta fuerant ultimis in comitiis; cum autem pro rato habendum, quod actum fuerat circa nominationem pro mortem vacantem, observavi Aud. pro rato haberi non posse ea quod res in deliberationem missa non fuisset, ut auditis meritis Syndici: in eandem sententiam meam descendere caeteri deputati; idcirco ne eadem in deliberationem missa, aud. mer. S., caeteri deputati approbarunt quod ad ampl. Rectore actum fuerat; ego verò nomine ven. ordinis, cessi standum ejus decreto. 2.° lectum est antiquum decretum Universitatis, arresto Parlamenti confirmatum pro impingendis supplicii pro licentia aperiendi pedagogii, ut postquam supplicavit, audiat ad aequitatem peragorum ejusque deliberet et quis sit se quinam appellati sint qui inquisitores; unde patet, ipsi notum esse debere nomen inquisitorum. 3.° diserunt ornat. Procuratores, ff. et Bie., si non potuisse eas poste dimitti D. D. Rogelin et Vaerlast inquiret; hinc iste provincia demandata est ornatissimo Procuratori et S. scribæ. 4.° rogatus est ampl. Rector ut scribat ad ill. arch. Bat. D. D. de Beaumont de Repaire è castro de Carlucentibus, impedimentis et amplius ab amici exul humanissimi reditum, ad D. Molé nuper numerum Primi Supremi Senatus præsidis, insignitum, ad D. D. Doulogne præfectum Summum erarii Regii præfectum, ab ii, quæ singulari gratiam die fieri possit ut ipsi gratulatur Universitas. 5.° Statutum est deputatis Universitatis accessuros ad ill. archiep. parisiensem nominibus infulis ornatus et suis adjunctis suis audere Missæ ad summum Supremi Senatus præsulem. 6.° quod observarunt vigilantissimi viri Moderator Collegii Justitiani et Procurator Collegii Scholarum publicarum exigua exemptionem cadmeam (gallicè droits d'ancienneté) pro ædificiis intra septa collegiorum hominum constitutis, cumque olim jam causa cuidam contra Collegium Burgundiorum pugnanti, Statutum, universitatem intervenisse inchoato lite pro collegiis Justiniano et Moliano contra publicanos /. nota: erravi, inversus est ordo conclusionum hac pagina contentarum. conclusiones designatæ per litteras C et E. priores esse debent iis quæ designantur per litteras D. et E. /. Deschamps proc.

Die undecimâ mensis ejusdem adfuerunt omnes deputati Tribunalis
cum D. advocatore apud Castellanensem ad confirmationem seu institutionem
novi Rectoris. confirmatus est cum elogio ab aliis dib; ego verò hoc tantùm
addidi: nihil dico sive de antiquo sive de novo Rectore; tantùm quod clarissimus
vir D. le Bel jam non sit rector: gaudeo quod Clarissimus vir D. vicarius jam
sit Rector; in maximo autem moerore et luctu semper vos jamdiu foveat. in
isdem Comitiis, ad. Jurgon pro possessorem defuncti et procurator Quatuor Collegii
vulgò dicti de Bayeux. / Deschamps pro

Die 27ª ejusdem, comitia celebrata apud Castellanensem. 1º suppliciter
tribus indulsimus, 2º elegimus in censorem ven. ordinis, ad. Nicolaum Hebert
celeb. Linc. professorem in Lexovio. / Deschamps pro

Die quintâ novembris comitia apud ampl. Rectorem in Regia Navarræ
1º lecta et recepta quod acta fuerant ultimis in Comitiis. 2º postquam Sup.
Domus expedivit, et fid. Scholæ tabularum D. ad. Regium, Vasselot, et
Boulon, à majori parte deputatorum concessa est tribus dictis magistris licentia
aperiendi pædagogia sub patrocinio Universitatis. 3º Stephanus Boailli angelus,
et Castaneus pojolus (Papistici) sub patrocinio Universitatis in bonam aliorum, qui
eis scripto et viva voce coram Tribunali. 4º mentionem Syndicus nomine Dñi
Procæ D. S. Laurent exposuit canonicos, Simultanæos, Stationis canonicum
Studentium assimulati angelorum omnes, reditus sive principale, sive prædiales, seu canonicatus,
Studentium vero alibi etiam in Universitate Parisiensi angelorum duntaxat bis tertium
partem reditus principalis; illudque Statutum confirmatum fuisse arresto Parlamenti
ageretenus; modo determinatum partibus dictum D. S. Laurent in Universitate
Paris. Studens actu; postulavit autem interventionem Universitatis, et contra
hujusmodi Statutum: de hoc examinem, consultados ejus patronos Universitatis,
nominavimus quos venit. Syndicum et fid. Scholæ quæ consulam. 5º ad.
Margotet absentes ex in Tabellione Universitatis. 6º ad. prevota et ad.
De cæteris Supplicorum petitionibus aperiendi pædagogii sub pat. Univ.; cum autem
valgo plures ò accipiantur quam quadraginta pædagogi, unusquisque sive tenuis et æro.
emptis ò sumi; dictum tamen est ipsis spem affulgere eos calculi antiponendi cum
primum dabitur locus, si modo aliunde nihil obstet. / Deschamps pro

Eadem die quintâ novembris post assisam de Scala in Lateranis relegi quod
antea fuerat acta. 2º legi Epistolam primi Scholarum appellatoris, Divagatis in
quâ vobis adnodum invocatis, agebatur de eligendo appellatore coadjutore; veniam
Lar de re nihil audiens nisi judicia circa undecimam horam matutinam, me
nihil Scitu esse notum, eam ò missi in deliberationem. / Deschamps pro

Die 24ª novembris tribunal extraord. apud ampl. Rectorem in Regia
Navarræ in quo lectus è liber memorialis cujus hæc summa: si decem, vel
septem collegiorum non vocentur viris ò academicis, immunes sunt ab exactione collectæ;
Leo enim jubens Reges nostri; si vocentur viris non academicis, non licet, nec
enim est contrarium pactis Ecclesiæ, quibusque corrigenda forent hujusmodi libelli,
modo locum ò ex cedula exceptionis ò ò cadit nisi in decimum primum exemptis
Statutum hunc illum tuendum nomine Universitatis judicialiter, summa consilii. /
Deschamps pro

Die octavâ decembris tribunal acad. apud ampl. Rectorem in Regia Navarræ:
1º suppliciter septem pro tribus nominationibus hoc compos. 2º postulato. 2º dies academicus
designato est ad solemnes supplicationes. / Deschamps pro

1757. Die duodecimâ decembris, Tribunal academicum sub claustro ss. Innocentium.
1.° Stephanus Bailli Catalanus proposuit sub patrocinio universitatis sacramentum
postulat. 2.° Statutum universitatis ultroneum libi inchoate Canonico,
ss. Innocentium inter ss. ss. de S. Laurent in tamen conditione quod nihil detur nisi
regressis magistri de S. Laurent ut moris est / Deschamps, proc.

Die 16.ª Decembris post ss. Missam pro ss. Joanne de Roüen, pro numero
graduandorum supplicavit ss. Dorne Barcalaurens, theologus; audito dy. censore, unanimi
consensu electus sacramentum postulat / Deschamps proc.

Eadem die apud Matheur. 1.° rata et grata habita et quemcunque gessit aunpl. Rector
in suo Procuratoris officio registrata. 2.° eidem prorogati st. foires rectoris. 3.° ob supplices
sua postulata concessa st. 4.° vigilantissimus, moderator collegii ss. Innocentii-acuti S. Germani
per quatuor receptores, postulatos, nuncupatim designatos et receptor generali, committen
nunciatum / Deschamps proc.

1758 Die 7.ª januarii post ss. Missam de B. virgine in Sacrario, ss. Jouain, a.a.c.,
minorum nuncium consensu electus est in receptorem generalem nunciatum minorum
Eadem die cocilia apud aunpl. Rectorem 1.° postulat, supplicibus, pro libri, nominatoris,
sua postulata concessa st. 2.° relicta et recognita quæ acta fuerunt... 3.° ss. le Clerc
vir [illegible] procuratorius ab hon. natione presentatus, ad capellaniam de castelleto
vacantem per mortem dom. ss. Dufour electus est. 4.° pro licentia aperiendi pedagogii
sub clientelâ universitatis supplex accessit ss. Frico. antiquum autem admittendo, re
in deliberationem missa, audito ss. ss., majori suffragiorum parte concludente est, supplicem
prout admittit, nonobstante decreto lato die 4.ª novembris: admissus est; atque appellatio
ipse inquisitore, ord. procuratore, primum et secundum. 5.° procurator collegii Bodini
postulavit intervenientem universitatis contra publicanos, et concessa est. 6.° supplicem,
Rector et ord. 4. procuratore, tantùm judiciarum agendum esse quemcumque archivum
universitatis, ut exemptionis documentum quod postulavit supremæ regiorum rationum
curia (supra fol. 145. verso *). 7.° mag. Syndicus postulavit licentiam consulendi patronos,
universitatis super lite pendente inter D. d'antroches, et D. Sèves de la chapaque, et
concessa est. 8.° declaravit ss. Syndicus se nihil fecisse pro ss. Brosse de S. Laurent
eò quòd dictus Brosse neque vadem neque pecuniam exhibuerit. 9.° dixit aunpl. Rector
sibi notum fuisse, pedagogos universitatis velle contra jus Rectorem nominare aquilam
ut olim, pedagogorum; eosque in commentarios pedagogorum eo consilio relatisse quandam
consuetudinem, scopulum abusum plurimis ab annis quasi vigentem; unde propio motu ipse
nominavit, elegit, et instituit unum ex ipsis aquilam quem nequidem presentaverant: ideo gratias
egimus aunpl. Rectori / Deschamps proc.

Die 31.ª januarii oblati nomine ven. nationis cercum aunpl. Rectori, postulata oratiuncula
gratulatoriâ; deinde cum adjunctis propinquissimum ad ser. Regis sanguinis, post principem et ad
summos magistratus cursus oblatus

Die 1.ª februarii vasalis, oblatimus cursus Regi, Reginæ, Serenissimis Delphino, Delphinæ
et Burgundiæ Duci: apud omnes elegantes et opportune dixi aunpl. Rector

Die 4.ª februarii Tribunal ord. apud aunpl. Rectorem. 1.° duobus supplicibus pro literis
nominationis, seu concessa st. postulata. 2.° lecta et recognita quæ actis fuerunt acta. 3.° annexe
agant pedagogorum ac presentavit ss. Frico qui postquam de eo relatum inquisitores, pedagogii
sicutiam angiæ. 4.° postquam declaravit Mag. Syndicus, ss. Brosse causâ cognitâ apud judices

do castellato, optinuere judicium universale interventionis non
ministerio, mutato causæ Statu. 5.° cum D. Serès do la chapelle
qui gradum baccalaureatus in Theologia post duos duntaxat menses
studii in universitate valuisset, electus fuit ad recipiendum præconium
capituli Brivatis, D. D'aubrache, doctor Navarricus, reclamavit, dicens
hac ratione lodi jura universitatis [illegible] præjudicium
autium interventionem universitatis contra D. de Serès: et concessa ea conditione
ut nihil agatur ingressi universitate. 6.° literæ supplicavit ad. Da creare pro
licentia aperiendi pedagogii sub clientela universitatis: illæ, inquisitore, nominato suo
amatissimi procuratore, Francisco de Gervaisio. 7.° lecta est epistola universitatis,
Andegavensis ad universitatem data qua rogat ut adjutum scholæ veteris
quid attinet se pertinere ad molimina Clari Galliani circa urbes unis, circumvallatas.
8.° officium papalare concessum est magistro Montaniac. 9.° statutum est præsentem
ipso confirmandum libellum memorialem petentem ad literas quod adeat habeadas ex
universitatem aliis et Comitem Vesuncensem de collegio St. Michaëli, alio deputandos.

Deschamps pro

Die nona februarii comitia extraordinaria per schedulam convocata in
Marcio: quod dixi, m. Duvaghan 1.° venerando Rectori apperiente plenis
abhinc mensibus molo laborantem ad me scripsisse, postulavitque ut venerandi
Rectio ipsi in coadjutorem concedere velit grenadum nominem dubry alterum collegii
Lexoviensis: in deliberationem missi utrum vellet v. Rdo aliquem in coadjutorem
eligere, an concedere duntaxat alteri lucrativa gerendi vices, dixi eff. Duvaghani
audito ag. censore, hoc cuique venerando ordo: nempe si quid hac de re
statuere vellet, minimum in coadjutorem eligeret, Pedelio, abducto quo
ex simplex à magistro Duvaghan ejus fandum. tunique v. natus ipse Duvaghan
præsentem annuum, et in ejus bonum eligeret quem dignissimum ipse judicaret ff.

Deschamps pro

Die 11.a mensis februarii comitia extraordinaria apud a. Rectorem do Collegio
St. Michaëli, dicto do pauperadou cujus rebus minister Universitas plurimis ob causis
ita ut ab ipso nominati sint procuratores Segnestri quorum rationes addere debet
Cum autem ill. Comes Vesuncensis cujus uxor magister St. istius collegii fundatoris,
victio urgueat videatur administrationem rerum dicti Collegii, ea quo magis Universitas
illorum curam ejus. cognitas et literas in libros memoriales ea quo opportuna, legitimas
sapientiam et justissimam ipsius administrationem, adiaque universitatem cujus
ex Collegiorum laborum laborat curam, nullatenus ejus posse ff. Deschamps

Die mensis 21. februarii in Salvianensi conventum apud quo una
antiquo Rotulum, deinde septimi p. l. nominationis, sua postulat concessum ff. Deschamps

Die 27.a februarii tribunal academicum extraordinarie convocatum in quo
Subscripsimus rationibus anni 1756. et anni 1757. quas reddebat ff. Morin procurator
Segnestri Collegii St. Michaëli: deinde literas ex abilibus memoriales petentes ad exigendas
eduras quas publicani exigere volunt à plurimis Collegii minoribus ff. Deschamps pro

Die Sab. 9.a mensis martii trib. acad. apud a. Rectorem in Regia Edwardi 1.i 9.
supplicibus pro literis nominationis, sed postulato concessimus. 2.° lecta est magistri quod adeat
sheriffum dubos 9., 11, et 27. februarii. 3.° magistro de creare concessa est licentia aperiendi
pedagogii sub clientela universitatis. 4.° D. do Courbouzy electus est in procuratorem
universitatis apud Castellatum. 5.° ad solumnes supplicationes in ecclesia Sanctæ Genovefæ
die octavis 17.a hujus mensis. 6.° quod observavit a. Rector, typis mandatum fuisse
librorum catalogum in quo extant libri prohibiti, imo per arresto Parlamenti plurimi
damnati quales St libri inscripti de medici, la pucelle d'orleans, de voyages
circa a. Rectorem, ne quempiam amplius ad ejus librariam ingredi nec
adjungi, cippo deberet quantum diligentiam universitatis licentia catalogos hujusmodi
typis mandandi, denique scribat ad Supremum Regia Consilium ut ejus edictum
prohibeantur et catalogus et librorum venditio ff. Deschamps pro

1758

eadem die sab. 4.to mensis martii post s.ctum Joan. de D. v. in Harcurio observari ven. Nationis quæstor integerrimus eligendi jus D. Hiendlatis circa s.ctum quam die 15.to februarii celebrandam instituit b.s. Lud. B. Sauvage ven. ord. quondam regens, corpus amplissimum Rectat. 1. procuratores om., Syndicus mat., et Scriba fid. non deesse, aliquando prætermissis Rectoris electionis tabulis: audito ex. censore, planeis patronis, de his de re consulti ab om. Procuratore simul cum integerrimo quæstore ex æquitate ordinavit

Deschamps Sdoc

Die 18.a mensis martii postquam Magister Joannis Dd Roüen bene precatus est in Harcurio aquilæ procuratoria et quadrennio labente: 1.o Vasles ad pedes, ordinis primi Procuratus depositus non nisi jubente venerando Nationis resumptus ubique apparitor. 2.o cum nemo supplicaret audivere pro munere procuratoris, ex. Stampes celeberrimus, in Harcurio professor ancipi; mihi autem deliberanda (dixere) dies pateat ad notas suggerendas, si quis ad antiquas suggerat: tum suggessit ex. Ingouville antiquus, eruditus et celeberrimus eloquentiæ professor in collegio Sorbonæ plessæi; hic, audito ex. censore, in om. procuratorem electus est; et confestim prosatis mercedibus. 3.o rata et grata habita electio quæsumus in nostro animo magistrali. 4.o pro vero electus sum in quadrennium et salutis postridie. 5.o scitulis quæ hactenus gessi in ultimo tribunali academico. 6.o denique gratias ei quas potui maximas.

J. Deschamps Sdoc

Acta et Decreta Venerandæ Nationis

Procuratore
Magistro Jacobo Nicolao
Ingout Presbytero Rothomagensi
In utroque jure Licentiato
Et humaniorum Litterarum Professore
Emerito in Collegio Sorbonæ Pleſſæo.
A die 18ª Mensis Martii
1758

Anno Domini millesimo Septingentesimo quinquagesimo octavo die decimo octavo Mensis Martii habita sunt in antecessum Comitia Rectoria apud Mathurinenses, in quibus rata et grata habuit Venerandus Ordo quæcumq; gessit Amplissimus Rector in suo trimestri Magistratu, Eique concessit litteras commendatitias per honorificas, in Quadromeiranum confirmatus Et Magister Deschamps Inprocurator de more matutinis horis Electus, Supplicibus omnibus indultum Et, Intercessque Rectorii prorogati sunt Viro Clarissimo Magistro Antonio Vicaire Eloquentiæ Professori in Regia Navarra, quæ quidem prorogatio confirmata Et a Venerando Ordine. atque ita a me Procuratore conclusum fuit./. Ingout

Die Sabbati 1ª Mensis Aprilis, ut singulis mensibus primo quoque die Sabbati non impedito fieri solet, hora Sexta matutina in Sacello Harcuriano celebratum Et Sacrum. postea bene precatum Et piis manibus charissimorum nostrorum Contribulium./.

Eodem die hora prima post meridiem habita sunt Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis apud Rectorem Amplissimum in Regia Navarra in quibus 1º Se Stiterunt Duo Supplices pro litteris Nominationis, quibus postulata concessa sunt.

2º Magister Mateas Celeberrimus Philosophiæ Professor in regia navarra ingressus Et, petiitque sibi liceret librum a Se Scriptum de Mathesecos Elementis Universitati dedicare. Illo e Comitio Egresso, dixit Amplissimus Rector præfatum opus Edi Sub autoritate privilegii a Rege in quinquaginta annos concessi, die 2ª Augusti 1720. audito Syndico — Placuit, autoris Studium, voluntatem et indefessum laborem Summe laudari: dictum vero librum veris Academicis in Mathesi versatis legendum tradi. Hanc in rem nominati sunt M. Paulus Hamelin, antiquus Rector, Gymnasiarcha in Dormano Bellovaco, et M. Petrus Adrianus Turquet Emeritus in Eodem Collegio Philosophiæ Professor.

3º Dixit Amplissimus Rector se Ex conclusione comitiis Superioribus lata, de Catalogo apud Mariam Jacobum Barrois, librarium Universitatis juratum Edito, litteras dedisse, cum ad Illustrissimum Franciæ Cancellarium, tum ad Librariorum Syndicum et adjunctos. ad dies Rectorias, nulla interposita mora, venisse D. Le Mercier librariæ rei Syndicum, eidem

Ejus adjunctos, qui dixerunt se doluisse primum quod ille
Catalogus Universitati occasionem præbuerit conqueriendi apud
Supremum Galliarum Magistratum; deinde rem sibi incognitam
fuisse, donec publici juris fieret prædictus Catalogus: tum
vero, ut Academiæ ita sibi visum fuisse pravi Exempli,
adeoque illico se fecisse, jussu Illustrissimi rei librariæ —
Præfecti, ne trahevet in consequentias, missâ die vigesima
Septima Februarii ad singulos librarios Schedulâ, qua cautum
Est, ne ullus posthac ederetur Bibliothecarum venalium —
Catalogus, quin fuerit prius ab uno ex adjunctis rei librariæ
recognitus. nunc igitur postulare se, ut, pro humanitate
Suâ, Amplissimus Rector aliam ad Illustrissimum Franciæ
Cancellarium mittere velit Epistolam, Eidemq; prædictam
Schedulam adjungere. his auditis, dixit Mgr Guerin —
Universitatis Syndicus negotium istud Sapienter neque ne
feliciter fuisse peractum: magnis dignum Esse laudibus —
Camera, ut aiunt, Syndicæ diligentiam; atq; adeo postulare
se, ut prædicta Schedula in Commentariis Universitatis —
describatur. re ad deliberandum proposita, placuit haberi —
rationem meritissimi Syndici, præfatamque Schedulam in-
Commentariis Universitatis describi. Schedula sic Est.

Monsieur, Vous Etes averti de la part des Syndic et adjoincts
de vostre Communauté que l'intention de Monseigneur le —
Chancelier Est que vous n'imprimiez ou ne faciez imprimer —
aucun Catalogue de Bibliotheque, qu'au preallable vous n'ayez
envoyé a l'un des Syndics ou adjoincts une Epreuve de chaque
feuille, qui vous sera rendüe paraphée. ce 24. Fevrier 1558. /.

4° Quod delato ad Illustrissimum Mercaturæ Præfectum
libello Universitatis Memoriali, de tributo decumano in —
Censuales Universitatis obventiones Vir Clarissimus vosfis-
gius non annuit, quodque hominis Regii D. de Barillon
recusationis causas Scripto tradidit, Placuit fidelissimum
Quæstorem Universitatis, libellum Memorialem a se Scriptum,
ac simul Universitatis jura, adornata responsorum refuta-
-tione legitima, tueri ac defendere. /. Ingouet ~~JG~~ Hyssmette.

Die Dominica 2ª Ejusdem Mensis Aprilis hora post —
meridiem prima in Sacello Harcuriano prima Vesperæ pro
Beatæ Mariæ Virginis Annunciationis festo sunt cantatæ,
et postera die, qua fuit Annuntiationis festus hora decima
matutina in Eodem Sacello inceptum oblatum Est Sacrificium.
post Sacrum oratione, quam potui, brevissima, maximas —
Venerandis Tribulibus gratias Egi quod reluctantem me in
Procuratorem Elegerint. /. Ingouet ~~JG~~ Hyssmette.

Die 4ª Ejusdem Mensis apud Matthurinenses hora 9.na
matutina, Synodus Academica de more celebrata Est, in qua
præsentes Beneficiarii, præsertim Vigilantissimi Pastores —
trium nostrarum Parœciarum, maxime laudati sunt, absentes
legitimas ob causas excusati, qui vero nulla da legitima —
causa, panis Academicis mulctati. /.

Die 6ª Mensis Maii hora Sexta matutina in Harcuriano —
Sacello duæ celebratæ sunt Missæ, Iª de Beata Virgine, 2ª
de Sto Joanne ante portam Latinam Ex fundatione Magistri —
Joannis Vadelorge. post Sacrum accessit Mgr Franc. Hervaeus
Monlim de l'Arnenerie Supplex pro regentia et Scholis jure —
Magistrii in Artibus et designationis facta a Vigilantissimo
Provisore et Primario Harcuriano Magistro Attelin ad —
docendas humaniores litteras in Quinto Ordine Ejusdem Collegii

~~JG~~ Hyssmette.

† Joannes Franciscus Hervæus Monlien De L'Arnenerie Clericus Bajocensis.

Larcuriani, in locum Clarissimi Viri Magistri Francisci Bremet facto Suncti. Audito aequissimo Censore, dictisque Sententiis, praefatus Supplex unanimi voce in gremium Venerandæ Nationis admissus Est. atque ita a me Procuratore conclusum fuit. J. Ingouville-JG Kles mette!

Eodem die hora post meridiem prima habita sunt Comitia Deputatorum Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Regia Navarra, in quibus Io tres accessere Supplices pro Litteris Nominationis, quibus concessa sunt postulata.

2o Ingressi sunt Viri clarissimi Magistri Desplaces et Mayeure Doctores Sorbonici, eumque locum expleverunt, Mgr Desplaces oratione Latinâ declaravit a Societate Patrum Sorbonicorum Electum fuisse nuper Eminentissimum Cardinalem de Saulx de Tavannes Archiepiscopum Rothomagensem in domus Sorbonicæ Provisorem, loco Eminentiss. Cardinalis de Tencin demortui; simulque praedictæ Societatis nomine rogavit Academicum Tribunal, ut pro vetere instituto se conferret in Aedes Sorbonicas ad confirmandam praefatam Electionem, in id proposita die hujusce Mensis Undecima. Cum utroque recessisset, Re missa in deliberationem, placuit Elegi et assignari diem hujusce Mensis Undecimam, quo Tribunal Academicum in Aedes Collegii Sorbonici se conferret ad confirmandam dictam Electionem. Revocatis autem praefatis Doctoribus delegatis, Amplissimus Rector haec dixit; Viri Clarissimi, Tribunal Academicum juxta vota Patrum Sorbonicorum, Elegit diem hujus Mensis Undecimam, qua in Aedes Collegii Sorbonici se conferat ad confirmandam Supradictam Electionem.

3o Accessit Mgr Stephanus Guillelmus Sarcian in Artibus Magister, Supplicaturus pro licentia aperiendi hac in urbe paedagogii sub clientela Universitatis. audito Syndico, nominati sunt Ornatissimi Galliæ et Germaniæ Procuratores qui de moribus ac peritia praedicti Supplicis inquirant.

4o M. Maupetit Universitatis Notarius legit instrumentum conductionis renovatæ cum Viro honesto Guillaumon, qd quidem instrumentum, tum a Tribunali Academico, tum a praefato Guillaumon praesente et acceptante fuit subsignatum.

5o Lecta sunt et approbata Mgri Hamelin Quæstoris generalis responsa de Jure Decumano, in censuales Universitatis obventiones.

Die octava Ejusdem Mensis hora sexta matutina duæ sunt celebratæ Missæ, Ia pro requie animæ Clarissimi Viri demortui Mgri Francisci Bremet antiqui Venerandæ Nat. Procuratoris et in Quinto Ordine Collegii Larcuriani Professoris. 2a in antecessum pro piis manibus Mgri Le Sauvage antiqui Vener. Nationis Decani. J. Ingouville-JG Kles mette!

Eodem die hora prima post meridiem Ia Vesperæ sunt decantatæ.

Die nona hora decima matutina in Sacello Larcuriano — Missa Solemnis celebrata Est ob translationem divi Nicolai.

Die Undecima Ejusdem Mensis habita sunt extra ordinem Comitia Tribunalis Academici ad confirmandam Electionem Eminentissimi Cardinalis de Saulx de Tavannes in Sorbona — Provisorem. hora post meridiem tertia Academicum Tribunal convenit in Sorbona Scholas Inferiores, unde paulo post a binis Doctoribus Sorbonicis deductum Est ad ipsum Sorbona Collegium.

JG

Amplissimus Rector et Deputati Academici Eo habitu Erant,
quo Solent Esse in Comitiis ordinariis. /.
Ingredientibus obviam honoris causa prodiere quatuor Ex-
antiquioribus Sorbonicis, ac prosecuti sunt ad aulam usque
majorem, in quam Patres Sorbonici convenerant. Amplissim
Rector consedit medius in brachiata Sede ad mensam oblongam.
habuit, in Sedilibus pariter brachiatis condidentes, ad dextrum
quidem latus Venerabiles Dominum Archidiaconum Parisi-
ensem et Cancellarium Beatæ Mariæ, tum hinc et inde cæteros
Deputatos. Priusquam autem cæpta Esset Comitia, Venerabilis
Vir Magister Regnault Archidiaconus Parisiensis legit
contestationem tam Suo quam Meritissimi Cancellarii nomine
consignatam.
Postea Magister Guerin Universitatis Syndicus reclamavit
et ipse pro retinendo ac tuendo Amplissimi Rectoris jure legit
in Scripto contestationem.
Lectis contestationum instrumentis Vir Clarissimus Magister
Le Corgne de Launay, vices Supplens Senioris, Orationem Inorsus
est his verbis, Amplissime Rector, Ecclesiæ et Academiæ Procures.
tum et Provisoris amissi et Successoris acquisiti Eloquenter et
copiose laudes prosecutus Est, ac demum Sorbonicæ domûs —
nomine postulavit, ut more antiquo Electio Eminentissimi —
Cardinalis de Saulx de Tavannes in Provisorem Sorbonicum
confirmaretur.
Tum Amplissimus Rector argumentum idem retractavit —
Eleganti et dignitatis plena oratione, cujus in fine Sententias
de postulatis rogavit, hac formula, Clarissimi utriusque ordinis
Procures, postulo a vobis ut Electionem Eminentissimi Cardinalis
de Saulx de Tavannes in Provisorem Sorbonicum confirmetis.
Primus dixit Sententiam Venerabilis Archidiaconus Parisiensis,
deinde meritissimus Cancellarius adhibita utraque formula,
postea cæteri Deputati Tribunalis Academici Singulatim et
in ordine Sententias dixere, hac formula, Amplissime Rector,
Clarissimi utriusque ordinis Procures, per me Sacra Facultas,
ait Sapientissimus Theologiæ Decanus, probat, laudat et
confirmat Electionem Eminentissimi Cardinalis de Saulx de
Tavannes in Provisorem Collegii Sorbonici, et Sic omnes —
Deputati Suo quisque ordine.
Amplissimus Rector Sic resumpsit, Clarissimi utriusque —
ordinis Procures, Electionem Eminentissimi Cardinalis de —
Saulx de Tavannes in Provisorem Collegii Sorbonici probatis,
laudatis et confirmatis, et Ego vobiscum concludo. /.

Ingout Sch

J G Thesmatthe /

Die Sabbati 3a Junii hora Sexta matutina in Lauretano —
Sacello Missa de Beata Virgine celebrata Ut more Solito.
Eodem die hora post meridiem prima habita Sunt Ordinaria
Comitia Deputatorum Universitatis apud Amplissimum Rectorem
in Regia Navarræ, in quibus Supplicavit unus pro litteris —
nominationis, cui postulata Sunt concessa.
2° Audita relatione Magistrorum Lamelin et Turquet de-
opere novo Super rebus Mathematicis a Magistro Mayeas Scripto,
placuit Ejus dedicationem admittere.
3° Magister Sorian inter pædagogos Academicos cooptatus Est.
4° Admissus Est ad unam e Capellaniis Sorbonicis, vacantem per
mortem Magri Brenet, Magister Antonius Vicaire Rector
Amplissimus a Sua fidelissima Natione præsentatus.

Sch J G L.

5° Quod dictum Est ad Concertationes Academicas admitti — Juvenes præter ordinem Suum aut ætate aut doctrina graves, — mandatum Est Syndico ut Ea de re libellum memorialem conficiat. Demum et Rationibus Academicis et Supplicationibus sua dies indicta Est. /. Ingouville -JG Chevallier!

Die 10ª Ejusdem mensis hora post meridiem prima Extraordinaria Comitia habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Regia — Navarra in quibus 1° cum diceret Syndicus Eo rem Esse ad Sancti Michaelis Collegium pertinentem, ut amice componatur, si patroni sui consiliis pars adversa steterit, visum Est Ea de re nihil Statui — donec ad pacta conventa ab Illustrissima Comitissa de Perigord — fuerit accessum.

2° Facta Est potestas Magistro Morin Collegii Trecorensis Sequestro annuum quinquaginta Librarum censum redimendi, ut Senatus authoritate conclusionem confirmari curet, et Substitutionis intra Sex Menses apochom afferat.

3° Facta Est pariter potestas Dño Bally Universitatis Procuratori forensi accedendi ad censum Pergamenariorum Juratorum Universitatis de duplici Suffragio, in eligendis Pergamenariis Communitatis Juratis. Demum decretum Est ut si quis libellus memorialis Universitatis — nomine conficiatur, Ejus Exemplaria duo, alterum in Charlophylacio, alterum ad usus quotidianos in Tabulario deponi, Eorumq; Librorum indicem accuratum adornari. /. Ingouville -JG Chevallier

Die 14ª Ejusdem mensis hora post meridiem prima habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Regia Navarra Extraordinaria — Comitia Deputatorum Universitatis ad audiendas Magri Hamelin Integerrimi Quæstoris Universitatis Rationes, quas ab omnibus — Ordinibus unanimiter fuerunt probatæ. /. Ingouville -JG Chevallier

Die 19ª Ejusdem mensis celebratæ sunt generales Universitatis Supplicationes. Processit Alma mater Academia ad Ædem Dei Sacram Sub — invocatione Sti Sulpitii. antequam procederetur, sedit Academicum Tribunal in angulo Majorum, ibique Rector Amplissimus præbibit Sacramentum pro Capellania Universitatis in Castelleto, ad quam — ejusdem Fidelissimus Ordo juxta vices Suas præsentavit.

2° Se Statuere duo Supplices pro litteris Nominationis, quibus audito — mentissimo Syndico Sua postulata concedi placuit. /. Ingouville -JG Chevallier

Die 23ª Ejusdem mensis hora Sacra matutina celebrata Est Missa — de Spiritu Sancto in Sacello Justiniano, in fundatione Magri Joannis de Roüen. post Sacrum habita sunt Comitia Quadrumviralia, in quibus Magister Ludovicus Sanson litterarum in Regia Navarra Professor Electus Est in Quadrumvirum.

2° Magister Le Rat Venerandæ Nationis Quæstor Fidelissimus, — exposuit Dñum Courtois Procuratorem in Parlamento, qui varia — negotia Venerandi Ordinis gessit, postulare ut nova Conclusione sibi facultas daretur omnia negotiorum illorum instrumenta reponendi — in manus alicujus e gremio Venerandæ Nationis. Re missa in deliberationem, audito æquissimo Censore, placuit Eligere Magrum Le Rat, qui omnia prælata instrumenta reciperet e manibus Dñi Courtois, Illique daret Scriptum, vulgo dictum une decharge, a Se Subsignatum, quo liberaret prælatum Procuratorem ab omnibus Supradictis instrumentis. atque ita a nre Procuratore conclusum fuit. /. Ingouville -JG Chevallier

Eodem die hora decima matutina habita sunt Comitia — Rectoria apud Mathurinenses, in quibus Mgr Ludovicus Sanson horis matutinis Electus in Quadrumvirum fuit confirmatus. 2° Omnibus — Supplicibus indultum Est. 3° Rata et grata habita sunt quæ gessit Rector Amplissimus in Suo trimestri Magistratu, litteræque Commendatitiæ — perhonorificæ sunt illi concessæ. 4° Fidelissimi Ordinis Procurator — [illegible] JGL

Instrumentum protulit quo constabat Juvenem viginti et unius annorum post confectum Philosophiæ curriculum publicis præmiorum Academicorum Concertationibus inter Secundanos adfuisse. Placuit illius negotii Examen et definitionem curæ et diligentiæ Amplissimi Rectoris demandari. 5° Conquestus Et. Venerandus Ordo quod negotium de Institutione novorum præmiorum non satis consulta Venerandæ Nationi Jurit confectum. Fatus tamen Rectorii provocati sunt Magistro Antonio Vicario Celeberrimo Eloquentiæ Professori in Regia Navarra, Eaque provocatio fuit ab omnibus confirmata. /. Ingouville

J. G. Chestnutte /

Die 28 Ejusdem Mensis Junii hora sexta matutina in Sacello celebrata Et Missa De Sancto Spiritu post Sacrum habita sunt Comitia Quæstoria, in quibus proposui Venerando Ordini utrum novus Quæstor Eligendus Esset, an potius Eximie rogandus Esset antiquus ut res nostras Eadem Sagacitate, diligentia industriaque iterum procurare velit. antequam autem procederetur vel ad novam Electionem, vel ad provocationem Fidelissimi Quæstoris præsentis jure nos appellavi in Quadrumviros tum probandis Artium Baccalaureis Ordine Professorum Magros Joannem Le Moine humaniorum litterarum in Lexovio Professorem et Petrum Duval in Harcuriano Collegio Philosophiæ Professorem, tum Ordine Baccalaureorum Magros Pouvet et Tuffert, tum Expungendis audiendisque Rationibus Quæstoriis, Et Ordine Professorum Magros Franciscum Clerum Dagournerie Emeritum et Marcum Maupas, Et Ordine Baccalaureorum Magros Egydium Louvel et Gaspardum Thomam Maitrel. Re Quæstoria in deliberationem missa, audito æquissimo Censore, Eximie rogatus Et Magr Dionysius Le Rat ut munus Quæstorium iterum tenere non dedignetur, qui quidem Venerandæ Nationis votis libentissime annuit, confirmatique sunt omnes Quadrumviri modo appellati. atque ita a me Procuratore conclusum fuit. /. Ingouville

Die Sabbathi 1° Mensis Julii hora sexta matutina in Harcuriano Sacello celebrata Et Missa de Beata Virgine. post Sacrum habita sunt Comitia ordinaria in quibus E. Magr Joannes Franciscus Georgius Delvey Baccalaureus Theologus Venerandæ Nationis Venerandus Contribulis, Domus Harcurianæ Prior, Exposuit sibi et toti Domui in animo Esse Harcurianum Sacellum nudum et ornamentis beatum, in quo Veneranda Natio duobus abhinc Seculis et amplius Sua Sacra Comitiaque celebrat, Scamnis Egregiis politisque Subselliis Exornare Facultatem vero jam acquisitas non Sufficere ad consilium tam Laudabile et Venerandi Ordinis pietate tam dignum Exequendum, Ideoque indigere liberalitate et munificentia Venerandæ Nationis Matris illius in filios tenerimæ. Re in deliberationem missa, audito æquissimo Censore, Summa mille et ducentorum libellarum Ex reditibus Venerandæ Nationis concessa Est ad opus tam pium conficiendum.

2° Sportulam quinque assium, quæ primo quoque cujusque mensis Sabbathi die et in primis Vesperis Festorum Solemnium solvi solebat, ad diem alterum prorogatum ivi decretum Et. atque ita a me Procuratore fuit conclusum. /. Ingouville J. G. Chestnutte /

Eodem die hora post meridiem prima habita sunt Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Regia Navarra, in quibus unus tantum Supplicavit pro litteris Nominatoriis cui concessa sunt postulata. nihil insuper gravis momenti actum Est, cætera inter colloquendum transacta sunt. /. Ingouville

Die Dominica 2° Julii hora decima matutina in Sacello Harcuriano Missa Solemnis ob Festum Visitationis Beatæ Virginis celebrata Et Exhortatione Magistri Joannis Vadelorge Venerandi Ordinis olim decoris.

J. G. C.

Die 4ª Ejusdem mensis in diem festum translationis Beati Martini hora — Sexta matutina Missa Solemnis fuit decantata in fundatione Magistri — Martini Dumesnil. /.

Die 5ª in Collegio Justitiano, audita, sedulo perpensa et probata sunt rationes fidelissimi Quæstoris Venerandæ Nationis Magistri Le Rat Ejusdem Collegii — Moderatoris Vigilantissimi. /.

Die 5ª Mensis Augusti hora Sexta matutina in Sacello Harcuriano celebrata — Ut Missa de Beata Virgine. post Sacrum accessit Magister Petrus Le Mercier — Supplex pro Regentia et Scholis jure Magisterii in Artibus et designationis — facta a Vigilantissimo Provisore et Primario Harcuriano Magistro Avelin — ad docendas humaniores litteras in Quinto Ordine Ejusdem Collegii Harcuriani — in locum Clarissimi Viri Magistri Francisci Hervæi Monlun de l'Armeniere. — audito æquissimo Censore, dictisque Sententiis, unanimi voce præfatus Supplex in gremium Venerandæ Nationis admissus Et. atque ita a me Procuratore — concludum fuit. /. Ingouville ſG Gervaille.

Eodem die hora post meridiem prima habita sunt Comitia Ordinaria — Deputatorum Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Regia Navarra in quibus Iº Sexaginta et unus accessere Supplices pro litteris Nominationis jure Magisterii Artium et Quinquennii, quibus audito Meritissimo Syndico placuit indulgeri, apposita Supplicis unius conditione, quod prius litteras Noctis non acciperet, quam Professoris Theologici litteras testimoniales, quas defuerunt ipsi, meritissimo Syndico in manus traderet. insuper declaravit Syndicus varios in in nomina errores irrepsisse: visum Et non concedi litteras Nominationis aut Quinquennii, nisi conditionibus appositis a Syndico. /.

2º Lecta et approbata sunt rationes Quæstoris Universitatis ob impensa et — impensa per annos 1754, 1755, 1756 et et 1757 ad Solemnem Præmiorum — distributionem pertinentia. Impensa fuit Summa octingentorum trigenta quinque libellarum ultra quam quod acceptum Et. /.

3º Quod Universitas causam illam obtinuit, quæ jam diu pendebat in Curia — Parlamenti de rebus ad Collegium Sancti Michaelis pertinentibus, pervocante Magro Babille, placuit Ei numerari quindecim nummos aureos. /.

Die 9ª Ejusdem mensis congregata Et Universitas in Interioribus Sorbonæ Scholis ad Solemnem præmiorum Academicorum distributionem, non Solum annuente Sed — Etiam præsente Supremo Senatu. /.

Ingouville ſG Gervaille.

Die 14º habita sunt Comitia ordinaria præclaræ Artium Facultatis apud — Mathurinenses hora Septima matutina, in quibus Electi sunt Examinatores — Licentiandorum in Artibus Magister de Langle Baccalaureus Theologus apud B. Mariam, et Magister Le Comte Baccalaureus Theologus apud Beatam Genovefam, — qui Sacramentum dixerunt inter manus Amplissimi Rectoris. /. H

Eodem die hora prima post meridiem in Sacello Justitiano prima Vesperæ sueræ decantatæ ob festum Assumptionis Beatæ Mariæ. /.

H Eodem die. Eadem hora undecim Supplicibus varia postulantibus indultum Et. /.

Die 15ª hora decima matutina Missa Solemnis fuit celebrata. /.

Die 26º habita sunt in antecessum ob Festa comitia ordinaria Deputatorum — Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Regia Navarra, in quibus plures accessere Supplices pro litteris Nominationis, quibus audito meritissimo Syndico Sua Sunt concessa postulata. /.

Die 2ª Septembris hora Sexta matutina in Sacello Justitiano celebrata Et de more Missa de Beata. H. ſG L.

Die 9a Ejusdem Mensis Septembris Missa celebrata Est pro requie
animæ Sapientissimi Viri Magistri Simon Doctoris theologi
et Collegii Sagiensis Primarii. /.
Eodem die hora post meridiem prima prima Vesperæ fuerunt
decantatæ 26 festum nativitatis Beatæ Mariæ. /.
Die 8a hora decima matutina Missa Solemnis celebrata Est
in Sacello Justinianeo. /.
Die 6a Mensis Octobris celebratæ sunt Supplicationes ordina-
-riæ Universitatis. processum Est ad Ædes Deo sacras Sub —
invocatione Sancti Petri de Assisii. antequam autem procederetur
habita sunt in angulo apud Mathurinenses Deputatorum —
Universitatis Comitia, in quibus Statutum fuit decantandum Esse
hymnum Te Deum propter victoriam de Anglis deportatam.
In Eodem angulo ad Sacramentum admissi sunt quatuor Bibliopolæ.
in alba vero Amplissimus Rector universos ordines rogavit ne
discederent ante confectum officium. /. Ingout ℞ ſ G Chevalle!
Die Sabbati 7a hora Septima matutina in Sacello Justiniano —
celebrata Est Missa de Beatâ. post Sacrum cum multi fuissent
conquesti quod duplicem Sportulam non accepissent, quamvis in
superioribus Supplicationibus Amplissimum Rectorem ad —
Mathurinenses redeuntem comitati fuissent, res missa Est in
deliberationem. Audito æquissimo Censore, placuit duplicem —
solvi Sportulam. atque ita a me Procuratore conclusum fuit. /.

Ingout ℞ ſ G Chevalle!

Eodem die hora post meridiem prima in Regia Navarræ —
apud Amplissimum Rectorem habita sunt Comitia ordinaria
Deputatorum Universitatis, in quibus quod integerimus —
Quæstor propter ægritudinem absens per litteras ab Academico
Tribunali petivit facultatem reclamandi, contestandi et —
intercedendi adversus juris vigesimi exactorem, qui obventiones
casuales Universitates obnoxias Esse huic juri vigesimo contendebat,
illudque jus, misso ad domus Academicæ Sanjacobæa conductorem
per accensum instrumento repetebat et vindicabat in obventiones —
casuales quas Universitas percepit ob domum Illustrissimo —
Remensi Archipræsuli venditam, et in Academiæ Dominio —
sitam, placuit illam integerimo Quæstori dari facultatem. /.
2o quod idem integerimus Quæstor exposuit opus Esse ut latrina
Sanbarbaræa novo muro constructo reficiantur, placuit Eas —
reparari.
3o Quod Otus de Courchamp Ex patrono procurator forensis —
factus et in locum patris nuper demortui suffectus, postulavit ut
Universitas pro more suo laudabili ipsum in Procuratorem —
forensem apud Castelletum eligeret, quemadmodum et patrem —
antea elegerat, placuit sua ipsi postulata concedi.
Et ita super his tribus capitibus audito meritissimo Syndico —
conclusit Amplissimus Rector. /. Ingout ℞ ſ G Chevalle!
Die 10a Ejusdem mensis Octobris hora Septima matutina in —
Sacello Justiniano Missa de Spiritu Sancto celebrata Est. post Sacrum
habita sunt Comitia Quadrumviralia, in quibus M. Franciscus
Le Mercier Vir Procuratorius et in utroque jure Licentiatus in
Quadrumvirum Electus Est. atque ita a me Procuratore fuit —
conclusum. /. Ingout ℞ ſ G Chevalle!

Eodem die hora decima matutina apud Mathurinenses habita sunt Comitia Rectoria, in quibus tribus Supplicibus immunitas ab onere scribendi codices philosophicos concessa fuit, apposita respectu unius conditione ut lectiones physicas auribus incipieret in Collegio pleni exercitii. Quartus pariter admissus est, qui Universitatem inita precatus est ut biennium philosophicum in Universitate Duacena ab ipso confectum pro uno anno in Academia Parisiensi confecto haberetur. 2° Magister Le Mercier in Quadrumvirum matutinis horis lectus fuit confirmatus.

3° Rata et grata habita sunt quæ gessit Amplissimus Rector in suo trimestri Magistratu, Commendatitiæ quæ litteræ perhonorificæ fuerunt concessæ, atque etiam illi tabulæ Rectoriæ sunt prorogatæ, quæ quidem prorogatio fuit a Venerando Ordine libentissime confirmata. atque ita a me Procuratore fuit conclusum./.

+ Ingouf Rl. ✠ Gilbert!

Die 27 Eiusdem Mensis Octobris hora Septima matutina apud Mathurinenses habita sunt Comitia Censoria, in quibus electus est in Censorem Magister Robertus Deschamps Exprocurator et Baccalaureus Theologus. cum deputatis Natis et ordinariis nominati sunt Mgri Joannes Baptista Gardin du Mesnil et Nicolaus Louvel humanitatis Professores, Ius in harcurio et Aus in Grallinaro, qui cum Deputatis cæterarum nationum libellum memorialem Mgri Guerin Universitatis Syndici de præmiis Universitatis discuterent.

Die Sabbati 4° Mensis Novembris hora Septima matutina in Sacello harcuriano celebrata est missa de Beata. post missam Mgr Nicolaus Alexius Tourondel Diac. Rothomagensis supplicavit pro regentia et Scholis Juxta Magisterii Artium et Baccalaureatus in Theologia, qui audito æquissimo Censore in gremium Ven. Nationis admissus est. atque ita a me Procuratore conclusum fuit./. Ingouf Rl. ✠ Gilbert!

+ Die vigesimo Secundo Mensis Octobris in harcuriano Sacello hora post meridiem prima prima Vespere fuere decantatæ ob festum divi Romani Ven. Nat. Patroni. Die 23 hora decima matutina Missa Solemnis fuit celebrata./.

✠ Eodem die 4 Novembris hora post meridiem prima habita sunt Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis in Collegio Beccodiano apud Amplum Rectorem, in quibus accesserunt tres Supplices pro litteris Nominationis, quibus audito Syndico placuit indulgeri./.

2° habitæ sunt inter Deputatos variæ confabulationes de modo certo determinandi urbes muratas, de Re Lignaria — menaria aliis locanda, de duobus domus Sanjacobæanæ inquilinis ad solvendum conductionis pretium tardissimis, de quibus tamen capitibus nihil deliberatum./.

Rl. ✠ Gilbert.

Die 14 Mensis Novembris habita extraordinaria Comitia
Deputatorum Universitatis apud Ampl. Rectorem in Collegio
Bricciano, in quibus Amplissimus Rector dixit justam sibi
et gravem visam esse causam Deputatos extra ordinem
convocandi, quod certis autoribus resciverit, in postremis hujus
facultatis Comitiis captum aliquid consilii contra jura
communemque caeterarum facultatum utilitatem. nimirum
illis in Comitiis Mgrum Bridou doctorem Theologum
postulavisse, ut vellet accedere Sacra facultas ad eam literam
quam parat juradictus Mgr contra Septenarium Professorem
Universitatis Remensis de Canonicatu in Ecclesia Cathedrali
Atrebatensi nunc vacante, simulque oblatum ab Eo et
palam lectum memorialem libellum, cujus haec Summa.
Postquam regia anni 1745 declaratione facta est potestas
Patronis Ecclesiasticis, quemcumque voluerint ex graduatis,
quocumque graduatorum Ordine, iis beneficiis, quibus cura
animarum incumbit, ad arbitrium instituere, ipso facto
redisse doctores hujus in sua jura adversus Professores
Septenarios, caeterosque graduatos. Quo audito, annuisse
Sacram facultatem postulationi Mgri Bridou, ab eaque
nominatos esse Deputatos, qui eam rem, et quaecumque
in ea re ad Sacra facultatis commoda pertinerent, apud
Illustrissimum Franciae Cancellarium prosequerentur.
Porro nemini non apparere, quid ex hac Sacra facul-
-tatis conclusione caeteris facultatibus emineat periculi.
Itaque deliberandum de summa re, viamque ineundam,
qua Professorum Septenariorum privilegia, in pra-
-sentissimum discrimen adducta acriter defendantur.

Tum auditus est Mgr Guerin Syndicus, qui resumptis
quae ab Ampl. Rectore enarrata fuerant, dixit, ne de incerta
atque non confecta re deliberatio institueretur, optare se
primum scire, utrum quae in postremis Sacra facultatis
Comitiis gesta audisset Amplissimus Rector, ea pro-
veris agnoscuret Sapientissimus Theologiae Decanus.
qui cum statim esse omnia veritati consentanea declarasset,
Coepit idem Syndicus breviter et ad praesentem quaestionem
enarrare, qua fuisset antiquitus Graduatorum conditio,
tum quae deinde modo his, modo illis concessa privilegia,
donec anno 1743 exierit a lege declaratio, qua ut liceat
esse tot privilegiorum quotidiano conflictu orivi solita
aliquando compescerentur, ea facta sit beneficiorum
distributio, ut, in ea, quibus esset adjuncta animarum
cura, si, mensibus Januario et Julio, quos rigoris
vocant, vacassent, primum praecipuumque Jus doctoribus
Theologiis arrogaretur, in caetera vero, si vacassent iisdem
mensibus, Septenariis Artium Buriumq; Professoribus
prorogativa asseveretur; at non diu perstitisse novam illam
Beneficiorum inter utrosque divisionem.
Anno 1745 alteram a Rege promulgatam esse declarationem,
qua, mensibus Januario et Julio, qui rigoris antea nomi-
-rabantur, in mensibus, ut aiunt, favoris, ubi de Beneficiis
cum animarum

AGL

cum animarum cura conjunctis agerentur, commutatis, eorum Beneficiorum collatis libero jam inter omnes graduatos Patronorum Ecclesiasticorum arbitrio permittitur.

Enimvero vehementer doluisse Universitatem, mutatam et afflictam hac utraque lege, ac praesertim posteriore suorum sortem.

Itaque oblatum ab Ea anno 1746 Regi optimo libellum supplicem, plenum ubique venerationis gravissimorumque momentorum, quo res in pristinum statum restituerentur, quod quidem hunc irritum ac nullo successu accidisse, at nihilominus non destitisse almam parentem in eo consilio perseverare, ut si quando idonea se tempora dedissent, aequa adeo postulationis felicem exitum omni operâ persequeretur.

Quin etiam anno 1752 sapse ac diu in Academico Tribunali deliberatum, de justa graduatis omnibus, ac praesertim Theologicae Facultati, damni accepti compensatione quaerenda: si nempe, quidquid Beneficiorum quibus animarum cura non incumbit, vacasset, quatuor graduatorum membris, id omne graduum rigori subjiceretur, ita ut Januarius et Julius, ut antea Septembris Artium et Jurium Professoribus; Aprilis et October in posterum Septembris Theologiae et Medicinae doctoribus speciali jure dividerentur; quatuor vero mensis illi communi jure graduatis antiquioribus attribuerentur, in eamque rem novum libellum memorialem conscriptum, etsi Regi non oblatum propter turbulenta tempora.

Jam vero ex iis omnibus patere, qualis semper fuerit Universitatis animus in suos, ac praesertim in doctores theologos, qui ultimam parem affectum, tam pio, tam proposito in ipsorum utilitatem respondere debet. Verum longe secus accidere. malle nunc eos, etsi recentem ab Universitate operam in maxima causa expertos, attributam Septembris partem attentare, quam sociatis cum optima parente viribus conniti, si quod possit aliquando rebus communibus remedium invenire.

At enim stare regiam anni 1745 declarationem: neque variis argutiarum fallaciis certum expressamque legem abrogari. Quamobrem spem esse, quidquid doctores thigi tentaverint, quamcunque fiducia nitantur, irritos fore eorum conatus. valituram apud incorruptum Senatum Editorum auctoritatem, neque passurum Regem sua Universitatis amantissimum, homines litteris utiliter deditos, laboriosos Gallicae Juventutis institutores, quibus nisi in jura nulla praemiorum spes, unica longa et exercita Professionis merces defraudari.

His itaque de causis, pro re Academica censere se, 1° agendas esse Ampl. Rectori pro sua vigilantia atque diligentia gratias: rogandum eum ut, solito comitatu, integerrimos Supremi Senatus Magistratus, Summumque Franciae Cancellarium quamprimum adeat, iis Ordinum Academicorum causam et jura quam studiosissime commendaturus.

2° Rogandum Sapientissimum Sacrae Facultatis Decanum, ut ad eam proximis Comitiis justas et graves Universitatis deferat querelas, quod concepta Magistro Bridou accessione communem charitatis et concordiae vinculum dirupisse videatur; eoque nihilominus decoret, si, mutato privatae accessionis consilio censuerit, ea nunc tot tempora, quibus possit a Rege melior in posterum conditio graduatis communi opera impetrari; ejusdem nunc, ut semper, almae parentis opem atque subsidium praesto habituram.

3° Rogandos esse Sapientissimos Jurium et Medicinae Decanos, et Ornatissimos praeclara Artium Facultatis Procuratores, ut suos quamprimum Ordines convocent, cum iis quae ab Amplissimo Rectore in praesentem causam dicta sunt, communicaturi; eosque de accessione Universitatis, pro tuendo Septembrium privilegio, Sacrae Facultatis pro Magistro Bridou accessioni, opponendâ consulturi —

1751

consulturi.

Audito Syndico, re in deliberationem missa, rogatis dictisque Sententiis, Placuit, 1° gratias haberi Amplissimo Rectori, rata esse quæ in hoc negotio gessit, eumq; rogari ut quam adhuc in eam rem diligentiam adhibuit, eandem adhibere pergat. 2° Rogari Sapientissimum Theologiæ Decanum, ut ad eam justas et graves exterorum Ordinum Academicorum querelas deferat: nihilominus eorum nomina dubaret, si, mutato privatæ accessionis consilio, sacer Ordo censuerit ea nunc esse tempora, quibus possit a Rege melior in posterum conditio Graduatis communi opera impetrari, ipsum nunc ut semper, almæ parentis operam atq; subsidium præsto habiturum. 3° Convocandos esse quamprimum Ordines Academicos, de Universitatis accessione sacræ Facultatis accessioni opponenda deliberaturos.

Et ita concludit Amplissimus Rector./.

Die 24 Ejusdem Mensis Novembris hora prima post meridiem Ia Vesperæ sunt decantatæ in Sacello Harcuriano propter festum Divæ Catharinæ.

Die 25 Ejusdem mensis hora decima matutina in Eodem Sacello celebrata fuit Missa Solemnis. post Sacrum habita sunt Venerandæ Nationis Comitia per Schedulam convocata, in quibus Exposui Venerando Ordini Mgrum Bridou doctorem hujus in postremis Theologiæ Facultatis Comitiis postulavisse, ut vellet accedere sacra Facultas ad eam litem quam movet prædictus Magister contra Septenarium Professorem Universitatis Remensis de Canonicatu in Ecclesia Cathedrali Atrebatensi nunc vacante, admittit sacram Facultatem postulationi Mgri Bridou: Insuper conclusione Tribunalis Academici, lata 14° Ejusdem mensis, Equa quidem in integrum lecta fuit coram Ven. Ordine 3 rogatos fuisse Sapientissimos Juris et Medicinæ Decanos et Ornatissimos præclaræ Artium Facultatis Procuratores, ut suos Ordines convocent, Eos de accessione Universitatis, pro tuendo Septenariorum privilegio, sacræ Facultatis pro Mgro Bridou accessioni, opponenda consulturi.

Audito æquissimo Censore, re missa in deliberationem, Placuit Ven. Ordini 1° agendas esse Amplissimo Rectori pro sua vigilantia atque diligentia gratias Amplissimas, 2° Eundem Amplissimum Rectorem rogandum esse ut quam in Eam rem diligentiam adhibuit, Eandem adhibere pergat. 3° vias omnes esse persequendas ad pacem et concordiam inter omnes Ordines conservandam et fovendam. 4° Si sacer ordo perstiterit in sua accessione pro Mgro Bridou, Procuratori suo dare licentiam accessioni Theologicæ accessionis opponendæ. atque ita a me Procuratore conclusum fuit./.

Ingoult [illegible] -S.G. Hermitte./

Lata præsenti Conclusione, Magister Deschamps Censor æquissimus et multi alii Baccalaurei reclamarunt, actumque intercessionis sua postularunt, cujus quidem intercessionis Veneranda Natio nullam habuit rationem./.

Die Sabbati 2 Mensis Decembris hora septima matutina in Sacello hujus celebrata fuit de more Missa de Beata. post Sacrum idem Mgr Deschamps et iidem Baccalaurei reclamarunt denuo et postularunt actum intercessionis, cui quidem intercessioni non amplius acquievit Veneranda Natio./.

Eodem die hora post meridiem prima habita sunt Comitia Ordinaria Deputatorum Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Collegio Decodi- -ano, in quibus Mgr Gervaise Theologiæ Syndicus locum tenuit Mgri Tamponet Decani absentis. Quinque Supplices pro litteris Nominationis jure Mgrii Artium et Quinquennii accessere, quibus audito Mgro Guerin Syndico indultum Ut. 2° lecta et audita Conclusione lata 14 Novembris proxime elapsi, Magister Gervaise dixit sibi mandatum, ut Theologica Facultatis nomine declararet ab ea non probari Conclusionem latam in causa Magistri Bridou, nullamque Ei fuisse concessam a sacra Facultate accessionem. [illegible] J.G.L. Improbatio Sacri

Improbatio Sacri Ordinis pari fide et diligentia discussa Est, Eaque discussa, dixit Syndicus Universi
gravem sibi pariter videri Impostulationem Theologicæ Facultatis et dignissimi Ejus
Syndicii de non concessa intercessione declarationem. quod primum Est, Conclusionem
Tribunalis Academici duobus continuari Sacris et conclusione, facta ab Amplissimo
Rectore fuisse Enarrata et a Sapientissimo Theologiæ Decano pro veris agnita,
ac confessa, non posse a cæteris Ordinibus Academicis aliter deliberari et
ab Amplissimo Rectore concludi. Quod alterum Est, gratulandum Universitati,
quod Magro Bridoie nulla concessa fuerit accessio; gratulandum inprimis
Sacro Ordini, ipsique declarandum Imo non aliam fuisse Tribunalis Academici
mentem nisi ut Ea tantum lege ad causam Septenarii Professoris accederetur,
Si ad eandem doctoris Theologi facta Esset a Theologica Facultate accessio.
2o declarandum iterum Esse propensissimam Ordinum Academicorum in
Sacrum Ordinem voluntatem; illorumque, ut semper, opem atque subsidium
præsto affuturum, ut comparari operâ pristina aut saltem melior graduatis ac-
præsertim doctoribus Theologiæ conditio impetretur. rogandum denique Sapientissimum
Theologiæ Decanum, ut hanc Tribunalis Academici conclusionem ad Ordinem
Suum deferat. Audito Syndico, re in deliberationem mitta, dixit Theologiæ
Syndicus, sibi non licere Ea retractare quæ a Sapientissimo Theologiæ Decano Magro
Tamponet gesta sunt, adeoque in his nullam partem habere velle. Cæteris
Deputatis communi sententia Placuit, rata Esse quæ gesta sunt, recognosci
quæ lecta sunt: accedi, si accedit Theologica Facultas: communem opem atque
operam iterum offerri: demum rogari Sapientissimum Theologiæ Decanum
ut hæc ad Ordinem Suum referat. s.

Annuente Vivo honesto D. Hebert Juvato Universitatis pergamenario,
Juris Rectorii in Pergamenum redemptore: redemptionis illius pretium,
utpote levius, ampliatum: reque ad deliberandum proposita, audito
Syndico, visum Est pretium illius redemptionis, quod annis superioribus
ad quadringentas libellas annuatim persolvendas fuerant redactum, ad
quingentas in novem sequentes annos ampliari, Eidemque prædicto Hebert
collocari. atque ita ab Amplissimo Rectore conclusum fuit. s.

Die 5o Ejusdem mensis Decembris hora post meridiem prima prima Vesperæ
fuerunt decantatæ in Sacello harcuriano ob diem Festum divi Nicolai.
Die 6o Ejusdem mensis hora decima matutina in Eodem Sacello Missa
Solemnis fuit celebrata. post Sacrum Io rogatus Est Pontifex in Festum
Conceptionis Beatæ Virginis. 2o habita sunt Comitia, in quibus Magister
le Rat Quæstor Fidelissimus, Venerandæ Nationi ad dictissimus et impensarii
parcissimus, Exposuit, En quo Sportula quinque assium prorogata fuit ad decem
numerum Clericorum qui nostris officiis deserviant valde multiplicatum Esse,
postulavitque ut velit Veneranda Natio numerum illorum Clericorum
designare, quo possit ipse aliquid certum et Sinum habere. audito æquissimo
Censore, re mitta in deliberationem, placuit quatuor tantum cum Sacristâ admittere
Clericos, qui Sportula donentur, illorumque Clericorum Sportulas in manus
Vigilantissimi Bursariorum Collegii harcuriani moderatoris remitti Singulis
distribuendas. atque ita a me Procuratore conclusum fuit. s.

Ingouville

Eodem die Declaravi Venerando Ordini die 2a hujus Mensis per accensum
publicum denuntiatum mihi fuisse libellum memorialem, qui vulgo dicitur,
Intervention, cujus Exemplar hic jacet.
Lecto coram Veneranda Natione libello illo memoriali, Magister Deschamps
Censor æquissimus alta voce reclamavit Se in hoc libello dictum Jurium vel
dictionem non agnoscere, accensum Suum in illo Scripsisse quidquid libuerit.
his dictis, nec hac vice Veneranda Natio illa Intercessione mota fuit. s.

Ingouville

Die 9° Ejusdem Mensis hora decima matutina apud Fratres Prædicatores Missa Solemnis de Spiritu Sancto fuit decantata.

Eodem die hora post meridiem prima in Sacello harcuriano prima Vesperæ fuerunt decantatæ ob festum Conceptionis Beatæ Mariæ.

Die 8ª in Eodem Sacello hora decima matutina Missa Solemnis celebrata fuit a Sapientissimo Viro Mgro Josepho Carolo Joly Socio, Doctore et Professore Sorbonico, qui post Sacrum laudes Beatæ Virgini Eleganti Stylo prosecutus Est.

Eodem die hora post meridiem tertia Secundæ Vesperæ fuere decantatæ. /.

Ingoult ~~Blé~~ - JG Chermette!

Die 11 Ejusdem Mensis Supplicationes Universitatis habitæ sunt. processum Est ad ædes Dei Sacras Sub invocatione Beatæ Mariæ in Collegio harcuriano. — intra Missam, Sacra Concio habita Est a Sapientissimo Viro Mgro Secondé, — Socio et Doctore Theologo, nec non Collegii Sorbonæ Præsaci moderatore vigilantissimo.

Die 16° hora Septima matutina in Justiniano celebrata Est Missa de Beata. post Sacrum habita Sunt Comitia Quadrumviralia, in quibus Magister Joannes Thomas Hamel Vir Clarissimus et celeberrimus humanitatis — Professor in Regia Navarra accessit Supplex pro munere Quadrumviri, qui, audito æquissimo Censore, in Quadrumvirum Electus Est. atque ita a me Procuratore conclusum fuit. /.

Ingoult ~~Blé~~ - JG Chermette!

2.° Domus a Magistro Le Sauvage Venerandæ Nationi testamento legata, sita in via vulgo dicta des Francs Bourgeois, ad forum Sancti Michaelis, locata fuit honesto Viro Natali Pruneau operis intestini artifici et honestæ fœminæ Margaritæ Renaud illius Uxori, mille et trigenta libellis per annum, in novem annos incipientes die 1.° Julii proxime futuri. cujus quidem conductionis — instrumentum lectum fuit a Notario et Subscriptum tum a me Procuratore, Sapientissimo Decano, multisque aliis Contribulibus, tum a prænato Pruneau præsente et acceptante. /. Ingoult ~~Blé~~ - JG Chermette!

Eodem die hora decima matutina apud Mathurinenses habita sunt Comitia Rectoria, in quibus audito æquissimo Censore 1.° rata et grata habuit Veneranda Natio quæcumque gesta sunt ab Amplissimo Rectore in trimestri Suo Magistratu, Eique sunt concessæ litteræ Commendatitiæ perhonorificæ; 2.° confirmatus Est in Quadrumvirum Magister Hamel matutinis horis Electus, 3.° Indultum Est — omnibus Supplicibus varia postulantibus; 4.° fasces Rectorii sunt prorogati Magistro Antonio Vicaire Eloquentiæ Professori in Regia Navarra. atque — ita a me Procuratore conclusum fuit. /.

Ingoult ~~Blé~~ - JG Chermette!

Die 31.° Ejusdem Mensis hora decima matutina in Sacello harcuriano missa Dominica Occurrentis celebrata Est. post Sacrum 1.° precus fusæ sunt pro requie — animæ Mgri Roberti de Valencour, Presbyteri, Sancti Marcelli Canonici. 2.° habita Sunt Comitia, in quibus visa consultatione data a Clarissimo Viro D. Paporet in Suprema Curia Patrono de testamento Sapientissimi Viri Mgri Le Sauvage Venerandæ Nationis quondam Decani ac de illa optime meriti, visis etiam piis dispositionibus testatoris, atque inter cæteras, prima, qua Jubet ut in Sacello harcuriano quot annis die 15.° Februarii Missa Solemnis de gratiarum actione celebretur pro incolumitate Christianissimi Regis nostri Ludovici decimi Quinti, lecto quoque testamenti Supradicti Secundo articulo, quo roganter Amplus Rector, Ornatissimi Procuratores quatuor Nationum, Meritissimus Syndicus et Fidelissimus Scriba Universitatis adesse huic Missæ Solemni precibusque Subsequentibus, auditus Est æquissimus Censor. re missa in deliberationem, Censuit Venerandæ — Natio

~~Blé~~ - JG /.

Natio 1° Standum Vte ultimæ testatoris Clarissimi voluntati, qua tenentur — Procuratores Syndicus et Scriba Amplissimum Rectorem vestæ rubeæ indutí — convenire, et è Collegio suo procedentem ad Collegium Harcurianum, et e Collegio Harcuriano ad suum redeuntem comitari, procedentibus octo bacultatis Artium Bidellis cum suis clavalis.

2° Nisi Procuratores et duo Officiarii Universitatis supradictis conditionibus satisfaciant, illos orbandos Vte Sportula dicta testamento. atque ita a me Procuratore fuit conclusum. /. Ingouville. HG Hesmilly!

Anno 1759 die Sabbati 13 Mensis Januarii hora septima matutina in Sacello Harcuriano Missa de Beato Hilario; Collegii Harcuriani Patrono, celebrata Et post Sacrum Magister Manduit Constantiensis supplicavit pro Regentia et Scholis, jure Magisterii Artium et designationis a Sapientissimo Viro Magistro Rollin Collegii Harcuriani Provisore Vigilantissimo, ad humaniores litteras in secundo ordine dicti Collegii docendas, loco Clarissimi Viri Magistri Joan Baptistæ Gardin du Mesnil Eloquentiæ Professoris in Eodem Collegio. audito æquissimo Censore, scriptisque instrumentis, re missa in deliberationem, unanimi voce prædictus Magister Manduit admissus Et in gremium Ven. Nationis. atque ita a me Procuratore conclusum fuit /.

Ingouville. HG Hesmilly!

Eodem die hora post meridiem prima apud Amplissimum Rectorem in Collegio Decodiano habita fuit Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis, in quibus quatuor supplices pro litteris Nominationis jure Magisterii Artium et Quinquennii, quibus audito meritissimo Syndico sua postulata sunt concessa.

2° Lecta Et descriptio Speculorum depictarumque tabellarum quæ habet Universitas in ædibus Academicis, vulgo l'hôtel de l'Université, eaque — descriptio cum ab Illustrissimo Viro D. Daguesseau illius domûs ad vitam inquilino, fuisset subscripta, ab omnibus pariter Deputatis subsignata fuit.

Lectæ sunt denique tabulæ tributi viritim impositi in singulos annos, gallice la capitation; eaque fuerunt ab Amplissimo Rectore subscriptæ. /. Ingouville

Die 29 obsetum divi Caroli Magni, translatum, hora decima matutina in Regia Navarra Missa solemnis fuit decantata, in fundatione Clarissimi Viri Mgri Cæsaris Egassii du Boulay quondam Universitatis fidelissimi Scribæ, pro cujus anima requie post Missam ad tumulum preces sunt persolutæ. /.

Die 31° horis matutinis Universitas cereos obtulit tum Serenissimo Principi Duci Aurelianensium, tum Supremis Magistratibus.

Die 1° Mensis Februarii Eadem Universitas Versalias petiit. Cereos oblaturæ Augustissimo Regi nostro, Augustissimæ Reginæ, Serenissimo Delphino Serenissimæ Delphinæ, eorumque dilectissimo filio primogenito Serenissimo Burgundionum Duci, et Illustrissimo Franciæ Cancellario. /.

Eodem die hora post meridiem prima in Sacello Harcuriano prima Vesperæ fuerunt decantatæ ob festum Purificationis Beatæ Mariæ.

Die 2° in Eodem Sacello Missa solemnis fuit celebrata hora decima matutina. post Sacrum Mgr Gaspardus Guillelmus Hamard Sagiensis supplicavit pro Regentia et Scholis jure Mgrii Artium et Baccalaureatus in Theologia. audito æquissimo Censore, re missa in deliberationem, prædictus Supplex admissus Et in gremium Venerandæ Nationis. atque ita a me Procuratore conclusum fuit /.

Ingouville. HG Hesmilly!

Die 3° hora decima matutina apud Fratres Prædicatores Missa solemnis de Mortuis fuit celebrata.

Eodem die hora post meridiem prima apud Amplissimum Rectorem in Collegio

Collegio Becodiano habita sunt Comitia Ordinaria Deputatorum Universitatis in quibus,
1° Iras accessive Supplices pro litteris Nominationis jure Magisterii obtinum de quinquennii,
quibus, audito Meritissimo Syndico, sua postulata sunt concessa.
2° D. Courchamps Procurator Formis in Castelleto Sacramentum prastitit inter
manus Amplissimi Rectoris.
3° Quod Juvati Universitatis Scriptoris officium inter manus Amplissimi Rectoris
pure ac simpliciter abdicavit D. Mercan ultimus illius possessor pacificus, in Ejus
locum substitutus Est D. Gilbert, conditionibus assuetis.
4° Egressis Decanis Superiorum facultatum, Procurator Venerandæ nationis,
illius nomine, communicavit Amplissimo Rectori, Ornatissimis Procuratoribus trium
aliarum Nationum, Meritissimo Syndico et Scriba fidelissimo, Exemplar testamenti
Mgri Le Sauvage, Consultationem D. Paporet in Suprema Curia patroni de illo
testamento, et Conclusionem Venerandæ Nationis latam die 31° Decembris anni
1758, quam inter manus fidelissimi Scriba remisit dictus Procurator, atque
declarationis sua actum postulavit. Lecta Est tantum suprædicta Conclusio,
qua valde offendit Procuratores alios et Officiarios, multumque reclamarunt,
invita tamen illorum reclamatione, res missa Est in deliberationem ab Ampliss
Rectore, et audito meritissimo Syndico, actus Venerando Ordini datus Est. atque
ita ab Amplissimo Rectore conclusum fuit. /.

Die 6° Ejusdem Mensis hora decima matutina in Sacello Harcuriano Missa
Solemnis celebrata Est pro piis Manibus Clarissimi Viri Magistri Francisci
Roussel Venerandæ Nationis Sapientissimi Decani. /. Dugout-Ma
G Hyvernille!

Die 12 in Collegio Harcuriano habita sunt Venerandæ Nationis per
Schidulam convocata Comitia Extraordinaria, in quibus Ego Procurator
Exposui, ut vobis Venerandi Ordinis satisfacerem, in Comitiis Deputatorum
Universitatis apud Amplissimum Rectorem in Collegio Becodiano habitis
die Sabbati 3° Ejusdem Mensis Februarii, Egressis Decanis Superiorum
facultatum, communicasse me Amplissimo Rectori, Ornat. Procuratoribus
trium aliarum Nationum, Meritissimo Syndico et Scriba fidelissimo unum
Exemplar testamenti Mgri Le Sauvage, Consultationem D. Paporet de illo
testamento, et Conclusionem Venerandæ Nationis latam die 31° decembris
anni 1758, quam inter manus fidelissimi Scriba remisi, remissionisq; mea
actum postulavi nomine Venerandi Ordinis. Lecta Est tantum Conclusio
suprædicta, qua mihi visa Est valde offendere Procuratores et Officiarios.
reclamaverunt enim non pertinere ad Venerandam Nationem testamentum
Mgri Le Sauvage secundum suam voluntatem interpretari, sibi leges
imponere, cæterosque Ordines et officiarios mulctare. invita tn reclamatione,
Res nostra ab Amplissimo Rectore missa Est in deliberationem, et audito
Meritissimo Syndico, actus mihi datus Est.

Post aliquot dies Constantissimus Germanorum Nationis Procurator me adiit,
postulavitque ut commodarem sibi Exemplar testamenti Mgri Le Sauvage,
et Consultationem D. Paporet, qua quidem instrumenta illi denegare non potui.
at vero dedit mihi Scriptum, quo testatus Est se a me accepisse hæc instrumenta.
Ea illa tamen postulatione judicavi cæteris Ordinibus duobusque
Officiariis mentem Esse litem nobis intendere.

his dictis postulavi a Venerando Ordine quid in illa occasione faciendum Esse
judicaret. auditus Est æquissimus Censor. Re missa in deliberationem, Censuit
Veneranda Natio 1° Standum Esse verbis testamenti Mgri Le Sauvage, quibus royantur
Ornatissimi Procuratores, Meritissimus Syndicus et fidelissimus Scriba Amplissimum
Rectorem convenire, Eundemque vestes rubras indutí tam Lundo quam redeundo comitari.
2° Integerrimum Venerandi Ordinis Quæstorem constitutas Ex fundatione Mgri
Le Sauvage Sportulas, omnibus et Singulis qui adfuerint, inter cantandum hymnum
Eucharisticum

/ G L.

Eucharisticum Te Deum, in Sacello ipso Harcuriano, pro cujusque dignitate Solutorum.
atque ita a me Procuratore conclusum fuit. S.

Ingout M. J. G. Kermilli.

199

Eodem die hora post meridiem prima Rector Amplissimus congregavit apud se in Collegio Bacodiano quatuor Ornatissimos Procuratores, Meritissimum Syndicum et Fidelissimum Scribam pacis inter Nationes restituendæ causa, de Conclusione lata a Venerando Ordine die 31 Decembris 1758, et communicata cum Amplissimo Rectore et Ornatissimis Procuratoribus die 3ª Febr. 1759.
Primum, declararunt Ornatissimi Procuratores Suos a Se convocatos Esse de prædicta Conclusione Ordines; Singulique retulerunt quid Illi a Sua quaque Natione deliberatum.
Ac primo quidem Mgr Peyrédieu Honoranda Nationis Procurator dixit Honorandam Nationem 1º vehementer improbare Conclusionem Ven. Nationis, cæpisse injuriosam Procuratoriæ Dignitati et Honorandæ Nationi, cæteris Ordinibus Academicis, Meritissimo Syndico ac Fidelissimo Scribæ: 2º vagandum Esse Ornat. Procuratorem ut ad Ornatissimum Venerandi Ordinis Procuratorem justas querelas deferat, quod Veneranda Natio illa Conclusione lata die 31 Decembris communæ caritatis, pacis, concordiæ et æqualitatis inter Ordines vinculum dirupisse judicatur; 3º nisi Veneranda Natio suam Conclusionem cassam irritamque facit, Solemne Sacrum in Regia Navarra, quam maxima pompa fieri potuit hora decima, pro Salute et incolumitate Ludovici 15ⁱ Regis optimi ac dilectissimi hora decima, pro Salute et incolumitate Ludovici 15ⁱ Regis optimi ac dilectissimi hora decima Esse celebrandum: 4º Si res ad amicam compositionem venerint, rogandum hora nona Esse celebrandum: 4º Si res ad amicam compositionem venerint, rogandum Ut Venerandum Ordinem ut una, quod hactenus factitatum Est, integerrimum — Quæstorem ab Harcuriano Sacro Eductum velit.
2º Dixit Ornatissimus Fidelissimæ Nationis Procurator a Sua Natione fuisse conclusum quot annis celebratum iri in posterum hora decima matutina Sue in Sacello Sacrum Solemne, quam maximo apparatu, pro Salute et incolumitate Regis optimi ac dilectissimi, Ejusque Successorum, quo die Eorum Natalis — celebrabitur.
3º dixit Constantissima Nationis Procurator a Suo Ordine fuisse conclusum 1º dari facultatem Ornatissimo Procuratori una cum cæteris Ornatissimis Procuratoribus contra Conclusionem Venerandi Ordinis jure agendi, si opus fuerit: 2º die 14ª Februarii Ejusdem anni celebrandam Esse Missam Solemnem in Sacello Collegii Longobardorum pro Salute et incolumitate Regis Christianissimi Ludovici 15ⁱ et finita missa decantandum psalmum Exaudiat cum hymno Eucharistico Te Deum.
Auditis tribus Gallicanæ, Picardiæ et Germaniæ Procuratoribus, dixit Magister Ingout Venerandæ Nationis Procurator Venerandam Nationem convocatam intra ordinem hac ipsa die, hora Sesqui decima matutina, Consuille 1º Standum Esse verbis testamenti Mgri Le Sauvage, quibus rogantur Ornatissimi Procuratores, — Meritissimus Syndicus et Fidelissimus Scriba Amplissimum Rectorem convenire, — Eundemque veste rubea induti tam Eundo quam redeundo comitari. 2º Integerrimum Venerandi Ordinis Quæstorem constitutas in fundatione Mgri Le Sauvage Sportulas, omnibus et Singulis qui adfuerint, inter cantandum hymnum Eucharisticum Te Deum, in Sacello ipso Harcuriano, pro cujusque dignitate, solutarum.
His auditis, dixit Meritissimus Syndicus non posse Se Universitati ac Venerandæ Nationi non gratulari, quod ex declaratione per Illius Procuratorem facta Infinitæ sint inter Ordines præclaræ facultatis Exoriendarum discordiarum causæ. duo nempe, quæ in Conclusione Venerandi Ordinis 31 Decembris proxime elapsi, cæteris Ordinibus displicuerant, hodierna Ejusdem Venerandi Ordinis conclusione sublata Esse; Itaque censere Se 1º dandum Esse Ornatissimo Venerandi Ord. Procuratori actum, quod nomine Nationis Suæ declaraverit ipsam stare intra verba testamenti Mgri Le Sauvage. . . 2º vagandos Esse Ornatissimos Procuratores ut hanc Venerandi

M. J. G. L.

Ordinis declarationem ad Ordines Suos quamprimum deferant, 3° ab Ampl. Rectore promulgatum iri, pro more, mandatum de Scriis Ludovicanis et Sacro Harcuriano; 4° rogandum ipsum Venerandi Ordinis Procuratorem ut Suæ Nationi honestissimas preces deferat, ut, quoniam Ejus Sacri Provisorem Harcurianum, Censores et Quæstores Nationum omnesque Venerandi Ordinis Baccalaureos a Venerando testatore præfentitos, participes Esse decreto a Se lato voluit, ne ab Eodem hebetum Senat in posterum integeniorum Universitatis Quæstorem.

Re in deliberationem mitta, rogatis dictisque Sententiis Placuit Standum Esse postulatis a Meritissimo Syndico. atque ita ab Amplissimo Rectore fuit conclusum et ab omnibus Subsignatum./.

Die 14 Ejusdem Mensis hora decima matutina in Regia Navarra convocati sunt extra ordinem tum Deputati, tum Adjuncti, Universitatis Solemniore habitu et ornatu. inde processum Est palatium Serenissimi Principis Aurelianensium Ducis, ad aspergendum aqua lustrali corpus Serenissimæ Principis Conjugis illius fato functæ./.

Die 15°, qui Natalis Ill. Regis Augustissimi, in Sacello Harcuriano, hora decima matutina, Missa Solemnis decantata fuit. adfuit more solito Amplissimus Rector, adfuerunt quoque veste rubea induti quatuor Procuratores Ornat. Meritissimus Syndicus, Fidelissimus Seriba et integeniosus Quæstor generalis Universitatis, cui hac vice primum Sportula trium libellarum Sicut cæteris Deputatis data Est, qd confirmatum et probatum fuit a Venerando Ordine in Comitiis Sabbati Sequentis, qui omnes tum quatuor Procuratores, tum tres Officiarii Amplissimum Rectorem tam Eundo quam redeundo comitati Sunt, Ex votis Clarissimi Fundatoris et Venerandæ Nationis./. Ingouville & G Chevrier

Die Sabbati 3ª Mensis Martii hora Septima matutina in Sacello Harcuriano Missa de Beata celebrata Est. post Sacrum habita Sunt Comitia, in quibus primo Notarius legit instrumentum conductionis renovatæ domûs Sitæ in via vulgo dicta Galande in Entremis ædibus honesti Viri Noel cultrorum Sabri, cum Viro honesto Petro Frappé Vitriario et honesta femina Maria Joanna Le Brun illius Uxore, quingentis et viginti libellis per annum, in novem annos a die 1° Octobris proxime futuri. quod quidem instrumentum tum a me Procuratore, Sapientissimo Decano, multisque aliis contribulibus, tum a prædicto Frappé præsente et accipiente fuit Subsignatum.

2° Veneranda Natio probavit Sportulam trium libellarum datam Suisse Magistro Hamelin Quæstori generali Universitatis, sicut meritissimo Syndico et Seriba fidelissimo, quamvis de Quæstore nulla facta fuerit mentio in testamento Mgri Le Sauvage. atque ita a me Procuratore fuit conclusum./.

Ingouville & G Chevrier

Eisdem in Comitiis Exposui Venerando Ordini æstimationem Juratorum Nunciorum Universitatis Esse antiquitus viginti assium; illam vero multis abhinc annis prolatam Esse ad trecentas libellas, quæ quidem Summa videtur immoderata, ita ut nullus se sistat ad petenda hæc munera; administratores Sodalitatis Divi Caroli Magni adiisse Amplissimum Rectorem, conquerentes se non posse sustinere impensas Sodalitatis Suæ. Instanter declaravi Venerandæ Nationi Singulos Deputatos placlara Artium Facultatis ab Ampl. Rectore rogatos fuisse ut negotium istud Suo quisque Ordini communicarent. audito æquissimo Censore, re mitta in deliberationem, Censuit Ven. Natio, nihil de isto negotio ratum firmumque in præsentia posse Statui, itaque nulla Casa fuit Conclusio./.

Eodem die hora post meridiem prima in Collegio Becodiano apud Amplissimum Rectorem habita Sunt Comitia Ordinaria Deputatorum Universitatis, in quibus octo Supplices accepere pro litteris Nominationis sure Magisterii Artium et Quinquennii, quibus audito Meritissimo Syndico sua postulata Sunt concessa. 2° Exposuit Syndicus Pergamenarium Universitatis Juratum nomine Denisse recepisse -

AGL.

recusasse a lite, quam jurati Universitatis Pergamenarii contra Communitatem Pergamenariorum pro duplici Suffragio susceperant, sique jura Universitatis deseruisse, et juramentum Universitati praestitum violasse. re in deliberationem missa, placuit enquiri instrumentum authenticum, quo de lite deserta constaret, ipsum ad proxima Comitia judicio vocari, et juxta leges Universitatis puniendum, si reus deprehendatur.

3° Quo se sistere supplices, nempe D. Claro Bidellus facultatis medicae, et D. Campville e Communitate Pergamenariorum pro loco Pergamenarii Universitati vacante per mortem D. Plett. audito Syndico, placuit nominari ornatum Gallia Procuratorem et fidelissimum Scribam, qui in ipsorum mores et probitatem inquirerent, et ad proxima Comitia referrent.

4° Quod dixerit Amplissimus Rector virum honestum majorem Universitatis numerum postulare ut Universitas accedat ad litem a se susceptam pro tuendis et conservandis juribus Majorum Universitatis Nuntiorum. audito Syndico, placuit ad eam litem accedere, ea condione ut litis impensae dictus Dñus in se suscipiat. Et ita super his capitibus ab Amplissimo Rectore conclusum fuit./.

Die 6° Ejusdem Martii hora septima matutina apud Mathurinenses habita sunt Comitia Deputatorum Universitatis ad aperiendum Rotulum more Majorum. in his Comitiis fuit Electus in Pergamenarium Juratum Universitatis Dñus Claro secundus salubernima facultatis apparitor, ornatissimo Procuratore Gallia et fidelissimo Scriba bonam de illo testimonium referentibus./.

Die 15° horis matutinis extra ordinem convocati sunt apud Amplissimum Rectorem in Collegio Beccodiano Deputati Universitatis in minoribus insulis. inde processum est ad salutandum Illustrissimum Gratiae Regii administrum de novo Electum. Ingoult-Bl. JG Chevrette!

Die 16° Supplicationes Universitatis habitae sunt. processum est ad Aedem Deo Sacram sub Invocatione Sancti Martini in Collegio Sorbonae Plessaeo, ubi Summo cum honore Universitas fuit excepta. antequam autem procederetur ad dictam aedem, in angulo apud Mathurinenses novem supplices accessere pro litteris Nominationis jure Magisterii Artium et Quinquennii, quibus audito rarissimo Syndico, sua postulata sunt concessa. 2° Vir honestus Dñus Claro Pergamenarius Juratus Universitatis sacramentum praestitit inter manus Amplissimi Rectoris./.

Die 23 hora septima matutina in Sacello Harcuriano Missa de Beata fuit celebrata. post Sacrum preces fusae sunt pro piis Manibus Clarissimi Viri Magri Joannis de Roüen, habitaque sunt Comitia Quadrumviralia, in quibus, antequam fasces Procuratorios deponerem, de tanta in me collata dignitate gratias Egi Venerando Ordini quam profui maximas, postulavique ut grata et rata haberet quae gesti in meo annuali Magistratu, litteras que Commendatitias concederet mihi. tum Magister Antonius Franciscus Dorne Licentiatus Theologus accessit supplex pro munere Procuratorio. Auditus est Aequissimus Censor tam de supplice quam de munere Quadrumviri. re missa in deliberationem, praefatus Magister Dorne Electus est in Procuratorem et postea solitum Sacramentum praestitit, rata et grata habita sunt quae gesti in meo annuali Magistratu, litteraque Commendatitia mihi fuerunt concessa, tandem pro more in Quadrumvirum unanimi consensu Electus sum, atque ita a me Procuratore fuit conclusum./.

Ingoult-Bl. JG Chevrette!

Acta et Decreta
Venerandæ Nationis
Procuratore Magistro Antonio, francisco, Andræa, Olivario Dorse Presbitero Bajocensi nec non Licentiato Theologo

a die 24ª mensis Martii 1759

Die Sabbathi 24ª mensis martii habita fuit apud matthurinenses comitia rectoria in quibus rata et grata habuit præclara artium facultas quæcumque gessit amplissimus rector in suo trimestri magistratu, ipsique eo nomine litteras decrevit honorificas. — confirmavit quadrumviros matutinis horis electos, supplicibus sua postulata concessit approbavit modum dirimendi varias rixas quibus in concertationibus publicis irrepserant, denique confirmavit fasces rectorios clarissimo viro Magistro Vicaire celeberrimo eloquentiæ professori in regiâ Navarrâ. dehinc ordinibus conclusit ampliss. Rector.

Venerandus ordo cui grates egi amplissimas eo quòd me suum procuratorem matutinis horis pro suâ benevolentiâ elegisset supplicibus indulsit exceptis duobus qui nomina sua in catalogis in tempore debito inscribere omisserunt. 2º non deliberavit de re quæ spectat concertationes publicas obstante scilicet æquissimo censore eo quòd ad comitia deputatorum cum sapientissimo decano non fuisset appellatus. 3º acceptam habuit observationem æquissimi censoris circa majores nunciatas, censuit que nominandos esse deputatos et elegit cum suis ordinariis deputatis magistrum Gigot celeberrimum philosophiæ professorem in Lexovio, et magistrum Sanson celeberrimum humanitatis professorem in regiâ Navarrâ qui rem illam maturius expenderent. dicta a me conclusum est. censuit pariter fidelissimus ordo eligendos esse deputatos pro academiæ et elegit. intercessit præterea gravamen ad sacramentum ultra admittatur nuncius principium. res majorum nunciatarum perperam fuerit. de hoc ultimo capita non concessit ampliss. Rector. Dorvaux

Die Sabbathi 4ª mensis aprilis in sacello harcuriano celebratum est de more sacrum de B. V. quo peracto bene precatum est piis manibus defunctorum contribulium

Eâdem die horâ 1ª post meridiem habitum est tribunal academicum apud amplissimum rectorem in collegio becodiano in quo 10 tribus supplicibus pro litteris nominationis sua postulata concessa fuere. 2º accessit M. Lambin supplex pro licentiâ aperiendi hâc in urbe padagogii sub clientelâ et patrocinio universitatis audito M. Syndico nominati sunt ornat. gallicæ et normannicæ procuratores qui de licentia et moribus dicti supplicis inquirerent. Dorvaux

Die 24ª mensis aprilis apud malthurinenses habita fuit Syndus academica in quâ post orationem amplissimi rectoris audito M. Syndico placuit præsentes universitatis beneficiatos ac præsertim vigilantissimos trium parochiarum pastores qui adessent laudibus extollere, excusatos habere qui de legitimâ causâ abessent, mulctâ vero academicâ plectere qui legitimam absentiæ suæ causam non attulerunt.

Die 9ª mensis maii post sacrum de B. V. habita fuit Dorvaux comitia ven. ordinis in aulâ collegii harcuriani in quibus 10 Antonium Bellanceusk sponsorem idoneum pro Alexandro Berglos secundo appellatore se dejicere a cautione judicio significavit. Lecto prius significationis libello, ac audito æquissimo censore discussionem hanc admisit ven. ordo et ita a me conclusum est. 2º audito ac approbato libello memoriali fidelissimæ picardorum nationis de re quæ spectat majores nunciatas statuit ven. natio in suâ priori conclusione lata 24ª martii apud matthurinenses Dorvaux

Eâd. die habita fuit ordinaria comitia deputatorum universitatis apud ampliss. Rectorem in collegio becodiano in quibus 10 tribus supplicibus pro litteris nominationis indulsit tribunal academicum. 2º auditis ornat. gallicæ et normannicæ procuratoribus qui et de licentiâ ac moribus M. Lambin inquirerent nominati fuerant, nec non audito M. Syndico dictum M. Lambin inter padagogos academicos sub clientelâ et

et patrocinio universitatis cooptari placuit. 4° novi articuli de solemni praemiorum distributione a sapient. superiorum facultatum decanis approbati fuere, huiusque conclusum ut suprema cuius authoritate confirmaretur; cum autem de hocce capite non deliberasset venerandus ordo absente scilicet aequissimo censore, a sententia abstinere mihi visum est. Dorneff

Die 5ª mensis ejusd. sacro peracto de S. Joanne ante portam latinam ex fundatione M. Joannis Vadelorge habita fuit comitia in sacello Hascuriano in quibus cum ex positis esset alexandrum desglos gravissimis detentum negotiis non posse nec munus sum adimplere, nec coram venerando ordini sistere absentiae suae rationem reddituum, aliunde cum dicissem dictum alexandrum desglos communis bonum quam maxime postulare ut aditus in normanniam quidpli gratificaretur Ven. ordo; re in deliberationem missa, audito prius aequissimo censore placuit venerando ordini 1° sumarum centum libellarum dicto alexandro desglos gratificari, 2° dilationem trium mensium ad suas res componendas ipsi concedere quibus elapsis de munere suo, ni ipse satisfaciat, dimoveri de facto censetur. 3° eligere qui per intervium vices secundi assessoris generalis substituum frigon pluribus tribulibus tum scientia tum moribus notum cum spe cessi succedendi priori ex duobus assessoribus recedenti et ita a me conclusum est.

Dorneff

Die 9ª mensis maii hora post meridiem 2ª habita fuit comitia extraordinaria in aula collegii Hascuriani per schedulam convocata in quibus 1° juramentum de more praestitit sebastianus frigon. 2° instrumenta ad cautionem quae obtulit sufficienta adnisit venerandus ordo ea lege ut tum pater tum matrilinium in solidum vades facti forent. 3° subjecit libellum supplicem quem M. Cochet ex rector supremae curiae porrexerat, quemque postea juridice immediate significaverat ampl. Rectori, ornat. procuratoribus, M. syndico et scribis proscribis academicis eo fine ut ulteriorem non sortiatur effectum decretum praeclarae artium facultatis authoritate supremae curiae confirmatum per quod fuit emeritorum privatum qui nullo libris vel ex beneficio ecclesiastico vel ex pensionibus beneficiariis fruuntur. auditâ prius lectione dicti libelli supplicis in deliberationem missi quid hac in re foret agendum, audito aequissimo censore censuit venerandus ordo nominandos esse deputatos et elegit M. dela Rue juris positum, M. Basset celeberrimum philosophiae in hascuriano exprofessorem emeritum, M. gigot celeberrimum philosophiae in lexoviano professorem, nec non M. sampson celeberrimum humanitatis in navarra professorem qui cum aliis nationum deputatis juxta praeclara artium facultatis statuta ac defendendo omnibus dicti magistri cochet ex rectoris actionibus intendant, et ita a me conclusum est. 4° sapientiae nec non prudentiae fidelissimis quaestoris M. le Rat permissa fuere tabellaria domus vulgo dicta du grandeur in via vulgo dicta du fouarre.

Dorneff

Die martis 29ª mensis octavam ascensionis domini in translatione capitis S. Ludovici post missam pro regnis anima M. Ludovici le Sauvage ejusdem Ven. ordinis decani habita fuit comitia in sacello hascuriano in quibus rectoris amplissimi Rectorem in comitiis deputatorum in collegio beccodiano notare nobis placuit litteras in quibus Magister cochet ex rector spectatae praestantiae erga se fidelissimi ordinis ratione se ab omni actione suscepta desistere profitebatur, haec vero litteras non habuisse ut instrumentum discessionis sufficiens omnes fere deputatos, eo quod actio juridice suscepta fuisset, ac consequenter placuisse dictum M. cochet inducere se simpliciter et juridice se ab omni actione retrahere; exposui votis deputatorum non annuisse Magistrum cochet, misisse vero tantum ad amplissimum rectorem scriptum

quoddam vulgo dictum la grosse libelli supplicis, quo visto censuisse deputatos rem
esse judicio rationum permittendam, hinc relatis missi in deliberationem utrum venerandus
ordo acceptum haberet hunccce dicessionis modum, audito aequissimo censore annuit venerand.
Natio, ad hoc ut litteras Magistri Cochet in acta publica prius relatas cum scripto vulgo
dicto la grosse in tabulis publicis universitatis asservandum, et ita ad conclusum est.

Dorneff

Die Mercurii 30a mensis maii adfuimus in aede sacra regia Navarra hora
10a Matutina ad sigillandum.

Die 16a mensis junii post sacrum de b. virgine habita fuit comitia venerandi
ordinis in Sacello Navarriano in quibus postquam retulissem quidquid actum fuerat in
comitiis deputatorum apud amplissimum Rectorem in re majorum nunciatarum, M. Le
Mat quaestor fidelissimus postulavit ut velit Ven. Natio definire quam sportulam
solvere debeat in generalibus universitatis supplicationibus, utrum scilicet pro aedibus
sacris vel pro itinere confecto duplicanda sit, re missa in deliberationem audito aequissimo
censore in antiquis usibus stetit ven. ordo, censuitque duplicandam esse sportulam quoties
procedendo vel forer urbis vel pontem praetexit universitas et ita ad conclusum est.

Dorneff

Die Martis 19a mensis junii processit alma mater academia ad aedem Dei
sacram sub invocatione S. Stephani de monte, prius quam procederetur, duobus
supplicibus pro litteris Nominationis, audito prius Mro. Syndico, sua postulata
concessa fuerunt. Dorneff.

Die 28a mensis junii hora post meridiem 2a in comitiis extraordinariis deputatorum
apud amplissimum Rectorem in regia Navarra audita fuit M. Chanelin integerrimi
quaestoris universitatis rationes, unanimitesque fuerunt probatae ab omnibus ordinibus

Dorneff

Die 25a mensis junii in festivitate post missam de Spiritu Sancto quam celebrandam
instituit M. Joannes De Rouen habita fuit comitia quadruanvirialia in quibus accessit
Supplex pro munere quadruanviri M. Lowal celeberrimus humanitatis professor in
Grassinaeo qui maximi voce quadruanviri electus est, solitumque praestitit sacramen-
tum.
Eod. die hora 10a matutina habita fuit apud Mathurinenses comitia rectoria in quibus
10 M. Lowel horis matutinis electus in quadruanviratum fuit confirmatus, 2o omnibus
supplicibus indultum est, postulavit autem ven. ordo ut scholares suos moneant professores
ut si qui in marbum inciderint, prius habeant litteras testimoniales a professoribus subsignatas
adire quae deliberant scribere codices philosophicos, quam immunitatem abnuere scribendi
a praelata astium facultate postulant. 3o rata et grata habita sunt quaecunque egerit amplss.
Rector in suo trimestri Magistratu, concessaque ipsi fuerunt litterae testimoniales. 4o censuit
praelata astium facultas senatui consultum circa publicas concertationes typis
esse mandandum, refrendumque esse in commentarios universitatis, censuit praeterea
irritam esse habendam ob quosdam errores compositionem graecam rhetorum; deoque
aliam scriptionem esse componendam. 5o approbata fuerunt quaecunque acta fuerant
a deputatis in re majorum nunciatarum apud amplissimum rectorem, venerandusque
ordo auditis rationibus quas habuerunt deputati redigendi pretium majorum
nunciatarum ad centum libellas per intestinum, ad sexaginta vero circites per abdicationem
acceptum habuit ut cautes ordines quidquid actum fuerat. 6o fasces rectorii prorogati
sunt clarissimo viro magistro vicaire celeberrimo eloquentiae in Navarra professori

Dorne

Die 28a junii post missam ex fundatione Magistri Joannis Desaulnieux
in aula collegii Navarriani habita fuit comitia quaestoria in quibus proposui-
mus novum quaestorem eligendum, an potius magistro Le Mat, si velit —

Illud munus prorogandum qui rei notitiam tanta sagacitate, tanta industria promovit
2° pro more appellavi quadrumviros probandis artium baccalaureis scilicet ex ordine
professorum Magistrum Chesnille, et Magistrum Moulien, ex ordine vero baccalaureorum
Magistrum Thesalde et Magistrum Ramard, deinde quadrumviros expungendis
fidelissimis quæstoris rationibus, ex ordine professorum Magistrum Chesnon et Magistrum
Aches, ex ordine vero baccalaureorum Magistrum Maintel et magistrum Vaultier. Debitis
omnibus audito æquissimo censore, prorogatum fuit munus quæstorium Magistro Le
Rat, gratiæque ipsi amplissimæ actæ fuerunt, confirmati sunt tum in examinatorem
tum in expunctorem quos appellavi et ita a me conclusum est.

Dorvaux

Die 4ª mensis julii in festum translationis beati martini horâ tertiâ matutinâ
habitum fuit sacrum solemne ex fundatione magistri martini Dumesnil. /.

Die ejusdem mensis in collegio justitiano audita probataque fuit ratio
fidelissimi quæstoris magistri Le Rat ejusd. collegii vigilantissimi moderatoris

Die 9ª habitum fuit sacrum pro more solito de B. Virgine.
eâdem die horâ post meridiem 3ª in tribunali academico pro litteris nominationis
duobus supplicibus indultum est. nihil insuper gravis momenti. /.

Die 30ª mensis julii in regiâ navarrâ adfuimus ad sigillandum /. — .

Die 2ª mensis augusti post sacrum de B. Virgine astitit supplex pro regentiâ
et scholis M. Jacobus Michael Meniese fuse magistrum artium nec non deligna-
tionis facta a celeberrimo viro M. de la Marre collegii corifopitensis primario
audito æquissimo censore, lectisque instrumentis, re in deliberationem missâ prædictus
M. Meniese, admissus est in gremium venerandi ordinis, eâ lege ut omni privaretur
suffragio, donec gradum baccalaureatûs in sacrâ facultate adeptus fuerit, deinde
solitum præstitit sacramentum.
iisdem in comitiis retuli Magistrum de la Fosse decanum venerandi ordinis quatuor
abhinc annis nullam sportulam a fidelissimo quæstore petiisse, licet pro suis infirmita-
tibus, nec non ætate divinis interesse non potuerit, ita tamen exigua esse reditus
familiares, ut inde plurimum sustentaretur illius conditio, si quod ipsi ex præsentis
contingeret postulabat. Demandavetur, re missâ in deliberationem, audito æquissimo censore
optatis meis annuit unanimi voce venerandus ordo, placuitque taxa supra centum
libellas dicto magistro de la Fosse gratificari, et ita a me conclusum est. Dorvaux
eâd. die horâ post meridiem 1ª habitum est apud amplist. Rectorem in Gymnasiis
tribunal academicum, in quo quinquaginta et novem supplicibus pro litteris nomina-
tionis jure magistrii artium et quinquennii portulata concessa fuerunt.

Die 14ª ejusd. mensis apud Mathurinenses horâ 9ª habita fuit comitia ordi-
naria in quibus 1° ven. ordo elegit et nominavit probandis artium licentiandis qui
designandi essent meritissimi cancellarii, scilicet apud B. Mariam M. Gigot Sorbo-
nicum nec non celeberrimum philosophiæ professorem in lexovio, et apud S.
Sorbonicum nec non celeberrimum philosophiæ professorem in lexovio, et apud S.—
genovefam M. Vaultier Baccalaureum 2° ordinis e sacra facultate. 2° e novem supplici-
bus tantum indultis scilicet M. Aubert Menil, M. Huet non admisit, eò quod nomen
suum in catalogis philosophorum inscribere omisisset, aliorsum eò quod non conveniissent,
ut ipsi notum faciant quid postulent; 3° in deliberationem missi quid censeret ven.
ordo de quodam examine apud B. Mariam habito in quo e tribus examinatoribus duo tantum
pro secundo examine sacramentum coram præclarâ artium facultate præstiterant; audito
æquissimo censore, censuit ven. ordo novum examen a candidatis esse subeundum et
ita a me conclusum est. Dorvaux
eâd. die horâ 1ª decantata fuit 1ª vespera assumptionis in sacello Navarrensi —

Die sabbathi 18ª quid. mensis horâ vª celebrata est de more missa pro requie clarissimi viri domini Magistri La Soudier in sacrâ facultate doctoris. —

Die vª mensis septembris horâ primâ ª vespere fuerunt decantatæ de festum nativitatis B. Mariæ.

Die 8ª post missam de nativitate B. Mariæ solemnem habita fuit comitia in sacello Sorbonico in quibus ratam habuit et confirmatam venerandus ordo electionem Sebastiani Frigon in secundum appariteurum factam die sextâ mensis maii et ita a me conclusum est Dorneff

Die 9ª mensis octobris processit academia ad eadem deo sacram sub invocatione S. Nicolai e — cadueto; priusquam procederetur supplicibus pro litteris nominationis audito prius Mesnil syndico postulata concessa fuerunt

Die 8ª quid. mensis habitum fuit de more sacrum de B. virgine.

Die 10ª quid. mensis horâ vª matutinâ in sacello Sorbonico post missam de spiritu sancto — celebratam habita fuit comitia quadrumvirialia in quibus Magister Samson celeberrimus humanitatis professor in regiâ navarrâ, in quadrumvirum electus est, solitumque præstitit sacramentum. Quid. in comitiis magister Derchamps æquissimus censor in pontificem in festum S. Romani et magistri archivi celeberrimum humanitatis professor in lexovio in oratorem investiendo pontifici in festum B. Mariæ fuit tabe concepta promore a me appellati electi fuerunt et ita a me conclusum est Dorneff

Eod. die horâ 10ª matutinâ apud mathurinenses habita fuit comitia rectoria in quibus unanimi — tantum e supplicibus indulsit venerandus ordo scilicet magistrum Duvard, alios vero remisit ad comitia censoria, eo quod æquissimum censorem non convenissent; 2º magistrum Samson in quadrumvirum matutinis horis electum confirmavit; 3º ratta et grata habuit quæcumque gessit amplissimus rector in toto suo magistratu, litterasque commendatitias concessit. 4º quatuor viri maximi concessa in rectorem amplissimum elegerunt virum clarissimum Danielem Gigot e venerandâ nationè licentiatum theologum, Socium Sorbonicum, nec non celeberrimum philosophiæ professorem in lexovio, quam quidem electionem summo cum plausu confirmarunt singulæ nationes; et ita a me conclusum. Dorneff

Die 11ª quid. mensis horâ vª matutinâ in mathurinensi conventu tribunal academicum sive ad confirmationem sive ad instructionem amplissimi rectoris.

Die 22ª quid. mensis in sorbonico sacello horâ post meridiem 1ª post las vespere de sancto romano 1º rogatus est publicus ab ornat. procurat. ut postridie sacra peragerent: 2º habita — sunt comitia in quibus accessit supplex pro regentiâ et scholis magister seignen suæ magistratûs in artibus et nominationis factæ a clarissimo viro Guillaud theologiæ doctore primario; audito æquissimo censore, lectisque instrumentis in gremium venerandi ordinis admissus est eâ lege ut omni privaretur suffragio donec gradum baccalaureatus in sacrâ facultate adeptus fuerit, et ita a me conclusum, solitum præstitit sacramentum. Dorneff.

Die 24ª horâ vª matutinâ habita sunt comitia censoria apud mathurinenses in quibus 1º supplicibus sua postulata concessa fuerunt; 2º electus est in æquissimum censorem magister Samuel celeberrimus humanitatis professor in Navarra, ipsique commissa fuit a magistro Derchamps archivii clavis. 3º fidelissimo scribæ concessum fuit in membranas idem jus quod habet rex christianissimus. et ita a me conclusum. Dorneff

Die 15ª mensis novembris in sacello sorbonico post sacrum de B. V. habita sunt comitia in quibus stetit supplex pro regentiâ et scholis magister columbus primarius sagicavis suæ magistratûs in artibus et baccalaureatus in sacrâ facultate. audito æquissimo censore, lectisque instrumentis admissus est et ita a me conclusum. Dorneff

Eodem die tribunal academicum habitum est horâ post meridiem 1ª apud amplissimum rectorem in lexovio in quibus septem supplicibus pro litteris nominationis sua postulata concessa fuerunt. 2º duo accesserunt supplices pro licentiâ aperiendi hac in urbe pædagogii sub clientelâ et patrocinio universitatis, audito æquissimo syndico nominati sunt ornat gallica et normannica procuratores qui de moribus et peritiâ supplicum inquirerent. 3º ingressi sunt viri clarissimi

Magistri De Loriese et vancellen Doctorem sorbonici; cum que locum capisset magister Loriese declaravit unanimi patrum sorbonicorum concursu nuper electum fuisse illustrissimum nec non reverendissimum christophorum De Beaumont parisiensem archiepiscopum in provisorem domûs sorbonicæ loco eminentissimi cardinalis Saulx de tavannes demortui, simulque tribunal academicum nomine domûs sorbonicæ rogavit ut pro more se conferret ad ædes sorbonicas ad confirmandam dictam electionem. cum itaque recessisset, re missâ in deliberationem ab amplissimo rectore assignatus est dies decimus nonus hujusce mensis quo tribunal academicum in ædes collegii sorbonici se conferret ad prædictam confirmationem.

Die decimâ nonâ hora post meridiem se convenit tribunal academicum in sorbona scholas extesiores, unde paulo post a bini doctoribus sorbonicis deductum est ad ejusdem sorbonæ collegium, ingredienti obviam prodiere quatuor ex antiquioribus sorbonicis ac prosecuti sunt ad aulam usque majorem in quam sorbonici convenerunt; cum vero archidiaconus parisiensis medius consedisset ad mensam oblongam in sede brachiata, secessit amplissimus rector cum deputatis sed statim revocatus sedit medius amplissimus rector. venerabilis vir magister regnault archidiaconus parisiensis legit contestationem tam suo quam mesdt. cancellarii nomine consignatam. Magister vero guesin magistrorum universitatis syndicus reclamavit ac pro retinendo et tuendo amplissimi rectoris jure legit exscripto contestationem. Lecta contestatione unanimi virorum clarissimum magister ribollier exorsus est orationem his verbis amplissime rector, ecclesiæ et academiæ procures honorandi tum et eminentissimi cardinalis Saulx de tavannes demortui, et illustrissimi archiepiscopi christophori de beaumont laudes eloquentes prosecutus est, et nomine domûs sorbonicæ postulavit ut electio illustrissimi prædicti virorum archipræsulis in sorbona provisoris confirmaretur. amplissimus rector dignitatis plenâ oratione idem testatus adquiescentem et postulavit a deputatis sub hâc formulâ, clarissimis utriusque ordinis procures postulata vobis ut hanc electionem confirmetis. primi dixere sententiam venerabiles viri archidiaconus parisiensis et meritissimus cancellarius, adhibitâ eadem formulâ, postea cæteri deputati tribunalis academici singulatim sub hâc formulâ amplissime rector, ecclesiæ et academiæ procures probo, laudo confirmo prædictam electionem et concludit amplissimus rector. —

Die jovis 29ª ejusd. mensis in collegio lexoviano ad fuerunt deputati hora undecimâ illustrissimum regii navarri ad ministerium salutatum.

Die 1ª mensis decembris horâ 9ª matutinâ celebrata est missa in sacello harcuriano riano missa debeatâ.

cad. die habitum est tribunal academicum in collegio lexoviano apud amplissimum rectorem in quo supplicibus pro litteris nominationis suæ magistris in artibus et quinquennii sua postulata jo concessa fuerunt. 2º auditi ornat. gallicæ et normanicæ procuratoribus qui ut de scientiâ et moribus duorum supplicum inquirerent nominati fuerant nec non audito merissimo syndico duos supplices inter scholares academicos sub clientelâ et patrocinio universitatis cooptari placuit. Dorne.

Die 3ª ejusdem mensis 2ª vesperæ in sacello harcuriano ob festum divi nicolai decantata fuerunt

die 6ª ejusdem mensis horâ decimâ in eod. sacello harcuriano missa solemnis fuit celebrata. post sacrum rogatus est a magistro aches celeberrimo humanitatis professore in collegio lexoviano magister Derchamps in pontificem festi beatæ virginis sine labe conceptæ.

Die 7ª hora decima missa de sponsa sancto apud prædicatores celebrata fuit.

cad. die hora post meridiem 1ª in sacello harcuriano 1ª vesperæ decantatæ fuere ob festum b. v. sine labe conceptæ deinde ornat. procuratorem rogavit pontificem ut postridiè pergeret.

Die 8ª ejusd. mensis missa solemnis celebrata est a magistro Derchamps qui post sacrum laudes b. virginis prosecutus est.

Die mercurii duodecima ejusd. mensis processit academia ad ædem de sacram sub invocatione sanctæ ursulæ in sorbona; priusquam procederetur supplicibus prolatitiis nominationibus audito prius mesdt. syndico sua postulata concessa fuerunt.

Die 16ª ejusd. mensis habitum est in collegio justitiano sacrum de b. v. post missam habitam fuere comitia [illegible] in quibus magister allain vir clarissimus ex ordine baccalaureorum 1º accessit supplex pro munere quadruennii, qui audito æquissimo censore

unanimi voce electus est electa a me conclusum. solitum prestitit sacramentum. 2o fidelissimi
questori magistri Ia Hap prudentia premissa fuit conductio domûs que sita est in viâ vulgo
dicta galande Dorne.

Eod. die horâ decima matutinâ apud mathurinenses habita fuit comitia rectoria in
in quibus audito aequissimo censore lecta lecta et grata habuit venerauda natio quamcunque gesta
fuit ab amplissimo rectore in trimestri suo magistratu, eique fuit concessa littera commen-
datitia per honorifica. 2o confirmatus est in quadruvirum magister alias hora matutinâ
electus. 3o omnibus supplicibus indulsit venerandus ordo. 4o fasces rectorii provocati
fuerunt et clarissimo magistro gigot philosophie professori in lexovio et acta ame
conclusum est Dorne

Die 23ª horâ 3ª in sacello haverviano preces fusæ fuit pro requie magistri roberti
De valcourt.

Die 5ª mensis januarii habitum est pro more sacrum de sp. s.

Eod. die horâ post meridiem iª habitum est tribunal academicum apud amplissimum
rectorem in lexovio in quibus supplicibus pro litteris nominatoriis pro magisterii
in artibus et quinquennii jura postulata concessa fuit.

Die 7ª ejusd. mensis in regiâ navarrâ ad primum ad figillandum.

Die 12ª mensis februarii tribunal academicum hora decimâ matutinâ processit
e scholis medicorum ad justa funebria que regi justa in basilicâ s. maria facta
fuit pro regia anima serenissimæ principis ludovicæ elisabethæ ducissæ parmensis

Die 15ª ejusd. mensis quinatalis est augustissimi regis in sacello haverviano horâ
decimâ matutinâ missa solemnis celebrata fuit. adfuit more solito amplissimus Rector
quatuor procuratores ornatissimi mensis. syndicus fidelissimus scriba et antegerinum quæstor.

Die 1a martii habitum est pro more sacrum de beata virgine quo peracto habita
fuit comitia venerandi ordinis in quibus pro regentiâ et scholis accesserunt supplices
pro magisterii in artibus et baccalaureatûs in facultate, audito aequissimo censore
Lecti que instrumenti ingressum venerandi ordinis admissi sunt ea lege ut magister
Jauchard sapientissimum decanum invisere et acta a me conclusum est solitum
prestitissent sacramentum. Dorne

t magister
Jauchard
ut magister
Jauchard
sr

Die 14ª ejusd. mensis cum omnibus ordinibus processit academia ad audiendo sacrum
sub invocatione sti sebastiani in collegio lexoviensi.

Die 21ª hora 2ª pomeridiana confirmavit tribunal academicum in pastorem ss.
cosmæ et damiani virum clarissimum magistrum de la Roue doctorem theologum a constant.
natione electum.

Die 24ª ejusd. mensis post sacrum de b. v. fusæque preces pro piis manibus clarissimi
viri magistri joannis de Rouen habita fuit comitia procuratoria et quadruvirialia in quibus virum
grati memoriaque ~~ordinis~~ animi sensus significavi, postulavique ut ratta et grata
haberet venerandus ordo quæcunque gesta in anno meo magistratu, litteasque
commendatitias concederet. votis meis annuit venerauda natio, fasces procuratorios in
clarissimum virum magistrum habet celeberrimum humanitatis professorum in
lexovio translatis, munusque quadruvirale detulit magistro maupas celeberrimo humani-
tatis professori in eod. collegio atque ita de hiis omnibus a me conclusum est

de loi
Dorne

Dorne

Acta et Decreta

Venerandæ Nationis,

Procuratore Magistro Nicolao Hebert

presbitero Rothomagensi et in Collegio Lexovæo Litterarum professore.

a Die vigesimâ quartâ Mensis Martii 1760.

Die 24to Martii horâ 10a apud Malturinenses habita fuit comitia rectoria, in quibus, — audito æquissimo censore, confirmatus est in quadrumviratum M. Marcus Marpeau in Lexovæo humaniorum litterarum professor; unanimi suffragiorum consensu fasces Rectorii prorogati sunt M. Tanneli gigot philosophiæ in Mazarinæo professori; indeque rata et grata habita venerandus ordo quemcumque egregiæ amplissimum Rectorem in suo trimestri magistratu, eoque nomine literas illi Decreuit gratulatorias; supplicibus omnibus indulsit, postulavit ut statis ab amplissimo Rectore habita, tum præsertim elegantissimum tum pregnans rerum gravitatem in commendatione Sparacelsorum artium facultatis inscribendæ. quod cui supplicat qui dubitet immunitatem ab onere scribendi postulatum sunt in forensitatis causa; cumque ordo venerandus consideraret esse decretum apud Sancti Petri hospitandi immunitatem non valituram in posterum nisi ab ipsis dies quo tabellarum fuerit à doctore medico supplicem in morbum incidisse et teneantur supplices ad proximam comitia subsistere, nisi medici testimonio certum sit eos morbi impeditos id præstare non potuisse; et ita omnes conclusum est. Hebert — J. G. Hermilly — Hamel

Die 4ta Aprilis habitum est tribunal academicum apud amplissimum Rectorem in Mazarinæo, in quo unus supplex pro litteris nominationis sua postulata sunt concessa. admissus est Carolus Gilbertus Imbert et is cui ipse sunt litteræ pædagogii sub clientelâ et patrocinio universitatis, audito prius deputatis qui de ejus gentilitâ et moribus rebus fuerunt. Hebert — J. G. Hermilly — Hamel

Die Aprilis 12a Sacrum des 03. v. des mors celebratum est.

Die 18a apud Malturinenses habita est academica sinodus in quâ laudati sunt præsidatus, tum majores tum minores beneficiati, qui propter legitimam causam absesse nuncialis sunt, excusati, cæteri academicæ mores mulctati. Hebert — J. G. Hermilly — Hamel

Die 30a maii Sacrum des 03. v. celebratum est.

Eadem die habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia apud amplissimum Rectorem in Mazarinæo, in quibus decreta supplicibus pro litteris nominationis sua postulata concessa sunt. admissi sunt supplices pro licentia exercendi pædagogii sub clientela et patrocinio universitatis appellati sunt consultissimi procuratores gallicæ et normannicæ qui de ejus gentilitâ et moribus inquirant. Lecta sunt litteræ ab illustrissimo viro comite de St. Florentino Regni administro ad amplissimum Rectorem datæ, quibus mandabatur ut amplissimus Rector inquirendo tum a gymnasiarchis tum ab aliis domorum academicarum præfectis, num in suis expellis habuerint nulla exigentia, hanc gradum candelabra Italia gradum generis gradisque divini cultus detrimento posthac ad arbitrium defuturi; placuit litteras illas in commentariis universitatis inscribi et amplissimum Rectorem scribere ad Rectores gymnasiarchas et præfectos domorum academicarum ut viro illustrissimo comiti de St. Florentin regni administro plenè satis. electus nuncius suffragiorum consensu vir clarissimus Lyerbier in supplicandâ causâ patronus in locum viri clarissimi Simon Jallo functi, ut unus esset è solito universitatis comitibus. Hebert — J. G. Hermilly — Hamel

Die septa apud eadem mentis celebratum est sacrum de b.to Joanne ante portam latinam.

Die 8a hora post meridiem 1a vespere decantatae sunt.

Die 9a hora 10a celebratum est missa solemnis ob translationem sancti Nicolai. post missam habita fuit vesperandi ordinis comitia, in quibus dixi, ad me relatum fuisse M. Hamelin Subtilissimum universitatis quaestorem postulasse a ven. ordine ut Jubere sibi vellet solvi ea loco quae sibi debebantur ab Alexandro de Roglos quondam venerandi ordinis apparitore propter tributum a singulis civibus virilim exsolvendum; cum neque de eo nomen nunc esset, neque de summa constaret vesperi ad proxima comitia rejecta est. Hebert

J G Hermille Hamel

Die 20a maii post quam bene precatum est piis manibus Mri Ludovici de Sauvage quondam ven. ord. Decani, habita fuit comitia, in quibus fuisset ven. ordo ut M.o Hamelin integerrimo universitatis quaestori solventur ea quae sibi debita dicebat ab Alexandro de Roglos quondam ven. ord. apparitore, propter tributum a vulgo dictum capitation, potestatem que fecit fidelissimo huic quaestori, ut rem cum integerrimo universitatis quaestore conferret et summam observanda ratione exigeret. et ita, audito aequissimo cantore, ames conclusum est. Hebert J G Hermille! Hamel

Die 7a Junii post sacrum de Sp. s. habita fuit ven. ord. comitia in quibus cum fidelissimus quaestor reliquas suas domibus v. ord. in via vulgo dicta du Fouarre, audito aequissimo cantore, petiit apposito deputatos qui cum solitis deputatis expenderent num respicienda foret an solum retractanda dicta domus et appellata sunt Mri de la rue et Morin. et ita conclusi.

Hebert J G Hermille! Hamel

Eodem die habita fuit ordinaria deputatorum universitatis comitia apud mansionem Rectoris in vicinio, in quibus concessae sunt litterae paedagogii Claudii Chemyère; quatuor supplicibus pro litteris nominationis hac postulata sunt concessa. deinde auditae sunt rationes quaestoris universitatis ad praesentia dictae universitatis pertinentes pro annis 1758 et 1759. quas a singulis ordinibus probatas fore

Die 17a quod mensis auditae sunt rationes integerrimi universitatis quaestoris Magistri Hamelin, unanimiter

ei possibatas fuerunt a singulis ordinibus.

Die 18. provisit almus parvus universitatis ad eam diu sacram sub invocatione sti Ludovici in insula;

privis autem, in angulo, duabus supplicibus, petitionis nominationis hac postulata sunt concessa. postea pro

factum est, audito mentissimo syndico, M.o actore in hac causa pro professori subsignandi litteras

testimoniales candidatorum magisterii in artibus, loco M.i de Signeux quondam collegii cognominatorum de

infirmitatis causa petitarum jussit, ita tamen ut a tribunali audientiae provideatur nec dogmata subsignatis de

eadem re controversia

Eodem die in regia celebrata hodie provisionis officium ad sigillandum.

Die 23a quidem mensis Junii post sacrum inquisitionale habitae sunt venerandae nationis comitia in

quibus, audito aequissimo cantore, unanimi consensu creatum vicit electus M. Asselin de vocabulo ad hac vicis

celebrandum professor. postea relati ad ven. ord. sum de duabus rationibus ad praesentia universitatis

pertinentibus pro annis 1758 et 1759 sum de rationibus generalibus universitatis abhinc triennio

quaestore M. Hamelin oblatis. circa rationes praemiorum universitatis, petiitque ut mos observandus

ordo ut essent per singulos expensi articulos de quibus ad hoc referrem ut inquirerentur num quid

eo impendi non possit imminui, nec hac praemiorum distributio gravior universitati accidat negotio

quae negotiatas summum non parum laborat. et ita ames conclusum est.

Hebert J G Hermille!

Eodem die hora decima apud mathurinenses grata et rata habuit venerandus ordo quaecunque

gessit am. fidis. rector eoque nomine litteras si dacus confirmatorias, confirmavit quadruvirum

more electum magistrorum de vocabulo supplicibus omnibus indulsit. prorogavitque rector amplissimae

ut deo dicendis antiquioribus comitiis libertas concederetur amigrandi licebit. et abinunque vellent

eodem signandi, ita tamen ut nullus alio possit quo suum alii concedere nominati sunt deputati qui rem

maturius expenderent et ad venerandum ordinem de commodo et incommodo hujusmodi licentiae referrent

M.ri de la rue in utroque; Jacobi Lentulus, Dagonneau professor emeritus, Asselin celebrandum in hac re vicis

professor et Dorne Lentulus theologus et improvisatus, et ita de his omnibus, audito aequissimo cantore,

concludi. Hebert J G Hermille

Die 28 post sacrum habita sunt venerandi ordinis comitia in quibus examinatores baccalaureorum
domus in artibus electi sunt Mri Io Moens celeberrimus grammaticæ in hac academia professor Monticen
sis et Richard baccalaureus theologi. gratias ego amplissimus fidelissimo questori pro virgilianâ
fagatelâ ingenti labore quæ per multos annos administravit, qui fidelissimus curator questor Mr
Lobet munificè confestim prorogatus est. nos verò suam gratâ animo memoriam hic questori
fidelissimo veneranda notis testabimur, ipsum duumvirorum libellarium summâ gratiâ prosequta est
postea nominati sunt examinatores qui rationes fidelissimi questoris audirent Mri de la Haye in utroque
jure licentiatus, magister in humaniora professor, Lovanii in Gymnasio professor et Buquet licentiatus
theologus. tandem lege excerptâ a me singulos exponi præcavorum nuncupatas articulos et
nominati sunt deputati qui perpenderent quid salvâ dignitate possit archiduci imponi in mensem
Mri Morin et Wray professores emeriti, Allais et 3 alii veteres baccalaurei theologi et ita, audito doctis
omnibus æquissimo curatore concludi. Hebert — J G Schmitter!
eodem die omnes deputati, convocatis nobis meis viris artes exercentibus dd. de Cannes architecto et Morin
pictorum structores, invisemus domum dictam Lapetit Can in via Stramineâ; facto examine, omnes
censuimus conficiendum esse a d. de Cannes libellum memorialem ad ven. ord. deferendum. —
Die quinti sequentis celebratum est sacrum de 3 a. visitationis. horis pomeridianis auditæ sunt
rationes fidelissimi ven. nat. questoris quæ an minutim probatæ sunt, residuum pecuniæ accepto
redit ad summam 3554ft 10 s 10 d quæ summa fidei Mri Lobet fidelissimi questoris
permissa. ita testor Hebert — J G Schmitter!

Die 6to eodem mensis Julii post missam translationis sti Martini habita sunt ven. ordinis
comitia, in quibus lecta, recognita et probata sunt quæ in superioribus comitiis acta fuerant
postea lectus est libellus memorialis D. de Cannes architecti de domo Dicta Lapetit Can. —
expectandum autem censuit ven. ord, porius quam quidquam statueret de reædificatione ædium
partium cum inquilino temporis spatium exacuisset, nisi periculum esset in morâ fieri quæ essent
mature opponenda. quæ in casu considerandum esse duxit, utrum minoris constaret an subeundum
oppotitis ædium reparatis, si quem pactus esset inquilinus dictas domus.
Hebert — J G Schmitter!

Die 9na Julii sacrum de 3 a. de more celebratum est.
horis pomeridianis habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia apud amplissimum rectorem
in quibus supplicibus pro litteris nominationis seu postulata sunt ea ipsa. fidem dedit academicus vir
clarissimus in superiorâ cursu profitens D. gerbier in bonum d. Simon Sato finato Charles, ut unus
esset de cohibio universitatis. præterea nihil magni momenti actum est.
Die 30a Julii omnes e tribunali academico deputati simul cum adjunctis majoribus insulis ornati
processimus ad ædes in quibus jacebat feracissimus de burgundionum ducibus princeps, comes
carolus audax, ipsius funeralem aquæ lustrali aspersuri. in ista cæremoniâ nonnihil contrarium
animadvertit antiquæ ritui aliàs observari jubet. de eo relatu ad ven. ord. qui mihi mandavit
animadvertit antiquæ ritui aliàs observari jubet. de eo relatu ad ven. ord. qui mihi mandavit
ut alios ornatissimos procuratores regiorum ut hac de re commentarios suos consulerent.

Die augusti secundâ sacrum pro more de 3 a celebratum est.
horâ post meridiem 1ma habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia apud amplissimum rectorem
in quibus duabus supra quinquaginta supplicibus pro litteris nominationis seu postulata sunt
concessa. postea visit amplissimus rector jus scholasticale academicos insignes à supremâ
Ducentâ curiâ, ut adversus privilegia flandrica, actionis subtilis in consistorio regio, a quo mons
statuendum erat ad quem perlaturus esset disputaturus res privatas litteras suas mota a scholastico quodam
de Mallainas. cum absisset ille scholasticus, socer, ipsius pacis rem incæptam in calliditate positam
J G S.

prosecuta est, intercedente suprema Dominorum curia, interdictâ etiam multâ quingentarum librarum
Sacer confugit ad illustrissimum gallicarum cancellarium, ut regium constituerem de judicio competen-
tia pronuntiaret: tum suprema Dominorum curia deputavit procuratorem suum catholicum qui
instaret ut res ad ejus privilegia quæ provinciales propugnare nunc et patronique universitatis
cathedras, rem dixit gravioris esse momenti quàm ut absque procuratore ad rem universitatis
esset intercessionem postulare. itaque audito merito syndico, placuit omnes universitatis
patronos convocari, ut pro rerum exitio de quo agitur universitas. quia verò pro rerum fuisset
in mora, constituit sancta et nobilissima Dominorum interponendi, si ita videretur patronis. et ita
conclusit amplissimus rector.

Die 7ª augusti deputati universitatis magnificis insultis ornati convenerunt in Sorbonam in de
progressi ad Scholas Sorbonæ interiores adstitere. Solemni præmiorum universitatis distributioni
unde habitum est tribunal ædificandum, in quo præsidet amplissimus rector apud hunc sederunt deputati de
more Duchy albâ amicto ornato assistendi catalogo distributionis præmiorum tum regis et
reginæ tum Serenissimi Delphini et Serenissimæ Delphinæ, rumve assistendi in posterum essent
hujusce catalogi et prorsus: versilla a quatuor procuratoribus eruditissimis regulæ ad ad
nationes.

Die 14ª augusti habita fuit apud mathurinenses prælectio de artium facultate comitia, in
quibus venerandus ordo appellatus a magistris procancellariis examinatoris qui vices
præsidum licentiandorum in artibus elegit et nominavit, scilicet apud Bituricam Mrum
Merlum de Divionensis celeberrimæ in Harcuria professorem et apud Bigorrenses Mrum
Maynes celebertinum in Lizieuse professorem et ita conclusit

Hebert — JG Schmitt!

Die 14ª h. 1ª cantatus fuit vespertinus de B. virgine in cælum assumpta.

Die 15ª missa de eadem celebrata est.

Die 30ª ejusd. mensis habita fuit in aula regia deputatorum universitatis comitia apud
ampl. rectorem. in his nihil notatu dignum actum esse renuntiavit nihil Mr Deschamps,
qui modo primo sedit.

Die 8ª 7bris sacrum de beata pro more celebratum est.

Die 7ª h. 1ª vespere

Die 8ª missa de beatæ virginis nativitate.

Die 14ª 8bris missa de S. spu more celebrata est.

Eadem die apud augustinianum rectorem habita fuit comitia deputatorum universitatis,
multa in his proposita fuere, nihil conclusum.

Die 7ª ad aedes Dominorum invocationem Sti Ludovici in Mazarineo præscripti alma parens
universitas.

Die 10ª 9bris prostare in habita fuit in Harcuria non ord. comitia in quibus electus est
in quadruennium Mr Deschamps licentiatus theol. alvis procuratoribus et ita concludi.

Hebert — JG Schmitt!

Eadem die hora 10ª apud mathurinenses, venerandus ordo grata et rata habuit quæcumque
gessit amplissimus rector in his trimestri magistratu et illi decrevit litteras commendatitias,
supplicibus omnibus indulsit. declaravit autem se impotentem non indultarium esse ita publicis

JSd

qui in catalogis nomen inscribere negligerint. confirmavit quadruumviratum creationis
hactenus electum. cum dimissis merentissimis Syndicis baccalaureorum non esse de rebus quotidianis
cognoscere. citatis quae statuta trium aliarum nationum, in quibus legitur, nos nunc intimum
primis typis mandandos et professoris munus; sessionem hac de re deliberaturi et statuit sequenti
ordini, in quatuor deputatis quos approbaverat et nominaverat die 23 julii, duos tantum
nominare eos professoribus, qui eum ad professoris emeritos gratiarum exercendi, subiicat
alios dignumve professorem emeritum et effectum designandi exhibentium in hac curia
philosophiae professorum. Fasces rectoris munimini quadruumviratus vacui amplissimo
rectori deinceps gerendi, gravi gratiarum actione et confirmatio. et ita de his omnibus cognitibus
a me procuratore conclusum est. Hebert J G Hermelink

Die 22a primo mane processi rectoris cantatur sunt.
Die 23a missa de sodem celebrata est nulla fuit concio, quia Mr. De Bose in decanato
professor qui beato romano orationem dictaturus erat panegyricam in mortem incidit.
Die 24a ejusdem habita fuit quadruumviratus comitia comitia, in quibus eligitur electus
est Mr. Dornedden licentiatus theol. et respondentis. cum quatuor vocat amplissimo rectore in oratione
quam habuit de maximo comitiorum, de negligentia et iniquitate horum docentium horum medicorum
in matriculis collegiis et deliberandum proponebat, quam de re academia non esset ut
comitia idcirco dilata sustineret omnia collegia imposterum minora, ut de negligentia horum
docentium horum studentes rectori deferebant ad tribunal academicum singulis trimestribus referendi
referrentur. audito amplissimo syndico, quatuor nationes in homines suos sessionis hac de re
Deliberaturi. ibi remanendo ordo, audito aequissimo censore, imposuit novos comitiorum hoc
ut deinceps omnia collegia, imprimis vero minora lectorum et de negligentia tum
magistrorum tum auditorum ad tribunal academicum singulis trimestribus referretur,
ut ab eo quod in ea academia esset decerneretur. et ita conclusit

Hebert J G Hermelink!

Die 25a ejusdem post sacrum de B. virgine habita fuit eam. ord. comitia in quibus eam exposuit eam
eam promotionem universitatis in loco longe ambitiosi ipsis quali si a eam ad tribunal magnum vellent
duplicati sportulas deputatorum in tribunali academicum, item ad quos tribus libellis sua libellos soluere
rentur: rogatus dictus quae sententiis, audito aequissimo censore, censuerunt omnes duplicati pro
sportulis, modo res universitatis postulantur et ea de re consulendum esse fidelissimum
universitatis quaestorem, ea tamen lege ut, si duplicatae sportulae deputatorum, ea quae
exigenti solet opponentibus nationis cuique amplissimus rector est tribuat, gravitas duplicatis
portio numerantur est. si vivis excessisse Mr. quillebrum baccalaureo, cuique sacrum
pro singulis tribulibus celebrari solitum ad diem sabbathi proximam quintam hujus
mensis praefixum est. et ita conclusit. s.

Hebert J G Hermelink!

Eadem die habita fuit comitia Deputatorum universitatis, quod magnificus rector in Medicinae in quibus lecta est epistola ab illustrissimo regii aerarii praefecto D. Bertin ad amplissimum rectorem directa, in quâ declarat mentem non fuisse augustissimi regis abolere privilegium quo viri omnes academici a tributo quod vocant la taille, immunes sunt. lecta epistolâ censuerunt deputati— hanc gravissimi momenti epistolam in commentariis universitatis esse inscribendam, ita ut hanc immediatè procederet ea quam ad clarissimum virum Mr. vicarium rectorem scripserat D. de Silhouette, cum esset regii aerarii praefectus, qua mantiabat subtractum vitio academicis— praerogativum privilegium, ut hic malo praesenti adesset remedium. Decreverunt insuper ut amplissimus rector cum minori, ut aiunt, comitatu adiret tum virum clarissimum D. Bertin regii aerarii— praefectum, tum item clarissimum D. d'ormesson, utriusque provinciae universitatis agratas actutas, quod in re negotia tam bonam operam navavissent. 2° probata est intervenisse— meritissimi universitatis syndici in causam quae pendet in Regio consistorio prosequendo jure fidejussoritatis a superiori diecembri currit impugnato. 3° concessa est intervenire universitatem in causam Mri de la Michaudiere graduati parisiensis adversus quemdam argentoratensis— academicae graduatum. De his omnibus, meditio prius meritissimo syndico, concludit amplissimus rector. tellor Hebert J G Wenzinger!

Die 15a febris postquam pro more praesentatum est pileis manibus Mri guillelmi Barnabis habita fuit eam. ord. comitia, in quibus unanimiter confirmata est conclusio lata die 6a hujus mensis circa incrementum stipendiorum in tribunali academico deputatorum, ubi dies respiciebat ad fidejuss. universitatis quaestoris in finis praesentis quia multum res academica inde damni patiebatur, quippe quae sint in optimo loco et ita concludi. f.

Hebert J G Wenzinger!

Die 24a febris in pervigilio Beatae catharinae cantatae sunt 10as vesperae.

Die 25. post laetum habita fuit eam ord. comitia, in quibus delegatus est Mr. Maitrel qui nimis baccalaureandorum in artibus expertum tentaret in locum Mri Carchand qui absens et non rediturus esse nuntiatus est; ita tamen ut, si rediret Mr. Carchand Magistratum sum retineat. Lecta, recognita et probata fuit quae à mense Julio proxima et statuta fuerant et ita concluditur.

Hebert J G Wenzinger!

Die 5a febris hora 10a vesperae de Beato nicolao cantatae sunt.

Die 6a febris festi nihil celebratum est de more missa de Beata et statim missa solemnis in festum sti nicolai.

Eadem die habita fuit eam. ord. comitia, in quibus delegatus est Mr. Maitrel qui nimis baccalaureandorum in artibus expertum tentaret in locum Mri Carchand qui absens et non rediturus esse nuntiatus est; ita tamen ut, si rediret Mr. Carchand Magistratum sum retineat. Lecta, recognita et probata fuit quae à mense Julio proxima et statuta fuerant et ita concluditur.

Eadem die habita fuit amplissimi rectorum in Medicinae ordinaria deputatorum universitatis— comitia, in quibus supplicibus indultum est postea supplere accessit pro uno è quatuor chartaceis— universitatis officiis. D. de saint Morin emeritus professor in medicinâ et abbatiae procurationem a filio suo missam, quâ dicto Mr. Morin facultas dabatur abdicandi officium illud quo fruebatur et quâ licebat tribunali academico ad— hoc officium hic abdicatum quem vellet promovere. postquam retulit de hac procuratione, abdicatione et de supplice Meritissimus syndicus, supplice admissus est postea meditata fuit ratione collegii St Michaelis a Mr. Morin dicti collegii sequestro ablatae et probatae fuit facta et etiam conclusio de supplicando spectabili omnibus in tribunali academico erogari solitis. Solus fidelissimus procurator dissentiit attamen non intercessit. tellor Hebert J G Wenzinger!

Die 7ma hora post meridiem 1a solemni vetita cantata 2a 3a vesperas de B. M. conceptione
postea M.r Dubois in Laurea celeberrimus humanitatis professor invitavit praedicem ut pothidie
prosequeretur

Die 8va Beatae Mariae sine Labe conceptae sacra, celebrata est missa solemnis. hora 3a vesperae.

Die 9na missa solemnis apud fratres praedicatores in via San-Jacobaea. adfuit rector, pro curatore majoribus
infulis ornati, syndicus, scriba et quaestor universitatis et praelata artium facultas.

Die 10ma processit alma parens studiorum universitas supplicatura ad adem Dei Sacram sublimi vectione
S.t cosmae et damiani. posita in angulo hyspiribus indictam est.

Die 16ta hora 7a celebrata est missa in Justiniano. quae missam habita fuit comitia quadrum
vivalia in quibus quatuor in electus est M.r Chanel celeb. humanitatis professor in regia
navarra. postea relati quae per acta fuerant in tribunali academico. tum fidelissimus quaestor
pluribus disseruit de domo dicta Les petit eau in via vulgo Desfosseux. deveritum est ut. d.
Les camus conficeret ichnographicam descriptionem et operum aestimationem domus readificandae,
quae descriptio perpenderetur a nominandis deputatis tum salubris tum nominatis in die vae —
Die 7ma mentis junii M.r Dela rue et Morin qui referrent ad nominandum ordinem interim
facta est potestas fidelissimo quaestori ut conficiendum curaret, siquid urgere videretur. et ita
concludum est.

Hebert — J G Hermelle!

Eadem die apud matthaeum renaud grata et rata habita fuit quae gessit amplus rector in suo trimestri
magistratu cujus litterae commendatitiae decretae fuit honorificentissimae, hyspiribus indictum est.
confirmatus est quadrennium matutinus horis electus M.r Chanel et postea rectoris amplissimus
rector Daniel gregot prorogati et confirmati fuit ita concludi Hebert

J G Hermelle!

Die 31ma octobris celebrata est missa procuratis animae M.ri Roberti Desvalencourt postellissimae
Lecta et recognita fuit quae superioribus comitiis acta fuerant et confirmata est unanimi voce
conclusio Die 16ta hujus mentis in Justiniano lata circa domum readificandam in via Desfosseux.

Hebert — J G Hermelle!

1761

Die 10ma januarii 1761 Missa de Sancta procuratore celebrata est. post missam in comitiis
rem ord. retuli quae acta fuerant in comitiis deputatorum apud me circa domum conflruendam:
Die quae a deputatis approbatum fuisse ichnographicam descriptionem a d. les camus confectam
et oblatam. quae descriptio ab omnibus probata est. postea deliberandum proposui quadnam tem-
poris spatium postulatores sibi ordo rem. ad operarios, ut justis solvendis quod pactis utribus
mercedibus solvi non potuisset pro operibus in dicta aedificatione conficiendis. unanimi consensu
decretum est, audito aequissimo curatore, postulandum esse hoc annorum spatium, pro quod
solvendus operarios, reditu cujus portionis, quidquid confectis operibus justis solvendum
superesset. et ita a me conclusum est.

Hebert — J G Hermelle!

Eadem die hora prima post meridiem habita fuit ordinaria deputatorum universitatis comitia
apud amplum rectorem in matutinis, in quibus hyspiribus pro litteris nominationis, indictum est.
postea lecta et recognita fuit quae superioribus in comitiis statuta fuerant decretum quod latum
fuerat de explicationis postulandum in tribunalis academicis comitiis singulibus distribui
solitorum interfuit. acutissimus fidelissimus nationis procurator et hoc intra octiduum actum
postulavit, quo justo concessus est. postea nihil actum est quod ad praelaturam artium —
sanctitatem pertineret.

Die 31 januarii Deputati omnes cum adjunctis convenerunt apud ampl. rectorem in mazari-
-neo, cui nomine ven. ord. paucis verbis gratulatus sum et cereum obtuli. inde progressi sumus ad
palatium aurelianense ubi ampl. rector cereum obtulit serenissimo regii sanguinis princi-
-cipi: tum primis supremarum curiarum parlamenti, rationum et subsidiorum praesidibus et
illustrissimo parisiensi archiepiscopo. hoc autem ordine processum est decani superiorum quae
erant facultatum adjunctos habebant ad laevam, ornati procuratores bini incedebant —
adjuncti pariter bini, nequicquam mussitante gallorum adjuncto qui volebat ut deputati omnes
ad dextram incederent, adjunctis laevam tenentibus. mos autem procedendi quem tenuimus et
qualem descripsi, saepe saepius usurpatus est et propter infularum similitudinem ratione magis
consentaneus videtur, ideoque eum retinendum esse duxi.

postea die 1a februarii, primo mane rectalias petiimus eodem ordine cereosque obtulimus
augustissimo et amantissimo regi, augustissimae reginae tum serenissimo delphino et serenissimae
delphinae et serenissimo burgundiorum duci: qui omnes academiam honorifice et benevole, ut
mos est, exceperunt, libentissimeque ampl. rectorem perorantem audierunt; cui deputati omnes
merito plauserunt propter elegantissimas orationes quas habuit tum ad regem et reginam
tum ad caeteros principes et magistratus. denique adiimus supremum galliarum cancellarium
quem parisiis non invenimus. ita testor ego ven. ord. procurator Hebert

— J G Lhermitte!

Die 2a februarii celebrata est missa de purificatione beatae virginis, post sacrum retuli
ad ven. ord. ea omnia quae supra descripta sunt.

Die 7a ejusd. mensis post missam de beata, pro more habita sunt ven. ordinis comitia,
in quibus lecta est operum descriptio et pretiorum aestimatio a D. Lecamus architecto confecta
circa domum aedificandam in via dicta du Fouarre. quae operum descriptio et aestimatio unanimiter
probatae sunt. grata pariter et rata habuit ordo venerandus quae gesseram, cum isti D.
Lecamus qui expenderet et aestimaret domum adjacentem domui ad ven. ordinem pertinenti.
audieram enim administratores rerum temporalium ecclesiae pagi vulgo dicti Rozai en
Brie velle hanc domum vendere, eo quod non possent ferre partem impensarum in-
constructione muri medii faciendarum et aliunde quod suam prae vetustate caducam domum
reaedificare per facultates sibi non liceret. hanc autem si nostrae adjiceremus, bene ven. ordini
me consulturum esse existimavi. verum cum hac de re apud me coram deputatis retulisset
D. Lecamus, hanc emptionem omnes improbavimus et rejecimus utpote quae onerosa magis
quam utilis esset venerando ordini. de his omnibus pro optima mea voluntate mihi
gratias egit natio veneranda, censuitque optime fecisse et commodis nostris inservisse
Deputatos, cum ab ea emptione abstinendum esse arbitrati sunt. postea indictus est dies jovis
Decimus hujus mensis, quo fieret sacrum pro refrigerio animae Mri petri Le Fevre
rothomagensis et ita de his omnibus cum venerando ordine, postquam auditus est aequissimus
censor, a me conclusum est.

Hebert — J G Lhermitte!

Eadem die hora post meridiem prima habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia
apud ampl. rectorem in mazarinaeo, in quibus supplicibus pro litteris nominationis indultum est.
postea accessit frater Dubac praemonstratensium fratrum collegii superior. obtulerat ampl. rectori
libellum supplicatorium adversus procuratorem dicti collegii qui recusabat reddere rationes coram
dicto superiore, contendens, neque ad superiorem, neque vero ad tribunal academicum, se teneri eas
reddere tantum coram suo abbate. quod tamen statutis et regulis dicti ordinis contrarium contendit.

et exigente regulae textu probavit superiori proximam diei. cum autem abesset
procurator nec absentiam suam amplissimo rectori magnificentissimo syndico excusasset,
tum pro more vocatus, cum non comparuisset, debitae admonitionis pro prima vice mora —
procuratorius M. postea statutum est ut magnificus syndicus ad omnes ejusmodi scholas scribat et
ejus autoritate faciat tribunalis academici decretum quo caveatur ne quem in suis
collegiis omnes et singuli recipi velint sine academico, et quo jubeatur ut retro minime —
academicos, si qui sint, antea profecta gradualia non gratis petant. Acta —
concludit amplissimus rector. verbum a me delectum est. ita testor Hebert

J G Hermilli

Die Jovis Duodecima observatis celebrata est missa pro requiescentibus more solito. Mr. pastor Leo
fecit rotthomagensis. post missam habita fuit venerandi ordinis comitia in quibus —
nemo nati sunt Deputati, qui operum adificandae domus descriptionem et aestimationem
domorum hic carum architecto ad hoc electo factam et adornatam cum operariis conjunctim
generis subsignarent, iidem quibus commissa fuerat cura eo omnia peragendi quae
ad dictas domus adificationem pertinerent, nempe ornatissimus procurator, superintend.
Decanus, aquisg. cancellarius, fidelissimus quaestor, Mr. Dela rue in utroque jure licentiatus
et in supremâ parisiensi curiâ causarum patronus et Mr. Morin professor emeritus.
praeterea placuit ordo venerandus ut in omnibus supplicationibus et quotiescumque
amplissimo rectori cum ornatissimo procuratore sive ad regem et reginam aliosque principes sive
ad Magistratus procedat gravem quae de causâ, nunc verbo semper, integros fasces —
gestent opponitorque, non secus eorum partium minime, unde fit ut fasces foris
nullo modo videantur. De his auditis aequissimo cancellario conclusi

Hebert — J G Hermilli

Die 16 febr. per mandatum amplissimi rectoris delignata celebratum est sacrum a Mr. Lud. Lesmerays
guardiano ven. ord. Seraph. fundatum ad gratias Deo agendas pro natalitiâ optimi regis Ludovici decimi
quinti. adfuit amplissimus rector cum ornatissimo procuratore &c

Die 17. apud matthurinenses habitum est tribunal academicum ubi celebrit amplissimus rector pro more —
mitraque aperit. audita Mr. Remi Autoreau causa totidem.

Die 8a martii apud matthurinenses celebratum est sacrum pro fidelibus defunctis in gratiarum
actionem Mr. venerandis pro quibus fieri fecerunt sub cancello ubi congregati fuere ordo venerandus,
rectori plaudentes Deo gratias referunt et orationi inclinati, Deus veniae largitor et fidelium, ut fecit —

Liber procuratorius fol. 149 recto. —

Ejusdem anni venerandus ordo probavit remissionem trium octavis Locationis —
in quibus Deo de la chaise, quam ipsi remittendam censuerunt, apud nos deputati, eamque
ratam habuit. praeterea quum primum subsignandae curabit operum descriptionem et —
praetiorum aestimationem a D. le Camus confectam ad constructionem domûs dictae Les petits Bs.
audito aequissimo cancellario cum omnibus concludi.

Hebert

Die 7a aprilis celebrata est pro more missa in hortensio post missam in comitiis Lecta et —
recognita fuere quae fuerunt a nostro generalio statuta.

Hebert

Die 10a ejusdem mensis altera pro more academica praesidentis processit ad aedem Dei —
sacram sub invocatione sti Jacobi ab alta passu. contemplanti processionis, nec typothe-
pro litteris nonnullorum jura postulata fuit concessa. Deo typographi sacram caturam academ
profitentur. testor Hebert

Die 7a martii hora post meridiem 1a habita sunt ordinaria deputatorum universitatis comitia apud ampl. rectorem in mazarinaeo. adfuerunt quatuor nationum patroni de consilio solito universitatis. coram iis lectus est libellus de privilegio ab utraque potestate tum ecclesiastica tum regali concesso Magistris regentibus, de quacumque sint facultate, percipiendi reditus canonicatuum seu praebendarum, licet in iis non residerent, exceptis tantum distributionibus ut aiunt manualibus et quotidianis. auditis nationum patronis, audito merit. syndico unanimi suffragiorum consensu conclusit ampl. rector quam primum recipiendam esse [illegible] nunc dicto privilegio standi: acta illius privilegii leguntur in libro procuratorio.

auditi sunt pariter patroni de casualibus obventionibus, quas debitas judicarunt a viro honesto D. aubert propter domum quam vendiderat cuidam nomine la roche. cum non solvisset ille la roche et fugisset, dictus dnus aubert fundum suum vindicavit qui per arrestum ad dominium universitatis applicatus fuerat. D. aubert non negabat deberi a fundo casuales obventiones, sed postulabat remissionem pretii concedi solitam iis emptoribus qui tribunal academicum adeunt ante emptionem. cum neque venditor neque emptor se sistissent sed emptio mala fraude solum ex parte venditoris celata fuerat, placuit de pretio nihil remitti; et ita conclusit amplissimus rector.

tum retulerunt patroni de lite quae accidit Mr vignaly doctor theol. contendebat de canonicatu sti Saturnini apud tolosanos cum graduato nomine dupont licentiato in celeberr. facultate tolosana. placuit non faciendam tertiam, novam oppositionem, sed a regio consilio postulandum communem praescriptam inter omnes regni universitates, ut graduatis parisiensibus jus sanum sartum tectum esse in eventu, aut inter seniores eundem si magister vignaly ad regium consilium provocaret. juxta quod audito merit. syndico conclusit amplissimus rector. deinde auditae sunt rationes fidelissimi universitatis quaestoris circa distributionem praemiorum universitatis anni 1760; quae ab omnibus probatae sunt. ita testor Gebert

Die 14a martii anticipata sunt comitia procuratoria et rectoria eo quod 24 incidit in festa paschalia. post sacrum habita sunt ven. ordinis comitia in quibus ego gratias ordini venerando quam potui maximas quod munus procuratorium tam propensa in me voluntate et tam unanimi suffragiorum consensu detulisset anno superiori dein exponendo sua me benevolentia prolatum esse; postea retuli quae in superioribus tribunalis academici comitiis acta fuerant. aequissimus censor nomine ven. ordinis mihi gratias egit et omnes grata et rata habuerunt quaecumque gesseram in annuo meo magistratu et eo nomine litteras mihi commendatitias perhonorificas decreverunt. tum dixi me non posse in comitiis rectoriis defungi munere quadrimestri juxta morem tempore antiquo pactum, postulavique quod illud munus mihi reservaretur ad comitia quadragesimalia proxima; accessit supplex Mr Le Moine litterarum in linguas professor celeberrimus qui ab omnibus quadrimestris electus est et sacramentum praestitit. postea accesserunt ex baccalaureis duo supplices pro munere procuratorio sibi Mr de la rue in utroque jure licentiatus et Mr Maitrel licentiatus theologus. quibus egressis, rem in deliberationem misit. cum de utroque retulisset aequissimus censor, sapientissimus decanus mihi fasces procuratorios prorogavit, ita tamen ut, si prorogatio locum non haberet, Mro De la Rue suffragaretur. octo cum sapient. decano prorogationi faverunt, sed cum non praevaluerunt, alii in procuratorem appellarunt Mrum de la Rue, alii Mrum Maitrel, exceptis tribus qui in suâ 1a sententia perstiterunt. denique facta secessione, cum aequissimus censor calculum iniisset, quatuor supra decem ex parte Mri de la Rue stare deprehensi sunt dum tredecim tantum Mro Maitrel faverunt. itaque Mro de la Rue suffragiorum numero

vincens, procurator venerabilis ut et ego procurator cum quatuor decim procuratoribus
conclusit. ad missam Mr. de la Rue solitum præstitit sacramentum.

Sebert

Sic quoad inscriptiones conclusionum venerandorum gymnasiarcharum et professorum
Latam die 25a 8bris 1760 in gratiam emeritorum, simul et conclusiones trium
aliarum nationum una cum arresto Supremæ curiæ dictas conclusiones confirmantis.

Louis par la grace de Dieu Roi de France et de Navarre au premier des huissiers
de notre cour de parlement ou autre huissier ou Sergeant Royal sur ce requis Salut —
Vous savez que vû par notre dite Cour la requête a elle presentée par les Recteur de
l'université, procureurs des quatre nations, principaux et professeurs actuels et emeritz des
colleges de plein exercice de la faculté des arts de l'université de paris, a ce qu'il plût a notre
dite cour homologuer les conclusions des dits quatre nations, savoir celles de la nation de France
du 30 8bre 1760, celle de la nation de picardie du 29 de dit mois d'8bre 1760, celle de la —
nation de normandie du 24 de dit mois 1760 et celle de la nation d'allemagne du 4 —
9bre 1760 pour être executées selon leur forme et teneur, en conséquence ordonner que
conformément aux dites conclusions, la pension que l'université a coutume de payer aux
professeurs emeritz leur sera par elle payée aux principaux et professeurs des arts qui auront
acquis la qualité d'emeritz, en quelque lieu qu'ils fassent leur demeure.
vû aussi les pieces attachées a la dite requête signée D. gigot recteur et Bailly —
procureur.
Ensuit la teneur des conclusions des quatre nations dont il question.

Conclusio venerandi ordinis

Die 25a 8bris 1760 extra ordinem habita fuit in harcurio comitia primariorum et professorum
venerandæ nationis per schedulas ritè convocata, in quibus Ego procurator exposui quas a —
Deputatis quatuor nationum apud amplum rectorem in Mazarinæo, die 14, 20 et 24 hujus
mensis peractas fuisse; dixique deputatos omnes, liberalitè hinc et inde rationum momentis,
visis insuper Supremi Senatûs decreto anni 1749, quo tempus emeriti consequendi in quatuor
nationibus ad viginti annos Laboris in uno ex collegiis pleni et actualis exercitii præfinitur,
unanimiter constitisse omnes concedendam esse omnibus emeritis professoribus facultatem et
licentiam præfatis emigrandi sive quocumque regni loco voluerint. Idem figendi, secundamque
ipsis obtinuisse degerunt rationum portionem annuis reditûs ex mutuatitiis emeritis debitam. —
Missa res in deliberationem, lectis confirmatis quæ conclusionibus die 1a junii 1726 et 2a julii
1729, quibus eadem venia emeritis concedituri, audito æquissimo curatore, omnes tum actu
regentes tum emeriti unanimes constanter quod a Deputatis peractum fuerat comprobaverunt —
concesserunt emeritis omnibus licentiam, ubicumque voluerint, commorandi, voluerunt quæ ipsis
solvi portionem emeritis debitam.
Decreverunt insuper ut, si imposterum præclara artium facultas hujusmodi licentiam subsequendam
judicaverit, revocari non possint ii qui antè subsecutionem in urbe jam nati essent; vocandumque
ipso impleto rectorem ut scivit hanc conclusionem meritissimo procuratori catholico offerre
Supremi Senatûs auctoritate confirmandam et ita omnibus a me procuratore et —
conclusum ut Sebert ven. ord. procurator Signé et g. l'hermitte decanus. —
hamel ven. ord. censor

Conclusiones fidelissimae picardorum nationis.

anno Dñi 1720, 23 martii hora post meridiem prima convocatis ad aedes scholarum nostrarum fidelissimae nationis procuribus, ego procurator exposui fidelissimae nationi aliarum nationum procuratores nomine suae nationis à me postulasse ut consulerem fidelissimam nationem, rogaremque ipsam ut definiret quid censeret de concedenda emeritis professoribus pensione annua quocumque degerent in loco — extra urbem. re missa in deliberationem, omnes unanimi consensu decreverunt concedendam emeritis professoribus solitam pensionem annuam debitam emeritis, sive degerent extra urbem in loco — provinciae et quocumque forent in loco; hoc longis durisque laboribus praemium et dulce senectutis solatium jure debitum esse et ego cum illis conclusi. Signé Gillon fidelissimae nat. proc. et au dessous ita testor L. Caron fidelliss. nationis procurator.

anno Dñi 1723 die maii 12a hora post meridiem prima extra ordinem celebrata sunt comitia in scholis fidelissimae nationis in quibus .... conclusum est ...
3o ... ut professorum emeritorum melior fiat (sors et conditio) si quis ex illis extra parisios commorari voluerit, non ideirco pensione sua spoliatur. Signé Wilasse procurator et au dessous ita testor L. Caron fidelissimae nationis procurator.

anno Dñi 1760 die 29 8bris hora post meridiem quinta habita sunt extra ordinem in scholis fideliss. nat. comitia in quibus, convocatis prius omnibus tum gymnasiarchis tum regentibus actualibus et emeritis fidelissimi ordinis a me lectae sunt duae conclusiones latae, prima, die 23 martii 1720, altera die 12 maii 1723 quibus facultas datur professoribus emeritis fruendi pensione annua quocumque degant in loco extra urbem parisios. quas quidem conclusiones, audito prius aequissimo censore, omnes unanimi consensu confirmantes censuerunt 1o iis standum et concedendum emeritis professoribus facultatem fruendi debita suis laboribus pensione quocumque in loco degere velint modo tamen ii illi non possideant beneficium aut pensionem ecclesiasticam cujus valor non excedat summam mille libellarum; 2o adeundum et enixe rogandum supremum senatum ut praedictas conclusiones sua autoritate munire velit; et ego cum illis conclusi. Le bon fidelissimae nationis procurator et vicaire fidelissimae nationis censor. —

Conclusion de la nation de france. —

Ce jourd'hui trente octobre 1760 a dix heures et demie du matin, Messieurs les principaux et professeurs tant emerites qu'actuels de la nation de france etant assemblés aux écoles de la ditte nation. Monsieur le procureur leur a représenté qu'il y avoit une conclusion du 15 may 1726 par la quelle les principaux et professeurs tant emerites qu'actuels de la nation de france etoient convenus unanimement de faire jouir de la pension d'emerite ceux d'entre eux qui ayant acquis cette qualité voudroient se retirer en province pour y fixer leur demeure, mais que les difficultés sur le temps de l'emerite qui n'etoit point alors uniforme dans toutes les nations suspendirent l'effet de cette conclusion, sur la quelle neanmoins Monsieur le procureur general du parlement donna ses conclusions aux clauses et conditions que tous les principaux et professeurs emerites ne pourroient jouir de la ditte pension qu'apres vingt années d'exercice dans un grand college, la quelle cesseroit des que quelqu'un d'entre eux jouiroit d'un benefice ou pension ecclesiastique au dessus de mille livres. —
L'affaire mise en deliberation par Monsieur le procureur et Monsieur fargault faisant les fonctions de censeur, entendu dans ses conclusions. — —

La compagnie a décidé unanimement qu'elle adoptoit la conclusion cy dessus du 15 may 1726 et qu'elle souhaittoit que la ditte conclusion fut présentée au parlement pour etre omologuée, afin d'avoir sa pleine et entiere execution, conformement aux conclusions de Monsieur le procureur général ainsi conclu par Monsieur le procureur le meme jour et an que dessus. signés Cafferel, de paris. Le clerc procureur de la nation de france. de la porte doyen de la tribu de Rheims. Mazeas soudoyen de la tribu de tours. J Mouton doyen de la tribu de Bourges; verin soudoyen de sens et fargault censeur.

L'an 1726 Le 15e may Messieurs Les principaux bachelliers et professeurs de la nation de
France assemblés a une heure après midi en ecolles de la dite nation Scitué rue des
Cordes . . . . .
En suitte en delle mouvement convenu . . . . . et que tous les professeurs actuels ne
seroient emeritez qu'après vingt ans, Les quels voulant se retirer dans les provinces
et y jouir des Messageries Le pourront sans difficultés. ainsi conclu par Monsieur le procureur
Le même Jour et an que dessus.
Je soussigné ancien procureur de la dite nation et censeur en charge d'icelle, certifie que
L'extrait cy dessus est conforme a l'original. Signé G Souchet censor.

Conclusion De la nation D'allemagne.

Nous soussignés procureur et professeurs de la nation d'allemagne fondée en l'université
de paris etant assemblés aux Collèges des Bayeux et d'Harcourt sur la proposition faite
dans les assemblées générales des Députés des professeurs des quatre nations tenues en
l'hotel de Monsieur grigot recteur au collège Mazarin, avons consenti que les professeurs
de principaux emeritez de la faculté des arts présens et avenir puissent percevoir la
pension annuelle de l'emeritat en quelque lieu qu'ils puissent fixer leur demeure: suppliant
nos seigneurs du parlement d'omologuer la présente conclution en dérogeant a la clause
du statut de la dite nation d'allemagne, chapitre dixieme article 4eme portés mainmenant:
fait a paris au dit collège Le 4 octobre 1760. Signé a Meagher procureur. J. Maydonock
censeur. nadat Soudoyer, cafforge.
Vû Le rapport de Maitre claude tudert conseiller; tout considéré, Notre dite
Cour a omologué et omologue Les dites conclusions des quatre nations pour être executées
selon leur forme et teneur; ordonne que la pension que l'université a coutume de payer
aux professeurs emerites sera par elle payée aux principaux professeurs des arts qui
auront acquis la faculté d'emeritat en quelques lieux du Royaume qu'ils puissent leur
demeure; sans qu'ils puissent percevoir la dite pension Lorsqu'ils jouiront actuellement de
plus de mille livres effectifs en benefices ou pensions par nous retenues sur benefices qu'ils
auroient possédés, en quel cas la dite pension demeurera éteinte. Et en mandons en outre
Le present arrêt a execution selon la forme et teneur, de ce faire vous donnons pouvoir.
fait au parlement Le 29 octobre de l'an de grace mil sept cent soixante et de notre
regne Le 46eme

Collationné Vernant

par La chambre

Basly Dufrane

Le tout copié fidellement sur Lexpedition en parchemin ce 3 avril 1767.

Hebert Expro[illegible]

Acta et Decreta Venerandæ Nationis

Procuratore Magistro Joanne Roberto —— De la Ruë Baccalaureo Theologo —— Et in Suprema parisiensi Curiâ Patrono. a die 14ª Mensis Martij anni 1761.

Hac die decimâ quartâ mensis martij 1761. In comitiis Venerandi ordinis, post sacramentum a me Joanne Roberto de la Ruë Constantino Fracandarino —— Roberto de la Ruë theologo, et in Supremâ parisiensi Curiâ patrono in matribus magistri Rectoris Ex procuratoris, per me Eodem momento procuratorium Nationis obeuntem, duos Venerandi ordinis apparitores Fusti sunt Clavas venerandi ordinis ad pedes procuratoris Depositas recipere.

Eadem die In comitiis Rectoris apud Mathurinenses, post orationem amplissimi Rectoris M.gri Danielis Gigot Methodicè ac sincerè Exponentis Res in suo trimestri magistratu Confectas et dispositas, præcipuè 1º Circa præjudicium quod graduatis parisiensibus generari posset, exhibita Evocatu, in quâ non Vignoles Vign. intervenit Universitatis Magr Vignoles Graduatus parisiensis victus ex Senatus consulto Supremæ Curiæ parisiensis per magistrum Dupont Collocandum graduatum. 2º Circa quod patronorum Academiæ Consilio agendum Incumbit tum ut tale præjudicium in futurum graduati parisienses non patiantur, quam ut Academia tueatur et vindicet erga professores facultatis artium privilegium Emptio vigiarum. percipiendi tempore professionis vectigal Beneficiorum Capellarum tam professoribus artium quam professoribus in theologiâ, Decreto fluxo Universitatis fidelissimus Magr Journeaux Libellum memoriales Elaboratum, et egregium Confectum. —— 3º Circa diminutionem Academicorum a 3de autem præteritam occasione Jubilæi sacri abeo vindicem et solutionis defectu ab Empore retractæ et sibi in diversis Universitatis Diversis brevibus causâ pluribus negotiis meminis momenti, Supra accuratissimè relatis a Magº Rectore.

postulatis ab amplissº Rectore Litteris Commendatitiis, auditis suppliebus et decisi meritissimo academiæ Syndico, Ledimisis nationibus deliberandis de iis ac de confirmationibus quatuor vicinarum matriculis Novis Electorum, Venerandus ordo propter Impedimentum Subsignatum Mathurinensium Ex auditis Constituentibus, Cæteris est in angulo Sinistro Sedis Rectoriæ. propositas res ab amplissimo Rectore. In deliberationem missi: audito æquissimo Censore 1º Censuit Venerandus ordo Gratas et rata habere —— quæcumque gessit amplus Rector in hoc trimestri magistratu, Litteras Commendatitias per honorificentissimas ei effle decernendas, et gratias amplissimas reddendas, ibidem per Elegantem orationem in Commentariis tam academicæ quam Venerandi ordinis describendam esse, gratias etiam habendas esse fidelissimo Scribæ Magº Journeaux *Vide fol. 178. de dicto Libello ab eo Confecto. 2º Confirmandam Electionem Magri Le Moyne in quadruum vicinum. 3º. Suppliebus omnibus Studentis et singulariter uni propter Commendationem. Expressam Magri Tingri illius professoris rationibus et momentis ad Superstitionibus Felicitatem et absque tali Subsignatione Consequentia. Testatum me Sigillum nostrum esse Datum A. procur.or —— 16 Kalendis Junii Tingot

Sti Belatis Sr Gymnasiis generalibus et tribus aliis nationibus assumptis, eodem modo
Conclusum est ab ampl.mo Rectore post sacramentum in mathesibus Sti a quadrimestribus
præstitum, ut electionis causâ profecti ad festivos, penitus post redirent, procedente
Mag.o de Moyne aliquo brevi et gravi oratione, Renuntiatus est electus et
prorogatus Rector Magister Daniel Gigot. Dimissis ordinibus, Venerandus
ordo, et aliique, iisdem Comitiis omnibus confirmavit amplissimi Rectoris
prorogationem, quod spectat ut ab isto tunc etiam debeat celebrari Divi festum
Sti Nicolai Translationis celebrandum fore postridie ff. mar. Trinitatis.
Tandem quo tempore confirmata est prorogatio a venerando ordine, ab eodem
Magister Hebert qui tam assidue et diligenter providit domus dictæ deputa-
-tus negotia, deputatus est, ut, cum aliis concurrentes, viam ac rationem
Construendam proponant et Kalendis Conclusum est + Dubarrell procurator
+ G Chastellet Ingout ff.
Die 29a ejusdem mensis prorogatio B. virginis Annunciationis, post primas
vesperas in sede Sti Sacramenti, Sti nominis Corpori a nemo retinendum esse
et alii Judicarent ad retinendum quid agendum foret, in casu quo professor
actu regens et possidens Ecclesiasticum beneficium, cujus annuus et certus
redditus excedit mille Libras, illud tempore professionis Resignat aut permutat
mediante annua pensione minore mille Librarum annui et certi redditûs,
Deinde lapso biennio tempore abdicat professionem, et pristinæ fieri
studii pensionis mentionem cum gymnasiarchis et professoribus actu
regentibus et cæteris, Ita placuit V. ordini, ut adproximam decimi primum
mensis aprilis a vesperis convocarentur generali. Dubarrell. procurator.
+ G Chastellet Ingout ff.
Die 31a ejusdem mensis, post Mandatum amplissimi Rectoris die 21a hujus
mensis, typis mandatum et ad idem relatum, exposit. Schedulas ab eo subscriptas et
et ad singulos Universitatis deputatos directas, habita est apud Mathurinenses
Synodus Academica ab amplissimo Rectore, sapient.mis Decanis Theologiæ
Juris et Medicinæ, et procuratoribus Venerandis perfectissimam, siebam
omnes qui expatriarunt Academiæ beneficia possidentes adesse tenebantur
Citati fuêre plures comparuerunt quorum sancti Andreæ de arcubus, et
sancti Germani cæterum pastores, sufficiente sanctorum Cosmæ et Damiani
pastore, absindè omnes Excusati plures Excusari sepser Lectores aut
alibi postulantur Coacto deffectum audito mentissimo Syndico,
Laudati fuêre proximi ; Excusationes proponentes Decanus Juris absentes
multâ damnati, per Conclusum amplissimi Rectoris, suffragiis
deputatorum Conformum : l. Dubarrell. procurator. Ingout ff.
+ G Chastellet
Eâdem die horâ decimâ matutinâ Amplissimus Rector, sapient.mi decani Theologiæ
Juris et Medicinæ, ornatissimi quatuor nationum procuratores eorum illorum
adjuncti quam trium decanorum omnes majoribus insulis ornati, cum tribus
universitatis officiariis et apparitoribus cujus liber ordinis Classas ultras
gestantibus, Electi apud aedes Rectorem in collegio Mazarinæo seu
Aquæ lustrali conspersus. Expectandum fuit, donec Senatus parisiensis,
Aqua lustralis dicti Burgundiæ. Camera computorum, et subsidiorum Curia simul officio satisfecerint,
Secuta est Universitas, Cujus egressum expectabant præfectus et Ædiles
urbis parisiensis idem officium præstiturî. D. Ch.

Comitia ordinaria Hyemalia

Die quartâ mensis aprilis habita sunt apud amplissimum Rectorem in Mazarinaeo ordinaria deputatorum Universitatis Comitia. Supplicibus prioribus nominationis jura postulata concessa sunt. Lecta Memoriali Reformis in domo academicâ viâ Universitatis ordinata, licit placuit nomine Academiae meritissimus Syndicus D. Bontemps, gratias actorus de dignitate quâ die 31. mensis maji Vrbs erat erga amplissimum Rectorem et Universitatis deputatos.

pro tempore ordinandis articulis annectendis per errorem Editis scriptas Legatur post sequentes.

Die 4ta mensis aprilis post schedulam generalem a meprimo apparitori Commissam hora sequi quartâ in aulâ harcuriana habita sunt Comitia ingressibus me et Magro Dorne Censore Excepto non adfuere Contributes alterius ordinis licit Convocati praeter professores et Emeritos, quorum tamen Officiabant sex aut septem.

Questionem de dicto casu die 29ta martii posito proposui, et de astantium consensu ad magnum Scabinorum Scrutinium remissi. Specialis Exponendae quod observationibus manu scriptis rem in utramque partem deducentibus Confecit. qua occasione a quibusdam observatum fuit, Contingere quandoque Ex eo quod Magr de Berre nuper in Collegio Mazarinaeo professor tempore professionis possessionem habuerit Canonicatus in Ecclesiâ Cathedrali Ambianensi, reditus quadringentarum supra dicto millia librarum, quem denique antequam professionem abdicaret Resignaverat, sed mediante pensione annuâ octingentarum librarum et nihilominus a tempore abdicatae professionis, ipse titulo Emeriti partem parem cuilibet Emerito Contingentem ex reditibus Huntiaturum percipere Intendebat. Ita ut ex hac parte, et ex pensione super beneficium reservatâ haberet annuum et certum reditum fortorum eo, qui a professore actu Regente percipitur. Re mea in deliberationem missâ et audito aequissimo Censore, adhuc in diversas sententias abiverunt: at juxta suffragia prae pluralitate, opinio Excedens Suffragia aliorum Sententia Ita ut diuturnitate necessaria non visa fuerit, Deliberatum fuit 1o quod a professoribus et Emeritis Ven.di ordinis postularetur a Do procuratore Catholico, ut Senatus consulto saltem in futurum provideretur abusibus qui ex eâ agendi ratione magri de berre Emergere possunt in praejudicium professorum et Emeritorum Academiae. 2o quod si Vltra Senatusconsultum ultum obtineri non posset nisi praevia protestatione contra solutionem si quae fuerit, et oppositione contra solutionem faciendam, hae protestationem et oppositionem viâ Judiciariâ faciendas et notificandas esse, fidelissimo quaestori reditus Huntiaturum percipiendi. Eo sine ut abipso nulla pars reditum percipiendorum a professoribus et Emeritis dicto Magro de berre solvatur et Ita a me procuratore Conclusum est. L. Delarues. procurator. Ingouville

Die Sexta Eiusdem mensis hora sequi quarta pomeridiana In Comitiis professorum et Emeritorum in aulâ harcuriana a me Convocatis per schedulas Vnicuique speciales, Exposui ipsis Videndum esse, quid, quomodo, et per quos agendum ad effectum novissimae Conclusionis. Quidam conquesti sunt, quod ipsis Convocatio ad diem vigesimum primum hujus mensis Martii non Innotuisset, et Contendebant de novo esse deliberandum. Tunc allata est Epistola amplissimi Rectoris unius et professoribus Ven.di ordinis, (qui ex voto Vendae nationis Rogatus fuerat permittere, et Magrum Hebert Exprocuratorem, ut his Comitiis adesset,) procuratori, decano, Censori et professoribus Vend.i ordinis Inscripta. Ea me aperta, per aequissimum Censorem Lecta fuit. Cujus tenor sequitur; Messieurs, L'Etat actuel

Dorne Do

Comitia Hyemalia post 1000tt.

Dorne

Donna sunto ne me permet pas de répondre a Lhommer, que vous m'avez fait de

m'inviter a votre assemblée. M.r votre procureur et m.r Hebert, m'ont fait part du sujet que vous avez proposer de traiter. Après y avoir mûrement réfléchi, je n'y ai rien aperçu qui puisse être un objet de délibération. Autre que quelques légères dimes [illegible], ainsi que de tous les professeurs de la faculté d'arts, je croirois en votre sagesse pouvoir la mandre inquiétude sur le parti que vous prendrez. Je ne doute point qu'il ne soit conforme aux arrêts du parlement, aux statuts des trois autres nations, et aux propres conclusions, je suis avec respect Messieurs Votre très humble et très obéissant serviteur Gregoire

Signé J. Grégoire Recteur 1.er avril 1761.

Deinde. Recitatum fuit. Senatus consultum die 29.a mensis decembris novissimi super Mag.o Hebert desiderato. At multis contradicentibus fuit senatus consultum hoc modo referri conclusiones Ven.di ordinis ita quod statuit emeritos gaisuros esse pensionibus emeritorum, nisi pensiones plus quam mille Librarum haberent ab ipsis retinuit super beneficiis quorum professionem habuissent. post varias observationes hinc et inde factas, placuit omnibus ut de novissima conclusione die prima hujus mensis deliberaretur. Audito aequissimo censore, omnes unanimi consensu censuerunt illam conclusionem fruitam fieri et esse habendam, quod ame procuratori conclusum est.

1.er avril fruita.

Deque de novo missi in deliberationem, Utrum professores tam regentes actu quam emeriti censerent ab ejicid agraduum esse, ne non obstante dicto senatus consulto providerentur quominus qui beneficium plus quam mille Librarum annui et certi reditûs tempore professionis possiderit, eligatur nemini earum partes fuisse persuasi, cum actu professionis abdicationem, beneficium illud resignaverit aut permutaverit mediante pensione aut redditu minore mille Librarum. Deliberaverant non obstitit aequissimi Censoris et nostra sententia. M.M. Hermette decanus, Ingout, Dagoumer, Geron, Roma — Vray, Rolland, Abelard de Vaulgenard, Hermette junior, decani, et Carmeline, nemine Vadecim. Contrarium. Via juris legitimâ eguidem esse ut per interpretationem ampliorem formarium dispositionis illius senatus consulti, quâ statuitur quod pensiones emeritorum non sint qui eum gaudent pensionibus plusquam mille Librarum super beneficiis ab iis antea possessis retentis, abusus procaveatur, et procedendum esse eo fine ut qui simul beneficium plusquam mille Librarum annui et certi reditûs pacifice possederit, non queat post abdicatam professionem percipere pensionem emeritorum a communitatibus provinciarum. Nec tam illud ante professionis abdicationem resignaverit aut permutaverit pro pensione aut redditu minore mille librarum. Contra. Nemo decem opinari sunt standum esse senatusconsulto Tesnier — M.M. Cachoux, Stampas, Hebert, Le Moine Louvel, Samson, Acher, Dubois, Le Mercier, et les Seigneurs, Janvier vel Judicâ — gaudin du mesnil, Hamel, et Mandeire. Recesserunt autem sine latis suffragiis M.M. pro M.r Durham in hoc anni 1717. Contradicentibus autem quibusdam, inea — re me procuratorem tanquam Baccalaureum Theologum, jus suffragii pro munere procuratorio habere, absque praejudicio juris mei nomine procuratorio, imo hoc sine salvo, pro bono pacis mentem meam titulo et nomine suffragii non exponens, fieri praefacierim fuisse et diversum fuisse, declaravi me ex pluralitate aliorum suffragiorum, contra meam mentem concludere, pro sententiâ sapientissimi decani. Et sic ame conclusum est.

Statim Mag.r Cahours et omnes alibi sententiae adhaerentes postulaverunt altum — juris ex hujusmodi concessum, tam suos successionis adversus hanc conclusionem quam suae procuratoriae, quod nullo modo de jure possibus et suppositis necessariis et facindis ad ejusdem effectum effectum sortiretur.

Ingout Declaravit procurator ut supra

Die secundâ mensis Maii 1761. post missam in sacello Sorbonæ, in Comitiis Venerandæ
Natio nationis, a me procuratore relatum est quod per Epistolam d. Le Gamus diei 19ª
mensis aprilis rem[anie]nsis ... pro absentiâ perbrevis quæstoris adsciscendi 20. hujus ejusdem
Circumscriptionem Domûs Sapientiæ mensis inscriptionibus faciendis, et tabulandis limitem dictæ domûs Sapientiæ scripserat ad
omnes deputatos, ut illis placeret nemini adesse; quod sabbathi 20ª ibidem expleti sit. Norm. et
Bonor. Consuetum. Cumdicto Le Gamus, pro v. Dñâ natione et Mag.ro Brin ecclesiæ parochialis Rotomag.
in Brevâ pastore nomine procuratorio dictæ fabricæ ejusdem ecclesiæ; cum hujus fabricæ arrestum
quod post diversas Circumscriptionum expartitiones dictæ fabricæ et collecti Turonensis
Communitas pluries contributiones in retinentiarum nostrarum sacrarium; denique quod
arrestum aut alius Actus Dñorum Dalbert vigore cessante, per quem officialis nuncupati Greffart
de Lieritonio relationem (procès verbal) deffectus hujus dominæ Constans renunciavit.
pro relatis Statim Mag.r de Gennes pro natione in Cathedrâ procuratorio sedens, assistentes
ut quam citius juridicè et legitimè illam dominam compellere ad præscriptum reparationis
suæ v. Dñæ nationi Circumscriptionum tam sacri domûs quam Domûs nationis. Tandem
per eam posset ab aliqua nominatum fuisse, qui cum d.o Le Gamus Circumscriptionem peregerat.
Quid quæ a d.o Le Gamus Redactus fuisset tres Actus, Unum duplicem cum illâ domûs
Tabellio Regiæ Sorbonæ Rolay in Brevâ; qui tres actus duplices eodem momento a d.o Le Gamus ad vener. nationem
Remboursement de 3000 par le Gd. Bursier
alter et exhibiti, per me et deputatos subsignati sunt, super subscriptionem faciendam a vicinis
alter hujus libri duplicis pœnis fidelissimum quæstorum remanias.

2º. fidelissimus quæstor Mag.r Le Roi Le Blanquam quæstorum præ manibus suis habere
Sex millia librarum Venerando ordini a Collegio Sarcyniano antea debitarum, versabit;
et adjecit exstare solutionem Collegium Sarcynianum, cui dimittendi rationes actus obligatorii, ut
certificatio v. ordinis scripsit; quod petebat et speravit ejusdem ut a Venerando ordine nullum
Patronus exigeretur ultra primam diem novissimi mensis aprilis. quod placuit Venerando
ordini.

Natura Sapientiæ Decanus Mag.r Chevalier postulavit ut exemplaria inventarii confirmia
Grammatica subscripta tam veteris consulti diei 29ª Xbris novissimi quam conclusionum, quæ
aliquo modo nostrarum scire D. nationis, sive facultatis artium spectant, sibi Examinatoris
V. ordinis extradare licere, et subjunxit negotium conclusionis diei ultra mensis aprilis
pertinere quoque ad Baccalaureos Venerandæ Nationis, solutionem quantum ejus negotii
respectu, ab ejusdem beneficiatis professoribus nequeat indebitari gradum; quoniam professores
Beneficiati in Reciguationibus beneficiorum, obtinere ea vi gradum et privilegia, quorum
Academia obtinuisse non graduatos gradualis assequuntur. Undepatris Sapientiæ decani
pertinent Inventaires Sapientiæ Libros nunc Contributes
motum ille, ut Contributes etiam non Regentes, aut Lauriti, hujus negotii participes
fierent. quâ data occasione a plurimis conclamatum est eâdem, aede pernoctato
Sapientiæ decani, unum et extemporaneum esse deliberandum. Itaque audito Mag.r Censore
qui unum obtinuit et Utraque vi deliberationem misit, Censuit Veneranda natio
pluribus Unanimiter, Concedendum esse Sapientissimo Decano suum postulatum.
Secundò Convocanda esse Comitia generalia Venerandi ordinis, ut Contributes
Etiam alterius ordinis quam Regentium et Lauriorum Universum, de negotio
supradicto cum Regentibus et Lauriis deliberarent, et pro majori suffragiorum
numero Ita a nec Conclusum est, Contra Rubricam Mathurinam habere
Magnas, Acher et de Seigny opinantem hujus negotio non admittendos esse
nisi Regentes et Lauriros, quare quatuor illi deliberarunt de conclusione in
hac parte facta inter Calvet [illegible] procuratores. Ingouville Secretarius

Sedicentes Jesuitas mercatores.

Quorsum 1°. Academiæ parisiensis fuerunt præoculis momenta habere quibus qui de Societate Jesu se dicimus, Jesuitæ appellari gloriantur, immemoresque esse et videri — Gradibus quibus eorum, quibus [illegible] Literæ Patentes die 15ª Junii 1603. et post illorum supplicationes tenatus parisiensis die decimâ tertiâ Februarii sequentis per modum provisionis, cum per probationem, et non absolute, et esse tolerandos — tenuerunt. 2°. ipsis ab anno 1603 [illegible] adspiciendum Domino Damours patrono Regis Catholici pervenante coram eodem senatu, eos mercatorum fecum cum Mercatoribus, et negotiatoribus, et aliis, — Notandum approbe Principes senatus Consulto sub magna Camera Regis senatûs die octavâ Julii mensis, juxta Domini Lepelletier de St Fargeau patroni Regii Catholici, illam societatem fine duo per Reposito generali damnatam fuisse ad solvendas plurimas Literas Commercii (vulgo dicitur les Lettres de Change) Tractas ex Insulâ Gallicâ, la Martinique a patre de la Valette ejus dem societatis — pro causâ negotiationum Mercium, et Tractarum multarum variarum summarum in franciam nostram, quas summas Remanentes in gallicâ Insulâ, pro servatis pacis Desarty ad quarum solutionem diversa erant, quin etiam prædictus generalis Reposito — vendere vellent, in præjudicium plurimorum Regni familiarum, cæpraelipue de causâ ab iis præscripta, quod, non probantibus Creditoribus patrem de la Valette ex mandatis et auctoritate Reposit. societatis generalis Gallicæ, illas societates ex — generalis non obligantes; de quâ Litis evidenti rem memoriales Libelli typis mandati ex parte Creditorum, et senatusconsultum postea describendum folio 1605.

Sportulæ in Exequiis ubi præsidium Regium nunquit

Eâdem die secundâ Maji 1761. habitâ est in Mazarinæo apud amplum Rectorem Comitia ordinaria Universitatis Deputatorum singulis 1°. Quinquennibus Comitiis de medio vectibusque ejus Comitiis Diebus supplicationum Universitatis, audito Nuncio Syndico Conclusum est eis decimas dandas esse vectibusque pro unoquoque trium Librarum eundem assibus. 2°. postulatum unius supplicis pro litteris nominationis ex quibuscumque ei concessum est. Conclusum est, quoties in Exequiis regum aut principum apud Sandionis nostri, Academia non debere præsidium Regium, præsidium Universitatis Deputatorum Universitatis et officiariorum pro prandii sportulam, scilicet in Exercitum distributione fieri consingit. Deputatus est deputatorum et officiariorum Universitatis Ordo, scilicet Rhedarum in quibus vehuntur. primas Quatuor, Syndicus Scribam et quæstorem Universitatis. secunda quatuor minores nationum præsidentes. tertia quatuor earum Majores. Quarta Medicinæ Theologiæ Bidellum, cum Bidellis facultatum Juris, et Medicinæ. Quinta amplissimi Rectoris ceteris deinde facultatum superiorum. Sexta quatuor procuratores nationum — Septima tres adjunctos trium facultatum superiorum. Octava quatuor adjunctos procuratorum nationum.

Jus Curruthi Manlycii

Circa jus de Curru Manlycii Jure Divis Amorvissimus quo Collegio Cholletensi et Justiniano per arrestum Consilii denegatum fuere, et proque in Collegio fortem Curriculi solitorum et alia fuit mentiones Cum in vedibus coram nonnullis Tribunalibus. Negotia hæc ab amplo Rectore exposita, Rectum vocatis Syndicis Notariis, qui — qui Rectoris illud arrestum Contra Manlycii Collegium Cholletensium et Justinianum Superiorem Mag. Nicolaus de Lemoon Tu Superiorem fuisse Vius et patronus Universitatis qui negotiis ejus favet perpensis et consideratis, unanimi sententiâ quæ sum pro illis — aperuit. Vadæ Conclusum fuit nihil ab Academiâ fieri posse, quæ sum pro illis — Collegiis Damnatis, nonvenerat, et arrestum typis mandatum non fuisse, sed Suis medicis quadam superfluum exemplo arresto Excommunicationis, quibus fieri posse ut minor summa solveretur. quod ipsis relinquendum erat. Verum quod alias Collegia damnum ejus nomine Rectoris amplissimi et Academiæ ad petitum supplicant, novis medicis et monumentis subitum, ex fuit ut primum mandatum

Injurias Tollerentur, et deinde si fieri posset, ita Collegia, si fieri posset, abire omnes
Nationis Vadiarentur.

Lecta est Libellus memorialis, cum Epistolâ quibus Rector Universitatis Gadunensis Angebat
Vniversitas Gadunensis. et ipsi Subscripsit Academia parisiensis in Regnis Vniuersorum Senatus Consultum Abhominabile
pro Insigniore Gradu alio, adversus Reuerendorum Fratrum Capitulum Ecclesiæ Sancti
remuneratio super registrationem factam ab assignatione Graduatis Cedulis exeo quod ante
sine remuneratione, Specialiter illud Comitium voluntarie et libere Graduatorum
Graduato in manus Graduatis effectato. Re matutinis Euchariâ, Sanctissimum missæ
Cantus, Vesperis Sanctissimum N.ri Redemptoris nihil ab Academia fieri potest ad finem usque Cadauensis
prædictorum.

Dies quartâ Ejusdem mensis Maij 1761. Deputati Vniuersitatis per Scholas ad amplissi-
mum, Reuerendissimum, Magnificum, Eruditum, Consecratum in Collegio Matherinæo Conuocatum, nihilo
minus Magnum, Ritumum, Magistratum regia mandata ad Academiam delferentem. Hinc Vndecimâ
matutinâ celebrem Diui de Deum Ritumum Magnum Magistrum. Exhibuit regis Epistolam,
traditam ab ipso scriba Vniuersitatis, atque ad amplissimum Rectorem diuisa, ab eo fuit perspectâ
altâ voce lecta et aperta. Iurauit eam recipere, scribæ, et absque mora ad Academiæ
Guntrici Regis Mandatum esse ut illa, de more, ad Serenissimi principis Burgundiæ
filii, Ducis Delphini et Delfinæ Nuptialis die vigesimâ, secunda nouembris mensis,
Martij, Exequias in Ecclesiâ abbatiali, S.ti Dionisii die septimâ hujus mensis adesset
omnia perpetua cum et singulæ nouissimi Volumine actorum Vniuers. de nationis
folijs 216.to et 225.to, quæ videndæ cum Comes tamen discrimine quod primus præco
Nam adesset Magni Magistri Vniuersitatem compellauit his verbis Nobis et
Nominibus præsentes. post
post D.s Dionisium Ecclesiam compellatis: Nam omnes apparitores quibus quidem die, secundâ hujus
mensis de mandato Deputatorum et Scholarum ex differentium præscripta fuerant, declarata
fuere, mandando eos, ne ipsi apparitores, ibi vbidas Elegerent et patronum prius quam
amplis.s Rector et omnes Vniuersitatis deputati in Vbidas suas descendissent.

Die Martis quintâ ejusdem mensis hinc septimâ mensis in Sacello Collegij Lexouiensis
celebrata fuit missa pro requie animæ Magi Ludouici Le Lauenger quondam Vener.di
ordinis Decani.

Die Sextâ post missam pro magro Francisco Vadeborge, subscripsit et in Comitiis Vniu.de
nationis prorogauit Conclusionis pro Tribus annis Domum Vniuers.de nationis dictæ de grand Rue
viâ Straminea a Mess.rs Binois et Caillard occupata et occupanda.

Die Septimâ Septimâ Amplissimus Rector, sapientissimi Decani, procuratores ordinarii Cum
adjunctis, Syndicus, scribæ et quæstor Vniuersitatis, omnes suis Insignibus Ornati, Cum
omnes apparitores et Bedelli ornatissimæ Facultatum et Nationum suas gerentes Clauas, Cum
Cursore Vniuersitatis Laudabissimum Regis professionem ex ordine quo supra scriptus est
ad Exequias Ser.mi Regis Ducis Burgundiæ et in Conventum Visitationis B. Mariæ
quod Domus ac magistro Ritumum Vniuersitatis designatæ erant Descenderunt. post hoc
Venerabilem. hinc ipsâ die ad Basilicam abbatialem Monachorum S.ti Benedicti
processerunt, præcedentibus apparitoribus Cum fascibus aureis, amplissimus Rector
præcedebat. Magr Guerard et Decanum Ille vicedecanus sacræ facultatis sic sunt
adjunctus. Decanus Juris Cum suo adjuncto, Decanus Medicinæ autem Cum suo, tum quatuor
nationum procuratores Primi, tum quatuor eorum adjuncti etiam primi, Denique
Claudebant agmen tres Vniuersitatis officiarii, Majores Syndicus, scriba et quæstor;
Considimus a sinistra parte Chori S.ti Dionisij. in quatuor sedibus ultimis tam
ingressionibus quam regressionibus Immediate post parlamentum Curiam pro eunque
more; Stetere post altarium illius Curiæ Senatores. Idem amplissimus Rector

Jus Electorum Municipii

Letteræ Vicitatis aquensis

Epist.æ Vnivsitatis Zamoscii.

Jesuitarum Cursus.

Jn sede abbatis S. Dionysii et tres dictarii succedunt versus portam quæ ducit ad Chorum
E. navi sinistrater. Ante illos quatuor procuratores omnium nationum in campo
Intermedio positi inter sedes reponuntur et superiores. Supra ambos illos quatuor
Superiores occupabant adjuncti tres facultatum superiorum, quorum unus ex adjunctis
procuratorum, quorum alij tres adjuncti tollebant querelas super, nominum in plano
positam: prope archidiaconi et sedibus officialibus tres nuncij, totidem officiarij, ne ho-
minum ordine ab his locis se separarent. Expletis peractis Jovâ quintâ proximâ E. Chori egressi sumus
post curiam pontificiam, non diutius staturus qui ordinem nostrum sequeretur
sed tabernam quo sibi rerum curia exibat. ex eo quod proximâ sumus Curia
mansuram, Cathedralem et Electoralis sedis E. Chori sine ordine inter se
servato discedebamus. præcedentibus apparitoribus et ordine quo venerabamur
respecti sumus in Concertum supra dictum, ubi depositis nostris insignibus
Ego et Magr Sebur adjunctus meus, jure decimo Vener. Doctorum nationis appariturus
patronis petiimus. Dihathm. procurator. Ingoldstt.

Die Decimâ. Sextâ Episcopalis mensis Maij 1761. Extraordinarium deputatorum
Vniversitatis apud Amplissimum Rectorem in Matriculâ Comitia habita sunt
conscripta per schedulas ab ipso die more subscriptas. 1°. Lecta est et approbata Libellus
Supplex nomine Vicitatis Regi obtatus dilucidè et gravibus exaratus et Magr. Dn. Jacobo
eo fine ut Collegiis foreusem, curiositatum et alia de quibus supra fol. 174 v°. additio
jure Electoris municipii. Ubinam declaravimus, et hucusque per modum provisionis in eorum
Pedibus tollerimus manuum injectiones, quam Libellum amplissimus Rector sedulissime ad
dum, Bertuni Radicium Regiorum Catholicum præfectum retulit
2°. Tres Epistolæ ad amplissimum Rectorem et ad Vniversitatem scriptæ et variis Regiorum
Electorum per curiam ab eo commissis sunt fidelissimo scribæ ut legerentur. —
Prima ab Aquensis Vicitatis Vniversitate postulante apparitorem supra hanc illi subveniretur
ad obtinendam ab Dn. Francisco Cancellario et Deputatum datæ Vniversitati Aquensi debitorum
medicis medicinæ regendæ in Vniversitate Aquensi stipendium additis, qui alios negotium
sive in aulâ regiâ, suis privilegiis detenti, suas professiones quoad Regiminas non exercent,
in præjudicium tam facultatis Medicinæ Aquensis, quam in eâ studentium, quibus
duo tantum professores superesse. adjecit amplissimus Rector Dnum Cancellarium ab ipso
venisse, et qui amplissimum Rectorem venisse ad Dnum Cancellarium Des Reaux
cui per Dnum Cancellarium commissa sunt res ad Vniversitatem pertinentes.
Secunda Epistola ab Rectore Vniversitatis Zamoscii in Russiâ regiâ regni Poloniæ
provinciâ, subscripta a Rectore, Vniversitatis illius sigillo munita, et ex polonicâ
admota, Exponit Vniversitatem parisiensis refertæ, cujus Zamoscensis neptam se
dicit utpote natam a Cracoviensi Vniversitate, quam Gloriosis ejusdem ab-
que Vniversitate parisiensi tanquam Matre agnoscit. Jurâ autem Epistolâ —
queritur illa Vniversitas de illorum qui se Societas dicunt emissis Magistris
contra ipsius Jura et privilegia Exclusiva, præ quod in Urbe Leopoliensi ejusdem
provinciæ contra decisiones regum et etiam papæ Alexandri Septimi, Societa-
tem authoritate præsumti regis polonici et Clementis decimi tertii papæ, quos actibus
Societatum Captatos fuisse asserit Vniversitas Zamosciensis, et ideirco nonobstantes
studia Interdictionem hujus Vniversitatis ad studia delata, alumni Vniversitatem de
ipsis solis Jesuitis formarint, scholas aperuerint, vestes Sericas prætoris etalis
Facultatum et doctorum sudaverint, et laureorum patronum postulaverint. Hucusque
Tenetur Epist. memorialis liber hactenus scriptus de illâ controversia, pendente causam
Tribunali polonicæ cui Statuendi Jus competit. —

Tertia Epistola per viam Romæ relapsa subsignata tantum titulo rectoris absque sigillo Universitatis Gissen, Utraque in Eandem finem, exigitur ne parisienses Academia Zamoscensi spiritus averterent apud vestrum dilectissimum gallicarum Regem Legatum per eum Legatum apud Polonos regem Universitas Zamoscensis præmisit. Illis lectis, auditis, ipsis, ab omnibus Decanis facultatum celebrata et finis, Expressa consideratione quod Regi dilectissimo debeat academia parisiensis, quid sibi et quid Universitati Zamoscensi; Conclusum est quod Epistola hujus Universitatis et memoriale libelli inscribuntur in Commentariis Universitatis et in illis juxta philalethis apponentur. quod illarum authentica Exemplaria D.o Comiti de Stahrenberg Regis ministro communicarentur, ac de iis ad regem per eundem, juxta eorum relatis, scribat Universitas quid et quando ab ipsa respondendum sit, quæ Regi suo, præfatis exhibere, et præmia ac. Unica responsionem vectorem nobis, nisi scinte et videtur eam Eadem Ministro.

AG Hermitte! Schaffell procurator Ingouville

Die decima septimâ Maji 1761. propter dilatam celebrationem festi translationis, Ste Nicolai eadem decimum octavum tam pleniduum Vend.i ordinis Missa quam secundum Mandatum ampl.mi Rectoris quarta hujus mensis diei prima vesperæ hora prima post meridiem in Sacello Sorbonico Canonicè fuerunt a venerando ordine.

Die decimâ octavâ horâ decima Missa pro hac festo celebrato fuit in eodem sacello.

Die Sexta Mensis Junij 1761. post missam in Sacello Sorbonico in generalibus ordinariis v.de nationis proximis appellatur seu designatus et appellatus qui de gravitate forent in proximis supplicationibus Universitatis

Relatum est a nuncio fidei suo procuratore 1°: quod fabricæ Domus victoriæ muri subremedii demolitioni ex sua parte non provideret, sed ut aliquod tutor Testamentarius dom.i Le Jeune ejusdem per magistros de Courchamps, ut quam citius, Testibus illa vocatis, ut ad illam demoliendam faciendam tamandetur. 2° illum ut nuncio de nationis nomine Sententia Curiæ per quam dominum D. Courchamps ut suppetias v. de nationi adjudicata adversus quendam defunctum olim Inquilinum nauis et vicinum domibus, ab eo habitatum. 3° ut usque ad perfectionem domûs despectus, videlicet pro solutione exigitorum denariorum Regi solvendorum imminis fieret præfatum domus, subscribens Carpentus Architectum nuncius Januarius factum Testamentarius illius domus inter M.es de Lachaise Conductorem et Dnum nationum, quod ea tempore factum est.

Denique rebus quæ in nuncium Comitiis deputatorum Universitatis acta fuerunt ut hæc omnia venerando ordini placerunt. Schaffell p. procurator.

Ingouville-St Hermitte!

Eadem die horâ secundâ post meridiem, Universitatis deputatorum ordinaria habita, cum Comitiis in Matriculâ apud Amplum Rectorem. Recitatis tam superiorum die decima sexta mensis maji quam Epistolis Universitatum Aquensis Cuiciacis et Zamoscensis, pariter et aliâ Epistolâ nuper latinè scriptâ ab Universitate Cracoviensi, ab ejus Rectore, Juriscons. Doctore subscriptâ, sigillo ejusdem Universitatis munitâ, signatâ et ad amplum Rectorem Universitatem quæ parisiensem fascipetâ, quâ illas se petitum a parisiensi aquescens, hanc maximis laudibus extollit, unde Ad Universitatum tenentarios et allegationes aures descendens idem subinde diem a parisiensi postulat tam pro Cracoviensi quam pro Zamoscensi. ad ampl.o Rectore dictum quid hanc etiam Epistolam per exemplar ab ipso D.o Comite de Stahrenberg Regis ministro fuisse communicatam, et ab eodem ministro responsum datum fuisse, Dehinc Regi gratum esse, ad illas Universitates Rescribi a parisiensi, et hujus Epistolas tradi D.o Comiti de Stahrenberg Regis quoque ministro quoad ad alienigenas potestates, et illas in Epistolarum hujus ministri ad nostri Regis Legatum apud polonos regem comprehensas Fasciculis literis per hanc ad illas Universitates pervenirent. proponunt Ampl.us

Rector deputavit quatuor ex deputatis Universitatis, qui Epistolarum articulos deputatorum audito plaudio, unanimi suffragio deputationem concluserunt ab angl.to Rectore, adhibitis articulos Deputatos ex sapientissimum Medicinæ Decanum, et tres Universitatis magistros officiarios, ea de re cum angl.to Rectore collaturos.

Addita angl.to Rectore ipso Universitatis patris Dominica Palmarum diei Remum Gratia postulata ab Universitate Aquensi Civitatis, exponi cum petitis se declaro quam citius relaturum esse ad Dominum Franciæ Cancellarium.

Subjunxit deinde angl.to Rector se de ordine Compositionum pro proximis Universitatis Nonis novis Curatorum esse.

Tandem tribus Supplicibus pro Lectoris nominationis, et quinquennii, audito plaudio — Sua postulata concessa sunt.

Denique a fidelissimo Universitatis quæstore habitum est officium domus Universitatis via Jacobæa, ex multis annis vacuum, cum possit, alium forsitan precio quadraginta libris ex Viri merentes oblatis Gaudii: placuit ea pro precio et tradi curari, per alium Gaudentii subsignandum ab Universitatis deputati Dehanneli procuratore Ingoult-Pla

Die octavâ hujus mensis, anni 1761. datum et typis mandatum est amplissimi Rectoris Mandatum pro proximorum Universitatis Comparationibus Comitiis Calendis subsequentibus præscriptum, quibus Primarii Gallici Idiomatis Civium ea quæ a Comparitionis erant observanda, Utrumque ad omnes illos Procuratores per apparitorem dimissum.

Die Decimâ Septimâ ejusdem mensis Extraordinarii deputatorum Universitatis Comitia habita sunt hora vespertina in Collegio Justiciano ex Exhibitis et recitatis articuli illi de quibus actum fuit in novissimis Comitiis. Unanime Comitia laudati fuerunt. 2o. Exposita Libi Juris Magistri Jonnard gradum parisiensem et quendam Baccalaureum dictum Universitatis Valentiæ, in quâ Magistri Jonnard tanquam ab abusu appellat de titulis Comendatis ex Concilio pro Studiis ex Emanatis Judicum Conflictis, quod per patronos Literas Universitatis parisiensis non datas nec ratas habitas, in præjudicium fuisse Universitatem aggregatum fuisse illi Universitati Valentinæ, quamvis aggregationem extare abusus amissi aliquot Universitatis demonstrata fuisse per Universitatem parisiensem, cui Memoriali Libello de novo Historiæ actus denuo, adversus Reverendum Episcopi petrocorensis Constitutio aggregationis Seminarium Universitati Valentinæ Baccalaureis, Unanimiter Conclusum est Juramentum Seminarium Universitatis intervenendum esse in Lite, Magistri Jonnard intervenendum esse nomine Universitatis in Curia parisiensi pendente &c.

3o. De Jure Patronatus Manipi Rectori angl.to Rectori, publicanum Dabuas vitæ abbatis nonnisi simplici Libello Luto die decimâ Septimâ anni, Supplexque annuum Fujectionis in Rectoris Collegiorum Universitatis, Illaque abinde facta per modum provisionis decisos ex Gratia Regis, quod abinde Patronus, ejusdem Dabuas probandum esse quæ loca in annis Juris sui in Collegiis Conditus pertinent, id per Denominationes antiquo Gratiæ Contra Collegia Cluniacense et Fabricanum Lato Gaudent Universitatis privilegiis. Dehanneli procurator Ingoult-Pla &c Unanimiter

Eadem die horâ octavâ Matutinâ apud Magistrum Rectorem habita sunt deputatorum Universitatis Comitia in angulo aulæ Universitatis. 1o. Rhetoricæ Supplicis provisoris nominationis et quinquennii Munus postulatum Concessum est. 2o. adhibitis Librariorum Gradu, quatuor novi Librarii Juramentum manibus amplissimi Rectoris Coram deputatis Universitatis solemne, salvamentum præstiterunt.

Deinde post exemplissimi Rectoris oratorium ex Comitiis generalibus Universitatis Missa ad ædem Dei Sacram sub Invocatione S. Genovefæ et protasis, Supplicationum Causâ per Mandatum publicum Rectoris amplissimi Valitatorum progressa est. Dehanneli pro Curatore &c Unanimiter

articuli Laudati

contra aggregationem Seminariorum Universitatibus

Tit 4th

Jus Librorum manipi

Tit 5th

aliisquam D

4. Librarii jurant Sacramentum

Supplicationes generales

Nation

Die Dominica Octavâ finis cycli, Venerandæ nationis Comitia vniuersitatis Studiorum Conuocata habita fuere hora vsque quartâ in aulâ Cancellariæ. Ipso Congressu D. Vicecancellarius declarauit finem et intentionem in dicta Comitia deuenit esse — minus diligenter fieri quam speraverat, loco quod in parte Vicinorum absentiorum, præsertim Comitis ac D. Roberti primi Cancellarii quod moram interponendo restauracioni maximi Cancellariæ Constructionem abhinc spectari ritardet. quare a Vener.o ordine D.no Rectore ejusdem Cancellariæ ut præsentibus præsidere dignetur postulatus. Cum Dominum primum voce, deinde, si opus fuerit via Juris Compellat et opera ex parte sua quam citius ad perfectionem perducere faciat. —

Quæ Dominus Rector petit fieri remedium.

2.o Cursu de Legimus, præsumptâ, Mag.r Samuel Excensoris Curiæ presentibus visis nemus Censoris partibus, Loco mag.i Domus ad Cancellariam profecti; Mag.r Robert novissimus Censor autem Magistrum Samuel Nemus Censoris Functa 12.a Ordinis moriens obiit. Recitis quæ acta fuerant diebus primâ et sextâ mensis Aprilis et secundâ Maij; Deinde ut Vener.i Ordinis procuratoribus, Etiam non regentis Jus in quolibet Censu et Concessum maneret, postulavit an Censura Venerandus Ordo, quandam posse fieri Comitia in quibus post Convocationem ab ipso exfure sua factam, visitens in deliberationem et Concludens. absque vatione Caveat Ferre Suum. suffragium Emittendi. Audito Aquisitore Censore, Re perpensa in Deliberationem missâ, omnibus Vnanimiter Sententiantibus agnitum et Statutum est Vener.i Ordinis procuratorum, licet non sit regens actualis aut Emeritus, habere ex munere procuratorio Jus Comitia Convocandi, in iis proponendi, in deliberationem vocandi, suffragium ferendi et Concludendi secundum mores et Vsus Venerandi Ordinis, Et sic ante Conclusum est.

Jus procuratoris Etiam non regentis

3.o Recitata ante quæstione de quâ actum fuerat superadictis diebus et Latis Sententiis die Septimâ aprilis latis tam a mag.o Libermitte Sap.tiæ Decano et ab iis qui Cum eo Censuerant, quam a mag.o Cathonet et ab illis qui ipsi adhæserant propositionem Venerandus ordo, Censuerat ab eo accedendum esse Sententiæ dictæ Sapient.æ decani. Tum Mag.r Robert Censorem Regius et aquisitus hæc Comitia generalia legitima fuisse, et statuerunt de prima mea propositione, quantum ad Jus procuratorium, Mutua Civis Secundam hanc propositionem exposuit, quia Vestra illustris, Venerandum ordinem denuo deberemus, a deliberatione faciendâ in hisce generalibus Comitiis, Contendens materiam hujusce secundæ propositionis, pertinere ad administrationem Rectoratus, quam solis procuratoribus, Gymnasiarchis et professoribus attributam fuisse dixit. Sive ex moribus V.i ordinis, Sive ex statutis aliarum trium Nationum, Et deinde propositionem illam in deliberationem mitti non posse in hisce Comitiis, sed tantum in iis ad quæ soli professores Et Emeriti Convocati fuissent, et in quibus adessent, Exclusis aliis Contribulibus aliorum ordinis sive emeriti et sive fuere admissis et remanentibus in hisce Comitiis, quæ de Secundâ propositione aberunt.o procuratore facta habentur; proindeque ille Censoris titulo, Sicut et professoris Intercessit quotiens secunda mea dicta propositionis materia in hisce Comitiis generalibus tractatur, in quibus adsunt alterius ordinis quam professorum et Emeritorum Contribules, Cujus Intercessiones postulavit et ille declaratus altus. Ille Cursu postulavit a Venerando ordine quid de illâ Intercessione Censeret. Audiens ut Censor Mag.r Gardin Decanus Celeberrimus Linguarum professor in Cancellaria, et annis prius adhis munere Censorio functus,

Ipso annuente, Reperire indebitatorem missâ; Contra, suffragia Mm.orum Cabours, Maupas, Samson, Asselin de Villeguard, Louvel, Le Moyne, Le Mercier, Aber, Dubois et Le Seigneur professorum numero Vadem. adhaerationi intercessionis et postulationi Magistri Heber, ac etiam quod ex hac conclusione Liber Congressus illarum sumptus et impensa non fierent ex aere suis, Vendi ordinis sive aerarii Intercedentium, quapropter illis, nec tradendum exemplar hujusce conclusionis a me subscriptum. Quo circa extemporo Liberum et Liberum aprofessoribus et Emeritis adstantibus et non Intercedentibus scilicet magistris L'Hermitte decano, Jugoue, Dagoumer, Chevron Vray, Roland, Gardin-Duvernois L'Hermitte Junior, Ducal, Lavauxelle et Maudhuit declaravimus ex quod ipsi nomine Venerandae nationis quaedam libri sive conclusiones tum faciendae sui ex aliis suis Dum subjectum secundae meae propositionis faciendi, Oriantur actiones vel passivae, illi professores potuisse reprobare eas sustinere et defendere suis propriis sumptibus, et nullo modo venerandi ordinis sumptibus aut contributionibus non vegetantibus, ita ut nullam exinde quoquo modo sit damnum patiatur Venerandus ordo et contributibus non vegetibus, profectus tamen Mag.o Vray a meae suae orationis ac alicujus, Controversias quae nascerentur viâ Litium esse dirimendas. Denique post suffragiorum emissionem ex pluralitate placuit Venerando ordini nullam esse habendam rationem intercessionis Magistri Heber et aliarum MM.orum Cabours, Maupas, Samson, Asselin de Villeguard, Louvel, Le Moyne, Le Mercier, Aber, Dubois et Le Seigneur professorum ipsi tamen Mavum Intercessionem dandam esse actum, et deliberandum esse de meâ suprâdictâ secundâ propositione; et Me a me procuratore Conclusum est.

J.G. Hermitte! Delaunay procurator Ingoult

23 juin 1761

Die vigesima tertia mensis Junii 1761. Intellecto Instrumento post missam de Spiritu S.o quam celebrandam Ecclesiae Magr. Joannis de Rouen habeat sine Venerandae nationis quadruennis studii Comitia. coMagister Maupas celeberrimus in Lexovaco professor, post supplicationem viâ voce quadruennio exacto solemne praestiti sacramentum in manibus omnium hic procuratorum.

Eâdem horâ decimâ Mattutinâ Apud Matturinenses habita fuere Comitia Rhetorica. post gravem et semper potitam oratorium in quâ novissimi trimestris acta de quibus supra mentionem feci; dilucide recensuit amplissimus Rector, quatuor nationes ad sigillatim deliberandum dimisit easque proxime ab ampl.o Rectore quinque suppleturus postulatis, et confirmatione quatuor orationum annalium sortis Electorum. Ex mandato ordinis conclusione, seria et ex singulis trium aliarum nationum, omnibus ad placendum attentam famulatum per singulos procuratores omnibus modis velari, Illos per amplissimum Rectorem Gratiae et vota habere quaecunque ille in suo trimestri magistratu gesserit, Eadem ille confessus est Literas perhonorificentissimas, et gratias amplissimas ipse vicissim reddidit, illas orationum in Communem Academiae et venerandi ordinis ipse referendas. Confirmatas fuisse quatuor orationum Electiones, supplebus + annis omnibus Judicium esse, Speciatim Civibus mag.o Gilbert qui in hac adventu quandam Collegiorum se gradientem dicentem per quinquie theologicae materia

+ annos

Si non prius exspirabit audiorum, postulabat ab Academiâ authenticum testimonium quo constaret Academiam parvisianam, non prohibuisse litteras nominationis et quinquennii iis qui collationem sunas Theologici postulabant, nisi iis qui per biennium in philosophiâ studuerant. Denique C. Supremo Regis Consilio decisionem circa jus Cancellarii mandandi et tradendi singulis tam nationibus quam emanarum et lectam typis ut mandaretur et tradendas singulis tam nationibus quam Collegiis Academiæ. Præstitis a quatuorviris in manibus amplis. rectoris salvamento ibi in sonclave convenimus et paucis post redimus, præsente mag.o Marpas, per quem deinde fuimus admissi Rectoria Cathedra. Renunciata est magister Daniel Gigot in Rectorem prorogatio, cujus confirmatio per litigabas nationes facta, statimque per quasque procuratores ornatissimos in Comitiis generalibus fuit declarata. Quo facto ille Comitiis habens quatuor procuratores, quadruumvirales, et tres Universitatis magistros officiarios præmissis apparitoribus, in Collegium Sorbonicum rediit D. Clavel 1. procurator Ingouville 4 G Leverrier

Eâdem die hora post meridiem primâ, prolatâ clave ornatiss.i procuratoris habitum et sigillum in ædes sacras regias retulerunt.

Sequitur oratio ampl.i Rectoris habita die 14.a martij. vid. fol. 172.

per hunce trimestrem Magistratum, Brevis.res ora.ni, quatuorviri incitissimi, proceres Acad.ci, plura pollicitari sumus quam reipsa confecimus negotia., ea vero tam firmis stant innixa fundamentis, tantique sunt momenti, ut vestris auribus dignam asservare materiam, quæ porro quo datordine vobis exponere operæ pretium esse arbitror. Brevi prolixâ quod aliter fieri non potest, oratione, vestram defungetur (adsum) attentio vestra: vestræ ad promovendam rem academicam Studia, eâ quâ me hucusque estis benevolentiâ complexi, fidem faciunt futurum ut benignas meas mihi de negotiis dilucidi accommodetis. 1.o quidem a Sup.o Senatus Curiâ Emanavit Arrestum die 24.a mensis proximi Elapsi juxta conclusiones Advocati Catholici, quo arrestato Reformatis et canonicatus S.ti Saturnini D. Depons in consul.ma Parisiorum facultate Tolosanâ Lucanus. qui quidem canonicatus requisitus fuerat ad. Vignoles in sacrâ parisiensi facultate Doctore. Quam altum hoc pronuntiato Inflictum vulnus sit graduatis parisiensibus ut facilius intelligatis, quovis omnis pacto gesta fuerit vobis Exponendum censeo; deinde quid tam morale remedij affferendum duxerimus de consilij nostri forensium que patronorum Sententiâ. Ambo competitores studiorum suorum quinquennium eodem anno absolvere sunt, eodemque pariter anno confecêre. Ambo nominati post Fabianum supplicaverunt, Ita tamen ut Tolosanus coram suo rectore Calendis Junij anni 1723. supplicaverit, parisiensis vero die 7.a Augusti ejusdem anni. Ius obtinet in Academiâ Tolosanâ ut supplex adeat Rectorem qui statim Expedienda jubet nominationis Litteras, eo die Inscriptas quo se sistit, quæ litteræ Dedei indiem ut ajunt, concedantur. Aliud non diversa prorsus est consuetudo: Nemini licet supplicare nisi coram Tribunali Academico, aut in Comitiis Centuriatis: quæque Expediuntur Litteras, Inscribuntur a die solemnium supplicationum. Undecim ut quicunque Supplicaverit intra spatium quod Effluxit Inter duas solemnes Supplicationes Litteras obtineat, in quibus eadem dies apponitur. Hinc in promptu est colligere, Eos Universitatis quæ Litteras nominationis de die indies Expediunt semper ijs antecessuros quorum non concedunt nisi quarto in anno, scilicet diebus ad solemnes Supplicationes Indictis, si modo ratio tantum habeatur dierum quo litteris nominationis apponuntur, non item dies quo supplex eisdem litteras expostulavit. Atque ut res meridianâ luce clarior fiat, Supponere juvat duos scholares alterum in Universitate parisiensi alterum in Tolosanâ Verumque statim a Comptu curriculo litteras nominationis petentem; deinde Utrumque in casu Interpariensi alienâ mora, et est in præsenti negotio considerabimus. Suppono studia Tolosæ absolvi, ut Lucanus ipsissimo Augusti Calendis. Ille ipso die Tolosanus se sistet coram suo rectore et impetrabit Litteras ab eo die datas et Inscriptas, parisiensis vero quamvis alacer et expeditus fuerit, non potuit se sistere nisi coram Academico Tribunali, et verò admodum contingit ut dies sabbati incidat in ipsas Augusti Calendas. In ejus præsentia nominationis litteris diestantum adscribitur quo Supplicarunt facie mente octobri sequenti. Ergo si dies illa litteris apponitur non omnem deficiunt. prævalebit parisino Tolosanus. prævalebit etiam si ad diem quo supplicavit Burgum attendatur. Tolosanus enim ipsis Calendis Augusti, Parisiensis non nisi primo die sabbati non impedito, in quacunque demum Augusti Insidat, et, quod vero meidi in primam mensis diem.

Verum gratis supponi eodem tempore omnium Academiarum Cyprii studia; Constat in Lectoris Academiis multo citius et maturius quam in nostra Claudi. Prodiorum curriculum omnes igitur Academias nobis prævalebunt. Si vero habeatur dicti in Lectoris nominatorum inscripti, vel etiam dicti qua supplicatum est.

Ipsi præsenti quidem Negotio Utraque supplicatorum nam simul distulit, Conjecto studiorum curriculo, Utrique per Negligentiam, necdum suscepto quam diuturo vitæ vertenda: Tolosanus supplicavit die 1ma Julii 1723. alter die 9na augusti ejusd. anni; amborum Collatores Juramenta his temporis momentis quæ ut facerunt attendere prono gradu.

In Lombardo ubi lex sancit, graduatis art.to 1o. Extra Concursum antiquiores graduati Jus assistendi. art.to 2o. sic Legitur Concurrentibus graduatis Ejusdem anni Interum Licentiato &c. Ergo Concurrebant omnes nominati Ejusdem anni. Ita Lombardo Leonem X. Juris ecclesiastici Lumen sancito ao 1518. ordinatum fuerat. ut Ordinis Patrum, Injuriæ. Operum. suarum Universitati ne Vicinioribus Ordine Nominatos; solo eorum tempore quadragesimali. a pulpitabant nominatorum Notabiles, Quidem ad ao 1536 Scopis Universitas quater in anno nominare. Has Nominatos privilegium Rebuffo qui. nullo in Patrimonio opus esse studia Juvenes Concurrentibus quatuor quadrageni. nobis nuncupat, nud. cuique Vir nona vicinior. Hinc. sic Juvenes Patrocinari. Quemadmodum olim omnes graduati ejusdem anni, Concurrabant Concurrebant, Ita sabrum nunc. si tamen præcedere Innovatione antiquum Jus Juniorum Juris Concurrentes Juniores debent, qui Patres idem Trimestre spatium nominationis. idemq. D. Vignoles eo dupone Jam Patres Patres Trimestre spatium Supplicationis. Patres debent Concurrere, primo. Juris antiquo Concordat. M. Vignoles ut pote doctor. Theologus debuit præferri. Quæ eodem Juris modo patronis quo nobis Exposita. Jam Patronis provisibus ad Ultimum Tribunal Concurrentes Exponentium protinus Jurisdictionis, quantum Judic. detrimentum Exercium Exercitus Universitas; Cui ut occurreret nobis, dum ejus aperui vias. Libris Jam quam vocant bestiam — oppositionem Jovam eodem Judice, retrorsum nimo vocatum ad Supremum Consilium ad obtinendam hujus anni abrogationem. Remissi pro sua Exigentia. pro sua in Rem academicam propensione, Hinc et Jude Liberavimus. Tandem Concurrimus omnibus ejus Jurisdictionis. Si autem M. Vignoles Supremum adire Consilium vegans ut illud averteret nullius esse nobis esse Jurisdictionem pro nunc Ultimum. Si vero Ultimum non prosequeretur M. Vignoles, nobis Jamus nova esse Supervidendum, Sed a Legis latoris Tribunali Eximendam deliberavimus, quæ proxime Juvenes Graduatorum parisiensium, Respectu ad alias Universitates, quum deliberatum Operum. Jamus pro hac in nos offensa in Commentariis. nos Ultro reservabo. Disputationem quidem non esse hanc viam, verum plenum laboribus et difficultatibus. Cum animo hucusque pro viribus parta Via academica procuravimus nunquam ebori Jamus, Laborum. Difficultatibus Impositi. aevis varii, neque in tam gravi negotio desistendum patriæ Judicatum nostram, Inquies. Ultimam pœnas non fuisse Juris amulto — ccurrere. Verum M. Vignoles Causa sua Judicum nimis, Theologum se nostrum Juniorum nimium requisivit, tanta alunde videbatur esse Causa Quæ dubia æquitas, ne Juris Juniorum adeo legis Interpretationem fas non esse negotiari. Judicii, quæ die proximum admonitis Jamus a M. Vignoles cedimus una cum mitto Syndico advocatum Gabrielem, Cui Juvenis ut pœnis Conatus, Jus nostrum approbare Comitia Jamus.

Expirat hujusmodi gratiarum per Vicarios procures. Praeterea quod ad principes, et proximè attinet admirari
Universitatis suae et communem agitandae, singulare privilegii consideratione quod primò à Summâ diligentiâ petractandum
erabitur. Summi pontifices et Franciae Reges concessum voluêre Regentibus in quacunque facultate
licitè jus possidendi praebendas, sacrasanctasque, eorumque fructus percipiendi. Exceptis solummodo distributionibus, quas
Vicarii manuales, quotidianas, etiamsi non residentes, hucusque à residentiâ immunitatem nobis tribuit sexennium
ad quinque annos, cujus privilegii conservatorem obtinuêre Bullâ nominatim Episcopum Sylvanectensem. Illud idem
ad septem annos concessit Clemens 6us et aliâ similiter Bullâ Insignis ejusdem sedis Episcopum hujus privilegii
conservatorem, [illegible] Carolus Quintus Clementis 6ti. concessionem suâ auctoritate
Regiâ munivit. Idem item concessêre Beneficium Lectori ab ipso Rege sive Expresis verbis, seu generalibus clausulis,
ubi nostra sacris Edictis sanctita voluerunt privilegia. Paulo antequam haberentur hujus regni Comitia apud Blesenses,
permiserunt hanc immunitatem non modo ad canonicatus, sed etiam ad ea beneficia quibus animarum cura incumbit modo
ea in Urbe continerentur vel tam parvo inde distarent intervallo, ut eo ire et redire, spatio unius diei liceret; quo
jure gaudebant per collegium suae Curriculum professores quinque viginti annos docuerant. Ita constituerat
Doctrinae amans Ludovicus XII.us hujusmodi praerogativae studiorum nobis suppeditatae Exemplum M. de
Combis in regio Burgundiae collegio olim professor, similique pastor Vici, cui nomen Arcigni prope pontisaram, cui
pastoratus hujus sacerdotij conservatus fuit; Repugnante procuratore regio pontisarensi modo huic suo nomine
et imperata praestiterit virum idoneum. privilegium illud dum restringit formam et praecise declaratio
Blesensis art.lo XX.mo Exigimur Sacerdotia quibus animarum cura incumbit. Consequenter in Reformatione
facultatis artium art. 63, sic cautum est Nullus Sacerdotio &c. . . . . quicquidem articulus latinè
reddit ipsissima verba artic. 77. Declarationis Blesensis.

Meminit disertè hujus privilegij Ludovicus XIV. anno 1651. in Edicto per quod vult esse perpetuum
et irrevocabile, et Ludovicus XV. anno 1722 mense februario. Hinc accedit quod jure illo fruantur
Sacrae Theologiae lectores, professores collegij regij, olim Universitati nostrae coaptati. Ipsi quoque
Scholares nostri. porro nemo mirum esset discipulos, quibus diversae à nostris non sunt immunitates,
discipulos qui sibi solis, nostris magistris accepti, quorum labores et latinis patere, et ad Utilitatem
publicam spectare. Haec ergo immunitas unanimi utriusque potestatis consensu et authoritate
firmata ut vir celeberrimus D. D'Herivoux cujus nomen Immortalitati consecravit inter Excellentissima
opera Eximius Tractatus de Legibus Ecclesiasticis, Inter rationes canonicas et legitimas quibus a
residentiâ immunis quis praestari potest, assignat Expresè munus docendi in Universitate in
quacunque facultate licitâ. ipsimet professores minorum collegiorum, per philosophicum quem
Emeritantes cursum utantur praerogativâ. Quid ergo opponi posse quo non titulo et pollicitatione
constitutiones sive SS. pontificum, sive Regum nostrorum, subterfugi possent et antiquari. ——
Tria scilicet opponuntur. 1.o defectus actualis possessionis, sive non usus. 2.o arrestum supremi
Senatûs anno 1716 latum. 3.o ipsa Universitatis decreta. Haec autem promptum est
fundi perimere.

Ac 1.o qui objicitur non usus, causae nostrae obesse non potest. Non enim probatur, et quamquam
nullum se nobis offerat Exemplum nisi pastoris vici dicti Arcigni de quo supra, tamen alia
bene multa sunt Exempla, quae facilius reperire esset in Tabularijs Capitulorum. quam in nostris
2.o Cum professores olim per exiguos emolumentos fructus percipierent, ubi primum canonicatus Ecclesiae adepti,
valedicebant. Ecquis Lutetiae et exiguos munuscula, quod Rhemorum facultatis Rhemensis et Cadomensis
Academiarum professores. 3.o Scholares nostri minorum collegiorum, Regij collegij et Sacrae Theologiae
professores hoc jure utuntur, quod nostrum etiam est, et iisdem constitutionibus declaratum. Ergo vigere illud
et exerceri. Tandem et peremptorium est, istud argumentum. privilegium quod vindicamus est jus
mere faculare, quo penes privilegiatum est Uti, vel non Uti, ut si eo uti noluerit, nullum inde ipsi
praejudicium Emanetur. Deinde nihil nocet Arrestum Supremi Senatûs ai 1716. Rem ut se habuit
auspice. Dus Bonnedame Collegij Dainvillaei procur.or Canonicatum Noviomensem obtinuerat et cum
a Capitulo demandata ipsi fuisset provincia vesperarum capituli provocandi, à tutelae communitatis. Dnus
poscebat Universitatis Syndicus ipsi injungi ut optionem faceret. Suo Syndico opitulata est Universitas
Capitulum pro suo agente Interviniente. Litem definit Supremus Senatus arresto quod duabus constat
partibus. primâ parte assignantur Dno Bonnedame tres menses ad optionem faciendam canonicatum
Inter, et Collegij Dainvillaei procurationem. Alterâ injungitur observatio artt.orum 63 et 64
et Statutis praeclarae artium facultatis. providetque jubentur omnes qui munere aliquo defunguntur
in Collegiis; si quod beneficium obtinent residentiae obnoxium, et cum sine munere Academico intemperabile
quamprimum faciat optionem, sin minus Collatoribus ad ea nominandi facultas concedatur. Ex 1.a
parte hujus arresti nihil omnino inferri potest nobis contrarium. D. Bonnedame procuratoris non professoris
munere fungebatur. Deinde capituli negotia curabat quod adversatur art.o 63. Statutorum. ergo
Extra 1.am partem Rhemorum et vicem pronunciatum est. Quod vero attinet ad alterum arresti partem,
art.um 63. cujus tamen praecipitur mentionem solum habet de beneficiis quibus animarum Cura
incumbit, nullus sacerdotio &c. non declarat arrestum. Beneficia, quae videntur Exigua comparati
non posse cum muneribus, quae obimus, imò duos praecipit ut. Statuta observentur ad mensem

6 may 1761 arrest contre les soi disans Jesuites. fol. 179. v°

Louis par la grace de Dieu Roy de France et de Navarre au premier huissier de Notre Cour de parlement, ou autre huissier ou sergent Royal sur ce requis. Scavoir faisons que entre Jean Lyonnet negotiant a Marseille, en qualité de syndic de la masse des Creanciers de la raison de Commerce établie en ladite ville de Marseille sous le nom des freres Lyonnet freres et Gouffre et Cie. après que Le Gouvé avocat des Creanciers des susdits Lyonnet freres et Gouffre; Gerbier avocat desdits Lyonnet freres et Gouffre; Thurnot avocat des Jesuites de la province de France; Laget avocat des Jesuites des quatre provinces de Champagne, Guyenne, Toulouse et Lyon, ont été ouis pendant trois audiances; ensemble Le Bellutier de St Jargeau pour le procureur general du Roy, et qu'il en a été deliberé.

Notredite cour Recoit les parties de Gerbier parties intervenantes, Recoit les parties de Thurnot et Laget opposantes a la sentence interlocutoire aux consuls de Marseille Le 29 may 1760. Faisant droit sur lesdites oppositions et sur les demandes de toutes les parties, Les adjugeant le profit du defaut joint a la cause par arrest du 6. fevrier 1761, sans s'arrester aux surplus des requestes et demandes desdites parties de Thurnot et de Laget, Donne acte aux parties de Le Gouvé et de Gerbier de la declaration faite de la part des parties de Thurnot qu'une grande partie des Lettres de change tirées par le frere de la valette Hospitalier sur les parties de Gerbier a été acquittée.

En consequence Condamne les parties de Thurnot en nom le Superieur General, et en sa personne le Corps et Societé des Jesuites a rapporter aux parties de Gerbier et de Le Gouvé, dans VIII mois pour toute prefixion et delai a compter du jour de la signification du present arrest, Les Lettres de change aussi acquittés a l'effet d'en rayer l'acceptation des parties de Gerbier.

Condamne pareillement Le Superieur General et en sa personne la Societé des Jesuites a acquitter tant en principal qu'interets et frais dans un an a compter du jour de la signification du present arrest, celles des Lettres de change qui ne sont point encore acquittées, et a les rapporter apres leur acquittement aux parties de L'Egouvé et de Gerbier, a l'effet d'en rayer les acceptations des parties de Gerbier.

Ordonne que faute d'acquitter lesdites lettres de change dans ledit delai; Ledit Superieur General et Societé demeureront tenus garants et responsables des interests tels que de droit et des frais de toutes poursuittes qui pourroient estre faites contre les parties de L'Egouvé et de Gerbier; Sinon et vertu du present arrest sans qu'il en soit besoin d'autre, permet aux parties de L'Egouvé et de Gerbier de se pourvoir pour le paiement des condamnations cy dessus sur les biens appartenants a la Societé des Jesuites dans le Royaume, a la reserve de ceux dont la destination n'a pas été changée par la Societé et le Superieur General d'icelle au prejudice des droits des fondateurs et donateurs, et de leurs representants ou des villes et pays a l'utilité desquels lesdits biens auroient été irrevocablement affectés.

Renvoye les parties a compter dans deux mois par devant deux Negotiants de la ville de Marseille dont les parties conviendront pardevant les Juges et Consuls de ladite ville, que notredite cour a commis a cet effet, sinon par eux pris et nommés d'office, devant lesquels negotiants seront representés les livres de Commerce des parties de Gerbier qui sont presentement déposés au greffe desdits Consuls de Marseille, Ensemble tous autres titres pieces et renseignements qui pourront servir a la liquidation dudit compte a l'effet de constater le montant desdites lettres de change qui restent a acquitter.

Condamne Le Superieur general et En. sa personne la Societe des Jesuites
En Cinq quarante milliers de Dommages et Interest envers les parties
de Gerbier, Simieres Raimond Lesdits Superieur General en sa personne la
Societe des Jesuites Les payer par declaration Lequels seront tenus d'opter dans
quinzaine a Compter du jour de la Signification du present arrest, Sinon declarés
Laquelle declaration sera donnée par les parties de Gerbier.

Faisant Droit sur les Conclusions du procureur general du Roy, fait
Defenses au frere de la Valette Jesuite et a Tous autres sous telles peines qu'il
appartiendra de s'immiscer directement ni Indirectement dans aucun
genre de Trafic Interdit aux personnes Ecclesiastiques par les SS. Canons
Reçus dans le Royaume, ordonnances du Roy arrests et Reglements de
notre dite Cour.

Condamne les parties de Chevenon et Lagot, et Le Superieur General, et
En. sa personne la Societé des Jesuites En Tous les despends Envers toutes
les parties, frais et mises d'Execution

Te Mandons mettre le present arrest a Execution Selon sa forme Et teneur,
de Captivis te donnons pouvoir. Fait en parlement Le Huitieme Jour
de Mai, L'an de grace mil. sept Cents soixante un et de notre Regne
Le quarante Sixieme. par la Chambre. Collationné par Venant
en 3 Rolles et Signé Dufranc. /.

Septimâ

Die vigesimâ mensis Junii 1761. horâs sesquisextâ matutinâ post missam
ac Magro Joanne des Aur[illegible] generalia Univ. Nationis Gallicanæ habitas sunt in aulâ Harcuriana
Cui maximam gratiam sunt actæ pro suis cunis, vigilantiâ et diligentiâ in muneris
questorio, Cæterum univ. di ordinis prorogatus est illius questor, illique Copia
data est Curiandi ex typis vulgandæ Novæ tabulæ Missarum, officiorum, Confratrum
et Contributionum Univ. di ordinis.

2o Expunctoris ejus Nationis unus nominatus et a V.do ordine approbatus fuit
M.M.: Hebert expurgator, Lecomte Junior professor, Le Mercier Senior
et Berruchers non professores.

3o pro Laudis artium Baccalaureis quadraginta octo nominati ab univ.do ordine
Laudatos Magnum Le Seigneur ex ordine professorum, et pro altero professorum
nemine hoc recusante Unum et Baccalaureis Cum alüs duobus pro nominandis
qui tres fuêre M.M.: Gaspardus Guillelmus Samuel Sagienis, Andreas Dion Sirius Fabianus
Columbet Dionysius Sagienses et Petrus Becquet Rotomagensem
Et quatuor MM. Le Seigneur et Columbet in manibus meis Sabbatum presbiterorum
Sacramentum Jam antea ab alüs duobus pro eodem munere prostetum.

4o antequam de meâ secundâ propositione in Comitiis die 18 Julii necnon
fusius agerem, studio meo in univ.dum ordinem et meos Fratres Auctus, proponendum
Existimavi in Unionis et pacis Fœdus admittâ Fratre Contributos et etiam alios
ordines, absque præjudicio statûs in quo hucusque res sunt, Fratres Contributos omnes
in prospectu pacis præcipuè sunt in ea alios sapientes ac univ.do ordine dignaturos
quos vellet tam ex professoribus et Emeritis non Fratres eductibus quam ex Fratrodomibus
ac etiam ex Baccalaureis qui viam Contulerunt in univ.di ordinis sinu Legislatorem

Controversia circa vera præscriptum præcedentes, et quid agendum Congregatione circa
veram formam proponendam. Renatus Magr Zeberi Cursor quia ex paucis servire Conclusibus
aberiis reditus quam professorum. Abinde una aviis una proprietis plurabatur, &c.
sequentibus, quasi regulæ tempore, Curavit.

pro Emeritis Liberiis supra millibus.

h°. a rec procuratore ad Rem videndum quæ in Comitiis diei decimæ octavæ hujus mensis
secunda mea propositione Locum habuit Expositum fuit Conclusionibus Vicer. die ordinis diei quinta
Junii 1725 et secunda Julii 1729 Gymnasiarchis et professoribus Emeritis Collegiorum utrorumq
plenis Emeritij qui migrant è parisiis ut provinciis suas sedes ponerent Concessum fuisse
ut pensione Emeritorum in numerarium reditibus fruerentur, sed quia ad Emeritis Beneficium
requirendum, tempus varium pro diversis nationibus non fuit præscriptum et stabilitum nisi
Senatus Consulto anni 1749 statum illorum Emeritorum Universitatis Remansisse.
attamen de novo Conclusione Vicer. die vicesima diei 25ta octobris anni novissimi
Constitutum fuisse Aliis Emeritis, tum Gymnasiarchis, tum professoribus migrantibus è parisiis
et quocunque in regni loco Electa parisiis permanentes, portionem Emeriti percipere
in pensione quæ ex Reditibus Numerariorum Gradu Vacantibus, et Regas unquisse
explicuit Rectorem uti supremo, unam postulavit ut illam Conclusionem ratam haberet
et authoritate sua fabricet; Cum aliis prædictis partibus aliarum nationum Conclusionibus
Rectorem amplissimum nomine suo suis et procuratorum nationum a se etiam professorum
alia Regentium et Emeritorum Collegiorum plurimi emeriti, Libello supplici Senatui supremo
porrexisse, ne decerneretur quod illæ Conclusiones juxta illarum formam et tenorem
Executioni mandarentur, provideq[ue] quæ Congregationes aliis Conclusionibus pensio professoribus
Emeritis ab Universitate persolvi solita, Etiam ab eâ solvenda Gymnasiarchis et
professoribus Regentium, qui Emeriti qualitatem acquisivissent quocunque in loco permanentibus,
Super hanc Libellum Dni Gabolici procuratoris Conclusionibus memoratum latum fuisse
die 29na decembris novissimi Senatus Consultum supra fol. 170 descriptum, quo Supremus
Senatus quatuor nationum Conclusiones ratas habuit, et præscripsit ut juxta illarum
tenorem Executio sequeretur, et ut pensio ab Universitate solvi solita professoribus
Emeritis, solveretur Gymnasiarchis et professoribus Artium qui qualitatem Emeriti
meruissent, quocunque in regni loco sedes haberent; Ita tamen ut istam pensionem
percipere non queant cum alia frumentur Reditus supra mille Libras Cursu in beneficiis
aut pensionibus aliis vitalis super beneficia quæ aliis possessa fuissent, quo casu
dicta pensio extincta maneret; Multis vicibus ne terminus hujus exceptionis
quidam ultra citraq[ue] contra Supremi Senatus votum, ac etiam contra Universitatis
Jus esset, Nunc quod Considerandum postea sibi ipse ad Emeriti pensionem percipiendam
non ille actu Beneficij possessor cum pensionis super beneficium hujus, sive Beneficij,
cui pensionis Reditus annuus excederet mille Libras, Ita ne professor Emeritus, qui
præfatum Beneficium fortiretur reditus quam mille Librarum, ad separandum ad
participationem Emeritorum pensionis, designare posset suum Beneficium necdum
mille Libris pensione super illud retenta, Et nihilominus pretendere se
Cursu quod non ultra percipiat mille Libras sive in beneficio, sive in pensione, Ecclesiastica
super unum beneficium ampliora, gaudere debere pensione Emeriti ab universitate solvi
solita, Jam quæ praxi, Senatusconsulti dispositione ibi observetur in Universitatis gravamen &c
Juris præjudicium, quin etiam et Baccalaureorum, qui in eadem vice, suis

Expectativis privarentur.

Hoc Bonus Universitatis et nationis Congressus fuit pluries visum fuisse ac de mediis quibus tali abusui occurri posset deliberatum, vel libellos memoriales ad Dnum procuratorem Gabbaleum deferendo quibus tuncadi ex praedicta fratris consulti dispositione demonstrentur abusus; et cum hoquendo ut illius interpretationem per novum senatus consultum procuret, vel retrà postulando per libellum supplicem supremo senatui oblatum interpretationem hanc explanationem, ut a principio facilius commodo et aberrati remedium detur. —

Audito igitur Magno Rectore Magº habente Vicedicente quomodo dominus Decanus deliberaverit coram contribulibus qui praetor vd. ordinis procuratorum aderant abusus ordinis quam professorum et Universitatis, Reperunt ut deliberationem rectâ Venerabilis ordo — majori suffragiorum numero 1º ut querelis dictarum nationum si quae legitimè fieri possent obviam iret, ex eo quod contribulum abusus ordinis quam professorum in his comitiis admissa sua suffragia, expresse declaravit illorum nunc data suffragia, nullo modo Reconomicam vectigium è mutuatibus percipiendi spectare, sed tantum ut illos contribules praejudicium redundans ex usu qui abusus videtur et a quibusdam professoribus factis nationum privilegiis superiori, quatenus saepè bis a requisitione ejusdem beneficii baccalaureos excluderent. —

Itaque 2º postabitas Universitatis Magº habere Comitia, Item Majori numero — Cupit Venerandus ordo, deferendos esse ad Dnum procuratorem Gabbaleum — memoriales libellos quibus demonstrentur abusus, qui fratris postremi Conceptionem Contrariati dispositionis in senatus consulto, nimbatione, ac etiam per libellum supplicem illam senatus consulti petendam esse interpretationem, quo fine Rogandus esse amplissimum Rectorem procuratores ornatissimos, et meritissimum Universitatis Syndicum ut illos memoriales libellos, et illam interpretationem intendentes — ad Dnum procuratorem Gabbaleum deferant. Denique Deputatis Venerandus ordo Mrs Dagnaux, Le Rat, Truffet, et Desmares qui hiemi — Vestigium, et ista a me procuratore, absit tamen sententia, Conclusum est.

Ingoult Pd. Delamare procurator J.G. Normandus

Die secundâ Julij 1761. post missam Institutam a Magº Joanne Vedeloge — habitis ut sacris Comitiis Comitia. 1º assidente quaestore relatum est, illi tanquam quaestori verificatorum fuisse per alterum exparte eranarium Dni Morin Abbatis duplicis seu Structoris, actum quodclavando, se ex obicibus Contiguitatem ex parte Viridarium Domum illam profiteri non posse Fratres tempus praescriptum protestatur cum observetur non fore penas ullas quam ex Conventu in edictis, si nullis extraneis impedimentis / perfectionem ex parte ubius Fratres proximum nemini spectaverint, Domus illa non habere. Rogatus est fidelis quaestor ut diem de Comitia ac Rerum Quidam Morin Juniores, Secundi et defuncti. Causâ quod tempus ad perfectionem de novo praefigendum foret. —

2º. Recitatis ante Comitia tribus dictum secundae maji, et 27 Junij Magº — Le Rat fidelis quaestor postulavit actum illi concessum suarum protestationis et Reclamationis Carta declarationem in primâ parte necessitate — illarum Comitiorum factam, Eo fine ut per illam Jus nationis Normandae et Baccalaureorum in quolibet Casu nullo modo Infringeretur et Perpetuam Conservetur. Delamare procurator.

Eâdem die horâ sequenti tertiâ ab eodem fidel.mo quæstore huiusce in minoribus quæstorii
Rationes ad primâm diem Mensis Julij 1760 ad diem primam huius decembris mensis coram
Sp.o Decano mag.o Lebenitze, Regio.o Gastore Mag.o Samuel, Requatuor. Lyræ appellatis —
Expensoribus · bis Rationibus, viris examinatis et Calculatis ab omnibus, Constitit.

Solidum 1.o Recipiorum citra quam solutionem ex Collegio Barbarino, seu militiæ Librorum
Sumus, Esse . . . . . = 14808 ℔ 3 · 10

2.o Impensarum . . . . . = 4316 15 .

Providque Residuum superesse in minoribus fidelissimi quæstorii
esse . . . . . = 10491 ℔ 10 10 ℚ.

Addendo partes viduarum quæ quia nondum virginæ fuerunt
a Recepti distractæ fuerunt esse . . . . . = 877 10 .

Solidum fit . . . . . = 11369 ℔ 0 10 ℚ.

post Clausulam, sue de novo, Laudatissimâ Curâ Deputatos Rationib fidelissimus
quæstor. Dichavel.s. procurator

4 Julii 1761 Die Sabbati quartâ Julij 1761 In Sancto Barbariano Celebrandi sunt missæ, altera
de B. virgine, altera Instituta ac Mag.o Martino Demonsil in anteactum quintæ diei
quæ dominica futura erat.

Sacomitis Venet. de nativitis, horâ septimâ cum quadrante; quæ septimâ, surgit
de fidelissimi quæstoris rationibus retati. Ille subjunxit a se Mag.um Marcum dominû
de Pesaro hûc venturum esse visum fuisse qui altera mensis septembris proximi
finem, per Comunia subsignata prælegerit, tres alios subsignatores mensis postulabat
ad perficiendam illam, per quorum lapsum Comunitatis approbatam non sit arrivera
potuam. Rei petunt in deliberationem missâ, et audito Equite nio Gastore, Wenetis de
rodii plenâ Do.o Morini Consilium usque ad proximi decembris finem ad illam domum
ex parte suâ perficiendam, ita ut Virginum petuam non sumitur, successum postea
si Cæsarea et alia, superveniens obstaculo, quæ absq; falsidas operas Interpellatus
et ipsa a me procuratore. Conclusum est. Dichavel.s. procurator. Ingoult R
G. Trivulle.

Tribunal Eâdem die horâ primâ post meridiem, apud amplissimum Rectorem in Batavinâ Deputatorum
Venetiarum habitaverunt Comitia ordinaria 1.o Viros ex optimis Comitis dependentis
ad novum Venetiarum viâ secretâ Lecturos Curatores Gastores Nobiles Regni et
Municipii ab illis subsignatos, medianibus nimiâ pensione quadringentarum Librarum
ad primâm diem hujus mensis.

2.o quatuor suppliciis pro Litteris nominationis et quinquennii audito meritissimo Syndico
sua postulata Concessa sunt. Carillo Vnus Magister petrus Rossi Jn utroque Jure
quinquennium una perficiendum, viz. Jn Utroque Jure.

3.o Recitata fuit ac scripta fidelissimi Consilio die decimâ septimâ mensis presentis novissimi.

4.o Ingressus est Magister quidem celeberrimus Eloquentiæ professor in Sorbonæ splendissimo
Jn ventum Mensæ sedens è regione amplissimi Rectoris, suam cum Capitulo Cathedralis
Ecclesiæ Anbiatensis · Ille solicitum Magistrum Canonicatûs sui in eâdem Ecclesiâ
Gratuam Remanere Controversiam Enarravit. addidit se cum abeundo duplicis
titulo nempe Clerici Regiæ Capellæ, vel professoris Rotarium in Academiâ, sui quem
Ultimo posse illud medium præstabile, quo justa amplissimi Rectoris et Universitatis
votum, privilegio professorum tam sanctorum artium quam aliorum, inico et

Epistolae ad Univ.tes Cracovien.sem et Zamoscien.sem.

Libertà datura & regimine et Institutis Societatis, Parisiensibus per plurimos retroactos Annos et Institutorum illius Societatis, typis Mandatorum Pragæ anno 1757. sub titulo Institutum Societatis Jesu
Multa nova et paradoxa vitæ suæ Supremæ Curiæ. Observatum nihil deesse. perarretatum die 17e Aprilis
novissimi; Juxta prælibatis et singularibus dictæ Societatis, exhibita die eadem Exemplar ejusdem
Institutum Pragæ typis mandati anno 1757. in Supremæ Curiæ tabularia deponerentur. Huic arresto
Scilicet autem fuit die 18e Aprilis per fratrem Antonium de Monagni Sodalem de Societate et
procuratorem generalem Galliæ pro Gallicanæ eorum provinciæ. quidem examine, Juges Institutum exurgere
et, si quid pollet, Curiarum arbitrii illi, Sodales dictæ Societatis Jesu. modo more Curiarum, ut Supremæ Curiæ
previsis examini, ex Juri, non tamen ex abusi. declarat ipse quod Exemplaria ab illis deposita ac
Tabulario Senatus Supremæ, non tamen apud hunc Senatum inde argumentum, mandatum effigiatum
Regimine, quo prædictum fuit ne Exemplar in tabulario Senatus deponeretur, ad Regni dimittendum. —
Senatus tenuis ut Regi obsequerentur Jacentes, sub prædictis non desiit Curia abusibus Extare Exemplaria
aliud a deposito, statuit pro arrestum, ut hoc Exemplar confirmetur sub dicis per suos deputatos Curiæ
deposito, quod factum fuit. Curiæ illi Societatis se debuerunt prius indicere, et nihil prius nisi quam
Judicis ordinariis, Cognitionem de modo quo possent Juri Supremæ Curiæ se subtrahere. Curiam Juris
Consultum fuisse ne a deputatis a rege primis Juris Curiam interiorem Instituum, et Sanctæ Sedis
Curiarum illius Societatis, usque ibus ante Ann. ante inducta manere, ante dicto sub vocis Juncta.
Declarationis arrestis obtinuerunt die 2e Augusti 1761. quem Juris ita fuit, nisi conditionibus et Regibus
maximi nominis, a quam approbat die sexto ejusdem mensis, quâ Curiæ die Latæ fuere dicto arresto
ab eodem Senatu. quia autem Juris arrestis accidentia fuit et repetitio, hanc declarationem, Curiæ
arresto Juris prius, et alia duo arresta hic describere Juvat.

2 arrêts de Declaration concernant les Exercices Jésuites

Louis par la grace de dieu Roy de France et de Navarre: A nos amis et feaux Conseillers
Tenans notre Cour de parlement a Paris. Salut. Lorsque nous nous sommes fait remettre les
Constitutions de la Société des Jésuites, qui auroient été apportés par eux au greffe de notredite Cour
de parlement En Exécution de son arrêt du 17. avril dernier, Nous nous sommes proposés d'en
prendre connoissance par nous mêmes; pour déterminer l'usage que nous pourrions avoir a faire de notre
autorité, dans une matière qui exigeoit être traitée en Regle, que par des Lettres émanées de nous;
Nous aurions en conséquence ordonné des personnes de notre Conseil, pour nous en rendre compte, Nous aurions
ordonné leur remettre en mêmes temps plusieurs autres pieces qui concernent l'Institut de
ladite Société et son établissement en France. Mais le compte qu'ils nous ont rendu en nous faisant
Reconnoître qu'il étoit a propos de prendre l'examen des Titres d'établissement des différentes raisons de cette
Société, de maniere que nous pussions statuer en Connoissance de cause, et pourvoir par
par des Lettres patentes Enregistrées en nos Cours, suivant l'ordre établi dans notre Royaume: Et
Comme cet objet intéresse non seulement un des ordres religieux le plus répandu dans notre Royaume,
mais même le public et notre Etat; Il nous a paru nécessaire de déterminer plus particulierement
Ce qui pourroit être a y mettre promptement l'ordre que nous devions y apporter, soit en fixant
un délay pour nous procurer les Eclaircissements, dont nous pourrons avoir besoin, soit la Connoissance, tout
Ce qui pourra être nécessaire pour être dirigés les mesures, que nous Comptons prendre, pour Expliquer
Officieusement nos Intentions a notre dit. A Ces Causes et autres a ce nous mouvants
De l'avis de notre Conseil et de notre certaine Science, pleine puissance et autorité Royale, Nous
avons par les présentes Signées de notre main dit, déclaré et ordonné; Disons, déclarons, et ordonnons
voulons Sa notre plaisir que dans six mois pour tout Delay a Compter du jour de l'Enregistrement de ces présentes, les Supérieurs de
Chacune des maisons de ladite Société soient tenus de remettre au greffe de notre Conseil les titres et
pieces de leurs Etablissements, pour sur le vû d'icelles et desdites Constitutions, et sur le Compte qui nous
en aura rendu par les dites personnes de notre Conseil, ensuite sur les représentations que nous
aurons été faites adressés a ce sujet par nos dites Cours, ou sur les mémoires que nos
Procureurs Généraux en Icelles auront jugé a propos, de nous Envoyer, Etre par nos Lettres patentes
adressées a nos dites Cours dans la forme ordinaire, pourvû a tout ce qui pourra Concerner le
dit ordre religieux et son établissement en France: Au Surplus ordonnons, que pendant son
an a Compter du jour de l'Enregistrement des présentes, Il ne pourra être rien Statué, ni —

définitivement ni provisoirement en aucunes dites Cours directement ni indirectement sous quelque prétexte que ce puisse être, aucunes Constitutions et établissements des maisons de ladite Société, si ce n'est qu'il en ait été autrement par Nous ordonné. Si vous mandons que ces présentes vous ayez à faire lire, publier et registrer et le contenu en icelles faire garder, observer et exécuter selon leur forme et teneur. Car tel est notre plaisir. Donné à Versailles le dernier jour d'août l'an de grâce mil sept cent soixante un, et de notre Règne le quarante-deuxième. Signé Louis. Et plus bas par le Roy, Phélypeaux. Et scellé du grand sceau de cire jaune.

6 août 1761
Enregistrement au parlement.

Registrées, ouy le Requerant le procureur général du Roy pour être exécutées selon la forme et teneur, sans approbation de toutes prétendues Constitutions et institut des prêtres, écoliers et autres de la société se disant de Jésus, et sous quelle dénomination d'ordre religieux

Réserves sur les qualités et titres

donnée par ladite déclaration aux dits prêtres et écoliers, ni l'énonciation de titres d'établissement en France tant de ladite Société en général que des maisons particulières d'icelle, puissent être tirées à conséquence ni leur donner autres et plus grands droits que ceux qui peuvent légitimement leur appartenir : Comme aussi sans que les dispositions de ladite déclaration, qui pourroient être contraires, puissent préjudicier à aucunes, qui seroient en besoin de nouvelles lettres patentes, pour mettre en règle les instituts de ladite Société, et pour être ci-après admis en France, il en puisse être usé autrement que pour l'état qu'elle peut avoir en France, ou de la légitimité dudit institut, il soit nécessaire de charger préalablement ledit état, par de nouvelles lettres patentes : N'entend la dite Cour, s'interdire de statuer sur ledit état quand et ainsi qu'il appartiendra, sur le vû des lettres patentes déjà obtenues par ladite Société, et arrêts d'enregistrement d'icelles ; Et cependant M. Le Peletier de Sivry, Conformément à ladite déclaration pendant un an à statuer sur ledit Institut, Constitutions, et établissements des maisons de ladite Société par arrêts définitifs ou provisoires, arrêtes néanmoins que celui à l'égard duquel le serment de la Cour, sa fidélité, son amour pour la personne sacrée dudit Seigneur Roy, et son attention au repos public ne lui permettroient pas d'user de demeure, et de dilation suivant l'exigence des cas : A la charge que le rapport des titres concernant ladite Société, ou ses maisons particulières établies dans le ressort de la Cour, ordonné par ladite déclaration soit fait au greffe de la Cour dans le délai porté par ladite déclaration, pour, dudit titres être par la Cour rendu compte à Sa Majesté qu'il appartiendra ; même lui être par ladite Cour remis lesdits titres Expéditions d'iceux préalablement faites, ensemble collation et dépôt au greffe de la Cour desdites Expéditions ; Ordonne que dans le même délai, lesdits Supérieurs de chacune desdites maisons seront tenus de remettre pareillement au greffe des dépôts de la Cour un état signé d'eux, et par eux affirmé véritable pardevant M.e Joseph Marie Terray Conseiller Rapporteur, de tous les membres de ladite Société étants dans lesdites maisons, ou affiliés à icelles ; dans lequel état seront énoncés leurs noms, surnoms âges, pays de leur naissance, fonctions et grades dans ladite Société ou dans ses maisons particulières, distinction des titres de profès de trois ou quatre vœux, de coadjuteurs spirituels ou temporels, ou autres titres en ladite Société, date de leur profession ou émission de vœux, desquels vœux simples, ou solennels seront joints extraits certifiés véritables et conformes aux registres tenus d'iceux : Seront pareillement par les supérieurs, remis états signés d'eux, de tous les biens appartenants à quelque titre que ce soit à ladite Société dans chacune desdites maisons, fondations acquittées en icelles et bénéfices unis, desquelles unions seront par eux représentés les titres en bonne forme. Ordonne que copies collationnées seront envoyées aux bailliages et sénéchaussées du Ressort, pour y être lues, publiées et registrées, Enjoint aux substituts du procureur général du Roy d'y tenir la main, et d'en certifier la Cour dans le mois suivant et conformément à l'arrêt de ce jour. Sera en outre très humblement représenté audit Seigneur Roi, que son parlement ne peut voir qu'avec peine, que ledit Seigneur Roi semble annoncer à son parlement par une déclaration à lui adressée, l'établissement d'un dépôt illégal, et autre que celui de la Cour pour la remise des actes dont ledit Seigneur Roi juge devoir être instruit pour le bien général de son état. A Paris en parlement toutes les Chambres assemblées le six août mil sept cent soixante un. Signé Dufranc.

Sursis à statuer sur l'institut constitutions et établiss.

hors les cas requis

Des dépots

apporter au greffe de la cour des titres

Etat de tous les membres ou affiliés par noms âges &c.

Etats des biens fondations bénéfices unis et titres

Représentation au Roy

5 août 1762
appel comme d'abus devers Représentant grel des bulles d'institution des soy disants Jesuites à Lion

Vu par la Cour toutes les Chambres assemblées, le Compte rendu en la dite Cour par M.e Des Conseillers en icelle le 17 avril dernier, au sujet des Constitutions, Regime et Maximes des prêtres et Ecoliers se disants de la Société de Jesus ; Arrest de la Cour, toutes

les Chambres assemblées dudit jour 17 avril qui ordonne que les Supérieurs et Ecoliers de ladite Société seront tenus de remettre dans trois jours au greffe de ladite Cour VII Exemplaire Imprimé des Constitutions de ladite Société notamment de l'Edition faites d'icelles a Prague en 1757, et cité dans l'Ecrit Imprimé ayant pour titre Memoire a consulter, et Consultation pour les Jesuites de France de l'Imprimerie de J. Cellot Rue Dauphine 1761. ; Signification faite a la requête du procureur general du Roy ledit jour 17 avril 1761 dudit arrest par Grivel huissier de la Cour aux Supérieurs des maisons du Noviciat, du College et profez des Jesuites de cette ville de paris ; Certificat de St Jean greffier civil des Dépots de la Cour du 18 avril 1761. que deux volumes Intitulé Institutum Societatis Jesu, Pragae, anno 1757. ont été déposés par le Sieur Antoine de Monsigny de la Compagnie de Jesus procureur General de la province de France ; Arrest de la Cour du 30 mai 1761. portant que par quatre Commissaires d'icelle vérification sera faite, et procès verbal de collation fait d'un Exemplaire en deux volumes in fol. représenté a la Cour et Intitulé Institutum Societatis Jesu, Pragae, 1757 sur l'Exemplaire cy dessus représenté par ledit Greffier des dépots ; procès verbal dressé en la chambre du conseil de la Tournelle ledit jour 30 may 1761. de relevée en Exécution de l'Arrest de la dite Cour du même jour de la collation et Examen dudit Exemplaire sur celui précedemment remis au greffe de la dite Cour ; Autre Arrest dudit jour 30 may 1761. de relevée par lequel en conséquence de la conformité des dits Exemplaires des Constitutions de ladite Société de la même Edition faite a Prague en 1757. auroit été ordonné que l'Exemplaire précedemment apporté au greffe de ladite Cour, servira suivant les Intentions du Roy, remis ès mains dudit Seigneur Roi ; Arrest de la cour du 2 juin dernier portant remise de ladite délibération au 3 juillet ; Autre Compte rendu en la Cour les 3, 4, 6, et 7 juillet derniers par les Gens de Roi du contenu en dits deux Volumes en Exécution dudit arrest et de l'Arrest de la Cour du 17 avril précedent ; Autre arrest de la cour du 4 juillet dernier portant que par des Commissaires d'icelle seront vus et Examinés tant lesd. Comptes rendus par lun des Conseillers de la cour et par les gens du Roi, que ledit Exemplaire desdites Constitutions ; Conclusions du procureur general du Roy ; Ouy le Rapport de m.e Joseph Marie Terray Conseiller tout Considéré ;

A la Cour toutes les chambres assemblées Reçoit ledit procureur general du Roi appellant comme d'abus de la bulle commençant par le mot Regimini donnée le Cinq des Calendes décembre 1540. par Paul III. portant pour titre Prima Instituti Societatis Jesu approbatio ; d'autre bulle commençant par ces mots Injunctum nobis, donnée la veille des Ides de Mars 1543 ; portant pour titre, facultas quatuor Domos ad Societatem, Sine restrictione numeri, admittendi et Constitutiones condendi ; D'autre Bulle commençant par ces mots, Exposcit debitum donnée le 12 des Calendes d'août 1550. portant pour titre, Confirmatio alia Instituti cum majori, tum illius, tum aliorum Societatis Indultorum, declaratione ; D'autre Bulle commençant par les mots, Sacrae Religionis donnée le 31 décembre 1442. portant pour titre, Confirmatio privilegiorum Societati concessorum, et aliorum nova concessio, Et generalement de toutes Bulles, Brefs lettres apostoliques concernant les prestres et Ecoliers de la Société sedisant de Jesus, Constitutions d'icelle, declarations sur lesdites constitutions, formules de Vœux, decrets des generaux ou des Congregations generales de la dite société, et generalement de tous autres Reglements, ou actes semblables :

N'obtempérant Enjoint ledit Supérieur de ladite Société, servir attenuative a l'autorité de l'Eglise, a celle des Conciles Generaux et particuliers, a celle du Saint Siege, et de tous les Supérieurs Ecclésiastiques, et a celle des Souverains, Entendu que d'un côté par lesdites constitutions le general pourroit tout dans ladite Société, au préjudice des décisions desdits Conciles, des Bulles Emanées du Saint Siege, des reglemens prescrits par tous Supérieurs Ecclésiastiques, et des Loix Emanées des Princes Temporels, et que d'un autre côté aucune puissance, ni Spirituelle ni temporelle ne pourroit rien dans ladite Société, a laquelle, non seulement une autorité étrangère

attribuée la faculté de changer, casser et revoquer ses propres constitutions et de s'en donner de nouvelles, suivant la diversité des tems, des lieux et des objets ; sans subir à cet égard aucune inspection, même de la part du Saint Siege, dont l'autorisation avoit censé actuellement de plein droit à toutes les variations utiles à ladite Société : Mais encore a-t-elle accordé au cas qu'il survint de la part de l'Eglise, du Saint Siege ou de quelqu'autre puissance que ce fut, quelque acte de Revocation, ou de Reformation, le pouvoir en ce cas rétablir tout de sa propre autorité dans l'ancien Etat, et même sous telle date, que voudront choisir la Société, le General, ou les Superieurs d'icelle, le tout sans qu'il soit besoin d'obtenir même du Saint Siege, ni autorisation, ni consentement, ni confirmation. (1.)

puissance Monarchique du general. Gouvernement absolu de conscience

En effet, sous le Nom de la Société un seul homme exerceroit une puissance Monarchique sur la Société Entiere, répandue dans tous les Etats, et sur l'Universalité de ses membres et des personnes vivantes sous son obéissance, même sur celles qui seroient exemptes ; même sur celles qui seroient pourvues de facultés quelconques, et que cette puissance s'étendroit non seulement sur l'administration des biens, et sur le droit de passer tous contracts, et d'annuller ceux déjà faits, même en vertu de ses pouvoirs, mais seroit tellement vaste et entiere, que chacun de ceux qui composent ladite Société, seroit tenu de lui obéir aveuglément comme à Jesus Christ lui même, quelque chose que commande le general, sans reserve, sans exception, sans examen, et sans hésiter même intérieurement : d'apporter à l'execution de tout ce qu'il commandera, pourvu la même plénitude de consentement et d'adhesion qu'ils ont pour la créance des dogmes mêmes de la foy Catholique ; d'être dans ses mains comme un cadavre, ou comme un bâton dans celle d'un vieillard, ou comme Abraham sous les ordres de dieu qui lui commandoit d'immoler son fils, en répétant du principe que tout ce qu'on lui commande est juste, et en abdiquant tout sentiment personnel, et toute volonté propre. &c. (2.)

nos lui renvoyé et traiter Latin, sont porter sur les exemplaires imprimés !

(1) non obstantibus . . . generalis concilii, hujus modi, aliisque apostolicis pactis in provincialibus et synodalibus conciliis Edicti generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus. (Bulle pastor. offic. 1748 · tom. 1 · Edit. de prague pag. 69. (col. 2.)

Decernimus . . . . nullo unquam tempore per nos aut Sedem predictam revocari aut limitari, vel illis derogari posse . . . . . et quotiès revocari, alterari, limitari vel derogari contigerit, toties in pristinum et eum in quo hac præmissa erant, statum restituimus de novo et etiam sub posteriore datâ per . . præpositum generalem Eligendâ, et concessas esse et fore. (Bulle dum Indefessæ 1571 · tom. 1 · pag. 43 · col. 1.

Et tam habemus suas, quam in posterum facultates constitutiones ipsas juxta locorum et temporum acverum qualitatem et varietatum mutare, alterare, seu in totum cassare, et aliàs de novo condere pollire et valeant, quæ postquam mutata alterata, seu de novo condita fuerint, eò ipso apostolicâ auctoritate præfatâ — confirmata et sanciantur, eâdem apostolicâ auctoritate de speciali gratiâ indulgemus. (bulle Injunctum nobis, 1543 — tom. 1 · pag. 10 col. 2)

Nulla persona Societatis privilegium aliquid contra communia ipsius Societatis statuta postulare audeat aut obtentum retinere . . . . Si quæ vero impetrabuntur hujusmodi a Sede apostolicâ . . . Irrita sunt et inania . . . nisi . . . . constitutiones Societatis sit derogatum. (compend. verbo privileg. §3. tom. 1 · pag. 327. col. 1.

Et quotiès emanabunt (Litteræ revocantes vel limitantes) totiès in pristinum et eum in quo antea quomodo libet erant, statum, restituta, reponita, et plenarie reintegrata ac de novo etiam sub datâ per Societatem illiusque præpositum Generalem, et alios superiores prædictos, quandocunque Eligendâ, de novo concessa ac etiam — confirmata, ... abique ea quidquid desuper a dictâ Sede Ulterius Ulteriùs reperiri, revocatorio confirmativo, seu nova concessio impetranda sit (Bulle Ecclesiæ Catholicæ 1590 tom. 1 · pag. 104 · col. 2.)

(2) Universum gubernandi Rationem . . . Ignatium fundator . . . Monarchicam . . . et ordinationibus unicis superioris arbitrio contrarium esse decrevit (Bulle Ecclesiæ catholicæ tom. 1 · p. 102. col. 1.

plenam in Universi ejusdem Societatis socios, et personas sub ejus obedientiâ degentes, ubilibet commorantes, etiam Exemptas etiam quascunque facultates habentes, suam Jurisdictionem exercent. (Bulle Licet debitum 1549) · to. 1 · p. 14. col. 2.

Et ut tam pares præpositum generalem omnis facultas agendi quorvis contractus emptionum aut venditionum · constit. p. 9. to. 1 · pag. 56. col. 2.)

Et quamvis alios inferioribus præpositis, vel visitatoribus vel commissariis, suam facultatem communicet (generalis) postea tamen approbare, vel revocare, quod illi fecerint (ibid. pag. 939 col. 2.)

Singuli subditorum . . . . non solum præpositio in omnibus ad Societatis pertinentibus parere semper teneantur, sed in illo Christum veluti præsentem agnoscant, et quantum decet reverentur. (Bulle Exposcit debitum 1580 · to. 1 · pag. 23. col. 2)

Jubendi ius totum penes præpositum erit (Bulle Regiminis 1590 t. 1 · p. 6 col. 2.)

potestas præpositus Generalis in omnibus quæ videbitur constituere, et semper ei obedientiam ac reverentiam, utpote Christi vices gerit præstari jubebit. (constit. pistor. tom. 1 · pag. 18. col. 2.)

Ut fratres subditi cum ipsi, quicquid superior præcipit, ipsius dei præceptum esse et observandum : atque ut subditi in quibuscumque

Exercice de la dite authorité absolue. Et en outre même sur les contrevenants, qui violent les membres de la société, désirant la société aux membres ; quoique néanmoins ladite société ne soit astreinte ni engagée de contracter, et que tous et chacun des membres lui soient définitivement liés, le général pourra entretenir rapports et correspondance, sans être tenu de pourvoir à leurs besoins temporels même les plus urgents. (3).

Exercice de l'autorité absolue

Et afin que pour d'autant plus assurer l'Exercice de ce pouvoir absolu, l'esprit général des Instituts, soient dans les Constitutions, soit par d'autres règles opposées, qui se trouveraient dans d'autres Ordres des mêmes Constitutions, soit par les dispenses et Exceptions de tout genre, ajoutant que dans la pratique, les membres de ladite société ne sont obligés, même sous peine des péchés Véniels à aucun des points contenus dans lesdites Constitutions à moins que ces leurs voix spécialement prévenus en vertu de la sainte Obéissance, par le supérieur qui a droit de régir de la qui convient aux occasions, et aux personnes, en sorte que les seuls points constants soient de faire régler et décider tout par le seul général de ladite société. (4).

Règle appartenant à l'Institut des Jésuites

quæ Catholica fides proponit toto animo assentiaq. vestro stantes succumbitis ; sic ad ea facienda, quæcunque superior dixerit, cæco quodam impetu voluntatis parendi cujusque, sine ullâ prorsus disquisitione, feremini ; sic Egidius credendus est Abrahæ filium Isaac immolare jussus. (Epist. præpos. Generalis tom. 2. p. 169. Col. 2.

Sibi persuadeat, quod quemlibet obedientiâ vivens, se feret ac regi a divinâ providentiâ per superiores suos, sinere debeat, perinde ac si cadaver esset, quod quo vult situs ferri et quâcunque ratione tractari se sinit : vel similiter ac senis Baculus qui ubicunque, et quacunque in re velit eo uti, qui eum manu tenet ei inservit. (Constit. p. 6. t. 1. p. 405. Col. 1.)

obedientiâ tam in præceptorum, tum in voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta, cum magnâ celeritate spiritali gaudio, et perseverantiâ, quid quid nobis injungatur fuerit, credendo omnia esse nobis persuadendo, omnem sensum ac judicium nostrum contrarium cæcâ quâdam obedientiâ abnegando. (Ibid. Col. 1.)

(3) Declarantes memoratam societatem Jesu nunquam nec obligatam esse ad ullam subministrationem, sive congruæ sustentationis, sive alimentorum, sive alio quocunque titulo et causâ illis faciendam, qui post triennium professionis et emissionis votorum simplicium, extra dictam societatem a suis superioribus ejiciuntur, tamen dum in eâ permanebant, ad sacros etiam presbyteratûs ordines, sine beneficio ecclesiastico ac patrimonio et ad titulum religiosæ paupertatis promoti fuerint ; sicque et non aliter, injunctis per quascunque judices ordinarios et delegatos . . . . . sublatâ eis et eorum cuilibet quâvis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate judicari et definiri debere, ac frivolas et steriles si secus superbis a quoquam, quavis auctoritate, sciente vel ignorante, contigerit attentari, decernimus. (Bull. Sejuncti nobis 1728. t. 1. p. 200. Col. 2.)

(4) Qui quidem præsertim de consilio Consiliorum ; Constitutiones . . . in Concilio condendi auctoritatem habeat, majori suffragiorum parte semper numerandi jus habente. Concilium vero generale esse, in rebus quidem gravioribus ac perpetuis, major pars totius societatis, quæ a præposito commode convocari potest ; in minoribus autem et temporariis omnibus qui in loco ubi præpositus noster residet, præsentes esse contingit. (Bulla Regiminis t. 1. p. 6. Col. 2). Concilium vero necessario convocandum ad condendas vel immutandas constitutiones, et alia graviora, et alienare, vel dissolvere domos, ac collegia simul statuit generale esse majorem partem totius societatis professæ, juxta constitutionum nostrarum declarationem, quæ sine magno incommodo potest a præposito generali convocari in aliis, quarum jura magni momenti sunt, dum præpositus agitur, quatenus vitæ opportunum judicabit, fratrum suorum Consilio, per scripsum ordinandi et habendi jus eorum fabricæ. (Bulla Exposcit debitum 1550. t. 1. p. 22. Col. 2.

Præsertim tribus Ratione tria observantur : primum ut vestimenti usus ; alterum ut ad usum loci in quo vivitur accommodatus ; tertium ut professioni paupertatis non repugnet. Videretur autem repugnare si sericis vel pretiosis pannis uteremur, aquilibus abhorrendum est, ubi omnibus humilitatis et subjectionis debita ad majorem dei gloriam ratio habeatur. (Const. 6. p. cap. 2. §. 15 p. 410. C. 1.)

hoc intelligendum est prius quibus domus nostra vestes provideat : Non tamen repugnare, quod qui Societatem ingrediuntur, si panno pretiosiore, aut vestimenti vivendi uti possint : nec etiam si in occurrentia aliquâ occasione vel necessitate, quis vestibus melioribus honestis tamen uteretur : Sed ad ordinarium vestiendi modum, eis uti non debent. Et nihilominus considerandum, quod non omnes eisdem victibus naturalibus, nec sanitate corporis, nec etate ad eam convenienti pollent : atque ita potest major particularis horum hujusmodi personarum et Universale aliarum mutuum id considerandum est, et quoad ejus sinit potestis ad majorem dei gloriam providendum. (Decl. in cap. Secundum ibid p. 411. Col. 2 et 412 Col. 1.)

omnia quæ speciem habent secularis negotiationis, scilicet vendendi videlicet agros vendendi in foro fructibus et similibus strictissime prohibita esse nostris. (Decret. 2. Congreg. n. 61. ibid 419. Col. 1.) Cum postulatum esset quonam vestibus quæ negotiationis speciem habent, a quibus nostri juxta Canonicæ vigesimum quintum Congregationis secundæ abstinere jubentur, contineri Congregatio varia illa esse, neque omnia recensere posse. Inter alia tamen memorari hæc posse ; 1°. Conducere agros aliosve eis locum et quæstum facies. Non tamen habere speciem negotiationis, eos conducere ad prædiorum nostrorum administrationem, vel animalium nostrorum sustentationem. 2°. Emere aliqua et nostra postea industria carius vendere. Emere tamen animalia ad prædiorum prædia consumenda, quæ postea dicendum, non carius negotiationis speciem habere, sicuti nec emere quæ quotidianum usibus nostris necessaria, quæ superflua postea vendantur. 3°. Typographiæ sumptus pro Editionibus nostrorum libris typis dandis, Exemplaque damno [illegible]

privileges contraires aux puissances, ordinaires Univers. et autres corps.

En cequil leur pourroit etre accordé aud. Institut toutes sortes de privileges, meme ceux qui seroient les plus contraires aux droits des puissances temporelles et spirituelles, a ceux des ordinaires, des pasteurs du second ordre, des Universités, des autres Corps seculiers et reguliers, et que dans le cas ou on voudroit attaquer lesdits privileges, molester ou inquieter tacitement ou expressement ledit Institut, il leur seroit accordé de se nommer des Conservateurs, avec faculté d'employer pour leur defense toutes les ressources opportunes de droit et de fait, même sans respecter la puissance Royale. (5)

Suivez aup. minut.

divindenda accipere: quavis licet absolute Negotiario Clericis Interdictum non sit, nostris tamen videtur omnino Interdicenda, nec nisi gravissimâ obtentas a p. nostro permittenda. 4° typographiam in collegiis habere, in qua libri Excusi extraneis divendantur. 5° Utraque tamen Indicâ partibusque Septentrionalibus pro libris piis et ad religionem spectantibus, Scholarumque usui destinatis, cum vel typographi desint, vel Catholici desint, Judicio patris nostri rem totam committendam censuit. — (Decreta Septimæ congregationis n° 64. ibid. p. 607. Col. 2. et 608 Col. 1.)

Studiose devitet (procurator provinciæ) omnem speciem Negotiationis aut quæstus lucri — Emptione aut venditione rerum alienâve acceptarum, aut alio Mutuandarum, permutatione pecuniarum, aliterve. Si tamen contingeret ex Negotiorum gestione lucrum aliquod suâ quasi sponte Emeri, sciat non licere ipsi de eo disponere nisi ex Judicio provincialis, cuilibet omne deferendum esse in rationes, haud secus ac cetera accepta et expensa. (regulæ procuratoris provinciæ. To. 2. p. 444. Col. 2.

Nemo laqueum ullius peccati ..... Incidant .... Visum est nobis .... nullas constitutiones, declarationes, vel ordinem ullum vivendi, posse obligationem ad peccatum mortale, vel Veniale inducere, nisi superior ea in Nomine Domini nostri Jesuchristi, vel in virtute obedientiæ præceperit, quod in rebus, vel personis illis in quibus Judicabitur, quod ad particulare unicuique vel ad Universale bonum multum conducit, fieri possit. (const. p. 6. t. 1. p. 414 col. 2 et p. 415.)

(4) Societas et Universi illius Socij ac personæ, illorumque quælibet, a omni Superioritate, Jurisdictione et Correctione ordinariorum sint exempta ac libera .... Hinc quod — præfati præsules aut quivis alia persona Hinc quæ, etiam ratione Delicti, seu Contractûs vel undeque agitur ubicunque Committuntur delictum, Incatur contractus, aut vis ipsa consistat Jurisdictionem quomodolibet Exercere. (Compend. verbo Exemptio to. 1. p. 296, 297.)

Generali bona .... vendere .... sibi desuper habitæ ac alioqui etiam in non postulatorum Ledere et rem Litare, ubilibet que venditionum, et aliorum hujusmodi, vel etiam necessitatem aut alium causam propter quam fiant, simpliciter erabique figurâ Judicij cognoscere, judicare, definire et pariter terminare liberè et licitè valeant ..... Concedimus ..... Nec non quicquid secus super his a quoquam, quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari Irritum et Inane decernimus. (Bulle ex debito 1582. to. 1. p 70, 71, et 72.)

Universam Societatem omniaque et singula illius .... ubilibet consistentia .... a quibus vis — decimis, etiam papalibus, præcialibus, personalibus, quartis, medietatibus et aliis fructuum partibus, Subsidiis etiam caritativis et aliis ordinariis oneribus ..... Etiam .... pro Defensione patriæ, et alias quomodolibet, Etiam ad Imperatorum, Regum, ducum et aliorum principum postulatam pro tempore Imposita .... perpetuo liberamus. (Bulle Expost nobis, 1580. tom. 1. p. 32 col. 2, et 298 col. 1.)

Defectum est neque Rex, principes, duces, ... nostris seu Rebus, seu personis audare vel præsumant, Gabellas, Tallias, Datia, Collectas, etiam pro pontium reparationibus, aut viarum reparationibus ..... Injurve, Judicare, vel imponere, aut ..... Irrigue — sub Excommunicationis et maledictionis æternæ pœnis; quarum, præsertim habitâ — notitiâ prorsus desistere ipso facto Incurrant. (compend. Verbo Excommunicatio § 4. tom. 3. p. 298 col. 2.)

Nec licet Ullis præsulis contra aliquem de Societate, vel contra alios eorum causâ aliquam — Excommunicationis, Suspensionis, vel Interdicti sententiam .... ferre ..... Irrita esse censeatur. (Bulla Licet debitum 1549 tom. 1. pag. 16 col. 2.)

Episcopi prohibere non possunt ne a dominicâ palmarum usque ad Dominicam in Albis — administrentur sacramentum pœnitentiæ. (Compend. verbo Confessarius to. 1. p 265. Col. 2).

Christi fidelibus ipsis Eucharistiæ et alia Ecclesiastica sacramenta, sine aliquibus — præjudicio ministrandi, dicecesanorum locorum, rectorum parochialium et

aliarum

Exemption des dispositions Juridiques, notamment l'obligation imposée à tous les membres de ladite Société d'une obéissance aveugle dans l'exécution, comme dans l'inquisitement envers toute volonté du Général sans Examen sur la justice d'aucun ordre Emané de lui; l'Etendue des prohibitions portées par ladites Constitutions, Legs et des pouvoirs attribués aux disant Conservateurs tendoient à compromettre la Sureté Intime de la personne des Rois; Que des articles plus precis encore de la Constitution — Concernoient à porter atteinte à cette Sureté; et que d'ailleurs l'Exemption des membres de ladite Société étant obligé de se soumettre aux definitions dictées dans les objets mêmes de leur doctrine sur les quels ils auroient des opinions différentes des sentiments de l'Eglise, il ne doit y être question d'une Doctrine, et une morale Uniforme dans ladite Société, Scavoir Celles qu'elle Regarde Legitimes accommodées aux temps, aux lieux et les plus convenables pour ladite Société (6) — La suite fol. 2v°

Episcopi non possint etiam Primates generatim prohibere ne nostri prædicent in Ecclesiis Societatis. (Compendium verbo prædicatores. §2. tom. 1. p. 325. col. 2.)

Omnes cujuscunque conditionis existant, qui ..... prædicationibus ..... fratrum Societatis ..... in Ecclesiis ubi ipsi concionabuntur interfuerint, diebus hujusmodi missa et alia divina officia audire ac Ecclesiastica Sacramenta ibidem recipere libere et licite valeant, nec ad id ad proprias Ecclesias accedere teneantur. (Bulla Licet debitum. 1549. to. 1. p. 16 col. 2.)

Socios singulosque illius personis, ac eorum familiaribus ..... ut in quibuscunque causis tam civilibus, quam criminalibus ac mixtis ..... omnes et singulos Archiepiscopos ..... et Cathedralium Ecclesiarum Canonicos .... intuitu possint assumere Conservatores et Judices ordinarios ..... Ipsis sic Electis ..... aut uni eorum ..... non permittentes Societatem ... a quibuscunque personis tam secularibus quam Ecclesiasticis, ac quâcunque auctoritate et superioritate fungentibus, quo quomodo indebitè molestari ..... detentores ..... Injuriatores ..... pœnas contradictores quoslibet et rebelles, etiamsi alias ..... quomodolibet existentes ..... per sententias, censuras et pœnas Ecclesiasticas, aliasque opportuna Juris et facti remedia — appellatione postposita, compescendo. (Bulla Æquum reputamus, 1573. to. 1. p. 45 col. 1.)

Non permittentes Eos .... per quoscunque .... quâcunque, etiam pontificali, Regiâ, vel aliâ auctoritate fungantur, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè aut expressè, quovis quæsito colore .... molestari, vel inquietari. (Bulla Salvatoris Domini. 1576. t. 1. p. 58 col. 2.

(6) præcipitur in virtute Sanctæ obedientiæ, et sub pœnâ Excommunicationis .... inhabilitatis ad quævis officia, suspensionis a divinis, et ab his præpositi Generalis arbitrio reservatis, ne quis Nostræ Societatis publicè vel privatim prælegendo seu concludendo, multo etiam minùs — libros componendo, affirmare præsumat, Licitum esse Reique personæ, quocunque prætextu Tyrannidis Reges aut principes occidere, seu mortem eis machinari. Provinciales autem qui aliquid horum resciverint, nec emendaverint, aut non præcaverint Incommoda, quæ ex tenuario fieri possent, Efficiendo ut hoc decretum Sanctè observetur non modo prædictas pœnas incurrere, sed etiam officio privari volucit p. Claudius. (Tom 2. p. 6. col. 2. Cap. 6. tit. de Tyrannicidio.

In virtute S.tæ obedientiæ Commendatur Provincialibus, ne in suâ provinciâ quidquam, quâcunque occasione aut linguâ, Evulgari patiantur a Nostris, in quo de potestate Summi Pontificis supra Reges et principes unde Tyrannicidio agatur, Nisi prius Recognitum Romæ et ab ipsa probatum sit (ibid. col. 2.)

Horum ordinamus .... ne quis in posterum hanc materiam tractet, aut libris Editis, aut Scriptis quibuscunque nec publicè disputet, nec doceat in Scholis, ut occasiones omnes offensionis et quæstionum præcidantur. (ibid. p. 6 col. 1.)

Si quis aliter sentiret, quod Discreparet ab eo quod Ecclesia et Ejus doctores communiter sentiunt, suum sensum definitioni ipsius Societatis debet subjicere. (Declar. in Const. to. 1. p. 344. col. 2.)

In opinionibus etiam, in quibus Catholici doctores inter se, vel contrarii sunt, vel conformiores etiam in Societate sit, cavendum est. (Ibid. p. 345. col. 2.

Doctrinæ

Cette ligne Rayée et sur la page précédente

les plus accommodés autrement les meilleures et les plus convenables pour ladite doctrine (8)

permet au procureur General du Roi de faire Intimer Le General et Société dedits soi disants Jesuites Surledit appel comme d'abus, Sur lequel les parties auront audience au premier jour; lors du Jugement duquel appel comme d'abus Seront rapportez a la Cour Tous Edits, declarations et lettres patentes Concernant Ladite Société, pour estre, Sur le tout Conjointement Statué et ordonné Ce qu'il appartiendra.

Ordonne que le present arrest Sera Signifié Sans delai aux maisons de ladite Société qui sont dans la Ville de Bain, et dans six mois au plus tard a toutes les autres maisons occupées dans le ressort de la Cour par ceux de ladite Société. Et Sera le present arrest Lû, publié, Imprimé, et affiché partout ou besoin Sera. Fait en parlement, Toutes les chambres assemblées Le Six aout 1761. Signé Duplant : I :

Doctrinae igitur differentes non admittantur, nec verbo in concionibus, vel Lectionibus publicis nec Scriptis Libris, qui quidem Lis non pertinet in Lucem Sine approbatione et consensu praepositi Generalis qui eorum Examinationem saltem Tribus Committet, sanâ doctrinâ et claro Judicio in eâ facultate praeditis; imò et Judicium de rebus agendis diversitas ..... ne quis Conformitari ea Unioni) adversentur, permittenda. (Constit. p. 3 to. p 372. 373.)

Si alicjua Summa, vel Liber Theologiae Scholasticae Confletur, qui Lei nostris temporibus accommodatior Videtur..... (Declar. in Constit. p. 4. t. 1. pa 397. col. 2.)

Omnes fer plurimum) eandem doctrinam, quae in Societate fuerit Electa, amplexi et Communiorem Nostris Sequantur. qui autem Studiorum Cursum jam peregerit, adverta ne opinionum diversitas Conjunctioni Caritatis Noceat; et quoad ejus fieri potest doctrinae in Societati communiori se accommodet. (Declar. in Const. pa 3 Cap. 1. to. 1. p. 426. Col.)

Autre arrest Remarquable du même jour 6 aout 1761.

Vû par la Cour Toutes les Chambres assemblées, Le Compte rendu en la dite Cour par Mre des Conseillers en icelle Le 8 Juillet dernier Touchant la Doctrine morale et pratique des prestres et Escoliers soi disants de la Société de Jesus; arrêté dedit jour portant que ledit Compte Seroit Communiqué au procureur general du Roy; Autre Arrest du 18 dudit mois de Juillet, qui Sur le vû des Conclusions prises par le procureur general du Roy, ordonne que tant ledit Compte que la doctrine morale et pratique Seront vûes et Examinées par des Commissaires de la Cour: Verification faite de ladite Doctrine et Maximes et attentatoires a la Surete des Souverains, Sur les livres Imprimez de l'avieu et Approbation de ladite Société, Notamment.

par Emmanuel Sa Jesuite en ses aphorismes imprimé en 1590:

Martin Antoine Del Rio Jesuite en son Commentaire Composé en 1593 et Imprimé a Anvers en 1593:

Robert Persons autrement André philopater Jesuite En son livre Imprimé a Lyon la même année.

Le Livre de Jean aquapontanus ou Bridgwater Jesuite imprimé pour la troisième fois en 1594;

Robert Bellarmin Jesuite en ses controverses Imprimées a Ingolstat en 1596;

Louis Molina Jesuite En son livre de Justitiâ et Jure Imprimé en 1602;

Alphonse Salmeron Jesuite en son 4e. Tome Imprimé en 1602.

Gregoire de Valence Jesuite dans son Commentaire Theologique Imprimé a Ingolstat en 1603;

Ledit Alphonse Salmeron Jesuite en son treizième tome Imprimé en 1604.

par Jean Mariana Jésuite dans son traité de Rege et regis Institutione imprimé en 1605 et condamné par arrêt de la Cour du 8 Juin 1610;

Charles Scribani Jésuite en son Amphitheatre d'honneur imprimé en 1606;

En l'année 1607 par Jean Azor Jésuite en ses Institutions Morales Imprimées a Lyon;

Ledit Robert Bellarmin Jésuite en son traité, de Authoritate Summi pontificis Imprimé a Rome en 1610. et condamné par arrêt de la Cour du 26 novembre 1610;

Jacques Gretzer, Jésuite en son livre intitulé Vespertilio hæreticus, Imprimé a Ingolstad en la même année 1610;

Jacques Keller Jésuite en son livre intitulé Tyrannicidium imprimé l'année suivante 1611.

Gabriel Vasquez Jésuite En son Commentaire Imprimé a Ingolstat en 1612;

François Suarez Jésuite en son livre intitulé Defensio fidei catholicæ imprimé en 1614 — condamné au feu par arrêt de la Cour du 26 Juin de la même année.

Jean Lorin Jésuite en son Commentaire des pseaumes imprimé a Lyon en 1617

En la même année par Léonard Lessius Jésuite en son traité de Justitia et Jure imprimé a Anvers pour quatrième Edition;

François Tolet Jésuite en son Instruction des prestres, Imprimé a paris en 1619;

En 1626 par le Livre d'Antoine Santarel Jésuite fletri par arrest de la Cour du 13 mars susdit an;

Adam Tanner Jésuite en sa Theologie Scolastique, Imprimé a Ingolstat en 1627.

Martin Becan Jésuite en ses opuscules Theologiques imprimés a paris en 1633.

par autre ouvrage dudit Martin Becan Jésuite imprimé a Paris en 1634.

Edmond Pirot Jésuite En son apologie des Casuistes Imprimée en 1657;

Antoine Escobar Jésuite en sa Theologie Morale Imprimée a Lyon en 1659;

Jacques Tirin Jésuite En son Commentaire sur l'écriture Sainte Imprimé pour 2e. Edition a Anvers en 1664.

Depuis 1668 Jusqu'en 1729, par les Editions multipliées Jusqu'au nombre de 40 ainsi que Lauteurs les Jésuites Auteurs du Journal de Trevoux du Livre d'Herman Busembaum Jésuite, Claude la Croix Jésuite et par Collendal Jésuite Commentateur et Editeur dudit Busembaum;

Jorgs Gourcy Jésuite en 1610 en son histoire de ladite Société, Condamnée par arrêt de la Cour du 24 mars 1713.

En août 1729 par les Jésuites auteurs du Journal de Trevoux Contenant les Eloges du Livre desdits Busembaum et la Croix;

En 1738 par autre Edition de louvrage de Gretzer Jésuite intitulé Vespertilio hæreticus.

Enfin par Montausan Jésuite, par Colonia Jésuite et par autres Jésuites Jusqu'a la dernière Edition dudit Livre desdits Busembaum et la Croix. Jésuites faite en 1757.

Conclusions du procureur general du Roy: Ouï le Rapport de m.e Joseph Marie Terray Conseiller; Tout Considéré:

La Cour toutes les chambres assemblées a ordonné et ordonne que les Livres intitulez

Emmanuelis Sa doctoris Theologi Societatis Jesu, Aphorismi Confessariorum; Coloniæ 1590.

Immanuel Sa

Martini Antonii Delrij ex Societate Jesu Sintagma Tragediæ latinæ, Antuerpiæ 1593.

Delrius

Elizabetha Angliæ Reginæ hæresim Calvinianam propugnantis sanctissimum in Catholicos sui veredictum, quod in alios quosque reipublicæ Christianæ principes contumelias contineat dignissimas per D. Andream philopatrum; Lugduni 1593:

philopater

Concertatio Ecclesiæ catholicæ in Angliâ, adversus Calvino-papistas Augustæ Trevirorum 1594:

Bellarminus

Disputationes Roberti Bellarmini è Societate Jesu de controversiis Christianæ fidei adversus hujus temporis hæreticos, cui accesserunt Ejusdem auctoris Libri Tres de Romani Imperij a græcis ad Francos, Romani pontificis auctoritate facta Translatione Ingolstadii 1596;

Molina — Ludovici Molinæ primarij quondam In Eborensi Academiâ Sacr. Theol. professoris, è Societate Jesu de Justitiâ et Jure Moguntiæ 1602.

Salmeron — Alphonsi Salmeronis Toletani è Societate Jesu Theologi Commentarij in Evangelicam historiam, et In acta Apostolorum Tom. IV permissu Superiorum Coloniæ Agrippinæ 1602

Greg. de Valentia — Gregorij de Valentia Matritensis è Societate Jesu Sacræ Theol. in Academiâ Ingolstadiensi professoris, Commentariorum Theologicorum: Ingolstadij 1603.:

Salmero — Alphonsi Salmeronis Toletani è Societate Jesu Theologi Commentarij in omnes Epistolas B. Pauli et Canonicas Tom. XIII. permissu Superiorum Coloniæ Agrippinæ 1604.

Benarscius — Clavi Benarscij Amphitheatrum honoris, in quo Calvinistarum in Societatem Jesu Criminationes jugulantur: Calvopoli Adinatorum 1606.

Azor. — Institutionum Moralium, in quibus Universæ quæstiones ad Conscientiam Rectè aut pravè factorum pertinentes breviter tractantur; Authore Joanne Azorio Societatis Jesu Sacerdote Theologo; Lugduni 1607.

Keller — Tyrannicidium; seu Schisma Catholicorum de Tyranni Interfectione Authore Jacobo Kellero Societatis Jesu Monachij 1611.

Vasquez. — Commentariorum ac disputationum in primam secundæ S. Thomæ, Authore P. Gabriele Vasquez Bello Montano Theologo Societatis Jesu: Ingolstadij 1612.

Lorinus — Joannis Lorini Societatis Jesu Commentariorum in Libros psalmorum: Lugduni 1617.

Lessius — De Justitiâ et Jure Cæterisque virtutibus Cardinalibus Libri quatuor, Authore Leonardo Lessio è Societate Jesu S. Theologiæ in Academiâ Lovaniensi Professore: Editio quarta auctior et castigatior: Antuerpiæ, 1617:

Tolet. — Francisci Tolet Societatis Jesu Instructio Sacerdotum, Summa peccatorum, Sumta Exemplar Romæ editum anno 1618 apud Barthalom. Zannetum 1619.

Tannerus — Adami Tanneri è Societate Jesu S. Theologiæ Doctoris et In Academiâ Ingolstadiensi Profess. Theologiæ Scholasticæ: Ingolstadij 1627.

Becanus — Opuscula Theologica Martini Becani Societatis Jesu Theologi Doctissimi, In Academiâ Moguntinâ professoris Ordinarij: Parisiis 1633.

Becanus — Summa Theologiæ Scholasticæ, Authore Martino Becano Societatis Jesu Theo. Doct. mo In Acad.a Moguntinâ professore ordinario: Parisiis 1634.

apologie pour les Jes. — Apologie pour les Casuistes contre les Calomnies des Jansenistes: Paris 1657.

Escobar et Mendoza — Liber Theologiæ Moralis Viginti quatuor Sanctorum Societatis Jesu Doctoribus refertus quem R.P. Antonius de Escobar et Mendoza Vallisoletanus è Societate Jesu Theologus, In Gratiam Confessariorum Digessit, addidit, Illustravit: Lugduni 1659.

Tirinus — Jacobi Tirini Antuerpiani è Societate Jesu, in S. Scripturam Commentarius: Antuerpiæ 1663.

Gretserius — Lectorius Vesperilio sub Bononiensis Epistolæ Italo latinæ velo, de perfectione et Excellentiâ Vestitûs ordinis antea delitescens, nunc quoad bona contra in lucem Extractus per Jacobum Gretserum Societatis Jesu Theologum: Jacobi Gretseri Soc. Jesu Theologi operum tom. XI. Ratisbonæ 1738.

Busembaum La croix — Hermanni Busembaum Societatis Jesu S. Theologiæ Licentiati Theologiæ Moralis nunc pluribus partibus aucta a R.P. La croix Societatis Jesu, Theologiæ in Universitate Coloniensi Doctore et professore publico, Editio Novissima diligenter recognita et Emendata ab uno ejusdem Societatis Jesu Sacerdote Theologo Coloniæ 1757:

Lacroix et Brulet — Sera-t-elle et Brulée En la Cour du Palais au pied du grand Escalier Dicelui par l'Executeur de la haute Justice Comme Seditieuse destructive de toute principe de la morale Chrétienne, Enseignant une doctrine Meurtrière et Abominable non Seulement Contre la vie des Citoyens, Mais même contre celle des personnes Sacrés des Souverains: Enjoint a tous ceux qui en ont des Exemplaires, de les apporter

au greffe de la Cour pour y estre supprimez ; fait tres Expresses Inhibitions et deffenses a tous Libraires de reimprimer vendre ou debiter Lesdits livres, ou aucun d'eux et a tous Colporteurs Distributeurs ou autres de les colporter ou distribuer, a peine d'estre poursuivis Extraordinairement et punis suivant la rigueur des Ordonnances : Ordonne que la requeste du procureur general du Roy, et le rapport fait par devant le Conseiller Rapporteur pour les temoins qui seront en cette ville, et pardevant les Lieutenans criminels des bailliages et Seneschaussées de Ressort et autres Juges des Lieux Royaux, a la poursuitte des substituts du procureur general du Roy, Contre tous ceux qui auront contrevenu a la composition approbation ou impression desd. livres, ou qui les vendront entre leurs mains, ensemble contre tous Imprimeurs et Distributeurs desdits Livres Notamment de celui qui porte pour Titre .

Hermanni Buscembaum Societatis Jesu, Sac. Theol. Licentiati Theologia Moralis nunc pluribus partibus Aucta a R. p. Claudio la Croix Societatis Jesu Theologiæ in Universitate Colonensi Doctore et professore publico ; Editio Novissima diligenter Recognita et Emendata ab eodem Ejusdem Societatis Jesu Sacerdote Theologo. Colonia 1757.

Et pour statuer definitivement sur le surplus desdits livres, et ouir et juger la Cour le Requerant dessus au sujet de l'Enseignement Constant et non Interrompu de la dite doctrine dans ladite Société desdits Soi disants Jesuites, ainsi que de l'Inutilité de toutes declarations desaveux retractations faites a ce sujet, Resultants des Constitutions desdits prestres Ecoliers et autres de ladite Société, Joint la declaration a l'Appel comme d'Abus au jourdhui Interjetté par le procureur general du Roi de la Bulle Regiminis, et de tous autres Actes qui s'en sont ensuivis concernant ladite Société, Sauf a Disjoindre s'il y Echet.

Et cependant par provision, jusqu'a ce qu'il ait été statué sur ledit Appel comme d'Abus et objets qui y sont joints, ou autrement par la Cour ordonné, fait tres Expresses Inhibitions et deffenses a Tous Sujets du Roy de quelque Etat, qualité et Conditions qu'ils soient, d'entrer dans ladite Société soit a titre de probation ou Noviciat, soit par Emission de vœux dits Solemnels ou Non Solemnels, Et a Tous prestres, Ecoliers ou autres de ladite Société de les y recevoir, assister a leur Ingression ou Emission de Vœux, En rediger ou signer les actes, Le Tout sous telles peines qu'il appartiendra. Fait pareillement Inhibitions et deffenses auxdits prestres Ecoliers et Autres de ladite Société de Recevoir, sous quelque pretexte que ce soit dans leurs maisons aucun membre de ladite Société Ni en pays Etrangers, même du Recevoir Tous membres de ladite Société Naturels francois, qui seroient a l'avenir hors du Royaume les vœux dits Solemnels, ou non Solemnels : Le Tout a peine d'estre les contrevenants poursuivis Extraordinairement, Et punis comme perturbateurs du repos public.

Fait pareillement Inhibitions et deffenses par provision auxdits prestres, Ecoliers et autres de la dite Société de Continuer aucunes lecons publiques, ou particulieres de Theologie, philosophie ou Humanités dans les Ecoles, colleges, et Seminaires du Ressort de la Cour, Sous peine de Saisie de leur temporel et sous telle autre peine qu'il appartiendra, Et ce a compter du premier octobre prochain tant pour les maisons de ladite Société qui sont Situées a Paris, que pour celles qui sont Situées dans les Villes du Ressort, ou il y auroit autres Ecoles ou Colleges, que ceux de ladite Société, Et du premier avril prochain seulement pour celles qui sont situées dans les villes du Ressort de la Cour ou il n'y auroit autres Ecoles, ou Colleges que ceux de ladite Société, ou dans lesquelles ceux de ladite Société se trouveroient remplir quelqu'une des facultés des arts ou de Theologie, dans l'Université qui y seroit établie : Et neanmoins dans le cas ou les dits prestres, Ecoliers ou autres de ladite Société pretendroient avoir obtenu Aucunes lettres patentes d'icelle verifiées en la Cour a l'effet de faire lesdites fonctions de Scholarité, permet auxdits prestres Ecoliers et autres de ladite Société de les representer a la Cour, Toutes les Chambres assemblées dans les delais cy dessus prescrits pour estre par la Cour sur le vû d'icelles et sur les Conclusions du procureur general du Roy, Ordonné ce que de raison.

Fait tres Expresses inhibitions et deffenses a Tous les Sujets du Roy, de frequenter après l'Expiration desdits delais les Ecoles, pensions, Seminaires, Noviciats et Missions etc. des Ecoles de Ladite Société.

Concours Enjoint a l'execution de l'arrest

des dits soidisants Jesuites : Enjoint a Tous Etudiants, pensionnaires, Seminaristes et Novices de Vuider les Colleges, pensions, Seminaires et Noviciats de ladite Société dans les delais cy dessus fixés, et a Tous peres, Meres, Tuteurs, Curateurs, ou Autres ayants — charge de l'Education desdits Etudiants de les en retirer ou faire retirer, et de concourir chacun a leur Egard a l'Execution du present arrest, comme de bons et fidelles Sujets du Roi, — Zelés pour sa Conservation :

Def. d'envoyer des Etud. hors du Ressort de la peine

Et leur fait pareillement deffenses d'Envoyer Lesdits Etudiants dans aucuns Colleges ou Ecoles de ladite Société tenues hors du Ressort de la Cour ou hors du Royaume, Le Tout a peine contre les Contrevenants d'être reputés fauteurs de la dite Doctrine Impie, Sacrilege homicide, attentatoire a la Souveraineté, et tendante a la perdition des Rois, Et ordonne Jels pour suivis suivant la Rigueur des Ordonnances ; Et faisant aux dits Etudiants —

Etud. Incapables de tous degrés &c.

Declare Tous ceux qui Continueroient après l'expiration desdits delais de frequenter les dites Ecoles, pensions, Colleges, Seminaires, Noviciats et Instructions desdits soidisants Jesuites en quelque lieu que ce puisse être, Incapables de prendre, ni Recevoir aucuns degrés — dans les Universités, et de toutes Charges Civiles, de Municipales, offices ou Fonctions publiques,

Et Reservant ladite Cour de deliberer le Vendredy 8 Janvier prochain sur les precautions qu'elle jugera devoir prendre, au sujet des Contrevenants, s'aucuns y auroient.

Et Desirant ladite Cour pourvoir suffisamment a l'Education de la Jeunesse, Ordonne que dans trois mois pour tout prefixion et delai a Compter du jour du present arrêt Les Abbayes et Prieurés des villes du Ressort de la Cour, ou il n'y auroit aucunes Ecoles, ou Colleges que ceux de ladite Société, ou dans lesquelles ceux de ladite Société remplissoient les facultés des Arts, ou de Theologie dans les Universités qui y seront établies, comme aussi les officiers des Bailliages et Sénéchaussées, Ensemble les dites Universités seront Tenus d'envoyer au procureur general du Roi Chacun Separement, mémoires — Contenants ce qu'ils Estimeront convenable a ce sujet pour ce fait, ou faute de faire Etre par la Cour. Toutes les Chambres assemblées ordonné sur les Conclusions du procureur general du Roi, ledit jour Vendredi 8 janvier prochain, ce qu'il appartiendra.

Envoy par les maire Echs officiers de Just. et par les Vicaires du monastere

Def. de s'aggreger ou affilier

Fait Deffenses par provision Tres Expresses Inhibitions & Defenses a Tous Sujets du Roi, de quelque Etat, qualité et condition qu'ils soient de s'aggreger ou affilier a la dite Société, soit par un vœu d'obeissance au general d'icelle ou Autrement, ainsi qu'a tous prestres, Ecoliers, ou autres de ladite Société de faire ou Recevoir Lesdites affiliations ou aggregations ; Le Tout sous peine d'être poursuivis — Extraordinairement, et punis suivant l'Exigence des Cas.

De s'assembler pour congregations &c.

Comme aussi fait ladite Cour Inhibitions et Deffenses a Tous Sujets du Roi de quelque Etat, qualité et condition qu'ils soient, sous Telles peines qu'il appartiendra de s'assembler avec lesdits prestres, Ecoliers ou autres de ladite Société En leurs Maisons ou ailleurs, Sous pretexte de Congregations, allocations, Confrairies, Conferences ou autres Exercices particuliers.

Et aux soi d. Jesuites de se soustraire aux ordinaires

Deffend aux dits prestres Ecoliers et autres de ladite Société, d'Entreprendre de se Soustraire directement ou Indirectement, et sous quelque pretexte que ce puisse être, a — L'Entiere Inspection, Superintendance et Jurisdiction des Ordinaires.

Lect. sera faite ailleurs maisons

Ordonne que le present arrêt sera Signifié sans delai aux maisons de ladite Société, qui sont dans la ville de paris, et dans un mois au plus tard a toutes les autres maisons occupées dans le ressort de la Cour par ceux de ladite Société ; leur Enjoint de s'y Conformer sous les peines y portées.

Envoy de copies de l'arrest

Ordonne que Copies Collationnées du present arrêt ainsi que de celui rendu ce Jourd'hui par la Cour sur l'appel comme d'abus Interjetté par le procureur general du Roi de la Bulle Regimini et autres Concernants ladite Société, seront Envoyées a Tous les Bailliages et Sénéchaussées du ressort pour y estre lûs, publiés et registrés Enjoint aux substituts du procureur general du Roy d'y tenir la main, et d'en certifier la Cour au mois : Enjoint aux officiers desdits Sieges de veiller Chacun en droit Soy a la pleine et entiere execution du present arrêt, qui sera Imprimé, lû publié et affiché partout ou besoin sera : Fait en parlement tenant les Chambres assemblées le 6 août 1761. Collationné Langelé, Signé Dufranc.

Chambre

au pied est copie du procés verbal de Sr Dufranc l'un des trois premiers principaux Commis servants a la grande Cour du mesme mois qui constate que les Livres mentionnés en l'arrest ont été Lacerés et Brulés dans la Cour du palais.

Copies faites sur les Imprimés des dites declarations, Enregistrement et Arrests &c. par P. G. Simon Imprimeur de parlement Rue de la Harpe a l'Hercule 1761.

Duobus Secretis Senatoribus, gallicè Avocats, Decreverat Senatus 1° ut Ministerio publico fungentes (les gens du Roy. Crastina die duorum illius Senatûs Consultorum Rationem illi redderent, de Ethione publicandorum, proscriptionem assignatâ Senatusconsultorum; Item et de illorum Jurediction Notificationibus Denique tribus ab urbe passuum sexaginta illorum qui se Senatûs diemne. 2° ut ad Regem protoprasgis deferret Exemplar relationis diei 17 Aprilis, rationis reddendæ die 3ª julij et sequentibus, denique secundæ Expeditionis ab urbe Senatoribus factæ octavâ die Julij; quibus Rex ipse cognoscendæ Institutum Constitutiones, Doctrinam et perseverantem agendi rationem illorum de dictâ Societate, et ita altorâ parte Absolutam necessitatem quâ Senatus Coactus fuerat ad propulsandam a Subditis ejus tam formidabilem et execrandam doctrinam.

A Jurisdictione tam formidabilem et execrandam doctrinam.

Verum quia duo illi Advocati inquis Senatus, et contra suum Consilium typis fâcve mandari sine nomine Typographi, hôc nativitatis, Senatusconsulto dixi..... quidem magis quo veritatem ut articulorum Caverent, illorum Editionem tanquam non permissam præscripsit.

Du tretiè mesis Septembris Ejusdemanni, a Supremo Senatu, Requirente et Concludente Domino Joly de Fleuri procuratore Catholico Latum est Senatusconsultum in Comitiis generalibus tertiæ Curiæ ejusdem Senatûs requisitum La Cour toutes les chambres assemblées a ordonné et Ordonne que le Livre imprimé ayant pour titre Histoires Sacrée et profane Epitome ab Horatio Turcellino contenta &c. sera lacéré et brulé en la Cour du palais au pied du grand Escalier par l'Executeur de la haute Justice, Notamment comme tendant par tout son contenu, et par la proposition finale dicelle des faits dans aucuns sont alterez a inspirer aux Jeunes Gridiens pour linstruction desquels ledit livre a été composé des préjugez dangereux contre la nature et les droits de la puissance Royale, Son Independance pleine et absolue quant au Temporel de toute autre puissance qui soit sur la terre et contre la Sureté Inviolable de la personne sacrée des Souverains: Enjoint a tous ceux qui en ont des exemplaires dudit livre de les apporter au greffe civil de la Cour pour y estre supprimés; fait très Expresses Inhibitions et défenses a tous Imprimeurs et Libraires d'imprimer vendre ou débiter ledit livre, et a tous Epiciers distributeurs et autres de le colporter ou distribuer a peine d'être poursuivis extraordinairement et punis suivant la rigueur des ordonnances: A la dite cour homologué et homologue le Decret rendu par le Vicecomte de cette ville le 24 mars 1733. En Execution de l'Arrest de la Cour du 4 fevrier de la même année; ordonne que ledit Arrest et ledit Decret seront Executez; fait ladite Cour très Expresses Inhibitions et défenses a tous professeurs et Suppots des Universitez, et a tous autres d'enseigner dans les Ecoles publiques ou particulieres ledit livre ayant pour titre historiæ sacræ et profanæ Epitome ab horatio Turcellino contenta &c ni autres propositions qui puissent tendre directement ou indirectement a affoiblir ou alterer les veritables principes sur la nature et les droits de la puissance Royale, son Independance pleine et absolue quant au Temporel de toute autre autorité quelle soit sur la terre et la Sureté Inviolable de la personne Sacrée des Souverains, le tout sous peine de toutes les contraventions pour lesquels Extraordinairement et plus grieves suivant la rigueur des Ordonnances; Ordonne que la Requête du procureur general du Roy il sera informé par devant le Conseiller Rapporteur pour les témoins qui seront ouis a la requête dicelle et pardevant les Lieutenans Criminels des Bailliages et Sénéchaussées du Ressort et autres Juges des lieux Requis a la poursuite des substituts du procureur general du Roy Contre tous ceux qui seront trouvés coupables de ladite livre ou Contrevendroient de quelque manière que ce soit aux défenses cydessus portées; Ordonne en outre que pour estre vérifiés et collationnées tant sur les livres composés et publiés par ledits soidisants Jesuites et condamnés par ladite Cour, que sur tous autres livres mentionnés au Compte rendu en la Cour toutes les Chambres assemblées le 8 Juin dernier par l'un des Conseillers en ladite Cour, les Extraits des Assertions dangereuses et pernicieuses En tout genre que lesdits soidisants Jesuites ont dans tous les tems soutenues, Enseignés et publiés dans leurs Livres avec approbation de leurs Superieurs et Generaux il sera nommé des Commissaires de la Cour qui s'assembleront le mardi 14 decembre prochain pour la dite vérification et collation faite et rapporté etre Conformément a l'arrest de 8 dudit dernier, par la Cour toutes les chambres assemblées le 8 Janvier prochain statué ce qu'il appartiendra. Ordonne que le présent arrest sera imprimé publié et affiché, et qu'il sera signifié aux Recteurs des Universités a ce que copies collationnées d'icelui soient envoyées aux Bailliages et Sénéchaussées du Ressort pour y estre lues publiées et enregistrées Enjoint aux substituts du procureur general d'y tenir la main et d'en certifier la Cour. Et Lexécution pour les Lacération et Brulure du Livre sera faite le quatre du mesme mois de Juin 1761.

Louis par la grace de Dieu &c A nos amés et feaux conseillers les gens tenant notre Cour de parlement a Paris. Salut. Nous nous sommes fait rendre compte en notre Cons.el de ce qui nous a été remis par notre Cour de parlement de cette ville Conformément a votre Arrest du 6 de ce mois, et la connoissance que nous en avons prise par nous même, nous a confirmé de plus en plus dans la resolution ou nous étions de nous occuper avec l'attention la plus sérieuse et la plus suivie de tout ce qui peut concerner l'institut Les Constitutions et les Etablissemens de la Société et Compagnie des Jesuites dans notre Royaume Vu objet si important exige de notre part des mesures, qui peuvent nous conduire a terminer

Justice, Condamne a une lacération et Brulé Deffendu

Conclusion de l'Université du 23 mars 1733 dans laquelle elle est nommée

Doctrine contre la souveraineté prétendue

Jesuites

Verification des Livres composés des soidisants Jesuites

Signification de l'arrest aux Recteurs des Villes

24 août 1761 Lettres patentes de suspension

d'une maniere fixe et solide, une affaire aussi interessante pour le public et l'avantage de nos Sujets.
Et dans ce point de vüe, Nous avons jugé nécessaire de prévenir tous les quelconques qui pourroient causer quelqu'Embarras, ou Retardement dans la Consommation d'un ouvrage de si grande importance.
A ces Causes et autres à ce nous mouvants de l'avis de Notre Conseil et de Notre certaine Science
plaine puissance et Autorité Royale Nous vous Mandons par ces presentes signées de Notre Main
que Vous ayez à surseoir à l'execution des Arrests par vous rendus le 6 Aoust present mois
pendant le Delai d'un An. Si vous Mandons que les presentes vous ayez à faire registrer et
le contenu en Icelles garder, observer et executer selon leur forme et teneur: Car tel est notre plaisir
Donné à Versailles le 29e Jour d'Août l'an de grace 1761. et de notre Regne le 46e. Signé Louis,
Et plus bas: par le Roi, Phelypeaux: et scellées du grand sceau de cire jaune.

7. 7bre 1761.
Enregistrement et modifications.
1o. Suspend. jusqu'au 1er Avril 1762.
2o. point d'approbation de la qualité de Jesuites
3. nulle lettre de Prêtres Etrangers
4. Soumission aux ordinaires
5. Envoy des autres pieces mentionnées
6. Continuation de procedure aux fins de l'Appel comme d'abus
7. Son Execution provisoire
8. nulle Novices faits et Reçus aggregations ou affiliations
9. nulles Congrégations associations Confrairies ou autres.
10 après la Surseance nulles Connaissances par provision de Secondes
11. peines aux Contrevenants
12. Representations au Roi par M. le 1er Pres.
Impression publication des Lettres pat.
Envois, Lectures Et Enregistrements même aux Bailliages

Registrées ouï et Requerant le Pr. Gral du Roi; à la Charge neanmoins que la Surseance portée
aud. Lettres patentes aura lieu que jusqu'au premier Avril prochain auquel Jour l'Arrest
provisoire de la Cour du Six aout dernier, sera executé de plein droit, Et sans aprobation de
la qualité de Jesuites ou Religieux de la Compagnie de Jesus donnée par Lesd. Lettres patentes aux
prestres et Ecoliers se disant de la Société de Jesus: Comme aussi sans que la disposition desd. arrests
concernant l'introduction dans le Royaume des membres de ladite Société, Etrangers, ou qui seroient venus
hors du Royaume; Celle dudit arrest qui defend aux dits prestres et Ecoliers de se soustraire à l'Inspection
Superintendance et Jurisdiction des Ordinaires, Et Enfin celles dudit arrest, et de l'arrest
de enregistrement de la declaration du deux aout dernier, En ce qui concerne l'envoy des titres, pieces
memoires et Etats tant de la part desdits prestres et Ecoliers, que de la part de l'Université
Maires et Echevins des villes, et Officiers des Bailliages et Sieneschaussées publications, puissent etre Consés
comprises dans la dite Surseance; Et aussi sans que les procedures neccessaires pour mettre en Etat le
Jugement de l'Appel comme d'abus interjetté par le Pr. Gral du Roi, des Bulles, Brefs
Constitutions, formules de vœux et autres Reglemens concernant la dite Société puissent être
Suspendus; Et pareillement sans prejudice de l'execution provisoire dud. Appel comme d'abus.
Et En Consequence a la charge que pendant ladite Surseance les Novices prestres et Ecoliers
de ladite Société et tous autres ne pourront faire aucuns Vœux Solemnels ou Non solemnels
En ladite Société, Recevoir lesdits vœux, assister à l'émission si aucune en doit faire, en
rediger ou signer les actes, se faire aggreger ou affilier à ladite Société, ni recevoir lesdites
aggregations ou affiliations; A la charge en outre que pendant ladite Surseance lesdits
prestres Ecoliers ou autres, ne pourront tenir dans les maisons de ladite Société ou Ailleurs
aucunes Congregations, Associations, Confrairies, ou Autres Exercices particuliers, ou
y assister; Et Encore a la charge que les Leçons publiques ou particulieres de Theologie
philosophie ou humanités tenues par lesd. prestres et Ecoliers dans toutes les villes et lieux de
ressort de la Cour, sans distinction ne pourront par provision être continuées, après
l'expiration de ladite Surseance; Le Tout sous les peines portées en l'arrest provisoire
du 6 aoust dernier: Et Cependant ledit Cour a Arresté que Mr. le prem. President se
rendant aujourd'hui pres du Roi en Execution de ses ordres Representera aud. Seigneur Roi
que si son parlement pour se conformer a l'intention que a ledit Seigneur Roi de prendre encore de
plus grands Eclaircissements, s'est soumis avec Respect aux Ordres Exprès et Reitérés dudit
Seigneur Roi en Enregistrant lesd. Lettres patentes, Il ne peut dissimuler audit Seigneur Roy, combien
il en a coûté aux Sentimens du Cœur les magistrats qui composent son parlement, pour donner au
dit Seigneur Roi ce temoignage de son Obeissance: qu'il sera en outre representé aud. Seigneur Roi
par Mr. le pr. pres. que les arrests que son parlement a rendus le six aout dernier, portent sur des
objets qui interessent essentiellement la Surete de la personne des Souverains, la Tranquillité des
Etats, les principes des mœurs, l'Education si precieuse de la Jeunesse, le Bien et l'honneur de
la Religion; que En Consequence led. Seigneur Roi sera supplié de vouloir bien se Souvenir
Combien il est important pour la personne Sacrée, pour sa posterité, pour l'Etat Entier, que le Zele
de son parlement ne prenne desormais aucun obstacle sur des Objets d'une si grande Consequence.
Ordonne que lesd. Lettres patentes seront Imprimées publiées et affichées, et copies collationnées
Envoyées aux bailliages Senechaussées et Universités du Ressort, pour y être lues publiées
et Registrées. En joint aux substituts du procureur general du Roi d'y tenir la main et den
Certifier la Cour, suivant l'arrest de ce jour. A Paris En parlement, toutes les Chambres
assemblées Le Sept Septembre mil sept Cent soixante un. Signé Dufranc.

Die Septimâ Julij 1761. Universitatis deputati per Schedulas absumpt.ti Rectoris subsignatas in Bazarinaco
convocatum Regis Mandata excepturi per Magnum Rituum Magistrum, qui sorâ decimâ cum dicto
Comitiis quo die 24.ta mensis Maij, Ingressus Triadis Regis Epistolam quâ Universitatis habitam, ut in Basilicâ
B. Mariæ officio adesset Die nonâ hujus mensis celebrando pro Regnis ducimæ nuptiis Amelia Hispaniarum
Reginæ. Lectum peractumque est ut Recensentur folijs hujus Extatis in relatione diei 24.ta Maij; Excepto quod
præsto Vacitanus alia vice, qui die 24.ta maij Mediterraneæ Magni rituum magistri, Notitiæ die Septimâ
a Scriptis. Egressus est Magnus Magister cum eodem Comitatu dictorum Universitatis deputatorum
qui cum expectarunt. scilicet Syndico et quæstore.

Die Nonâ Gradus mensis Comparuerunt Universitatis Deputati cum reis adjunctis in Sabbatinæ facultatis
Scholis. pro Licia postulatum Cujusdam Graduati Vesuntini, qui ubris Oblatis pro gradu illic facto, ac gradu
parisiensi; Publice contra alium graduandum parisiensem, placuit non Recedere ab Universitatis
pretio pro graduato parisiensi; Impugnante tanquam Turbidum in Urbe parisiensi Examen, pro gradu
Vesuntini; nisi die Examinis, etiam in Licia de provisorio expresse per Conclusionem declaraverit. se in
eo casu omnino abdicare pro quod sibi Vindicare tentaverat Gradum Vesuntinis, et pro Gradu in Curia
per Universum graduati parisiensis requisito.

pars Decanum Senatorum ac Sabbatinæ facultatis Scholarum, processimus ad Basilicam B. Mariæ, ubi
per Magnum Rituum Magistrum, præsentis processionem in nave Basilicæ Tintinnabuli, ducti sedes denique
sedebas post parlamenti Curiam occupavimus, Ibi ut Ampl.us Rector primam habere post novissimum
Senatorem, Tribus Decanis alias tres sequimur assistentes amplis.mi Rectoris Latentibus. Postremo
Immediate post Illos positis fuimus ornatis. procuratores, in superioribus quatuor sedibus tres adjuncti
superiorum facultatum, cum adjuncto Gymnasiarchæ nationis, et Capellano tres alij procuratorum adjuncti. Cum
uno è nostrorum Universitatis officiarij Duobus alijs pedis pro suo Commodo sedentibus. post officium
celebratum. Ingressi Templum, quorum Simul cum Curia subsidiorum, aliorum ordinum Collegia
Metropolitanæ et provinciæ Ecclesiæ prosperavimus, non pariter prosperavimus, Nostro tamen ordine non Turbato
quem servantes Medicinæ Scholas petijimus, ubi solemnes vestes deposuimus.

Die 27.ta Julij horâ post meridiem primâ habitum est Sigillum in Regio Navarræ, eo modo quo ad
die 29.am mensis Junij

Die 30.a ejusdem mensis In Comitijs habitis in Mazarinæo, a Deputatis Universitatis et ab adjunctis
Decanorum et procuratorum, Expunctatione fidelissimi Universitatis quæstoris Magistri Samuelis Barbou

De Summario brevabi Recepta faciendæ	87291ff 9. 11. 06.
Dedendo tienda Summa recipiendæ ex antecedenti	69764 1.
Restat pecuniæ quarum non fuit nisi .	17507ff 9 10.
Impensæ distractæ fuerunt	17853ff 8. 3.
Residuum in manibus fidelissimi quæstoris	1654ff 1 7.

Die primâ Augusti 1761. post missam in Sacello Sancti Spiritus, In Comitijs Venerandi ordinis 1.mæ ante
meridiem cum Conclusionem dictum primæ et quartæ Julij. 2°. Vetabimus a D.no Le Camus des
vogaux fuisse ut primum Lapidem apponeret. Deputatis Universitatis Interesse et nisi non Licuisse. a Ep.mo
Dolam dictum ut ipsam pariter Rogatum fuisse, nec adesse potuisse. Mr. Samuel Censor et Morin
hunc appositioni præsentes se præpe dixerunt, cum fidelissimo quæstore et ad ipso Evocatus fuisse operavisse
nomine nationis ut moris est in pari casu Triginta Librarum, quod placuit Venerando ordini.

3°. a dicto Domino Le Camus Vagogio dictum est, ad hæc novam Contumeliosam usu de parte superiori muri
Provinciæ cum domina Dalbert, ex aquæ Ductu parte a Linea perpendiculari in superiora partis de novo
Constructa per Exercitum versus venerandæ nationis Domicilium, ita pars superior juxta artis regulas
destruenda sit. placuit Venerando ordini novam jurisdictionem illam Dominam Compellare fidelissimum quæstorem
ut destructionem et Restaurationem hujus partis superiorem Confici faciat, et pro nunc de
Hoc quo Articulo Conclusum est. Dbarbou. procurator. Ingouville
J. G. Thevenard!

4°. Exponi quæ dubus quartâ et trigesimâ maiis proximis acta fuisse pro gre et censuras in tribunali academico et in pauperum ratiocinatorum fidelissimi Valerii istas quæstiones fabre-

Tribunal

Eadem die 1ª augusti, ad Comitiis Deputatorum Rectoris vicarii, 3ª mensis quinta, lectum

supplex libellus postulatur, mensa, cum pro Litteris nominationis Juris magistrij ex tria

et quinquennij.

Supplex libellus pædagogorum.

2°. Lectus et Libellus supplex a pædagogis qui sub Universitatis Clavistâ sunt, oblatus, quo

postulant et Universitas sua auctoritate decernat, quod Licere juratis exercere pædagogis

sibi aliquem ex tribus Vicarium, infecto et non vicio pædagogo alterno, quod quum vicarius

illo non remanserit. 2°. quod tales vicarios non possint ad aliquio pædagogio recipi-

nisi Libris Testimonialibus ejus pædagogi. Cujus subscriptionis facti, non fit necessitas.

3°. pædagogos sub tutelâ universitatis, non posse, simul eodem Tempore esse

pædagogos Cantoris Collegiæ parisiensis et Vicarium. Audito Meritissimo

Syndico Deputatorum Spectabilium, Viris Dreanis. ornatissimis venerandi ordinis

procuratore Meritissimo, fidelissimo et fidelissimo Scriba, qui cum amplissa relatione

terminatur. Tractata et deliberationes Mistam pædagogorum, an Regnauus Vica-

postulatum ac Tribunali, Introducitur. quod ad amplissa victore combustum fuit

Eorum propositum ut die sexta Augusti Regis nomine fiant præmiorum universitatis Literarium

distributio, Decreti deputati annuêre.

Dic Sextâ augusti, In Parisiorum Sorbona, Scholas Deputati Universitatis

Comentium, unde hora vesperiana pulsum, ad Majores et exteriores

ejusdem Sorbonæ, Scholas, ubi præsente supremo senatu per primium et alios

præsidij, Senatores et advocatos et procuratorum satellites, pariter qui præscribus

Duce de Chevreuse Urbis parisiensis gubernatore, Negotiatorum præpositio-

et Civitatis parisiensis, Tribunis multis que aliis variorum ordinum post oratorum

Eloquentissimam a Magr. Berivaux Eloquentiæ professorem in Lexovio-

Habitam, solemnis facta fuit præmiorum distributio, Recitantibus DD. Ludovico

Le Gendre, Carolo Lefevre, Bernardo Collot et Joannis Baptistæ Leignard Testatorum.

Eadem die Sextâ Regia Sextâ post meridiem in Scholas Superiores, habita sunt deputatorum

Universitatis Comitia per Communicationem eorum quæ præcesserant Regium in Exteriores

et quibus quatuor Supplicibus pro Litteris nominationis Juris postulata Senatus fuerant a

obtinere amplissa Rectore, de Exemplaria epistolarum ad Universitates Gratianopolitanam et

Lamotensium ad D. Comitem Dulot Florentini Detentore, et ab ipso Eorum necessitate Syndico

confidentia Scriba. Bis responsum accepisse, per Regem non Licere, nec illas mittentur epistolæ

ad Has Universitates, postulatis quid agendum foret Senatus Deputatis; Recitis meritissimis

Judicio re in deliberationem vocata, Censuerunt præmiorum Deputatos Curia illam

materiam, Matritibus expensurus esse, quid fieri Competeret.

Absinde proponente amplo Rectore Eorum Regi, Serenissimoque Delphino, Exemplaria

typis Mandata Catalogi præmiorum Universitatis, ut apparuit anteris fieri Solet

offerri, audito meritissimo Judicio, placuit ea exemplaria deferri, postquam amplissimus

Rector ab illustrissimo Duce de Ossuna, de voluntate Regis Serenissimi facultas fuisset.

Catalogi præmiorum Regi &c

Die decimâ quartâ ejusdem mensis anno 1761. apud Marturinenses habitarium Comitia

Licentiandorum Examinatores

præcedentia autem in quibus post brevem oratorum amplissimi Rectoris designati examinatores

Licentiandorum Juratibus ex Vicecancellariis B. mariæ et S. Genovefæ, postea in Comitiis

Vinegrandi ordinis nominati fuerunt Scitatis Magister Bernieres apud Picardos Martinum,

et Magister Samson apud Jansenistas;

Supplex libellus Sine testimonio primarii.

post eorum Vicecancellariorum Cum multis supplicibus et Libellis meritissimus Judicius audi-

tis, interquos erant duo vestrates qui propter discessum primi professoris in Logica

nunc apud fidelissimum Scriptam Deputatos, Superdeos mensis Junii et petiit Litteras

ipsius magistri Bernieres audiendi; quod ipse tamen testabatur. alter ex Gestivis supplicibus

Cum studuisset per biennium In Collegio academico Cadomensis Universitatis, et aliunde per

annum in parisiensi Lectiones publicas audierat, postulabat ex sibi facultas Conadscribendi

Examen magistrij eorum subeundi. postquam diplomata Universitatis Cadomensis, quod-

nuncilli Decreta fidelissimo Universitatis Scribæ Exhibuisset. Et Ita actum

Concludum est Declaret. procurator Ingouville et Antonelli.

Denique post ordinem ad Comitia generalia, cum provisum esset omnibus quæ ratione temporis fieri poterant, dictus Rector Magnificus, quorum duos e quaque facultate nominari jussit, ut mandatum amplissimi senatus Academicum præstarent, atque supplicibus eorum postulatis pareret finemque imponeret.

Et. Richardus S.J. procurator.

Eâdem die horâ post meridiem primâ in sacello Sancticiano Cantata fuerunt prima vesperæ assumptionis Mariæ Virginis.

Die decimâ quintâ ejusdem mensis augusti 1761 horâ decimâ celebrata est missa ejusdem assumptionis

Die vigesimâ nonâ horâ post meridiem primâ habita est per anticipationem mensis septembris Universitatis Deputatorum Comitia apud Rmpl. um Rectorem in Mazarineo, in quibus quinque supplicibus pro Cathedris nominationis jure magistrorij, et annis et quinquennij; audito mentis ejus, Syndico, sua postulata concessa sunt.

Et vacantia Rectoris amplissimi vestor se Decano deferentem sint et ad seniorem delapsuram Catalogum præsentium Universitatis, summâ cum benignitate excepturum fidelis, Comitiorum cum [illegible] majoribus omnibus statis officijs.

Die Sabbati quintâ mensis septembris in sacello Sancticiano celebrata est missa Sancti Spiritus.

Die 1ma hujus mensis ibidem Sanctæ fuerunt primæ vesperæ Nativitatis Beatæ Virginis

hora per meridiem primâ.

Die sequenti Dominicâ horâ decimâ solemniter celebrata est in eodem sacello missa ejusdem festi.

Die tertiâ octobris 1761 horâ septimâ matutinâ; in eodem celebrata est missa Sancti Spiritus ordinis

Eâdem die horâ nona meridiem primâ; in Mazarineo apud amplissimum Rectorem habita fuit Deputatorum Universitatis Comitia 1.mo Novem supplicibus pro Cathedris nominationis jure Magisterij annuj et quinquennij; quæ postulata Comitia sunt, Eâ tamen lege ut reformatorum Cujusdam ordinis supplex petens in Comitiis facultatis assumat.

2.o Exhibuit amplissimus Rector Epistolam illustrissimi Præsidis Senatus Consulti die 3.a mensis septembris, super fol. 189 Rto descripti; et Epistolam ab eodem D.no procuratore Catholico admodum ventum scriptam ut Legi et Justitiæ in Communitatis Universitatis Senatus literas patentes die vigesimæ nonæ mensis augusti novissimi. Simul cum assentatus Consulto quo Rectoris Catholici a provisio eadem literæ inscriptæ fuerunt ab eâdem curiâ, ut videre est fol. 189 vo. Et omnibus expeditionis scribâ recitatis, proposuit amplissimus Rector Universitatem fuse explicandum in Communitatis Universitatis. audito est memoratissimus Syndicus, qui silere non potuit de contra exigere, cum quæ constituantur in literis patentibus diei sexta hujus mensis augusti, in præscriptione illarum facta die 1.a septimâ curiâ die sexta ejusdem mensis, et in duobus ejusdem diei sessionibus, quæ omissa fol. 183 Et Deputatis Universitatis descriptionem. proposuit amplissimus Rector in deliberationem missâ. Censuerunt omnes Deputati tam ambas dictas literas patentes, simulque ambas 1.septimæ curiæ prescriptiones, quam tria dicta sententiarum tabulæ ordo in Communitatis Universitatis esse describenda; hanc sententiam confirmantes — nos venerandi ordinis procuratores amplexi sumus, quod ex his omnibus tum veteris Universitatis jura et media contra se dicentes Jesuitas corroborentur, quam nova condantur, quibus tempora et loco contra Universitas uti poterit opprimi. Exceptandas tamen est ab omnibus dignitatis fidelissima gratiarum procurator, qui prescriptioni ab amplo. Rectore propositæ assentiens. Dixit se Rmi Cancellarium, ab ipso de cætero non posse gravi, sententiam, quin priùs a suo ordine illam postulaverit. nihilominùs capturalitate — Rectorem Deputatorum, secundum Morem seductam ab amplo. Rectore Concilium est

Dilarnot S.J. procurator. Ingoult S.J.

Die sexta horâ septimâ Matutinâ antepriam ad Matthurinenses provocati devenerunt Universitatis Deputati, habita sine illorum Comitia in collegio Sorbonico, in quibus sapientissimus salubrissimæ facultatis Decanus magister Lo. Hienlaux postulavit ut ad literas hujus facultatis adversus Dum gaudard medicum Cathanum, sui in præjudicium, salubrissimæ facultatis medicorum Commissas esse Sanitatis curæ in Nozocomio generali Sanitatis parisiensis; Et de momento ab ipso decano exponitur

audito est memoratissimus Syndicus, et ex suffragijs Deputatorum ab ampl.o Rectore Conclusum est ponendas patronos Fame Universitatis, quorum salubrissimæ facultati. Revocandos qui simul vocandos expediverunt.

Eâdem die horâ sequi octavâ apud Matthurinenses alia habita fuit Comitia 1.o Deputatorum Universitatis in angulo, ubi supplici pro Literis nominationis jure magisterij annuum et quinquennii postulatum concessum est; Deinde Dus Vallerjpetra typographi parisiensis ab uno ex assistentibus

præcentatis ; sacram missam præstitere Universitatis in manibus nunc. Rectoris.

Deinde post breuem ejus oratoriam exhortationem, comitatus ad supplicationes promissus est comitatus a singulis decanis facultatum Theologiæ, Juris et Medicinæ, et præfacultate artium a procuratore Gallicæ Nationis ; quæ a prælatis ordinis, procuratoribus, quadruumvirisque est : quo facto Vesperarum Ecclesiæ Cathedralis nostræ ad eundem amplissimum Rectorem, decanis, procuratoribus oratoribusque, doctoribus et aliis tam magistris, quam iis qui adesse debent, quorum postpositationes ex ordine sunt a nobis factæ, progressa est Universitas ad eamdem Ecclesiam ; ubi sacramento festivitatis ; Ubi per magistrum Tamponnet sacræ facultatis decanum missa celebrata est et oratio habita a Magistro Chomery. Delaruel. procurator.

Supplicationes ad Basilicam Ss. Victoris

Ingoult

Die decima Octobris anno 1761. hora septimâ missa de Spiritu sancto — Missa M. de Rouen.
pontifice SS. Rom.
oratore ad complexum
quadruumvir
celebrata a Magro Joanne de Rouen celebrante et in sacello Guadentiano. quæ finita habita est oratio ordinis, prima, in quibus Magister Jardin de Illesnis — Venerand. ordinis, prima, in quibus Magister Jardin de Illesnis — Electus et quoque orator magister Silvester Pontifex in pristinum SS. Romani ; 2. Electus et quoque orator magister Joannes Baptista Poncet Incipiendo pontificii in pristinam sacræ Virginis Sinclaræ — Concepcæ. 3. Magister Ægidius Lornel Baccalaureus Theologus, nec non in Regentia juvia patronus, post supplicationem examinatus et Examinis voce quadruumvir ad Ægidium Rectorem, et in manibus nostris confectam prælatis sacramentum et ita ante finitum est ! Delaruel. procurator. Ingoult

Eadem die hora decima apud Mathurinenses habita sunt Comitia Rectoria ab eodem prælarâ facultate. post amplissimi Rectoris orationem, supplicibus audiris, postulatis ab eo rite habitis ibique actorum per unum trimestrium magistratum et per biennium sui Rectoratûs, dimissa sunt nationes seorsim de his deliberaturæ et Electionale quadruumvirorum matriculis horis factas. Secessit Venerandus ordo, et in suis Comitiis privatis, audito æquissimo Censore magistro Hamel, grata erratabatur quæcumque gesta amplissimus Rector per unum trimestrium magistratum et per biennium sui Rectoratûs, literas et concessis Commendatitias honorificentissimas Confirmatarâ

Confirmatara

grata &c.

quadruumvir confirmatus

Biennium in Logicâ non sufficit.

Cœlio facultati artium

Ingoult

Logicâ, pro cursu completo in philosophiâ haberetur, itaque ad gradum magistrij in artibus admitti posset. Et sic actum, conclusum est. Delaruel. procurator.

Ingoult

Relatis a singulis nationum procuratoribus, cuiusque nationis sententiis, concluxit amplissimus rector per pluralitatem secundum eam sententiam quam Veneranda natio amplexata est, et statim cum quadruumvirio ad constatare Comitia exivit, ipse stans in Choro Mathurinensium. per quem horam de magis Honesto in rectorem constituendum, tribus vicibus vitreos ad hoc amplissimo rectore, quo tandem egresso, Examini voce, Electionale cum confecerunt ; sic exiit antecedebat magister Mouton quadruumvir nationis gallicanæ, sequitur ex hac natione cæc rectorem. Sedentibus amplissimo rectore, et ad utrumque latus ejus binis quadruumvirs — qui sequebantur ex utroque latere bini procuratores suo ordine ; a magistro Mouton brevi habita concinna oratione Renunciatus est Rector Magister Guido Fourneau. vir Rectorius et celeberrimus philosophiæ professor in Collegio gravissimo. Dimissa ab amplo Rectore nationes ad confirmandum significatum hanc Electionem, Venerandæ nationi audito æquissimo censore, cum Rubentium animo — confirmavit. Relatis omnium nationum sententiis, confirmationem concluxit amplissimus rector in generalibus Comitiis facultatis artium ; Tunc egressis Magister Fourneau qui sedens a dextris amplissimi Rectoris, brevem habuit, sed politam et latinam orationem temporis et loco congruentem, et postea sacramentum solemne in manibus Magistri Gigot Executoris præstitit. Quo facto Magister Gigot Executor procuratores oratoresque in Collegium suum Ludovicum Magister Gigot Executor procuratores oratoresque in Collegium suum Ludovicum quadruumviri, qui procuratores et quadruumviri Comitatus sunt ipsum magistrum Gigot in Collegium Mazarinæum redeuntem. F. Delaruel. procurator

Mag.r Fourneau Rector

Confirmatio

Sacramentum

Ingoult

Die Lunæ Duodecima Septembris 1761. Horâ Septimâ Matutina apud Matheurinenses habitis sunt Deputatorum Universitatis præsidentes ab amplo. Rectore Mago. Jacobo Varatorum pro Instauratione Aulæ in Rectorem. Hic vir cum proposuit: audito suo Merito ex Syndicus et exposita Gloriosissimi Caroli Magistri Daniel Gigot, cujus primi opinantis Universitatis Deputatorum unanimi suffragio, ab amplissimo Rectore fuit admissus, Ratam et gratissimam habet Aulæ Instaurationem.

Deinde Magister Mathurinus Gerard de Ker ..... Bibliothecæ præfectus in Regia Navarræ Designatus ab amplo. Rectore, ab omnibus Deputatis nominatus est, qui per tempus Regiæ vacationis, Scholæ Universitatis vices gerat, Regiæ per solemnia impetranda ab amplissimo Rectore Confectum præstitit in manibus amplissimi Rectoris Sacramentum + Laudato nevissimo Syndico. —

Deinde Ex eo quod Cum ad nevissimas supplicationes progredebatur Universitas, Magistri pourneau Illis Scribæ, Jubente amplo. Rectore, Janitori Collegii Bonorum puerorum Inquestas esse de non pulsatâ illius Collegii Campanâ per Universitatis, propter illud Collegium, transitum. Seminarii. St. Firmini Superior, qui præsentium in eodem Collegio Bonorum puerorum agnoscebat, Epistolam ad Eandem Magistrum pourneau missus Universitatis, Inquisitionis scripturæ, tamquam deputatus Sententiâ Conclusum est ab amplo Rectore, Ingrediendum et vocandum esse Collegii Bonorum puerorum præsidem, qui ei, quod Universitati, minime satisfaciat. D'Arnaud Procurator

Ingoult fils

Die vigesimâ Secunda hujusmensis Diei, Festi sancti Romani Cancellarii, vesperæ in Basilica Sancti Hilarii Parisiensis, et ab ornatissimo procuratore Rogatus est Magister Gardin Dumesnil ut Gratiam Die Celebrare pergeret.

Die vigesimâ Tertiâ Diei, Festi sancti Romani, cujus patrocinio gaudet Venerandus Ordo, Celebrata est ab eodem Mago. Gardin Dumesnil. Defuit autem Oratio publica de Ejus laudibus.

Die vigesimâ Septimâ apud Mathurinenses habita sunt præclara scholarium comitia Censoria. In oratione hâ amplissimus Rector de Muneris Censorii Ejus. 2°. de vitiis et earum gravis monuit; nisi præviis consiliis et Censura, scriptorum ordinum, declaravit, Ubique proponit ut ex quâlibet nationæ appellaretur Deputati; qui Circa Concertationes, Exercitationes Disputationes tumultu perpendendum tres articulos, videlicet de Loco Compositionum an apud Mathurinenses an Dominicanos fierent. Secundum de Impensis vectibus præmiorum Scholæ Logatis Superstantibus. Tertium, quid Compensi et Labores operæ Magistrorum tam in Compositionibus quam in Distributionibus et accessoriis, minuerentur, et quem illos reparentur. De his et de aliis Supplicibus, Audito meritissimo Syndico, et Nationibus ad Deliberandum et ad Sciendum Censores ab amplissimo vocatis discessit. Venerandus ordo qui sanctum Crucifixum in angulo dextro aulæ victoriæ propter illius loci angustias Deliberare non potuit, recessit in locum Magistrum sub Clausto ut Mathurinensium. Magistrum Jacobum Nicolaum Ingoult Humanissimum Litterarum Eruditum professorem Ut Censorem Collegii. 2°. ad articulos ab amplissimo Rectore propositos. M.M.rs Le Rat Collegii Cisterciani primarium et Danielem Gigot Lexoviensem Deputatos appellasse. Qui Cum aliis aliarum nationum Compatriotis Inde quodammodus visum fuisse ad venerandum ordinem relatum. 3°. Ex supplicibus Censuit illum ut rejiciendum qui non nisi post viginti duos annos, non habens testimonia professorum in minoribus Collegiis præsumtorum, quibus Consuevere horum lectorum abillo supplex acceptus fuisse, visumque est ex quo aliunde in Collegio professorum apud fidelissimum Universitatis scribam Deposita inscriptus fuisse, postulat ut ad Examina et gradum magisterii in artibus adipiscendum admitteretur. De decimo vero supplicibus, qui pro una Semestri in Catalogo Publica professoris Jussivisse se negaverunt, plures illos duos supplices rejiciendos esse opinati sunt, verum Venerand. ordinis major pars gratiam Concessit et stat de omnibus a me procuratore confectum est.

His a me, et aliis Censorum nationum pervisis procuratores ornatissimos Rectoris amplissimus Rector, Ita Comitiis generalibus Magistrum Jacques Venerand. ordinis Censorum appellavit et Magistros Bellat et Gigot Deputatos, Et Exceptionem Venerand. ordinis expunxit de supplicibus non Lectoribus professorum Rectoronia, secundum conclusiones trium et unius Nationum supplicibus omnibus Favebat. D'Arnaud. procurator

Ingoult fils

7. gbris 1761

Die Sabbathi Septimâ Novembris 1761 post Missam in Sacrario, habita inter Comitia V. ordinis
Declaratâ Mr. Antonii Francisci Dorvo, missâ pro ejus animâ vigiliâ ad diem S.te Catharinæ
hevâ sequenti non Indicta fuit
2º Mr. Jacobus Antonius Remaut decedens presbyter Constantiensis Baccalaureus 22 Septembris defunc
provectus in Scholis. audito ejus Censore, exposita Literas magisterii in artibus, et Baccalaureatus
in Theologiâ, prout Munere, observavi Literas testimoniales Baccalaureatus, decessu per Conclusionem
diei primæ anni 1722 processi pas. Licet tamen nunc recipi possit ea lege ut eas deinceps Exhibeat.
Nihilominus (non obstante) tamen dictâ constitutione ritum tunc admirandum Ejus Executores
Comitiales: Juxta Conclusionem V. ordinis Septimæ Decembris 1698, facultatis artium decimæ quintæ
Augusti . . . . . et V. ordinis Septimæ Januarii 1708 Sacramentum prestitit Senior esse ad
aliquid exercitus nec Congregationi sive Seculari, sive regulari quæ non sit academica. 2º ejusdem
juris privilegia, consuetudines, Secreta et honorum V. ordinis servatorum, et illius ornamentum promoturumque
dubitam reverentiam, portea Comitia illum natum fuisse die 12ª Decembris anni 1734. ——
11ª 3º Rectoria mensa proxima diebus vicam priori Conservatorum Domûs de prima Sede, et a Lignariis fabris
Sartrinii, Rateriam apponi. ——
4º Domum Sue Legato Mri Sauvage, Exparte Meridionali, Vicinum habere qui novæ tabulate
Construxerat, et exinde ab eis debuit pars Communitatis ordinario aliquam partem impensarum
pro muro Intermedio quem Sumptibus Suis Mag. Sauvage, sive veter. ordinis ædificatum fuisse
Existimandum est, Solum præparatum quæ præparat Superiori rotæ vicino non præcludebat
Censuit V. ordo Super his examen Communicandum esse Dno Le Camus de Mesnieux pro fidelissimum
quæstorum, ut referat prout, quid ven. do ordini prosimo Interesse Compertæ.
5º Magistrum Rat nomine primarii Collegii Sanctitatis. Exposuit videri in eo Casu quo —
quæ nuella V. ordinis, Vicinum Universitatis Egerit, Inter quod tum de Consensu D.
Archiep. parisiensis, Collegii Justiniani sacellum transtulisset ad primum tabulatum Loci hinc usque
Sacello Misericordiæ, et Novum Sacellum benedictionem augustior per magnum durkarum a D. Archiep.
delegatum, absque novâ benedictione, sive Sacri Lapidis, sive altaricum ad Sacra necessariorum, Hanc
ad Sacra et officia tam ordinaria Collegiorum et fundationum nulla prorsus sine Egere, Ipsi
tamen diu primariis non requirenti dimissas fuisse ac mag. Dallbarus Literas gratis
Expedias quibus valitudo prædictus tantum annis D. Archiep. ut ad Romanum Capellæ
Domesticæ. Sacellum illud redigens, permittebat sacrorum celebrationem sub Clausulis et
Conditionibus Contrariis vitiis Collegiorum et fundationibus in illo Collegio factis, quarum
anna ad numerandum ordinem ab anno 607 prorsus diebus 23. Junii et 6ª Decembris
Cujus labis anni. Harum Literarum Recitatarum fuit Exemplar. audito Rectore
postea requisitum fuit. Responsum in deliberationem missa Comitia V. Dies ordo nec unum
et Jurandum exinde exorgere Juscepturum ac novibus Viris statutis et
privilegiis Academiis alienum, et quod ab illo Collegio Exemdi posse ad alia Collegia
ad consequentias in Universitatis præjudicium quibus nunc Causam autoritatem
et Jurisdictionis habere, Et deque a me nomine procuratorio veni Causa Mag.
Lettat, hodie esse ad Tribunal Academicum deferendam, et finem Universitatis
Consultis patronis ordinariis et aliis in ecclesiasticis maturegi sanctissimis —
ab ipsâ providendum ut suas Sacrorum que Collegiorum Jura privilegiaque, Reique
et Morum mores, Vitus et Conjunctiones non Innovinentur, nec Labefactentur.
Et Stas de Omnibus præcedentibus autoritis ac me Gradum est. ——

Ingrossata 15 Gbris — D'Lallet, procurator.

Eadem die hevâ post Meridiem primâ apud augustum Rectorem in Gymnasio Deputatorum
Universitatis habita fuit Comitia. 1º plurimis Supplicibus predilectis nominationis, Jure
magisterii, cursuis et quinquennique, audito mer. Syndico postulata Concessum.
2º mag. Carré Gymnasiarches mag. Supplicavit pro prædagogiâ sub tutelâ Universitatis.
de Inquisitione ad illum pertinente ornatissimis facilitatis et Vacandi ordinis procuratoria
Cura Commissa, et qui deinde ad Deputatos reposcat.
3º Ecclesiam nonpulsatam Campanis ac Collegii Bonorum puerorum, quia dotabatur fuit die 2ª octobris
Exhibita ab amplo Rectore D.ni archiepiscopi parisiensis Injuncta seminarii bonorum puerorum
Sacri Spiritus Superiorum, recitata fuit ac solemnis Litis, qua Archiepiscopus
mulctatum fuisse asserebat, et amplius plene mulctandum, si detinuerat Universitas; Responso
ab ipso archiepiscopo. brevi nominandum esse istius Collegii primarium, qui ut decet suum
numerum academicum adimpleret. Res in deliberationem missa, et audito mer. Syndico,
omnibus plenis Deputatis, D.ni archiepiscopi Epistolam in Communitatis Voluntatis Deputandum
pro sufficienti satisfactione haberi, et nihil ultra ac Pastorem Reposcendum esse.

Epistola

4°. Ingressu Mag.° quinc., cum ad excludendam causam reguli rationem, Curia transactionem quia de bois Cervelli, Procuratore Universitatis cum speciali mandato comparuit, petitque pronunciari Universitatis
Parvum Auditorium die 4° Julii requisitus, comparuerat, et propositâ causâ ad amplissimum Rectorem
audientia et meritis Syndicus, pronunciari expetit quia differri non potest sed transactionem illam majoribus
Praelatis non prius visitatam die quâ in capitulo regio admissus facta, multos post annos ab extemporo
quae Curiae Syndicis professionis possessor antea fuerat, unde patet ipsum ex Curiae & audientia
decretis, omnibus ignotis, intercedendum esse illius agendi rationem, etiamsi Expensas Universitatis
Curiae in causa facta et ab illo oblatas refunderet, quod ab amplo Rectore pronunciari, etiam
absente ipso, mag.° quinc. Horum Ingressu Deliberatum fuit.

4.° Mag.° Rat. Collegii Justiniani primarius cognitionis, ab illo visitatum quae
matriculis Curiae insinuari Vice ordinis expressum. Quo pariter illius sententiam post visitationem
confirmationem retulit. Cujus tenor ac fid.° vicissitudo mutuo petitae permissionis litterae nomine
D.° archiepiscopi expeditae, et tam ab ipso quam ab illius Curiae actario subscriptae. Confessus est
Syndicus Rem tam gravis in se momenti, et ingressu judicium declinari, verum
tamen tantum requisivit ut primum Curiae causâ adiretur D.° archiep.°, ne ei notum fieret
quod contra fundatores et jura tam Collegiorum quam Universitatis, per has permissionis litteras
innovaretur, et finis ne ibi tanquam Curiae retinaretur. Die ab ampl.° Rectore in deliberationem
missâ pro quam sup.° fundatoris patrium decanus, et fidelis nec nationis procurator ad perpetuum
a mer.° Syndici accederent, Collatoris dignitatis pro tanto Rem ipsam absque ulla dilatione
ejus consolidandam partemve Universitatis formidans, Ut prosequam de finibus Vici Collegii Justiniani
sui alterius, Vici Universitatis, eorum Conclus Consideret, ejus Universitatis non aggrediens
sed agressa, quid, quomodo et ubi competat prosequatur, quod ab amplo Rectore Syndicus unus.

6°. Curia quaevelas quasdam ab eis qui se Jesuitas dicunt propter Diuturnitatem illi dicta Curia ac
Scholasticis Collegii Dormans Bellovacae Executoribus, quorum Comitiorum occasione Dnus
Vicepraepositus pro publica Episcopalis ampl.° Rectorem Vicigerat ex praescripto ab illustriss.°
Comite Dno Thoranio Regis ministro, Relatum fuit epistola a fid.° vicissitudo, et audita est mentio,
Syndicus. placuit Deputatis ut Senio typis Mandetur Universitatis Decretum anni 1744.
quo curavit ut hic legatur neminem Lectorem, et ab ampl.° Rectore Dies Comitis de 1 Februarii
Universitatis ut illum Comitem faceret, neque Universitatis exparte fuit praesentium Vicis praeceptorum,
quin immo, a Tubis Collegii Marchiani praefectis vidit quae Constantissima nationis procuratoris
rum arcerent, tunc erat reprimendos esse aliquot Scholasticos, ita ut ibi Jesuitas dicentes
quieti remanerent, et necessarios esse Doctores cum gymnasiarchis exprofessionibus quam
paedagogis, ut illius Decreti Executorem Jus ejusdem. D'Harvelly procurator.

Ingoult Pbr

Die 21ª ejusdem mensis festo praesentationis B. Virginis, post Missam in Comitiis Venerand. ordinis Rectoris
Dnus archiepiscopus cum reconciliatis et conclusionem Universitatis die septimae ejusdem mensis Exceptasse
ut gravium Magister Lebat Decanus amplissimi Rectoris Dnus magis. Lebat illum Universitati et aequavisse
Supra dictas permissionis litteras pro sacello Collegii Justiniani, sine mentione expost erroneum fundationis
expeditas fuisse cum Clausulis et conditionibus Statutis et Tribus tam Collegii
quam Universitatis Collegiorum, et ab illo novas posse exigi, quibus opponi fieri
praescribus Curiae fundationes usus et consuetudines, eas limitat ad decem annos quousque
circa quod novum sacellum factum sit in Aedis provisoris Collegii Dormans, visit Curia
Mille duos annos novum sacellum in plano construatur, aut vetus restituatur Decretum. placuit
ordinis et novae Curiae ejusdem Universitatis probatis comitiis.

Die 24ª ejusdem mensis praecipuis S.te Catharinae in Sacrario Cantate Missa praecisa vesperae
a me Celebrata novae permissionis dictae litterae recitatae fuerunt ab aequipotis petitore
et a Venerando ordine probatae fuit, quod a me Conclusum est. ——

Die 25ª S.te Catharinae primo Celebrata fuit missa pro Requie animae Magistri Dorsee
2ª altera festi Sanctae Catharinae. Scriptum fuit Curiae V. ordinis, Ingoult Pbr
introductores Conclusiones, et abeunde quae in Comitiis deputatorum Universitatis acta sunt
hac urgue, et tribus mensibus exposuit. D'Harvelly procurator Ingoult Pbr

Festa.

Die Sabbathi quintâ decembris 1761 Missam de B. V. secutæ et Renunciato per appellatorum eorum qui in primariis supplicationibus erant de Comitatu amplissimi Rectoris. — Subjungit per bidellum Mandatum Diem festum Sti Nicolai celebrandum esse die hujus septimâ hujus mensis, et die nonâ apud ffr prædicatores solemne sacrum de spiritu sancto, horâ more solitis ℣.

Die secundâ decembris deputati Universitatis per amplmi Rectoris Scholares convocari, quinque cum adjecto sive Convocatum in Collegium Grassinæum. Inde Majoribus Insulis ornati cum apparitoribus et fascibus hujus loci ordinis, in Rhedâ devecti sunt ad Ædes Dni Berrier illustrissimi, Regiorum Sigillorum Custodis, cum de suâ ad illam dignitatem promotione Regiæ Salutari nomine Universitatis. Benignè ab eo excepti primum, personæ loco et temporibus congruentem habuit amplus Rector oratorium; Brevior sed perpolita et officiosa Magistratus responsio. Deinque subjungit se In Universitate Studiosis; Et enim Ego et plures Contribules Eum in Collegio Harcuriano Consortem vidimus, temporibus Magistri gratissimi Dni Gouverneur hujus Collegii provisoris, quibus Ego pii socius Harcurianus et Collegii procurator.

Die dictâ quintâ ejusdem mensis horâ post meridiem primâ, deputatorum Facultatis artium Comitia In Grassinæo apud Amplum Rectorem habita sunt. Supplicibus novem pro litteris Nominationis Juve magistrali et quinquennij, sua postulata concessa sunt.

2o. Magr testimonium prohibitæ de consensu Societatis pædagogorum Magr Arbaud ipsorum agente, et post testimonia tum scripta, quæ malunde ab ornatissimis picardiæ et Normanniæ procuratoribus redditis, admissus est ad pædagogiam sub Universitatis Tutelâ.

3o. Magr Collicii supplicis præparari pædagogiâ loco cujusdam defuncti, Committi sunt ad informandum de ille ne moris est amplissimi procuratores Gallicæ picardiæ.

4o. Dn. de Lomet Thesaurarius majoribus Universitatis Insulis, et eo nomine fructuum postulatum, absque consequentiâ concessum est, ut pro laudimiis domûs ab ipso acquisitæ in Universitatis dominio meinus solvetur, sicuti ne fuisset, tres tantùm de quinque partibus

5o. Rectoris amplissimi Rectoris quæ circa Collegium Justitianum supra scripta sunt subjungit quæ in veneranda ordinis comitiis diei 24ta novembris acta sunt. Avisi scribi reinstaurationis de novo capiendæ a Dno archiepiscopo permissionis literæ, quæ gratis habitæ fuerunt. Illas In Cartophilacio Universitatis esse deponendas, et in illius Commentariis describendas ejusdem Universitatis esse deponendas, et in illius Commentariis describendas esse Conclusum est. Jussa ut unum exemplar conforme magistro Le Roux capiendum.

6o. Depositalitâ a Dno Magistro Mathieu graduato parisiensi, et supplicis Intervenione Universitatis In libri victus illum et Magistrum Boulanger, de curiâ Sti Jacobi Cancellarii de Compiegne Honeberum est ne forenses Universitatis patrem Consulerentur

Debitis omnibus actus audias et universitatis fundis.

Die Decimâ ad supplicationes indictâ per amplm Rectoris diei quintæ Mandatum, hora septimâ matutinâ post Missæ Sanctæ Spiritus habita sunt apud amplissimum Rectorem In Grassinæo Deputatorum Universitatis Comitia in quibus audito de articulis sequentibus meritò Syndico 1o Juxta patronorum Universitatis forensium Consilium, Conclusum est ad litem Magistri Mathieu per Universitatis Intervenientem adversus Magistrum Boulanger accedere, Rectore tamen Sapiente Virum facultatis Decano, declarante se ex mandato illius facultatis Intervenientem præcedere. absens autem tunc erat Salubert ex facultatis decanus. hujus autem litis Hæc est species. per obitum pastoris Sti Jacobi dictæ Civitatis sacerdotium vacavit. Requisitum est a duobus graduatis, Sibilcis a Magistro Mathieu ejusdem Ecclesiæ vicario et graduato parisiensi Jure magisterij artium ex quinquennij, Ea Magr Boulanger qui In facultate Virum Remensi. Et Licentiâ per Cancellarium regiæ Litteras Concessâ, absque Consuetudinis temporis studio Litteras sive Baccalaureatûs sive Licentiæ In Utroque Jure obtinuit et nihil omnibus post requisitionem sacerdotij titulo graduati, Conscii tres aut quatuor menses studii. Quare ex effectu temporis prælegiti tum a pragmaticâ sanctione quam a Concordatis Inter Leonem X. et Franciscum primum factis, ab Magistro Boulanger quæ habas impugnabatur a Magr Mathieu.

2o. acquisitionis Contractus factus a Dno Le Lomet de quâ supra art. 4o. mediante solutione

De diebus 6ta 7ta 8ta 9na. Vide paginam sequentem

Laudimiorum Iuxta reductionem facta ab ampl.s Rectore approbatus fuit et subsignatus.

3.o Mag.o Gilleto patrono postulante diminutionem Conductionis ejus partis edium Universitatis viâ Jacobea quam occupat, ejusdem fauorum fidelissimo quatenus de Reductione Companandi, melioribus quam alijs quam occupat conditionibus.

Item petente deputari amplissimo Rectore proximo, quos Comitabuntur ad Matiscinenses descendentes Duodecim cum Ipsem deputati amplissimo Rectore proximo, quos Comitabuntur ad Matiscinenses descendentes Vn Angelus aula Comitia certum non habeat sunt, et tredecim sufficientibus pro electione nominationis fiere magistrij artium et quinquennij, nominato Matiscinensi Syndico descriptionem actorum testimonium postulante i. sue petitionis Concessum.

Cum Franciscus ad Comitia Universitatis gravatis, post gravem, generalem errorem Christianissimo gallorum Regi Dignum habitum ab amplo Rectore et Germanis, illustrissimique Borrensis, medicis Episcopi Civis Regnum Sabinum Matiscinensium Concionis referentem, quorum ad exemplar academiæ vinculum Theologorum solitarios nascentur Concionis referentem, quorum ad exemplar academiæ vinculum amandos, ad illaque prosequendum gratos et vota habitaque et quecunque gesserit ut non tenuistis magistratus, quorum ipse illi Latinæ commendatitiæ perhumaniter misericordiæ, abunda quæ facultatum Theologiæ, Juris et medicinæ experientiarum decanos, promotos et Comitatos ad eadem Sacrum sui Innocentiæ Sti Ludovici ut Regiæ Navarræ, ubi decanos Juris et medicinæ vanitabitarum limitatorum ad ea quæ gesserit de Consilio decanorum, limitatio nullius momenti, quæ in Comitiis ordinem, plurativo res determinatur, et ornatis indivisa nationum procuratorum Concordia quatuor, superagia Conquisentur, qui quatuor per honoranda nationis procuratorum Concordia causâ Ratificationem et Comitatus solicitationem Universum. Concludens ampl.s Rector nullo modo limitatorum decanorum Juris et medicinæ Cupivit.

Cum ampl.s Rectore decani et doctores facultatum, Juris et procuratores nationum omnium, Comi ascendunt ad Matiscinenses, et post appellationem solitam et precem factam, progressa est Universitas ad Regiam Navarram, ubi post visitam solemnem habitæ facit Sacra Concio; exinde regressa est ad Matiscinenses unde ampl.s Rectorem ad gratiarum Relationem Gratulantur Decani facultatum et procuratores omnes.

Eadem die horâ post meridiem Sextâ sigillatim et in ædibus Salvæ Regiæ Navarræ eo modo quo supra scriptum est.

6. Febr. Die 6.ta ejusdem mensis horâ post meridiem primâ decanatæ sunt in Sacrario D. Nicolai primæ vesperæ, et

7. Febr. Eodem die sequenti horâ decimâ Celebratum fuit solemne sacrum, quo peracto a Magistro Bourret Rogatus est Magister Desnieve in ponificiem ad diem festum D. Virginis sine labe Conceptæ.

Eadem die Septimâ horâ post meridiem primâ hujus festi primæ vesperæ in eodem sacello decantatæ fuerunt; postea Magistrum Desnieves ut die sequenti pergeret Rogavit.

8. Octobris Die octavâ horâ decimâ matutinâ ejusdem festi solemne sacrum Celebratum est in sacello Sacrariano. Jubiando Magistro Desnieves gratias egi, qui Latina Elegantem orationem habuit de Beata Virgine.

9. Octobris Die nonâ horâ decimâ matutinâ apud Fratres prædicatores, Celebrata fuit missa de spiritu sancto, quam Celebrandam Justinus Universitas anno 1221., solito de more adfuerunt in majoribus stipulis amplissimus Rector et venerandi procuratores.

10. Octobris Die Decimâ Sextâ hujus mensis, horâ septimâ matutinâ post sacrum sacellum Sorbonicum fundatum ab magro Roberto a primis primordiis Regnis, in Comitiis venerandæ nationes Magister Hubert Exprocurator Supplex astitit pro Munere quadriennivi, quasi illud aliquo fore deberetur ex eo quod a procuratorio munere decedens, ut alio tempore quadriennivium gradi deret postulaverat. Re in deliberationem missa prout quam audita fuit requisitionis Consors, nullâ habita ratione Juris alienigenæ, ille tanquam Exprocuratori pertinentis, quod nullomodo Venerandæ natio agnoscere voluit, Magister Hubert tamen Electus est quadrumvir, quod amice Consensum Cunilli Coram venerandâ natione, hujus Sententiam declarassem, anuys primo veniensis et paulo post acquievit, et sui manibus solitum sacramentum præstitit.

Comitia Nationis Eadem die horâ decimâ Matutinâ apud Matiscinenses, Exponit amplissimus Rector In Comitiis, necessaria facultatis Artium, quæ acta fuerant in suo trimestri magistratu de quibus supra mentio facta est, et postulavit ut grata et rata haberentur, 2.o ut comprimarentur quadrumviri a suis nationibus. 3.o ut redderentur supplices de supplicibus audito mercidis.o Syndico, subjunxit amplis.us Rector Senatus consultâ diei, intra augusti supra transcripto fol. 183 verso usq.. præsertim fuisse ut spatio tempus brevi capturum ab Universitatibus D.ni procuratores cartolas manuscriptas Libelli tradiderunt, quibus exponeretur illarum sententia de ijs, quæ in civitatibus, ab juridica Jurisdictione exemptibus competentia, suis non prout ut alias nisi Collegia coram qui se Jactitabant diuine, sive in quibus civitatibus illi qui loco nomine subsignarunt, artium aut Theologiæ facultatis adinplorent, In Universitatibus ibi exortis, exinde postulavit ut quinque natione bini nominarentur deputati, qui cum illo et decem ordinariis Universitatis, quid et quemodo Decisio Civia illud Senatusconsultum agendum foret ab Universitate. Mercidis.mus Syndicus quasi conquerens de

illâ proprietatis veritatis prius non fuisse, addidit, tamen non fuisse credere quemquam
de illâ pertinaci Dilectatione. Illis ergò primariis ab amplissimo Rectore post Successum
Venerandi ordinis, in suis Comitiis privatis, audito magistrali Consorte, Venerandas ordo
grata ut rata habuit quaecunque gesta amplissimus Rector in suo Tirocinii magistratu
ejusque vices, primas decimas Lectiones, confirmavit gladiumque magistrum Sibeta
matutinis horis Electum, supplicibus Fratribus, ea excepta quae pro minus interdicendis
pertinebant eximii Cranii pro anno proximo; 2° De patrocinio appellatis dixit ab amplissimo Rectore
propositâ Magistros Egidium Lonvet Baccalaureum Theologum meum Jacobum patronum
et Dominum Gregoir Licentiatum, denique postulavit ut dicta ab amplissimo Rectore
habitâ orationis die supplicatorum et solemni in Generalibus Comitiis Universitatis
quam Qui matriculis inscribuntur. 1°

Natalibus Regiensis, ab ornatissimis quatuor earum procuratoribus renunciatum est
1° quos sigillatim grata ut rata habuere quae gesserat amplissimus rector, eique decernendas
Commendatorias pertinacissimas, limitante tamen fidelissimae nationis procuratore
ad ea quae acta fuerant de jurisdictione procuratorum. 2° illas confirmare electiones
suas quadrumuviratorum. 3° abhorrendo et reprobando nationibus procuratoribus
ipsas supplicibus omnibus indulgere praeter una cum libris postulata. Quamvis tamen
pro anno proximo; duabus aliis nationibus omnibus postulata absque exceptione
concedentibus. 4° a tribus nationibus honorandâ fidelitate, venerandâ et
Constantissimâ appellatos fuisse deputatos suos ordinarios de re absumpta
ordine proprietâ, silentio ad Electorum de Deputatis fidelissimae nationis procuratoris
Conclusa amplis. Rectore, Reverendi electorum approbationem Scindicumentis, confirmatoque
quadrumuviratu, favoris amplissimi Jubilgumeum plenam supplicibus,
Denique appellationes deputatorum honorandâ venerandâ et constantissimâ
nationum, expendendâ virtutibus hac de re fidelissimam nationem fidere.
Deputati de stabili 6ta aug.
ubi omnibus quadrumuviri praesentibus, Condecuperiorum
ubi omnes sacramentum dixit ut nationes quadrumuviri praesentium, Condecuperiorum
expendebant fidentia praecunctum Mag. Lebeau honorandâ ordinis quadrumuviri
a quo brevi et diligenti materiae rerumque et Electi et partes prorogatae Magistri.
Rector prorogatus
guidonis Antonij fortunam, cujus extemporeae a natalibus divisis confirmatio
examinatoris confirmationis facultatum. Terra quas in generalibus Comitiis
ab amplissimo rectore Jubilgumeum est. + Dhattel. procurator
Ingoult fil.
Die trigesimâ primâ mensis decembris 1761. Horâ septimâ matutinâ in Facultate Theologiae
Facta Nicolai Facultatis a Magistro Antonio de Val de Loges.
Mr. Valdeloges

1762

2 Januarii
Die secundâ et Sabbathi mensis Januarii horâ septimâ Matutina Missa de Sancta
Virgine celebrata fuit in Sacello Lauretano
Tribal.
eadem diei horâ pro more in primâ Deputatorum Universitatis habitaque Comitia
in Gymnasio apud amplissimum Rectorem. 1° pluribus supplicibus pro Electis nominatum
sua procuratus Consuetudine. 2° Magister Daniel Gregoir Procurator fatis Nunciavit, quod
Mag. Gregoir Ecclesiastes
de eo dixit libellum illa nempe patet gallice (nominibus Ecclesiasticis) ad Dominum quo ubi
qui se Januarius vicinus Magistellus publica area fuit mense novembris mense augusti
et fallis phrasi nonnullis, ab amplissimo Rectore Cognita et probata recensuit.
M. Le Cellier paedag.
3° Magister Le Cellier eodem modo, quo supra magister Carré admissus ad praedag. cujus
sub Communitatis Electoralis
Coll. S. Michaelis Nationes
4° Collegii S. Michaelis Scrutinium ab ornatissimis Venerandae et constantissimae
nationum procuratoribus examinatum apud Magistrum Dominicum Moreau Regium
Collegii procuratorem Quia gestum, Electum fuit expunctum, Depositum et
Subsignatum ab omnibus Deputatis.
Protocolo pro Salubri Facultate
5° Conclusa fuit Universitatis Intercessio pro salubrissimâ facultate in Libr
illius adversus Magistrum Gaudard. Precarii tamen Gratiâ Plenissimâ
patrocinium qui negotium illud, cum salubrissima facultatis patronis expropriis
Expendirent, de quo supra fol. 191. 1.

6° Recitatis Literis ad amplissimum Rectorem scriptis a magistratibus Civitatis Vulgo de Flamicy
cujus Collegium est sub tutelâ Universitatis, Rogatus est ille ut per viros prudentes
fortiter donec cum Episcopo antiscripturi Disceptationes amicabiliter componantur /.
Super quibus Visitatæ recitatæ audituæ fuere Literæ Syndicus Dthuret procurator

Die Martis Decadecimâ Ejusdem mensis horâ post meridiem secundâ quietâ habita sicut
Deputatorum Universitatis Comitia in Gymnasio non solum ordinariorum, sed etiam eorum qui de decimâ sextâ
decembris appellati fuerant a tribus nationibus, et illorum quos singulæ Facultates et Medicinæ facultates decadem
re nominaverant. adfuerant tamen sapientissimus Juris Facultatis Syndicus et fidelissimæ nationis procurator
sed sine deputatis aut adjunctis, quos sui ordinis nominare noluerant. Expositis Amplus Rector se ea comitia
præter ordinem convocasse per sedulas speciales, ea occasione a Dno procuratore Catholico Epistolam accepisse
quâ illi mittebat duo senatusconsulta dicta die sextæ mensis augusti novissimi, declarabat amplissimus Rectori
arresto Vulgo arreste? Supremi Senatus, ab ordine regnante fuisse desiderari ut Facultatibus arresta Universitatis
parisiensis conficeret et tradi curaret omnia memoriales Libellos quos Senatus tradi jussit ab aliis Universitatibus
suæ jurisdictionis: Recitata fuit Epistola præfatissimi Vicecancellarii, Recitata pariter fuerunt ab eodem
duo senatusconsulta, auditus fuit Mercatissimus Syndicus Universitatis. Remissâ per amplissimum rectorem in
deliberationem, declaratum est a Magro Gervasio Sacræ Facultatis Syndico se deberi Senatorium scribi copiam
a sua facultate, qua deputatos nominare nondum habebat. pari declaratione fidelissimæ nationis procurator
juniores absentia ferendâ abiimus. Nihilominus Conclusum est ab amplissimo Rectore ea uniformi adstantium
sententiâ 1° voces Extraordinariorum deputatorum fore tantùm Consultatrices, et solas voces ordinariorum
fore Deliberativas, 2° ejusta votum Supremi Senatum, quamvis tunc Silvester Sacræ facultatis Syndicus
et fidelissimæ nationis procurator, Constitutum ab eo imperando memoriale Libellum a supremo
Senatu desideratum, et Conclusionis præfatæ novissimæ formæ simul ac Epistolæ D. procuratoris
Catholici Expediendæ esse authenticæ exemplaria, ut ad suas ordines illa referrent et col-
ad finem ab aliis ordinibus hic antrem provocarent. tandem re tractanda de diversa parte in se
sumpsere plures ex deputatis, et ame desideravit amplissimus Rector, ut quæ ad eam pertinarent par singulissim
Excepere ex Libello supplice a magro Guillelmo Dagonneau tunc Rectore Compositio Subscripto, et
redito anno millesimo septingentesimo vigesimo quarto pro Universitate parisiensi præveniente
et accidente ad jus Remensis Universitatis, adversus sedicentes Jesuitas:

15° Januarii
Item 2da Sessio

Die Decimâ quintâ ejusdem mensis, Eisdem horâ et loco, In Continuatis Eorumdem deputatorum
Comitiis, non adstante Sacræ facultatis Sive Syndicus, Sive Decanus. adfuit autem fidelissimæ nationis
procurator, illius nationis Conclusione tripla munimus, quâ nominare deputatos illa recusabat donec ille de
spiculi Senatus Intento Constaret, Constitebat tamen ut illius procurator Comitiis adesset, Ea lege ut memorialem
Libellum non subscribebat nisi postilli datorum communicationem; Justa ejusdem Conclusionis tenorem postulavit
ut illius exhibitionis, recitationis, et petitionis quod in Commentariis Universitatis Inscriberetur, daretur actus.
audito meritò Syndico, post rem ab ampl° Rectore in deliberationem missam et postbuitum fidelissimæ nationis
procuratoris, Ex Consilio Extraordinariorum deputatorum etsi ordinariorum Senatibus, Amplissimus Rector
Conclusit abique fidelissimæ nationis deputatis quos appellare recusabat ad memorialem libellum esse procedendum,
et tamen illius nationis procuratori tribuendum esse Exhibitionis Recitationis et postulationis quin etiam in
Commentariis transcriptionis actum, Ea tamen lege concepta ut ex actis Concessionis non conficeretur Universitas
ullo modo fidelissimæ nationis Conclusionem approbare. Regressa illius procuratori, illud Expressè ab amplissimo
Rectore declaratum fuit, et procurator ille in Comitiis remansit, partes audiendi et non sententiam ferendi sustinens.

22 Januarii
Item 3ia Sessio

Die Vigesimâ Secundâ Ejusdem horâ et loco, Similibus eorumdem Comitiis, absente sine Syndico sive decano Sacræ
facultatis, in quibus recitata fuit Decano et Deputatis Futurum facultatis, quin etiam a Magistro Bannelier
fidelissimæ Universitatis Scribâ, quæ Collegarat eorum quisquis de primis eorum quæstionibus Facultas decem temporibus
quantum ea ad illorum Curiæ Universitatem parisiensem Recepta pertinent.

27 Martii
Item 4ta Sessio

Die vigesimâ Septimâ ejusdem mensis, Similibus horâ et loco, parisiis Comitiis. quibus dum deputatis Curiæ duabus
aliis autem negatibus, Universitati futurum adhærere si vigesi futurorum, via alcinendo appellationi
tanquam ab abusue datæ per D. procuratorem Catholicum, et adhuc per ecclesiam exhibitis Senatusconsultis
Diis Sextâ augusti, verbatim recitatis, Syndicus, Gravibus gravis Universum extraordinarii deputati
Sententias tulerunt ordinarii, Requisitus per amplissimum Rectorem Conclusum est quam primis Universitatis
patronus forensis Convocandos esse ad Comitia, quæ de quæstione controversâ consilium suum darent
Deliberandi de morte.

3 Aprilis
Item

Die Tricesimâ Ejusdem mensis horâ Decimâ, In Regiâ Navarræ, A Lectis Mgro Cæsare Egasse Du Boulay civis
Rectorio, olim dum viveret academiæ fidelis Parisiensium solemnes Exequias in honorem D. Caroli Magni
Celebratum fuit, adstantibus omnatissimis procuratoribus cum amplissimo Rectore, qui prius illuc per
mandatum Prodierat.

30 Januar.

Die trigesimâ Ejusdem mensis antequam Universitatis deputati cum suis Adjunctis per amplos Rectores
Scholares Convocati, Et Gravissimo ejus Decanus ad Deputandos de morte Gervasio Servitio Duce accelerantes
DD. proto præsidibus Supremi Senatus, Computorum Comitis, et Subsidiorum Curiæ. Sicut et Dominus Archipræsul
parisiensis, Habitum est horâ nonâ a Deputatis ordinariis tribunal Academicum. Literæ Epistolæ
Scriptæ ac Magistro Langlois una Deputatorum Universitatis postulante ut illius absentiæ ignoscere dignissis
In eadem Epistolâ gratias habentes, propterea amplus Rector non subrogandum patronum alterum

M. Meynier parisiensis

Deferri Dignum merit.^us Syndicus è re Academiæ se observaturum ut sufficerent patronos in rebus ecclesiasticis peritos. Pro ea omnibus disputatis comitiatibus allegat.^a Rectore Nominatus est Universitatis patronus Magister Claudius Meynier in illis matriis versatissimus &.

Corri - - - -

post hæc sententiam, Ille acto Rectore recti deputati cum adjunctis Reginæ et honorificè Cereos offerentes amplissimo Rectori Receptissimæ Latino Idiomate respondentibus DD. antiquis piscopo. et protoprædicatore Camerensi, Cæteris gallico.

M. de Vallancourt

Eadem die horâ septimâ matutinâ in sacello harcuriano celebrata fuit a Venerando ordine pro mag.^o Roberto de Vallancourt ab eo Instituta.

Comes de Vergennes

et horâ octavâ Nomine Venerandi ordinis amplissimo Rectori Cereum obtulit qui Brevi mira oratione Respondens, Existimationem suam et summum studium pro Venerando ordine Polandé Comiti et officiosé Expressit.

Sacra pagina

1. februar.

Die prima februarii 1762 Amplis.^us Rector et Universitatis Deputati sui cum adjunctis Juxta Regis Versalias ducti, omnes majoribus Insulis ornati, horâ sexagesimâ Cereos obtulerunt primo regi qui benigné Vultu Juniores et audire amplis.^t Rectorem dixisse orationem fuit. Deinde Reginæ, Serenissimis Delfino et Delfinæ, denique in aulâ regiâ Serenissimo Burgundiæ duci. Singulis accommodatæ amplis.^t Rectoris orationes gratæ fuerunt. Exinde ad ædes D.^i Gallicarum cancellarii descenderunt qui augusto Cereo orationi patriæ et latinæ, Gallicè studium suum erga Patronos testatus Expressit. Habebat autem Regiorum Sigillorum dignissimus Custos, Cujus Jussioni Omissus est Cereus. post prandium in domo Regiorum qui gallicè Recollets vocantur Serotinis horis partibus redierunt.

Curia vacabilis

Eadem die horâ post meridiem primâ in harcuario celebratæ sunt primæ vesperæ purificationi B. Virginis

2. febr.

Die Secunda Ejusdem mensis horâ decimâ solemne Sacrum cum Cereorum distributione ibidem celebratum fuit. Subindè habebatur Comitia. Rectoris qualecta fuerunt.^o in Delibe Comitiis Deputatorum ordinariorum et extraordinariorum Comitia propositionum amplissimi Rectoris et Supremi Senatus Consultorum 2.º pervigil.^a Versaliis dictas tricesimâ Januarii et primâ februarii.

Dumas m.^r le Sauvage

Exposuit præterea a M.^o le Camus de Mezieres qui Constructionem factam in domo vicinâ ei quæ ex legato Mag.^r le Sauvage ad vinetandam ordinis pertinet. Explorasse, nihil detectum fuisse, nec eâ Constructione a Venerando ordine nullum Emolumentum percipi posse, Exco quod Testigium Ille modo altiùs non fuerat fabricatum &.

30 Januar.

Dictâ die tricesimâ Januarii horâ post meridiem quintâ in gravissimâ, Deputatorum in Comitiis — 1.º Magister May Juramento solito in manibus amplis.^t Rectoris præstito statim tanquam Unus è patronis Universitatis Cum quinquecalibus Sibicis MM. gillot. Dela Mennoye, Delamban, Regnard et Gerbier. post variis ex mentis valdè Disceptatam quæstionem dicti tricesimæ Septimæ, auditis quæ abillis, et deputatis ordinariis et extraordinariis, ac Cæteris a Mag.^o Syndico emporia et negotia facta, Ex sententiis tam patronorum quam Decanorum Juriun et Medicinæ. Absentibus sæpe facultates Decano et Syndico, item ex sententiis

Defensio 4.^æ Sessio

Ornatiss.^morum procuratorum. ab ampl.^o Rectore Conclusum est, quæ tempore non Expedire Universitati Suo nomine sive appellare tanquam ab abusu a Bullis, Constitutionibus, Regimine, et Sacris, illorum quibus Jesuitas decanus, sive adhærere appellationi a D.^i procuratore Catholico Interpositæ tanquam ab abusu pro Senatusconsultorum dicti Sextæ augusti supra descriptum, Sed—

patronorum Consilium

Universitatis voto animo, totâque cerâ Judicatur, Incumbendum et laborandum esse ut mas Memorialis Liber a Supremo Senatu Desiderates quam citius confici, et Senatui Exhibeatur.

3 febr.

Die tertiâ februarii horâ decimâ matutinâ missa prodeficiendo apud prædictos adfuerunt amplis.^us Rector et procuratores Die tertiâ februarii ejusdem anni horâ post meridiem quintâ, Comitiorum die tricesimæ Januarii. Inter amplum Rectorem, et quosdam ex aliis Deputatos Intervenit Syndicus hæc, mediata distributio memorialis libelli per varia capita Redactus et laudatus fuit. Illo dimisso ampl.^o Rectori scripto mem. Sint ex aliis quorundam Deputatorum, ad memorialis libelli Redactionem Regere et committi sunt

De Jesuitis Comitia 6.^æ Sessio

Cum ampl.^o Rectore, Syndico et MM. Cabelausier Doctor medicus, Lefebvre, et Amelin. quorum autem

Redactio perquos.

tam Litis. Ista redactio absolvi non potuit, Juxta mentem Extraordinariorum Deputatorum, ex Sententiâ ordinariorum Conclusit amplissimus Rector, ab illo, Decano quoque Juriun, ac et Venerandi ordinis procuratore, et a mag.^o Hamelin tanquam Universitatis deputato, Jam ipso usu DD. Senatus Supremi prout præsidem, procuratorum, et principum advocatum Catholicum Illis imponendi Causa Rationes quas hucusque memoriales libelli redactionem sunt tum Digitalerium, illas quæ scripto Tradendi D.^o primo advocato Catholico, illas sic postulatas &.

Sabbathi

6 febr.

Die Sexta Ejusdem mensis februarii anni Millesimi septingentesimi Sexagesimi Secundi post Sacrum in harcuriano sacello, habita Missa in eodem sacello Venerandæ Nominationum Natalium Comitia quæ quamvis ordinaria, Judicia tamen fuerunt

fuerant per schedulas apparitoribus solito de more dimissas, Magistris Exposcit Rectorem Venerande nationis Viris, sufficiendo esse Nunc nominare et præsentare Capellanie Beate Marie in Ecclesiâ parrochiali Sancti Andree de Arcubus Vacantis per obitum Magistri Caroli Capell.ª in Turno V.D. Tabourin presbyteri Tullensis. Et in actibus Magistri Audio Equissimo Censore, et Conservatoribus omnibus Contribulibus, Regnique procuratore in deliberationum missâ Explurali tam Contribulium, Venerande Natio Nominavit et præsentavit Nominat et præsentat Magistrum Nicolaum Louvel presbiterum Constantiensem et Sacre facultatis M. Louvel Doctorem Theologum In Capellanum prædicte Capellanie Beate Marie in Ecclesiâ parrochiali Sancti Andree de Arcubus Vacantis per obitum dicti Magistri Caroli Tabourin Extra a me procuratore Conclusum est / D'Harcuel procurator

Quoniam Eadem Sabati de Sabbato 15 Elapsi mensis Tribunal Academicum in quo illa nominatio per Universitatem utilius nominee compleienda foret, et Conclusio Venerande nationis inseri commentariis extempore authenticâ formâ muniri non poterat, iam Extra horas Lectionum ordinarias Statim redeundo abijsse commentarijs separatum, præsentibus Magistris Francisco Guillelmo Hermite Venerandi ordinis Decano et Jacobo Nicolao Ingout Censore qui mecum Eam subsignarunt, Exque Actis Universitatis Exemplar Extraxi, et subsignavi prout in illud de facto per Venerandum ordinem nominationi Tribunali Academico pomeridiano Constaret.

Eâdem die horâ Undecimâ matutinâ ad finem Conclusionis deputatorum Universitatis diei tertiæ hujus mensis amplis.mus Rector, Jurium Decanus, Ego, et Universitatis quæstor, adivimus D.nos plenarios Supremi protopræsidem procuratorum et primicerium Advocatorum Catholicæ, iique designatis Actibus rationem Universitatis audiverunt. Epistolæque scripta tradita sunt primo Advocato Catholico.

6. Febr. Tribunal. Horâ autem primâ post meridiem habita sunt deputatorum Universitatis ordinariorum comitia. 1.º Sex supplicibus probatoris nominationis Jure magisterij et quinquennii audito Syndico, hæc postulata concessa sunt.

2.º Exhibito a me Exemplari Conclusionis Venerande nationis hujus diei, quâ mag.r Nicolaus Louvel nominatus fuit ad dictam capellaniam, Et eo lecto a mag.ro Syndico nihil pro nominee morante abiisdem deputatis Concludente ampl.o Rectore, Idem mag.r Louvel Ut designatus a Venerando ordine, nominatus est ad dictum capellaniam B. Mariæ in Ecclesiâ parrochiali St.i Andreæ de Arcubus, Conclusumque fuit, ut præsens illius in manibus ampl.i Rectoris solito Sacramento, quod coram omnibus præstiti, illi Nominationis ab Universitate Litteræ Expedirentur. /

Collg.e de Clamecy 3.º Radatæ sunt Epistolæ ad amplis.mum Rectorem missæ per officiarios Municipales Civitatis de Clamecy, Vicelarii quoque fuit actus quidam in illorum comitiis Conspectus. Re ab ampl.o Rectore Indeliberationem missâ et audito Meritissimo Syndico, deputatorum Unanimi sententiâ Concluditur ampl.us Rector ab illorum illis reportationum fieri, neutiquam ab Academiâ illum actum laudari, nec illius Civitatis legendi rationem, ita ut quod si ab illo actu non desisterint, et academiæ facultatem relinquerint vel de quibus agitur Tractandi cum Episcopo Autissiodorensi prout inter illum et Academiam Conveniretur, illam a Collegij Juris Civilis Tutelâ Recusaram ../

postulata D.ni Dagueseau 4.º postquam a fidel.º Universitatis quæstore Expulsa fuit postulatio Domini Dagueseau propter Indemnitatem solutionum 1.ª Redemptionis 2.ª Reditus annui nuncupati des Berues et Lanternes. 2.º Restaurationum ab ipso factarum, illi quæstori fieri data est ut ei sibi memorialem Libellum de illis postulationibus procuraret, quo viso, ex Consilio quid agendum, decerneretur.

Die Lunæ decimâ quintâ ejusdem mensis februarij ampl.us Rector aliis Edibus [illegible] procuratores ornatissimi, et majores Universitatis officiarij cum Bidellis hatiernum cum Comitantes deinde in Collegium Sancti Ludovici hactenus, ubi horâ decimâ matutinâ illis Astantibus, similque duobus ex magistris Ludovici de Sauvag.e hæredibus, pauperibusque tam primarijs et professoribus actu regentibus et emeritis, quam scientibus alteriusque ordinis Contribulibus V.ri ordinis, Celebratum est solemne Sacrum ab eodem mag.r le Sauvage matriculario Institutum ad gratias Summo Numini persolvendas, ob Concessum Galliæ regem Justum et pacificum Ludovicum Decimum quintum, cujus solemnis sacri dies indicta fuerat per mandatum ampl.i Rectoris Die decimâ hujus mensis, cui feriæ Ludovicæ Tirones fuit, hæc eo quod totâ die decimâ quintâ Scholas vacare permiserit. Dñs Sacro et precibus præscriptis atteatatore celebratis, Cum eodem comitatu Insuas ædes Collegij Graslinaei rediit amplissimus Rector. /

Ingout Pd Dharcuel procurator Sr Hermite!

20 febr. 1762

De Variis 7.a Sessio

Die vigesimâ februarij 1762 horâ post meridiem quintâ Ingrassiniano habitâ fuit ex convocatione per schedulas comitium deputatorum extraordinariorum et extraordinariorum ad praedictum memoriabilem libellum.

Fid.a nationis eclus.

1.o fidelissimæ nationis procurator absque sui propositi praeviâ communicatione amplissimo Rectori, audiri desiderauit, quod ei concessum est. Exposuit abeo qui illius loco in comitiis antecedentibus procuratorium munere egebat omissam fuisse cujusdam ejusdem nationis Conclusionis exhibitationem et Lectionem, quo malo ab eâ allegato, novam tulerat quâ ei actuali procuratori praescriptum fuerat, ut hujusce novissimæ conclusionis quâ votum antecedentis comitiorum Rectitudinem in hâc comitiis et in Commentariis Universitatis subscriptionem et petitionis actum postulaverat, quod etiam pro ea fecerunt. Audito Syndico Consuerunt omnes eam ut legendam sub exceptione nullius praejudicij. Statim recitata fuit a Vicescribâ. ab amplo Rectore notatum fuit de eo in eâ Conclusione quædam minùs accurate dicti. Auditus fuit Syndicus. De acta postulato a fid.mâ nationis procuratore, re missâ in deliberationem, Unanimi deputatorum sententia fidelissimæ nationis primus suscita partum congrua visa fuit, et eidem Conclusum est audiendum esse hujus procuratorem actum postulatum. Recitationis et subscriptionis in Universitatis Commentariis. Cum sequenti clausulâ, ab qua illius conclusionis nullâ approbatione

non probata

vel sub exceptione seu reservatione de eâ, ac de aliâ ejusdem nationis in comitiis dei decimâ quintâ decembris novissimi recitatâ, deliberandi:.

Cens.a qc. de Iesuitis doc.a

2.o Epistola Illust.mi procuratoris Catholici, quâ amplissimo Rectori declarauerat, a S.mo Dno nostro Clemente XIII. Pontifice Maximo Decretum fuisse ut in Commentariis suæ Universitatis, sive quorumlibet Scholarum ordinum Exhiberentur authentica Exemplaria Sive Constitutionum Latarum aut ab Universitate aut ab aliquo excellis ordinibus aut ab illâ approbatarum, hoc denunciationum Civilium aut ab aliquo illorum ordinibus aut ab illâ approbatarum, hoc denunciationum Civilium doctrinam aut propositiones alicujus doctrinæ eorum qui se Jesuitas dicunt, recidivarum Subjiciendi amplus Rector. Se de eâ re scripsisse ad Suam Sanctitatem, et de illius Silentio de duabus antecedentibus Epistolis conquestum fuisse. Responsum ei fuisse a memoratissimo illius Sanctitatis Syndico per Epistolam amplectior recitatam, Sanctitatem hanc nominasse deputatos qui per extractum è Commentariis illius ad amplissimum Rectorem dimittendo Senatûs mandato, et amplissimi Rectoris postulato Satisfacerent.

Item super audito Syndico Universitatis ea cum animi sententia ab amplo Rectore conclusum est, a quolibet ordine perquirendas esse in suis Commentariis Sive Censuras Sive denunciationes quæ in iis Extarent, illas vero quæ in Commentariis Universitatis Continentur Extrahendas fore a Magro Ægidio Lamuel, ea fidelissimo vicescribâ hoc nomine subsignandas &.

pour memoire Lib.i

3.o præterea necessarij temporis ad Conficiendam utramque memorialis Libelli partem deputatis quoniam Lex magis fuit ea quæ ad vetum Senatûs de Juramento Instructione pertinet, Eam sine morâ absolvendam esse a suprâ designatis deputatis Conclusum est.

4.o Recitata fuerunt a tribus duo Exemplaria Senatûs Consultorum primi Senatus consultorum et Epistolæ illis adjunctæ ad amplissimum rectorem, ab Illustri procuratori Catholico scriptæ, quibus Senatûsconsulta ad Universitatem dimittebantur memoriales Libelli quatuor - Civitatum gallicâ Roanne Montbrison Moriac, et Auxillac de Collegiis in illis Civitatibus subrogandis Loco eorum quæ hucusque a sedecim Jesuitas habitaverunt, eo fine ut Senatui exponeret Universitas, quid de propositis abillis Civitatibus illa censeret, et post Septem diebus quintâ et nonâ mensis martij proximi ab ipso Syndico Statueret, quod ipsi de Jure videretur. Audito Syndico Unanimiter Consuerunt deputati eidem Syndico committendos esse memoriales Libellos cum Senatus Consultis, ut de illis quam citius deferret ad Supradictos redactionem primi memorialis Universitatis Libelli propositos, qui de memorialibus Civitatum Libellis Statutis diebus discussis Sententiam exponerent Juram, in proximis omnium deputatorum Comitiis, quod ab amplo Rectore Conclusum est.

Vnio Pt a Senatus Consultis

Ingoult fils Hermittes! Delattre fils! procurator

26 febr. 1762 3.a Sessio

Die vigesimâ sextâ februarij horâ post meridiem quintâ Ingrassiniano in eorundem deputatorum Comitiis per schedulas Convocatis Recitata fuit ea memorialis Libelli pars quæ prædictum articulum tantum antecedentes sessiones Accessarid primia ejusque morâ absoluenda Risa fuit. ab omnibus, qui tunc gratias redactoribus egerunt et præsertim Embalusgier Doctori medico qui ad hanc partem opus Elaboratum, ab aliis tamen reductum Suppeditaverat, Laudata fuit, et sine ullâ restrictione approbata a Turnui et medunâ duarij et ab ornatissimis procuratoribus, eâ conditione ut eius ordinibus communicaretur.

memoir.le Libellus Laudatus.

Ingoult fils Delattre fils! procurator

25 februarij 1762

Die Dominicâ vigesimâ octavâ ejusdem mensis horâ ipsis nonâ matutinâ in aulâ harcuriana habita sunt extraordinem Venerandi ordinis Comitia per schedulas ostiatim ab apparitoribus delatas convocata. Expositis a me procuratore Regiis mandatis, et de illis proposita Recitatione partis memorialis libelli, de quâ antea duas articulus loquutus est, et quisnam Censor audito se nihil moveret, Venerando ordini gratum fuerunt Comitia celebrata et recitatio. propter Censoris infirmum pectus, illa recitatio facta fuit partim a Mag.o Egidio Louvel, partim a Mag.o Daniele Gigot Exactore. Tunc a procuratore illius memorialis libelli partis approbatio in deliberationem missa est; non obstante Censore, qui non tantum illam memorialis libelli partem laudavit ac approbavit Venerandus ordo, sed unum suis in illo negotio Deputatis, plenas et absolutas Comitiis facultatem conficiendi et concludendi Venerando ordinis nomine Reliquum memorialis libelli judicium, quod ab eodem Venerando ordini ut novum et recitabitur, et Deputati quodque postquam absolutum fuerit, Venerando ordini ut novum et recitabitur, et Deputati Ita a me procuratore Conclusum est — D'Harvell P. procurator — Ingout Rd

J.G. Egrefeuille

a Venerando ordine deputati.

Quoniam autem fuit Deliberandum Magister Nicolaus Alexius Thevenin de Licentiatus Theologus tanquam tunc contribuit memorialis libelli recitatum partem, vituperans, dixisse in illâ parte a deputatis Universitatis imputari eis qui se Universitatem facta falsa et calumniantia, post Superiorum Conclusionem, Requisitionem Censor questus fuit, se sibi ab eodem Venerando ordine dictum Sermonem Magistri Thevenin petivit, eo fine ut opprobrii Recantationem Universitati; Venerando ordini, et omnium ordinium Deputatis satisfaceret m.r Thevenin. Hic amicâ voce ram a procuratore, quam a multis aliis efficaciâ monitus fuit: pertinaciâ tamen injuria gravior vita fuit. Nomine procuratoris illi declaravi, Venerandum ordinem extempore esse de illâ deliberaturum. Egredi Comitiis coram fuit. Venerando ordini proposito ut quid illi videretur; orga Mag.m Thevenin et illius dictum Sermonem decerneret; illius querela nomine cujusvis acquisitionis Censor, adversus magistrum Thevenin conclusit. Re a me in deliberationem missâ, Nomine Interveniente Venerandus ordo statuit ab pio magistro Thevenin 1.o Conceptis verbis coram venerando ordine declarandum esse ab illo Incauté, imprudenter et contra veritatem dictum Sermonem esse adversus Universitatis Deputatos prolatum fuisse. 2.o ab eodem nomine præstandum hoc tempore Sacramentum de obedientiâ suis Statutis, Legibus et juribus tam Universitatis quam Venerandi ordinis, Denique quod hactenus cum Statuto Expungendum esse ex albo seu Catalogo V. ordinis. Et Ita a me Conclusum est! Regresso Mag.o Thevenin, meo nomine procuratorio Sententiam V. ordinis, et inexecutionis panam illi jam declaravi et pronunciavi. Declarationi præscripta præcise satisfacere nunc temporis Noluit. Actus mera declarationis, nisi quoque requisitionis vel Interrogationis factæ, Item et illius Recusationis a Venerando ordine sibi Concessus fuit. Itaque denique Statutum fuit a V. ordine Magm Thevenin esse absolutè ex albo seu catalogo Venerandi ordinis — quod a me procuratore Conclusum est — D'Harvell P. Ingout Rd

procurator

Exemplar ex Registro Mag.i Thevenin, meo nomine procuratorio Sententiam V. ordinis, et inexecutionis panam illi jam declaravi et pronunciavi. Declarationi præscripta præcise satisfacere nunc temporis Noluit. Actus mera declarationis, nisi quoque requisitionis vel Interrogationis factæ, Item et illius Recusationis a Venerando ordine sibi Concessus fuit. Itaque denique Statutum fuit a V. ordine Magm Thevenin esse absolutè ex albo seu catalogo Venerandi ordinis — quod a me procuratore Conclusum est — D'Harvell P. Ingout Rd

procurator

J.G. Egrefeuille

2 martij 1762

Die Secundâ Martii 1762. horâ post meridiem quintâ in generalibus aularum Comitiis pro memoriali Libello præstando Comitia per schedulas Convocata habita sunt. Rectore Amplis. Rectore Cancellario 1.o approbatione memorialis libelli dictæ partis Datus ab Honorando et Consultissimo ordinibus. 2.o suam aquisitionem tationem Legæ fidelissimum Cujus procuratori, eadem pars libelli, ea tantum Cordia ab amplissimo rectore Legæ fuisse, ac ipsimet illis tribuerentur, abillo tamen procuratore non Restituta fuisse. Vtpro procurator ut veritatis defectum ex parte sua quoque modo Excusaret plura dixit, et potiùs Exhibuit et recitavit sui ordinis Conclusionum diei primæ hujusmensis, quæ in multis dictum memorialis libelli partem impræ et rationes congruas improbaverat, et statuerat ut illius exemplar ab amplo Rectore tradendum in Cartophylacio ejusdem ordinis servaretur. Ex Interrogationibus ipsi procuratori factis et exhibitis et recitatis sui constitit exemplar hoc tanti temporis esse tantum in Arcâ vestibularij Cubili Cujus ordinis Cujus arcæ Clavis in manibus Mag.i Cursier ejusdem ordinis decani remanserat. Huic procuratori ad postridiem plenis Egredi. Ex deputatorum ordinariorum Consilio, et ejus ordinariorum Sententiâ ab Amplo Rectore Conclusum est 1.o MM. Martin Jos. Vrsque hunc professorem Legio et Consul tres Deputatis cum Visitandi et abinde mandato Rectorio Sigillato munitos, tantumpere cum fidelissimi ordinis procuratore progressuros esse ad Magm Cursier, ab illo petitudinatos, quæ ad sortem illius exemplaris memorialis libelli partis pertinerent et probare possent illud despecto indicto arcâ existere, nec ita latenter manus tradidisse, denique confutatos ultam Judicium, gallicis proceds verbal) memoris illis Communis. 2.o Vehementissimè improbari illam Cujusdem ordinis Conclusionem, necnon alias duas anteriores hujus inscriptiones in Commentariis Universitatis ordo ille deliberaverat, tanquam præcipuè contrarias Legibus et principiis Universitatis Senatus Legavit 3.o quod graviter et diuturni in fundatione tribunalis Parisiensis Universitatis descripta Exponerat. 3.o Crastinâ die dandum esse Senatui Libellum supplicem, cui subjungerentur Exemplar Authenticum hujus Conclusionis cum duabus aliis fidelissimi Ordinis dictis Conclusionibus,

Et actis Juridicis (provid. verbal) qui attribui deputatis Confectus fuisset, quo Libello supplex
a Senatu postularetur 1° ut procurator fidel.i ordinis et Magri Senioris Decanus Etiam Compossessione
Corporis memorialis Libelli exemplar, sine ullâ mora ampl.o Rectori restituendi cogerentur, Cum
Sacramento quod illud nec tradidissent, nec vivens extero Tradituri fuisse. 2° ut Authoritate Senatus
fulciretur amplissimus Rector, ad non amplius adhuc hujus negotii Comitia, sive procuratorum
sive quorumlibet aliorum ordinis Contribulem convocandi; quæ omnia ab isdem adhibitis Syndico
Concluserit amplissimus Rector.

Fidelissimi ordinis Procuratâ Conclusionis parte primâ, Cum ejus Deputatis et Vicescriba
progressi sunt ad magnum Senatus, et primo in sacellum fidelissimi ordinis, ubi assumtum (provid.
verbal) per Vicescribam Confectorum, de cujus Interrogationibus et responsis Magri Senatus
de existentiâ dicti Exemplaris in aræâ vestiarii illius sacelli; et hujus sacelli Clavem apud
vicinum Barbitonsorem. Regressis illis circa sesqui nonam horam Serotinam, Extemporè
profectus meritus Syndicus ad Magnum Basi Universitatis procuratorem, a quo Statim est
Exhibendus.

10ª Sessio

Die Tertiâ Ejusdem Mensis Martii 1762. horâ post meridiem quintâ Eadem Comitia
in Gratiniano habita sunt. Egressis pro nonnullis fidel.i ordinis procuratore, Lecta fuere
Laudata Conclusio diei anteriori, et rotulata sunt ab ampl.o Rectore, quæ in actis (provid. verbal)
prium Deputatorum continebantur, quibus illi et nonnullis Syndicus matutinis horis
gesserant apud Senatum de supplici Libello, Cui Lecto ab illust.o procuratore Catholico
simul cum Universitatis Conclusione, et tribus fidelissimi ordinis improbatis ac Etiam
actu trium deputatorum, Ille juris publicis Vindex suas subjunxerat scriptas
Conclusiones.

Rosanæ, Moutiers, Aurigæ, et Mauriacæ

postea revocatas fid.limi ordinis procuratore. Recitati sunt memoriales Libelli
Duplices ad Senatum missi, singuli ab officialibus juridicis, et a Municipalibus Civitatum
Gallicæ de Rosanæ, Moutiers, Auriac et Mauriac, de subrogatione magistrorum
in illarum collegiis, in qui se Jesuitas dicunt. audiis meritis Syndici observationibus
Ex supradictis Comitiis et suffragiis deputatorum, Conclusæ sunt ab amplissimo Rectore
Civitatum unamquamque illarum Civitatum, Universitatis sententiæ ad Senatum
dimittendæ.

† Sforiopolis.

Denique trium Civitatum Rivernicensis Chromonensis et Similes memoriales Libelli de quibus
a Senatu de novo postulabantur Universitatis sententiæ, Traditi sunt Magistris Martin
Jigot et Thomassin ut in aliis Comitiis, de illis referrent.

Ppus ordo Domus dup. Sen.

6 maji

Die Sextâ hujus Mensis horâ Septimâ Matutinâ, post missam Sabbatâ solitam
habita sunt In sacello Sarcuriano Venerandi ordinis Comitia. audito requisit.o
Censore, Commissarii fidelissimi quæstori curæ ut apponantur typis mandandæ monitoriales,
quibus publicè declaretur Domum Venerandi ordinis de novo construendam viâ
Straminea, este Londucendam pro mense aprilis, aut latum julii.

Mr. Thevenin

2°. Magister Thevenin de quo fol.o vers.o, supplex Sortis, postulans ut mediante suâ
declaratione quam præmanibus abeo scriptam et subsignatam habebat
in Catalogo ejusdem Contribulis Restituerentur. Non Expectatâ declarationis recitatione,
in dubio fuit utrum tunc temporis audiendus, vel in aliis Comitiis per Schedulam convocandis;
quibusdam opinantibus prædicti et horâ præsentibus, multis plures alii Censuere
abillo primo deberi satisfactionem ampl.o Rectori et Universitatis deputatis, et illum
remittendum esse ad Comitia diei vigesimæ quartæ hujus mensis, ut de illius
supplicatione statueretur. Audito requisitivo Censore sua una Conclusum est.

Dthevenin procurator

Ego Secretus Ingoult

Judal.

Eadem die horâ post meridiem primâ In gratiniano habita sunt ordinaria deputatorum
Universitatis Comitia 1° quatuordecim supplices pro Laudatis nominationis suæ magistrorii
annum et quinquennii sua postulata obtinuerunt, præmisso de illorum actis meritis Syndici
testimonio.

Coll. de Clamecy

2° de collegio de Clamecy Censuerunt deputati ampl.um Rectorem Scripturarum
fore Civitatis hujus officialium municipalibus, Universitatem amplius de hoc Collegio
non curaturam nisi conditionibus supra expositis die Sextâ februarii.

Magr. Thevenin

3°. Magister Thevenin supplex admissus est, ut de sermone, quo publicum

Venerandi ordinis provocaverat die 28 gesimâ octavâ februarij, Amplissimo Rectori et Universitatis
Deputatis satisfaceret, Declarationum Scriptam extitit Birographo munitam recitavit et Excusatum habuit
absentiæ postulavit, illo Egresso fuit novam hujus Declarationis Lectionem audiendo est mandatus Syndicus. Re
nis Amplis. Rectore in Deliberationem missâ, Censuerunt Cæteri Universitatis Deputati, me Venerandi ordinis
procuratore abeundum abstinerent, ipsis sufficiunt scripsisse Litteras Magistro Theroude Declarationem, illam
Jn. Communitatis Universitatis Inscribendam esse, et illorum nomine Ipsitatis Venerandum ordinem, de
magistro Theroude Insulgeat, quod ab amplissimo Rectore Conclusum, magistro Theroude Cumbrevi mandatum
Renuntiarim est Coram omnibus Deputatis : 1.

Delegatum 2° Ex quibus Jam Solutionibus a D. Dagueseau Expertis ut supra diximus die Sextâ februarii, Venerandus
fuit observantiam facturum a D. de Cornes de Mesneres Libellus Memorialis, quo Conjuncta nullas ab
Venerandus Libri Solutiones, nisi pro morum D. Dagueseau, et solum quoad partem pecuniæ quam
Solvit pro Redemptione Redditus gallicè rente empti pour les Biens et Censives.
4° Supplicationes Universitatis Jndictæ sunt ad diem Veneris Decimam nonam hujus mensis apud
Augustinianos.
6° Rogatus est amplissimus Rector, ut nomine Universitatis, Cademicis Universitatis Egestatem reparandam
Dare, quâ Concursus et auxilium postulabantur, Causa Indicta eorum qui se Pesquidos dicunt, In Consecrandis
Vide ad a Rectore Collegij Divitiacensis ; Litteris magistrorum in artibus iij qui nusquam Ejusdem Collegij Studentum
Collegium quorum opes, Jn rè Cademici medicinæ facultate, studentes admittuntur, et ad illius gradus
promoveantur, quod Discrede expositum in dicto Memoriali Universitatis Cademicis Libello, et ea
circa illi Jnjuria probabatur. : 5.
Quando 7° Recitatum est a fideli Viri scribâ Senatusconsultum die quintæ hujus mensis amplissimo Rectori ab illustrissimo
procuratore Regio Jnsinuatum, quo de Libello supplice Universitatis Statuis Senatus 1° quod a fidelissimo
ordinis procuratore, ea magistro Jacobo Decano dicta pars memorialis Libelli amplo Rectori restituatur,
2° quod ipsi sine quæstore Juxta illius ordinis Coram Deputatis Universitatis Sacramento asseverent
illud exemplar Extenis non traditum et communicatum fuisse, ipsos quæ non stare illud communicatum
fuisse. 3° quod idem ordo Deputatos nominaret qui illius nomine Comitiis quæ de re a Senatu
permissâ haberentur, adessent, Jamvando Honorem et reverentiam Erga Amplissimum Rectorem
4° quod pariter Sacra Theologiæ facultas appellaretur et mitteretur ad eadem Comitia duos Deputatos.
audito mandato Syndico, et Deputatorum deliberatione, ab amplo Rectore Conclusum est illud
Senatus Consultum in Commentariis Universitatis Inscribendum esse.

Conjuratio. 8° ab Illustrissimo procuratore catholico, Epistola venit ad amplum Rectorem, ei notificans, Eâdem die Senatum
Statuisse, ut die Martis proximâ ei Censuerunt Latarum, et denuntiationum facarum circa doctrinam
Eorum non aliquorum qui se fecisse dicunt Sive fuerit ab Universitate, Sive a Sacra facultate parisiensi,
aut ab alio ordine, Rario videretur, unde Dus procurator illas sine morâ ad illum Reinti postulabat.

Ordo ii. Die octavâ Ejusdem mensis, paribus loco et horâ, Jidem ordinarij et extraordinarij Deputati per Schedulas ab
Deput. amplo Rectore convocati Comitia habuerunt. 1° Fidelissimi ordinis procurator, declaravit se obtemperaturum
Senatus Consulto, Dictam memorialis Libelli partem a mplo Rectori restituisse, Sum ordinalis duas appellasse
Deputatos MM. Label et Turquet, Sequi, Sicut decanum, Censorem et quæstorem illius ordinis, Sacramento
a Senatu prescripto, præstando paratos esse. Morum quisque diuisim illud præstitit et suis fecit declarationibus
et quæstoribus factis ab amplo Rectore, Juxta Senatus Consulti tenorem ; Confectus fuit actus abillis subsignatus,
in Commentarijs Universitatis remanserunt. Dimissis aliis Superstitibus procuratore cum MM. Label et Turquet.

Rectoris Mys. 2° Aliunde adfuit magister Sacræ facultatis Syndicus cum magistris Lemoel et Daireaux Doctoribus ejusdem facultatis
nostram deputatis, quia adie Sextâ hujus mensis quâ Syndico Senatus Consultum significatum fuerat in præsen
illustrissimi procuratoris catholici, Comitia ejusdem facultatis habuit non potuerunt, quæ ratione declarantes se
tatum obtemperaturos Juxta Litteras, a ferendis Sententiis et Consiliis se abstinuerunt.

Decisio Censori. 3° Recitatis amplissimus Rector Dimissionis ab ipsis factas tam dictæ memorialis Libelli partis quam
Censurarum et denuntiationum improbatæ Eorum qui se fecisse dicunt Doctrinæ, tollendarum quod illas quæ
futuræ Sacræ facultatis, a Sex illius deputatis quorum Unus fuerat dictus Magister Lemoel Doctor, et quod
iter quæ ab Universitate et ex illius Commentariis professa fuerant, a Magro Egidio Lemoel in
Senatu patrono, alterno Venerandi ordinis deputato, qui Utraque fratres suis in hac Laboribus
nullo modo pepercerunt, placuisse Supremo Senatus.

Florianopolis 4° Ex observationibus Magistri Thomassin in Utraque sive professoris et alterius ex suis ordinis
deputatis actum est de memorialibus Libellis relatis Civis Collegium Civitatis Florianopolis
(est flour) ; audito Eodem doctore, meritissimo Syndico et Extraordinariis electorum ordinum
deputatis, præter doctores theologos silentes, ex suffragijs ordinariorum Universitatis deputatorum
Conclusa est illius sententia, ab amplissimo Rectore, ut eam ad Senatum demitteret : .

4°. recitatum est Senatusconsultum nuper latum circa Collegium Civitatis de Roanne quo illius officiarius, quo illi Civitas detur facultas conficiendi et concludendi Tractatum cum Universitate parisiensi, aut alios Magistros scholasticos, promagistros ex illius Collegio efficiendi illis qui se Jesuitas dicunt; quod Senatusconsultum in commentariis Universitatis videre est. f.

9 mart. 1762 Rotuli com.

Die Nonâ mensis Martii 1762 apud Mathurinenses hora septima matutinâ habita sunt Comitia deputatorum Universitatis, ad aperiendum promotorum Majorum Rotulum.

2°. Ibidem Rectoris sunt Epistolæ ad amplos Rectores singulas civitatibus, Lingonensi et Senonensi; de conditionibus Universitati proponendis pro sufficiendis Magistris suis in collegiis illarum Civitatum, loco eorum qui se Jesuitas dicunt; at nihil conclusum est, sed remissum ad Comitia dici decimæ sequentis

Lingonas et Sens.

Die Decimâ ejusdem mensis ordinariorum et extraordinariorum Universitatis deputatorum Comitia in Grassinico habita sunt. MM. Millet et Lavauttey doctores S. facultatis abiêre de nominatis suis illius deputatos pro obtemperatione Senatusconsulto, sed vota finas nihil concludendi, nisi prius quam ad Sacram facultatem retulissent, adfuit quoque hujus facultatis Syndicus: Convenere pariter Advoc. in ordinis procurator cum duobus illius deputatis.

10 mart. Sessio 12a.

Recitatæ sunt Epistolæ primo Lingonensis Civitatis, cujus propositiones probatæ fuerunt, excepto suo patronatu, ne qui in collegio hujus Civitatis deinceps sub magistris Universitatis philosophiæ per biennium operam dedissent, ad gradum magisterii admitterentur; Censuerunt omnes in responsis ampl. rectoris provocandam esse illam Civitatem secundum suam propositam pactiones cum qui fecerat Emeritis pensionis Litteras concedat. 2°. Senonensis Civitatis et memorialis Libelli a quodam Magro Bardin, in ville pædagogi. prospectus Civitatis laudatus est quo ab Universitate Magistros petitos. Sed improbatus est memorialis libellus proponens in multis administrationem ab Universitatis agendi ratione alienam. Insuper Responsus est amplus Rector ejus illis Civitatibus responsa daret, quod si ab illis Commentariorum facultatem alicujus parisiis, tunc obtinuerunt Universi postmodum facta pactaconventa quæ Senatus fuisset. f.

Lingonas

Sens

Fecit quoque fuit Civitatis Aurelianensis ad amplum Rectorem Epistola, cum illius Deliberationibus et mandatis sum dimisso ad Magnum facultatem Tractandi cum Universitate Conventa; ex Consiliis et Senatusconsultis deputatorum ab ampl. Rectore audito primo memoriali Syndici, sicut et de aliis supra scriptis articulis, illum provocaverunt audiendum esse ab ampl. Rectore, de pactionum Clausulis, sicubi ad dynamos referendis

Aurelianas

proponia apud Mathurinenses Conclavia Universitatis, et nullatenus illorum Syndico confessa fuit, ut ea typis mandata, illos qui ad magistratum aliquod in illis Civitatibus esse alios promoveri desiderant posse Renuntiationem abbatis accedi posse ampl. Rectorem qui ex illorum Litteris et Monumentis Testimonialibus eos adjuvia magistratia pro suo Judicio proponeret. Laudata fuit medicis. Sed de quæstione novum sub titulo conclusionis Comitiis assignandi. Ex illâ autoritate, quam patronibus omnibus Universitas præsidet, major pars deputatorum fuisse, Tradendum esse rationem præsertim hujus temporis, quo publici Libellum et illam Conclusionem comprobare, illamque typis mandandam decernere, et quod si renuntiatur, tunc de eo quod agendum foret, deliberandum fore, quod ab ampl. Rectore Conclusum est.

Mandatis

Denique Comitia prorogata sunt ad diem hujus mensis duodecim, hinc sedentis Dimittendis.

12 martii 13a Sessio Supra dicta.

Die Duodecimâ in Comitiis prorogatis sedem loco et horâ, Renuntiatum amplus Rector et mentio Syndicus tradidam fuisse Libellum supplicem Conclusum in novissimis Comitiis, sed nihil adhuc a Senatu decretum fuisse.

Dubravii

2°. Dixit amplus Rector ab ipso audiorum fuisse Magistrum Mandatarium Civitatis Aurelianensis, et observatum fuisse illi mandatarios quosdam decessu, præsertim expatio Aurelianensi Capuciti, quos Emolumenta prius antequam cum Civitate Tractatum prosequerentur.

Aurillac

3°. a Magistro Martin Juvenum professore. Recitati sunt Libelli memoriales officialium Judiciorum et Municipalium Nivernensis Civitatis, cum observationibus

Nevers

Magistri Martin. Cum memorialibus libellis quibus nimis excellenter Instruendo
Mouan quos se obtulerat dicens, se indemnem ac immunem deprimendum illaque ab aliis
magistris etiam parisiensibus tradendi, audiendi, requisitus Censores, prout se deputandos tam
contubernalibus, quam deliberandum ejusdem. suffragio ab amplissimo Rectore Conclusa
ut Universitatis Senentia non oporteret esse parisiensi Universitatis magistros exules
Civitati, ubi Jesuites animo et bonis eorum videbantur, providaque malo esse habenda.

Tiger Clemens Decimus

4° Civitatis Claromontana in Arvernia Lucri sunt a magistro Cum suis annotatis
Memoriales Libelli parium officiariorum quibus de loco Clerici, Universitatis magistros
appellabant, audiebis pari modo Syndico et deputatis a Collegio Rectore Conclusa est
Universitatis Senentia postulandos ab eo Collegio Claromontano duos philosophiæ Magistros,
quam Mathematices et seu humaniorum Literarum, cum Gymnasiarchâ, Literaria
cum illâ Civitate tractaturam esse, porro rejiciendos esse quatuor Theologiæ professores
Exequendi præter Monumenta Dogmaticam Theologiam in Seminariis Ecclesiæ
Scholarum, audiri non debet nisi in Universitatibus, denique concedi non posse nec
debere ejusdem per biennium in illius Civitatis Collegio philosophiæ studiosis, gradum
Magistri in artibus, et ab studiorum in Universitatibus et Locis ubi stabiliuntur Exemplaque
rerum obtentum, et obtinendum. &c.

Die Decimâ quintâ hujus mensis. horâ octavâ Matutinâ, Sigillatum est pro more fabrio
in sede sacrâ Regiæ Navarræ.

14 mars Sigillum

Die Decimâ nonâ Ejusdem mensis horâ hesqui octavâ Egregius Decanus cum plus
Rector et procuratores ornatissimi ad Matheurinos. In angulo habetum fuit Tribunal
academicum in quo quatuor supplices prolatarii nominationis suæ magistrorii artium et
quinquennij sua postulata audito prius Syndico obtinuerunt. Inde progressa est Universitas

19 Tab et in angulo Suppl.es

ad Collegium Sanctæ Annæ apud augustinianos

Die Vigesimâ Tertiâ horâ post meridiem quintâ apud amplum Rectorem, habita sunt artium
facultatis deputatorum comitia circa præmia Universitatis, et distributionis temporis ubi
ex parte Venerandi ordinis adfuerunt MM. Lhermitte, Le Bas, et Gigot. Illo amplo
rectore mihi tradetur fuit Exemplar memorialis Libelli articulos exponentis reductionum

præmia Vetus

variis ordinibus, illi operi absolvendo providatur. I.

Die Vigesimâ quartâ Martij 1762, post Missam a Magro de Rouen fundata horâ septimâ
Celebratam in Sacello hæcuriano, habita sunt Venerandi ordinis comitia. 1° Stans Supplex
Magister Nicolaus Alexius Thevoude, ut in albo seu catalogo contribulium Venerandi ordinis,
rectavit quam pro manibus habebat declarationem ab illo subscriptam. Illo egresso
Rectoli quæ de Eodem Magro Thevoude acta fuerant in Tribunali Academico sexta diei
hujus mensis, et ab illo Tribunali Venerandum ordinem petiam, ut Magr Thevoude

Thevoude subscribus.

indulgeret. hujus indulgentiæ propositioni a me facta, non obstitit æquissimus Censor,
Verum Lecta fuit mag. Thevoude declaratio his verbis gallice concepta. M.r le premier,
& M.r le Doyen, Messieurs, Je declare a la nation de Normandie, que je mis faire sincerement
& davoir dit sans reflexion, Emporté par la chaleur dun premier Mouvement que dans
& le memoire lû dans lassemblée de ladite nation Le vingt huit fevrier. Il se trouvoit
& des Imputations fausses et calomnieuses. Je declare que mieux Instruit, Je me
& croy obligé de retracter ce que jay dit, et que je ny reconnois aucune Imputation
& fausse et calomnieuse. Je suis Egalement faché des consequences quen auroit voulu
& tirer des paroles cy dessus, Et je proteste Encore avec sincerité, que je nai Jamais oublié
& les sermens que jai prestez a l'Université, que je suis prest a les renouveller, et que je
& les renouvelle même Encore que besoin pouvoit estre. Je proteste Enfin que je nai
& jamais pretendu donner la moindre atteinte aux droits et privileges de l'Université,
& que je suis toujours dans la disposition de defendre autant quil sera en moy, et Notamment
& Celuy de l'Enseignement Exclusif en la ville de Paris. En Consequence, Messieurs,
& Je vous prie de vouloir bien en accepter les Declarations et protestations, oublier
& Ce qui a pû estre dit dans lavant Derniere assemblée, de me Simplifier a aucune recherche
& Concernant de ma part, et de me rendre ma place et tous mes droits dans la nation.
& Fait a paris le Vingt quatre mars mil sept cent soixante deux, et au dessous estoit
& Signé Nicolas alexis Thevoude prestre et licencié en Theologie. proposition

Restrictionis ame Indeliberationem missâ, Unanimi Voce Venerandus ordo mediante magistro Theroude dictâ declaratione in hâc communitatis Inscriptâ, suam sententiam dic vigesimâ octavâ mensis februarii novissimi revocavit, voluitque ut idem magister Theroude in albo sue collegio venerandi ordinis, et cæteris juribus Contributis restitueretur et restitutus permaneret, quod a me procuratore Conclusum est. J.

J.G. Schmettau — Dharvel, procurateur

N°. accessit Supplex pro Regentiâ et Scholi Magister Renatus Jacobus Claudius Dufresel d'Hauteville presbyter Constantiensis Baccalaureus Theologus. De illius literis exhibitis rotulo requisitionis Censor, et Comitia illum Baptizatum fuisse die sexta aprilis anni Millesimi Septingentesimi trigesimi Septimi. Unanimi Suffragio, me Concludente admissus est in gremium Venerandi ordinis, et solitum in manibus meis præstitit Sacramentum.

M.r Dufresel d'Hauteville

3°. postquam de Collato mihi munere procuratorio quarum animi mei Censum, et majorum quam verbis Expressi, a plurimis Comitiabilibus Desideratus accessit Supplex pro eodem Munere Magister Daniel Gigot vir Reverendus, et in Matasrinea Celeberrimus philosophiæ professor qui audito requisitorio Censore, Unâ voce Electus et nominatus fuit Venerandi ordinis procurator, in postque Rite, digne, fortiter, generosè, graviter Sapienterque pacta Universitatis et Venerandi ordinis Respective sustinuit. Eodem momento Deputatum me nominavit Venerandus ordo cum Magistro Gigot Deputati in Comitia Extraordinaria habendi occasione Sufficiendorum magistrorum iis qui se primitus dicunt, in quibus Titulo procuratoris evicti, sicut et ipse fui deputatus ordinarius et de Jure. Quod a me Conclusum est, et extempore Consensum in manibus meis præstitit Sacramentum.

M.r Daniel Gigot proc.or

Dharvel deputatus

4°. quoniam Munera quatuorviri de more venerandi ordinis procuratori succedunt. Comitia quibus non potuerant, illuc se pro hoc munere Supplex Magister Franciscus Le Mercier Baccalaureus, vir Censorius et procuratoriis, qui pariter Unâ voce nominatus fuit quadrumuir. Hoc a me Concluso Sacramentum solitum in manibus meis præstitit.

M.r Fr.s Le Mercier quatuorvir.

Insuper apparuerunt Ff. ordinis qui ad pedes ornatissimi procuratoris fasces pro more majorum deposuerant, fassi sunt illos resumere J.

Ingoult ffr — Dharvel, procurator — J.G. Schmettau

Venerandus Ordo ratam et gratam habuit gratiamque ei tenuit meo procuratorio ministerio gesto. Cujus nomine mihi Collectis calculis Communitatis, et

Inscriptis J.G. Dharvel, procurator — J.G. Schmettau

Ingoult ffr

Quoniam decreto die Septimæ novembris anni 1742, aliud die vigesimæ nonæ Augusti 1744 confirmatum, Cujus in actis illius anni nulla fuit mentio, illius articulos

fol. 1771. R.o

Hic recenseo Jussu.

I.

Scholastici Extra Collegia habitantes, cum sedi publicas Lectiones Conferunt ne ab ipsis discedunt, Quique cum veniendo, tum redeundo, tum etiam in ipso adventu, Cuivis circa fores Collegii expectandum est, donec fas Introeundi portas, moderatim qualem se in ingressu ac reditu Institutis adolescentibus decet Exhibeto. Inter se ne Rixantor, ne Tumultuantor; neminî sive prætorientium, huic circumhabitantiumve molestiam Creato. neminî Contumeliam quid, neque dicunto, neque faciunto.

II.

Scholastici Collegiorum academicorum Lectionis Emeritus, aut fade redeuntibus, gladios aliave arma gestare nefas esto.

III.

Si quis Scholasticus in ea quæ Hinc duobus superioribus articulis continentur, peccaverit, in eum gravius animadvertitor. Si mulctatus non resipuerit aut pertinacem se præbuerit, e Scholis Ejicitor, et gymnasii aditus prohibetor; Ejectus in uno Collegio in aliud ne Recipitor ac proinde privilegio Scholasticalis Exhibito.

IV.

Pædagogi Academici Commissos sibi pueros et adolescentes ipsi Deducunto semper Submovendos Domum deducunto. Eumve ne desituros donec in ipsam scholam Ingressi fuerint; Reducunto ab ipso scholæ Egressu, Suscipiunto et ad pædagogium usque sedulo Comitantor.

V.

Gymnasiarchæ, professores, pædagogi, institutores sive præceptores, hæc statuta observari pro sua quisque parte diligenter curabunt.

VI.

Hoc decretum typis mandetur. ad Valvas collegiorum, et ubicunque necesse fuerit affigatur. In singulis scholis et pædagogiis, semel quoque anno, publice legatur; atque adeo juvenes exemplo Gymnasiarchis professoribus et pædagogis præeuntibus, a quibus illius scitarum ac legum academicarum migrassint, syndicus exquirito. Quibus sub exemplo Reverendissimum. subscripsimus. N. plura verba.

Jacobus Ep magis ac magis Universitatis et suorum ordinum agendi habito continua — advertens cor que ille Jesuitas diuine Compulerunt, narrabatur hic, specialiter adhuc pro servandi ordinis contribulibus satis et nascendi sub jurisdictione senatus — Reformagenzis, illius tenorem consultus die decima mensis februarii — novissimi; Requisitorem D. procuratorem Catholicis, illorum qui Jesuitas diuum Bullas, Institutum, et vota declarare fuisse abusiva nulla et caduca — 2°. ab Institutione Juventutis arcere Collegium; 3°. illos qui deinceps post mensem Julium in illorum collegiis illorum de Jesuitas decretum studentes promoveri non posse ad gradus academicos in Universitatibus.

J. G. Semmler

Ingouville

BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ

Acta et Decreta Venerandi ordinis procuratore Magistro Daniele Gigot Rhotomagensi, Licentiato Theologo, Philosophiæ in Mazarineo professore et Exactore, a die 24.ª Mensis Martii anni 1762.

Die vigesimâ quartâ mensis Martii anni 1762, horâ septimâ Matutinâ, post solemne
a Magº Joanne de Rouen Institutum, habita sunt Venerandi ordinis Comitia in quibus,
In Barcurio Electi sunt in procuratorem Magister Daniel Gigot Universitatis Exactor Et in quadrumviros
Magister Franciscus le Mercier Baccalaureus.

Eâdem die horâ decimâ apud Matburinenses, habita sunt præclara artium facultatis
Comitia Rectoria. Cum de rebus ab amplº Rectore propositis, de libertatibus necessitate orde
Venerandis, Rata et grata habita quæ gesserant amplus Rector in suo Tribunali Magistratus,
Itaque cum summis gratiarum actionibus, prosuscepta alacriter, itaque tam et fortiter
continuatis laboribus, perhonorificentissimas conscripsit testimonialibus Litteras. Bellarcinis
horis factum Electionem Magistri Le Mercier in quadrumvirum confirmavit, et
plurimis suppliciis subscripsit. Juxta quæ Exactis Castrorum nationum sententiis
conclusit amplissimus Rector, et progressio in illius manibus a quadrumvirio sacramento, illis
ad Conclave progressi sunt illis paulo post reversis, renuntiatur est Amplissimi Rectoris
provogario: Statim a singulis quatuor nationibus Confirmata.

Præterea cum in privatis Venerandi ordinis Comitiis Exactori non posset vox suffraganium
Deputati sunt MM. De Latour Procurator et Le Bas quæstor, qui Matburinensium præpositum
generalem, auxiliatrice Vicarium adirent, jam alterato, de famulis, sedilibus et loco
Concursuum, provisoribus Venerandi ordinis sub Claustro Lamois ablatis, disputaturi.
Itaque per Cursum amplissimi Rectoris oratorem in Commensariis Universitatis et Venerandi
ordinis esse describendam. Et ita a me Conclusum est. D. Gigot Procur

Die vigesimâ quintâ ejusdem mensis horâ decimâ in sacello Harcuriano celebrata est
missa communitatis Sanctæ Mariæ, quam subsecutus est Vesperæ.

Die primâ Mensis Aprilis apud Matburinenses horâ septimâ matutinâ celebrata est pro defunctis
Missa, et post sacrum precesin Claustro promovendis solito studio venerandus ordo.

Die tertiâ sabbati post missam horâ statâ celebratam in Harcurio, habita sunt Venerandi
ordinis Comitia in quibus quatuor suppliciis provigiliâ et scholis admissi sunt et in manibus
meis sacramentum præstiterunt, scilicet MMrs. Chapelle
Bergeron et de Roisin.
Rousseau.

2º Cum vetustissimi a MM. de Latour et le Bas Comperirent fuisse, nihil nisi trabes, cæmenta, fractas
et fractibus reliquias sedilium apud Matburinenses superesse, atque a Matburinensibus desiderari
ut sedilia nostra annis vetustatis Medio Claustri septentrionali apposita ad ornatum, ut putarunt,
plurquam ad Utilitatem ~~fuisse~~ collocata, non restituantur tabulæ in pristino loco, ut potè illis
incommoda et Claustrum nimis arctantia, ornatissimo procuratori demandatum est ut cum
aliarum nationum procuratoribus hâc de re conferret, et ad alia Comitia veniretur est.

3º De præmiorum distributione et impensis, ornatissimo procuratori committit ut cum
amplº Rectore et procuratoribus ageret, ad venerandum ordinem relaturus. Et ita a me
Conclusum est. D. Gigot Procur

4º Dissolutis Comitiis adivimus ad suscipiend. de manibus de Mercier Venerandi ordinis

architectum pro constructione domus amplissimo Rectori publicae visae. Primumque fuit Designanda, cui sedem fecit ante Antecessorum aedes die lunae quintâ huius mensis horâ decimâ, quod non fuit defectum, D.s Commissarii Mercurius proponere, Pallium apte, solide et salubriter construendam in area spatio sufficiente, prout comportatum est.

Eadem die hora post meridiem primâ apud amplum Rectorem in spatiosa habitatione ordinaria deputatorum academicae, comitia in quibus 1.o duobus pro tabulis communationis, tum magistrorum artium et quinquennii, suppletis suae prorogatae Comissariae fuere.

2.o fixa fuit tabula basis Vitruvii supra Academiâ Imperiali.

3.o statutum est D.o Buitton Imperatori domus Academicae dominium sitae Gordonarum esse tantum quinque denariis, de viginti laudimiorum.

Denique advocati Ambianensis civitatis deputatus, cujus audita sunt propositiones, nihil tamen definitum fuit.

Die quintâ aprilis 1762 horâ post meridiem quintâ, apud amplum Rectorem in spatiosa habitatione ordinariorum et extraordinariorum deputatorum Universitatis Comitia in quibus actum est confirmandum Universitatis inter et civitatem ambianensem de collegio in hac Urbe, ici qu'elle pensions debent sufficiendo illud probatum fuit, attamen exemplar pertractaverunt ornatissimi procuratores quod quisque suo ordini communicaret.

Die vicesima Martis sextâ habitavit in Aula Barberianâ Venerandae nationis Comitia per schedulas hactenus ordinem convocata, quibus dixit ornatissimus procurator, sibi ab amplo Rectore communicatum fuisse concordatum ab Academiâ cum Urbe Ambianensi, secundum quem triginta duobus articulis comprehensum, in quo valor potissima praecipue annotandum occurrit, quod scholaribus Ambianensis Collegii Academiae jurisdictioni, ejusque legibus ac statutis subjicientur, et privilegii Concedat, ut duo anni cursus philosophici pro uno parisiis confecto computentur, tres anni in theologiâ pro uno anno et dimidio. quod cum legisset, — dicebat observandi sibi videri et vere esse Academicae, atque etiam ad commune patriae bonum pertinere, ut celeberiores scholae a magistris in Universitate parisiensi instituta obtinerentur, et in ejus manu atque clientelâ possitae, tutiori principii sinceriâ religione, obsequio legis regum, et puriore doctrinâ informarentur, neque quidquam detrimenti passuram esse Academiam, dum saltem partem aliquam harum privilegiorum huic Urbi permitti. Ita Annuente Rege optimo, cum praesertim varium haberet Universitas hanc facultatem dumtaxat potestatem iis Urbibus, quae simul essent reliquiae provinciae caput, Episcopalis sedes, et magno stipendiorum cursu famosa. Rem in deliberationem missâ, audito regissimo censore, placuit sub certi concordatum modo, lectum tribus apposita conditionibus. —

1.o Ut qui cursum philosophicum parisiis absolverunt, recipiantur se in majori aula pleni, Ut ainsi collegii Exercitii collegio sistantur.

2.o Ut impensae deputati ab Academiâ forsan aliquando mittendi ad collegii ambianensis, inspectionem, lustrationemque Urbi imputentur.

3.o Ut nemo ad cathedram Vacantes designari possit a Tribunali Academico pro Rhetoricâ, Litteris humanioribus, et Grammaticâ, nisi qui cum honore appellatus fuisset, in solemni praemiorum academicorum, aut talium majorum collegiorum distributione in Rhetoricâ, secundo, tertiove ordine. Ut nemo ad docendam philosophiam proponeretur, nisi totum et integrum philosophiae biennium parisiis emensus fuisset.

Secundo ad munera sui procuratoris imposuit Venerandus ordo, Ut si

post Tribunal Academicum et Urbem Ambianensem de tertia conditione Conveniret, omni Transactioni Satisfaceret, atque sua volente Venerandâ matrone Conclusit amantissimus procurator. J. Gigot Pr.

Die sextâ mensis maii 1762. horâ sextâ matutinâ, in sacello herbariano celebrata fuit Missa S.ti Joannis ante portam Latinam, a Magistro Joanne Gerard Instituta.

Die octavâ ejusdem horâ et loco. Missa primi sabbati non impedivit hac mense pro solito fuit celebrata. et horâ post meridiem primâ Decantatae sunt primae S.ti Nicolai Vesperae.

Die nonâ ejusdem mensis horâ Decimâ Celebratae fuit solemnis Missa pro translatione S.ti Nicolai.

Die vigesimâ quintâ hujus mensis, et martii intra octavam ascensionis Domini horâ sextâ celebrata fuit missa a collegio herbariano ad illam adstricto, pro requie Magistri Ludovici le Sauvage Venerandi ordinis quondam Decani, cujus testatus novissimam voluntatem.

In comitiis subsecutis D.no Magistro Egidio Lenoel obedientiae deputationem illi per venerandum ordinem die decimâ septembris novissimi Commissam, ad illam applaudentes et subrogantes est a Venerando ordine Magister Nicolaus Hebert vir procuratorius.

2.o Domûs du petit Lict sitae Edificatae in via Straminea Locatio sive pro festo, sive pro partibus, prudentiae Magistri Berat fidelissimi questoris, a venerando ordine Commissa fuit et ita a me conclusum est. J. Gigot Pr.

Die sabbati quintâ mensis Junii horâ sextâ matutinâ, in herbario celebrata fuit solita Venerandi ordinis Missa.

Eadem die habita sunt horâ post meridiem primâ ordinaria Deputatorum Universitatis Comitia apud Amplissimum Rectorem in collegio Grassinaeo, in quibus duo supplices pro Literis Nominationis Juris magisterii artium et quinquennii, audito meritissimo Universitatis Syndico, sua postulata obtinuerunt. —

praeterea Retulit amplissimus Rector se invitatum fuisse ad deferendam ex more umbellam in supplicationibus habendis a parochiâ S.ti Stephani in monte proximo die festo Corporis Christi. cuncto etiam meritissimo Syndico, Deputatorum Consensum et ab amplo Rectore illum pro supplicationibus adhibendum cum eodem comitata, quo annis 1725 et 1742, addito tamen quod Universitatis cursor prairet.

Die decimâ sextâ ejusdem mensis Supplicationum causâ progressa est Universitas ad Ecclesiam Congregationis Doctrinae Christianae sub invocatione S.ti Charoli.

Die vigesimâ tertiâ hujus mensis horâ septimâ matutinâ, in Justiniano celebrata est a Magistro Lucas fidelissimo Venerandi ordinis Questore Missa a Magistro Joanne de Rocca Instituta. post sacrum Magister Michael Abbatelin de Vaulegeard in herbario celeberrimus philosophiae professor supplex, quadrumvir a Venerando ordine nominatus est, et solitum in manibus meis praestitit sacramentum. J. Gigot Pr.

Eadem die horâ decimâ apud Mathurinenses habita sunt comitia rectoria. post amplissimi rectoris orationem, audito de supplicibus Meritissimo Syndico Venerandus ordo in successione grata et rata habuit quaecunque gesta in suo trimestri magistratu. Amplus Rector, eoque nomine illi concessit honorificentissimas Literas commendatorias, Confirmavitque Electionem magistri Abbatis de Vaulegeard in quadrumvirum virtute, qui cum tribus aliis viris mensibus amplissimi rectoris praestitit sacramentum. post illorum in Conclave secessum, Brevi regressi sunt praeunte Gallici ordinis quadrumviro, a quo renuntiata et amplissimi rectoris provocatio, quae a singulis nationibus extemporo confirmata fuit. Jus erat deferre Vexillum ad Universitatis praesidium. Catalogum legi petierunt. Curavit Venerandus ordo illud provocandum esse solemniori etiam quam antea apparatu, et Imperatas super academicae vitae abusibus esse Imputandas et in Missagationibus collocandas. Curavit idem Rectorem gratiam et honorem revertant, quoniam autem ordinis alii aliter sentiebant. Quod ordo suprema rectoris provocationis confirmatione audita Jterum ejusdem confirmavit, et Procuratores Commisit, ut Vardinis pro hac seditione studium fortioribus impendere fulcirent. Coram facultatum actum praesidia. Ita stetit Rectorum annis Consuetudo ut quae facta coram vobis, V.i ordinis Sententia Unionis Cognita fuit ab amplo Rectore, observanda, deinde Statuendum esse a Tribunali Academico a quo antea illud praescriptum fuerat. J. Gigot Pr.

Die vigesimâ octavâ mensis Junii 1762 post missam in Sacrario ad Magnam
Aulam Academiæ, habitam horâ sextâ celebratam, in Comitiis ordinis
absente Mo Daniele Gigot ornatissimo Procuratore, ego Exprocurator Juratus
meus illius ordinis procuratorium munus obiens detuli; illumque propter suas
animi sententiæ, prudentiæ et experientiæ dotes, tamen sine omnibus Electoribus
quam abunde probatas, ad Rhotomagensis Senatûs Municipalibus officiis
de consensu Senatûs honorificatissimè vocatum designavi Electum vocatum ac
rogatum. Et Collegij illius Viris æquè ac die primâ proximi mensis Julij Festivi
Rhotomagensis Synodus præscripsit, pro Collegio hac atque alibi qui sessionis
Diarium occupat, Gymnasiarchæ Munus assignavi; quin Eorum illius Viris
nomine Epistolam Amplissimo Rectori quâ hæc electio renuntiabatur scriptam,
fuisse recitatam in Novissimo Universitatis ordinariorum
Deputatorum Comitiis die 25ta hujus mensis, et non sine maximo audituum
prudentissimo Magistri Gigot non Universitati officiendo; Ea de causa illum
veritis Civitatis non absolutè annuentem, Rhotomagum profectum fuisse —
perquirentem quid sibi agendum fuerit.

Addidi quæ alia fuerant in iisdem Comitiis de Civitate Nivernensi, quæ suos
deposuit Exteros Civitas, Juramento Institutionum, quæ non fuere ab iis qui se
Jesuitas dicunt. Amplo Rectori memoriale Libellum Universitatis Deputationis
huic Viri a suis Deputatis factæ, cui in deliberatione adhæsit, postulanti
ut sibi ab Universitate pariscia Traderentur illius Magistri; et quorundam
privilegiorum Communicatio, atque illâ de re Consultus fuisse Respondendum
esse ab amplo Rectore et proponendum, Ut alicui Deputato pariscio potestatem
Viris illis faceret, cum Universitate Tractandi, paciscendi et Contractum
Iniendi, Conditionibus quæ Universitati gratæ forent.

De Electione fidelissimi quæstoris et de nominatione Quadruminorum
sive pro probandis artium Baccalaureis, sive pro Expungendis Rationibus
Mag: Le Rat fidelissimi quæstoris, Audito acquisitissimo Executore magistro
Hamel, pro magistro Faggot Consule absente, Ex unanimi sententiâ
fidelissimus quæstor, gratæ actæ fuerunt, et ille Rogatus fuit ut munus
illud ad implere pergat. Designati autem Examinatores in artibus
Baccalaureorum Mri Dudoüit, Bergeron, Beurebeq et Vorin
a Venerando ordine nominati sunt et accensentur in singulas mensis
præsidentias. Expunctores autem Rationum nominati sunt a me
Designati Mri Vray, Gardin Damonid, Trafler, et Hamard. Et sic a me
Conclusum est — Bihaultz Exprocurator.

Die Julii primâ horâ post meridiem sextâ in Collegio Sanctitiano apud
Magistrum Le Rat fidelissimum Quæstorem, Quæstuum Rationes
anni triginta duo mensis Junij elapsi; Examinatæ probatæ et subsignatæ
fuerunt, ac mensibus ornatissimi Procuratoris Generis et Sapientissimo Delano
Mo Lhermite, acquisitissimo Executore mago Hamel, et aliis supra nominatis
Expunctoribus.

Recepta Generalis fuit summa quindecim millium quingentarum septuaginta
sex libarum, quindecim solidorum et denariorum decem. 15576lt 15.10

Impensa generales, Completo non Recepturam, summarium Capitis
fuit quatuordecim millium quinquaginta octingenta octo Librarum,
trium assium, denariorum quatuor ..... 14458 lt 3 s. 3 d.

Recidium precedentibus Magistri G. Rat et summa novem centum
septuaginta octo Librarum duodecim assium et sex denariorum .... 978 lt 12 s. 6 d.

Caput autem summarum non receptarum, sed trans recipiendarum fuit
summa Mille ducentarum septuaginta novem Librarum septem decim
assium et sex denariorum ..... 1279 lt 7 s. 6 d.

Ex quâ Totum fit duorum millium ducentarum quinquaginta octo
Librarum, Unius que denarii ..... 2258 lt .... 1 d.

Die 4 Julij secundâ post missam a magro Radulpho Architecto, Burgique Scriâ Scabinatum
habita sunt in Barcariana Cubiculo Venerandi ordinis Comitia. fidelissimi quæstoris rationum
a me relato summario, addidi præter summas plures Sacro Sancta illas rationes, sive pro
quam Thesaurarii, sive D.ni Le Camus de Mezieres et alios. Memoriales, Structorum, operariorum
et artificum omnium Domûs Dei pro tribus Hiis a D.no Le Camus de Mezieres, Moderatore, et
in fidelissimi quæstoris manibus Extantes Videri, licuit. Summæ viginti quatuor
Millium, ducentarum duodecim Librarum; Item pro variis illorum apochas ab ipsis
acceptas fuisse, summam septem millium octingentarum Librarum, Unde Solvendum
superesse dignoscitur, Circiter duodecim millium octingentarum duodecim Librarum.
In quorum Terminum terminis, primo, Diei primæ proximi mensis Maij Labentis,
Solvendarum, et cuilibet termino ratione duorum millium octingentarum duarum
Librarum; Interea tamen Æquum videri, Lectum fuit Consilio D.ni Le Camus de Mezieres,
illi modum memorialis Libelli, prædictis a fidelissimo quæstore præscribi, Structorum
Structorum, operariorum, et artificum artes sive Instrumentarum datas, quo cuique
Quatuor Reliqua illis debitas Summa a Venerando ordine recipiendas, Iisdem
antehac terminis. 2do Ut denuntiarentur Summæ quorum Hâc D.no Le Camus de Mezieres,
quibus sex centas Libras recepit, omnino et absolute numerandas ordo Satisfaciat,
et aliorâ illuc præpositis qui strenue diligenter, et assidue Ædificationi et
iis quæ ad illam spectabant Incumbant, Grati animi Testimonium a Venerando
ordine præberetur. Audito Equissimo Censore magro Hamel Re a me in
deliberationem mitta, Censuit Venerandus ordo 1mo Cuilibet Structorum operariorum
et artificum Conficiendum esse Nomine Venerandi ordinis actum, seu Instrumentum,
quo Summa Cuique Relicua agnoscatur a Venerando ordine debita, eorum randus
ordo Solutioni adstringatur in dictis terminis Concordis, præsentium que fidei Sive
procuratori ornatissimo, Sive Exprocuratori, æquissimo Civi Consuli Sive Ex Consuli
Spectatissimo Decano, et fidelissimo quæstori; Illos actus et illa Instrumenta omnino
Vi dictorum Conficiendi et subsignandi, Summas cognoscendi debitas et Venerandum
ordinem Solutioni adstringendi in dictis Terminibus Concordis, Ea ex qua in dicum
primum mensis maij proximi Casurum est. 2do Interea Solvendas esse a
fidelissimo quæstore Sexta illius præcedentium et temporum approbatarias D.no Le
Camus de Mezieres Octingentas Libras ut Cum Scientia ab eo recepta Computetur

Summa quadringentarum supra mille librarum, quam pro plenaria et commoda omnium operum laborum et curarum Civia Domum deputet seu Domini le Camere Magnifici Satisfactione Venerandes ordo decrevit. 3o. fidel. quaestoris principalis Comitia. a Dn. le Camas Scindicatu, quid illius praecepto convenienter ducatum sit et illi praecepto solvere fit et ita a me conclusum est. /

DeLarue / ex procurator.

Die Sabbathi Decimâ ejusdem mensis Julij 1762 horâ sextâ matutinâ — celebrata fuit promove subito missa in sacello Barberiano.

Eâdem Die horâ post meridiem primâ apud amplum Rectorum in Gymnasio habita sunt deputatorum Universitatis Comitia in quibus quisque suppliciter pro Electoris nominatione jure magistratus et quia quemadmodum sua postulata concessa fuere. protestatus nihil tale actum memorati, quod hic referendum sit.

Die Dominicâ quartâ hujus mensis horâ decimâ in sacello Barberiano celebrata fuit missa a Mag.o Martino Dumesnil Institutu.

In Comitiis subsecutis Vocatus die secunda hujus mensis, et actûs seu Instrumenti cui liber structori, operario et ritûs dimittendi formula a fidelissimo quaestore redacta, recitata et probata fuerunt a Venerando ordine, quod ame conclusum est. DeLarue / ex procurator.

6 augusti 1762

Die Sexta hujus Mensis horâ post meridiem primâ apud amplum Rectorum in Gymnasio habita sunt deputatorum Universitatis Comitia ad expungendas fidelissimi Universitatis quaestoris Magistri Lucubrationes Rationes anni Millesimi Septingentesimi Sexagesimi primi, a Mo. DeLarue subsignatas una illius anni procuratore et a Mo. Gigot praesente, ne anni currentis procuratore.

Rationes Univ.tis 1761.

Die Septimâ hujusmensis et sabbathi horâ Sextâ celebrata et promove solita Missa in sacello Barberiano; cui missae adfuit ornatissimus procurator magister Gigot, a quo recitatae sunt supra scriptae Venerandi ordinis Conclusiones, ipse subjungente illam quae addita sextam mensis aprilis Rhetorum, maturiori examini proinde remittendam esse, de quo non improbato, Conclusionum non fuit Venerando tempora remittendum ordo.

Denique momenta exquisita quae illius ad Rectoratum vadium postulabant, et videlicet Procuratorem non Regnier ut illius vice procuratorio munere fungeretur, quod Venerando ordini placuit. finitis Comitiis, in vestiario sacelli Barberiani varia structorum operariorum et ritûs fratrum Dumesnil de petit Jean, ab illo una mecum ab-altis Deputatis subsignata fuere, et tradita fidelissimo quaestori ut illegi que illorum illius privatum Instrumentum dimitteret. / DeLarue. ex procurator.

Eâdem Die horâ post meridiem primâ in Gymnasio, apud amplum Rectorum habita sunt deputatorum Universitatis Comitia, quibus adfuit ejus Magister Gigot suo procuratorio D. Ominis nomine. abiis autem illo propere suorum Instantiam negotiorum, in illa ingressus sum. 1o. plures supplices pro Electoris nominatione, audito Mo. Syndico sua obtinuerunt postulata. Excepto uno qui videlicet habita sapient. tum Syndicum Universitatis crudeo ad alia remissus est Comitia

2o. Mag.er Vincent pro paedagogio sub Tutelâ Universitatis aperiendo Supplex fuit. illi designati sunt Inquisitores, ornat.mi Venerandi et fidelissimi ordinum procuratores.

3o. a fidel.o Quaestore Recitata sunt Epistolae cum Instrumento amplissimo Rectori missae ab Universitate Bituricensi Civa denuntiationem ejusdem Universitatis Theologicae facultatis factam ab incognito sub ficto nomine unius positionis in philosophia Thesi Die Duodecima julij Novissimi, praeside Mag.o Giraudon Baccalaureo Theologo et philosophiae professore in collegio eis qui huc usque Jesuitas se dixerunt subsistito; illam propositionem segregante denuntiatore a praecedentibus et sequentibus quae illam ab omni errore vindicabant.

postulante autem Sap.mo Sacrae facultatis Syndico, ad alia Comitia; Epistolarum et Instrumentorum materia Remissa est. /

4.° a Vicissitudâ Lecta fuit Epistola Andegavensis Universitatis memorialis Libello suppleta, Ut a pervicensi Universitate subsidium obtineret, quo prima scholæ andegavenses ab auctoritate Regiâ facultatem obtinuere perficiendi constructionem collegij andegavensis, hucusque a se seguestris dictionibus occupati, & in illo conficiendum mansionem instituendi. Media autem adhesione parisiensis Universitatis digna non visa sunt.

5.° De Visere Versalicio die 23.ª mensis Junij in præclarae artium facultatis Comitijs Tractatum fuit quæstio. ad.ud Concludente Mro. Syndico, Emanuelibus et prudentioribus Collegiorum deputatorum Consilijs, personaliter probatâ ab ornatissimis honorandi et constantissimi ordinum procuratoribus, declarantibus hoc momento potiùs non esse, suorum ordinum nomine, ab illorum antea latis conclusionibus recedere, Conclusum fuit ab Amplo. Rectore, Illud Visere tanquam decens, Utile et honorificum Universitati elucubrandum Universitatis sumptibus et impensis, ne quid a vetustis ad præmia legatis decurtaretur. quantum ad propositionem a me resumptam, ut fiat solemnis decani ordinis conclusionem, Visere Illud, Etiam solemniori quam antea apparatu conficiendum, Censuerunt ceteri deputati; illum apparatum pro futuro laudatum hujusce temporis circumstantijs non competere.

6.° Lecta fuit Epistola Mag.ri Coignard Eloquentiæ Latinæ præmiis fundatoris, postulantis ut fundationibus ad præmiorum distributionem qualibus ei Regijs olim Typographi tribuebatur, et Regia Scientia, quod illi concessumfuit. Verum illius propositio non fruitandi Syndicum et adjunctos Typographos, non antea in eo quod per istam fundationem Senatusconsulto confirmatam, talis requiritur fruitio.

11. aug.ti 1762. Die Undecimâ augusti 1762, horâ post meridiem secundâ, ante præmiorum distributionem, ad quam Universitatis deputati per schedulas ab amplo Rectore subsignatas fruitati fuerant, habita fuere Parisiorum Sorbonæ scholis illarum Comitia.

1.° Discussâ controversiâ Mag.ri Cornet, qui dimisso graduati parisiensis Titulo, quo primum ad Concipicem
Mr. Cornet nominatus fuerat; illius diuscepit nominationem, et Patrono suo Libere accepturat, nihilominùs que Universitatis fruitionem postulabat. Audito Mro. Syndico et recitatâ Mr. Mary sententiâ, denegata fuit fruitionem, quia etiam illius postulati nullam in commercialibus Universitatis numerum esse facile dandam esse censuerunt deputati.

Vis. Mr. Bituricensis 2.° de supra recitatâ Universitatis Biturensis Epistolâ et actis, Referente sap.mo sacræ facultatis Syndico, de mediis ad concilidandam pacem, illi cognitis et strictis, Audito Mro. Syndico Universitatis Ex Unanimi sententiâ conclusit amplus Rector.r; ab illo Universitati Biturensi Respondendum esse parisiensem, si res exigat, sua auxilia et media concessuram esse; 2.° Universitatis Biturensis Epistolam in Commentarijs parisiensis Universitatis describendam esse.

Vis. Nivern.is 3.° de Civitate Nivernensi dictum fuit ab Amplo. rectore, ab illâ consensum et authoritatem Nivernensis Ducis Expetendi, quatenus quidam vetustus illius Civitatis collegio hucusque Universitati, ab eodem Duce, vel ejus auctoritate Concessi fuerant.

Vis.ti præmia. Horâ Circiter quintâ in Exterioribus Sorbonæ Scholis, Coram illus.mo Senatûs protoprasside, aliisque præsidibus, Senatoribus, procuratore et advocatis Catholicis, audità oratione habità a Mag.o Vaquier Marcisiani collegij Gymnasiarchâ, præmia Universitatis distributa sunt, primus victor abillustrissimo protoprasside Laureâ Coronatus fuit, Cæteri ab amplo. Rectore. Tria Rhetorices prima obtinuêre tres
Vis. alumni Harc.ni alumni Harcuriani Silicet Antonius Le Tellier Ebroicensis, Michael Andreas Silvester Bimard Constantiensis, et Carolus Franciscus Dupuis Rotomagensis. Cæterum ex Gentem quinquaginta quatuor appellationibus
Sq. Normanni triginta quatuor appellationes meruêre.

14. aug.ti Die decimâ quartâ ejusdem mensis, horâ Septimâ matutinâ apud Mathurinenses habita fuere facultatis artium Comitia. Sedente de More amplo. Rectore in Rectorali Cathedrâ sivè propter aulæ Introitum, Inter stratum Vicecancellarius, illum Beatæ mariæ adextrâ, et alterum Stæ genovefæ a sinistrâ, præ quibus sedebant Majores Universitatis tres officiarij, ornatissimis autem quatuor Nationum
Examinatores Licentiand.i in artib. procuratoribus, Sedentibus ab utroque ejusdem Cathedræ rectoralis Latere in profundo aulæ appositis Duobus honorandi et venerandi ordinum adextris, et duobus fidelissimi et constantissimi a sinistris, et moriusi in illis Comitijs. illorum Magistrorum, qui Licentiandorum in artibus peritiam probaturi designatus fuere ab alterutro Vicecancellariorum, Nominatio proposita et ab amplo rectore, qui ad illam Rationis dimisit. Venerandus ordo designatos Nominavit apud Beatam mariam M.um Georgium Egidium Monlieu de la Bouverie, et apud S.am Genovefam Mag.um Gasparduum Guillelmum Lamard Utrumque Baccalaureum Theologum; Et relatoribus ab ornatissimis procuratoribus factis, Nominationum fujusliber è quatuor nationibus, et ad illarum appellationes Horum fuere ab amplo rectore, tunc sedente, a discussu Vicecancellariorum in Rectorali Cathedrâ versi muro adhærenti, Sex ex nominatis in manibus illius solutum Sacramentum præstiterunt, duobus ab ea abstinentibus se, ex eo quod Ita pariter Jam ab illis illud fuerat præstitum.

Subinde Exposuit ampl.us Rector (præter alios plures supplices) ad illum ab Illust.s procuratore Langue-
docie fuisse Epistolam, de Senatus consulto, die hujus mensis sexta loco, circa eos qui se Jesuitas
dicerunt, quo ab Universitate petitionali desiderantur memoriales libelli; Eique domos hic usque ab illis
præsidiis occupatas. Lecta a fidel.o Scriba Epistola et Senatus consulto, Requisivit mentem Syndicus
Inscriptionum tam in communibus Universitatis quam nationum non solum circa Epistolam et dicti Senatus Consulti
sed etiam alterius Ejusdem tertii Senatus consulti propter varios abusus delatos illorum scientem
Solvendis et abrogando, quo aliunde illiciti cuiuscumque sectæ vel dictæ Societatis versus, prohibeantur
quominus in Collegiis et Seminariis qui admittantur, ex capite Scholarum et studii causâ.

Re ab ampl.o Rectore rite deliberatum nihil, ex secundis ordinibus, Audito æquissimo Censore.
Censuit Venerandus ordo R.mi Epistolam illustriss.mi Cancellarii præmittendi die duodecima
hujus mensis et Utrumque Senatus consultum diei sexta eiusdem inscribenda, tam in
Commentariis Universitatis quam Venerand. ordinis. 2.o ab Amplissimo Rectore
cum deputatis, quos Eligeret adiungendos esse illustr.mi Senatus supremi præsidem et pro-
procuratorem Catholicum, quando agendi causa pro benevolentia et fiducia, quibus
illi Senatus consultis Universitatem Senatus affecit. 3.o postulandum esse ab
ampl.o Rectore ut subrogaretur Senatus, Universitatis decretum exurgat quo Juxta
Senatus consultum caveatur ne in Collegiis, pædagogiis et locis academicis admittantur
admittantur nisi studendi causa ii qui a die sexta augusti anni nascentis in eâ
qui se Jesuitas dicebant societate vixerant. 4.o Circa tam res ab ampl.o Rectore
propositas die decima mensis decembris nascentis, quam executionem ex parte Universitatis
Senatus consultorum Sexta hujus mensis diei, Deputatos Nominavit Magistros
Carolum Gray et Jacobum Nicolaum Besnier qui pro absentia Vicius antecessorum, vel
Dictorum Deputatorum antea nominatorum, illis aut illorum alteri substituerentur,
Et Ista ame Conclusum est.

De quatuor Nationum Sententiis paribus Circatres articulos primos Relatis Syndicis
amplissimus Rector. D'Ulmell. Exprocurator.

Sumptus Ejusdem 6ae aug. 1762.
V. fol. 282 V.o et seq.

Eâdem die horâ post meridiem primâ, peragitur Dormitionis B. mariæ in
Sacello Sorbonico Decanatus sive primæ vesperæ.

14ta aug. 1762

In Comitiis Sacris, Lecta ut ab æquissimo Censore, aliunde audito. Formula a fidel.o
quæstore redacta Conductionis Platiendæ secundi Tabulati Domûs diei prioris Ejusdem
Cum Unâ Cryptâ pro tribus annis Ratione duodena quam [illegible] Libram
pro quolibet anno, a die mensis proximi primâ. Ea lege ut eam Conductor tota Domus
nisi sub conditione Constantiæ conductionis dicti secundi tabulati. 2.o ut hujusce Conductor
accessus januas aperiat, quoties Regis mundi Quam domo, et fundenda alia loca
attendat et attendere faciat. Censuit Ven.dus ordo illam formulam ab Exprocuratore
et fidel.o quæstore esse subsignandam, atque etiam ab ipsis, si tempus Urgeret
pro aliis hujus de domus locis conducendis, aliis locationis instrumentis, esse cum
Sapient.o Decano, et Aquis.o Censore subscribenda, aut pro absentia Censoris a
Magistro Le Mercier vice Excensorio †. Et Ista a me Conclusum est
† pactum fid.o quæstori copiâ data est Eâdem Senatus consulta
die sexta, et insinuationis sumptus solvendi. D'Ulmell. Exprocurator.

Tabulatum 2.um nova domus conductum.

Die decimâ quintâ Ejusdem mensis horâ decimâ, Celebratum est solemne Sacrum
15ta. aug. Dormitionis Beatæ Virginis in Sacello Sorbonico. In Comitiis pertractatis
Resultat Exprocuratori. extra Supra notata dierum septimæ et undecimæ hujus mensis
in Comitiis deputatorum Universitatis.
Decrevit Abillard fidel.o quæstore subsignatum esse Instrumentum Locationis secundi dicti
Domus dup. loci tabulati de quo die decimâ quartâ assumpserat.

Die ejusdem mensis decimâ nonâ horâ post meridiem secundâ. In Collegio Grassiniano
apud amplum Rectorem, habitum fuit Extraordinem Deputatorum Universitatis Comitia
per Schedulas abillo subsignatas convocata. 1.o Ex illorum sententiis ab ea Conchisa
Senatus consultum 6ta aug.i inscripturis decretum Senatus consultorum diei sexta hujusce mensis de Jesuitarum societatis
dissolutione in Commentariis Universitatis.
2.o actum fuit de propositione decreti, pro arcendis iis qui se Jesuitas dicerent a collegiis et
Locis academicis, exceptâ studiorum academicorum causâ. Controversia fuit an decretum
afficeret eos qui in illâ societate fuerant die sexta augusti millesimi septingentesimi sexagesimi primi

an est tantum qui in illa fuerant die sextâ hujusce præsentis augusti mensis. Conclusum
fuit Consulendum esse Senatum Supremum. /

3o. per Collegium decretum est, sine voto aliquid concludendi, in illo Comitio, ad generales observationes
circa usus qui fieri possent Domorum cum pariisiis earum qui e Jesuitas dimanant ac præsertim
Collegii olim S. Jacobæa sibi. omnes deputati quam facultatum superiorum, consentire primo pro bono
commodo et honore Universitatis Gerendum et laborandum esse. Deinde Considerandum fore, num
aliquibus ordinibus comparere, interea tamen postulandum esse Illustr. protoprædidi et procuratoris
Cathol.ci, Vt Universitati fieret per architectum tabulam hujusce Collegii habere. /.

21 aug. 1762. Die Vigesimâ primâ ejusdem mensis ordinarii Universitatis deputati cum adjunctis per
schedulas convocati, in Aulis Cum amplo Rectore & Collegio Græcinico, majoribus inferioribus
propriis sane additis ex Senatus supremi præsidem, horâ undecimâ. Latinam orationem habuit
Clarissimus amplissimus Rector, Gallicè reddendo d. protoprædes et Venerabilem virum et
fidelem Senatûs regæ Universitatem diversissimis verbis Exprimens. deputatorum Cœtum
Comitiis fuit ingressi ad januam exteriorem secundi anfiteatri.
Discessêre adjuncti et ordinarii deputati Cum amplissimo Doctore ducti ad illustrem Catholicum
procuratorem pariter voto Universitatis satisfecere. In colloquio Exposuit amplissimus magis
dubium de tempore earum quæ in societate pretensarum fierent, Juxta Consilium diei decimi
nonæ hujus mensis, et Copiam novellarum madridi Universitatem in Collegium earum viâ salvaguardæ
Universitatis architectum, qui illius Collegii explanationem sumeret. /.

25 aug. Die Vigesimâ octavâ ejusdem mensis horâ post meridiem secundâ, habita sunt per
anticessum mensis septembris deputatorum Universitatis ordinariorum in Collegio græcinico apud
amplum Rectorem comitia. 1o Trebus Suppliciis pro Literis nominationis Trez magisterij artium
et quinquennij sua postulata fuêre concessa. 2o. Alteri Vicario de Malaret absenti, sed postulanti
per fratrem suum Magum de Malaret Facultatis Facultatis Doctorem, archi diaconium parisiensem
de Josas, et officialem parisiensem, Literis nominis Enunciativum, hæc concessa fuit Ea Lege
ut de eâ ad secundos artium comitia referretur.
3o. Magister Vicent pro gradu gregiâ sub Universitatis tutelâ supplex vigintisex obtinuit
4o. Referente Amplo Rectore illustri D. protoprædis responsum fuit, Collusionem in Collegiis et
Scholis academicis virum, pertinere ad eos qui Jesuitæ earum qui se posse ad vitam fortunæ,
die sextâ augusti anni 1762. Conclusum est Universitatis decretum, quo sanitibus Veteribus
Constitutionibus et Juribus Universitatis, Residentia in Collegiis probis gregiis et Scholis academicis
Jesuitis quæ die sextâ augusti 1762. Jesuitæ et Jesuitas Diemanum fuêre, nisi ut Universitatis
fundatum.
5o Exposuit amplus Rector; ab illustri protoprædide nominandum fore aliquem architectum, qui
Cui Universitas confidere. /.

30 aug. Die augusti 1762. Vigesimâ Habitis suis Examinibus deputatorum Universitatis Comitia apud amplum
Rectorem in Græcinico, Certa ordinem processerunt. Recitatis fidelis videscribâ Epistolam illustrium
Catholici procuratoris, Responsum Universitatis postulatis Decem memorialis Ejus quinque Libello
suarum oblatis, ad Collegia Lexovia ex Collegium Clarimontanum alias Ludovici Magni Jesuitas
ab iis qui se Jesuitas Diebus vitæ sanjacobæa ocupassem, 2o Jura Memorialium Libellum.
Jesuitarum pariisiensium Jesuitas non fuit varios ordines Jesuitæ. Ultra tempus datum ad
Duinsuum Universitatis responsi et sententiæ, Extemplo audito meritissimo, syndico, Conclusa
est et redacta Universitatis Sententia quâ ille Translationi Consensit, Actaque Subsignata
fuit ab omnibus deputatis; Præterea potestas fuerat amplissimo Rectori adjungi Vicepropositum
Castelli parisiensis, Strangue præpositum mercatorum et Scabinos parisiensis Civitatis, ut illos
de Universitatis propositio in sua dictâ sententia Justificaret, quæ præterea senatui observantiis
posse majoris scholarum Lexoviensium in Collegio Clarimontano frequentia Causâ, Jejunij
Bursarius philosophiæ et artistis minorum Collegiorum quæ plene et animo Exercitio Juvenes
et ejusmodi Scholas Lexovias adire ac die prima proximi mensis octobris. /.

Dies Sabbathi quartâ mensis Septembris horâ sextâ matutinâ celebrata fuit Missa de Sancto Virgine
in Comitiis sabbathis Rectoris quæ Sacra fuerant in Comitiis deputatorum Universitatis die Vigesimâ
augusti. 2a Missa pro requie animæ magi Nicolai alexij Secundi facultatis Medicæ fuit
ad diem hujusce mensis Sextam.

D'Arcueil M. Exprocurator

DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE
LE RÉAL DES ARCHIVES

6. 7bris 1762.

Die Sextâ Septembris 1762 celebrata fuit p. Missa hora septimâ matutina in Sacello Sancuriano pro Magistro Berardo.

13. 7bris. Tertiâ

Die decimâ eiusdem mensis hora post meridiem tertiâ habitus est apud amplum Rectorem, extra ordinem Deputatorum Universitatis per schedulas abampla Aucto Subsignatas convocata comitia. Recitata sunt a fid.mo Scrib. Syra

3. 7bris Senatus

Senatus consulta a Senatu Lata, unum scilicet diei Tertiadecimi huius mensis amplo Rectori Iurisdictionem significari, quo Universitatibus et speciatim parisiensi studiorum prospectum, seu Methodus pertractandi pro Collegiis Civitatum sub Iurisdictione, finibus Status, in quibus non sunt Universitates

2o. Instructio circa prospectus Civia affiliationes, vel associationes Eorumdem Collegiorum cum Universitatibus.

7. 7bris. Sabbatho

Alterum diei Septimae eiusdem mensis quo per provisionem, Scholae Collegii Lexoviensis — transferuntur in Claromontanum aliis diebus magni a die primâ octobris proximi. et Bursariis minorum collegiorum in quibus Dicta plenum, ut ratio Exercitium praecipitur Scholasticum. ut in Claromontano. Scholas Lexovii adiant. praecipitur, Ita ut studiorum In Lexovio novo Testimonia quolibet anno illustrissimo procuratori Cathedrali Exhibeant.

Civia hoc arrestum amplo Rectori et Universitatis Syndico significatum cum Summationibus ut Coram Senatûs Deputatis die 15 Septembris adesset missionis Collegii Lexoviensis positionis in Claromontano, amplo Rectori et Syndico data facultas fiat omnia Iura tam Universitatis quam Lexoviensis Collegii, Tuendi, et procurandi ut nihil in praeiudicium fiat Iuris Universitatis huius illius Collegii, Suis Universitatis Conciliorum.

Dominica Tertium Eadem die Septimâ a magnâ Senatûs Camerâ Iarium quo confirmatur et Executioni permittitur Decretum facultatis artium diei decimae quartae Augusti — anni 1677 quo praedagogis Civitatis, et Lexoviensium subiectum novum ac etiam proximum praedictum Instituendi Universitatis Viam nonnullam. Decretum de quo ad annum 1677. in Commentariis V. ordinis nulla ut mentio, et quod ex dicto Senatus Consulto Typis mandari Iurarit Tribunal academicum Iuxta edictum Anni cum arresto, quae in super Locis publicis affixa sunt.

15. 7bris

Die Decimâ quintâ eiusdem mensis hora post meridiem tertiâ, per tres Senatûs, praesidem et Senatores (DD. Rolland, Roussel, de Lescardy) primarios, procuratore et professore Lexoviensis Collegii, Coram amplo Rectore et merito Universitatis Syndico in postulatorium partis delignatae Collegii Lexoviensis in Claromontano per provisionem missivam, de quibus ab omnibus subsignata actum per unum scribâ Senatûs redacta fuit, tam hac die quam subsequentibus, quibus patuit amplissimum Rectorem et meritum Syndicum, provisorum muniribus Curis animis Vigilasse et Equisse pro tuendis, servandis, et reclamandis Iuribus Universitatis et Collegii Lexoviensis.

2. 8bris

Die Secundâ octobris et Sabbathi hora Septimâ matutina Missa de Sancto Spiritu solito de more celebrata fuit in Sacello Sancuriano

4. grad

Eadem die hora post meridiem primâ in Gratiniano apud amplum Rectorem habita Sua deputatorum Universitatis Comitia. 1o. ipsum supplicibus precibus et nominationis Iure magistrii anteum et quinquennii, Audito merito Syndico (Sicuti de more subsequentibus) sua postulata concessa fuere.

praedagogi.

2o. Iuxta praedagogorum qui sub Universitatis Tutela sunt, Libellum supplicem, Iatum fuit Decretum Universitatis, quo 1o prohibetur ne quis submictor recedens ab aliquo praedagogo, admittatur ab alio, nisi munitus fuerit praedagogi a quo discedit Literis Testimonialibus de doctrinâ, vitâ, et moribus, quae nisi ex causis rationabilibus potuerit praedagogi. 2o nullum fore sub Clausula Universitatis praedagogum nisi prius abdicaverit, praedagogium quem suscepit et Majoris Cantorii nomen absque ullâ derogatione Universitatis Iuribus et meditetur. Ita Latum non decimâ adversus Magistrum Dionysium Mariae Cantorem.

3º Magistro de Langlade Sub Tutelâ Universitatis pædagogio per Libellum supplicem postulante, denegata fuit copia typis mandandi Theses grammaticales Sillogistico formâ Conceptas et redactas, ac etiam programmata Invitationum; ex eo quod in his aliquid Institutionis publicæ generi solam pertinet academiam, apparuerit.

4º Universitatis Supplicationes Judicatæ fuerunt ad diem hujusce mensis sextum.

4º Conclusum fuit, a deputatis Universitatis apud amplissimum Rectorem die quartâ horâ secundâ pomeridianâ maturiùs Congregatis, petendam fore Collegium hic usque Clarimontanum Vocatum, Utpote juxta Collegii postulationi a Collegio L'Exovese pro parte adesse, Concludendæ a Regnani Senatus depictatis.

Die quartâ octobris 1762 E Collegio Gymnasiarcho horâ secundâ pomeridianâ. Amplissimus Rector Cæterique Universitatis deputati Majoribus insulis ornati, præeuntibus Universitatis cursore, et virgarium ordinum apparitoribus cum suis Clavis, progressi sunt ad Collegium quondam Clarimontanum, Subinde Ludovici magni Vocatum abiis quibus Jesuitæ diverant antehac occupatum. Militum præsidium sue Excellentiæ foris stetit positum Inarmis, et feriens tympanis Universitatem Excepit quæ in subsellium Ductaquit, in quo mensa Cum Universitatis Tapete et sedibus ad illius Eminia paratis, posita fuerat. a Senatûs præsidi ordinatoribus per unum ex Senatûs ostiariis (huissier) requisiti et desiderati Universitatis deputati in aulam desiderium, quam præsidi et Senatores occupabant Cum aliis Senatûs inferioribus officiariis. Confecta facta eorum relatio (Procedé Verbal) et subsignata tam a deputatis Universitatis, et a gymnasiarcha (ut supra subsignatur) Collegii L'exovesi. præeuntibus Senatus ostiariis, et Universitatis Apparitoribus quibus etiam Senatûs Scribâ Exeunt præses et Senatores quos amplissimus Rector et Senatûs Acceleratis fasciculis sequebantur in medio habentes Collegii L'Exovesi Gymnasiarcham, post incedebant Decani Consiliarius, et Salubertimæ Facultatum, et quatuor Nationum procuratores ornatissimi. qui omnes in sacellum progressi sunt. ibi Campanâ Senatûs ad amplo. Rectore Coram Sanctis præside, et Senatoribus deputatis, et aliis supradictis mediis quæ Cujusvis conditionis Astantibus in positissimum missus est L'Exovesus Gymnasiarcha per altaris obscurum et tractum Cathedræ et Senatorium, unde deductus ad Campanæ pensum ad templum eam procuravit, et majestatem Deique precatus super in ordine Gymnasiarchæ Stetit et alias Cancellii portas. per vestibulum in sacellum, positis Subsellis propè altare versus Cancellum. Dd. præside Tunatus et Senatoribus in loco præciso ornato, et subinde amplo. Rectore et Universitatis deputatis in sedibus distinctis, et habitatis Cæteris Spectatoribus, hymnum Te Deum Laudamus, altâ voce Symphoniis Gymnasiarchæ L'exovesus, itaque Cantato, Solemnis missa de Spiritu Sancto pro more Academico decantata est, Stante altemativo organo. post missam Et vestitum in eodem ordine in aulam Senatûs deputatorum, alterorum relationis alterapars Confecta est, et abiis a quibus prima pars subsignata fuit, Itumque a Collegii L'exovesi professoribus, qui statim Coram Senatus et Universitatis deputatis, a Gymnasiarchâ Dicti Scripsus in scamni. Scholam ebedium in possessionum actualem missi sunt, per Scriptores in Cathedris publicis. Exhis Conclusis deputatorum Senatûs relatione, ipsi præeuntibus suis ostiariis transierunt in aliam aulam paratam et ornatam, ubi positi in plano et sedilibus Brachiatis, et ex alterâ parte Amplissimus Rector Cæteriquæ Universitatis deputati in suggesto Ab utroque Cathedræ latere. sedentes audiverunt Elegantem orationem a Mag.o Herivaux in Collegio Lexovesi Eloquentiæ professore habitam, et gratiarum actionibus Legis Senatum, simul que erga illius deputatos Laudibus singulis accommodatis absolutam.

Eodem ordine quo in aditu Regressi ad Collegium Gymnasiarcham Universitatis deputati, suas deposuerunt insulas et progressi ad Sanctæ Genovefæ abbatiam, Invitati precibus sciti et Senatûs præses et Senatores, Comitesse illis propriâ Coetum Recreatos, Lautum prandium sumpserunt.

Eadem die vesperandum hora prima post meridiem Clavibus ad id datis, iis regiæ munerum sedes Sacrâ habitum et sigillum.

Die Eadem mensis Sextâ, post Missa Pontificalem, Dedecens a quisecor ornatissimis procuratoribus ad Matuvinianas amplissimus Rector. 1º in angulo cum Cæteris Universitatis deputatis Supplicationes trium pro Litteris nominationes Juve magistorij artium et quinquennalij audiuit quibus accedo æquissimo Syndico sua postulata concessa sunt.

2º In illius manibus Coram deputatis Unus Librarius typographus Sacramentum præscriptum præstitit.

3º Mag.r Lowry Sapientiæ Scriptum decano, actus concessus et ab eo postulatus, protestationis ab eo Dignitatis Suæ nomine factæ Contra Togæ ornatum, quo asperabat unus Scriptum doctor vocatus de la Chancelerie, et Simili quo Utuntur Juvenum aggregati.

4º Assensum in Cathedram Rectoralem mox ad Gratulantium Congrs.as Rector Elegantem, Sororum, Generosam, Sequæ et academiæ Dignam habuit Orationem, in qua ad providentiam Divinam virtute Casum eorum qui se Ex societate Jesu, dimerant, et semper a decennis annis academiæ parisiensis hostes Infensissimi se Exhibuerant.

Supplicationes
D. Eustachij

4° comitatu abulto postulato et promisso tum a trium facultatum Superiorum Decanis — quam a quatuor ornatissimis procuratoribus per Collegium Concordiæ causâ Loquentibus — post appellationes in Ecclesiâ matriculariam solito de more per academicæ pragmaticum sacras, ipsa erecta processit; Supplicationem causâ ad Altare deo. sacram subsequutus S.ti Eustachij; ubi Elogiorum pastore Missa solemnis a Magr. Xaupi sacræ facultatis decano Celebrata fuit, qui orationem Eucharisticam Rectori amplissimi referam laudibus, et simul Dignitate fortitudine constantiâ et studio Legis Academiam, istius temporibus Clarem et insignem.

Univ.is Cursor.

6.° post Redeuntes ad Matriculariam, amplissimum Rectorem Comitati sunt Universitatis Deputati ad Graecinensem Collegium, ubi in Comitiis eorum Conclusum est Salvandam esse Summam partium a Cæpario Universitatis Cursore in suo memoriali Libello Contentam, pro Extra ordinem publicis Cursibus; Circiter Sexaginta aut septuaginta Librorum.

7 oct. 1762
Missa M. Rivoguez

Die octobris Septimâ 1762. horâ Septimâ matutinâ in Sacello Barcinonano Celebrata fuit Missa pro requie animæ Magistri Joannis Jacobi Rubens Broquens antea Collegii Thesaurariorum Gymnasiarchæ fata functi.

Eâdem die E Collegio Graecinensi amplissimus Rector Cæterique Universitatis Deputati eorum que adjuncti; omnes in Majoribus Insulis; Cum omnium ordinum apparitoribus suas Clavas gestantibus progressi sunt in Regis ad Illustriss.um Dominum Feydeau de Brou Regiorum Sigillorum novum Custodem, Vice Domini Berrier fata functi. Regis in Cancellarium, quantum fieri potuit, Juvati, et ducta ad Interiores Cubicula Academiæ, per Elegantem Latinam orationem congratulatorium habuit Amplus Rector. Cui Gallico Idiomate Respondit Supremus Magistratus; Studium erga Academiam suum Benignius et officialius Exprimens; illamque redeuntem usque ad penultimum exterius Cubiculum.

D.ni Feydeau de Brou
reg. sigillorum Custos

11 8br.

Die Undecimâ mensis octobris; post missam horâ Septimâ in Sacello Barcinonano Celebratam Juxta fundationem M. Joannis De Rouen, In Comitiis Venerandi ordinis Magr. Franciscus Guillelmus L'Hermitte Illius Sapientissimus Decanus, Supplex quadruumvir Vnâ voce Nominatus fuit ++. In pontificem S.tæ Romanæ Designatus fuit Magister Nicolaus Lorcel. sacræ facultatis Doctor et Utriusque Domus Barcinonanæ provisor, Quod Vna a me Conclusum est — D'Ulmetes. Exprocurator.

N.tre L'Hermitte Decani quadruumvir

Doctor.s Romani pontifex.

Eadem die hora decimâ apud Matturinenses In praeclara facultatis artium Comitiis 1°. Habuit Amplissimus Rector Elegantem et accuratam de actis per Trimestrem magistratum orationem. 2°. Acta fuerunt 1°. decretum in Tribunali academico adornatum et recognitum de arcendis ab Academiis domibus Instituendæ Juventutis Doctoris, Illis hominibus qui se Patres jesuitas dixêre a die sextâ mensis Augusti 1761. 2°. Decretum et Supremo Senatu latum die tertiâ Septembris. 3°. aliud latum die Septimâ Septembris de prædagogiis. 4°. alterum eâdem die latum de Collegiis Clarimontano et Lexoviano. 5°. Decretum die 28.ª Augusti latum Similiter cum Epistola Illustr.mi procuratoris Catholici, quâ hoc decretum firmat et Libellus memorialis Canonicorum Sanctæ Genovefæ Continebantur.

6°. Libellus Memorialis datus in Responsum Academiæ Nomine.

Tres ad parvas Suppetias, Scilicet duo pro Emendatione mendorum, alter pro scribendi Immunitate.

De articulis ab Amplo Rectore Expositis reddita merit.as Syndicis, Censuit prima Supplicibus posse Indulgeri.

2° approbandum esse decretum de arcendis iis, qui se Jesuitas dixerint a Gymnasiis academiis

Justificandæ Juventutis destinatis.

3°. Confirmandos esse quadruumviros.

4°. Executorium decreti de prædagogiis, esse ab agente prædagogorum Universitatis — promovendum, Eâ Lege ut habeat moderetur, nisi de Gradibus et Comitatu Amplissimi Rectoris, Syndici, et Aequalium eorum Censorum.

5°. rata et gratissima habenda esse, quæ gesserat Amplissimus Rector in suo Trimestri

Magistratu. Insuper quo in Commentariis hujus Academiæ, circa singularum nationum
repræsentandas &c. Eligantur Sinarum Secretarius quam celeberrimus ampl.us Rector.
6.to De Administratione methodo Rectoris Studiorum Vigendis &c. singulorum ordinum
Magistros, qui simul secundum ordines convenirent ad Conficiendam illam
Notitiam et de eo quod addendum vel detrahendum foret
7.o de Cæteris Capitibus standum esse Sententiis in quas ab illorum Deputatis appellatum
ad Augustam præsens cum Academicis Tribunal Confluendum.
Dimissis ab ampl.o Rectore nationibus Societis deliberaturis, Venerandus ordo, audito
æquissimo Cursore Ill.i Sp.ni Decani in quadruplicatam Electionem Confirmavit. 2.o Syndicibus
omnibus fidelibus. 3.o Gratæ et rata habuit, quæ gesta ampl.us Rector in suo Primatu
magistratu, gratias et ingentes pro suis stremmis et gravaminibus curis et laboribus.
4.o ad Basin meridionalem Syndici Conclusionibus, et Reliquarum ut Cæsum oratio ab
ampl.o Rectore habita die hujus mensis sextâ ante Suppletionem, cum altera hujusce
Diei Vndecima, Vniversitatis, et venerandi ordinis Epicommentariis describeretur.
5.o Deputatos ad ea quæ peragenda forent cum Cæteris Vniversitatis et singulorum
ordinum Deputatis, M.M. Nicolaum Lowel in Collegio Grassiniano professorem
et Jacobum Michaelem Besnier Baccalaureum Theologum et Socium sorbonicum
nominavit; Loco magistrorum Vrai et Hebert Deputatorum discessum.
6.o Denique Ex Recitato memoriali Libello, Censuit non posse haberi pro voto
Vniversitatis, quod absentium fuit reprobare relatum in arresto Supremi Senatus
Curia Legum nuperrime Nemausiis, ut aiunt, meorum Collegiorum aduersi
Lexoviensem Collegium, et potius datum in contrarium tam ordinibus tam
deputatis extraordinariis, ne posse offensi calumniosum, si quidem de eo
non prærogabat Supremus Senatus, cum alioquin vergat in detrimentum
tam academiarum, quam studiorum.
Hæc omnia in Comitiis generalibus, facit et absentium nationum ab illarum
procuratoribus, sententiis, relatis, Juxta illas Conclusit ampl.us Rector;
protractaque retabit novissimum Venerandi ordinis articulum, de libris ordinis
Senatusque Curia Legum Nemausiis nuperrime Collegiorum Jesuitarum aduersi
Lexoviensem Collegium, et de hoc tamen non Conclusit.
præstito a quadruumviris in ampl.i Rectoris Manibus hoc Sacramento, illi ad
Comitia prorogati; statim reversi sunt, et a Ludovico Honorando nationis quadruumviro
renuntiatio est prorogatio Mag.i Guidonis Antonii Sourneau in Rectorem, Cujus
a sacro venerando ordine, facta fuit statim Confirmatio et Rata de his omnibus a
me gestis absente Æquissimo Cursore Conclusum est. Hæc eadem Confirmationem
Conclusum omnes ordines, quibus ex procuratoribus ornatissimis relatis, ibidem ab
ampl.o Rectore Concluso fuit. D. Lallemand. Exprocurator.

28 oct. 1762 i.a D.ni p.m Rogatus

Die Vigesimâ Secundâ octobris 1762 horâ post meridiem primâ in Sacello Sorbonicano
primas St.i Romani Vesperas Celebrante me, Decimo a me Cursum Venerando ordine
Sanctissimi Pontificem hujusce Sancti Festi; Rogatus est Magister Nicolaus Lowel provisor
Sorbonicus.

23 oct. S. Rom.

Die Vigesimâ tertiâ horâ Decimâ Celebrata fuit missa solemnis ab eodem Mag.o
Lowel; Et Deum de laudibus hujus Sancti oratio; quoniam a nullo Confratrum hæc
provincia exercebatur. D. Lallemand. Exprocurator.

24 oct. 1762.
Univ.is Cartophylacium.

Die mensis octobris vigesimâ quintâ horâ vesperâ decimâ ex requisitione amplissimi Rectoris delecti unam e Cartophylacii Claviculis Universitatis, sitis in inferiore parte Sacelli Regiæ Navarræ, quæ et Cartas ipsius amplissimi Rectoris et aliorum nationum mediantibus illud nobis præsentibus aperuit, nec inventum est Senatusconsultum quod a Senatu desiderabatur, quæ verebat amplissimus rector, qui solus Chartis manum apponit, et nisi Extraxit. Eodem modo quo ignotum fuerat Thesaurum fecit Cartophylacium.

27 oct.
Censores

Die vigesimâ septimâ ejusdem mensis horâ septimâ apud Mathurinenses, habita sunt præliare facultatis artium Comitia pro eligendis Censoribus. Re ab amplo rectore, qui se subjunxit Inscriptionem sacram fuisse a Majoribus nostris Ecclesiæ parisiensis Senatusconsulto — Confirmatæ Conclusionem hujus facultatis quatuordecimæ diei augusti 1677. . . Aliunde plures Statuta supplices. Audito meritissimo Syndico, de illis deliberaturæ dubissa ab amplo rectore nationes secessive.

Venerandus ordo, Audito Requisitorio Censore, gratias alimode ordini agente 1o. in Censorum Elegit Magum Ludovicum Franciscum Trusser Jn Utroque jure Licentiatum —
2o. supplicibus omnibus Indulsit 3o. Causis defendenda ne academiæ statuta, et Conclusionem diei quatuordecimæ Augusti anni 1677. et Senatusconsultum diei —
septimæ mensis Septembris novissimi.

4o. occasione ejusdem rogatoris ab amplo Rectore factæ, ne deliberaretur de rebus ad præfatam facultatem pertinentibus, quæ ab ipso non fuissent missæ in deliberationem, et de quibus non fuisset auditus meritissimus Syndicus,
Declaravit ordinem esse censuit Venerandus ordo, perseverare se velle in antiquo majorum jure deliberandi de rebus omnibus ad Academiam pertinentibus, etiamsi ab amplo Rectore in deliberationem missæ non fuissent.

5o. officium pro requie animæ M.i Pauli Godebout ad diem hujus mensis vigesimam nonam indictum est. Et sic a me Conclusum est. / DUMARSAY. Exprocurator

Remuneratis ab ornatissimis procuratoribus Censorum nominationibus et Secretorum ordinum Conclusionibus. Ex illis Conclusit amplissimus Rector, Censorum appellationem Supplicum indulgentiâ, et declaratione præfatæ facultatis, pro se adversus Ecclesiæ Beatæ Mariæ Magistros Censores jure defendendo.
Cæterum resumendo fidelissimi et Venerandi ordinis declarationem, de non abrogando illorum jure deliberandi de rebus, ab amplissimo rectore in deliberationem non missis, addidit se de hoc nullatenus concludere.

29 oct.
V. dies 6am
6. Jovii

Die vigesimâ nonâ hujus mensis celebrata fuit Missa pro requie animæ Magistri Godebout horâ septimâ in Sacello Harcuriano. —
Die Jovis 4ta novembris Comitia deputatorum etiam Extraordinariorum apud Amplum Rectorem
Die sexta februarii Mensis novembris horâ septimâ in eodem Sacello post missam de Beatâ Virgine habitas sunt Venerandi ordinis Comitia. priusquam quæ acta fuerant die quartâ ejusdem mensis in Comitiis deputatorum ordinariorum et Extraordinariorum apud Amplum Rectorem referrem, Requisitus Censor M.er Trusser verbum sumens, de collatis illi munere censorio. Venerando ordini gratias Egit, et sine ullâ mihi commendatione præviâ facta Rectoriæ requisitionum sicâ manu gallicè scripsi et ab illo subsignatam huic paginæ adjunctam sis conceptam verbis. Je dit different avocats de la Cour rendus au sujet des Cydevant Jesuites. Mrs Capitie a L'Université de donner des memoires sur plusieurs objets. La nation a nommé des deputés pour travailler a ces memoires conjointement avec les deputés des autres Compagnies. Mais la brièveté du tems ne permettra pas de les parcourir, d'examiner ces memoires dans une assemblée precipitamment tenue

la vente de la vaisselle que Sa Majesté veut bien faire abandonner. Il paroit donc à propos que la nation s'occupât par elle même de l'examen de ces objets, après avoir été alors en état d'approuver ces mesures en connoissance de cause, ou s'il s'y trouvoit quelque chose qui fut contraire aux vues de la nation, elle seroit en état de donner sur le champ les raisons de son sentiment avec cette simplicité et cet amour de la paix que caractérise la nation, et qui lui attireront la confiance et la protection des Magistrats.

Les objets sont

1°. Jusqu'au dernier de Janvier 1780 Lemploy que peut faire des Batimens des Cy devant Jesuites, des moyens d'en acquitter le prix et sur le Rapport à proposé de Deliberer de Officiendâ Baticiâ.

2°. Jusqu'au dernier de Juin 1762 Le plan d'Etudes et les affiliations des Colleges de province à l'Université: Ces deux objets ont été proposés par mr le Recteur.

3°. Le Remploi des Bourses des Colleges qui ne sont pas le plein exercice dans un seul College, objet sur lequel a la verité le parlement n'a point encore demandé de memoires, mais qui a été mis une Deliberation par mr le Recteur.

Ces trois objets demandent la discussion de plusieurs questions:

pour savoir quel employ on peut faire des Batimens des Cy devant Jesuites Cy dessous N. 1 vites il faut examiner

1°. S'il est utile au public que des Colleges restent entassés dans un même quartier, ou dispersés dans Paris, et quel peut être l'avantage de l'Université dans l'un ou l'autre Cas.

2°. Dans le Cas de la dispersion des Colleges sera jugé utile, quels moyens peut on proposer pour faire cette translation de Colleges? Les emplacements des Cy devant Jesuites peuvent ils la faciliter, les communautés peuvent elles faire pour payer le prix des emplacements ou ces Colleges seront transportés?

3°. Dans le Cas au contraire ou les Colleges resteroient où ils sont, quel employ on peut faire des Batimens N. 1 dits Cy devant Jesuites?

4°. Soit qu'on dispose les Colleges, ou qu'on ne le fasse pas, est il avantageux a l'Université d'avoir un Chef Lieu?

5°. Dans quel Endroit seroit il convenable de le placer, dans l'un ou l'autre Cas?

6°. avec quels Deniers l'Université acquerera telle l'emplacement et les Batimens? Les retrouvera telle? et les reconstruira telle, Cas de dépérissement, sans recourir aux Impots, qui seroient capables d'éloigner les Sujets?

7°. par qui le Chef Lieu doit il être habité? n'y auroit aucun Inconvenient a y placer d'autres officiers de l'Université que le greffier?

8°. L'Université n'a telle aucune demande a former, soit sur la Bibliotheque, soit sur les Manuscrits unis au College de Navarre, soit sur autres biens dudit College?

A L'égard du plan d'Etudes demandé par le parlement, il paroit que general on doit discuter si des enfants sont capables, sans faire une dissipation notable a l'étude des langues Grammaire Latine, et jusques a quel age on doit les y appliquer avec différentes objets indigues particulierement, et quel age on doit les Cas capables naturellement, et quelles connoissances preliminaires, des traductions particulieres exigent elles pour être traduits avec fruit?

A L'égard de la Correspondance a établir, entre l'Université et les différents Colleges de province, il y a encore plusieurs points a examiner. 1°. Quel doit être le but de l'Etat entre l'Université de laisser subsister entre si grande quantité? 2°. quelles Classes peut on admettre dans ces Colleges?

3°. quel usage l'Université pourra en faire des fonds destinés a ces Colleges, et quels pouvoirs il y aura a?

4°. est il utile ou expédient, a l'Etat et a l'Université de communiquer tous ou partie, des Cy devant Colleges aux Colleges de province?

5°. quels seroient les autres moyens d'établir une Correspondance entre l'Université et ces Colleges?

A L'Egard de l'Union des petits Colleges, il faut pareillement examiner 1°. si cette Union est necessaire. Si elle est utile dans Ces Colleges de province doivent ils en être exceptés? 2°. Si l'entretien de ces Colleges, et la reunion des Bourses dans le Cas ou elles pourroient être reformées seroit utile a l'Etat, a l'Université et aux bourses des Colleges?

3°. dans le Cas ou l'on approuveroit de ces Colleges devoir être unis, est il plus ou moins encourageant de les reunir tous dans un seul College, que de les disposer dans les dix grands Colleges?

4°. de quelle maniere que cette reunion se fasse doit elle être étendue, ou faut il y mettre des bornes, que y faut il faire pour l'avenir des fondations et reconnoissances des Sujets qui les ont Eleves?

5°. Comment la Nation conservera telle dans cette operation les droits qu'elle a sur ces Colleges?

A ces objets il est à propos d'en joindre un autre, c'est d'examiner les moyens de faire
l'exercice et la conservation des grands Colleges, contre la vicissitude des temps.
Tous ces objets sont très dignes d'occuper [illegible] et meritent toutes sortes d'examen.
Dixit se Generalem, et requisivit quid sibi nomine sui ordinis communicandum
quid plenior aberatio, pour discuter ces questions, et en dresser un memoire suivant
pour après quil seroit ici communiqué etre par nos Generaux arrêté pour
la maniere quil appartiendra. Actum ut supra. Censores.

Lectione finitâ exposui, pro meo Exprocuratoris munere esse, referre quid acta
fuerant die hujus mensis quartâ apud amplum Rectorem; Et dixi 1.° de Breviariorum
minorum collegiorum Unione sicut et de Basilicâ ædificandâ Remissa fuisse
Comitia et consilia, quousque a Supremo Senatûs deputati, præsertim Instrumenta
et memoriales Libelli a Gymnasiarchis minorum collegiorum traderentur Senatui,
et Universitati communicarentur.

vera 4.ta 9.bris

2.° De postulatis a Senatu memorialibus libellis circa quod Expressit Senatus
per Voces Gallicas affiliations ou associations aux Universités des Colleges
de provinces. Opinatum fuisse illos Libellos Conficiendos esse a Mtis. Le Bel
in Mazarinæo Eloquentiæ professore viroque Rectorio, et Nicolao Lauvel
in Grassinæo professore, Juxta mentem deputatorum et finis et sine ulla
privilegiorum Universitati detractione et communicatione, Collegia provincialium
Civitatum Jurisdictioni Universitatis, quoad studia et scholasticam disciplinam
subsiderentur.

3.° quoad ad Novitiatûs domum eorum qui antea Jesuitas se dicebant, Ex
observatione facta a Saluberrimæ facultatis deputatis, illius votum esse, ut Ecclesia,
hortus et domorum pars versus septentrionem, huic Exercitiorum suorum causa
Concederentur facultati, quæ alibi de Sendochio parisiensi ad appetenti—
bus scholas hujus facultatis antiquas Conditionibus cederet, Proposuitque fuisse
illius deputatis, et Amplo Rectori illa memoriales Libellos dimittere, et illius
facultatis voto favere Universitas.

4.° quoniam ad domum professionis Nuncupatam in via Sti Antonij sitam, Senectutem
fuisse, illam domum Inservire posse, Sive uni è collegiis Universitatis in illam transferendo
Sive uni domui Religiosæ, ubi verbi gratiâ privatûs dicta Confratriæ Ste Catherine,
Cujus domûs Religiosæ, Ecclesia et Ædificia uni è dictis collegiis traderentur—
mediante, actualium suarum domorum in Solutionem cessione.

De Requisitione Requisitoris Censoris addidi, Cavendum esse, ne respectu Conclusionum
tum Venerandi ordinis, quam facultatis artium diei Undecimæ octobris, Videretur
in Venerando ordine aliquid mutatio, Et ex eo quod me Inscio illa requisitio facta
fuerat ad alteram diem Deliberationis dilationem proposui; sed nequidquam, Itaque
de illa requisitione actum fuit. Sententiam reperiit suam Sapientissimus Decanus
qui ex eo quod se non audivè dixit, Egressus est. Tandem ex pluralitate eorum
qui permansuerant, Censuit Venerandus ordo mihi Cavendum esse ut Sumptibus
illius Exemplaria facta ab Requisitore censore requisitionis Conficiendæ Civilibus—
Contributionis distribuerentur, ut de variis aliis requisitionibus Juxta illam objecti
a Venerando ordine Materias Juxta illius sinum deliberaretur et statueretur—
Interea que deputatus nominavit M.M. Hicilard Maitre, de Larmenerie et
Mauduit. Et ita ex me Exprocuratore alter tamen Interante Juxta pluralitatem
Conclusum est. Delarue Exprocurator.

9 gbris 1762

Die Nonâ novembris anni 1762 horâ sesqui decimâ matutina, in aulâ barcelianâ habita sunt Extraordinem Venerandi ordinis comitia, a me per schedulas convocata. Exposui mihi illa a M.o Nicolao Louvel in quasinam collegio professore postulata fuisse copiam ut accederetur ipse. Datâ ei loquendi copia, Declaravit propter quedam momenta ex novissimâ deputatione conclesâ die hujus mensis sextâ deducta, Deputationem illius factam die undecimâ novissimi mensis octobris in comitiis P.o ordinis et Renunciatam in eisdem diei proclamatis actum facultatis, comitiis, ase abdicari. Et licet stare Invitatus, recusit. Audito Equissimo Censore, Reame in Deliberationem missâ, Censuit Ven.us ordo, Eundem Mag.um Louvel Invitandum esse, ut deputationis ab eo antea acceptae munus adimplere non desinat, ipsique si pergeret, aeu non pergeret, stante Conclusione diei sextae hujus mensis adjungendos esse Equissimum Censorum ex M.um Equidium Louvel Baccalaureum Theologum, et in supremo sinatus patronum, qui (sibi Mag.o Louvel professore sive presente, sive absente) adsint Deputati cum magistro Bernieres antea deputato comitiis deputatorum ordinariorum et Extraordinariorum Universitatis, Cum objecta proposita et declarata facultatis actum comitiis diei undecimae mensis octobris, Et Reame Exprocuratore Conclusum est. / Delattre Exprocurator.

12 gbris

Die Decimâ Eiusdem mensis novembris horâ sesqui decimâ, in aula barcelianâ, habita sunt Ven.di ordinis Extra ordinem comitia per schedulas Convocata. Recitatâ Conclusione diei hujusce mensis Nonae, Petrelle Exprocurator. Se exibit Conclusione adiit Mag.um Nicolaum Louvel, et Venerandi ordinis nomine Privatis deputationis muneris juxta illius Conclusionis votum absolveret: Et Nihilominus Eundem Mag.um Louvel cum magno tamen honoris et studij erga Ven.dum ordinem testimonio, Insuâ dictae deputationis abdicatione perseverasse: Se Exprocuratorem Extemplo ad Ampl.um Rectorem convolasse, eoque ut de constante abdicatione et de conclusione diei nonae, Amplis.us Rector Edictus, sine morâ pro suâ prudentiâ, muneri quod in comitiis deputatorum Universitatis acceptum fuerat a dicto Mag.o Nicolao Louvel de libello memoriali cum mag.o Lebel conficiendo provideret, Et sibi Exprocuratori ab ampl.o Rectore, Responsum fuisse se nihil de abdicatione Mag.i Nicolai Louvel professoris, de nominatione decorum de novo a venerando ordine deputatorum, et de iis quae agenda forent tractaturum prove, nisi prius illi ampl.o Rectori, ut sibi agendi rationi consuleret significatum fuisset Exemplar conclusionis a Ven.o ordine latae die nonâ hujusce mensis: Hinc A se Exprocuratore Hujusque responsum Venerando ordini delatum, ut ille pro suâ prudentiâ de relatis statuat. Audito Equissimo Censore, Reame Exprocuratore in deliberationem missâ, Rogavit Venerandus ordo Exprocuratorem ut ampl.o Rectori exponat, Rem hujusce ordinis non esse, suas conclusiones significare, nisi ut caveatur, ne illae ignotae supponantur; Nominationes deputatorum a facultatibus superioribus non fuisse factas in comitiis, quorum praesis fuerit ampl.us rector, illumque nullam illarum requisivisse significationem; ab ipso non nisi ordinario schedulae mandata nisi procuratoribus et decanis, a quibus nuncupantur deputati; a Ven.o ordine in aliis occasionibus suos mutatos fuisse deputatos, absque ullâ ampl.o rectori significatione; Mag.us Louvel abdicans munus illi a Ven.o ordine impositum hunc ordinem necessitate ductum fuisse ad laborem deputatorum nominationem,

Officio patefacta a Rectore

necessaria

illum tamen favisando, ut sua deputationis pergeret; Mentem Venerandi ordinis
hodiernam esse, ut moris quoad ex abdicatione mag.ri Louvel generique possit Venerandus
ordo providere. Eundem Mag.um Louvel professorum primo loco spectato Urbis ordinem
studio juvisse, in speciali opera, ei ante illius abdicationem designata prestita. Venerando ordine grata habuisse. Suam oblatam hodie a Magistro Egidio Louvel
opera ed Laborem integrum recipiendum. Itemque consilium a tribunali academico
captum, modo ampl.o Rectori et aliis deputatis hoc placeat, et Mag.r Louvel professor
in sua recusatione perseveret: potestatem fecit Ven.us ordo procuratori suo
Exemplaria ab eo subsignata tradendi ampl.o Rectori conclusionum tam diei nonae
Exemplaria. amp.o Rectori.
hujus ce mensis, quam hujusce diei, absque tamen consequentiis. Denique Ven.us
ordo prescripsit procuratori ut ab ce omnes ex presenti conclusione d.o mag.o
Louvel professori necessaria fiant Insinuationes, et sta ame Exprocuratore

Conclusum est / D'Harvel. Exprocurator

15. gbris

Die decimâ quintâ Novembris 1762 horâ sexta decimâ in aulâ harcuriânâ et
comitiis Extraordinem per schedulas convocatis, Ex relatu ab Exprocuratore responso
Mag.ri Louvel professoris, de Recusatione illi facta Conclusionis diei hujusce mensis
Duodecimae, Constitit nihil illi cordi magis esse, quam ut Ven.us ordinis suum studium
suam que reverentiam probet, modo Eidem Mag.ri Louvel opinionis de conclusionibus
dierum Sextae et duodecimae hujus mensis causa Excusationi; Declararunt
Mess.rs Huillard, de Larmenerii, Maitres et Mauduit, patrist Mess.rs Tricot Censor
et Egidius Louvel se spiritu pacis, modo Venerando ordini gratum sit, a
deputationibus illorum facris diebus Sextae et duodecimae hujus mensis discedere.
Audito Equissimo Censore, De ame in deliberationem missâ, gratas habuit Venerandus
ordo abdicationis facta tam a Mess.rs Huillard, de Larmenerie, Maitres, et Mauduit,
quam a Mess.rs Tricot et Egidio Louvel dictarum deputationum suarum,
Deputationum abdicationes.
Nullos alios nominandos esse curavit, et Nomine Venerandi ordinis ab exprocuratore
esse eidem Mag.o Nicolao Louvel declarandum, a nullâ mutatione et imminutione
fiducia Ven.i ordinis erga ipsum meg.um Louvel, illas deputationes Conclusas—
gratas esse, Quin immo et id magis constare illum eodem experto Ven.i ordinis
animo quod die undecimâ octobris, Inscitandum de novo esse, ut sua Egidi
ordinis fiduciam, et pro mag.ri Louvel erga Venerandum ordinem indubitato
studio, Deputationis munus illâ die illi et mag.o Bernieres Commissum
perficiat quemadmodum ante diem hujusce mensis; Et sta a me
Exprocuratore Conclusum est / D'Harvel. Exprocurator

21 gbris

Dic Dominicâ Vigesimâ primâ novembris horâ decimâ post missam festi
praesentationis B. virginis, In Comitiis Venerandi ordinis. Retecta Exprocurator
Inceptam deputationis munus, cum gratiarum animi studio, de Novo a Mag.o Nicolao Louvel
professore susceptum fuisse, Cum mag.o Lebel. Visique quae maximum studiorum operi apposuisse.
Ab exprocuratore ampl.o Rectori tradita fuisse exemplaria ab exprocuratore
subsignata Conclusionum dierum nonae et duodecimae hujus mensis; Verum ab
ampl.o Rectore post illarum Lectionem, postulatum fuisse ut paria illi traderentur
Exemplaria Conclusionum dierum Undecimae et vigesimae mensis octobris; quin
Exemplaria ampl.o R.i denegata, jussi &c.
trans dies sextae novembris. Venerando ordini Mag.ri Louvel professoris aegre ferri
et studium placuere, Audito autem Equissimo Censore, Cuncta Venerandus ordo
tradenda non esse Exemplaria Conclusionum postulatarum ampl.o Rectori; Sed ab exprocuratore
illi faciendum esse clarum recitationem, quocumque quarto quare necessaria fuerint
Exemplaria. et Sta a me Exprocuratore Conclusum est D'Harvel. Exprocurator

24 9bris 1562 Die Vigesimâ quartâ novembris 1562 horâ post meridiem primâ in sacello Sarcuriano
2ª Cantate. de cantare sunt primæ vesperæ pervigilii diei S.tæ Catharinæ.
Die Vigesimâ quintâ festo S.tæ Catharinæ celebrata fuit solemnis missa in eodem sacello.
25. horâ decimâ.
Die Vigesimâ Nonâ horâ post meridiem quintâ in grassinario apud Amplis.um Rectorem —
29. In comitiis deputatorum Universitatis hanc ordinariorum quam extraordinariorum persistendi
ampl.s Rectoris, Convocandi, Recitata est a probata Universitatis sententia tradendæ, circa
domus Novitiatus et professionis eorum qui se Jesuitas dixerunt, Conceptæ juxta votum supra expressum
Domus Jesuitarum in relatione a me Venerando ordinis facta die sextâ hujus mensis. Verum procuratores omnium et
nationum deputati postulaverunt, quod illis a Comissionis fuit, in illa sententia priùsquam a illorum
ordinibus Conservator probata, Cui libet ipsorum Recitaretur:
2ª vicis fuit pars Confecta a Magº nicolao Lowel memorialis libelli inserendi sententiæ Universitatis
Civia proposuerunt Conservationis Jura Universitatum, et Collegiis Jesuitarum provinciæ alium, et
Conclusiones Collegiorum. ab omnibus meritò Laudatur propter distributionem, ingenitatem, prudentiam et eloquentiam.
Conclusum tamen fuit ut promoveat reddatur illa utilissimo Syndico Communicaretur et Mitt. —
Le Hure et Hamelot, tanquam deputatis, qui illam partem cum ampl.o Rectore videbunt, priùs quam
Cum altera parte a Magº Gilbert Compounde, ad Senatum nomine Universitatis dimittatur.

1. 9bris Die primâ decembris ejusdem anni horâ sequi decimâ in aulâ Sarcuriana et Comitiis Venerandi
Sententia prolata. ordinis ab exprocuratore per schedulas Convocati: Sententia Universitatis de Domibus novitiatûs
et professionis eorum qui se Jesuitas dixerunt Recitata fuit ab [illegible] Consore, quo
absente audito, probata fuit a Venerando ordine. Et sic a me Conclusum est. /.

Delarue. Exprocurator

pretera Rectoli amplissimum Rectorem Consentium priùs Lectione illi ab Exprocuratore
facta Conclusionum quarum Exemplaria postulaverat, et de quibus supra mentio facta est
ad diem vigesimam primam novembris.

4. 9bris Die Quartâ decembris horâ septimâ celebrata est missa de Beatâ Virgine in sacello
Sarcuriano. Et ab exprocuratore appellatis fuere solvio de more Consulibus qui ibi
proximis supplicationibus amplissimum Rectorem in vadiis comitarentur.

Eadem die horâ post meridiem secundâ in Grassinario apud Amplis.um Rectorem habita
Tribunal Supplicum Sunt deputatorum Universitatis comitia. 1º supplicibus provocatoris nominationis Juris
magistratûs annui et quinquennij, audito merito Syndico. sua postulata concesserunt.
Sententia Superioritatis 2º. ampl.us Rector et deputati Universitatis Sententiam Civia domus eorum qui se Jesuitas
dixerunt, a quatuor nationibus probatam subscripserunt, [illegible]
Conclusum Lectio 3º. Recitata sunt ac recognitæ sunt anteriores conclusiones.
4º Et relatione amplis.i Rectoris et postulatione Sacræ facultatis Syndici audito merito
Collegii Autissiodorensis Universitatis Syndico Conclusum est 1º. datum fuit Sacræ facultatis Syndico, Petrello Magni
Regiæ navarræ Collegii, et eo nomine Cosuperioris Collegii de Ave maria alias Sarburini,
Sarburini Superior. suæ protectionis Civia postulaverunt ab abbatiâ S.tæ genovefæ Synodus deputatis fuerat,
Nascio ipso magno magistro, et suæ. Sacræ Superioritatis non Expresso, de reddendis et exigendis
hujus Collegij reddituum Rationibus, et de communicando exparte S.tæ genovefæ abbatiæ
alicui quæstori, suæ receptæ, mediante Centum quinquaginta Librarum Summâ.
2º. Has Rationes Universitati Juris. Supp. Sive. Superioritatis Sacræ, sive Creditis communicandes
fuere.
3º. probari non posse nec a procuratore S.tæ genovefæ propositus Receptor admitteretur,
Cum hoc repugnaret Superioritati Superioritatis, et alicui suo hujusce Collegii Creditoris
nomini.

4 9bris Die Eiusdem mensis quintâ horâ post meridiem primâ in sacello Sarcuriano
primæ S.ti Nicolai vesperæ decantatæ fuerunt

S.tus Nicolaus Die Sextâ horâ decimâ Ibidem Diei festi S.ti Nicolai solemnis Missa Celebrata fuit,
6. 9bris Subinde ad altare progressus exprocurator, Magnum Gaudii Diem mensis Novembris
et Diei Virginis sine Labe Conceptæ, pontificis munus obivit. /.

7.bris 1762.
apud ffr. Predicatores

Die septimâ mensis decembris 1762. horâ decimâ apud fratres prædicatores — celebrata fuit solita de Sede, et Spiritu sancto. Defuit ægrotans amplissimus Rector. Solitas sedes occupavêre procuratores eruditissimi, et ad oblationum progressum, subscripsimus omnes ut singuli Venerandi ordinis contributi.

1e. vespera

Eadem die horâ post meridiem primâ, primam Beatæ virginis sine labe conceptæ declamavit Sum in sacello sancti Ivonis Vigueria, postquam vetuli quercus cava fuerunt in Comitiis deputatorum Universitatis diei quarti hujus mensis.

8.bris Mille.

Die octavâ hujus mensis horâ decimâ a Magistro Gardin Decano missa solemnis celebrata fuit. Missa fuit Beatæ virginis sine labe conceptæ.

Eadem die horâ post meridiem tertiâ declamavit. Sum in eodem sacello Guidem Petri Vigueria apparuêre quatuor supellicibus sedentes occupavêre. Sedes superiores Conservatoribus destinatas — tres communi assensu Magro Lowel provisori dimisêrunt. Unus quasi pertinax remansit, et multoties ad præsentium progrediens, sede ad eamdem sedem redibat. Hac sine gressûs factum non videbatur. per Præsentes convocaverunt Comitia apparitori fusi. Rem ut singulorum propositi. postulatus Christi pervicax accessit, tunc mihi nomine Viel cognitus; ab illo quæsivi, quidnam esset an sedem occupasse superiorem, ut Comitia fierent — privilegia et Vos Venerandi ordinis aliquid novare. Respondit se Expro magistratum Jn artibus, et nullo modo juribus, privilegiis et vibus Venerandi ordinis præjudicium fierent. Tunc a Mtis. Lebat et Gardin dumensil observatum fuit, se illum dictum Magum Viel in aliquibus expertus fuisse confirmatum. Audito æquissimo Censore, Re in deliberationem mutâ. Censuit Venerandus ordo Declarationi mag.i Viel esse habendum et retinendum, et illi a me præcipiendum ut adeat sine vigilantissimum provisorem et Mtis. Lebat et Gardin dumensil illis satisfaceret, Et sic a me Expro curatore consultum est ad exemplo' Magistro Viel revocato a me pronuntiatum Sine morâ de novo suam lyga venerandum ordinem reverentiam exprimens, denuo — declaravit se nullius juribus privilegiis et vibus attentare voluisse, at Juxta illius mandatum Provisorem esse Mtis. Lowel, Lebat et Gardin dumensil.

Delattill Y. Expro curator

9.bris

Die nonâ ejusdem mensis Idem magister viel ad me Ytenerii panitentiæ motus accessit, suam lyga Venerandum ordinem, obedientiæ et reverentiæ novum mihi testimonium exhibens.

11 xbris

Die undecimâ hujus mensis horâ sequidecimâ habita sunt Venerandi ordinis in aulâ sancti Ivoniana Comitia a me Juxta votum ampl.i Rectoris per schedulas convocata. Quas accedens a Comitia accepram a Magro. le Bel per primum apparitorum, ambæ partes memorialis libelli. Inservicndi confirmandæ Universitatis sententiæ circa correctrices Universitatum cum Collegiis provincialium Civitatum, Audito æquissimo Censore Recitatæ fuerunt, primaque magum Lowel illius auctoritatem, quæ cum gravaminibus actionibus illi redditis laudata fuit et probata. altera vero pars a Magistro Le Bel redacta grata non fuit et Censuit Venerandus ordo Rogandum esse amplissimum Rectorem per Expro curatorem ut ille magistrum Le Bel judicet ad retractandam eam partem, a principio supervacaneum est, et minus proprio Universitatis consentiens abstinendo quod pro maximâ parte quoad in precia parte a Mro. Lowel elaboratum fuerat. Et sic a me expro curatore Consultum est. Delattill Y. Expro curator.

Solutis horâ primâ Comitiis Secretarius Venerandi ordinis amplissimo Rectori — retuli; ille que tradidi utramque memorialis dicti Libelli partem.

Die decembris decimâ quartâ horâ octavâ post vesperas fuerunt congregati Egregius collegio
Cum ampl.o Rectore quatuor procuratores ornatissimi descendentes ad Matheurinenses —
ad supplicationes per mandatum amplissimi rectoris indictas. 1.o in Angulo audito Matheurinensium
audito Reverendo Syndico supplicibus pro lectoris nominationis sua postulata concessa sunt —
2.o Librarius unus. Iuramentum prestitit in manibus amplissimi Rectoris, Quem Universitatis
deputatis.
3.o pro clericis ad idem Rectoratus munus adhuc vacantibus. Transierunt de more 1.o a dextris
Iuris pontificii Decanus, et Doctores. 2.o post illorum novissimum Reverendissimi facultatis Decretorum
et Doctores. 3.o a sinistris Decanus Iuvenum et antecessores. 4.o procuratores ornatissimi. —
in sedis rectoralis quae prope Ianuam ecclesiae existit, anteriori scamno sedi adhaerentes. —
habendi fuit oratio ab amplo Rectore, de pace et bonis artibus, et de gratiis pro illa dei agendis. —
quod huic tempori congruum fuit. Eadem ordine sederunt versus in ecclesia Matheurinensium
Et quia post solitam precationis appellationem progressa est Universitas ad altare dei —
Sacrum sub Invocatione Beatae virginis Annunciatae In Collegio Sanctorum. Solemnis
Missa celebrata fuit per Reverendissimum provisorem Magn.um Nicolaum Lorenzi: post celebratum
et patenas oculos recessarunt Decani et Doctores Iuvenum et celeberrima facultatis Sacrae Theologiae
habendi fuit oratio per Magnum fratrem Dionysium Theologum e societate Recurrit. —
per redeuntes ad Matheurinenses amplissimum Rectorem Reducentem in Collegium Egregium
Comitatus fuere ornatissimi procuratores. 1.o postulato, petitoque et concluso comitatu sicuti de secta
mensis octobris D

Die decimâ sextâ mensis decembris horâ septimâ in sacello Collegii Iustiniani Celebrata
fuit a Magistro Le Blat huius Collegii primario Missa fundata a Magro Ioanne de Rouen.
Cum precibus subscriptis pro illius requie. Supplex Magr Franciscus Le Mercier Licentiatus in
Quisque fuere Nominatus fuit quadruumviri pro eligendo vel provogando amplo Rectore et
Solvimus in manibus meis praestito sacramento, Ego Ita me Deus Expurgatorem Conclusum est. +
D'Harnel Expurgatorem

Eadem die hora decimâ apud Matheurinenses; Supplicata facultatis artium Comitiis
pro Rectore amplissimi Rectoris oratione. 1.o octo supplices postulaverunt Examinatores nominatim
Dni Immunitatis ab onere scribendi; 2.o audito mro Syndico, dimissa fuerunt ab ampl.o.
Rectore nativis Servis deliberaturus, de supplicibus, de confirmatione quatuorvirorum, et decretis
habendis quae gratiosa in hac Universitate magistratu.
Venerandus ordo audito acquisitis Censoris 1.o quadruumvirum confirmatio magni gratiosum
Le Mercier. 2.o grata et rata habuit quae in hac Universitate magistratu gessit amplissimus
Rector et quo nomine Ill. decretis Litteris Commendatitiis per honorificentissimis. —
3.o Supplicibus omnibus Indulsit ea lege ut qui non adiverint Acquisitum Censorem, priusquam
Iuniorum. Ita est a me Conclusum est + D'Harnel Expurgatorem.

Relatis Nationum Conclusionibus, Inter quas facultissima postulavit 1.o ut qui Immunitatem
ab onere scribendi obtinuerunt, fruerentur Codice alicui manu scripto, et professoris
terminio nuncupandi habendi et scribendi; 2.o ut Supplices Clerici in Comitiis
facultatis artium Vitae et Salari fruerentur; post Iuramentum in manibus
amplissimi Rectoris a quadruumviris prostitum; quadruumviri Iuniorum progressi sunt
in Collegium Matheurinensium. Sed transeuntes quadruumviri in Nationem, quae —
tanquam Conclavi Universitas Cenitur; Nicolaus nova Facies rectoris Magn.
Guidonis Antonii Fournerae provogaverunt, et Iuniorum redeuntes ad Comitia, alicis —
provocatio Rectoris
pronunciato Magro Dionysio Bonvandi ordinis quadruumvirio, qui Elegans; protestatus
et Arvi oratione provocationem illam Renuntavit; Nativi Venerandae
ad confirmationem Comitia decisis, provocationem vetabat quoque Magr Franciscus Le
Mercier et audito acquisitis Censore illa a venerando ordine Confirmata est.
quod Ita a me Conclusum est. Expletis vetatis illam in Comitiis generalibus
Concluxit amplissimus Rector, et praetores duos dictos antecessores ad sedem
ordine postulatos absolutos Iuniorum decretos. D'Harnel Expurgatorem

Senatusconsulta Ex conclusione diei 14æ augusti
Descripta.

Du six aout 1762

Louis, par la grace de dieu Roy de france et de Navarre, Au premier
huissier de notre Cour de parlement, ou autre notre huissier ou sergent, sur ce requis.
Scavoir faisons que Vu par notre d. Cour toutes les chambres assemblées, l'arrest
du 17 avril 1762 qui ordonne que les prestres et escoliers soi disans de la societé de Jesus
seront tenus de remettre dans trois jours au greffe de notre d. Cour un Exemplaire imprimé
des Constitutions de lad. societé notamment de l'Edition faite de celles a prague en 1757.
La signification faite a la requeste de notre procureur gnal le d. jour 17 avril du
d. arrest aux superieurs des maisons du noviciat du College et maison professe des
soi disans Jesuites de notre ville de Paris; Certificat de S. Jean greffier civil des depôts
de notre d. Cour du 18 d. mois d'avril que deux volumes intitulés Institutum
Societatis Jesu prague anno 1757. ont été deposés par le Pr. antoine de Montigny
de la compagnie dite de Jesus procureur gnal de la province de france; Arresté de
notre d. Cour du 30 mai 1761 portant que par quatre commissaires d'icelle comparaison
seroit faite et procés verbal de collation dressé d'un Exemplaire en deux volumes in folio
representé a la Cour intitulé Institutum Societatis Jesu prague anno 1757.
sur l'exemplaire cy dessus representé par led. greffier des depôts; procés verbal dressé
en la chambre du conseil de la Tournelle led. jour 30 may de Relevée en Execution du
d. arresté de notre d. Cour du meme jour de la collation et Examen desd. Exemplaires sur celui
precedemment remis au greffe de lad. Cour:
Comptes rendus en notre d. Cour les 17 avril. 3, 4, 6, 7 et 8 Juillet 1761 concernant
la doctrine et la morale et enseignement de ceux qui se disent de la societé de Jesus;
Avis du Clergé assemblé a Poissi le 15 Septembre 1561 homologué en notre d. Cour le
13 fevrier suivant par lequel lad Societé et Compagnie auroit été receue par forme de societé
et College et non de Religion a la charge entre autres choses, qu'ils seront tenus prendre
autre titre que de societé de Jesus, qu'ils n'entreprendront et ne feront rien au spirituel,
ne au temporel aucune chose au prejudice des Evesques, Chapitres, Curés, paroisses
et universités, ne des autres religions, Ains seront tenus de se conformer a la disposition
du droit commun, Renonçant au préalable et par exprés a tous privileges portés dans
leurs bulles aux choses susd. contraires, Autrement et a faute de ce faire, ou que
pour L'avenir ils en Obtiennent d'autres, Les presentes demeureront Nulles et de
Nul effet et vertu
Arrest de notre d. Cour du 29 Decembre 1594 portant bannissement des soi disans Jesuites
hors de notre Royaume
Expedition deposée au greffe de notre dite Cour d'un Edit d'Henri IV de Janvier 1595. (a)

(a) Henri par la gr. de dieu Roi de france et de Navarre a tous ceux qui ces presentes lettres
verront [illegible]. Tous les moiens et [illegible] desquels se sont servis Ceux qui de si longue main
ont aspiré a l'usurpation de cet Etat et qui maintenant ne cherchent que la perte et dissipation d'iceluy
ne pouvant parvenir plus avant, il s'est apertement reconnu et par commune clameur et pendant tout le
temps des presens troubles, Les Ministeres de ceux qui se disent de la Societé de Jesus ou la Congregation du
nom de Jesus auroit eté le mouvement, fomentation et appui de beaucoup de sinistres pratiques
Rebellions, menées, Entreprises et Execution d'icelles qui se sont dressées pour la personne du deffunt Roi
dernier decedé notre très honoré seigneur et frere, la conspiration & l'establissement de la notre, lesquels
pratiques menées desseins et entreprises se sont trouvées d'autant plus pernicieuses, que le principal
but d'icelles a eté d'induire et persuader a nos sujets secretement et publiquement sous pretexte de pieté
La Liberté de pouvoir attenter a la vie de leurs Rois ce qui s'est manifestement [illegible]
en la tres inhumaine et tres detestable resolution de nous tuer prise en l'année derniere par pierre
Barriere confirmée et autorisée par la seule seduction et instigation du principal du College
de Clermont de Cette ville faisant profession de lad. Societé et Congregation, Et Recemment par
L'attentat qu'un jeune garçon agé de dixhuit a dixneuf ans Nommé Jean Chastel enfant de

Conforme en sa disposition aux lettres patentes du mois de Janvier, contenant l'arrêt de Verification de
dicte cour de parlement, séant à Rouen ce dit jour 25 Janvier et 16 février de lad. année 1595.
Lettres originales du Roy Henri quatre, signé Henri et plus bas Brulart, portant commission à Monsr
de Thou, pour aller en notre Conseil Etroit lettre du 15 février 1599 avec lui ordre de la Reine
pour l'avoir avec lui, et pour attester sa personne, et qui avoit été pris et arrêté —
suivant qu'il est porté en lad. lettre dans laquelle on lit entre autres, S'il vous plaît que je vous dise quel me
déplaît que l'on nomme des Jésuites, je vous dirai encore mes lois, en cela sans vouloir toutes vos
fois, vous devoir doubler le passé pour les Regnes de la Secrétaire ; mais il sera mieux de vous
pour en Regret :

Lettres patentes en forme d'Edit données par le Roy Henri IV. au mois de Septembre 1603 pour, mais par une
autre privilège par le pape pour le rétablissement dud. Société dans les Royaumes, Terres et
Seigneuries dudit Seigneur, et conditions y énoncées ;

Dudites lettres, diverses Charges et conditions y énoncées ;

Lettre originale du Cardinal Aquaviva Général dud. Société Rebu. signé datée du 25 octobre 1603.
adressé au Roy Henri IV. sur quelques difficultés dont il lui avoit mandé au long par Lambert député
de Sa Majesté, pour obtenir en laquelle il prouve la pleine que les Jésuites ont droit,
Supplie le Roy de prendre en juste considération, exposé par Lambert député et par lui de sa part,
de tout en vrai, son service, toute une société, qui attend tout de la main des Ministres, ou
de la Justice, de la raison, mais de la main seule de Sa Majesté, Une grace complette ;

Mémoire de mes une Ecriture que la lettre dud. Aquaviva Général pour les Jésuites adressé au
Cardinal d'Ossat, lors Ambassadeur de France à Rome touchant de l'Edit donné pour le rétablissement
de la ville a fait sur notre propre personne, Lequel Edit nous a été depuis quelques mois et fait les Jésuites de leur Ecole
au collège dud. Clermont a donné à nouveau établissement. que de cette seule Ecole étoient provenus les plus grands troubles
ruines et malheurs de notre dite ville et Comté soit Requis vérifié par Jugements Arrêts et Procès criminels
faits à la requête et poursuite de notre Pr. général en notre cour de parlement, et par les Juges ordinaires Temporels
dud. Castel et Complaignants dudit aux Jésuites pour notre Médecin de la Société ; comme aussi depuis Castel
ordonné Barrard père et mère dud. Jean Castel, par lequel jugement dud. Parlement, a été condamné Castel participants
de ce dit crime à être tiré et tenaillé, mettre que pour les faits qui lui sont depuis arrêtés et mêmes de Jean Guignard
lui dit crime et être tiré parricide, mettre que pour les faits qui lui sont depuis arrêtés et mêmes de Jean Guignard
un des régents dud. Collège, et de la même Société ou Académie, qui ne aucune d'icelles que dessus mis ;
néanmoins n'ont pas mis aux sujets dudit Seigneur roi ; pour raison
de quoi lad. Guignard a été publiquement exécuté et reconnu et condamné à mort dud. Seigneur roi ; pour raison
la dite cause et le jour en notre Royaume de ceux que par ci-devant bannis et abominables ministres, en poursuite et
poursuivre la ruine avec les nôtres, depuis avoir ministres, et avec leurs des parties de notre sang
officiers de notre Couronne et plusieurs, sujets notre et notables personnes de notre Conseil Déclaré, sur le fait
dud. attentat et des causes circonstances et dépendances dudit. Suivant l'arrêt de notre dite Cour
NOUS avons déclaré et ordonné et par les présentes disons déclarons et ordonnons Voulons et nous plaît
que les prêtres et frères dudit Ordre de la Compagnie de Jésus autres, soi disant dud. Société, se disant Religieux, la-
quelle soit en notre Royaume quelle soit, Comme Corrupteurs de la Jeunesse, perturbateurs du repos
public, et aux lois de notre Royaume et Couronne de France, En vuidant dans trois jours après que le présent arrêt
leur en aura été fait Exploit Jours après de notre Royaume, Exploit dans par ci-devant par nos Terres et Seigneuries
puis jamais, immédiatement et Comptables des prises de leurs Revenus saisis, Les Jugements des présents Juges par nos dites
tous meubles quelconques quelle soient en notre Royaume, Lesquels nous avons dès lors employés à Acquets
partables selon que par les Donations faites et ci-devant faites et déclarations que nous en ordonnerons ci après,
faisons en outre très expresses Inhibitions et défenses à tous nos sujets de quelque état qualités et condition quelle soient
d'envoyer des Ecoliers aux Collèges dudit Société, sous peine de Rebellion et désobéissance à notre
peine de crime de lèse majesté. Si donnons en Mandement aux gens tenant notre Cour
du parlement à Rouen que ces présentes ils aient à vérifier, faire lire publier et enregistrer par tous les Bailliages
Sénéchaussées et Juridictions de leurs ressorts et de toutes peines Contraires, garder entretenir et observer pleinement
et paisiblement en chacun des cas de notre dite Requête, Cessants et faisants Cesser tous troubles et empêchements
au contraire. Car tel est notre plaisir, En témoin de quoi nous avons fait mettre notre Scel. à ces dites
présentes. Donné à Paris le septième jour de Janvier de l'an de grâce mil cinq cent quatre vingt dix huit
de notre Regne le sixième. Signé Henri et sur le repli par le Roy Potier et scellé en double Queue
queue du grand Sceau de Sa Majesté en cire jaune &c.

de ladite Société, led. memoire contenant demande de lad. société ce que l'Edit soit reformé en differens articles, a ce que le libre exercice des fonctions et l'usage des privileges leurs soient conservés, a ce que les permissions a obtenir des Evesques soient bornés a l'examen et approbation requis par le Concile de Trente, a ce que le restablissement ne soit pas restraint au ressort de deux ou trois parlemens; a ce que le serment de fidelité ne soit pas exigé; faute desquelles conditions la Société en la faveur dont est Edit est concu declare quil lui est a charge; aimera mieux que la grace soit suspendue; que les choses soient laissées dans l'état ou elles sont, et le restablissement differé jusqu'a ce que le tems et l'experience aient fait connoitre au Roy, quil peut accorder a cet ordre Religieux comme a tout autre une confiance qui fasse esperer une grace plus complette;

Enregistrement des d. Lettres patentes du mois de Septembre 1603. par arrest de nostre d. Cour du 2 Janvier 1604 apres remontrances faites au Roi, et apres que M.e Hurault de Maisse envoyé par le Roi pour presser l'enregistrement a informé la Cour de la part des circonstances de la negotiation faite avec le pape a cet egard, du refus subsistant de la part du general de lad. Société d'accepter les conditions portées aux dites lettres patentes, desquelles neanmoins le pape l'a fait demander la publication, et apres quil a exposé par led. Hurault de Maisse (b) que la Cour par sa prudence devoit considerer, que en l'état ou etoient les affaires du Royaume, cette difficulté et resistance quelle faisoit donnoit non seulement occasion aux mauvais esprits d'en faire mal leur profit, comme l'on ne parloit que trop, mais c'etoit pour augmenter et accroitre les divisions qui etoient dans le Royaume et par le moien la Cour f[aisoit] retomber sur le Roy l'envie qui pouvoit provenir de cette affaire; ce que les officiers et sujets devoient plutost parer que rejetter sur leur maitre, et partant devoient obeir a sa volonté

(b) Le Vendredi 2 Janvier 1604 M.e André Hurault de Maisse Cons.r d'Etat ayant eu séance, et voix deliberative en la Cour venu de la part du Roi, les grand chambre, Tournelle et de l'Edit assemblées, a dit que le Roi lui avoit commandé de retourner en lad. Cour pour lui dire que sa volonté, quil avoit plusieurs fois declarée, etoit quelle eut a passer outre a verifier son Edit pour les Jesuites selon sa forme et teneur, sans plus user de longueurs, retardation, modification ne restriction. Il n'etoit besoin representer les raisons qui s'etoient presentées sur l'Edit et qui avoient eté traittées par les remontrances que la Cour avoit dignement faites et par les reponses a icelles faites par la bouche du Roi; quil ne restoit plus que d'y apporter la derniere main pour la verification dont ayant receu commandement de la bouche dud. Seigneur Roi, n'avoit qu'a lui obeir; et encore quil eut ici assez parlé de l'affaire, neanmoins il y avoit une particularité qui pouvoit encore servir a cette resolution, qui etoit quil y avoit quatre ou cinq ans que le Pape avoit fait solliciter le Roi a retablir les Jesuites, comme il etoit apparent, l'arrest de la Cour; que S. M. avoit gagné le tems le plus quelle avoit pu, mais enfin ne se pouvant excuser de lui rendre reponse, quil y a deux ans ou environ que S. M. avoit fait dresser des articles et proposé d'en convenir en l'Edit, que led. Seigneur fit bailler au Pape par son ambassadeur, pensant avoir beaucoup gagné d'eviter un restablissement general que le Pape demandoit en accordant lesd. articles par lesquels ceux de ce parlement etoient reduits a ce qui est porté par l'Edit, et pour les autres parlemens ou l'arrest avoit eté executé, reduits a des residences; que le Pape avoit retenu les articles environ deux ans sans y faire aucune reponse, dont le Roi avoit eté aucunement en peine, jusqu'a ce que le pape eut ecrit a S. M. quil les trouvoit bons, que les Jesuites se devoient contenter de la grace quil leur faisoit, et que la longueur procedoit de ce que le General des Jesuites ne s'en contentoit pas et ne les vouloit approuver, disant quils etoient contre leurs statuts; et n'estoit point encore les articles dont le General ecrivit au Roi lettres qui pourroient estre representées, et enfin avoit fait prier le Roi par ses Nonces approuver par lui. Mais le pape les aiant trouvés bons, enfin avoit fait prier le Roi par les ambassadeurs de S. M. de les amender en reformant l'article, quils feroient le serment de fidelité au Roi pardevant les juges ordinaires, et fut ainsi ostée de cette l'article qui est en l'Edit quils feroient le serment pardevant les juges ordinaires, tellement que les choses n'etoient plus en leur entier, et avoient passé comme par un traitté entre le Pape et le Roy qui vouloit l'observer de tout. La Cour ne devoit trouver estrange, si le Roi se plaignoit des longueurs quelle y apportoit, apres avoir oy les remontrances quil avoit receues de bonne part et les reponses sur icelles, et declaré sa volonté; il vouloit estre obei et qu'en ce faisant ne s'en peut dire que le parlement y apportat de l'introduction, autrement il seroit contraint venir a des remedes extraordinaires, dont la Cour auroit beaucoup de regret et deplaisir; et par sa prudence devoit considerer qu'en l'etat ou etoient les affaires du Royaume cette difficulté et resistance quelle faisoit donnoit non seulement occasion aux mauvais Esprits d'en faire mal leur profit, comme l'on n'en parloit que trop; mais c'etoit pour accroitre et augmenter la division qui etoit dans le Royaume, et par ce moien la Cour feroit retomber sur le Roi l'envie qui pourroit provenir de cette affaire. Ce que les officiers et sujets devoient plutost parer, que rejetter sur leur maitre et partant devoient obeir a sa volonté.

Arrêt rendu en notred. Cour le 6 aoust 1761. par lequel entr'autres dispositions notred. Cour auroit vu
les vues que les dits soi disans prétendus prétendus Jésuites appellans comme d'abus de la bulle Communis par leur
Régime donnée le 4 des Calendes d'octobre 1742 pour faire publier et fabriquer icelle et autres Bulles, Brefs, Lettres apostoliques Constitutions les publier et leur avis de la Société de Jésus,
Constitutions Billette, Déclarations sur lesd. Constitutions, formules de Vœux, Décrets des généraux ou des Congrégations
générales de lad. Société et autres autres réglemens par actes semblables;

Autre arrêt de notred. Cour 6 août 1761. par lequel notred. Cour entr'autres dispositions auroit ordonné l'apport
ouvrages différens de lad. Société au nombre de cinq. actes Lettres et Statuts par Lesquels sont établis la haute
Justice, Commune Seigneuriale, Détermination des trois principes de la Morale Chrétienne, ses régimes une Doctrine
meurtrière et abominable non seulement contre la sureté de la vie des Citoyens, mais même contre les
Représentans sacrés des Souverains dans Leurs Etats et avis sur nouveaux réglemens autres procédures arrêts
de notred. Cour Concernant autres auteurs de lad. Société Notamment les arrêts des 4 juin 1610 et 26 novembre
1610. 25 juin 1614. 13 mars 1626. et 29 mars 1713. par les quels auroient été prononcés différens chefs des
Livres de Mariana, de Bellarmin, de Suarez, de Lessius et de Tanner, Espagnols Statuer
définitivement sur Corps requisitoire de lesd. Livres et de Recueil fait en notred. Cour de 4 propositions sur la
Sujet de Lesquelles contraires et non Fondées de lad. Doctrine dans lesd. Livres de lad. Société de Soi disans
Jésuites, Arrêt que de l'Ministère de toutes Déclarations, Réquisitoires et Réquisitoires faites en Exécution
et Exécution des Ordonnances lesd. Procureurs, et Jésuites, et autres de lad. Société auroient fait la délibération
et Lecture Commune d'abus, sauf à disposition, et y faire, par lequel arrêt il auroit été ordonné
Provisoirement aux dits soi disans Jésuites de tenir des écoles et Colléges dans le ressort de la Cour,
et de tous Sujets du Roi, d'y enseigner, gouverner aucun, de prêcher, les missions et Congrégations de Cette
de lad. Société, de s'engager et s'affilier à elle, et autres dispositions y contenues, sous les peines y portées;

Notre Déclaration du 2 août 1761. Registrée en notred. Cour toutes les Chambres assemblées lesd. Jour 6 août 1761.
avec charges, clauses et modifications portées en Arrêt d'enregistrement

Arrêté de notred. Cour du 31 août 1761. par lequel entr'autres choses est ordonné le dépôt au greffe de
notred. Cour des passages entiers des auteurs de lad. Société mentionnés en l'arrêt du 6 août précédent
et dans autres auteurs de lad. Société, lesd. passages contenans une Doctrine détestable, et contraire à la
Souveraineté, et à l'Indépendance de leur Couronne, et la sureté publique et affecte de la personne sacrée
des Rois pour être les d. passages portés au Roi par le premier président.

Arrêt du 3 7bre 1761. par lequel il auroit été ordonné que le livre intitulé Historiæ sacræ et profanæ
Epitome Compositæ par Horace Turselin de la Société des soi disans Jésuites, livre Latin et Moderne par
Lecteur de la Langue Jésuite, comme tendant par tout au Corrupteur, et par l'exposition fraudeuse des faits
dont auteurs sont obligés à rapporter aux Jeunes Etudiants pour l'instruction duquel lesd. livre a été Composé
des principes dangereux contre la nature et les droits de la puissance royale, sur l'Indépendance publique et
absolue d'icelle au temporel, et autres principes qui sont sur la terre, et la sureté Inviolable de
la personne sacrée des Souverains, et auroit aussi été ordonné entr'autres choses que pour être vérifié
et Collationné tous les dits livres Composés et publiés par lesd. soi disans Jésuites et Fondateurs par
notred. Cour, que sur leurs autres livres mentionnés au compte rendu en notred. Cour toutes les Chambres
assemblées le 4 Juillet dernier. Les extraits des assertions dangereuses et propositions calomnieuses, que lesd.
soi disans Jésuites ont dans tous les temps, et professent encore soutenues, enseignés, et publiés dans leurs livres
avec l'approbation de leurs Supérieurs et généraux, il seroit nommé des Commissaires de notred. Cour
qui s'assembleroient le mardi 14 7bre suivant;

Mémoires et Avis des Baillages, Sénéchaussées, Corps de Villes et Universités du Ressort de notred.
Cour, sur la nécessité et avantages de bannir et autres qualifiés soi disans Jésuites l'Education de la Jeunesse;

Arrêts des 17, 19, 20, 26, 27 février, 2, 6, 9, 13, 20, 23 et 27 mars 1762 et autres Cours pour la sortie des
Colléges dans les villes de Laon, Mauriac, Auxillac, Chalons sur Marne, Bourges, Nevers, Angoulême,
Chaumont en Baillage, Auxerre, Langres, Pont-à-Mousson, Amiens, Blois, Orléans, Tours, St Flour,
Sens, Clermont-Ferrand, Riom, Lyon, La Flèche, Bar le Duc, Macon, la Rochelle, Chartres, Poitiers,
Compiègne, Rouanne, Moulins, Eu, Arras, Perdin, St Omer, Besançon et Aire par autres que
par les d. soi disans Jésuites;

Extrait des assertions dangereuses et pernicieuses en tout genre que les soi-disans Jésuites ont enseignées dans toutes les parties de l'univers et particulièrement dans leurs thèses publiques et dans leurs livres approuvés et autorisés par leurs Supérieurs généraux, vérifiées et collationnées par les Commissaires de sa Majesté, pour en faciliter l'exécution de l'arrêt du 3 septembre dernier, sur les thèses, theses, cahiers, compositions, dictées et publiées par les dits soi-disans Jésuites, et autres titres authentiques depuis le rétablissement de leur Société en vertu de l'arrêt des 3 septembre 1761. 4, 17. 18, 26 janvier, et 9 mars 1762. Desquels extraits il résultera,

I. Unité de sentimens et de doctrine.

1°. L'Unité de sentimens et de Doctrine des soi-disans Jésuites établie dans le livre intitulé Imago primi Seculi, ouvrage de tous ces Religieux qui composent la province de Flandre, et par eux mis en lumière en l'année 1640, que dans les remontrances des soi-disans Jésuites au Roi de France en 1726, dans les ouvrages de Daniel en 1724, de Gretzer en 1738 et dans les dissertations du dit Société imprimées à Prague en 1747:

II. probabilisme

2°. Le probabilisme enseigné par Henriquez en 1600, par Tolet en 1601 et 1630, par Sales en 1607, par Suarez en 1608, par du Valence en 1609, par Sanchez en 1613, par Comitolo en 1619, par Reginald en 1620, par Vasquez en 1620, par Lugander en 1625, par Laymann en 1629, par Castropalao en 1631, par Filliucius en 1633, par Basile de Leon 1637, par Amicus en 1640, par Cussini en 1644, par Martinon en 1646, par Escobar en 1652, par de Lessius en 1628 et 1646, par poignant en 1636 et 1654, par Tambourini en 1659, par Jean de Lugo en 1660, par Sirmond en 1664, par Guimenius (Moia) en 1664, par Tevillus en 1669, par Fabri en 1670, par de Rhodes en 1671, par Blanc en 1679, par Gobat en 1700, par Cabassut en 1702, par Perrin en 1710, par Candidus en 1711, par les soi-disans Jésuites de Rheims en 1718, par Marin en 1720, par Sabonpine en 1722, par Charlet en 1722, par Daniel en 1724, par Tabona en 1736, par Arsdekin en 1744, par Decamps en 1749, par Vogeli en 1750, par Zaelberni en 1753, par Gagne en 1753, par Gravina en 1752 et 1754, par Brella en 1753 et 1755, par Caspani en 1753 et 1755, par Zaelberni en 1755, par Stoz en 1756, par Gherzi en 1756, par Zaelberni en 1757, par Ruzembaum et Lazzeri en 1757, par Mazzka en 1757, par Reutor en 1758, par Fraschala en 1759, tous membres de la dite Société;

péché philosophique. Ignorance invincible. Conscience erronée.

3°. L'enseignement du système du péché philosophique, de l'ignorance invincible du droit naturel et divin et de la Conscience erronée, servant d'excuse à tous genres de crimes Constamment soutenu depuis 1607 jusques et inclusivement 1761. Savoir par Sales en 1607, par Sanchez en 1613, par Reginald en 1620, par Laymann en 1627, par Filliucius en 1633, par Jean de Lugo en 1633, par Diana Celle en 1641, par Cussini en 1644, par Escobar en 1646, par Tambourini en 1659, par Rhodes en 1671, par Pomey en 1683, par Blanc en 1678 et 1679, par de Vervin en 1684, par Bonnet en 1704, par Perrin en 1710, par Candidi en 1711, par Georgelin en 1717, par les soi-disans Jésuites de Rheims en 1718, par Municipal en 1719, par les soi-disans Jésuites de Besançon en 1721, par Marin en 1720, par Simonin en 1721, par Charlet en 1722, par Sabonpine en 1722, par Lemormant en 1724, par les soi-disans Jésuites de Lyon en 1726 et 1729, par Busseron en 1732, par Tabona en 1736, par les soi-disans Jésuites de Paris en 1737, par Mongenan en 1741, par Arsdekin en 1744, par Pasquier en 1750, par Mazzka en 1758, par Stoz en 1756, par autre ouvrage dud. Mazzka en 1757, par Ruzembaum et Lazzeri en 1757, par Fraschala en 1759, par les soi-disans Jésuites de Bourges en 1760, par les soi-disans Jésuites de Caen en 1761.:

IV. Simonie et Confidence

4°. La Morale pratique de la Simonie et Confidence enseignée depuis 1590 jusques et inclusivement 1759 savoir par Sa en 1590, par Tolet en 1601, par de Valence en 1609, par Reginald en 1620 par Filliucius en 1633, par Lessius en 1634, et 1644, par poignant en 1636, et 1644 par Escobar en 1663, par Sabri en 1670, par Tabona en 1736, par Arsdekin en 1744, par Laymann en 1748, par Ruzembaum et Lazzeri en 1757, par Fraschala en 1759.

V. Blasphème

5°. La Morale pratique du Blasphème enseignée pendant le cours de sept siècles et de plusieurs personnes savoir par Amicus en 1640, par Diana en 1643, par Grandi en 1711, par Vogeli en 1750, par Stoz en 1756.

VII. Sacrilege

7°. La Morale concernant le Sacrilege enseignée par Francisco de Lugo en 1652, par Gobat en 1700 et 1701.

VIII. Magie et Maléfice

9°. La morale concernant la Magie et le Maléfice enseignée depuis 1663 jusques et compris 1759 savoir par Escobar en 1663. par Taberna en 1736. par Berdekin en 1744, par Laimann en 1748, par Trachala en 1759:

IX. Astrologie

8°. La Morale concernant l'Astrologie enseignée par ledit Arsdekin en 1744, par Busembaum et la Croix en 1757.

X. Irreligion

9.° L'Enseignement concernant l'Irreligion de Tous les Temps publié depuis 1607 Jusques et compris 1759, — Sauvoir par Salas en 1607, par Suarez en 1621, par Gordon en 1634, par Alagona en 1620 et 1634, par le Livre des soi disans jesuites de la province des Flandres, Intitulé Image primi Seculi Societatis Jesu en 1640 par Antoine Simond en 1645, par Caussin en 1624, par Adam en 1630, par Escobar en 1652, par de Lessius en 1633 et 1636, par Tambourin en 1659, par Guimenius (Moya) en 1664, par Estrix en 1672, par pomey en son petit Catechisme Theologique en 1675, par les nouveaux Eloges donnés audit Catechisme par Nacquart en 1754, par Plavel en 1660, par de Bruyn en 1687, par les Theses des soy disans Jesuites de Caen en 1693, par Gobat en 1701, par Cardenas en 1702, par Francolin en 1707, par Lasnedi en 1711, par les Theses des soy disans Jesuites de Caen en 1719, par Marin Confesseur de Louis philippe Infant d'Espagne, en 1720, par Cabrespine dans ses Cahiers dictés a Rhodez en 1722, par le Moine dans ses Cahiers dictés Auxerre en 1724, par Simonnet en 1726, par Berruyer en 1728, 1733, et années suivantes, par Bardier en 1741, par Outin en 1743, par Pichon en 1745, par autre ouvrage de Berruyer en 1753, en 1754, par Stoz en 1756, par Murika en 1746, par Ghezzi en 1756, par Busembaum et la croix en 1757, par autre ouvrage de Berruier en 1758, par Reuter en 1758, et par Trachala en 1759; —

X. Idolatrie

10°. L'Enseignement concernant l'Idolatrie et Superstition en General, et specialement l'enseignement et pratique de l'Idolatrie et superstition dans les missions Chinoises et Malabares depuis 1634, Jusques en 1745, Etably par les Livres de Vasquez en 1614, de Fagundez en 1640, par les Approbations des soi disans Peres Jesuites a Rome en 1766 et autres subsequentes, par leurs apologies publiés par le Clergé en 1697, par Tricalet d'Appel Perd. soi disans Jesuites en 1707, par Tournemine en 1710, Indépendamment des autres actes, pieces, Decrets, Arrets, Bulles et après Evenes Jusques et compris la bulle de 1745 —

XI. Impudicité.

11.° L'Enseignement concernant l'Impudicité publié par les P. soi disans Jesuites depuis 1590 Jusques et compris 1759 savoir par Sa en 1590, par Cornubie de la pierre en 1622, par Castro palao en 1631, par Gaspard Hurtado en 1633, par Gordon en 1634, par Dicastille en 1641, par Escobar en 1652 et 1663, par de Lessius en 1634, et 1636, par Tirin en 1668, par Gobat en 1700, par Charli dans ses Cahiers dictés a Rhodez en 1722, par Tabernus en 1736, par Sanchez en 1739, par Fagelli en 1760, par Busembaum et la Croix en 1757, par Trachala en 1759;

XII par Surprise, fraude, ou menaces.

12°. L'Enseignement concernant le Parjure, fraude, Sacrilege ou menaces depuis 1590 Jusques en 1761, savoir par Sa en 1590, par Tolet en 1601, par Sudmon jean en 1610, par Suarez en 1614, par Sanchez en 1614, par Reginald en 1620, par Lessius en 1628, par la maniere des Congregations et usage des Colleges des soi disans Jesuites en 1633, par Filliucius en 1633, par Gordon en 1634, par Castro palao en 1638, par Fagundez en 1640, par Dicastille en 1641, par Lemos de Lugo en 1652, par Escobar en 1652 et 1663, par Plavel en 1660, par Gobat en 1701, par Cardenas en 1702, par Lasnedi en 1719, par Marin en 1720, par Charli dans ses Cahiers dictés a Rhodez en 1722, par Tabernus en 1736, par Laymann en 1625 et 1748, par Fagelli en 1760, par Tambourin en 1659 et 1668, par Stoz en 1756, par Busembaum et la Croix en 1757, par Reuter en 1758, par Antoine en 1761;

XIII. prévarications des Juges.

13° L'enseignement en ce qui concerne les prévarications des Juges, par Fabri en 1670, par Tabernus en 1736, par Laymann Editions de 1625 et 1748, par Fagely en 1760, par Busembaum et la Croix en 1757;

XIV. Vols, compensations ouvert Recelement.

14°. L'Enseignement concernant les Vols, compensations occultes, Recelement. Commis depuis 1590 — Jusques et compris 1761. par Sa en 1590, par Tolet en 1601, par Reginald en 1620, par Granados en 1624, par Filliucius en 1633, par Escordon en 1634, par Alagona en 1620 et 1634, par Fagundez en 1640, par Dicastille en 1641, par Amicus en 1642, par les premiers gouverneurs de l'Ouvrage intitulé Regnum Albanense, par Lemos de Lugo en 1642, par Bauni en 1653, par Conginck en 1644 et 1645, par de Lessius en 1635 et 1636, par Escobar en 1663, par Moya sous le nom de Guimenius en 1664, par Cardenas en 1702, par Caussin en 1711, par Marin en 1720, par Charli en ses Cahiers dictés a Rhodez en 1722, par le Moine en ses Cahiers dictés Auxerre en 1724, par Murika Editions de 1602 et 1733, par Tabernus en 1736, par Laymann Editions de 1625 et 1748, par Fegeli en 1760, par Tambourin Editions de 1659 et 1668, par Stoz en 1756, par Busembaum et la Croix en 1757, par Reuter en 1758, par Trachala en 1759, par Antoine Editions de 1745 et 1761;

XV. Homicide

15°. L'Enseignement Concernant l'Homicide aussi commis depuis 1590 Jusques et compris 1761. Sauvoir par Sa en 1590, par Henriquez en 1600, par Rebel en 1604, par de Velasco en 1609, par Arur en 1612, par Reginald en 1620, par Tanner en 1627, par Lessius en 1628, par Filliucius en 1633, par Gaspard Hurtado en 1633, par

Bardet en 1637, par Sagundez en 1640, par Dicastillo en 1641, par Amicus en 1642, par Arriaga dans ses cahiers dictés a Paris en 1644, par Jean de Lugo en 1652, par Bauni en 1653, par Lunguez dans ses cahiers dictés a Amiens en 1654 et 1655, par de Lassay aussi dans ses cahiers dictés a Amiens en 1655 et 1656, par Escobar en 1663, par Moya sous le nom de Guimenius en 1669, par Fabri en 1670 par Pomey en son Casuiste en 1675, par Platel en 1679 et 1680, par de Bruyn en une These en 1683, par Cardenas en 1702, par Caspedy en 1711, par Maria en 1720, par Charles en ses Cahiers dictés a Rhodez en 1722, par Molina Editions de 1609 et 1733, par Taberna en 1736, par Laymann Editions de 1627 et 1748, par Segeby en 1750, par Tamburini Editions de 1659 et 1755, par Busembaum et la Croix en 1757, par Antonie Editions de 1745 et 1761;

XVI. Parricide et homicide.

16°. L'enseignement Generale les parricide et homicide par Dicastille en 1641, par Escobar en 1663, par Gobat en 1700, par Cornedi en 1719, par Sloz en 1756;

XVII. Suicide et homicide.

17°. L'enseignement en ceque concerne le suicide et homicide par Laymann Editions de 1627 et 1748, par Busembaum et La Croix en 1757;

XVIII. Le Crime de Majesté et Regicide

18°. L'Enseignement et pratique d'attentats, a l'Authorité et a la vie des Rois, par les membres de la dite Société, tant de ceux dont les ouvrages ont été Plaidés par les procureurs generaux de la Cour, qu'autres ecrivains et leurs apologistes, leurs noms ou autres pieces Juridiques, desquels la Tradition se continue depuis 1590 Jusques en l'an 1759, Scavoir par Sa en 1590, par Delrio en 1593, par Philopater ou Eudemon Jean en 1593, par Bridgwater en 1594, par Bellarmin en 1596, par Salmeron en 1602, par de Valence en 1603, par Tolet en 1603, par Varade, Guignar et Odopigenus, Suivant les remontrances de la Cour de Rodez en mée 1603, par autre ouvrage dud. Salmeron de 1604, par Mariana en 1605, par les Arrests Suscrits de Molte, du Crenoel, de parsons, de Walpole, de Baldewin, de Gerard, de Tumand du Crenoel, de Bal du Oldcorne, de Garnet ainsi qu'il resulte de procedé fait au dit Garnet en Janvier 1606, par Heisteus apologiste de Mariana en 1609, par autre ouvrage dud. Bekanus en 1610, par Eudemon Jean apologiste des Cupables de la Conjuration des poudres en 1610, par Keller en 1611; par Serrarius en 1611, par Sakey en 1611, par Vasquez en 1612, par Benoit Justinien en 1612, par Suarez en 1614, par Lessius en 1617, par Filiutius en 1617, par led. Tolet en un autre ouvrage imprimé en 1601, 1608, 1619, par Sanctarel en 1624, par Tanner en 1627, par Conrinck de la pureté en 1627, par led. Lessius en 1628, par Castropalao en 1631, par Gordon en 1634, par Aragona en 1620, et 1634, par Louvrage dud. Suidiuus Jesuites de la province des Flandres Particule Visage primi Saeculi Societatis Jesu en 1640, par Dicastillo en 1641, par Rivarde autre cahier dictés au College de Paris en 1644, par Bauni en 1653, par Jean de Lugo en 1646, par Pirotus en son apologie des Casuistes en 1657, par Escobar en son Societe de la Theologie morale imprimé quarante deux fois et Singulierement en 1656 et 1659, par Platel en 1679, par Comitolus en 1709, par Joucney en 1710, par Daorigni en 1720, par Bauruier en 1728, par Turschin en 1731, par Molina Editions de 1602 et 1733, par Taberna en 1736, par Gretser en 1736, par autre ouvrage dud. Gretzer en 1738, par la sante en 1741, par Laymann en 1748, par Illuska en 1746, par plus de Cinquante Editions de Busembaum dont la dernière Ensemble des annotations de la Croix son Commentateur en 1757, par les annotateurs, Editeurs et panegyristes dud. Busembaum, Scavoir par les Soydriens Jesuites Journalistes de Trevoux en leur Journal de mois daoust 1729, par Colonia en 1730, et Suivans led. Journalistes et led. Colonia par Collendell et par Montaucon en differens tems, par Zaccaria en 1749, par Segeli en 1750, par Desnelpons autre panegyriste dud. Busembaum et La Croix en 1748. Suivant la Sentence du presidial de Nancy du 4 aoust 1757, Enfin mis en pratique par Malagrida Suivant Arrest du parlement Seant a Rouen Le 2 aoust 1757, Enfin mis en pratique par Malagrida Marchoi et Alexandre Le portugal Suivant le Jugement du 12 Janvier 1759 rendu par la Sante de Lisbonne fidele Decimeur Legalisé et deposé au greffe de la Cour le 5 mars dernier;

approbations par les Docteurs de la Société

Approbation des dits Livres 1°. par trois theologiens de led. Societé a ce Commis et quatre autres diocese, nommément par Charaubert, Ejoman de la Croix, Reynaud, Gibalin, Dulcin, palaoicin, des S. Rigaud, Gauteron, Delachaire, Violet, Sirem, Delbras, Alby, Roy, Manens, Surtado, Alvarado, Albert Hungerus tous docteurs, Lecteurs, et Censeurs de ladite Societé 2°. en outre

provinciaux

par Tollenar, Mayr, Richeome, Jacquinot, Suffren, Gusman, Charles, Mendoça, de Vegas, Boniel, Summerecker, de Burgis, Godefroy, Ricard, Antoine, Pimentel, de Ibarra, Lessiana, Bompar, de Clerc, de Clair, Granon, Preumontan, de Lyres, Nicolas Dias, Tavarès, Dirkzes, Burchart, Truchses, Dirkink, Michel, Cretan, Baldus, Flamen, Charon, Lavaud, Zurk, Riemer, de Lirigendo, Vanschoone, La Quille, Bernard, Gorrez, Dozenne, Le Picard, Agrado, Indor, Scherin, Mickl, Tapanus, Galarca, Amand de Lescobos, Rosephius, Alvares, Pereira, Copper, Miller, Confalonier, Mascarenhas, Manare, Hojeda, Busée tous provinciaux et visiteurs de ladite Société. 3° tous les susnommés

Generaux

autorisés pour lesd. approbations par Aquaviva, Vitelleschi, Gonzalès, Michel, Oliva, Piccolomini, Caraffe, Tamburini, Retz et Noyell. tous generaux de ladite Société ainsi qu'il est mentionné dans lesd. Extraits, et conformément a ce qui est prescrit pour l'edition des autheurs de ladite Société, par les Constitutions de celle approuvées elles mesmes par la dixhuitieme Congregation generale de ladite Société tenue en 1756

Catalogues

4°. Les d. livres desd. soidisans Jesuites inserés a l'epoque de leurs Editions, et avec les plus grands eloges dans les differents Catalogues, que lad. Société a fait successivement imprimer de tous de ses ecrivains pour en celebrer la memoire, et autres desd. personnes (lesquels auroient eté suppliciés pour attentats a la personne des Souverains) placés esd. Catalogues dans le Chapitre et au rang des martyrs de la foy, scavoir dans le Catalogue qui a pour autheur pierre Ribadeneira theologien de lad. Société imprimé en 1613 avec approbation de ferdinand Lucerius vice provincial : dans celui qui a pour autheur Philippe Alegambe de lad. Société imprimé en 1643 avec approbation souscrite par Mutio Vitelleschi general, et dans le dernier desd. Catalogues, qui a pour autheur Natanael Sotuel de lad. Société imprimé en 1675 avec permission par Paul Oliva aussi general de lad. Société ;

Arrêt du 5 mars 1762 par lequel pour aucunes considerations mentionnées en iceluy, notred. Cour auroit ordonné que lesd. Extraits et assertions presentement Jointes, par lesd. soidisans Jesuites, et les traductions desd. Extraits seroient portés au Roy, imprimés et envoyés aux Archevesques et Evesques du Ressort et led. Seigneur Roi tres humblt. supplié de considerer ce qui resulte d'un Enseignement aussi pernicieux combiné avec ce que prescrivent les regles et constitutions desd. soidisans Jesuites sur le choix et l'uniformité des sentiments et opinions dans lad. Société ;

Arresté du 17 fevrier 1762 portant qu'il sera ecrit par nostre procureur genal. aux Universités et facultés de Theologie du Ressort et a cequ'elles aient a envoyer au greffe de notred. Cour, les Censures mesme les denonciations survenues es dites Universités et facultés contre la doctrine des dits soidisans Jesuites ;

Autre arresté du 3 mars 1762 portant qu'il sera nommé des commissaires a l'effet d'examiner lesd. Censures et denonciations ;

Denonciations, avis doctrinaux, Censures, ordonnances Episcopales, lettres pastorales, mandements, decrets des congregations et des papes, brefs lettres apostoliques, bulles, et autres suffrages et temoignages rendus tant contre lesd. autheurs denoncés auxd. extraits, et sur les points de morale qui y sont traittés, que contre tous autres de lad. Société, et sur autres points de morale, de dogme, et de discipline enseignés en lad. Société, notamment sur ce qui concerne, l'yvresse, les jeunes, le duel, la charité, la correction fraternelle, la messe, la communion, l'usure, le mensonge, l'office canonique, les impots, la peine, la penitence, les censures, les vœux, les peines du purgatoire, les plaisirs des sens, les quatre articles de l'assemblée du clergé de 1682, le rapport des actions a dieu, la calomnie, les donations frauduleuses, l'autorité des canons et des peres, la direction d'intention, le scandale, l'aumone, la puissance paternelle, la maniere d'entendre la messe, l'occasion prochaine du peché, la crainte des peines temporelles, la confession, l'absolution, le sacrement de l'ordre, l'examen des ordinands, l'impenitence des religieux, la crapule, la necessité de la foy, le second commandement, le contract Mohatra, l'adultere, l'observation des festes, le precepte d'ouir la messe, la frequente communion, le peché d'habitude, l'abstinence, les privileges des reguliers, l'execution des fondations, la recitation de l'office divin, l'honoraire des messes, les cas reservés, les abus du sacrement de penitence, l'usure spirituelle, la rebellion contre les loix des souverains, sur tous lesquels objets et autres, lesd. denonciations et censures auroient notté et condamné

autres points de morale, dogme, et discipline.

Censures et qualifications.

la morale et doctrine enseignée dans lad. Société, sous differentes qualifications et entre autres celles de comme temeraires, fausses, erronées, scandaleuses, remplies d'arrogance et d'orgueil, abusant de la signification propre des termes de l'ecriture, y substituant des termes allegoriques, procedant d'un zele inerte pour la foi, pernicieuse, conduisant a l'hypocrisie, cachant des pieges sous l'apparence d'un zele, reduisant par de mauvaises raisons les loix du Jeusne, detruisant le precepte evangelique sur l'aumone, eludant par de mauvaises raisons les loix des commandements de l'Eglise, propres a seduire les simples, et ouvrant a la licence et a la dissolution les regles de l'Eglise, favorisant l'impieté, et le sacrilege, tendant a decharger les maris le titre qui leur est donné de pere d'epoux, conduisant a l'heresie, et au schisme, conduisant a l'impenitence finale, proprès a leur donner du mepris et du degout pour le pain celeste des principaux devoirs du christianisme,

Ecclésiastique, sous prétexte de leur fournir les moyens de se relever, tombent, capable de les priver de la
rémission aux pécheurs, une vaine complaisance aux confesseurs, et de les absoudre les communions
indignes et sacrilèges, violant ainsi le premier et grand commandement, et devenant
l'esprit de la loi Evangelique, impies, blasphemateurs, favorisant la fausseté de la
religion Chrétienne, contrevenant Contraires aux préceptes de l'Evangile, des apôtres et hérétiques;
favorables au schisme des grecs, retenant en un dogme de la procession du S. Esprit, favorisant
l'Arianisme, le Socinianisme, le Sabellianisme, propres à former les
Erreurs Ariennes et Socinniennes, Empruntés de l'hérésie de Nestorius, Ensuivant ses
Nestoriennes et hérétiques, pires que le Nestorianisme, Etablissant les fondements d'autres dogmes
sur la fausseté, sur la vérité de la sainteté, et des sacrements, renouvellant les hérésies, et des sièges apostoliques
et favorisant les hérésies, des Sabelliens, contre couvertant des sixième siècle, et blasphémateurs contre
le S. Esprit; introduisant sous un autre nom et par artifice, dans divination d'hérésie hérétiques
la Simonie, offrant dans l'interprétation des Ecritures, des sens hérétiques, et affaiblissant son
sens des termes, et des sacrements les arguments qui le trouvent du premier Chapitre de S. Jean,
et de tous les textes de l'Evangile qui établissent la divinité de N. S., portant atteinte à l'ordre,
hiérarchique, Injurieux à la dignité épiscopale, Contrariant les ministres, l'autorité des papes et siège
retranchant l'autorité des Evêques, vicieusement les revenus de l'Eglise, des prélats, des simples fidèles
de Castori, de Sacerdoce, des Martyrologes et textes des pélagiens, ajoutant le blasphème et hérésie.

Calomnieux contre les Ecritures, injurieux aux SS. pères et aux Interprètes Catholiques
Ecritures déshonorant, injurieux aux apôtres et aux fidèles des premiers siècles, et Indécent
aux trois premiers, répétition des symboles des apôtres affaiblissant la satisfaction et les mérites de N. S.
et les privilèges de la nouveauté, Appuyant les impressions pélagiens, Injurieux à la providence
et à la religion des anciens justes, faisant injure à ses saints, saints quels qu'ils soient, et blasphémant
aux prophètes, de S. Jean Baptiste, Outrageux et blasphémateurs contre Jésus Christ, Injurieux
nom de Dieu, tournant en dérision les actes des SS. pères, Injurieux aux temps outrageux
Ennemis de N. S. emploient plusieurs ouvrages contre le dieu-homme et un créateur, et contre le nom de Christ
médiateur, fondateur et auteur de l'oubli de la foy et de l'Evangile, détruisant la définition de la foi donnée
par les apôtres, Suspects de vouloir les voyes de reconnoissance et prouvé par l'écriture Ste Contraires
à l'invocation les mystères de la Ste Trinité, abusant au détriment de la foi, Injurieux, partages des
aux Ecritures, aux SS. pères, aux Théologiens, à l'Eglise, Vénérable, à la raison, exact à esprit de
vérité parole de Dieu écrite, Interdisant à l'Eglise les voies de l'Ecriture propres et convaincre et
réduire les hérétiques et Visités dans tous les siècles, affaiblissant la tradition de l'Eglise, Injurieux
à toute l'Eglise, Schismatiques, abaissant et éteignant l'autorité de premier temple de l'ancienne
testament et de l'édition de la Vulgate, Ebranlant les fondements de toute la foy Chrétienne et
Emploient aux décisions des Impies, Contraires à la doctrine de l'Eglise, sur les deux sujets ci-mentionnés
de N. S., Diminuant les exemples de la religion Chrétienne, Destructeurs de la foy de la divinité de N. S.
Dégradant et renversant la Religion, Injurieux de l'histoire ancienne, Contredisant les symboles de la foy,
Condamnés opposés aux fondements des siècles et du quatrième siècle, proscrites par le sixième
Concile, attaquant les mystères de la rédemption .... régnoient sur les pertinences des SS. pères,
Ennemis des mystères de la Trinité et de l'Incarnation, Contraires à la foy de tous les siècles,
propres aux seuls Ennemis de la divinité de N. S., Interprétations Calomnies des Ecritures
destructrices de la règle de foi, traitant la cause de la foi Catholique, Tous partisans de la déesse
aux pieds de l'idole, attentatoires à la divinité de N. S. et des augustes gravités des saints et
du Messie, du pontife, à la vérité du péché originel, favorisant l'impiété des Deistes,
tendant à affaiblir et obscurcir les principales preuves de la vérité de la Religion Chrétienne,
et du dernier Jugement.

Etant à la nouvelle loi la perfection et aux nations venues en J.-C. leur fraternité, ouvrant

Universités et facultés

Tacitæ Effets qu'on n'a pu voir sans horreur. (a)

(a) Voyez sur la qualification dans les pièces ci après citées, contenues dans les Journaux de l'assemblée générale du Clergé de 1700, mémoire de Clergé t. 1: depuis p. 916 jusque la 941. Dans les avocats de la faculté de théol. de Paris sur l'examen du pamphlet de la souveraineté du peuple adopté par un décret de la d. faculté, dans les mandements des archev. et ev. de Paris des 30 janvier 1632, et 23 août 1638, d'Evreux du 15 janvier 1649, de Vence du 6 mai mêmes année, d'Evreux du 19 janvier 1719, de Soissons du 30 août de la même année, et dans les assemblées de la Congrégation de Auxiliis du 29 janv. 1601. et autres subséquentes.

Curés

Autres denonciations et censures portés par requestes et plaintes des curés de different dioceses contre
la Morale et doctrine des dd. Jesuites ; Scavoir Requestes de 28 curés de Rouen du 24 aoust 1658 ;
Avis des curés de paris du 13 7bre 1655. ; Requestes des curés de Rouen a l'official de leur archeveque du 26 oct. 1656.
Remontrances des curés de paris a l'assemblée generale du Clergé en datte du 29 9bre 1656. ; plaintes
du 26 curés de Rouen contenues dans un acte archiepiscopal en datte du 14 janvier 1658. —
plaintes et neuf autres Curés de paris en datte des 1 janvier, 7 et 23 may, 11 juin et 29 juillet 1653.
8 janvier, 4 et 25 juin et 10 octobre 1657 ; Requestes presentés par 31 curés de paris dans le mois de
janvier 1658 aux vicaires generaux du Siege Archiepiscopal de Rouen leur archeveque ; Lettres des curés de Rouen
a leur archeveque en datte du 3 mai 1658 ; Requestes signés de neuf curés de Rouen a leur Evesque
en datte du 4 juillet 1658. Requestes et plaintes des curés de Amiens presentés a leur Evesque en datte des 25 et 27
juillet 1658. ; Requestes de 30 curés de la ville de Amiens presentés a leur Evesque le 28 juillet 1658 ;
requestes des curés de la ville et fauxbourg de Lens du 2 aoust 1658 a leur archeveque ; Requestes de 30 curés
de Evreux a leur evesque du 21 9bre 1658 ; Requestes de 21 curés d'Angers du 4 9bre 1658 ; Requestes
de 20 curés de la ville et Banlieue de Lizieux des per janvier 1659 ; Requestes des curés, Doyen et
Curés des Diocese de Lizieux des 5 et 9 fevr. mars et avr.

archevesques et Evesques.

Autres Censures portés aussi contre plusieurs Lettres pastorales, ordonnances et autres actes emanés des
archevesques et Evesques contre la doctrine de la Societé, Voyez ce qui en a été dit cy devant
Avis d'Anastase du Bellay Ev. de Tarbes des années 1644. et 1645. sur l'etablissement de la Societé, Lettres de
Charles Bourromée Cardl. et archev. de Milan des 12 mars 1578. 27 mars 1580 et 29 avril 1579, Lettre de Cesar
Spifame Chanc. de Milan, depuis Evesque de Nevers aud. Pape Charles du 12 mars 1579, plainte du Clergé de
Bavieres a l'archev. de Vienne du 15 mars 1603. ordonn. de Henri Louis Castagnier de la Roche Eveque
Ev. de Poitiers du 23 mai 1620, ordonn. de guill. Lepreuvier Ev. de Bonneuil du 27 mars 1625.
Censure de Jean François de Gondy archev. de Paris et ordonn. du même du 30 janvier 1631. Lettre du
Venerable Jean de palafox Mendoza Ev. d'Angelopolis au pape Innocent X. du 8 janvier 1649 ;
Communiat pastor noster Beatus Petrus, sacris suis sanctionibus pie decernendum et statuendum putavit
Eccl. tuamque sanctitatem precibus et gubernare, Lad. Lettre aussi plusieurs autres Evesques de la
Evesque Examinis par la Congregation du Reis du 9 9bre 1650, et visée dans les decrets de lad.
Congregation prononcés par le pape le 16 dud mois et an, qui auroit jugé ouï le promoteur de la foy
et deduits l'examen de toutes les propositions, tant les cinq mises en question dans le livre de lad.
aux bonnes mœurs, ni aucune doctrine nouvelle, ou etrangere ou opposée au sentiment commun
et usages de l'Eglise, ni empescher qu'il soit passé outre en l'examen de la preuve de la sanctification du dit
Inviteur de dieu ; Ordonn. de Louis Henri de Gondrin archev. de Sens du 14 mai 1650, reprouve la
Lettre Circulaire a la Assemblée du Clergé par Jacques de Pontacq Ev. de Dax du 29 9bre 1650. Antoine
Godeau Ev. de Grasse et de Vence de la même année, François de la Fayette Ev. de Limoges du 30 9bre
Jacques de Montpezat Ev. de St Flour du 25 oct. Jacques de Serlaon Ev. d'Arras du 30 oct. dud. année 1650
Felix de Vialart Ev. de Chalons du 13 janvier 1651. Censure par Jean François de Gondrin archev. de Sens
du 18 fevrier 1652. ordonn. dud. archev. du 25 janvier 1653. lettre de Jacques Raconis archev. de Malines
aux Jesuites du 17 juillet 1654. ordonn. de Henri de Maupeou Ev. de Vabres du 18 avril 1648,
Doctrinal de Jean Ev. de Lescar et autres circulaires qu'ont fait paroitre par divers Evesques de la
en date du 4 avril 1648, Censure de Louis de Neufbourg archev. de Rouen Ev. de Tulles du 18 avril 1648,
Censure par Alphonse d'Elbene Ev. d'Orleans du 9 juin 1648, Censure mandement des Vicaires —
generaux du Cardinal de Retz archev. de Paris du 23 aout et 27 9bre 1648. ordonn. portant
Louis Henri de Gondrin archev. de Sens des 3 et 4 9bre 1648, Censure par Nicolas pour dom Ev. d'Alet
François Examen de Caulet Ev. de Pamiers, Gilbert de Choiseul Ev. de Tournay, Samuel Marsollier Ev.
Sarlat, et Bernard de Marmiesse Ev. de Cousrans du 24 oct. 1648. Censure par Lettre de Pierre
Ev. de Nismes du 8 9bre 1648, Lettre pastorale et ordonn. de Nicolas Choart de Buzenval Ev. de Beauvais
du 12 9bre 1648 ; Censure par Alain de Solminihac Ev. de Cahors du 24 9bre 1648, Censure par
François de Harlay archev. de Rouen du 4 janvier 1649, Censure par Jules Mascaron Ev. d'Evreux du
14 janvier 1649, ordonn. dud. archev. de Vienne et archev. de Bourges du 6 fevrier 1649 sur la
Renouvellement des 5 propositions, Censure par Henri de Maupeou Ev. de Vabres du 10 may 1649,
Lettre pastorale de Felix de Vialart Ev. de Chalons du 12 mars 1649, Lettre circulaire d'Henri
de Lescar ; Ventadour archev. de Bourges du 18 mars 1649 aux archev. et Evesques de la
Province primatiale ; Lettre dud. archev. et Evesques de Narbonne, Toulouse et de la

Lettre pastorale de l'archev. de Tours du 23 avril 1649 ; ordre de Antoine Godeau Ev. de Vence du 6 mai 1649 publié dans son Diocèse ;
Lettre pastorale de Messire Henri de Maupas Ev. de Puy en Velay du 8 mai 1649 publié dans son Diocèse ;
Mandement de Messire Gabriel de Roquette Ev. de Senez du 15 mai 1649 ; ordre de Messire Jacques Raoul de Vendôme archev. de Bourges du 15 juin 1649 ; seconde Lettre pastorale dud. archev. de Bourges de
du 22 juin 1649 ; ordre de Charles de Broudeu Ev. de Soissons du 23 juin 1649 ; 3me Lettre pastorale dud. archev. de Bourges
du 27 juin 1649 ; ordre de Louis Henri de Gondrin archev. de Sens du 2 janvier 1668 ; Lettre circulaire de François Louis de Bourbon
Ev. de Pamiers du 21 janvier 1668. Continuée par Guy de Seve de Rochechouart Ev. d'Arras du 15 juin 1675 ; Lettre de
Charles de Broudeu de Genlis archev. d'Embrun du 28 juin 1686 ; Lettre de Charles Maignart de Bernières Evêque
d'Agen dans les Indes Orientales en date du 10 juin 1693 ; ordre de Charles Maurice le Tellier archev. de Reims
du 15 juillet 1695. Sentence du Requestes partout prononcée au parlement de Paris du 10 janvier 1698 et ordonnance du 23 janvier
1698, Lettre patente portant permission et Signé de provisorial rendu par Supplément des trois premières années des Diocèses Jansénistes de
Paris ; Instruction pastorale de Guy de Seve de Rochechouart Ev. d'Arras du 15 juin 1695 ; Lettre pastorale de
Jacques Nicolas Colbert archev. de Rouen du 28 mars 1697. ordre de Henri Jacques de Nesmond Ev. d'Amiens du 29 avril 1697,
ordre et forme d'Instruction pastorale de Charles Maurice le Tellier archev. de Reims du 15 juillet 1697. Decrets
Synodaux de Rhodez dud. archev. de Narbonne dans les Diocèses des Evêques suffragants dud. Diocèses en date du 20 août 1698
Decret du Tribunal de l'Inquisition d'Espagne du 28 juin 1698 ; Mandement de Guy de Seve de Rochechouart Ev. d'Arras du 15 mai 1703.
Mandement de Charles Thomas Maillard Syndic de Tournay Lettre circulaire d'Antoine Pommereuil Archidiacre
Mandement de Charles Thomas Maillard Syndic de Tournay Lettre circulaire d'Antoine Pommereuil Archidiacre
Vicaire général, aux pouvoirs de Delegué a la Lettre dans les Fêtes ordinaires publié a Mandement de 7 février 1707,
ordonnance du Vicaires Generaux de Tours le Siège vacant du 9 août 1716 ; ordre de Louis Antoine Cardel
de Noailles archev. de Paris du 12 juin 1716 ; mandement des Vicaires generaux de Tours le Siège vacant du
7 juin 1717 ; mandement de François Armand de Lorraine Ev. d'Auxerre du 24 janvier 1722. autre mandement
dud. Siège ordre d'Instruction publié dans son Diocèse du 19 avril 1722 ; Ordre de Jean Armand de
la Roue de Tournemine Ev. de Rhodez du 15 mars 1722. ordre dud. Ev. de Rhodez du 19 oct. 1722, ordre et
Instruction pastorale de Charles Gabriel de Castellas Ev. d'Auxerre du 18 juin 1725 ; Instruction pastorale
dud. Ev. d'Auxerre du 20 mars 1727 ; Lettre de Charles Joachim Colbert Ev. de Montpellier au Roi en date
du 29 juin 1728 ; ordre de Charles Gabriel de Castellas Ev. d'Auxerre du 18 juin 1728, Lettre pastorale dud. Ev. de
Montpellier du 30 janvier 1728 ; Lettre dud. Ev. d'Auxerre aux archev. et Ev. et autres Prelats de Lestrange les grands
de Lestrange du 18 août 1730, ordonnance dud. Ev. de Montpellier du 1. mars 1731 ; ordre dud. Ev. d'Auxerre de
25 janvier 1733. ; Instruction pastorale de Jacques Benigne Bossuet Ev. de Troyes du 1. février 1734 ;
Evêque de Jean Joseph Languet archev. de Sens Traité Remarques sur la Lettre de Jean Pierre de Tencin
1747. ordre et Instruction pastorale de Charles Gabriel de Castellas Ev. d'Auxerre du 24 juin 1747. mandement
de Louis Chapt de Rastignac archev. de Tours du 14 janvier 1747. Lettre de Jean Charles de Seguier ancien Ev. de S. papoul
du 8 janvier 1748. ordonnance de François Duc de Fitz James Ev. de Soissons du 5 février 1748 ; Instruction
pastorale dud. archev. de Tours du 30 janvier 1748, ordre et Instruction pastorale d'Armand Bazin de Bezons
Ev. de Carcassonne du 3 février 1748. Lettre de Christophe de Beaumont archev. de Paris aux Prêtres Confesseurs
Curés et Seigneurs de son Diocèse du 11 février 1748 ; Lettre pastorale de Henri Cardinal de Valbras
Evêque de Serignan de Valbras Ev. de Mâcon du 14 février 1748. Instruction pastorale de Louis Chapt de Rastignac
Archev. de Tours du 18 février 1748, Lettre de Pierre Manclerc de Langle Ev. de Nantes du 25 février 1748.
aux Curés et aux Confesseurs, Curieux et Seigneurs de son Diocèse ; Lettre de Louis Abbé Joly de Choin
Ev. de Toulon du 13 mars 1748 aux Curés et Confesseurs, Curieux et Seigneurs de son Diocèse ; ordre et
Instruction pastorale de Jean Georges de Cortia Ev. de Lodève du 26 mars 1748 ; ordre et Instruction pastorale
de Augustin Roch de Meaux Ev. de la Rochelle du 26 mars 1748 ; Mandement de Nicolas Desgrandes Trésorier
ordre de Rouen du 5 avril 1748 ; Lettre de Louis François Gabriel d'Orléans de la Motte Evêq. d'Amiens, de
9 avril 1748. aux Curés vicaires et autres Confesseurs de son Diocèse, ordre de Seguier Jerome Pregon
Ev. de Toul du 17 avril 1748. autre Mandement de Antoine Pierre de Grammont archev. de Besançon, aux Curés
Curés, vicaires Confesseurs et prédicateurs de son Diocèse du 22 avril 1748 ; ordre et Instruction pastorale
de Pierre Jules Gerard de Rochechouart Ev. d'Evreux du 23 may 1748 ; Instruction pastorale d'Armand
Gaston Cardal de Rohan Ev. de Strasbourg du 10 juin 1748 ; ordre et Instruction pastorale de Pierre Alexandre
de Guenet Ev. de S. Pons du 18 juill. 1748 ; Instruction pastorale de Louis Jacques de Chapt de Rastignac
archev. de Tours du 23 février 1749 ; mandement dud. archev. de Tours du 15 juin 1749 mandement de Jean
François de Mouville archev. d'Auch du 12 juin 1754. ordre de Samuel Juillet de Verthamon Ev. de Lescar
du 5 juin 1756, autre ordre dud. Ev. du 10 oct. 1756 ; mandement de Mgr. Michel de Mesgrigny Ev.
de Puy en Velay du 29 mai 1757, ordre de Joseph Cardal d'Attalaya patriarche de Lisbonne du 7 juin 1758.
Mandement du chap. d'Evora en Portugal le Siège vacant du 19 janvier 1759 ; Mandement de François Alexis de

Des Nonces de Bonniger Evêq. de Mirandole en Portugal du 26 janvier 1749 ; Lettre pastorale de Mgr
de Nesle Archev. de Paris Evêq. de Lisieux en Portugal du 28 février 1749 ; Lettre circulaire des Ordinaires
de Portugal aux Inquisiteurs généraux de Portugal du 3 may 1749 portant défenses et Sentences portées de
par François Duc de Castro Jaime Evêq. de Coimbre du 5 août 1749 ; Lettre pastorale des Vicaires de Sede
Sede et particulière de Mrs leurs Evêques du 5 oct. 1749, Mandement d'Hagiographe de Jean de Vienne en Autriche
Cardinal de Magalotti du 5 juillet 1760 ;

Actes des Assemblées faites dans les Diocèses par les Archevêques Evêques et autres Ecclésiastiques députés
pour les affaires du Clergé de France, contenant les Procès-verbaux de leurs Assemblées particulières
Commissions de leurs Députés aux Assemblées générales, Mandements, Instructions, Lettres circulaires
Mémoires, Remontrances, Requêtes, Arrêts du Conseil, Déclarations du Roi, Edits, Lettres patentes
Arrêts des Cours de Parlement, Procès-verbaux des Assemblées générales du Clergé de France, depuis
l'année 1560 jusques et compris l'année 1615 ; Recueil in folio relié en veau en 2 volumes.

Acte de l'Assemblée générale du Clergé tenue à Poissy 1561, 1562, 1563 ; Discours au Roi par les Députés
Ecclésiastiques des Etats généraux du Royaume des 14 et 24 janvier 1615 ; Lettre de l'Archevêque de Bourges
des Députés des mêmes Ordres, et Evêq. du Royaume ou Décret du 10 février 1631 ; Censure faite par
l'Assemblée générale du Clergé de France tenue à Paris 1641 ; Censures faites par les
Assemblées générales du Clergé de France par différentes des 19 9bre 1643 ; 18 août 1650, premier
février 1655, et 4 9bre 1700.

Autres Censures de la Doctrine de Jansénius, Traités portés par divers Docteurs de Rome, Louvain, Bruxelles, Lettres
Apostoliques sous approbation Brefs de différents Papes, principalement ceux qui ont été contraires à la forme
ou au fond de la Doctrine de Jansénius et autres Docteurs du Royaume) Jansénius
Congrégations des Auxiliis des 13 mars et 23 décembre 1598. 12 mars 1597 ; 9 9bre 1600. ; Décrets du pape Clément 8. concernant les Congrégations tenues sur
les mêmes sujets en présence au Vatican les 20 mars, 8, 9, 22, 23, Juillet, 6 et 20 août
7 Septembre, 18 octobre, 14 9bre, 10 et 17 Décembre 1601. ; 21 et 28 Janvier 1598 février, 18 mars
Mars, 16 et 24 Mai, 21, 19 et 26 9bre, 13 Décembre 1603 ; 20 Janvier, 17 Janvier, 27 mars 23 avril
1605, et 29 may ; 2, 27 Juillet 29 octobre, 29 9bre et 4 9bre 1604 ; et 22 Janvier 1605
Autres Congrégations tenues au même sujet en présence du pape Paul V. par le même sujet
des 21 9bre, 12, et 19 octobre et 29 9bre 1605 ; 3 Janvier, 1 février, et 1 mars 1606 ; Décret
du pape Paul V. du 3 Janvier 1613 ; Décret d'Urbain 8. du 31 Janvier 1641 ; 18 février 1642,
et 16 mars 1643 ; Décret d'Innocent X. du 12 9bre 1653 ; Bref d'Innocent X du 9 avril 1653,
Décrets d'Alexandre VII. du 24 août 1656 et 24 9bre 1664 contre 28 propositions et du 16
mars 1666 contre deux propositions ; Décret de Clément IX. du 19 9bre 1669 publié à Rome
en 1669 ; Décret d'Innocent XI. du 2 mars 1679 contre 65 propositions, autre Décret du
même pape du 26 9bre 1680 ; Décret d'Alexandre 8 du 24 août 1690 ; Décret de Clément XI.
du 20 9bre 1705 ; 7 Janvier 1706, 24 9bre 1708 ; et Lettre écrite en conséquence par ordre du
même pape au Général d'Augustins réformé en date du 7 9bre 1710 ; Discours du même pape au
Consistoire sur la mort du Cardinal de Noailles du 14 oct. 1711. Bulle en date du même
pape en 1713. Décret du 13 9bre 1713 ; Bref du même pape du 13 mai 1739, Bulle
du 24 août 1734. 26 9bre 1734, Rescrit donné du même pape du 13 avril, et autres de la même nature
de Benoît 14 du 20 9bre 1741. Adressé aux Archev. et Evêq. du Brésil, et autres de la même nature
du Portugal. Autre Bulle commençant par ces mots Omnium Solicitudinum Expos Singulari
du même pape en 1742 ; autre Bulle du même pape de 1748 commençant par ces mots
Omnium Solicitudinum ; Decrets du même pape du 17 avril 1748, 14 août 1747, 11 février
1 avril 1748 ; Sentence de la Congrégation adressé à N.S.P. le pape Clément 13. sur les
mêmes présente par le Général des dits Jésuites Jésuites le 31 Juillet et 1758 ; Décret de
N.S.P. le pape, et Lettres apostoliques des 2 9bre 1758 ; 30 août et 7 Septembre 1759 ;
29 may 1760 ; Et Constitution de N.S.P. le pape du 23 avril de la présente année 1762.

Toutes sortes de Dénonciations, Censures et autres préjugés et témoignages émanés des Sr. Nonces, des Evêques et Archevêques
Evêques, Assemblées provinciales, Assemblées générales du Clergé de France, et des papes, soient particuliers, ainsi que de
ceux imprimés contre les ouvrages et auteurs du Stad. Société, Requête les noms, tous ensemble Extraits des Assertions
et Livres de Jean Mariana du Stad. Société, Institution du Purgatoire, 29 mars 1599, Contre les Erreurs de
Scandales de Fabio Mazarini du Stad. Société, 1 février 1611. Contre la Censure apologétique et Condamnation ouvrage de
Louis Richeome du Stad. Société, 2 mars 1612. Contre les Sommes Théologiques de François Garasse du Stad. Société,
15 Juin 1631. Contre le Livre de Louis Cellot du Stad. Société, Intitulé, La Défense de la Foi Catholique, 16 février 1642. Contre
le Livre de Augustin Barbosa du Stad. Société, Intitulé, Collectanea Doctoris, et Censure pour faire imprimer
Constitutiones ; 18 mars 1643. Contre le Livre de Michel Labardan du Stad. Société, Intitulé, Optatus Gallus de
Casendo, 15 mars 1644. excusus Parisiis apud Viduam Joannis Camusat, via Jacobaea, sub signo Veritatis anno,
29 février 1643. Contre quatre Livres de Jean Floyde du Stad. Société, Intitulé, les 1er. Hermanni Loemely Pongeca
les 2e. querimonia ecclesiae anglicanae, Les 3e. appendix ad illustrium D. une apologia une pariterium,
Les 4e. Defensio Veteris ; 28 février 1643. Contre les prédicateurs de Soignes Noyon du Stad. Société, Celles
Transcrivains Contre le Livre de Louis Cellot du Stad. Société, Intitulé, Horatium Sebastianum libri singularis
imprimé à Paris chez Chandoire en 1648 ; Celle de .... 1649. Contre le Livre de Jean Mariana de Ribadeneira,
Intitulé Joannis a Ribadeneira Societatis Jesu, adversus Patrem et Basilium Amstelodami apud Joannem Ravesteyn,
17 may 1650. Contre un Libelle Intitulé Thomas, ou Dialogue Historique sur l'histoire prétendue des Jésuites
de Sens publié par un Ecclésiastique Diocese ; 29 Xbre 1651. Contre le Livre de Nicolas Briscaire du Stad. Société
Intitulé les Jansénistes Convaincus avec la défense de Sens, Romain fait à Blois le 29 mars dernier. 26 octobre 1646
Contre un Libelle d'octobre dans la ville de Rouen par N. Briscaire, N. Bernard et N. Brière du Stad. Société
sous le titre de Réponse d'un Théologien aux propositions extraites des Lettres des Jansénistes par quelques Curés de
Rouen, présentés à Mgr. les Evêques de l'Assemblée générale du Clergé ; 6 février et 23 avril 1649
Contre les Thèses du Collège des Soi-disans Jésuites de Poitiers, et soutenues par les Romain et Michel Desmarets de
Stad. Société ; 7 octobre 1675 Contre les Livres et Ecrits des soi-disans Jacques du Stad. Société ; 4 août 1676, contre les
prédicateurs de N. Bellanger du Stad. Société ; 28 mars 1699. Contre le Livre de N. Pasquier du Stad. Société
Intitulé Difficultés proposées &c. ; 29 avril 1697. Contre les Thèses soutenues au Rheims par Gabriel Tirouse,
et François Baldus du Stad. Société ; 21 août 1698. Contre les propositions soutenues à Reims par Pierre
Stad. Société ; 28 7bre 1698 Contre un Livre Espagnol Intitulé Memorial al Rey nuestro Señor
Carlos II. présenté au Roi Despagnes par Jean Palavrol du Stad. Société ; du 6 Xbre 1703 Contre
Journal d'Iselle ; 8 août 1706 Contre un Sermon de Jean Baptiste Brunissen du Stad. Société ; 4 Juin 1713 Contre
une Thèse de N. Laurens du Stad. Société ; 16 et 23 août 1713 Contre une Thèse de N. Babinet du Stad. Société ;
14 août 1717. Contre les Cahiers dictés par N. Fabron, et par N. Dufour du Stad. Société, 12 mars, 6 avril 1725 Feuilles
1748 Contre les Cahiers dictés à Reims par N. Brunelle, et N. Desbrosses du Stad. Société ; 26 Janvier 1722 Contre
les Cahiers et Thèses publiques de N. Debonnil, N. Desjeunes, N. Desbrosses, et N. Malandain du Stad. Société ;
1. mars 1723 Contre la remontrance des soi-disans Jésuites adressé à Dauxerre ; 30 Xbre 1726 Contre une pièce
Sanguinaire des soi-disans Jésuites de Poitiers ; 24 avril 1733 Contre les Conclusions Thèses, soutenues publiquement
soumis par les soi-disans Jésuites d'Auxerre et leurs Valets ; 1er Juillet 1733 Contre le Journal de Trévoux du mois de
Juin 1731. Contenant les ouvrages posthumes de Jacques Benigne Bossuet Evêque de Meaux
Journal de Trévoux du mois de février 1730 Contenant autres ouvrages posthumes dud. Evêque de Meaux ;
1 mars 1760 Contre les Cahiers dictés à Poitiers par N. Brugière du Stad. Société, 29 mars 1760 Contre une pièce
de N. Neumarie du Stad. Société ; 2 février 1761. Contre deux Factums dictés à Poitiers par N. de la Pinotière
du Stad. Société ; 1 février 1762 Contre les Cahiers dictés à Poitiers par N. Kelly du Stad. Société

Et aussi autres dud. Jésuites portants Juridictions ou Pouvoirs généraux ou particuliers notamment celle du 23 mai
1620. Juridiction de Confrérie dans tous les Collèges des soi-disans Jésuites de Poitiers, du 27 mars 1624. Juridiction dud. soi-disans
Jésuites dans les Diocèses de Provence et les prédicateurs prêchant dans tous paroi ; du 25 Janvier 1643. Juridiction générale dud. soi-disans Jésuites
dans les Diocèses de Provence et toutes fonctions ecclésiastiques hors la messe dans leur oratoire ; 17 Juillet 1644. Juridiction générale
dud. soi-disans Jésuites pour la confession dans les Diocèses de Malines ; 9 Xbre 1646. Juridiction de Jean Grasset du Stad. Société
dans le Diocèse d'Orléans ; 14 Xbre 1649 Juridiction de Charles Guyard du Stad. Société dans le Diocèse de Bourges et Confesseur
de toutes femmes des saints ordres ; 12 février 1650. Juridiction générale dud. soi-disans Jésuites dans le Diocèse de Paris
12 Xbre 1728 Juridiction aud. soi-disans Jésuites dans le Diocèse d'Auxerre de toutes assemblées et congrégations dans
leur Collège ; 6 février et 21 déc. 1646. Juridiction comme ci-dessus de tous les soi-disans Jésuites du Collège et Séminaire
de Toulouse ; 1748 et 1749. Juridiction générale de tous les soi-disans Jésuites du Royaume de Portugal, par les Evêques

Et patriarche dud. Royaume ; 7 7bre 1759 l'interdiction par led. Bref de notre S. pere le pape, d'exercer trafic negoce change et banque pratiqués par lesd. soi disans Jesuites, sous leurs noms ou autres noms empruntez.

Et encore aucunes des d. censures ainsi qu'autres dud. venerable Jean de palafox, Charles Maigrot, Charles Thomas Maillart cardinal de Tournon et autres visiteurs, procureurs et vicaires apostoliques en public des d. papes, et deux nommez, prononcés à l'effet de reprimer les excès commis par lesd. soi disans Jesuites aux Indes orientales, dans l'empire de la chine, dans l'amerique septentrionale, au Mexique, dans les provinces de l'amerique meridionale du Paraguay, du Bresil et le long du fleuve de la plata, notamment la Bulle de Benoit 14. du 20 Xbre 1741 portant deffenses aux d. soi disans Jesuites d'oser à l'avenir reduire en servitude, les d. Indiens, les vendre, les acheter, les échanger, en faire donation, les separer de leurs femmes et de leurs enfans, les depouiller de leurs biens et de leurs effets .... donner conseil aid. secours, sous quelque pretexte ou couleur que ce puisse etre à ceux qui voudroient exercer lesd. vexations, precher ou enseigner qu'elles sont permises ; Et finalement lad. Bulle de N. S. p. le pape du 22 avril de la presente année 1762 à l'effet de reprimer de nouveau les excès commis par lesd. soi disans Jesuites dans le Tonkin contre les vicaires apostoliques.

Compte rendu cejourd'huy toutes les chambres assemblées le 2 avril 1762 concernant les vœux secrets d'aucuns soi disans Jesuites vivans dans le monde en habits seculiers.

Declaration du Roy du 16 Juillet 1715. Reg.ée le 24 dud. mois. art. que soit l'age auquel ceux de lad. société seroient congediés ... pourroient etre reçus a partage dans les successions, pour le trouble qu'ils apporteroient dans les familles

Bulle de Gregoire 13 du 10 Juin 1580 transcrite par les commissaires de la cour fol. 17 et 18 de la 51e liasse de l'inventaire des titres et papiers du college de clermont, ... de cette ville dressé par les d. soy disans Jesuites commençant par ces mots : *Ex sedis apostolicæ privilegia* par laquelle sur les oppositions faites par le curé de paris et d'autres églises aux privilèges accordez par paul 3 a lad. société, comme portant atteinte aux droits desd. curez ; ces privilèges sont de nouveau confirmez a l'effet de pouvoir a perpetuité par ceux de lad. société, nonobstant lesd. oppositions, precher en tous lieux et toutes personnes, et leur administrer les sacremens ; excepté le jour de pasques, d'entendre en confession ... permission desd. curez, et de ... desd. privileges ... sans ... requerir aucun consentement ... nonobstant toutes appellations.

Signification du 11 avril 1761 de l'arrest de notred. cour du 6 du meme mois qui reçoit notre procureur general appellant comme d'abus avec intimation en notred. cour aux generaux, societé des d. soi disans Jesuites ... a l'effet de comparoir dans deux mois, presentation au greffe de notre d. cour par notre procureur general le 7 Janvier 1762 ; Deffaut faute de comparoir obtenu par notred. pr. general lad. jour 7 Janvier 1762, delivré le 25 dud. mois contre lesd. general et societé, demande ... du notred. pr. general sur le profit dud. deffaut joint. Et conclusions ... Joseph Marie Terrai conseiller, tout considéré.

Oui le Rapport de M.e Joseph Marie Terrai conseiller, tout considéré.

Dispositif

Notredite Cour toutes les chambres assemblées faisant droit sur led. appel comme d'abus interjetté par le procureur general du Roy de l'Institut et constitutions de la d. société se disant de Jesus et reçu par arrest de la cour du 6 avril 1761, sur lequel appel comme d'abus led. general et societé ont été intimez ... et faisant pareillement droit sur les ... de l'abus ... aud. appel comme d'abus, declare led. deffaut faute de comparoir pris au greffe de la cour par notre procureur general le 7 Janvier 1762, bien et valablement obtenu et adjugeant le profit d'icelui

Dit qu'il y a abus dans led. Institut de lad. société se disant de Jesus, bulles, brefs, lettres apostoliques, constitutions, declarations sur lesd. constitutions, formules de vœux, decrets des generaux et congregations generales de lad. société, et pareillement dans les reglements de lad. société, appellez oracles de vive voix, et generalement

Dans tous autres reglemens de lad. Société ~~ou d'autre pareille~~ nature Enfin ce qui constitue l'Essence dud. Institut. Ce faisant declare led. Institut Inadmissible par sa nature dans tout Etat policé, comme contraire au droit naturel, attentatoire à toute autorité spirituelle et temporelle, et tendant à introduire dans l'Eglise et dans les Etats, sous le voile specieux d'un Institut religieux, non un ordre qui aspire veritablement et uniquement à la perfection Evangelique, mais plutost un corps politique, dont l'essence consiste dans une activité continuelle pour parvenir par toutes sortes de voyes directes ou indirectes, sourdes ou publiques, d'abord à une independance absolue, et successivement à l'usurpation de toute autorité.

Notamment en ce que, pour former un corps immense, repandu dans tous les Etats, sans en faire veritablement partie, qui ne pensant et n'agissant que par l'impulsion d'un seul homme, marche toujours infailliblement vers son but, et puisse exercer son empire sur les hommes de tout etat et de toute dignité, ladite Société s'est constituée Monarchique, et concentrée dans le gouvernement et la disposition d'un seul general (a) auquel elle a attribué toute espece de pouvoirs utiles à l'avantage et à l'elevation de ladite Société, ensorte qu'autant elle reçoit de membres dans les differentes nations, autant les souverains perdent de sujets qui prêtent entre les mains d'un Monarque etranger le serment de fidelité le plus absolu et le plus illimité;

Qu'il n'auroit en attribué à cet effet audit general sur tous les membres de ladite Société l'autorité la plus universelle et la plus absolue: autorité non seulement sur leurs actions, mais sur leur entendement (b) et sur leurs consciences tellement obligés de se plier au moindre signe du general comme à la voix de Jesus Christ (c) que l'hesitation meme n'est permise ni dans l'execution ni dans le jugement interieur d'ou resulteroit necessairement une obeissance aveugle toujours subsistante, malgré les restrictions apparentes que lesdites Constitutions de ladite Société auroient affecté de presenter dans quelques endroits, et dont la solution se trouveroit soit dans d'autres passages desd. Constitutions (d) soit dans la doctrine generale de ladite Société sur le probabilisme, et sur la maniere de se former une conscience factice;

Autorité tellement absolue sur l'etat, sur les voeux et sur la subsistance meme de tous les membres de la Société que le General instruit sans cesse de tous leurs mouvemens par des delateurs occupés sans cesse à les sonder, à les penetrer et à les examiner (e), pourroit, au mepris du droit naturel et de la reciprocité des engagemens expulser à chaque instant de lad. Société quiconque y nuiroit à ses vues, ou lui seroit utile ailleurs, sauf à l'y faire rentrer dans la suitte, sans que lad. Société soit tenue même de fournir les alimens en aucun cas aux sujets qu'il plait au general de renvoyer

(a) Instit. Soc. Jesu pragae 1757 t. 3 p. 101 col. 1 et 103 col. 1 V. l'arrest d'appel comme d'abus du 6 aout 1761 page 5 notte 2.

(b) Exam. gener. to. 2 p. 169 col. 1. arr. du 6 aout 1761 p. 6 notte 2.

(c) Constitut. p. 6 to. 1 p. 478 col. 2 Bull. Exposcit debitum 1550 — to. 1 p. 23 col. 2. arr. du 6 aout 1761 pag. 5 notte 2.

(d) Obedientia (vid. declarat. C, tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta [illegible] omnia justa esse nobis persuadendo, omnem sententiam ac judicium nostrum contrarium cæca quadam obedientia abnegando — et id quidem in omnibus quæ a superiore disponuntur, ubi definiri non possit (vide declar. B.) [illegible] aliquod peccati genus intercedere. Et sibi quisque persuadeat, quod qui sub obedientia vivunt, se ferri ac regi a divina providentia per superiores suos sinere debent, perinde ac si cadaver essent, quod quoquoversus ferri, et quacunque ratione tractari se sinit, vel similiter atque senis baculus, qui ubicunque et quacunque in re velit eo uti qui eum manu tenet, ei inservit. Sic enim obediens rem quamcunque cui eum superior ad auxilium totius corporis religionis velit impendere [illegible] ... quam ullam rationem [illegible] divinæ voluntati respondere. Declar. B. hujusmodi sunt [illegible]

[illegible] obedientia (declar. C.) quoad executionem [illegible] quoad voluntatem, cum ille qui obedit, idem velit quod qui jubet; quoad intellectum, cum id ipsum sentit quod ille, et quod jubetur bene juberi existimat [illegible] Constit. p. 6 to. 1 p. 408 col. 1 et 2.

[illegible] (Exam. gener. Constitut. c. 3 n. 12 to. 1 p. 344 col. 2 et 345 col. 1)

(e) [illegible] Summar. Constit. n. 9 to. 2 p. 71.

[illegible] Congreg. [illegible]

2° Cum ille (Capite 4° examinis gener.) [illegible] notata et observata fuerint superiori manifestentur [illegible]

[illegible] gloriam, et bonum animarum.

[illegible] Congreg. 7 decret. 32 n. 1, 2, 3. to. 1 p. 477 et 478.

[illegible] superiori manifestandi; [illegible]

[illegible] to. 1 p. 717 col. 1 et 2.

Can. 6 Congreg. gener. n. 17

(f) Declarationes propter quas dimitti aliquem convenire ... alteram si existimaretur in damnum aliquem retinere, contra id quod ad bonum esse, quod cum universale sit, haud dubie bono particulari [illegible] præferri debet [illegible] Constit. p. 2 cap. 2 n. 3 et 1 p. 336.

...... vel quod hoc conveniendi voluerit, vel quod ad [illegible] bonum Societatis [illegible] Const. p. 2 c. 1 n. 1 p. 264.

(g) Bullar. Innocent. [illegible] to. 1 p. 200 col. 2, arr. du 6 aout 1761 p. 6 notte 3.

une autorité étendue jusques sur les membres de ladite société qui seroient (du consentement du general indispensable dans le cas) élevés a quelque dignité que ce soit hors de lad. société, et qui voit ne lui reste meme a raison de l'exercice des fonctions desdites dignités d'obeissance au general par une trace favorable, dont l'effet obscurci en apparence par quelques modifications, qui paroit certaine, ne separer qu'une autorité de conseil et de persuasion ne peut être cependant revoqué en doute, en raison de la promesse de se faire les sujets d'un voeu exprès, de la necessité imposée par le voeu au sujet élevé en dignité de prendre un conseil de la société choisi par le general, et de la clause expressive qui termine la formule du voeu, le tout entendu suivant les constitutions et declarations de ladite société (b.)

(b) promitto praeterea, nunquam me curaturum praetensurumve extra legitimam electionem praelationem aliquam vel dignitatem in Societate, et nunquam consensurum electioni meae, quantum in me fuerit, nisi coactus obedientia ejus, qui mihi praecipere potest sub poena peccati... Insuper promitto, si quando acciderit, ut hac ratione in praelatum aliquem extra Societatem promovear, pro cura quam de animae meae salute ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo loco ac numero habiturum praepositum Societatis Generalem, ut nunquam consilium audire detrectem, quod vel ipse per se, vel quivis alius de Societate, quem ad id sibi substituerit, dare dignabitur. Consiliis vero hujusmodi ita me pariturum semper esse promitto, si ea meliora esse quam quae mihi in mentem venerint, judicabo. Omnia intelligendo juxta Societatis Jesu Constitutiones et Declarationes. formul. votor. simplic. quae profess. emittunt, post professionem to. 2. p. 67 col. 1. §. 2

autorité qui peut soumettre a ses loix des hommes de tout ordre, de tout etat, et de toute condition, même les plus élevés en dignité, en les liant a ladite société par le voeu d'obeissance, sans qu'ils cessent de vivre dans le monde, d'y remplir les fonctions de leurs dignités, et sans qu'ils y portent aucune marque exterieure de leur engagement, ainsi qu'il resulte de l'experience rendue par un des conseillers en icelle le 2 avril dernier : autorité neanmoins tellement dirigée vers son objet, que si celui qui l'exerce venoit a s'ecarter du plan qu'il doit toujours suivre, il pourroit estre deposé malgré la perpetuité attachée a sa place, et meme renvoié de ladite société.

En ce que pour n'estre jamais arresté par les circonstances et par les evenemens, et pour pouvoir prendre l'esprit et la conduite convenables dans chaque occasion led. Institut auroit donné a toutes ses pretendues loix une flexibilité et une mobilité qui les prêtent a toutes les variations que lui commandent la diversité des temps, des lieux et des objets (a) dont le general est l'arbitre suprême — Regles, suivant la diversité des temps, des lieux et des objets (b) toutes regles generalement qui dispensent de toute obligation, même sous peine de peché veniel, et determinées par les quelques, si elle n'est prescrite par le superieur autorisé du general, et determinée par les circonstances d'abord general ou particulier de ladite société ; qui rendent même les regles impossibles a fixer au milieu des decisions contradictoires auxquelles on parvient par toutes sortes de distinctions et d'exceptions intermediaires (c), qui mettent même dans les pouvoirs du general l'abrogation et le changement entier, des regles de l'Institut, a l'exception neanmoins des points substantiels, dont la société s'est fait une loi (d) de ne point former un tableau exact et complet.

En ce que pour assurer aud. Institut une existence independante de tous les evenemens, et une stabilité superieure a toutes les atteintes qu'on voudroit y porter, ledit Institut se seroit soustrait de l'autorité des souverains, des loix, et des magistrats, et du S. Siege, des conciles generaux et particuliers, ainsi qu'a toutes reformations, limitations, ou restrictions, qui pourroient survenir dans la suite, de quelque autorité qu'elles puissent emaner : qu'a cet effet ladite société auroit surpris du S. Siege les engagemens les plus precis, de ne pouvoir jamais revoquer ou limiter (e) ses privileges ou y deroger, auroit même eu la précaution de declarer nulles et comme non avenues toutes derogations ou exceptions faites en faveur de qui que ce soit a ses constitutions même par le Pape (f) a moins que ce ne soit du consentement de lad. société ; lorsqu'il seroit fait, concedé le droit étrange d'emanter de son autorité tous les changements, et toutes les modifications apportées a ses loix, de les retablir elle même dans leur premiere force et vertu, en faisant même remonter ce retablissement a la datte que la société ou son general pourront choisir, le tout sans avoir besoin d'obtenir du Pape aucun consentement, ni aucune nouvelle confirmation (g.)

(a) to. 1. p. 10. col. 2. p. 43. col. 1. et p. 327 col. 1.
V. l'arr. du 6 aoust 1761 p. 44. note 1.

(b) Constitut. p. 6. c. 5. to. 1. p. 414 col. 2 et p. 415 col. 1. (v. l'arrest d. p. 48. note 4)

(c) Bull. Regimini t. 1. p. 6 col. 2.
Bull. Exposcit debitum 1550 to. 1. p. 22. col. 2
Constit. part. 6. c. 2. §. 15. to. 1. p. 410 col. 1.
Decbr. 7 congr. n. 61 t. 1. p. 409 col. 1.
Decret. 91. congreg. n. 61 to. 1. p. 409 col. 1.
Decret. 7. congreg. n. 84. t. 1. p. 609 col. 2. et 608. col. 1.
Regul. procurat. prov. t. 2. p. 144. col. 2
V. l'arr. du 6 aoust 1761 p. 48 note 4.

(d) Cum postularet catalogus esset de substantialibus Instituti, de quibus in congregationibus provincialibus nostris non licet agere, patrumque deputati varia hujus generis exempla attulissent, censuit congregatio procedi ea quae in formula exprimuntur videri posse ea ratione de aliis superaddere, quod constitutionis a recensendis aliis superaddere, quod varia brevi compendio comprehendi non possint ; ac si cui dubium obvenisset, postulatum ad R. P. nostrum, ab eoque intelligere quid de re tali statutum nicatur. Congreg. VII. Decret. 40 to. 1. p. 600 col. 1.

(e) Bull. Dum indefessae to. 1. p. 47 col. 1. v. l'arr. du 6 aoust 1761 page 4. n. 3.

(f) Compend. verbo privilegia n. 7 t. 1. p. 327. col. 1.
V. l'arrest d. 6 aoust page 4. note 1.

(g) Bull. Salvatoris et caetera t. 1. p. 304 col. 2. V. l'arrest du 6 p. 4 note 1.

En ce que led. Institut ainsi preparé par les Constitutions, Declarations et Reglemens, [illegible] quel ladite Société seroit proposée, auroit cherché à y fonder tous les moiens exterieurs qu'il a jugé propres à lui attirer les biens les plus rapides; qu'en consequence il s'est d'abord ouvert la route pour acquerir des richesses immenses en se preparant un nombre de dispositions enveloppées (a) et de contradictions menagées entre des prohibitions et des exceptions, la faculté de se livrer au Commerce etendu depuis sur toute la surface de la terre; qu'il s'est fait accorder d'avance la dispense la plus entiere d'employer les sommes qui pourroient lui estre données aux objets assignés par les donateurs, sentant neanmoins qu'il pourroit le faire à leur insçu et sans les choquer. (b).

En ce que l'indispensable necessité où se trouvoit led. Institut de s'attirer le credit et la protection et de se concilier le plus grand nombre d'esprits qu'il lui seroit possible en voilant neanmoins ses desseins, (c) l'auroit determiné principalement à aspirer d'abord à la faveur des princes, et des personnes de grande autorité; puis peu à peu, malgré des reglemens qui interdisent en apparence à ses membres la frequentation de la Cour, et le maniement des affaires seculieres, qui leur deffendent nommément de s'ingerer dans la confidence particuliere des princes, qui semblent même resister à l'emploi de Confesseurs auprès d'eux (d.), on trouve neanmoins un chapitre (e) qui concerne nommément et uniquement les Confesseurs des princes, et dont les reglemens sont approuvés par la VI Congregation. (f).

Que de plus ledit Institut n'auroit jamais cessé d'imposer pour regle generale aux superieurs de s'occuper à menager la faveur des papes, des princes temporels, des grands et des personnes de la premiere autorité, et en general à conserver les amis (g) de la Société et à lui rendre favorables ceux qui lui etoient opposés.

Qu'enfin il auroit suivi le même Esprit, en determinant une doctrine et une morale les meilleures et les plus convenables pour elle, et tellement uniforme autant qu'il lui est utile, que chacun de ses membres est obligé de se soumettre aux deffinitions de ladite Société dans les objets, sur lesquels il auroit des opinions differentes de ce qu'enseigne l'Eglise (h): Doctrine dont l'effet seroit d'attirer les uns par une morale, qui favorise generalement toutes les passions humaines sans neanmoins aliener tous ceux qui ne reflechiroient pas assez sur les suites du probabilisme, source feconde d'opinions opposées, qu'on a fait soutenir par d'autres auteurs de ladite Société, de tant de declarations, desaveux, et retractations illusoires, et du peu de fruit qu'a produit ce grand nombre de censures des Universités, des pasteurs du second ordre, des Evêques, et des papes examinées par les Commissaires de la Cour.

En ce qu'à l'egard de ceux que tant de mesures n'auroient pas disposé en faveur de ladite Société, led. Institut pour les subjuguer, les auroit attaqués par la voie de la terreur, en prodiguant les menaces contre toutes personnes de quelque Etat, de quelque dignité qu'elles soient revêtues, même de la puissance Roiale, qui inquieteroient, molesteroient, ou voudroient reformer ladite Société, en se faisant conceder ce droit si redoutable de se nommer à elle même des Conservateurs, avec faculté d'emploier contre ces personnes, non seulement les censures, les Excommunications, les privations d'offices ou de dignités, mais même tous remedes opportuns de droit et de fait (i), en adoptant pour sa doctrine l'enseignement meurtrier, qui permet de calomnier, de persecuter, et même de tuer, quiconque vouroit nuire à ce que chacun appelle arbitrairement sa fortune et son honneur; Doctrine dont le dernier excès iroit jusqu'à porter l'inquietude dans le sein des souverains, par l'enseignement perseveramment soutenu dans ladite Société, du consentement exprès des superieurs d'icelle, même depuis 1614, du Regicide, et de tout ce qui peut attenter à la sureté de la personne sacrée des souverains, à la nature et aux droits de la puissance roiale, à son independance pleine et absolue de toute autre puissance qui soit sur la terre, et aux sermens inviolables de fidelité, qui lient les sujets à leurs souverains.

(a) V. l'arrêt du 6 avril 1761 pages 7 et 8 notte 4.

(b) Per facultates concessas praebetur ordini minorum [illegible] omnes nostri [illegible] communicatae [illegible] necessariam [illegible], quae relinquuntur [illegible] nostris Collegiis nec domibus, dummodo id fiat sine scandalo [illegible] quod solutio valorum legatorum pertinet. Sixtus IV ...... quam [illegible] amplius Leo X in rebus donatis per viventes, si tamen [illegible] non sequatur scandalum praedictorum ...... haec facultas [illegible] modo quo supra verbo Alienatio n.º 4. Reservatur generali [illegible] Decr. 41 Congreg. General. VIII. Comp. verbo p[illegible] t. 1. n.º 6. p. 284. col. 2.

(c) [illegible] plurima [illegible] apud externos [illegible] hoc nomine [illegible] Confessarius [illegible] in nos odium [illegible] in qualitatis offendere [illegible] suggestio [illegible] in rebus [illegible] aliquos alios nostros vel externos, ne videantur nostri omnia movere. Industriae c. 4 n. 7. t. 7. p 377 col. 2.

(d) [illegible] et [illegible] in saecularitatis et gratia externorum [illegible] et [illegible] periculosius est [illegible] retinetur [illegible] nobis [illegible] paulatim [illegible] principia, praelatos, magnates conciliandi [illegible] obsequium [illegible] proximos; sed [illegible] ipsos [illegible] ad saecularia deflectimus; quare diligenter [illegible] occurrendum. Industriae c. 4 t. 2 p 376 col. 2

Cum propositum [illegible] Cardinali [illegible] Theologus nostrae Societatis dari posset, qui ejus confessiones audiret et aulam sequeretur; visum est Congregationi, nec principibus nec dominis aliis saecularibus nec ecclesiasticis assignari debere aliquem ex nostris religiosis, qui aulas eorum sequatur [illegible] confessarii et theologi [illegible] munere fungatur nisi forte ad per breve tempus [illegible] mensium. Congreg. gener. 2 decr. 40 t. 1. t. 7. p. 496 col. 1.

Congreg. gener. 5 can. 38 t. 1. p. 706 col. 2. et p. 707 col. 2.

(e) De Confessariis principum ordin. gener. c. 11 t. 2. p. 259, 260, 261, 262. Le reglement est fait par le general Aquaviva en 1602.

(f) Can. 6.ae Congreg. can. 7. tit. 1. p. 717 col. 1.

(g) Ad eundem finem facit generalium curare ut amor et charitas omnium etiam externorum erga Societatem conservetur, [illegible] praesertim quorum voluntas bene aut male in nos affecta multum habet momenti. Constit. p. 10. n. 11. t. 1. p. 447 col. 2

Inprimis conservetur benevolentia sedis apostolicae qui peculiariter inservire debet Societas, deinde principum saecularium et magnatum, ac primariae auctoritatis hominum. ibid. declar. B p. 448 col. 1.

Benevolos [illegible] conservet [illegible] benefactoribus [illegible] nostri [illegible] si qui autem adversantur [illegible] informari [illegible] reconcilientur. Regul. provinc. n. 94 t. 2 p 86. col. 1.

[illegible] provincialem ad aliquos externos scribere [illegible] ecclesiasticos aut saeculares, [illegible] aut alios magnae auctoritatis viros ad conservandam eorum erga [illegible] benevolentiam [illegible] admoneat. Reg. societ. provinc. n. 21 to. 2 p. 170. col. 2.

(h) Declar. in constit. t. 2. p. 374 col. 2; p. 397 col. 2; p. 426 col. 1; Const. p. 3. to. 1. p. 372 et 373. Arr. du 6 avril 1761 p. 10 et 11 note 6.

(i) Bull. Expone[illegible] Apostolicae 1552 to. 1 p. 24 col. [illegible]; Bull. Salvatoris Domini 1576 to. 1 p. 58 col. 2. Ad. memoriale, p. 9 et 10 [illegible] 5.

Enseignes ces caractères illustres et distinctifs dud. Institut, formées par les règles des Lois qui leur fondent
cet établissent quels sont privilèges à lui mêmes plus spéciales encore lorsqu'on y réunit, l'éclat et l'usage des privilèges personnels
de tous ordres civils et financiers, qui lui ont été conservés précisément par le tableau des corps qui a pris l'engagement
à l'Indépendance et abandonnement; et qui par son existence même au milieu d'autres états, est devenu service indispensable
aussi que par l'approbation pour ces vues de Constitutions, tant évidemment à même prévu que pour tous les états
Législatifs et effectifs dans l'observation de toute administration, et en détruire les rapports et unité qui forment le lien de
toutes les parties du Corps politique; tableau d'autant plus effrayant, que les Lois dud. Institut forment un vrai
Gouvernement réduit en principes, et qui ne laisse pas lieu à aucune voie pour les détruire
ou les réformer; en sorte que le plus Législateur attentif prévu à la manière d'exister, n'en pourrait trouver aucun
ne pourrait croire que la Création d'un nouvel Institut.

Que l'Indépendance de Corps ait paru dans les différentes Etats de la Chrétienté, même de Rome et vraiment
Catholique, portugais dans les pièces authentiques sous les yeux du Public au Siège de la Cour, la France, espagnole et de
Naples; les funestes effets que la pouvoir étranger Représentant un pouvoir Spirituel, que l'Empereur
de la Ligue Germanique, autrefois, et Romains exposé par des membres de ladite Société Exposition
Le Royaume aux plus grands malheurs (a) et autrefois tabulé la Souveraine et Langueur de notre
de Bourbon, si la fidélité, l'attachement de la nation Française n'eut assuré l'observation et l'observation
de la Loy. Religieux (b); Jacques IV. fait même preuve dans la mémoire si toujours si chère à la France
Echappé d'abord aux attentats de Barrière, qui tentait la seule Exhortation, et Instigation des principaux
du Collège de Navarre Professeur dud. Société, et auxiliateur de Châtel Disciple et ancien Société
rendu, révélé par un Edit Expulsion que leur avait prononcé Contre les; que le Crime exercé
aux vues Libertaires du peuple si on trop pareillement, il rétablit en France sous des conditions Spéciales
et Secrètes une Société si dangereuse, vain adopta accepter depuis ces temps, les pour la doctrine Régicide
dans lad. Société; que les Traités d'Utrecht par Edit Langueur Combattus et proscrits par lad. Société
malgré des valeureux et Courageux Défenseurs, et que les Jansénistes Parlementaires et Sé-
paratistes ne les garantissaient pas de nouvelles attaques de la part d'un Gouvernement Constitutionnel
Ils établissent opposés, et déclarent d'abord ainsi que font profession par leurs propres Constitutions de
Jésuites Sectaires, tous ceux qui pourraient ne pas convenir entre eux, ou leur créer des Contrariétés
; que presque tous les Corps de l'Etat avaient Successivement détruits ou affaiblis, les Parlements ainsi
Combattus; presque anéantis ou proscrits de nouveau les Séculiers Jésuites dans leur Sein, ou rétablis
Comme à Desfaisceaux Entreprises. (a) (b) V. Gallias Edits d'Henri IV. de Janvier 1595

Reçoit notre Procureur Général appellant Judicieusement appellant Comme d'abus des vœux et
Formules Clérs pour la Prêtrise, Evêques, et autres de ladite Société de les soumettre et Conformer
aux dites Constitutions et Règles: Faisant droit sur led. appel, dit qu'il y a abus dans
Led. vœux et Serments, Ce faisant fait les défenses aux Supérieurs et Membres de lad. Société, qui aucune autre Clérs âgé de Prêtrise dans aux assemblées ne
Jour du présent Arrêt, ne pourront en aucun Cas, et sous quelque prétexte que ce soit,
prétendre à aucunes Successions Ecclésiastiques et Séculières Conformément à la Déclaration
du 16 Juillet 1715. Registré au Parlement le 2 août suivant, qui sera exécutée selon sa
forme et teneur, Comme Loi de précaution nécessaire pour assurer le repos des familles,
Sans que d'abus Déclaration il ait jamais pu être Juridique, aucune approbation de lad.
Société; Licencie à titre provisoire, et sous les conditions toujours intervenues à l'admission
et rétablissement de ladite Société.

Reçoit pareillement notre Procureur général Judicieusement appellant Comme d'abus
de toutes aggrégations et affiliations précédemment faites à lad. Société, de toutes provinces
Connues et Inconnues, en quelque temps et manière que ce soit; faisant droit sur led. appel
Dit qu'il y a abus dans Lesd. aggrégations et affiliations.

Déclare lad. Cour conformément aux Lois du Clergé de France assemblé à Poissy en 1561.
et Arrêt d'homologation d'icelui du 12 février aud. an Ladite Société vivante et reçue
(a) Comme religieux Nouvellement Institués, mais par forme de Société et Collège Séculiers
en Titre d'Epreuves sous des Conditions Spéciales, et à la charge de la rejetter; Si et quand
Elle serait découverte être unie ici ou faire préjudice au bien et état du Royaume, led. Conditions

(a) mis du Clergé assemblé à Poissy du 15 février 1561.
(b) requisitoire des gens du Roi du mois de mars 1564.

toujours subsistantes de droit lors du Retablissement de lad. société en 1603, non revoquées par les lettres patentes en forme d'édit de septembre 1603, mais augmentées sur peine d'estre desgens du Royaume en la disgrace (c.)

Et attendu qu'il appert par les actes contenus au Recueil desd. Institutions imprimés a Prague en 1757, deposé au greffe de la Cour, que les Generaux de lad. société, et le Corps d'icelle, loin d'accepter lesd. conditions enoncées en l'avis du Clergé assemblé a Poissi en 1561, et de s'y conformer, n'ont au contraire cessé d'y contrevenir, notamment a la clause qui n'admettoit lad. société, qu'a la charge de renoncer aux privileges contenus dans les bulles par elle obtenües, et autrement a faute de ce faire (d), ou que pour l'avenir elle en obtint d'autres + les presentes demeureroient nulles et de nul effet et vertu; qu'ils ont donné ouverture a lad. clause + resolutoire en obtenant de nouvelles bulles confirmatives (e) et extensives desd. privileges rejettés par le Clergé de France assemblé a Poissy, et même d'autres Bulles attributives de nouveaux privileges, tels entre autres que le droit de se choisir arbitrairement des Juges Conservateurs (f), le tout sans aucune exception pour la partie de la société établie en France: qu'ils y ont même fait ajouter des deffenses a toutes personnes de quelque etat et preéminence (g) qu'ils soient, sous les plus grandes peines, même d'inhabilité a tous offices seculiers ou reguliers, d'impugner ou attaquer led. Institut, ni aucun de ses articles directement ou indirectement; que même pour se procurer un titre direct contre les obstacles, qu'elle avoit eprouvés de la part du Clergé de France, elle a porté ses plaintes contre les Curés de Paris, et d'autres villes, qui s'opposoient au libre exercice de ses mêmes privileges, rejettés par le Clergé de France, et en a obtenu une nouvelle confirmation avec nomination de Commissaires deputés a l'effet d'en assurer la jouissance par une bulle du 10 juin 1581 (h) qu'on n'a point osé inserer dans le recueil imprimé a Prague en 1757, mais dont il a été trouvé deux exemplaires en forme probante, sous les scellés apposés en execution de l'arrêt du 23 avril dernier, dans le college dit de Clermont sis en cette ville de Paris, l'un desquels exemplaires en forme a été annexé au procès verbal de notred. Cour de ce jourd'hui: Qu'en 1593 elle a fait dans une Congregation generale un decret formel pour reprouver toute alteration de l'institut et des privileges reguliers, soit des Bulles de 1550 et 1552 anterieures a l'avis du Clergé de France assemblé a Poissi en 1561, soit des Bulles posterieures a lad. assemblée (i); Qu'ainsi lad. société a de sa part multiplié les actes d'attachement a l'Universalité de ses privileges, et toujours sans aucune exception locale.

Comme aussi attendu que le general de lad. société a pareillement rejetté les conditions apposées audit Edit du Retablissement de 1603, ainsi qu'il resulte du discours tenu a la Cour au nom du Roy le 2 janvier 1604 par Harlay de Sancy pour ce specialement envoyé vers la Cour de la lettre d'Aquaviva general de lad. société a Henri IV. du 21 octobre 1603, et du memoire presenté par led. Aquaviva au Cardinal d'Ossat ambassadeur du Roi auprès du S. Siege, annexés au procès verbal de l'assemblée de notred. Cour du 3 du present mois, qu'en consequence ladite société n'a jamais rien abandonné, ni souffert être modifié depuis lad. Epoque dans son Institut et dans ses privileges, qu'en 1606 elle a de nouveau (K) obtenu la Confirmation pleine et entiere de tous les privileges a elle accordés par les bulles precedentes qui y sont nommement rappellées, ainsi que le decret de 1593 qui y est rapporté en entier, qu'en 1615 dans une Congregation generale où assisterent les deputés de France, elle a encore confirmé led. decret de 1593 et Bulle de 1606; et

(c) Lettres patentes de 1603 art. 1.

(d) avis du clergé assemblé a poissi

(e) Bulles des 17 janvier 1565. (Institut t. 1. p. 34.) 10 mars 1571 p. 37; 7 juillet 1571 p. 41; 25 mai 1572 p. 44. 3 mai 1575 p. 48. 13 juillet 1576 p. 54. 1er janvier 1578 p. 62, 7 mai 1578 p. 64; 1 fevr. 1583 p. 75. 25 mai 1584 p. 78; 10 fevrier 1584 p. 85; 20 9bre 1584 p. 87; 28 juin 1591 p. 100. To. 1.

(f) Bulle Aequum reputamus 25 mai 1572 to. 1. p. 44 col. 1 et 2.

(g) praecipimus igitur in .... sub poena excommunicationis latae sententiae, necnon inhabilitatis ad quaevis officia secularia .... ne quis cujuscumque status, gradus et praeeminentiae existat, dictae societatis Institutum, constitutiones vel etiam praesentes aut quemvis eorum vel supradictorum omnium articulum, vel aliud quid supradicta concernens .... directe vel indirecte impugnare, vel eis contradicere audeat. Bulle Ascendente 25 mai 1584 to. 1. p. 84 col. 1 et 2.

Et ut hujusmodi contentionum audacia coerceatur, praemissas omnes et quasvis alias illis similes assertiones, contra dictae societatis Institutum, vel quomodolibet in illius praejudicium attentatas aut scriptas, falsas omnino et temerarias esse et censeri debere. Ibid. p. 83 col. 2

(h) Nonnulli tamen parisiensium et aliarum ecclesiarum parrochialium Rectores intulerunt, quo liberum vestrum exercitium praedictum eo praetextu impedire conantur, quod privilegia praedicta per eam licentiam servari ne mandata fuerit, quam superioribus annis de dictis praedicatoribus vel confessariis vestris semel ab ordinario approbatis .... auctoritate praesentium declaramus licentiam nostram hujusmodi ad supradicta Pauli praedecessoris nostri privilegia non extendi, sed ea libera permanere, et nihilominus motu proprio, certaque nostra scientia plenam et liberam licentiam vobis in perpetuum tribuimus, et praedictae societatis vestrae presbiteri a suis quoque superioribus ad id deputati, in quibus vis illius domorum et collegiorum, vel aliorum locorum ecclesiis, nec non plateis coemiteriis; .... Confessiones audire, confitentes etiam in casibus supradictis absolvere .... et alia, juxta privilegia vestra et societatis dictae institutum facere .... rectorum vel ordinariorum, aut quorumvis aliorum consensu vel licentia minime requisita. Bulle cum privilegia de greg. 13 annexé au procès verbal de l'assemblée de lad. Cour de 6 nov. 1762.

(i) Congregatio statuit ut qui vehementer suspecti de praedictis machinationibus reperti fuerint, ii vel Romae se quamplurimum ... constitutiones et decreta generalium Congregationum, necnon summorum pontificum Bullas quibus societatis Institutum confirmatur, seu explicatur praesertim vero fel. rec. Jul. 13. Greg. 13 et Greg. 14. nec umquam ... secreto seu quocumque praetextu contra illas, neque vel quod piam de nostris ... in Bulla Gregorii 14 non permittitur, vel se hac juramentum professione vel ... quae post illud prohibitum non Academicum professione ... fuerint, de sententia omnium eficiuntur. Congreg. 5 decreto 54 to. 1. p. 559 col. 1.

(K) Bulle du 4 septembre 1606 to. 1. p. 120.

prononcé des peines contre les contrevenans (a) ; qu'elle a fait de victoires la mesme disposition dans les congrégations générales tenues en 1645 (b) et 1646 (c) ; dans aucun desquels il n'a esté accordé exception pour la france, mais au contraire supposé que ses privileges estoient partout egalement en pleine vigueur, et representoient qu'en pologne seulement (d) de la part de quelques evesques des obstacles contre lesquels elle reclamoit : qu'elle a assujetti à des peines comme perturbateurs tous ceux de ses membres qui ne viendroient pas soutenir la totalité des bulles et privileges par elle obtenus depuis son origine (e) ; que le mesme esprit s'est toujours invariablement conservé dans lad. societé et a éclaté en differents temps
+f
notamment en 1682 les reclamations les plus fortes du clergé de france ; que lesd. privileges ont esté reclamez mesme en france, par plusieurs desd. ordinaires soit auto. et que par differens decrets notamment en 1751 et 1755 lad. societé a reiteré dans les 17 et 18e congregations generales, où assistoient les deputés de france, la censure sous peine d'inhabileté à tout office seculier ou regulier contre toute personne soit de lad. societé, soit etrangere à icelle, qui sous quelque pretexte que ce fust directement ou indirectement attaqueroit, contrediroit, changeroit ou alteroit l'institut de lad. societé, ses constitutions ou la bulle par elle obtenue en 1584 confirmatrice de toutes les precedentes (g) ; qu'elle a mesme ordonné que cette censure seroit lüe au moins une fois par an dans toutes les maisons de lad. societé ; que enfin elle a eu soin de souscrire de nouveau en 1757 dans le recueil de ses privileges recueillis separement celui qui nous a esté interrompu contre ses privileges, statuts et immunités de la part de toute personne de quelque condition, dignité grade ou etat que ce soit et pour quelque cause que [illegible] puisse estre, ne peut porter aucun prejudice auxdits privileges et immunités, qui demeurent toujours dans leur pleine vigueur et pleine force (h) ; qu'ainsi les conditions les plus essentielles apposées à l'admission de lad. societé n'ont jamais esté executées en france.

A ordonné et ordonne que conformement aux clauses portées par l'avis du clergé de france assemblé à Poissi en 1561, et du [illegible] de congregation d'icelui, lad. societé sera et demeurera pleinement et definitivement déchüe desdites admission et restablissement à compter du jour du present arrest ; ce faisant reçoit, entant que besoin seroit ou pourroit estre, nostre procureur general opposant à l'execution de toutes lettres patentes, ou arrests qui auroient pu intervenir sur les etablissemens particuliers de lad. societé, faisant droit sur lad. opposition, declare n'y avoir lieu à l'execution ulterieure desd. lettres patentes et arrests, notamment comme ayant est toujours necessairement dependantes desd. conditions irritantes apposées auxd. admission et restablissement de lad. societé et attendu les contraventions auxdites conditions.

Et ayant esté verifié par la cour que led. Institut n'a esté ny pu estre separé dans le fait d'avec les premieres bulles, et declaré abusif par le present arrest [illegible] de ses premieres bulles, [illegible]

(a) omnium suffragiis conclusum fuit ... quin ... perturbatores societatis ... confirmatum, non modo ... renovandum esse, verum etiam ... extendendum, ut ... nostri ... quantumvis ... societatis ... congr. 5. decr. 2 t. 1. p. 566. col. 1. et 2.

(b) congreg. 8. decretum 44. t. 1. p. 622 col. 2.

(c) congreg. 9. decr. 24 t. 1. p. 629 col. 1. et 2

(d) exposuit provincia poloniae nostros qui ibi ... ministeriis impediri a quibusdam Epis. neq. permitti ut immunitatibus et privilegiis a sede aplica. societati concessis ... utantur sicut in aliis regnis, et ... congregationis ... nostri ... potuerit ... impedimenta quantumvis possit amolienda. congr. 8. decr. 50 t. 1. p. 622. col. 1.

(e) congreg. 4. decr. 52 t. 1. p. 555. congr. 9 decr. 24. t. 1. p. 629 col. 1. et 2

(f) quels les Jesuites ne pouvant estre receus sans une renonciation expresse à quelques leurs receptions dans le royaume l'an 1560 renoncé à tous privileges, se sont soumis à la disposition du droit commun et à la jurisdiction des ordinaires, ce qu'ils ont encore renouvellé dans le restablissement de leur societé en 1603, et specialement lors qu'ils obtinrent le coll. de ... en 1622, et lors qu'il nous a ... plus ... expresse ... entiere ... soumis à l'autorité episcopale ... quelques autres ... contre ... les evesques dans l'administration des sacremens ... des ... quils ont ... faites, elles sont ... faites à Paris, par M. Eustache du Bellay evesque de Paris, et par toute l'eglise assemblée à Poissy, qu'ils furent pourtant receus ... à la condition ... quand les ... et ... pour l'eglise. Mais quand ils pourroient par quelque adresse ... proposition ... à sçavoir ... leur admission en france ... Paris qu'ils ... ordinaires ... de ... autorité des puissances seculieres ... qu'ils ne sont pas receus à celle de l'eglise ... dans le royaume, ils ne peuvent ... procès verbal de l'ass. du clergé de ... 1650 ... fol.

(g) censurae et poenae ... omnibus ... impositae ... congregationis ... t. 1. p. 1. et p. 2 col. 1. ... ad ... nostri ... contravenientium ... bulla ... congr. 14. ... decr.

(h) ... quando contigerit per ... privilegia ... gratias ... immunitates societati concessa ... quocumque ... dignitatis, gradus et status ... praesentium et futurorum, quibus ... aliis quavis causa, ... vel ignorance, ... per ... indultos gratias et immunitates ... illa in suo robore et pleno valore ... permanere. compendium verbo privilegia t. 1. p. 326 col. 1. et 327 col. 2.

ledit Institut, Société et College comme formant actuellement un tout absolument indivisible, et essentiellement inconciliable par sa nature avec lesdites conditions susdites, ainsi qu'il resulte de l'examen desdites bulles, constitutions, decrets, formules de voeux, brefs, et autres titres de lad. Société dont le recueil a ete deposé au greffe de la Cour le sept avril 1761. Declare en consequence les dits Institut, Société et College inadmissibles meme a titre de Société et College. Ce faisant a ordonné et ordonne que lad. Société et College seront et demeureront exclus du Royaume irrevocablement, et sans aucun retour, sous quelque pretexte, denomination, ou forme que ce puisse etre. Enjoint audit Institut, lad. Cour garder et observer exactement les dispositions du present arrest en tout ce qui tient a l'exclusion definitive et absolue dud. Institut et Société du Royaume, comme un monument de sa fidelité a la Religion et au Roi, et comme une maxime inviolable dont elle ne pourra jamais se departir, sans manquer a son serment et aux devoirs que lui imposent la sureté de la personne sacrée des Rois, le maintien des bonnes moeurs, celui de l'enseignement public et de la discipline de l'Eglise, le maintien du bon ordre et de la tranquillité publique. A l'effet de quoi le Recueil imprimé a Prague en 1757 en deux volumes in fol. collationné par les commissaires de la Cour sur l'exemplaire deposé au greffe d'icelle le 18 avril 1761 par led. de Montigni, restera deposé au greffe de la Cour, et les exemplaires dud. Recueil qui pourront se trouver dans les maisons et etablissements de lad. Société, seront deposés au greffe de chacun des Bailliages et Senechaussées du Ressort, pour y servir de titre sans donner communication desd. exemplaires a qui que ce soit, s'il n'en est autrement ordonné par lad. Cour; inhibitions et deffenses a tous greffiers de la Cour et des chambres assemblées; fait lad. Cour tres expresses inhibitions et deffenses a toutes personnes de proposer, solliciter ou demander, en aucun temps, ni en aucune occasion, le rappel et retablissement desd. Institut et Société, a peine contre ceux qui seroient faites lesd. propositions, ou qui y auroient assisté et y auroient cooperé, d'etre personnellement poursuivis comme fauteurs de la doctrine Regicide constamment et perseveramment contenue dans ledit Institut et Société, a peine d'etre traités comme criminels de lese majesté et poursuivis extraordinairement.

En procedant a la deliberation sur l'appel comme d'abus relativement a la doctrine morale et pratique ~~dont l'uniformité resulte de~~ constamment et perseveramment enseignée sans interruption dans lad. Société, Declare ladite doctrine morale et pratique dont l'uniformité resulte des constitutions meme dud. Institut et Société, et de la conduite constante desd. soi-disans, et des superieurs et generaux d'icelle, a l'egard de ceux qui l'ont enseignée et publiée, perverse, destructive de tout principe de religion et meme de probité, injurieuse a la morale chretienne, pernicieuse a la societé civile, seditieuse, attentatoire aux droits et a la nature de la puissance royale, a la sureté meme de la personne sacrée des souverains, et a l'obeissance des sujets, propre a exciter les plus grands troubles dans les etats, a former et entretenir la plus profonde corruption dans le coeur des hommes.

Comme aussi declare illusoires et nulles toutes declarations, desaveux ou retractations des membres de ladite Société, comme censés faites en relation de certains principes de lad. doctrine morale et pratique, et comme d'ailleurs toujours destituées de l'autorisation du general, et toujours demeurées sans effet par la continuation du dit enseignement, et par la redistribution et reimpression des ouvrages desavoués en apparence : a l'effet de quoy la minute des extraits des assertions desdits soi-disans Jesuites deposée au greffe de notre dite Cour le 5 mai 1762 y demeurera pour y servir de titre et monument perpetuel de ladite doctrine morale et pratique. Faisant lad. Cour tres expresses inhibitions et deffenses a tous greffiers de donner communication de ladite minute a qui que ce soit, s'il n'en est autrement ordonné par notre dite Cour, toutes les chambres assemblées : se reservant notre dite Cour de pourvoir a la vindicte publique, ainsi qu'il appartiendra, sur les conclusions de notre procureur general contre ceux desd. ouvrages enoncés auxdits extraits des assertions, sur lesquels il n'a pas eté statué par les arrets des 6 aout et 3 7bre 1761 ou autres precedemment rendus, ensemble contre les auteurs, imprimeurs, et distributeurs d'iceux.

Ordonne que toutes les dispositions provisoires, contenues en l'arret rendu par notred. Cour toutes les Chambres assemblées le 6 aout 1761 seront et demeureront deffinitives et seront executées dans toute leur forme, partout, notamment en ce qui concerne les deffenses faites a tous sujets du Roi de frequenter en aucun lieu du Royaume ou hors d'icelui, les ecoles, pensions, colleges, seminaires, retraites, missions et congregations desd. soi-disans Jesuites sous les peines portées aud. arrêt contre les hommes, leurs peres et meres, curateurs ou autres ayant charge de leur education, sous plus grande peine s'il y echeoit. Enjoint aux officiers des Bailliages et Senechaussées du Ressort d'y tenir la main, et aux substituts de notre procureur general dans lesd. sieges de poursuivre tous contrevenants, si aucuns y a, etc.

Empeche notred. Cour a tous et chacun les membres dlad. Société, de vivre dans les maisons
Colleges, seminaires, maisons professes, noviciats, residences, missions, ou autres etablissemens
de ladite Société, y admettre aucuns sous quelque dénomination ou dénomination que ce soit, sous
aucun prétexte ni en quelque manière que ce soit, dans la poursuite de la sollicitation des affaires
aux ministres dlad. Société, et de les retirer de tous les endroits du Royaume que bon leur semblera
dans les Colleges et Seminaires ou autres maisons dépendantes dlad. Société
de la jeunesse, de sortir pour y entretenir et retablir la paix, et pour le bien de nos sujets, et
les ordres dans lesd. Seminaires, leur enjoint de vivre dans l'obéissance aux loix, et aux autorités des
ordinaires. Sans pouvoir ne pouvoir en ladite Société entretenir sous quelque prétexte que ce puisse être
leur fait très expresses inhibitions et défenses, et autres à ce contraires sous les peines
et punitions portées par lesdits arrêts, de vivre en communauté, et séparément sous leur Empire, ou
sous toute autre règle que celle des ordres diment autorisés et reglementaires reçus dans le Royaume
de porter l'habit usité de ladite Société, d'obéir au général, aux supérieurs d'icelle, ou à autres
personnes par eux préposés, de communiquer, ou entretenir aucune correspondance directe ou
indirecte auxdits Général, supérieurs, ou autres personnes par eux préposés, ni aucun des
membres de ladite Société résidant en pays étrangers, de faire ni laisser tenir les assemblées dudit Institut
[illegible] engager ou affilier d'autres dans ledit Royaume au dit Institut, à ses statuts, emplois ou exercices quelconques contraires. Les tout à peine
de parjure, et punis suivant la rigueur des Loix.

Ordonne notred. Cour que tous les dits prêtres Ecclésiastiques et autres de la dite Société seculiers
et réguliers, qui ayant l'age de vingt trois ans accomplis au present jour 7 février 1762
et étant compris dans les procès verbaux dressés en exécution de l'arrêt dudit notred. Cour
du 23 avril 1762, seront tenus de proposer à notred. Cour toutes les chambres
des pensions annuelles et alimentaires dont ils jouissent, à la charge de leur Institut ou Société
assemblées, leur requête à fin d'être admis au 3 février prochain, et d'y joindre leur bulletin d'appel, ainsi
aussi que le retrait des vœux qu'ils auront fait dans ladite Société, la déclaration de tous revenus
dont ils pourront jouir, en quelque lieu que ce soit, un certificat de vie de leur résidence qui
leur sera délivré sans frais par le juge Royal des dits lieux, passé lequel jour trois février
prochain inclusivement, ils ne pourront plus être admis sous quelque prétexte que ce puisse être
à demander ni prétendre aucune pension alimentaire sur les dits biens; notre dite Cour les
en déclarant en vertu du présent arrêt et sans qu'il en soit besoin d'autre, purement et simplement
déchus à ladite époque; sur laquelle requête et soupçon notre dite Cour délibérera le
vendredi quatre février prochain; à l'effet de quoi les syndics des communautés de ladite Société
seront tenus de remettre au greffe de notred. Cour quatre février 1763. un état de
leurs revenus et charges, dûment certifié et le plus
exactement qu'il leur sera possible.

Ce Requérant notred. Cour de pourvoir par un arrêt particulier de ce jour à une provision
alimentaire en faveur desd. les dames Jésuites

Ordonne que tous les dits prêtres Ecclésiastiques et autres de la dite Société, qui se trouveront dans les maisons
et établissements d'icelle en l'année 1763. ne pourront remplir des grades dans aucunes de ces
Universités du Royaume, posséder des bénéfices à charge d'âme Vicariats, emplois
ou fonctions ayant même charge, Chaires ou enseignement public, office de Judicature
ou Ministère public, ni généralement remplir aucunes fonctions publiques, quels noms puissent être
prêté serment, de fidélité et obéissance au Roi, de tenir et professer les libertés de l'Eglise
Gallicane, et les quatre articles du Clergé de France contenus en la déclaration du 1682.
Serment
de observer les Canons reçus, et les maximes du Royaume; de ne point entretenir aucune correspondance
directe ni indirecte, par lettres, ou par personnes interposées, ou autrement en quelque forme
ou manière que ce puisse être avec le Général, les supérieurs ou autres de ladite Société, ou
autres personnes par eux préposés, ni avec aucun autre membre de ladite Société résidant en
pays étrangers, de s'embarquer en toute occasion la morale pernicieuse contenue dans les
extraits des assertions déposés au greffe de la Cour, notamment en ceux qui concernent la
sureté de la personne des Rois, et l'indépendance de leur couronne, et autres qui y sont conformes.

aux dispositions du présent arrêt, Voulons néanmoins être pour voir ci-dessous à quelque titre et sous quelque dénomination que lesdites Lettres, sous Empire des Déclarations et Arrêts

Lesquels jugements seront rendus en robe de cour par le Conseiller rapporteur en ladite Commission à ce effet et dans les Bailliages et Sénéchaussées de Ressort par les Lieutenants généraux ou autres officiers suivant l'ordre du Tableau dont sera dressé acte, qui sera signé par celui qui aura fait le dit jugement et dépose au greffe de notre dite Cour, ou aux greffes des Bailliages et Sénéchaussées de Ressort, dans l'expédition en forme, sera envoyé à notre procureur général pour être pareillement déposé au greffe de notre dite Cour.

Et où par la suite aucuns des Membres de ladite Société seront trouvés exclus des Degrés portés dans lesdits Brevets ou officiers enseignants dans les dites Ecoles régimentaires de notre dite Cour, sans avoir fait le dit examen préalable, Voulons les nominations, Lettres, ou provisions nuls et de nul effet aux dits examens, Ordonnons que les Contrevenants, soient retirés immédiatement poursuivis et arrêtés à la diligence de notre procureur Général, pour suite et diligence de ses Substituts, sur les biens et effets, saisis de la Régie des Gens.

Ordonnons que copies Collationnées par le greffier de notre dite Cour du présent arrêt seront et signifiées sans délai aux Maisons qui sont dans la ville de Paris, et dans les trois jours de la publication du présent arrêt dans les Bailliages et Sénéchaussées de Ressort, et dans les autres Maisons occupées dans le ressort de notre dite Cour par Ecole de la dite Société; Leur enjoignons très expressément de s'y conformer sous les peines y portées. En foi de quoi nombre, copies des dites Copies Collationnées seront envoyées aux Substituts de notre procureur général sur les Lieux.

Et seront lesdites Copies Collationnées du présent arrêt envoyées à tous les Bailliages et Sénéchaussées de Ressort et aux Gouvernements, Bailliages, Prévôtés, Municipalités d'Arrondissement, pour y être lues publiées et registrées, enjoint aux Substituts du Procureur général du Roi, d'y tenir la main, et d'en certifier notre dite Cour au mois, que lesdites Copies imprimées, lues, publiées et affichées partout où besoin sera, Voulons nous dans les villes de Ressort où il n'y aura point d'Ecoles, ou Collèges, que dans les dits Lieux, Pensions, Hôpitaux, Arrêt ci-dessus et ci-après soit lu, publié et enregistré, Enjoignons aux Officiers de nous donner pouvoir. —

Donné en parlement toutes les Chambres assemblées le dix-neuvième jour de Juin mil sept cent soixante deux. Collationné Signé Reynaud. Signé Dufranc.

Autre arrêt du même jour.

Vu par la Cour toutes les Chambres assemblées, l'arrêt par elle rendu le dix-neuf Juin présent mois, par lequel l'Institut des prétendus Frères, soi-disant Régents, Prêtres, Clercs séculiers, Frères lais, Novices, Ecclésiastiques, et autres, se disant de la Société, Ecoles, et Gouvernants les Petites Ecoles et Collèges par autres que par les dits Gydisants soi-disants Jésuites : Conclusions du procureur général du Roi; ouï le rapport de me. Georges Marie Pierre Chevalier, Tout considéré

La Cour toutes les Chambres assemblées, a ordonné et ordonne sous le bon plaisir du Roy et jusqu'à ce qu'il ait fait connaître ses volontés dans les formes ordinaires à la Cour toutes les Chambres assemblées, ce que le dit Seigneur Roy sera supplié de faire incessamment, que tous les arrêts par elle rendus les dix-sept, dix-neuf, vingt, vingt-six, vingt-sept février, deux, six, neuf, quinze et vingt mars dernier, et autres concernant la tenue des Ecoles et Collèges par autres que par les dits Gydisants soi-disants Jésuites, dans les villes de Laon, Marmande, Auxerre, Châlons sur Marne, Bourges, Nevers, Angoulême, Chaumont en Bassigny, Auxerre, Langres, Soissons et Compiègne, Amiens, Blois, Orléans, Tours, Le Mans, Jeune, Clermont Ferrand, Billom, La Flèche, Lyon, Marlebrac, Mâcon, La Rochelle, Charleville, Poitiers, Draguignan, Roquevaire, Moulins, Eu, Arras, Lesdin, Hennes, Nettuno, et Arles, continueront de tenir leurs Ecoles selon leurs

...ormes et Edicts lesquels ne seront enregistrés par Arrêt toutes les Chambres assemblées sur le réquisitoire du Procureur général du Roy, et homologation de la Délibération et Concordats faits en Exécution dudit Arrêt, à l'effet de quoi les Commissaires de la Cour s'assembleront au Jour qui sera indiqué après la Saint-Martin. Ce faisant ordonne que tous les Biens qui appartiendront ausdits Cy-devant Jésuites, seront régis et administrés par les Procureurs Syndics établis en exécution des Arrêts des 23 et 30 août dernier et autres lesquels seront exécutés en tout ce qui ne sera point autrement ordonné.

Ordonne qu'il sera procédé à l'enregistrement des Biens qui seront affectés à l'augmentation et entretien des Ecoles et Collèges desdits ci-devant Jésuites, par les Cy-devant Recteurs, Régents, et Supérieurs de Maisons, et Collèges, et les Officiers municipaux desdites Villes, et Lettres de quoi, les Officiers des Bailliages et Sénéchaussées et les Officiers municipaux desdites Villes seront tenus d'envoyer à la plus prochaine Audience de la Cour un procès verbal de l'état des Biens et Revenus dépendants desdites Ecoles et Collèges, ainsi que de l'état des Biens qui seront affectés auxdites Ecoles et Collèges ; Et sera par Elle statué sur l'administration desdits Biens, ainsi que sur les Pensions et Traitements des Cy-devant Jésuites, ainsi que sur les Charges et Fondations des Chapelles ou autres objets de pareille nature ; Et sera par Elle pourvu à ce que l'Education de la Jeunesse ne puisse souffrir aucun retardement, et à ce que les Ecoles et Collèges, fondations des Chapelles ou autres objets de pareille nature ; Et sera par Elle pourvu à ce que l'Education de la Jeunesse ne puisse souffrir aucun retardement, et à ce que les Ecoles et Collèges ne puissent être fermés, ni leurs Revenus détournés, jusqu'à ce qu'il ait été autrement ordonné par Elle.

2e Biens des Colleges

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

Et cependant ordonne que les Officiers municipaux desdites Villes, procéderont pareillement à l'exécution des marchés et établissements de tous Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs pour les réparations et entretiens des Bâtiments, Ecoles et Collèges ainsi que des meubles, meublants et ustensiles pour le service desdites Ecoles et Collèges, à la charge par eux de représenter par Inventaire fait en présence du Procureur du Roi, ou de l'un de ses Substituts, tous les meubles, meublants et ustensiles qui leur seront remis, ainsi que ceux qui appartiendront, tant en propre, qu'à titre de Fondation, aux Cy-devant Jésuites, et ce à la charge par eux de se pourvoir pardevant Nous, pour être statué ainsi que de raison, sur les demandes qui pourront être formées à l'effet de rentrer dans la propriété desdits Biens ou de quelques-uns d'iceux, et être lesdits Cy-devant Jésuites, Instituteurs et Entrepreneurs, tenus de rapporter toutes Lettres patentes sur le nécessaires.

objet d'Utilité publique ou particulière, ainsi que sur la manière dont on acquittera le prix, pour être employé dans les baux qui seront ordonnés, et les frais mentionnés qu'exige un procès verbal ; ledit procès verbal requis et par le tout ordonné lequel appartiendra, ledit Seigneur Roi supplié de faire expédier toutes lettres patentes sur ce nécessaires.

3e Biens chargés de fondations

Ordonne qu'il sera procédé en la Cour, sur les titres qui seront déposés aux greffes et sur les mémoires qui pourront être remis au procureur général du Roy par les parties intéressées à la dotation et acquit des biens que appartiendront à la Communauté dite Société, et qui se trouveront chargés de fondations particulières, autres néanmoins que celles dud. Ecoles et Collèges pour être ensuite délibéré en la Cour, et pourvu à laquelle desd. fondations par qui il sera ainsi qu'il appartiendra ; Et sera en conséquence led. Seigneur Roi très humblement supplié d'ordonner que tous titres et papiers concernant la Communauté dite Société, qui auront été remis audit Seigneur Roi, seront déposés au greffe de la Cour.

4e Mémoires des parties des Communautés religieuses &c.

Et pour pourvoir dans les provisions administratives que seront faites aux dits Ecoliers, Séminaires, Collèges, Hôpitaux, Maisons affectées sur les revenus des bénéfices Unis, qui en jouissent des Communautés légitimes dud. Société, ordonne que les Directeurs des Communautés de ladite Congrégation Société, seront tenus de présenter en la Cour toutes les Chambres assemblées, tels mémoires et requêtes qu'ils estimeront convenables, pour le tout communiqué au procureur général du Roi et mémoires par lui requis et par la Cour ordonné lequel appartiendra.

Sera led. Seigneur Roi très humblement supplié d'agréer et faire expédier toutes lettres qui seront nécessaires au sujet des titres Unions des Bénéfices faites et toutes les mutations et établissements de ladite Congrégation Société. Et cependant par provision jusqu'à ce qu'il en soit autrement par led. Seigneur Roi ordonné a fait et fait led. Cour Juridictions et Officiers, aux Patrons fondateurs et autres Laïcs, ou Ecclésiastiques et à tous autres de pourvoir aux dits Bénéfices sous quelque prétexte que ce puisse être, du premier possession, des Unions dans la jouissance des d. Bénéfices, de faire aucune poursuite ni procédure à raison du dernier Vacation, ou autres Conditions portées aux actes d'Union patronage et fondation, ou à tel autre titre, ni en quelque forme que ce puisse être ; Et aussi à tous Officiers dans l'étendue du ressort de mettre en possession desdits Bénéfices aucuns prétendants droit et Jeux ; Sauf néanmoins aux Patrons Collateurs fondateurs et autres prétendants droit aux d. Bénéfices Unis, de remettre les mémoires qu'ils aviseront bon être au procureur général du Roi pour être, sur le vu d'icelui par le procureur général du Roi Requis, et par la Cour Toutes les Chambres assemblées ordonné ce qu'il appartiendra.

5e Exemption des Biens de la Société.

Déclare led. Cour les biens de la dite Communauté, société sous dénomination de Jésus, autres néanmoins que les bénéfices Unis, après que les comptes des d. Ecoles et Collèges auront été fixés, les fondations pieuses, les dettes de dite Société acquittées en principaux, intérêts, et frais Appartiendront aud. Seigneur Roi ; pour être employés ainsi qu'il jugera à propos des dites Ordonnances : Les Communautés, leurs principaux des pensions administratives pour le temps pendant lequel elles auront gérés.

6e Vente du Mobilier.

Ordonne que tout le mobilier appartenant à ladite Congrégation Société, dans toutes et chacunes les maisons et établissements d'icelle saisis à la requête du procureur général du Roi, sera vendu sur les procès verbaux de saisie, à la requête poursuite et diligence du procureur général du Roi en l'Hôtel de Paris ; et à la requête poursuite et diligence de ses substituts dans les sièges du Ressort aussitôt après Délaissement des d. maisons, lorsque au plus offrant et dernier enchérisseur en la forme ordinaire, et après que affiches auront été apposées, et dites des quinze toutes oppositions qui pourraient avoir été faites aux dites saisies mobilières tendantes à ce le prix de la vente dud. effets mobiliers, et sur les deniers provenants dud. vente à la déduction préalable des frais de saisie, vente et vente fixés par les sièges des Lieux remis aux Procureurs Séquestres commis en exécution des arrêts des 23, 30 avril et 4 mai 1762 et autres arrêts particuliers, pour être les d. Deniers par eux reçus, sans pouvoir être employés à aucun autre Usage dans les mains de Procureur de Jeune Economes Séquestre nommé pour cette ville de Paris, pour être employés ainsi qu'il sera par la Cour Ordonné.

Ne seront aucunement compris dans lesd. ventes les meubles meublans des écoles et colleges desquelles on n'y aura point fait exercer lesd. cy devant soi disans Jesuites, sur lesquels il a été procédé comme il est porté par led. arrêt, ni tous ceux qui seront saisis par les Juges des lieux pour l'exploitation et Direction des biens de lad. cy devant soi disante société, dont il sera dressé état par les huissiers chargez de faire lesd. ventes. Comme aussi seront lesd. jours de la vente de la Bibliotheque, tableaux, livres, ornemens, vases sacrez, Chandeliers et generalement de tous autres ornemens et décorations d'Eglise ainsi que de toute Bibliotheque, jusqu'à ce qu'il en ait été par led. Jour autrement ordonné, toutes les Chambres assemblées, et pour y pourvoir ordonne que les Chambres s'assembleront led. jour prochain.

Et en cas de revendications faites ou à faire devant des effets mobiliers saisis en cette ville de Paris, ou ailleurs saisis à la requête du procureur general du Roi, ordonne que sur led. revendications les parties se pourvoiront en la grand'chambre de leur cause, même en la Chambre qui sera ordonnée pour les valatons, à l'effet de quoi icelles seront mises provisoirement sous dossiers et rangées en des Cas: En Consequence fera ce dit vente des effets mobiliers ainsi revendiqués sur quoi qu'il y ait été statué, à l'effet de quoi les parties interessées seront tenues de faire signifier led. revendications tant au procureur general du Roy, ou à ses substituts sur les lieux, qu'à l'huissier chargé de la vente au profit de quoi led. huissier pourra proceder à la vente desd. effets mobiliers: ordonne pareillement que sur toutes les autres oppositions, qui pourront y être mises dans les mains desd. huissiers il y sera statué par les Juges des lieux, dont les ordonnances seront executées par provision, non obstant oppositions ou appellations quelconques et sans y préjudicier, et expeditions d'icelles delivrées sans delai au procureur general du Roy.

Ordonne que par les Economes, Sequestres et gens de confiance par eux commis des d. cy devant soi disans Jesuites aient attribution de Juges de traite foraine aux passages pour Caen et Orbec compris dans les procès verbaux des 7e provisions alimentaires
en executant led. arrêt du 23 avril 1762, Autres neanmoins que les Gouverneurs temporels la somme de Cent par provision, laquelle leur sera payée sur leurs simples quittances, et le surplus en deux payemens égaux, de 175th chacun au premier dimanche de mai prochain: — Et en cas que precedemment à aucun des derniers mois ci dessus fixés les Economes Sequestres aient fait des derniers mois pour payer les appointemens des maitres établis dans les écoles et colleges reglés par led. cy devant soi disans Jesuites, il y sera par eux fait raison des derniers dans les mains desd. Economes Sequestres établis dans les villes et lieux du ressort de la cour, ordonne que les d. sommes seront payées par privilege sur les fonds des pensions par eux touchées, sur la quittance desd. cy devant soi disans Jesuites, ou derniers fondés de procuration, et laquelle sera jointe aux pieces justificatives du rabais du procureur general du Roi; quelles seront allouées dans les procès verbaux de clerc en rapportant par les Economes Sequestres du lieu de leur residence. Comme aussi ordonne que sera payé en la même somme, manière, et aux mêmes conditions que dessus aux Gouverneurs temporels la somme de 300th pour semblable mois et le surplus en deux payemens égaux de 75th chacun au premier dimanche de mai prochain. et que sera aux d. cy devant soi disans Jesuites vivans pas mauvaise vie, âgés de trente cinq ans compris dans les d. procès verbaux, et actuellement residens dans les maisons et Etablissemens des ci devant Jesuites dans le ressort de la cour, ordonne qu'il leur sera delivré pour subsistance et Viatique la somme de 200th en deux Quartiers temporels celle de deux cents, et sous la même forme et manière et aux mêmes conditions que dessus. Et, pour toutes avances, que pourront être faites par led. Economes, Sequestres, et notamment par led. Bronod le jeune. Rembourses sur les premiers deniers qui rentreront en recette, pour préciputer et proposer comme tous, à l'exception des appointemens des maitres, qui enseignent dans lesd. Ecoles et colleges reglés et payés par les d. cy devant soi disans Jesuites. /.

3e provision de Requeste

Comme aussi pour pourvoir aux payemens des frais faits en Execution des arrêts des 23 et 30 aoust et 5 may 1762. autres neanmoins que ceux des Srs. saisies et ventes, ainsi que de ceux qui pourroient estre faits en Execution de present arrêt, ordonne que les memoires des frais seront envoyés successivement aux procureurs generaux du Roy, ou de Mr. ses substituts sur les lieux, pour apres que les memoires auront été communiqués au procureur general du Roy, et examinés par les Commissaires estre par la cour taxé ordonné ce que appartiendra.

4e Surgement d'office par requete de requisitoire

Et pour pourvoir promptement le plus Exactement qu'il sera possible, à l'etat general des biens qui appartiennent à ladite Cydeuante Société dans l'etendue du ressort de la Cour, Contraint et ce qui pour raison de debitations et reparations des villes du Ressort sur la taxe des Ecoles et Colleges, Hermitages, Cimetieres, que pour estre fait des Terreins et Batimens des maisons et Etablissemens de la Cydeuante Société, autres que les Ecoles et Colleges situés dans les villes du Ressort, ou il n'y aura que deux tenus par les Cydeuants soi disants Jesuites, fixe les fonds à tirer dans les Bailliages de ladite Cydeuante Société pour estre chargés, ainsi que les montant des pensions alimentaires qui seront demandés par lesd. Cydeuants soi disants Jesuites, et fixer les sommes dues par ladite Cydeuante Société, ordonne que par le Conseiller Rapporteur, Mre. Gabriel Bartolomy et Gabriel Robard Conseiller President en la premiere Chambre des requestes du palais, Mre. Pierre Philippes Roussel, et Mre. Thomas Charles François de Lavaudé Conseillers, que la cour a commis à cet effet, il sera pris des avis des deputés mentionnés et reluisez necessaires, pour les procés verbaux dressés en Execution de l'arrêt du 23 aoust dernier, que toutes les memoires qui auront été precedemment envoyés à la cour, et que les seront dans la suite par les Sieges Royaux, Corps de Ville, Universités du Ressort, et autres pretendans droits, capitulé tant les biens des dits ladite Cydeuante Société, et sur les requetes que seront presentés par les dits Cydeuants soi disants Jesuites. Et tout qu'il sera par eux rendu Compte aux d. Commissaires et à la Cour toutes les Chambres assemblées au Lendemain des St. Martin; Enjoint ordonne que tous les officiers du Ressort de la Cour, qui n'auront pas encore envoyé au greffe d'icelle, les procés verbaux ordonnés par l'arrêt dudit arrêt du 23 aoust dernier seront tenus de le faire avant le 1er. septembre prochain au plus tard.

Ordonne que les requetes du procureur general du Roy, Copies collationnés par le greffier de la Cour du present arrêt seront signifiés sans delai aux maisons de ladite Cydeuante Société, soi disant de Jesus, qui sont en cette ville de paris, et dans les trois jours de la publication du present arrêt dans les sieges du ressort et toutes les autres maisons et Etablissemens appartenans aux dits Cydeuants soi disants Jesuites de ce Royaume, membres de ladite Société. Enjoint aux superieurs desd. Cydeuants soi disants Jesuites de ce conformer.

Et seront ce qui sera ordonné par ces arrêt envoyés aux Srs. Baillifs et Sencschaux du Ressort et aux Gouverneurs, Baillifs, et officiers municipaux de Lyon, pour y estre lus, publiés et registrés, enjoint aux substituts du procureur general du Roy d'y tenir la main, et dûment certifié la cour au mois, enjoint aux officiers desd. Sieges, de veiller chacun en droit soi, à la prompte et entiere execution du present arrêt qui sera envoyé au bureau de la ville de paris ainsi que les ordres rendus par la cour le 6 aoust 1761. concernant ladite Cydeuante Société, et celui rendu ce jourd'hui sur le rapport fait par Mre. Charles François de Lavaudé Conseiller, le procureur general du Roi, pour y estre lus, publiés et registrés. Enjoint aux substituts du procureur general du Roy aud. Bureau de la ville de paris, de tenir la cour au mois, et aux officiers procureur general du Roy aud. Bureau de veiller chacun en droit soi à la prompte et entiere execution dudit arrêt. Comme aussi ordonne que le present arrêt sera à la requisition du procureur general notifié à l'Université de paris, et au Lieutenant Civil et Criminel, dits substituts sur les lieux notifié à l'Université de Reims et autres Universités du Ressort, aux prevots des marchands et Echevins de la ville de Lyon, et aux officiers municipaux de toutes les villes du ressort ou il y aura des maisons et Etablissemens de ladite Cydeuante Société soi disant de Jesus, sous le nom de Noviciats, maisons professes, Missions, residences, seminaires ou sous telle autre denomination et designation que ce puisse estre. Et sera le present arrêt imprimé, publié et affiché partout ou besoin sera, notamment dans toutes les villes ou il y aura des maisons et Etablissemens de ladite Cydeuante Société. Fait en parlement toutes les Chambres assemblées le six août mil sept cent soixante deux. Collationné Renault, Signé Duplessis †.

Die veneris 31ª mensis 10bris celebratum est in harcurio sacrum solemne hora septimâ
l'messe pro Roberto de Salmeour pro requie animæ M. Roberti Dadetorger. præfuit venerando ordini M. Daniel Gigot
redeà die 20ª ejusd mensis post abdicatum Primarii Rothomagensis munus.

Anno 1763.

M. de Beatâ Trib. Acad

Die sabbati octavâ Januarii celebrata est in harcurio Missa de Beatâ.
Eadem die horâ post meridiem primâ habita st apud Amplissimum Rectorem in
Memoire sur la correspondance avec les Collèges du ressort.

Graphineo ordinaria deputatorum Universitatis comitia in quibus lectus est
memorialis libellus de directione et superintendentiâ Rectoris et Academiæ Parisiensis
in omnia Gymnasia quæ in ditione senatûs Parisiensis extant, quem cum omnes probarint
suâ syngraphâ munierunt.

Messe de St Charlemagne.

Die 28ª ejusdem mensis celebratum est sacrum solemne in Regiâ Navarrâ à M. Lefèvre
D. Gigot Lecteur y tient la place du Recteur malade.

Dubouley sive Rectorio fundatum. adfuit loco Ampl. Rectoris egrotantis Amplissimus
Lector M. Daniel Gigot Rectoriâ purpurâ indutus, ejusque sedem occupavit, ab ejus
utroque latere sedebant ut moris est ornatissimi Procuratores. Oratissimi
eorum annis Procuratoris vices gerebat M. De la rue Coprocurator

Le Recteur malade reçoit les cierges.

Cæsi jaceret in lecto Amplissimus Rector, cereos sibi a singulis ordinibus delatos
accepit et paucis amicè respondit.

l'Recteur Procureur porte le cierge au Recteur le 1er février.

Die 31ª mensis Februarii Ego procurator comitante Mo de la rue coprocuratore
et præeunte apparitore cereum venerandæ nationis nomine detuli ad amplissimum
Rectorem et ipsius valetudinem optimam apprecatus sum.

Compliment fait à Paris par D. Gigot Lecteur et Procureur.

Inde redux in Mazarinæum, jentaculo satis lauto excepti singulorum ordinum
magistratus cum suis adjunctis et Majoribus Universitatis Officiariis, et horâ
propè undecimâ profecti sumus à Mazarineo octo Rhedis vecti præeunte
cursore Academico et cereos delatimus ad Illustrissimum Paris. Archiepiscopum,
supremi senatûs et Regiæ subsidiorum Curiæ Præsidem habitâ apud singulos
ab Amplissimo Lectore Oratione. Aderat Illus Cancellarius Galliarum et
supremæ rationum Regiarum Curiæ Princeps, et paucorum cathamitcam illo ipso
manè hauserat Illustrissimus Regii sigillorum custos. Serenissimus Aurelianen-
sium Dux Versalias à Rege vocatus fuerat id quæ mihi aliquot antè diebus
per Epistolam significari curaverat.
Eodem die Versalias profectus, est idem Ampl. Lector comitantibus quatuor Academiæ
Procuribus.

Compliment à Versailles par l'Recteur Procureur.

Die 1ª mensis februarii, cum adveniissent omnes deputati cum suis adjunctis, in majoribus
infulis, ad Basilicam Regiam nos contulimus, ubi post brevissimam moram in interiores
Regii cenaculæ introducta est Academia, atque à Rege quem stipabant omnes Regiæ stirpis
Principes et ordinis S. Spiritûs commendatores suis pallii et torquibus insignes benignè
excepta est. post habitam ad Regem ab Ampl. Lectore orationem, ad Reginam,
Seren. Delphinum, Seren. Delphinam, Serm. Biturici comitum Ducem et ultimo ad Seren.
Aurelianensium ducem ivimus. ad singulos directa est ab eodem Lectore oratio. à
singulis lætè et amico vultu excepta est Academia quin et ipse Augustus quasi Provinciæ
Comes qui suos Statûs à latere stabat suam quoque Stirpe et non pro vocatus Academiæ
benevolentiam et existimationem pollicitus est.
Deinde post splendidum apud Fratres Recollectos prandium Parisios redimus.

l'on sert de la viande

Eodem die celebratus st in harcurio 1d Purificationis Bell.

Messe et assemblée.

Die 2ª februarii post sacrum solemne in quo singulis tubulibus distributi sunt
ab apparitore cerei habita st comitia in quibus Oratissimus Procurator
retulit quæ Parisiis et Versaliis acta fuerant in cereorum oblatione, modestè
ut decebat, nullum de se verbum faciens; pluva dixit M. Delarue Coprocurator.

Messe aux Jacobins

Die 3ª febr. horâ decimâ sacro solemni apud Prædicatores in Rectorii
infulis adfuit idem Lector et Procurator, ejus vices gerente Mo de la rue

arrêt du 4e fevrier ch. aspés

Die 4ª februarii senatûs consulto communi decretum est ut Illi fornicem Rector pl. navar, Cochet, Hamelin,
Guérin Antiqui Rectores et Gigot Lector minora Collegia adirent eorum bona et reditus cognituri
atque etiam omnia fundationum instrumenta et reditus à 20 annis accepti et expensi rationes

Jeudi dies Mercurii

Die sabbati quintâ ejusdem mensis celebrata est in harcurio horâ septimâ Missa de beatâ.
Eodem die horâ post meridiem primâ habita sunt apud Ampl. Exactorem in Mazarineo ordinaria Deputatorum Universitatis Comitia in quibus audita sunt et probatæ rationes accepti et expensi quas pro Collegio sti Michaëlis ad annum 1761 reddidit Dominicus Morin dicti Collegii œconomus sequester.

Die Martis hilariorum 15ª februarii celebratum est in harcurio horâ decimâ sacrum solemne ex fundatione Mi Jouvage tribulis Venerandi ad gratias Deo agendas ob natum Gallis dilectissimum Regem Ludovicum 15um an. ad fuit ipse amplissimus Rector cum quatuor Nationum Procuratoribus, Majoribus officiariis, cæterisque qui jus habent. Feriæ autem unius diei ad diem Jovis sequentem indictæ fuerant mandato Amplissimi Rectoris propter aeris intemperiem et quia via bene ex morbo convalescebat Amplis. Rector, eundo et redeundo vectus est sellâ portatili, solitisque idèo comitibus non cinctus.

Messe pr le Roy

Die Martis 14ª februarii habita sunt in Mathurinensi ordinaria Deputatorum Universitatis comitia ad aperiendum pro more antiquo Nominationum rotulum.

rotule

Die sabbati quintâ post missam de beatâ habita sunt in loco majoriensi seu in ipso sacello ordinaria Venerandi ordinis comitia in quibus dixit Orn. Procurator se exhibitum sibi fuisse à Mo De la rue Exprocuratore excerptum ex omnibus Commentariis nationis qui exstant Articulis distinctum et ordine Alphabetico dispositum ita ut subtitulis Procuratoris, Censoris &c. unusquisque facile jura sua, leges, officia et mentem Venerandi ordinis facile et nullo labore cognoscaret, illudque ab eodem Mo De la rue Venerando ordini offerri in suos usus. 2° urgere tempus quo solvenda foret sexta pars residua plusquam decim millium librarum (16000tt) summæ quæ debetur operariis propter readificatam domum du petit acu et insufficiens videri nationis ærarium; itaque providendum esse et deliberanda media quibus posset V. natio promissis stare. Audito æquissimo Censore, re in deliberationem missâ placuit 1° deputatos nominari æquissimum Censorem M. Truffier et D. Hébert virum Procuratorium qui opus Mi De la rue expenderent cum Orn. Procuratore et Vener. Decano. 2° ut cum Le vat quæstorem integerrimum in proximis comitiis expositurum esse dilucidè in quo statu forent reditus Ven. ordinis et num posset ex debitum tempore condicto solvere, atque ita super his duobus articulis ab Orn. Procuratore conclusum est. D. Gigot Procurator.

Feb. 8e Vendr.

Eodem die horâ post meridiem primâ habito sunt apud Amplissimum Rectorem in Grassineo ordinaria Deputatorum Universitatis comitia in quibus auditis supplicibus pro litteris nominationis, et ejus supplicante pro licentiâ aperiendi pædagogii sub patrocinio et clientelâ Universitatis, cui inquisitores appellati sunt Orni Procuratores Franciæ et Picardiæ, lecta et recognita atque ab Amplissimo Rectore subsignata tabula censûs viritim impositi; quam in rem cum Quæstor Academiæ integerrimus conqueraretur à se plurimas hujus censûs perceptoribus summas erogatas fuisse quas ipsi non numerassent apparitores quidam, propositum est in deliberationem num deceret ut in singulis nationibus quæstor hunc censum perciperet ad integerrimum Academiæ Quæstorem in communem solutionem deferendum; quod cum videretur omnibus placere, observavi id prius cum singulis nationibus communicandum esse quam alla à tribunali ferretur conclusio: acquieverunt omnes et promiserunt Orni Procuratori se ad suos ordines quam proximè relaturos. Deinde officium Papatarii Universitatis jurati collatum est animi consensu honesto Viro Matthæo Perier Constantissimæ nationis Apparitori, proponente, potius subindicante Ampl. Rectore. Hic est mos antiquus ut hæc officia iis conferantur quos proposuerit Amplissimus Rector.

Capitation arriérée plainte de recevoir quand contre quelques uns pour qui il en manque plusieurs années sans pouvoir en rien tirer.

Plainte de Bidault de la nat. d'Allemagne comme Papetier de l'Université.

Die sabbati duodecimâ ejusdem mensis horâ 11ª matutinâ convenerunt apud Orn. Procuratorem Deputati die 9ª nominati Mi Truffier et Hébert et viso quod obtulerat M. De la rue excerpto à commentariis Ven. ordinis, sententiam inierunt quam Orno Procuratori ad Ven. ordinem referendam pararunt.

Die Jovis 17ª mensis Martii seu feriâ quintâ post Dominicam quartam quadragesimæ celebratum est in cathedrali ecclesiâ sacrum pro fidelibus defunctis in primis verò pro Magistris venerandis pro quibus post sacrum sub claustro presente venerando ordine D. Capellanus recitavit Psalmum de profundis et orationes Inclina, Deus veniæ largitor et fidelium.
Deinde indixit annuentibus quicumque astabant Ven. Procurator in diem sabbati sequentem sacrum hovâ septimâ celebrandum pro requie animæ Mi Ladainte Ven. Tribunalis nuper demortui.

Die veneris 18ª ejusd mensis habita est solemnes academiæ supplicationes, post habitam ab Amplissimo Rectore Orationem processum est ad ædem Dei sacram sub invocatione Sti Andreæ ab Arcubus quæ jus patrocinium et collationem ad Academiam pertinet.

Die sabbati 19ª celebratum est in harcurio sacrum die 18ª indictum. Deinde habita est Venerandi ordinis comitia in quibus dixit Ven. Procurator Exercise Ven. ordinis et M. Levat ejus quæstor paucis exponeret in quo statu essent res ærarii nostri et quid sperare liceret, an fœnerandæ essent pecuniæ mutuæ ut condictæ in singulos annos operariis summa solverentur. Dixit Mr Levat sperare se domum du grand écu post duos annos locandam esse 1400tte cum actualis ejus locatio sit 1350, circà domum autem du petit écu sibi offerri 900tte, locatâ autem hac domo, fœnerum sibi videri ut sufficeret ærarium solvendis quæ condicta sunt in singulos annos summis. audito æquissimo Censore, re in deliberationem missâ, placuit locationem domûs du petit écu fidei et sapientiæ Mi Le Rat quæstoris totam et ex integro permittere.
2º cum recepisset M. Dela rue, dixit Ven. Procurator ex communi deputatorum sententiâ in excerpto quod obtulit et Dela rue quam plurima esse inutilia atque ad usus jam obsoletos pertinentia, alia multa facilius haberi posse in Inventario eorum quæ in communibus Academiæ scrinijs continentur et archivijs, diverso prorsùs ordine instituendum esse hunc laborem ita ut cum Ven. natio et si nullam legem patiatur sibi tamen constat, fixa jam et determinata ab incertis et momentaneis secernerentur. cætera breviter et historicè ad summum referrentur, in tenui labore positum non esse hunc ex ipso quod obtulit M. Dela rue excerpto selectum, cæterum exhausto communi ærario intempestivam esse hanc impensam. Audito æquissimo Censore, placuit laudari ab Ven° Procuratore cætùs comitia Mi Dela rue diligentiam, eam quæ mentem quâ excerptum illud elaboravit ut Venerando ordini foret utile. atque ita super his duobus capitibus ab Ven. Procuratore conclusum est. Ipsi ipso è comitijs exiit mentem Ven. ordinis Mo Dela rue significavi verbis quam potui humanissimis. D. Gigot Procurator.

Die Jovis 24ª ejusd mensis. Habita est in harcurio post solemne sacrum, Vi ordinis comitia, in quibus Mr de Rupierres supplens pro Regentiâ et Scholis admissus est 2º copia facta est Mo Le Rat Quæstori locandi domum du petit écu summâ (900tte) nongentarum libellarum à die S. Joannis Baptistæ hujus anni, ita tamen ut conductor domûs pro primo anni quadrante à præfato festo ad festum Sti Joannis solvat (100tte) centum libras eò quod inferiora domûs et primum tabulatum sint huc ipso paschatis tempore occupaturus. 2º annuente Vo ordine Mr Levat postulavit est se ingressurum ex iis qui apparitoribus destinantur vestibus,

reservaturum esse quantum satis est ad solutionem censûs viritim impositi, atid quidem relative ad querelas à Mo Hamelin ad nuperrimam tribunalis Academici comitia delatas. Deinde cum M. Daniel Gigot gratias egisset Vo ordini pro collatâ sibi extrâ ordinem et servatâ, dum absens esset, Procuratoriâ dignitate, unanimi suffragio electus est hujus muneris candidatus et suppleæ M. Gaspardus Thomas Maitret Presbiter Ebroïcensis, Licentiatus Theologus et collegii Gervasiani Procurator atque ita à me super his quatuor capitibus conclusum est D. Gigot Procurator.

Acta et decreta Venerandæ Nationis, Procuratore Magistro Gaspardo Thoma Maistrel Brasbitero Bajocensi, Licentiato Theologo, nec non Collegii Gervasiani primario a die 24ª Mensis Martii anni 1763.

Anno Domini 1763 die vero 24ª mensis Martii hora 7ª matutina, post Solemne Sacrum a Mº Joanne de Brocan institutum, habita sunt in hac aula comitia venerandæ nationis in quibus Mr. Gaspardus Thomas Maistrel Brasbiter Bajocens et Licentiatus Theologus, in procuratorem et Mr. Samuel Celeberrimus humanitatis professor in gradum virum electi sunt.

Eadem die habita sunt apud Malturinenses hora decima, comitia rectoria. in his comitiis ampl. Rector prehabita elegante oratione deliberandum proposuit 1º de duobus supplicibus, 2º de confirmatione quadrum virii. 3º postulavit ut rata et grata haberentur quæ ab ipso gesta fuerant per hunc extremum Magistratum.

Cum autem jam sederent ordines de rebus pro positis deliberaturi, in medium processerunt Celeb. navarrici professores, et verba faciente Mº Marcas, elegantissima oratione conquesti sunt se nullum habere in regia Navarra domicilium, licet eo jure omnibus academicis professoribus communi, potuit fuissent decessores eorum, rogaverunt ut alienam parcatem ut intervertione sua eorum ipsorum fuerint. quibus auditis, eadem parter Mert. Syndico, proponit deliberandum Ampl. Rector de postulatione professorum Navarricorum.

Dl. Natio rata et grata habuit quæ gesta fuerant ab ampl. Rectore, supplicibus indulsit, confirmavit quadrum virum horis Matutinis electum. Causam navarricorum suam fecit. deputatos qui eam actutum et singulis peculare facultati prosequerentur appellavit Mrs Rolland et Vaulogeard celeberrimos philosophiæ professores. volent insuper oratorios habetas tum ab amplissimo rectore tum a Mº Marcas in commentariis universitatis et ven. nationis inscribi decta a me Conclusum est Maistrel procurator

Reversis in comitium ordinibus, postulavit fid. Natio ut assignarentur quoq; domicilio professoribus hac de academia meritis. Audito M. Syndico amplissimus Rector de postulatione fidelissimi ordinis deliberandum proposuit postulavitq; ut a singulis ordinibus nominarentur deputati qui Rationi Studiorum, quam Senatus sup. ab universitate petierat, ultimam manum apponerent. deinde Sacramentum præstiterunt quadrum virii.

illis e curiali reversis, declaravit quadrum vir hon. nationis prorogatos tunc munia fuisse facti rectoris amplissimi vero Mr. Fournieau. hanc prorogationem confirmavit ven. natio, nominavit Mrum Dagoumer professorem emeritum et Mrum Gigot executores deputatos pro confienda studiorum ratione; ad alia comitia venit postulationem fid. Notarius et ita a me conclusum est Maistrel procurator JS Rubricæ!

Oratio habita a Dº Marcas philosophiæ professore in navarra tum suo tum aliorum navarricorum professorum nomine

Quod viris Academicis semper concessum legimus, ut in rebus dubiis vel adversis, vestro tutelarentur auxilio, vestra pernanter obsecrarent vigura, illud hodierno die professoribus Navarricis a vobis concedendum confidimus, ut ad communem omnium nostrum parentem academiam, supplices simul et mœrentes confugiant, atq; in illius sinu suas preces, vota sua, spem denigi suam, et qua superest, omnem deponant.

Hisce nimirum temporibus pervenimus, in iis quæ ad institutionem publicam pertinent, id inter alia provisum maxime Augustum Senatum, et quæ ab ipso in scholis academiis publica pertem vocata fuit, universitatem, ut professores, ut vicequi ex hac civitatem principe alia in collegia transmigrant, sive qui in varcas regni pas civitates missi convolant, tuto et commode exequantur hospitio. inde nos alienis in terra dolor et pudor haliquantulum affusus est nobis, quod omnibus e professoribus nos soli et immemores, in patria, ut ita dicam solo peregrini et hospites habeamur.

viginti circiter et quatuor anni sunt ex quibus professores
Navarricì ab illis, quibus inter septa Navarrica solebantur
domiciliis amandati sunt. necessitate illud quidem expressum postmo-
dum; cum spe tamen aliqua fuit aliquandiu conjunctum, ut de restituendis
professorum quemadmodum et ceterorum navarricorum, domiciliis
provideretur. at vero cum omnibus cæteris regiæ navarræ officiariis
obligerit, ut nobiles ædificiorum ruinis detrimenti paterentur,
ipso et alia tributorentur domicilia, et reditus ampliores assignarentur,
altum omnino de professoribus silentium fuit, aut si qua de iis
mentio, non alia fuit, nisi quæ nociva, et silentio longe pejor
videretur.
Neque hoc solum, verum etiam quoties ad eos qui præsunt domui
nostræ (si tamen fas est vocare nostram) justas et amantissimas
delatimus querelas, vix sumus quasi audibiles, quasi indebita
postulantes, quasi in alienæ hæreditate partem affectantes.
Neque tamen nos, neque decessores nostri quidquam sive in almam
parentem nostram universitatem, sive in domum ipsam navarricam
peccavimus, ut talia mereremur, ut soli in academico orbe vagi
et fluctuantes, sedem figam, et adimplendo muneri nostro accommodatam
non haberemus. durum, nec patientia unquam, licet dedoctum, levius
risum est, quod ex ipsa domo in qua grandes dies et aetas sustinemus,
quasi exsortes fugeamus, quod post expleta munera nostri temporis
statim mercenariorum instar, quasi alieni, et terram non nostram
calcantes ingloriè dimittamur; quod in hac palestra, quam nostris
sudoribus irrigamus, ne angulus quidem nobis relinquatur, quo fessos
labore artus trahere; et ubi libere spiritum ducere possemus. si quid
peccavimus, in eo profecto peccavimus, quod querelas hasce nostras ad
vos, sero nimium delatorimus, sic quæ dum nostra periclitarentur
hospitia, vestra forsan jura in deserimen adducerentur. et hanc
tamen nobis culpam a vobis condonandam eo libentius confidimus,
quod pacis et concordiæ amantissimi, nostram de restitutione domiciliorum
spem conceptam diu fovere maluerimus, quam usquam suspicari delusam,
atque ita quæ ad munus nostrum scholasticum pertinebant, potissimum
negotium, cætera fere omnia, injurias etiam nostras obliviscerentur.
Verùm autem ne si rem a longo tempore in anceps posuimus, longius
protraheremus, unde aliquid res academica detrimenti pateretur, professorum
jura mutarent, atque unius exempli contagio quæ nos premimur, ad alios
serperet, idcirco, rem ad vos, proceres academici, afferre et totam
vestro relinquere judicio statuimus. vestrum enim est judicare, utrum
nos, qui non secus ac reliqui professores vestri sumus, eodem quo
cæteri gaudent, jure potiri debeamus; an vero nostra haec immerita
sors contentos, omnino conticescere, et professorum qui vel in aliis
commorantur collegiis, vel in alia transmigraturi sunt hospitia
condicioni invidere tacitos oporteat.
Vos itaque, proceres academici, hodierno die professores Navarricì
per me hoce obsecrant atque obtestantur, ut causam hanc dicam
vestro velitis favere patrocinio, verba promovere adhortatæ, verbo
decam habere vestrum, atque idcirco, si ita vestrum fuerit ampli-
d. rectori, si ita postulaverit mer. syndicus, perpendatis et decernatis
quid in hujusmodi negotio, pro condicione professorum, pro jure academi-
statuendum sit; quod etiam præstare, et quo facto de se gerere
debeant navarricì professores, qui se se ad ea semper parati fore
profitentur, ut vestris obsequantur consiliis, vestras deliberationes
exequantur, vestris obtemperent jussis. quam gratiam si nobis communi-
erit illud et novum almæ matris nostræ in nos benevolentiæ pignus,
et archivis nostris in almam parentem caritatis vinculum

Die 25ª martii celebrata est missa annuntiationis Bᵉ Mariæ, quam Sanctæ Sunt vesperæ.

Die 2ª mensis aprilis habitum est apud amplis. rectorem in grassinæo tribunal academicum. ibi facultas concessa est d. Bicard in artibus magistro aperiendi pedagogii sub clientela universitatis. Supplicante pro litteris nominationis postulatum concessum est. Deinde lecta sunt litteræ a rectore Cadomensi ad amplis. Rectorem directæ, in quibus postulabat rector Cadomensis ut universitas sua succurreret alumnæ patronæ parisiensis universitati, et asserge augustissimo imperatori ut beneficia prius collegio montis uniti, non divellerentur, sed fierent patrimonium communæ omnium universitatis professorum. censuit tribunal litteras ab ampl. rectore ad rectorem cadomensem scribendas esse humanitate plenas, nihil tamen ulterius promittendum.

Die nona ejusdem mensis aprilis post missam decreta, habita sunt ven. ordinis sedutia ordinaria in sacello sarcariano, in quibus reduli qua rela fuerant in tribunali academico posteriore, et conclusiones a ven. ordini latæ relegi. Deinde magister le Rat fidelissimus quæstor verba fecit de locationibus domus nuper adjudicatæ. quo audito, audito pariter æquissimo censore, ven. ordo decrevit rem illam credendam esse curæ et fidei fidelissimi quæstoris, consultis tamen S. decano, æquiss. censore et procuratore ornatissimo, et ita a me conclusum est. Maistre, procurator. J.G. Hutteau

Die 6ª maii celebrata est missa primi sabbathi Sti joannis ante portam latinam, a mᵉ vadelorge instituta

Die 7ª ejusdem mensis celebrata est missa primi Sabbathi mensis maii in sacello sarcariano

Eadem die habitum est apud amplissimum rectorem tribunal academicum, ibi supplici littera nominationis concessa sunt. 2° auditi sunt duo librariorum deputati, qui nomine totius communitatis petierunt ut ab universitate ejus licentia concederetur e pomerio universitatis emigrandi, et bibliotecas constituendi in omnibus indifferenter facultatis vicis. a relatione quas in libello supplici exposuerant librarii, eleganter nec non firmiter confutavit Merid. Syndicus. quo audito unanimiter ab ampl. rectore conclusum est, nihil in hac re agendum, quin prius ampl. rector et merit. Syndicus Supremam curiæ præsidem, nec non procuratorem catholicum adirent, ut rigi illustrissimo viro exponerent detrimentum quod inde pateretur academia, et ipsa met respublica.

Die martis octava allocutionis 10ª maii post missam quo requie animæ M. le Sauvage, habita sunt comitia in sacrario. in his exposuit fidelissimus quæstor precariam mᵉ Morin debitam ob constructionem domus da petit ven. non adesse in erario ven. ordini, sed instare vero tempus quo ei illud solvendum erat: quo audito, nec non et æquiss. censore Statuit ven. ordo, Magistro morin annuente et consentiente solvendum esse vectigal annuale precaniæ debitæ proportionatum et ita a me conclusum est Maistre, procurator. J.G. Hutteau

Die 4ª junii celebrata est in sacrario missa primi sabbathi.

Eadem die habitum [illegible] apud amplissimum rectorem tribunal academicum, in quo supplicante pro litteris nominationis postulatum concessum est. 2ª M. Blier in artibus magistro facultas aperiendi pedagogii sub clientela universitatis concessa est, auditis, pro ingressu ornatissimis Picardiæ et normanniæ procuratoribus qui dicti Blier mores et doctrinam inquisitores nominati fuerant.

Die 23ª junii habita sunt comitia universitatis parisiensis apud malthurinenses. inde post habitam ab ampl. Rectore elegantissimam orationem, processit maximo comitata academia in ædem deo sacram sub invocatione Sᵗⁱ Rochi. ibi pontifex Statut illust. nec non Rev. archiepiscopus parisiensis, decantatis qui est maximo cum apparatu hymnus Eucharisticus te deum ob pacem nuper gallis redditam a dilecto rege Ludovico XV.

Die junii 27ª habita sunt apud malthurinenses comitia rectoria, senatus consulto e die 23ª in hanc eadem translata.

Ven. natio rata et grata habuit quæ gesta fuerant in trimestri magistratu ab ampl. rectore, ipsi gratias egit ob indefessos labores in honorem splendoremque universitatis assertos — suscepto 2° supplicibus indulsit; excepto tamen supplice qui prius — sex lectionum semestre bis conficerat; voluit alteri qui immunitatem postulaverat ab onere scribendi, non concedi hanc gratiam quin prius attulerat litteras testimoniales a medico parisiensi subsignatas.

3° Confirmavit in quadrum verum horis matutinis electum magistrum Gardin celeberrimum eloquentiæ professorem in parcario.

4° rogavit viros academicos qui rem professorum navarricorum — apud claram artium facultatem sibi commissam receperant, ut — quam primum, rectore amplissimo duce, magnum navarræ magistrum adeant, ipsum qui compellant ad litteras eminent. — Cardinali de Rochechouart scribendas, quibus superiori ille eminent. — mense rogetur ut dicto postulationi navarricorum annuat, ipsisque domicilia concedat.

Rectorii fasces prorogati sunt amplissimo rectori M. Fourneau, et omnium ordinum unanimi consensu confirmata est illa prorogatio.

Eadem die hora 6ª matutina post missam in justiniano celebratam pro requie animæ joannis de Rouen, habita sunt ven. nat. — comitia quadrum veralia, ibi pro munere quadrum virii stabil. — supplex Magister Gardin celeb. rethoricæ professor. audito æquis. censore unanimiter supplici postulatum concessum est, et rata — a me conclusum Maistrel ven. nat. procurator.

J G Brumelli

In iisdem comitiis stabil supplex alter magister arcuæ pro regentia et scholis. audito æquos. censore qui testatus est se vidisse omnia instrumenta ad hanc supplicationem requisita, et nihil desse, — communi omnium suffragio in gremium ven. ordinis admissus est m. arcuæ, præstito pro more sacramento.

Deinde exposuit ven. ordini Magister Marino, unum ex appariteribus Duvagan, gravi morbo plurimis abhinc mensibus laborantem, in — anglicis versari, ipsum qui ad nationem confugere et sibi egenti — adesse. audito æquissimo censore statutum est honesto viro — Duvagan erogandam esse summam quinquaginta librarum et — rata a me conclusum est. Maistrel procurator. J G Brumelli

Sequitur tenor senatus consulti quo comitia quadrum veralia — et rectoria in hanc ce diem 27am junii et diem 28am ejusdem mensis translata sunt.

Die 28a junii post missam a M. Sexaltheine institutam habita sunt in hac aula comitia quæstoria in his audito æquis. censore unanimiter rogatus est fidel. — quæstor Magister le Bal ut munus quæstorium adimplere pergat, ipsi gr. gratias acta sunt ob diligentiam qua semper res ven. nationis prosecutus est. —

Deinde ame appellatis rationum quæstoriarum expunctores Magistri Gigot, — Monlien de Carmenerie, Monlien de Laborere, et Dudoüit, a ven. ordine — nominati sunt. nominati pariter ad tentandas veres candidatorum Baccalaureatûs in artibus, Magistri Sanson, Fretel de Charteville, requirere, Arnoux quos in id munus designaverant, Sacramentum prælocutum solitum. Maistrel, procurator

JG Hermite!

Die 2a julii hora 6a matutina celebrata est missa primi Sabbathi quam — secuta est missa visitationis B. Mariæ quam celebrandam instituit Joannes vadelorge

Die quarta ejusdem mensis celebrata est missa translationis B. Martini — a S. martino Dumensi institutæ.

Eadem die 2a julii habitum est in grassino tribunal academicum apud — amplss. rectorem. ibi plurimis supplicibus postulata concessa sunt. — deinde amplis. rector dixit librarios parisienses conqueri, quod ad supplicationes universitatis extraordinarias non fuerant descripti invitati, licet antea — Rectores ipsos invitassent litteris quæ in eorum commentariis inscriptæ fuerant. ex iis deliberationem missa, audito Mtro Syndico, unanimi voce — statutum est non deinceps invitandos esse librarios descriptos, bene vero ut semper mos fuit et ita ab ampl. rectore conclusum.

Die quarta ejusdem mensis celebrata est missa translationis B. Martini a S. martino Dumensi instituta.

Die augusti Sexta hora 6a matutina habita sunt comitia ven. nationis post missam primi Sabbathi. in his exposui rationes quæstoriæ a fidelissimo quæstore gestæ reddidit, ex iis autem constare solidum

recepturum esse	6730#	5 s	1 d
impensarum	5818	8	9
proindeque residuum in manibus fid. quæstoris	911#	16	4
remanere esse			

Deinde dixi de le mercier conductorem partis domûs du petit cens a ven. — ordine postulare ut ipsi concederentur fenestrales valvulæ des volets. — audito æquiss. censore ipsi concessa sunt dictæ valvulæ. et ita a me — conclusum Maistrel JG Hermite!

Eadem die habitum est apud ampl. rectorem tribunal academicum; — in quo nichil memorabile dignum. numero plurimis supplicibus, litteræ nominationis concessæ sunt, insuper et facultas aperiendi pedagogii — sub clientela universitatis facta est honesto viro Savairé in artibus magistro.

Die decima tertia augusti habita sunt hora 7a matutina apud — malhariensis, comitia octoviralia. ibi a meritissimis procancellariis designati sunt artium baccalaureorum probatores apud S. Marcain — Magister Morin professor Emeritus et apud S. Genovefam M. Vray — professor emeritus. hos nominavit et elegit ven. natio et ita a me — conclusum est Maistrel JG Hermite!

ut iisdem comitiis disterent ad supplices varie postulantes quibus postulata concessa sunt. deinde a Merit. Syndico lectum est opus de ratione studiorum pertinentium ad grammaticam humaniores litteras et rethoricam. deinde lecta est alia ejusd. vice scripta ratio studendi philosophiæ. utrumq; illud opus a Supremo Senatu ab universitate parisiensi postulatum fuerat. his lectis auditisq; in nationes suas decesserunt diversi ordines de libellis memorialibus deliberaturi. Censuit ven. natio, gratias agendas esse amplissimo rectori, aliisq; deputatis præsertim vero Merit. Syndico, ob præclarum opus ab ejusdem feliciter confectum. approbavit quæ de grammatica, litteris humanioribus, et de rethorica scripta fuerant; quæ vero de philosophia, nova deputatorum examini subjecit, iisdemq; deputatis facultatem fecit ea recognita approbandi et Supr. Senatui offerendi. rogavit insuper ven. natio ampl. rectorem et deputatos in rem navarricam, ut eam quanto citius absolvant. postulavit idem ordo ut oratio habita in solemni præmiorum distributione a V. C. Mo. Lonvel typis mandetur. quæ quidem omnia a me procuratore et deinde ab ampl. rectore concessa sunt. Plaistrel procurator

J. G. Lyonnet.

Die decima quarta decantate sunt prima vesperæ

Die decima quinta hora decima missa assumptionis B. Mariæ

Die vigesima septima ejusd mensis augusti habitum est tribunal septembres in antecessum, auditæq; sunt apud ampl. Rectorem rationes quæstoriæ integerrimi universitatis quæstoris Magistri Hamelin, et communi omnium ordinum suffragio concessæ sunt.

Vide ad annum 1744, die 24ª mens. martii, ubi restituta est hæc omissa supplicatio Magistri Revesque pro regentia et scholis.

Absente Ord. procuratore per menses septembris, et octobris et partem novembris nihil, illa referente Mo. Gigot ejusdem procuratore, memoratu dignum actum est.

Die vigesima 2ª 9bris habitum est in Navarriano Sacello Sacrum de præsentatione B. Mariæ

Die 24ª ejusd. mensis decantata sunt hora 1ª primæ vesperæ

Die 25ª celebrata est missa solemnis hora decima in honorem Beatæ Catharinæ.

Die 26ª Clarissimis procuratoribus ab ampl. rectore in ædes academicas Ludovici magni accersitis decantatæ sunt litteræ regiæ parvo munitæ sigillo, quibus Rex augustissimus vetat ne sive in comitiis præfatæ facultatis generalibus, sive in privatis unius cujusq; nationis, deliberaretur directe vel indirecte de domicilio celeberrimorum regiæ navarræ professorum, quibus litteris subscripserunt, illa jubente rege, ornat. procuratores.

Die tertia decembris habitum est in ædibus academicis Ludovici magni tribunal academicum. ibi auditis et utraq; parte rationibus et momentis, audito pariter meritissimo Syndico, decretum est juvenem quemdam, quem Cholatorum Bursarii in eamdem domum admittere noluerant, in possessionem realem et corporalem burse ejusd. collata mittendum esse.

Lecta sunt deinde litteræ regiæ patentes, de translatione in collegium regale Ludovici magni 1º collegii Lexovii, 2º tabularii, tribunalis et comitiorum universitatis parisiensis, 3º de unione in eodem collegio omnium Bursariorum qui in collegiis, ut aiunt parvis commorantur. quæ quidem litteræ in commentariis Segnenæ curiæ consignatæ fuerant die 24ª 9bris, nec non amplissimo rectori et meritiss. Syndico denunciatæ, ut, ejusdem requirentibus, in commentariis universitatis describerentur.

quibus lectis, audito gi meritissimo Syndico, in acta universitatis eos referri —
Actatum extra tribunal academicum.

Lecta est decimaoctava carta testamenti, qua vir Clarissimus nec non antiquus universitatis parisiensis rector ill. de Montempuis, libros suos manuscriptos gi codices almæ parenti legat. memori animo donum illud a tribunali receptum — est decretum gi pro dicta munifici benefactoris, in sacello Ludovici Magni, sacro sanctum missæ sacrificium offerendum esse.

Die 5a eiusd. mensis habita sunt post vesperas comitia in harcario, in — quibus relatis Orn. procurator quæ acta fuerant apud tribunal Academicum, — præsertim quæ diplomatis regii consignationem spectant. his auditis, audito — que æquis. Censore, Nominavit Ven. Natio in deputatos Orn. Procuratorem, — æquissimum Censorum et Magistrum de la Rue qui libellum memorialem — conficerent, in quo singuli seorsim nunc jura universitatis; præclara artium — facultatis, diplomatis regii — venerandæ gi Nationis Moderantur. decrevit insuper ven. Ordo, — confecto illo libello, consulendos esse patronos forenses celeberrimos, et de — iporum Sententia referendum fore. Et ita a me Conclusum est Maistret ven. nat. Procurator

Die 6a eiusdem mensis post missam Stæ Nicolai habita sunt comitia in — sacello Harcuriano in quibus requirente æquissimo censore veneranda natio — nivelat. cos omnes quibus tutelam suam debet et quorum jura læsa possent — litteris patentibus, ad conficiendos sibi gi offerendos libellos memoriales, in quibus — damnum si quod sit, sibi illatum exponant. voluit tamen ven. Natio ut — moderate modesteque conficerentur illi libelli et ita a me procuratore — conclusum est Maistret

Die decima octava habita sunt in jurisdictione hora 7a comitia in quibus — electus est in quadrumvirum Marcus Maupas celeberrimus litterarum — professor in lexovas.

Eadem die 16a 8bris hora 10a habita sunt Comitia rectoria apud Mathurinenses, in his ven. natio supplicibus indulsit, 1o confirmavit quadrumviratus heri — matutinos electum. 2o rata et grata habuit quæ gesta fuerant ab ampl. — Rectore sub spe tamen quam modo inspexit Ampl. Rector, in elegantissima — oratione, non derogaturas a rege Augustissimo declarationes, et a Supremo — Senatu decreta, si quid sit in litteris patentibus datis versalliis die — 21a 9bris et in tabulas Supremi Senatus relatis die 29a eiusd. mensis, quod — noceat juribus universitatis, præclaræ artium facultatis venerandæ — nationis, et eorum quibus tutelam suam debet veneranda natio. quæ quidem — jura omnia reservat et cujus reservationis sua acta postulat. quæ — quidem omnia a me procuratore conclusa sunt Maistret

his peractis ad sacramentum accesserunt quadrumviri, deinde in conclave — ingressi sunt. iis in comitium reversis, quadrumvir honoranda Nationis — declaravit unanimi voce ab ipsis in rectorem electum fuisse verum — clarissimum Magistrum Camier licentiatum theologum, Socium — Sorbonicum, nec non philosophiæ professorem in lexovas.

hanc electionem approbavit ven. Natio, declaravit gi facultatis artium — se suos deputatos jungere iis qui a fidelissimo ordine nominati fuerant — ad examen litterarum patentium.

Die 17a eiusd mensis habita sunt in Mathurinensi comitia deputatorum — universitatis ordinariorum ad constructionem sive ad confirmationem amplissimi — Rectoris.

Die 31a eiusd Mensis missa pro defunctis a Mo de Vallencourt instituta pro — more celebrata est.

Die 7a januarii anni 1761 Celebrata est in harcario hora 8a 7a missa — primi Sabbathi. habita sunt deinde ven. Nationis Comitia. in his — confirmavit Ven. Natio conclusionem latam die 16a decembris, decrevit gi — orsilatus Procuratorem suum tribunali academico cum denuntiaturum, illius —

inscriptionem in commentariis universitatis procuratorum, actumq; reservationum quæ in dicta conclusione extant domino postulatarum et ita a me conclusum est. Magister J.G. Demandre!

Exposuit deinde Ornat. Procurator academiæ parisiensis Censorem a ven. ordine supplicatos exponens postulare ut in diebus missis apud fratres prædicatores vino qualibet anno celebrari valeat, quæ erogaretur ex portula Censoris postulationi annuit ven. ordo, et ita a me conclusum Magister J.G. Demandre.

Eadem die habebatur ex tribunal Academicum in ædibus Ludovici Magni. ibi relata sunt conclusiones latæ in ultimo tribunali, inter quas aderat ea conclusio qua decreta fuerat litterarum patentium consignatio in commentariis universitatis. hac peracta lectione Ampl. Rector ait sibi maxime opportunum videri, antequam ad consignationis illius confirmationem procederetur, appellari a tribunali deputatos qui perpenderent num jura juris dicto q; universitatis diplomate regio tradantur. Audito mox Syndico, appellati sunt in deputatos ad illud examen clarissimi Theologiæ, Jurium et medicinæ decani, nec non orn. Gallia procurator. et ita ab ampl. rectore conclusum est.

Postulavit insuper orn. normannia procurator, ut in commentariis universitatis inscriberetur Conclusio a ven. ordine lata die 16a xbris et ipsi concederetur actus reservationum quæ in dicta conclusione extant. ipsius postulationi annuit tribunal.

Die 12a februarii, ordinarii universitatis deputati cum adjunctis, in ædibus academicis Lud. Magni adfuerunt, inde Versallias petierunt tedeos oblaturi augustissimo nec non dilectissimo regi, augustissimæ reginæ, Serenissimo delphino, Serenissimæ delphinæ nec non Serenissimis Burgundiæ duci. ibi academia honorifice recepta est, libentissime q; audivit Ampl. rector qui eum omnium deputatorum plausu peroravit.

Die Sabbathi 4a ejusd mensis celebrata est in Sarcacio missa de Sancto. deinde habita sunt ven. Nationis Comitia, in quibus relatis orn. Procurator quæ acta fuerant in ultimo tribunali academico. deinde exposuit idem orn. Procurator jam ven. nationis appariturem Duvaghan plurimis laborantem infirmitatibus a ven. ordine postulare ut sibi conderetur coadjutor qui eo absente, vices ejusdem gereret. adjecit orn. Procurator a dicto Duvaghan ven. ordini verum honestum nomine Boullé offerri qui, dubio spe certa ejusdem succedendi, gratis adimpleret apparitoris munus. re in deliberationem missa, laudato æquissimo Censore, Rogatis dictis q; sententiis decrevit ven. ordo electionem illam remittendam esse ad comitia primi Sabbathi mensis Martii per schedulam convocanda; nominavit q; in morum et doctrinæ duli Boullé inquisitores, viros academicos Clarissimum Vitay professorem Emeritum et Illustrissimum de Vaulegard æquiss. Censorem. cetera a me consententibus omnibus conclusum est. Magister procurator / J.G. Demandre!

Eadem die habita sunt in ædibus academicis Lud. Magni deputatorum universitatis ordinariorum comitia in his data Ampl. Rector, a se invitos fuisse, initio mensis præcedentis, illustrissimos Curiæ protopræsidem et Catholicum procuratorem, ipsos q; certiores fecisse de conclusione tribunalis academici, qua nominati fuerant deputati qui litteras patentes examini subjicerent, libellum q; conficerent memorialem. adjecit Ampl. Rector ultro q; illust. Magistratum sibi authorem fuisse libellum illum a deputatis conficiendum, ad ea tempora revocandæ quibus statuta sive disciplinam sive administrationem temporalem Collegii Lud. Magni spectantia, publica authoritate consignanda traderentur; quam responsionem cum exposuisset deputatus Ampl. Rector, in omnes unanimiter decrevisse illustrissimorum Magistratuum consilio deferendum esse, scripto tamen memoriæ tradendum responsum illud, ut constaret deinceps, non ignorantiæ ed obsequiosæ erga magistratus cultui, ad aliud tempus rejectam fuisse libelli confectionem. et tandem ad finem hujus rei imponeret Ampl. Rectori, petiit sap. jurium decanus ut scriptum aliud in quo responsum Magistratuum consignaverant deputati; in actis universitatis referretur et inscriberetur. quod ita ab ampl. rectore, audito prius merit. Syndico conclusum est.

Die 15ª februarii qui natalis est regis dilectissimi celebrata est missa a Mº Le Sauvage instituta. adfuerunt pro more ampl. Rector, ornatissimi Procuratores, meritissimus universitatis Syndicus &c.

Die Sabbathi Martis 3ª habita sunt in hac aula post sacrum ven. Nationis comitia ordinaria per schedulam convocata. ibi visa est orn. Procurator audiendos esse viros academicos Magistros de Vaulegeard et Vray, qui a ven. ordine nominati fuerant ad inquirendum de dilecta et moribus viri honesti Boullé quem sibi coadjutorem a ven. ordine petierat Duvaghan. quibus auditis et electione dicti Boullé in deliberationem missa; renuimi voce Statutum est decretum Boullé mº Duvaghan successurum in munere apparitoris, in tamen adhibitis Cautionibus ut quandiu viveret aut non discederet 1.us apparitor Duvaghan, dictus Boullé nullum emolumentum genus percipiret: 2º ut 1.i apparitoris sportulam mº Duvaghan absenti reddendam reciperet, vices vero 2i gereret. 3º tandem ut in hypotesi mortis aut discessionis dicti Duvaghan, 2.us tantum staret apparitor. et ita a me conclusum est. Maistrel / JG Hermitte

Accessit deinde dicto Boullé dimissio facta sunt a Orn. Procuratore conditiones ipsius electionis apposita, quibus libentissime consensit, praestito ei sacramento solitum.

Exposuit postea Orn. Procurator virum Procuratorium ac de ven. natione bene meritum Magistrum de la Rüe fato functum fuisse, assignandum proinde diem quo pro anima ipsius requie deprecaretur veni Patio, et nominandum deputatum qui defuncti loco ad examen litterarum patentium concurreret. audito equissimo censore de hoc duplici objecto referente, statutum est sacro sanctum offerendum esse missa sacrificium pro magistro de la rüe die jovis martis 8ª hora 7ª matutina. deputatus appellatus est Magister Samson. ita a me conclusum. Maistrel procurator / JG Hermitte!

Deinde quae acta fuerant in ultimo tribunali academico retulit Orn. Procurator.

Eadem die Martis 3ª habitum est in aedibus academicis Ludovici magni universitatis tribunal. ibi varia negotia agitata sunt sed quae ut pote minoris momenti hic referre supervacuum videtur.

Die 15ª martii habita sunt in scholis ven. nationis comitia extra ordinem convocata, in quibus dict. ornat. Procurator sibi communicatum fuisse ab Ampl. Rectore mandatum quo consequenter ad Arresti dei 12ª. quid mensis latum camera omnibus in unam congregatis, Supremi Senatus Deputatis, notum faciebant a se quadam loca designata fuisse in collegio Ludovici magni, in quibus habebantur duinceps comitia tum universitatis, tum etiam quatuor Nationum quae haberi jamdudum consueverant in Mathurinensi, et potestatem fieri singulis ordinibus postulandi quod sibi necessarium et congruum videretur in sibi destinata aula reparari ac disponi; qua de re audiendum esse aequus censorem? re in deliberationem missa, rogatis dictis gi sententiis, placuit cum summa gratitudine recipiendum esse regis beneficium a Supr. Senatu designatum ac distributum, et in deputatos appellati sunt (cum plena potestate propter angustias temporum) Mi Dagonnet et Gigot qui una cum orn. Procuratore, Sup. Decano et aequiss. Censore nomine venerandi ordinis aulam degerent, facta prius electione ab ordinibus Galliae et Picardiae, quae in ea sibi necessaria et decentia viderentur expendirent, atqi haec ad ampl. Rectorem referrent et exponerent spurare censendum ordinem reguum munus, ut decet, integrum fore, nec inde sibi novum impensarum onus imponendum quod hactenus non tulerit nec ferre in posterum forte possit. Ceterum eand. ab omni impensa hodie et aeternum immunitatem rogare pro sua parte, uno verbo ea omnia sibi effagitare quae ampl. Rector et merit. Syndicus in gratiam universitatis nostra prudentia [illegible] eodem negotio requisiverunt. et ita a me Consentientibus suffragiis conclusum est Maistrel procurator. JG Hermitte!

Nota. postulaverunt Ampl. Rector et mer. Syndicus ut assignaretur quaedam portio aedificium collegii ludovici Magni sufficiens recipiendis aedibus sive praelectionibus artium facultati sive quatuor nationibus condendis.

Ce meme jour 15 de mars Mrs les deputés se transporterent au College de Louis le grand, et apres visite des salles choisies par les nations d'Espagne et de picardie sont convenus de demander ce qui suit.

1°. Ils ont choisi pour la Nation la salle attenant celle de Picardie.

2°. Ils ont determiné que le cabinet qui est dedans seroit abattu

3°. que le corridor seroit fermé par un mur dans lequel seroit percé une porte a deux battants

3°. que la salle seroit blanchie en chesne, boisé tout au tour a la hauteur de 9 pieds environ et qu'il y auroit des bancs faits dans la boiserie et une estrade regnante vis à vis les bancs, la boiserie et les bancs devront vernis.

4°. que la cheminée seroit eloignée tant qu'il est possible de la croisée en sorte qu'elle occupe le milieu du mur contre lequel elle se trouve. Sur la cheminée un crucifix avec des chenets, croissants, pelle et pincettes.

5°. En face de la cheminée un siege separé et plus elevé pour mr le Procureur. au dessus, les armes de la nation et des deux Cotés deux places separées par des bras.

6°. une table de huit pieds de long avec deux tiroirs fermants a clef un tapis et une Ecritoire.

7°. Six bancs a dossier proportionnés a la salle et mobiles

8°. toute la salle blanchie sur les endroits ou il y aura pas de Boiseries

9°. un devant d'armoire qui remplira le vuide occasionné par le tuiau devoyé de la cheminée. lad armoire fermant a clef et ayant quelques tablettes.

10 un fauteuil de Maroquin

11° un marbre sur la porte de la salle donnant sur la cour. Sur le dit marbre les armes de la nation avec l'inscription suivante.

Aula venerandæ Normannorum Nationis

12°. un chambranle de pierre de liais a la Cheminée

arreté ainsy entre les deputés le 16 Mars 1764 et ont signés Chesnette doyen, Dagoumer, asselin de Vaulegeard. Maistret procurateur

-J G Lhermitte

Die 24ª quidem mensis Martii post missam in Sacello Harcuriano celebratam habita sunt comitia quadrumviralia et procuratoria. in his paucis verbis gratias egit Orn. Procurator ven. ordini ob munus procuratorium sibi collatum, postulavit ut rata et grata haberentur quæ ab ipso per annuum magistratum gesta fuerant; et ad electionem novi procuratoris procedendum. Statim stetit Supplex pro munere procuratorio vir commendatissimus ac non venerando ordini Charissimus Magister thomas hamel celeberrimus humanitatis professor in regia Navarræa. post quam secessit Supplex et verba fecit aquæs. censor rogata dicta quæ sunt sententia. unanimiter in procuratorem electus est Magister hamel, rata et grata habita sunt quæ ab orn. Procuratore per annuum magistratum gesta fuerant, ipsi si concessa litteræ commendatitiæ, insuper ipsi munus quadrumviri pro more soluto collatum est. et ita a me conclusum. Maistret procurator -J G Lhermitte

Deinde Magister hamel præstitit inter manus meas sacramentum pro munere procuratorio præstari solitum, ego vero inter manus Magistri hamel sacramentum præstiti pro munere quadrumviri Maistret

-J G Lhermitte

Acta et decreta Venerandæ Normannorum Nationis Procuratore Magistro Thoma Hamel humanitatis Professore in regia navarra a die 24ª Martii anni 1764.

(Hic desunt quæ procuratore Magistro Hamel acta sunt.)

Anno domini 1764 die vero aprilis 25ª habita sunt apud amplis. Rectorem
25ª aprilis deputatorum universitatis ordinariorum comitia extra ordinem convocata,
quibus ego Ex-procurator, adprotanta magistro Hamel procuratore, adfui.
in his exposuit ampl. Rector ab illust. Procuratore Catholico missum
fuisse duplex regium diploma versalis datum die aprilis 7ª eo fine ut
utrumque in tabularia universitatis inscriberetur. prius de translatione
Collegii dormano-Bellovaci in collegium lud. Magni agebat, posterius de
confirmatione Collegii regalis Ludovicensis.

De posteriori bus litteris statutum est eas animo
erga munificentissimum regum memori inscribendas fore. priorum inscriptioni
annuerunt similiter omnes; sed simul a tribunali Academico Nominati
sunt deputati, qui cum ampl. Rectore eos determinarent articulos, si locus
esset, qui deinceps optimo et Benedicto regi offerentur, et illud
tribunali academico a singulis ordinibus necessarium videretur postea. quæ
quidem ab ampl. rectore concluse sunt.

27ª Die 27ª apud Mensis Sepulturæ mandatus est rev. Celeberrimus ord.
Procurator magister Hamel. Maximum apud omnes sui desiderium
mortis religiosa; mortuis exequias comitatæ sunt proceres academici
numero plurimi. Ord. Procuratores quatuor Nationum majoribus in foris
ornati præmanibus pallium funebre tenebant.

30ª Die 30ª apud. Mensis habita sunt in Scholis ven. nationis Comitia per.
Schedulam convocata. in his postulavit Ord. ex-procurator ut assignaretur
dies qua offerentur precationes festiales pro anima Ord. Procuratoris m.
Hamel fato functi. 2º ut determinaretur quo apparatu fieret hac
funebris Cæremonia, 3º ut de successore eligendo deliberaretur.

quibus in deliberationem missis, audito aquiss. Censore, statuit ven. ordo
die veneris 4ª maii offerendum fore Sacro-Sanctum missæ Sacrificium
ad quod invitarentur per Schedam typis excudendam omnes academici
proceres; 2º declaravit cibi in animo esse ut apparatu solito majore
defuncto procuratori justa persolverentur, nominatimque ei qui huic religioso
cultui præesset ord. Ex-procuratorem, aquiss. Censorem et fid. quæstorem.
Cum circa 3ª deliberationis caput exorta esset controversia professores inter
et baccalaureos, nihil statutum nisi convocanda esse nova comitia,
quorum Schedulæ convocationis exprimeret iis his deliberandum fore
de conferendis sacris vestibus procuratoriis circa quæ a me conclusum est Maistre[illegible]

Die eadem 30ª aprilis habitum est apud ampl. Rectorem tribunal academicum
extra ordinem convocatum. ubi dixit ampl. rector sibi ab illust. comite de
St. Florentin regni administro directas fuisse litteras regias privato sigillo
munitas, quibus jubet rex augustissimus, ut sive apud tribunal academicum
sive apud singulos universitatis ordines omnis deliberatio de articulis a
deputatis tribunalis academici dispositis, sustineatur his litteris jubetur
etiam ut eorumd. articulorum autographum nec non exemplaria signata
sint dicto regni administro statim transmittantur.

Dixit deinde rev. amplis. a se horis matutinis invisum fuisse supradictum
comitem de St. Florentin, ipsi qui expositum in dictis litteris platum esse

quæ erat parum accurata aut etiam veritati contraria —
reperiebantur. quibus auditis illust. regni administer amplissimo
rectori potestatem fecerat non statim inscribendi dictas litteras,
ejusq. promiserat se a rege poteturum ut alia accuratiores —
ipsi q. promiserat de a rege poteturum ut alia accuratiores —
litteræ his substituerentur.
Portaturi deinde ampl. rector ut tribunal Academicum statuim
epistolam confiteret ad illust. Comitem dirigendam qua rei gestæ
veritas pateret. portaturi ampl. rectoris annuerunt omnes —
et extemplo scripta ut epistola nec non a singulis subsignata.

4ta maii — Die veneris 4ta maii celebrata est missa pro mr. Hamel —

5a — Die Sabbathi 5a ejusd. mensis post missam habita Sunt ven. Nationis
comitia ordinaria, per schedulam tamen convocata sicut
statutum fuerat die 30a præcedentis mensis. in his declaravit
ven. Natio dominum procuratorem non electurum, et rogavit
om. d. procuratorem ut procuratoris vices loco magistri Hamel
gereret usq. ad tempus quo haberetur procuratoria comitia.
quæ quidem a me, annuentibus omnibus, convocata sunt —

Maistrel procurator

in gremium ven. nationis admissi sunt, præstito pro more sacramento,
Magistri morain de la haye

tribunal. — Eadem Die 5a maii habita Sunt apud ampl. rectorem ordinariorum
universitatis deputatorum comitia ordinaria. in his ab ampl. rectore
lecta ut responsio illust. Comitis de St florentin ad epistolam tribunalis
academici. in hac responsione declarat illust. regni administer —
eam regis augustissimi mentem esse ut ejusmodi litteræ privato
sigillo munitæ die 30a mensis præcedentis latæ in commentarios
universitatis referantur. quæ quidem inscriptio, consentientibus —
omnibus, facta est.

6a — Die 6a maii hora decima matutina celebrata est missa St. —
joannis ante portam latinam.

9a — Die 9a hora 1a p.m vesperæ St. Nicolai.

f. 9a maii — Die 9a hora 10a missa St. Nicolai post quam habita Sunt
ven. nationis comitia. in his om. procurator retulit quæ
acta fuerant in ultimo tribunali academico.
Deinde dixit fid. quæstor cuilibet tempus quo pro 2a vice —
solvenda esset magistro morin sexta pars pecuniæ quæ
ipsi debebatur ob damnum ven. nationis nuper ædificatum, ac
proinde melius sumendum esse summam mille librarum cum
septingentes, aut ejusd. summæ vectigal annuum mr. morin —
solvendum. sed vix illo 2o casu illud esse incommodi, scilicet
intra quatuor annos debebat ven. Natio mr. morin decem
millia librarum, quo onere difficile admodum liberabitur —
natio. adjecit idem fid. quæstor latibus iis circumstantiis —
successurii olim ven. ordini contribules quosdam, qui mutuo —
dederant summas quæ ut pote exiguæ facile reprehendi
poterant. quo audito nec non d. quæst. Censore, statuit ven. Natio,
antequam ad contribules recurreretur, a Mr. morin sciscitandum
esse num vellet recipere non simul sed per partes decem millia
librarum quæ post quatuor annos a ven. ordine ipsi solvenda
incumberent, nominavit q. qui magistrum morin adirent —
aquæst. Censorem, fid. quæstorem et M. morin professorem
emeritum. et ita a me Conclusum est Maistrel procurator

Die 2ª junii hora 6ª missa de Sancta, post quam habita sunt comitia ven. Nationis. in his lectum est Supremæ Curiæ arrestum die 28ª maii datum, per non juridicè orn. Procuratori denunciatum. Deinde retulit fid. quæstor Magistrum Morieu domûs constructorem a ven. ordine petere ut sibi mille libras Turonenses statim et ante solutionem vectigal-Annuum, ea conditione dictum morieu consentire ut per partes eadem decem millia librarum ipsi deinceps numerarentur. Dixit insuper fid. quæstor adesse duos contribules qui pecuniam debitam mutuò darent. Quo audito nec non aquis. Censore, dictis rogatis q. sententiis, protestatio facta est fid. quæstori pecuniam oblatam recipiendi et ita a me conclusum est. Maistret proc.r -JS Geoffroy!

Deinde in gremium ven. Nationis receptus est Magister de Batailler Normannus Baccalaureus Theologus, prestito pro more Sacramento.

Eodem die habitum est Tribunal Academicum, in quo salvo Nationum jure, inscripti sunt in commentariis universitatis arrestum Supremæ Curiæ datum die 28ª mensis Maii

Die martis infra octavam assertionis mensis maii 5ª Celebrata est missa quam instituit magister le Sauvage. Deinde habita sunt ven. nationis comitia, in quibus exposuit orn. procurator quæ acta fuerant in ultimo tribunali academico. Deinde postulavit fid. quæstor ut nominaret ven. ordo deputatos quosdam qui una cum orn. procuratore, sap. decano et aquis. Censore chirographum suum apponerent Scripto gallice mancupato promesse de passer contract!. quo audito nominavit ven. ordo Magistros Dagoumer et Cheron et ita a me conclusum est

Maistret ven nat. procurator

post comitia supra dictum Scriptum subscripserunt omnes deputati et nomine ven. nationis promiserunt vectigal annuum magistris Rollard et le Bourgeois proportionatam pecuniæ ab ipsis ven. ordini mutuo datæ.

Die 23ª junii hora 6ª matutina celebrata est missa de Spiritu Sancto ab justiniano. Deinde habita sunt ven. nationis comitia quadramvivalia. in his electum fuit pro munere quadrumviri scrupulosi viri Clarissimi Magister Gardien Dumensis et magister Acher. quibus e comitiis egressis, electionem in deliberationem misit orn. procurator audito prius aquis. Censore. hic postulavit ut per scrutinium perageretur illa electio. missum est in deliberationem ab aquis. Censore postulatum et rejecta scrutinii via ut potè ut moris ven. nationis Contraria. itaque de electione quadrumviri, ut moris est deliberatum fuit, et electus magister Acher qui solitum præstitit Sacramentum. ita a me conclusum fuit. Maistret procurator

-JS Geoffroy!

Deinde lectum est ab aquis. Censore arrestum Supremæ curiæ de suppriminendo scripto cui titulus Brefs de notre St. Pere le Pape &c, datum die 1ª junii et orn. procuratori juridice denunciatum. quo facto aquis. Censor dixit maxima reverentia accipiendum esse senatus consultum ita legibus nostris consentaneum, Regi requirere ut ejus archivio ven. nationis deponendum et ita conclusum fuit omnibus conclusum est Maistret ven. Nat. procurator -JS. Geoffroy!

Eadem die hora 10ª habita sunt præclara artium facultatis apud Machurinenses comitia rectoria. in his ven. Normannorum natio missa ab ampl. rectore ut moris est ad deliberandum, rata et gratissima habuit quæcumq. gesta sunt ab ampl. rectore per trimestrem et totum suum magistratum et eo nomine ipsi

Concessit literas Commendatitias quam potest honorificentissimas.
2° supplicibus indulsit omnibus. 3° confirmavit quadrumvirum
horis matutinis electum V. C. magistrum Adrien Celebrimum
philosophiæ professorem in Lixovio. 4° postulavit ut arrestum
Supremi Senatus die 28ª mensis maii latum inscribatur in
commentariis ven. Nationis, et arrestum die 20 hujus mensis
junii latum in acta universitatis referatur. 5° postulavit
ut omnes quas habuit ampl. rector orationes inscribantur in
commentariis universitatis, nec non ven. nationis. Super quibus
omnibus audito ratio fuerat æquus Censor.

Cum autem intercessisset merit. Syndicus quo omnino inscriberentur
orationes ampl. rectoris in commentariis universitatis, ven. Natio
missa ad deliberandum de intercessione merit. Syndici declaravit,
audito æquo Censore non esse inscribendas orationes ab ampl.
rectore habitas, ne res in dissentionem transeat.

Hanc ultimam conclusionem non probavit coram præclara
artium facultate orn. Procurator, quia ampl. Rector declaravit
suam mentem esse ut pro bono pacis et concordiæ non inscribantur
orationes dictæ.

Præstiterunt deinde sacramentum quadrumviri et conclave ingressi
sunt. In comitium reversi denunciaverunt præclara artium facultate
electum esse in rectorem V. C. magistrum Le Bel ——
artiquum academiæ rectorem et professorem eloquentiæ celeberrimum
in mazarineo.

Cum autem jam discederent nationes de prædicta electione ——
confirmanda deliberaturæ, dedit fid. Scriba in electione ——
magistri Lebel aliquid vitii esse, et eo quod quadrumvir ——
Gallicanus horis matutinis electus fuerat et præsentibus in ——
comitiis confirmatis, referente Censore qui trigesimum ætatis ——
annum non attigit.

Adjecit merit. Syndicus alterum in eadem electione vitium
extitisse, quod magister Lebel et magister Marcas conclave ——
ingressi faciebant.

His auditis merit ampl. rector singulos ordines ad deliberandum
de electionis vitiis a fid. Scriba et merit. Syndico observatis.

Ven. Natio, audito æquo Censore, declaravit suam mentem esse
ut procurator suus orn. una cum tribus aliis orn. procuratoribus
quadrumviri vices gereret, ven. natio inter deliberandum ——
recipiendat jus suum in dignitatem rectoriam a magistro ——
Le Bel illato abdicatum esse. quod re ipsa præstitit dictus ——
magister Le Bel.

Orn. Procuratores e conclave egressi renuntiaverunt a se ——
unanimiter electum fuisse in rectorem eumd. magistrum ——
Michaelem Lebel.

Cujus electionem liberrimè confirmavit ven. natio, audito
prius æquo Censore et rata de supradictis omnibus a me ——
procuratore conclusum est Maithet procurator.

J. S. Kuhnholtz

Sequitur tenor Senatus Consulti die 28ª maii dati

Arrest de la Cour du parlement
qui ordonne lexecution des anciens reglemens relativement a la
nomination du recteur de luniversité.

Extrait des registres du parlement du 28 may 1764.

Ce jour les Gens du Roy sont entrés et Mre Omer joly de fleury avocat
du Roy a dit Seigneurs voy portant la parole ont dit.
que depuis un tems tres reculé il doit dusage dans luniversité de Paris
de proceder tous les trois mois a lelection durecteur que cet usage est
fondé sur danciens Statuts de cet université dont il est fait mention dans
un arrest de la cour du 14 juillet 1600 par lequel il est fait deffense aux
suppots de luniversité de nommer a lavenir le Recteur pour estre continué contre les
Statuts de luniversité; que les motifs qui avoient fait regarder cet usage
comme important a maintenir dans un corps qui craignoit de voir trop
long-tems sa premiere dignité sur la teste dune meme personne, paroissoient
avoir animé les personnes recommandables, qui sous le regne de henry le
Grand et par son authorité, avoient travaillé a la reforme publiée
solemnellement en lassemblée de luniversité le 18 8bre 1600, par mrs
le president de thou et mre le conseiller Lazare Coquelay et Edouard Molé,
commis a cet effet par arrest de la cour du 3 9bre 1598.
Que dans un appendix contenant plusieurs articles de reglemens, ajoutés par
autre arrest de la cour, rendu sur la requeste de mr le procureur general
le 24 8bre 1600. il est deffendu arti. 19 de proroger le recteur sortant, et
ordonné d'en eslire un autre a sa place, suivant arrêt du 14 juillet 1600, a
peine de nullité délection; que quoy que dans la suite il ait été apporté
quelque changement a la rigueur de cette loy, soit parce quil est de la firmité de
la nature humaine de tendre par une pente continuelle au relachement, soit
parceque la durée de trois mois presente pour le rectorat pouvoit estre estimée
bien courte, eu egard au besoin meme des affaires de luniversité, et quil y ait
nombre dexemples, que des recteurs ayant gardé leur dignité un espace de tems plus
considerable, cependant on a toujours retenu lusage des quatre elections par
chaque année, et que ce nest que sous le bon plaisir et par dautorité de la cour
que ces prorogations se sont soutenues.
que le premier exemple qui se soit offert a leurs recherches, se voit dans un
arrêt du 13 8bre 1657, par lequel en prononcant sur la validité dune election
contentieuse, la cour a ordonné lexecution des Statuts et des reglemens le devant
regisstrer, a fait deffenses dy contrevenir, et de continuer entre autres choses,
lelection du recteur au dela du tems porté par les Statuts et arrêts (cetoit
lespace de trois mois) et larrest ajoute: pourra neanmoins ledit recteur, si la
necessité des affaires de luniversité le requiert, estre continué pour trois mois
seulement.
que cetoit en consequence de cet arrêt que luniversité s'etoit crue avec une sorte
de raison, authorisée a proroger de son propre mouvement, le recteur pour un
second trimestre, mais quelle a toujours pensé ne pouvoir, sans lautorité de la cour,
le proroger au dela, lusage s'etant toujours maintenu de la part des doyens, procureurs
et suppots de luniversité, poursuite et diligence du Syndic, de presenter requeste en la
cour, pour y estre authorisés, lors quils presumoient, que lavantage de luniversité
pouvoit, lors de lelection, faire souhaiter au corps, que son chef pût exercer au dela
de six mois, les fonctions du rectorat; que ce recours a lauthorité de la cour doit
etablir de la maniere la plus constante, execté depuis quelques années, tant il est
vrai que le relachement subroge presque dans quon en apperçoive, et que la
vigilance la plus exacte a souvent besoin de se ranimer elle meme, en se
remettant frequemment la regle devant les yeux.
que Cest ce qui les engageoit aujourdhuy a proposer a la cour de remettre
en vigueur en point des reglemens, persuadés quelle donne, que luniversité qui
avoit autrefois reçu tant dactions de graces, ceux dont il faisoit

partie, s'empresseroit de s'y conformer, et que ses membres
tiendroient de plus en plus les avantages de marcher sur les traces de
leurs predecesseurs, qui avoient trouvé dans cette reforme l'accroissement
de leur gloire et le retablissement de cet ancien lustre de l'université, que
des intrus cherchoient a ternir et même a usurper.
Que sur ces considerations ils requeroient qu'il plust a la cour ordonner
que les Statuts de la faculté des arts verifiés et registrés a la cour le
3 8bre 1598, l'arrest de la cour du 14 juillet 1600, ensemble les articles
d'augmentation aud reglement, pareillement verifiés et registrés le 25 7bre 1600,
notamment l'article dix neuf, comme aussy l'arrest de la cour du 13 8bre
1657, seront executés selon leur forme et teneur; en consequence ordonner
que le recteur ne pourra estre continué pour trois mois au delà des trois
mois du jour de son election, que dans le cas ou la necessité des affaires
pourra le requerir et que dans le cas ou a l'expiration desd trois mois,
lesd affaires sembleroient exiger que le recteur fust encore continué, les intrans
ou lad université ne pourront le faire, sans y estre prealablement
authorisés par arrêt de la cour, sur la requeste présentée par le
Syndic de lad université en la maniere accoutumée, a peine de nullité
de lad election ou continuation; ordonner que l'arrêt qui interviendra
sera imprimé et signifié au Syndic et au greffier de lad université,
et aux procureurs des Nations, pour estre lû dans la premiere assemblée
du tribunal de l'université et dans la premiere assemblée pour l'election
du recteur, et inscrit sur les registres tant de l'université que des
nations.
et se sont les d gens du roy retirés. eux retirés. Vu lesd arrêts des 3 7bre
1598, 14 juillet et 25 7bre 1600 et 13 8bre 1657, ensemble lesd Statuts
de la faculté des arts et les articles d'augmentation au reglement. la matiere
mise en deliberation
La cour ordonne que les Statuts de la faculté des arts verifiés et
registrés en la cour le 3. 7bre 1598, l'arrêt de la cour du 14 juillet 1600,
ensemble les articles d'augmentation aud reglement, pareillement verifié
et registrés le 25 7bre 1600, notamment l'article 19, comme aussy
l'arrest de la cour du 13 7bre 1657, seront executés suivant leur
forme et teneur; en consequence ordonne que le recteur ne pourra estre
continué pour trois mois au delà des trois mois du jour de son
election, que dans le cas ou la necessité des affaires pourra le requerir,
et que dans le cas ou a l'expiration desd trois mois, lesd affaires
sembleront exiger que le recteur fust encore continué, les intrans ou
lad université ne pourront le faire, sans y estre prealablement
autorisé par arrêt de la cour, sur la requeste presentée par le Syndic
de la d université en la maniere accoutumée, a peine de nullité de lad
election ou continuation; ordonne que le present arrêt sera imprimé et
signifié au Syndic et au greffier de la d université, et aux procureurs des
quatre Nations pour estre lû dans la premiere assemblée du tribunal
de l'université et dans la premiere assemblée pour l'election du recteur et
inscrit sur les registres tant de l'université que des nations. fait en
parlement le 28 may 1764. Collationné Regnault Signé dufranc.

25a junii Die Lunæ junii 25a habetum est hora 7a matutina in malturinensi
tribunal academicum ad instructionem sive confirmationem ampl.
rectoris. ibi cum jam procederent universitatis deputati ad praedictam
instructionem sive confirmationem dixit merit syndicus sibi ab
apparatore publico denunciatum mod fuisse arrestum supremæ curiæ,
requisivit quæ ut legeretur illud. factum est. Statim a fid. scriba
arrestum illud quæ jubebat suprema curia ut confirmatio seu
installatio ampl. rectoris ad aliud tempus remitteretur, interea a clarissimo
excelsoe obtendas rectoris vices; portabat insuper Suprema curia

ut a fidelissimo scriba sibi traderetur processus verbalis eorum quæ acta fuerant in ultimis Rectoriis comitiis. quo lecto, res in deliberationem a Clariss. Exrectore missa, unanimiter statutum est obtemperandum Regiæmi Senatûs Decreto et ita a Clariss. Exrectore conclusum.

27. junii

Ejusd. mensis junii 27a missa a Mo Joanne Desgaultheine instituta celebrata est. Deinde habita sunt comitia quæstoria. in his unanimiter rogavit ven. natio Magistrum de Rat quæstorem fidelissimum et rerum suarum administratorem iterum in de sequens pergeret, ipsi gratias egit ob singularem prudentiam, sagacitatem integritatem que qua munere sibi semper functus est. deinde appellavit ven. ordo bi expunctores rationum quæstoriarum ab orn. procuratore designatos ex ordine professorum magistros Mercier et Le Seigneur, ex ordine vero baccalaureorum magistros Colombet et Fretet d'Haalerville.

Nominavit pariter ven. natio in examinatores Baccalaureorum in artibus ex ordine professorum MM Achet et Duborg, ex ordine Baccalaureorum MM. Moraine et Bataillier domainville qui ab orn. procuratore designati fuerant. Solitum præstiterunt sacramentum. de his omnibus, audito prius eorum assensu conclusi. Maistrel ven. nat. procurator.

Julii 2a

Die julii 2a missa visitationis B. Mariæ in haræanno Sacello hora 6a matutina celebrata est.

4a

Die julii 4a hora 6a missa translationis St Martini a martino Dumesnil instituta celebrata est.

Eadem die habitum est apud Malturinenses tribunal ad instructionem sive confirmationem ampl. rectoris.

Die julii 6a celebrata est missa pro requie animæ magistri Allais mortui. deinde habita sunt ven. nationis comitia. in his dixit orn. procurator die mercurii præcedenti mensis 4a auditas fuisse rationes quæstoriæ; ex quibus patet receptarum summam esse - - - - 10503tt 11s 4d
impensarum vero - - - - - - - - 9793 13 4
ac proinde Residuam summam esse - - - - - - 710tt 18s
quæ quidem summa fid. quæstoris fidei permissa est.

7a

Die julii 7a missa St Sabbathi in hæreanno pro more celebrata est. deinde habita sunt ven. nationis comitia in his ven. ordini renuntiavit orn. procurator die mercurii mensis quarta instructum seu confirmatum fuisse ampl. Rectorem vita jubente et Senatus consulto quod tribunali academico lectum fuerat.

tribunal

Eadem die habitum est in collegio Ludovici magni tribunal academicum in quo nihil memoratu dignum actum est.

Die 14a ejusd. mensis julii missa pro requie animæ magistri Berthe contribulis defunctæ. ex ordine Baccalaureorum

augusti 3a. Insula præclara facultatis.

Die augusti 3a habita sunt apud Malturinenses præclara artium facultatis comitia ex consilio ampl. rectoris in quibus supplicem se obtulit Ven. Claudius Ronvelet nuperime nominatus a generali gallicanæ congregationis proposito, in Cancellariam S. Genovefæ vacantem obitu venerabilis Josephi Barre magistri in artibus postulavit q. a præclara facultate ut ad tantum admitteretur. qua de re initio motus quidam exortus est, ex eo quod ven. Supplex et canonici regulares quos locum adierat, sumpserant sibi locum quem in comitiis rectoriis occupant procuratores orn.; et propterea quod ampl. rector, cujus sedes fixa certa q. esse debet, sede, ducente merit. Syndico, ab ea dimoveat, sessurus in sugesta qui est à regione sedis rectoriæ. sed postquam allatus est a fid. scriba liber communis academiæ lectaq. esset ordo qui servatus fuerat in ultimo St Genovefæ Cancellarii admissu quod ordinem eligi placuit qui sic se habet. Subit ampl. rector in præfatam sugestu, stante ad dextram ejusd. merit. Syndico; procuratoribus orn. in loco quem in comitiis centuriatis occupant, sedentibus. et novus Cancellarius cum suis

in locum procuratoris ord. gallicæ remanere perseveravit, quamvis in plano ejus deberet, atque hoc ipsi contra jus nostrum esse, fuisset a merit. Syndico representatum. verbaritatis igitur causa Cancellarium recens nominatum passa est in loco non suo remanere prædicta facultas. tum peractis omnibus ampl. rector pauca profatus est in laudem et cancellarii nuper fato functi et ejus successoris. deinde hic stans in plano orationem habuit elegantem in qua laudato antecessore suo, dixit multa perhonorifica de academia, multa etiam de se modeste pollicitus est. qua finita oratione, merit. Syndus ejusdem dissuevit de cancellaria dignitate olim simplici, a multis retro seculis bipartita facta a summis pontificibus inter SS. Marianam et Stam Genovefam, adeo tamen ut cancellarii gravis sedi apostolicæ veluti apud academiam legati perpetui, plus haberent in universitate honoris, quam auctoritatis. tunc ampl. rector, dimissis nationibus ad deliberandum, conclusit ven. supplicem ad stum admittendum esse; quod statim inter manus ampli rectoris præstitit. deinde paucis ven. supplex gratias habuit prædictæ artium facultati.

4ª Die Sabbathi mensis augusti quartâ horâ sacra matutina celebrata est missa in harcurio

Eadem die habitum est in ædibus Ludovicis tribunal academicum in quo supplices nri plurimi steterunt pro litteris nominationis.

14ª Ejusd. mensis die 14ª habita sunt in mathurinensi hora 7ª prædictæ artium facultatis comitia. in his a merit. procancellariis designati sunt in examinatores licentiandorum in artibus pro ven. ordine V. C. Mr. Truffet apud SS. Marianam et Daloüet apud SS. Genovefam. alterum; nominavit et elegit ven. natio. acta a me Conclusum est. Maistre
I. G. Thomassin
Et Comitiis egressis merit. procancellariis, vocati sunt supplices qui duo steterunt. de quibus cum auditus fuisset merit. Syndicus, in nationes suas ab ampl. rectore missi sunt proceres academiæ de supplicibus deliberaturi, nec non etiam de confectione rationis studendi philosophicæ, quæ a decennio servata duobus abhinc annis postulata fuerat.

Ven. natio supplicibus indulsit et nominavit in deputatum magistrum Achillem de Vaulegrand qui una cum deputatis antea appellatis magistris Dagoumer et Gigot hanc studiorum rationis partem quanto citius absolverent adornarent q; et acta a me conclusum fuit. Maistre
I. G. Thomassin

tribunal Eadem die 14ª augusti extra ordinem habita sunt in ædibus Ludovicis deputatorum universitatis comitia in quibus [illegible] Lecki administratorum collegii Plessæensis litteris, quibus vacare constabat in prædicto collegio tres cathedras philosophiæ, rethoricæ et 7i ordinis; item litteris patentibus datis 7ª die aprilis ejusd. anni, quibus instituitur concursus pro hujus collegii cathedris, lecta etiam epistola DD Ducis de Choiseul qua universitati vacationem dictarum cathedrarum declarabat, audito deinde merit. Syndico, assignatæ sunt concursus conditiones. Sed quoniam concursus res esset apud nos inaudita, placuit rogare merit. Syndicum ut sedatiori mente programma conficeret quo leges concertationis describerentur, et per modum contionis indicari alia comitia in quibus definitive res terminaretur.

17ª Die augusti 17ª habitum est extra ordinem tribunal academicum in quo lecta est forma concursus atque approbata et ad diem sequentem assignata. 2º et patentibus litteris placuit mittere ad omnes gallicæ universitates programmata. 3º nomina judicum concertationis inter professores parisienses sorte ducta sunt.

Die 1ª septembris hora 6ª matutina celebrata est missa primi sabbathi in harcurio.

Die 7ª 1ª vespera nativitatis hora 1ª

Die 8ª in hora decima missa SS. Virginis hora 10ª celebrata est.

3a 8bris

Die octobris 3a habitum est in ædibus academicis tribunal academicum in quo lecta sunt litteræ illust. regni administratoris DD. ducis de Choiseul ad ampl. rectorem directa in quibus de concursu mox habito pro cathedris flexuosibus agebatur. quibus auditis, placuit eas in commentariis universitatis describendas esse ut pote tribunali academico honorificentissimas.

Lectum est 2o diploma regium quo juncta deinceps collegio lud. magni declarantur plurima beneficia quæ antea penes eidem collegium fuerant, lectum est etiam mandatum supremæ curiæ deputatorum ornatissimis procuratoribus jurisdictionis denuntiatum, quibus lectis, auditoque merit. syndico, placuit et diploma regium et mandatum prædictum inscribi in commentariis universitatis, absque eo quod eorum inscriptio nocere posset observationibus quæ quas nationes communicatis circa diplomate regio et deputatorum mandato facendas censuerint

Statutum est 3o in proximis supplicationibus concessitatem rite procedendam e sacello lud. magni in ædem dei sacram sub invocatione Sti Nicolai innocentium.

Die 6a ejusd. mensis hora 9a celebrata est in harcurio missa pro bni Sabbathi. deinde habita sunt in aula harcuriana ven. nationis comitia in his exponit orn. procurator quæ in ultimo tribunali acta fuerant, postulavit q; ut litteræ patentes de unione beneficiorum, nec non mandatum deputatorum ab æquiss. Censore legerentur. statuta ven. nationis quibus lectis, auditisq; conclusionibus æquiss. Censoris, statut ven. natio ab ampl. rectore postulandum esse ut sibi traderetur integer processus verbalis cujus excerpta tantum quædam tibi denuntiata sunt 2o nominavit deputatos qui litteras prædictas, productum q; mandatum examini subjicerent sap. decanum, æquiss. Censorem, Mr le Rat et Sanson et ego conclusi Maistret J. G. Bermuter!

8a

Die 8a 8bris celebrata est hora 7a in harcuriano sacello missa pro requie animæ Magistri allais contribulis. deinde habita sunt ven. nat. comitia in quibus lecta sunt observationes deputatorum circa quas nihil statuit ven. ordo, sed cod. nominavit deputatos qui supremæ curiæ utraimt commissarios adirent, ipsis q; exponerent quæ ven. ordini minus placuerant sive in litteris patentibus datis die 16a augusti, sive in mandatis eorumd. commissariorum. Statuit deinde ven. ordo ab orn. procuratore apponendam fore, in processu verbali die 10a hujus mensis describendo, clausulam his verbis concipiam Sans que lad prise de possession puisse nuire ou préjudicier aux droits, privileges jurisdiction et interêts de l'université et ita a me conclusum fuit Maistret J. G. Bermuter!

10a

Die mercurii 10a 8bris missa est universitas in possessionem collegii lud. magni. illius inita possessionis actum videre est in processu verbali, cujus excerptum typis mandatum nec non orn. procuratori denuntiatum, in archivio ven. nationis depositum est. hic tantum observare juvat adhibitam fuisse clausulam a ven. ordine appositam.

Die 11a universitas processit e sacello Ludovicæo in ædem dei sacram sub invocatione Sti Nicolai innocentium.

15a

Die luna 15a 8bris celebrata est in harcurio missa de spiritu Sto. Deinde habita sunt ven. nationis comitia quadruumviralia. in his statuit suppliæ pro munere quadrumviri Mr Dionysius le Rat baccalaureus theologus vice procuratorius. audito æquiss. Censore ita sancitur in quadrumviratum electus et prædictus Mr le Rat ita a me conclusum fuit. Maistret, procurator quadrumvir mox electus prostitit inter manus meas solitum sacramentum.

Deinde elegit ven. natio in pontificem Sti Romani magistrum caulombet et in oratorem invitando pontifici in festum Bti V. Sibi labi concipit magistrum Boargeois grammaticæ professorem celeberrimum in collegio lud. magni.

retulit postea orn. procurator quæ die 10a acta fuerant.

Comitia rectoria

Eadem die hora 10a habita sunt in ædibus universitatis comitia rectoria, in quibus habuit ampl. rector oratoriam elegantissimam, post quam lecta

lecta sunt a fid. Scriba epistola illust. Ducis de Choiseul de concursu
flexionis. Deinde missi sunt in aulas suas Ducis ordinis deliberativi 1°
de supplicibus, 2° de confirmatione quadrumviri, 3° de approbatione
actorum ampl. rectoris, 4° de inscriptione epistolarum supra dictarum.
Ven. natio supplicibus indulsit omnibus, confirmavit in quadrumvirum
magistrum le Rat, rata et gratissima habuit quæ ab ampl. rectore
acta fuerant in trimestri huic magistratu, hoc, nomine ipsi concessit
literas honorificentissimas. 4° statuit inscribendas esse in commentariis
suis tum orationem ampl. rectoris nox habitam, tum etiam epistolas
a fid. Scriba recitatas. quæ quidem omnia communi nationum
suffragiis ab ampl. rectore conclusa sunt.
postulavit insuper fid. natio, rogavitq; cæteras nationes ut deliberarent
de modo quo in partem impensarum quas per rectoratum suum fecit
Clarissimus Orator veniret aut universitas aut ipsa quæq; natio. 2° de
partitione redituum rectorii muneris æquali inter plures, si per unum annum
essent rectores.
præstiterunt deinde sacramentum quadrumviri et ~~de~~ conclave ingressi sunt,
quo brevi reversi renuntiaverunt fasces rectorios ab unanimiter factis
prorogatos ~~ab~~ ampl. rectori magistro Michaeli Lebel
hanc prorogationem approbarunt libentissime nationes. ven. autem natio
de postulato fid. nationis statuit sibi cum cæteris ordinibus esse
communicandum ut honorificentissimo modo in partem veniat impensarum
a Clarissimo Oratore factarum. Censuit insuper statuendum esse ut in
posterum si essent in uno anno plures rectores, rectorii redditus pro
ratione temporis æquis partibus inter ipsos dividantur.

22ª Die 9bris 22ª decantata sunt in harcurio 1ª S.ti romani vesperæ
post quas orn. procurator pontificem rogavit ut postridie pergeret.
Die 9bris 23ª missa S.ti romani in harcurio hora 10ª celebrata est.
deinde ab æquiss. Censore lectus est processus verbalis coram quo die
10ª ejusd. mensis acta fuerant in collegio Lud. magni; et statutum est
deponendum esse scriptum illud in archivio ven. nationis.

27ª comitia censoria Die 9bris 27ª habita sunt in collegio Ludovici magni comitia censoria
in quibus ven. natio ab ampl. rectore missa ad deliberandum 1° de duobus
supplicibus, 2° de censore eligendo, 3° de partitione redituum rectorii
muneris; ven. unquam natio uni e supplicibus postulatum concessit,
alteri vero denegavit ex eo quod æquiss. Censorem suum antea non
convenerat. 2° gratias egit maximas æquiss. Censori magistro Aldinde
Vaulegeard ob munus suum censorium ita solerter providenter q; peractum.
nominavit electi q; qui ~~in~~ ipsi in prædicto munere succederet Magistrum
Columbet Baccalaureum theologum. 3° ad alia comitia remisit quæ ad
partitionem redituum rectoriæ dignitatis pertinent. 4° tandem postulavit
ut ampl. rectoris disertissima oratio in suis commentariis inscriberetur
et ita a me conclusum est. Maisbret procurator

9bris 10ª Die 9bris 10ª celebrata est in harcurio missa primi Sabbathi, post quam
ven. ordini gratias egit magister Columbet nuperrime in censorem electus.
deinde ven. natio, audito nec non requirente æquiss. Censore, rogavit
procuratorem orn. ut ab ampl. rectore discutaretur quonam in articulo
lita esset lis mota circa dignitatem provisoriam collegii justitiani; rogavit q;
ampl. rectorem nec non tribunal academicum ut de illa re cognosceret.
Fid. orn. procuratori demandata est causa discutiendi utrum brevi ad finem
perduceretur ratio studendi philosophiæ

tribunal Eadem die habitum est in ædibus academicis Ludovici magni tribunal
academicum. ibi postulavit orn. normannicæ procurator ut res ad provisoriam
justitiani collegii dignitatem ageretur. re ab ampl. rectore in deliberationem
missa, audito prius merit. Syndico, statutum est unanimiter a merit. Syndico
nec non ab orn. normannicæ procuratore inquirendum esse quo in loco
requirentur literæ fundationis dicti collegii autographæ, e quibus reperiri
colligeret ætas q; quæ ad præfatam dignitatem pertineat, nec non tribunali

proxime habendo restaurent.
actum est 2°. de unione bibliotecæ universitatis et Bibliotecæ collegii Lud. magni in una et eadem aula. hanc unionem epistola ad ampl. rectorem directâ postulaverat illustrissimus Senatus præses D. Holland. re in deliberationem missa, auditoj meritò Syndico unanimiter statutum est gratias illust. præsidi agendas esse maximas ob studium quo rem academicam prosequitur, maturiùs tamen perpendenda - sive commoda sive incommoda quæ ex hac unione sequerentur.
3°. nominati sunt orn. Procuratores gallicæ et Normanniæ ad perpendendas rationes questorias collegii S.ti Michaelis a m.o morin procuratore sequestro mox reddendas.

21. Die 9bris 21ª hora 7.ª celebrata est missa præsentationis B. V. postquam retulit orn. procurator quæ acta fuerant in ultimo tribunali academico.

24ª Die 24.ª hora 1.ª primæ S.tæ Catharinæ vesperæ

25ª Die 25.ª hora 10.ª missa S.tæ Catharinæ.

Xbris 1ª Die decembris 1.ª celebrata est in harcurio hora 7.ª missa primo unicuique ejus mensis celebrari solita. deinde habita sunt ven. nationis comitia. in his exposuit orn. procurator jam jam instare tempus quo a ven. ordine eligendus foret quadruvir qui ipse rectorem eligeret, hinc usqj electionem illam peractam fuisse in capella collegii justitiani post missam de B. V. a magistro de Rouen institutam; neminem ignorare in dicta capella celebrari non posse officium divinum, si quidem profanis usibus jam inservit. postulavit consequenter orn. Procurator ut sibi indicaretur quid agendum esset in hisce circumstantiis. audito æquiss. censore, placuit missam in justitiano celebrari solitam hac vice celebrandam fore in harcurio, electionem verò quadruvirii in aula ven. nationis in collegio Ludovicano peragendam esse et rita a me conclusum est. Maistrel procurator.

tribunal Eadem die habita sunt in ædibus academicis universitatis deputatorum comitia ordinaria in quibus litteræ nominationis concessa sunt pluribus qui supplices steterunt.
2°. statutum est universitatem rite processuram die martis Xbris 11ª in eadem ecclesiam sub invocatione S.ti Stephani a gravibus.
3°. de provisoria collegii justitiani dignitate retulit merit. Syndicus. quo audito, re in deliberationem missa unanimiter placuit, universitatis authoritate et gratiâ apud illust. procuratorem catholicum sustinendam esse supra dictam dignitatem.
4°. dies 7.ª hujus mensis assignata est ad auditionem rationum questoricarum a fid. questore universitatis reddendarum.

7ª Die 7.ª Xbris decantatæ sunt hora 1.ª 1ª S.ti Nicolai vesperæ post quas habita sunt ven. nationis comitia in quibus supplex stetit pro regentia et scholis magister Jacobus Desmarres diaconus Bajocensis nec non baccalaureus theologus. audito æquiss. censore qui pro manibus habebat instrumenta ad præsentem supplicationem requisita, unanimiter in gremium admissus est solitum ej præstitit sacramentum. Maistrel.

6ª Deinde retuli quæ acta fuerant in ultimo tribunali academico.

Die 6.ª Xbris hora 10.ª celebrata est in harcurio missa in honorem S.ti Nicolai, postquam orator disertissimus M.r Bourgeois rogavit pontificem ut postridie pergeret. deinde gratias egit ven. ordini Magister Bernière doctor theologus hic non ecclesiæ metropolitanæ rothomagensis deputatus, ob diligentiam quam adhibuit ven. natio in re ad provisoriam justitianam pertinente.

7ª Die Xbris 7.ª apud ff. prædicatores missa de Spiritu S.to
Eadem die hora 1.ª 1ª vesperæ conceptionis B. M. V. deinde ad sumus cum adjuncto in ædibus academicis lud. magni, ubi redditæ sunt coram tribunali academico nec non probatæ rationes universitatis questoriæ. de iis patebat summam receptarum impensis superari 2400 libellis circiter. hinc rogatus est fid. questor ut brevem rei totius universitatis descriptionem

tribunali academico quando ceteris exhiberet, ut videri posset quæ remedia adhiberi deinceps possent ut impensarum summa receptas non excederent.

8ª Die x^bris 8ª hora 10ª celebrata est in harcurio missa conceptionis B. M.
Eadem die hora 3ª 2ª decantata sunt vespera post quas rediit orn. Procurator de redditione rationum universitatis quæstoriarum.

11ª Die x^bris 11ª Supplicationes universitatis.

17ª Quod mensis die 17ª celebrata est in harcurio missa de Beata quam instituit joannes de Rouën. Deinde habita sunt in aula ven. nationis apud Collegium Lud. magni comitia quadrumviralia. in his electus Supplex pro munere quadrumviri via Clarissimus magister Samson celeberrimus humanitatis professor in navarra. Electione in — Deliberationem missa, audito ej. magistro adhelin de Vaulgeard — examinatore, unanimiter in quadrumvirorum electus est prædictus — magister Samson et rata conclusit. Maistret procurator.

Comitia rectoria Eadem Die hora 10ª habita sunt in aula universitatis comitia — rectoria. in his habuit ampl. rector orationem dissertissimam in qua quæ gesta fuerant in trimestri magistratu exposuit. Deinde vocati sunt Supplices de quibus retulit merito Syndicus, lectum deinde — Senatus consultum quo potestas fiebat universitati porrogandi fasces rectorios ampl. rectori. misit postea ampl. rector nationes in aulas suas ut deliberarent 1º de Supplicibus, 2º de quadrumviro confirmando, 3º postularet ut rata et grata haberentur quæ ab ipso gesta fuerant per suum trimestrem magistratum.

Ven. natio Supplicibus indulsit omnibus qui immunitatem a onere scribendi postulaverant ea tamen lege ut codices professorum suorum censoribus æquiss. exhiberent collegium gradum magistrii adepturi, cæteris pariter sua postulata concessit, ita tamen ut a te nemini — unus ex ipsis Supplicationis non conseqeretur effectum, nisi repræsentaret Diploma cadomense quo constat ipsum rebus philosophicis sub Scularibus professoribus studuisse. 2º confirmavit in quadrumvirum horis matutinis dictum V. C. magistrum Samson. 3º rata nec non gratissima habuit quæcunq; ab ampl. rectore gesta sunt per trimestrem suum magistratum. quæ quidem a me, audito æquiss. Senatus consulto ratificata sunt. Maistret procurator!

E conclave reversi quadrumviri denunciaverunt se unanimiter in — rectorem electum fuisse virum amplissimum magistrum Michaelem franciscum Lebel. rectum hanc porrogationem libentissime confirmavit ven. natio.

31 Die 31ª hora 7ª celebrata et missa in harcurio pro defunctis.

1765 Anno domini 1765 die Sabbathi 5ª januarii hora 7ª matutina post-
5ª januarii missam primo unusquisq; mensis Sabbatho celebrari solitam habita sunt ven. nationis comitia in sacello harcuriano; in quibus dixit orn. — procurator sibi a scriba DD præpositorum æconomica administrationi regii Collegii Lud. magni directum fuisse extractum e libro deliberationum eorumdem DD. præpositorum cujus tenor sequitur. Sur deliberation prise au bureau d'administration du college de Louis le grand le vingt decembre mille sept cent soixante quatre, etant au registre des deliberations dud. bureau d'administration folio 191 V°. Appert avoir été arrêté ce qui suit. Sur ce qui a été representé qu'il etoit necessaire de prendre un partie du Sujet de la bibliotheque, attendu que les livres ne peuvent jusqu'alors etre d'aucune utilité, sont même exposé a se gâter, il a été arrêté qu'il seroit choisis jusqu'au 1er bureau —

du mois de février a délibérer sur cet objet et que le secrétaire du bureau serait chargé d'envoyer une expédition de la présente délibération à chacun de messieurs les procureurs des nations et de leur témoigner que cette remise est occasionnée par le défaut de réponse à la proposition faite par le bureau, et qu'il espère qu'ils voudront bien les mettre en état de statuer à cette époque.

Signé au registre Roussel de Latour, Cochin, Vaisfray, Valette le neveu, le gros, Dodart, Lemperreur, Fourneau des flamands. Délivré par moy secrétaire du bureau d'administration soussigné, les d. jour et an signé Leflamand.

Que extracto perlecto, intercessit aquens. Censor quominus a ven. ordine deliberaretur super re ad omnes et singulos universitatis ordines pertinente, eo quod res ea non fuit ab ampl. rectore proposita, juxta ampl. rectoris jura, leges q; universitatis antiquas; postulavit q; idem aquens. Censor intercessionis sua actum. quo audito rogatis dictis q; sententiis unanimiter emisit ven. ordo concedendum esse aquens. Censori intercessionis sua actum, faccendamq; ipsi potestatem meretissimo universitatis Syndico juridice significandi predictam intercessionem ne non ven. nationis hodiernam conclusionem eo fine ut meret. Syndicus pro sua vigilantia diligentiaq; solita videret ne quid detrimenti paterentur jura rectoria leges q; academica et ita ab orn. procuratore conclusum fuit

-JS Rotmistre! // Maistret, procurator

Deinde dixit aquens. Censor conclusioni predicta cautum quidem fuisse ne ex diversimodi venirent universitatis jura, sed opportunum esse videri q; quid statueret ven. ordo circa libros universitati legatos, ac proinde postulare se ut deliberaretur de agendi norma ab orn. procuratore habenda si quid tribunal academicum appellaretur unio bibliothecarum universitatis et collegii lud. magni. propositione aquens. Censoris missa in deliberationem, sic. tandem voce statuit ven. natio. si major suffragiorum numerus stat pro consociandâ utrâq; bibliothecâ, ab orn. procuratore nomine ven. nationis fiat intercessio ne effectum eiusmodi conclusio. Si vero unio pluribus non placuit cum ipsis concurrat orn. procurator ut separatum existant et universitatis bibliotheca prefectum eligat si casus occurrat et ita a me nemine reclamante conclusum est.

-JS Rotmistre! // Maistret, procurator.

Tribunal. Eadem die habitum est in aedibus academicis Ludovici magni tribunal academicum in quo 1° fid. scriba demandata est cura a DD Ludovicei collegii administratoribus secretandi, illum authoritate publicâ firmata fuerat eorumd. DD. administratorum deliberatio qua immunis facta fuit academia parisiensis ab onere resarciendi aut eam reedificandi a rege sibi concessas aedes; et in hypothesi quod predictam deliberationem non ratam haberent sup. senatus; idem fid. scriba hanc confirmationem promovendi curam in se suscepit

2° ad alia proxime habenda comitia rejecta sunt rationes questoriæ magistri Morin.

3° deputatorum deliberationi subjecit ampl. rector propositionem a Clarissimis collegii Lud. magni administratoribus factam de bibliotheca universitatis et collegii Ludovicei in unum consociandis. audito meret. Syndico ex pluralitate suffragiorum decretum fuit segregandam esse bibliothecam universitatis a bibliotheca Ludovicea, rogatusq; fuit ampl. rector ut academica bibliotheca prefectus esse vellet, quod minime in se suscipere non dedignatus est.

8ª Die martis 8ª januarii celebrata est in sacrario hora 10ª missa pro defuncto P. C. ell ingolt procuratorio nec non professore emerito. deinde habita sunt ven. nat. comitia in quibus pro regentia et scholis M Vaze pro magisterii artium et litterarum quibus a provisore sacrariano designatus in professorem quarti ordinis loco magistri cheron defuncti. audito aquens. Censore, unanimiter in gremium ven. nationis, prestito sacramento receptus est predictus Seyffert et ita conclusum

// Marshet, procurator

11ª Die 11ª quid. mensis celebrata est in sacrario hora 10ª missa pro magistro cheron defuncto.

Die 30. quid. mensis ampl. rector cum deputatis ordinariis et adjunctis ceteros

oblatis Serenissimo regii sanguinis proto-principi, reverendissimo archiepiscopo et primariis magistratibus, qui omnes suam erga universitatem benevolentiam amanter testificati sunt.

1° februarii — Die februarii 1° ampl. Rector cum supra dictis deputatis, regem et reginam Delphinum et Delphinam nec non Biturigum ducem in regio Versaliarum palatio degentissimis orationibus salutavit cereos pro more universitatis nomine offerens

2ª — Die 2ª februarii celebrata est missa purificationis B. M. V., post quam habita sunt comitia in quibus exposuit orn. procurator dignitatem facundiamq; quam adhibuit ampl. rector in salutandis rege, regiaq; prosapia et supremis magistratibus.

4ª — Die 4ª missa apud ff. prædicatores

9ª — Die 9ª eiusd. mensis celebrata est hora 7ª in sacrario missa 1ª sabbathi.

Eadem die habitum est tribunal academicum in quo audito mert. syndico, placuit rogari Collegii Ludovicani administratores ut assignare velint aulam bibliothecæ universitatis collocandæ aptam, et ejus præfecto domicilium privatum. Exposuit deinde ampl. rector illustrissimum virum DD Daguesseau domûs universitatis in suburbio San-germano sitæ ad vitam emptorem fato functum fuisse mense decembri ultimo; hac morte vacantem reddi prædictam domum; plurimos adesse qui hanc habitare cupiebant et in quilini, aut etiam ut ad vitam emptores; inter quos eminere illust. matronam effuncti viduam et ejusd fratrem illust. DD Daguesseau de Fresne; tamen posteriorem illum declarasse, mentem suam non esse locandi prædictam domum si fratris sui vidua ejusdem habitare deinceps vellet. audito merito syndico placuit 1° locationem dictæ domûs publicæ esse proscribendam. 2° anteponendam cæteris illust. DD matronam Daguesseau.

15ª — Die 15ª ejusd. mensis qua natalis est regis augustissimi, celebrata est in sacrario hora 10ª missa a Magistro le Sauvage instituta.

20ª — Die 20ª extraordinem habita sunt deputatorum universitatis comitia in quibus dixit ampl. Rector oblatas sibi fuisse a clarissima matrona DD Daguesseau propositiones de locanda aut ad vitam emenda universitatis domo quam charissimus conjux possederat, prædictam nobilissimam mulierem a tribunali academico postulare ut de istis propositionibus quanto citius statuerit. deinde lectæ sunt conditiones his fere verbis conceptæ.

M.e Daguesseau offre a l'université pour son hôtel 8000tt et meme 8500tt de loyer par années, a condition qu'a la fin de la 3.e année de bail et 9 ans on luy en passeroit un autre de pareil nombre d'années ce qui luy assureroit un logement pour 17 ans.

un autre point que m.e Daguesseau preferoit de beaucoup a ce premier, seroit d'acheter a vie led hotel et si l'université ne vouloit point se party doivent quelles seroient les propositions quelle auroit a faire

1° elle payeroit annuellement 5000tt quittes et nettes de toutes impositions et charges.

2° elle se chargeroit de tous deniers royaux, des boues et lanternes si on etoit dans le cas d'en payer, et de toutes les reparations, autres toutes fois de celles de nue propriété

3° elle s'obligeroit par le contract de bestiers a payer aussy tost, la mort arrivée la somme de quarante mille livres et hypotequeroit cette somme sur ses effets sûrs.

4° enfin led dame consentiroit a ce que le Contract projetté n'eut son effet dès le 1er avril prochain, quoy que par le malheur de veritè passé avec m.r Daguesseau, elle fut en droit de jouir encore pendant un an dud hôtel dont le prix d'une simple location.

Deinde dixit ampl. rector Dominam Daguerreau decagesimum jam quintum aut etiam sextum
adire annum, ipsam plurimis laborare infirmitatibus, diffidere, nec non in
universitatem propensissimam. adjecit a de in consilium vocatos fuisse plurimos
tabelliones et universitatis architectum qui adhuc ipsi fuerunt hanc posteriorem
propositionem admittendi, ut pote universitati perutilem. audito est deinde fid. univers.
questor qui quantum inde utilitatis et commodi perciperet universitas, diligenter
admodum ostendit. verba fecit postea merit. syndicus et probata sunt suffragia e
quibus concludit ampl. rector admittendas esse conditiones quibus Domina Daguerreau
solvet annuatim quinque millia libellarum et statum post mortem quadraginta,
modo tamen conclusionem hanc consensu suo firmaverint singuli ordines.

23a Die 23a habita sunt in scholis Harcurianis ven. nationis comitia per schedulam
convocata in quibus relatus orn. procurator qua acta fuerant in ultimo tribunali
academico, postulavit q; a ven. tribulibus ut conclusionem tribunalis academici, suis
suffragiis, di eta vesum fuerat, confirmatam habere velint. nudato aquis. Censore,
rogatis dictis q; sententiis unanimiter approbata est venditio domus universitatis ut
dicunt ad vitam, sub conditionibus a Domina Daguerreau propositis et eta concluse
orn. procurator Maistre, procurator JG Demante

Deinde dixit orn. procurator de rumore publico recepisse his e nugerrimis diebus
latum fuisse a sup. senatu arrestum inter alia tria hac continens. 1o assignatur
in Collegio Ludovicano aula bibliotecæ universitatis collocandæ apta. 2o postulatur a
tribunal academicum exhibeat quanto citius momenta rationes q; quibus nisi universitatis
deputati segregandam arbitrati sunt bibliothecam universitatis a bibliotheca Ludovicana 3o
jubetur ut in commentaria universitatis referatur arrestum illud. adjecit orn. procurator
verisimiliter agendum iri in tribunali horis vespertinis hodie habendo de isto
senatus consulto, postulavit q; ut sibi determinare quid agendum in hac hypothesi.
audito aquis. Censore declaravit 1o ven. ordo se non posse deliberare de arresto
sibi incognito, ac proinde ab orn. procuratore abstinendum fore a ferenda sententia,
si quid. arresti inscripti in deliberationem mitteretur. 2o a fid. scriba
postulandum esse ejusd. arresti exemplar. 3o nominavit deputatos Mos Dagoumer et le
Rat qui una cum ampl. rectore et cæterorum ordinum deputatis libellum conficerent
memorialem in quo graphice exponerentur momenta propter qua consolidari istam q;
bibliothecam voluit universitas et eta a me conclusum fuit Maistre

Tribunal Eadem die habitum est tribunal academicum in collegio Ludovicano in quo declararunt
omnes deputati a suis ordinibus libentissime admitti propositiones a Domina Daguerreau
factas nec non conclusionem ultimi tribunalis. Unde lectum est arrestum die
11a februarii latum de quo supra. sine illius inscriptis; salva sup. senatui debita
reverentia, ad proximum tribunal reposita est, ut per illud temporis intervallum de
ipso deliberare possent facultates nationes q;. declararunt insuper quatuor procuratores
a nationibus suis nominatos fuisse binos deputatos extraordinarios qui cum
rectore ampl. libellum conficerent memorialem sup. magistratibus offerendum.

1o Martii Die 2a Martii post missam ii Sabbathi habita sunt in Harcurio ven. nat. comitia
ordinaria in quibus retulit orn. procurator qua acta fuerant in ultimo tribunali
academico. dixit insuper deputatos nationum ab ampl. rectore fuisse convocatos die
martis ultima et ab ipsis, attente lecto perpenso q; senatus consulto, decretum
unanimiter fuisse adeundi primarios magistratus et ipsis exponendi motiva propter qua
istam q; bibliothecam consociatam volunt academia. qua die martis decreta fuerant,
die jovis sequenti executioni demandata sunt. ampl. rector quatuordecim deputatis
et deputatos a magistratibus supremis benignissime exceptos fuit, ipsis modeste, verecundis
tamen coloribus depinxit dolorem quo affecti fuerant proceres academiæ statum ac
arrestum illud ad eorum notitiam pervenit. expositis deinde ver ampl. rationes a
senatus consulto postulatas, quibus attentas præbuere aures sup. magistratus. petierunt tamen
ut scripto ipsis traderentur data rationes, inscriberetur q; arrestum.
adjecit orn. procurator sibi a fid. scriba traditum fuisse prædicti arresti exemplar
petiit q; ut ab aquis. Censore legeretur. quo facto, audito q; de ipso referente aquis.
Censore placuit illud esse inscribendum in commentariis universitatis, apposita hac

clausula salvis et illesis universitatis juribus et privilegiis et ita fuit ab
ven. procuratore conclusum Maistrel procurator
J.G. Lyttenbelt

Lecta sunt insuper duo decreta consulta ven. procuratori juridico denuntiata
quorum unum inscribitur qui supprimie un imprimé ayant pour titre
d'Urbain viii in christo patris &c et renouvelle les deffenses de recevoir, publier
ou executer, imprimer, vendre ou distribuer aucunes bulles ou brefs de cour de
rome dans lettres patentes du roy enregistrées a lad. cour. alterum vero qui
supprime un imprimé latin et françois in 12 intitulé brefs &c et renouvelle
les deffenses de recevoir, publier ou executer, imprimer, vendre ou distribuer
aucunes ~~de~~ bulles ou brefs de cour de Rome dans lettres patentes du roy
registrées en lad. cour. datum q; latum die 11a februarii 1765. quibus lectis
placuit ea deponenda esse in archivio ven. nationis acta conclusum
fuit Maistrel procurator / J.G. Lyttenbelt

Eadem die hora 2a habita sunt in aedibus academicis ordinariorum
universitatis deputatorum comitia ordinaria in quibus 1o quatuor steterunt
supplices pro litteris nominationis quibus postulata concessa sunt. 2o dixit
fid. quaestor duos adesse tabelliones universitatis, silicet et dominè daguesseau
statim ipsos introducere jussit ampl. rector. qui ingressi legerunt actum
vendetionis ad vitam hii gratiam dominè Daguesseau factum sub conditionibus
supra dictis. huic scripto chirographum suum apposuerunt singuli universitatis
deputati nec non majores officiarii. deinde dominè daguesseau tabellio rogavit
ut sibi fieret copia loquendi. qua facta, recitavit actum quo illust. nationa
universitati donat decem millia libellarum ab haeredibus suis solvenda. memori
erga munificentissimam dominam animo donum illud acceptarunt omnes deputati, et
unanimiter statutum fuit ut ampl. Rector cum tribunali academico die jovis
proxima adiret nationam illust., ipsi qi grates referret maximas universitatis
nomine. deinde actum donationis subscripserunt omnes,

3o Lectum et arrestum de 11a februarii latum et decretum fuit illud esse
inscribendum salvis juribus et privilegiis universitatis.

4o lecta sunt duo arresta eadem die 11a februarii lata quorum ~~in~~ totalus descriptus
et supra, et circa ita statutum est ~~ibm~~ esse deponenda in archivio universitatis
per tempus non licuit audire rationes questorias magistri morin

5a Die Martis 5a hora septima matutina habita sunt in collegio Ludovicaeo
deputatorum universitatis comitia in quibus conclusit ampl. rector aperiendum esse
juxta morem antiquo nominationum rotulum.

eadem die vespertinis horis convocati sunt ab ampl. Rectore extraordinarii nationum
deputati ad audiendum libellum memorialem illust. procuratori Catholico offerendum.
unanimiter approbatus est praedictus memorialis libellus.

9a Die 9a ~~mmmmmh~~ habita sunt in aedibus academicis lud. magni ordinariorum
universitatis deputatorum comitia extraordinarie convocata in quibus lectum
et arrestum die 8a praecedente latum nec non tribunali juridici denuntiatum
hoc arresto inter alia jubebat dns. Senatus 1o ut intra spatium 24 horarum
convocaretur tribunal. 2o ut ante diem jovis martii 14um illust. procuratori
Catholico exhiberetur a tribunali academico libellus ille memorialis arresto
die 11a februarii lato postulatus. 3o ut arrestum illud inscriberetur in
commentariis tribunalis academici. audito merit. Syndico, placuit inscribi
salvis tamen privilegiis et juribus tum universitatis tum rectoris. lectus est
postea libellus memorialis a deputatis nationum approbatus. qui, lecto audito q; Merit.
Syndico, decretum fuit eum esse ab ampl. rectore offerendum illust.
procuratori catholico ante diem jovis, mensis praesentis 14um.

Die Martii 22ª habita sunt in aedibus academicis universitatis deputatorum comitia extra ordinem convocata in quibus lectum et extractum e libro deliberationum DD. administratorum collegii Ludovicei, quo proponebantur novae conditiones quibus libros ad collegium Lud. Magni pertinentes in bibliotheca universitatis deponi conficiebant illust. Syndicus administratores. (ab iis conditionibus hic describendis abstinere fas est cum eorum met extractum infra exstabitur) quo lecto nec non audito merit. syndico, placuit admittendas esse propositas conditiones ut pote academicae dignitati consentaneas, salva tamen deliberatione de ipsis tractanda die a quatuor nationibus habenda. et ita conclusit ampl. rector. Audita sunt deinde nec non Classe rationes quaestoris Mr. Morin.

Die 23ª Martii celebrata fuit in hac aula missa quam custodes Magistri Joannes de Rocin. post hanc habita sunt in aula ven. Nationis apud collegium Ludovicaeum comitia procuratoria et quadrumviralia; in quibus exponunt orn. procurator quae ab ultimis ven. ordinis comitiis gesta fuerant, postulavitque ut legerentur 1º libellus memorialis universitatis Nomine illust. procuratoris Catholici oblatus. 2º extractum e libro deliberationum DD. administratorum rei temporalis collegii Lud. Magni. 3º arrestum quod inserebatur quo supprimit un bref de N. S.P. le pape à Mr. l'evesque de Sarlat &c

Lecta libellum memorialem et circa extractum nihil fuit decretum. ad comitia rectoria deliberatio remissa fuit. de arresto placuit illud pro more deponi in archivo Ven. Nationis et ita conclusi Maistrel ✠ Rector!

Deinde breviter gratias egi ven. ordini ob fasces procuratorios benevolentia sua primum mihi collatos, prorogatosque deinceps, postulavique 2º ut rata et grata haberentur quae gesta sunt a me per magistrum meum. 2º ut eligeretur procurator. 3º rogavi ut pro more mihi conferretur munus quadrumvirale. audito aequis. Censore rata et grata habita sunt quae gessi, mihique concessa fuerunt commendabilia. 2º cum nullus adesset supplex pro munere procuratorio rogatus est vir Clarissimus, de ven. ordine optime meritus Magister Dionysius Ultrajectinus integerrimus quaestor ut pro eodem munere supplicaret. Statimque supplex vir vere academicus, omnibus acclamantibus in procuratorem electus fuit, ego vero e procuratorio munere decidens in quadrumvirorum pro more nominatus sum. et de his conclusi Maistrel ✠ Rector!

Inter manus meas sacramentum praestitit novus procurator, ego vero inter suas juravi me in rectorem electurum quem ex omnibus dignissimum judicaverim. Maistrel ✠ Rector!

Acta et decreta Venerandæ nationis procuratore magistro Dionisio Le Rat presbitero Rothomageo Baccalaureo Theologo a die 24ª mensis martii anni 1765.

Eadem die 23ª mensis martii horâ decimâ matutinâ habita sunt comitia Rectoria in Basilicâ Universitatis in quibus capita solita in deliberationem misit Amplissimus Rector, qui proposuit insuper quatuor Nationibus aperire mentem suam tum de libello memoriali a Deputatis Universitatis confecto circa suam Bibliothecam et Catholico Procuratori oblato, tum de extracto e commentariis consessus clarissimorum Administratorum rei temporalis Collegii Ludovici magni circa unionem Bibliothecæ ejusdem Collegii cum Bibliotheca Universitatis. his omnibus in deliberationem missis per ornatissimos procuratores in unâquaque suâ Nationes + gratissima habuit venerandus ordo quæcumque gessit Amplis. Rector &c ut videbitur infra; e. tribus supplicibus uni tantum indulsit, duos alios rejecit, eo quod aquissimum Censorem non convenerant. quantum ad Libellum et extractum, Nationes regressæ per suos Procuratores varias retulerunt sententias non omnino dissimiles quarum tamen summa non ita facile apparebat, itaque ut fieret conclusio unanimis, ex illis quatuor Nationum Sententiis, conflata fuit ex tempore per fidelissimum Scribam unica Sententia Lecta, recognita et approbata cujus tenor sequitur

+ audito æquissimo Censore Le Rat

Anno Dñi 1765 die vigesima mensis martii habita sunt in ædibus academicis Collegii Ludovici magni generalia præclaræ artium facultatis comitia. post habitam ab Amplissimo Rectore orationem elegantissimam Lectus est libellus Memorialis, Tribunalis Academici jussu ac nomine ad illustrissimum procuratorem Catholicum delatus in Bibliothecam Academicam. Lecta est pariter Claris. Colleg. Lud. magni Administratorum in eamdem rem deliberatio habita die 20ª hujus mensis martii. facâ supplicandi potestate, auditoque Syndico tum de supplicibus, tum de iis quæ gessit Ampl. Rector ac de oratione quam habuit Rector, Nationibus dimissis ut deliberarent 1º de supplicibus 2º de confirmatione quadrumvirorum 3º de ratificatione eorum quæ gessit 4º de libello memoriali in Bibliothecam Universitatis, et extracto e deliberationibus Claris. Administratorum Coll. Lud. Mag. modo lectis.,

Nationes regressæ per ornatiss. Procuratores retulerunt 1º se rata et grata habere quæcumque gessit Amplis. Rector in suo trimestri Magistratu eoque nomine Litteras commendatitias decernere honorificentissimas; gratias agere amplissimas ob suum indefessum in rebus Academicis promovendis studium; velle habitam ab illo orationem elegantissimam inscribi in commentariis tum Universitatis tum singularum Nationum

2° Supplicibus omnibus indulgere (praeter ut jam diximus venerandum ordinem) 3°.
confirmari a Se Quadrumviros manè electos. 4° de Bibliothecâ Academicâ
1° Se vidisse ac perlegisse cum magno voluptatis sensu Libellum memorialem rationes
complectentem quibus adducta Universitas Suam Bibliothecam ab altera sejungendam
judicaverat a Deputatis tum Tribunalis Academici tum praeclarae ortium facultatis
exaratum, a variis variorum ordinum Deputatis adoptatum, ab ipso Tribunali
academico approbatum, dignum que visum qui inter illustrissimi Procuratoris
Catholici manus pro ut Suis decretis jusserat Supremus Senatus ab Amplis.
Rectore deponeretur.

2°. non minore voluptatis sensu acribus excepisse Extractum è deliberationibus
Cl. Administratorum Collegii Lud. Mag. quo quidem dum Academiam
Parisiensem Splendidissimis extollunt encomiis, ostendunt que hac in re
eam quam semper habuere voluntatem quidquid ad illam amplificandam
conferre potest consectandi, id assequuntur ut et eandem Academiam grati
animi studio sibi devinciant et in ejus mente singularem sapientiae suae
suaque erga publicam utilitatem propensionis existimationem excitent

3°. censere Se tum Libellum Universitatis memorialem cum Extractum è
deliberationibus Cl. Admins. esse in commentarios Universitatis
referendos

4° Stando iis quae in Suo libello memoriali dixit Universitas et quibus
Clar. Administratores in praefata deliberatione acquiescunt nihil impedire
quominus Libri ad praedictum Collegium pertinentes ejusq; insignibus sigillis
in Bibliothecâ Universitatis collocentur ab ejus Bibliothecario asservandi, juxta
Catalogum quam primum conficiendum ac deponendum in Scriniis tum
universitatis, tum ejusdem Collegii.

5° quantum ad libros in usum dicti Collegii commodandos, eâ de re leges esse
a Tribunalis Academici deputatis proponendas, easdem que cum singulis
ordinibus Academicis et Clar. Collegii Ludovici Magni Administratoribus
communicandas, priusquam Supremo Senatui offerantur ejus authoritate
si ipsi ita visum fuerit confirmandae unâ cum caeteris legibus in usum et
administrationem Bibliothecae ex consensu Septem ordinum vel majoris partis
ordinum constituendis.

6° nihil obstare pariter quominus Supremo Senatui offerantur tum Libellus
memorialis ab Universitatis Deputatis confectus tum Extractum è
deliberationibus Clar. Administratorum Collegii Ludovi Magni
una cum praesenti conclusione authoritate ipsius si ita visum fuerit
confirmanda et ita ab Amplissimo Rectore conclusum est

Expeditum per M. Fourneau.

postea in iisdem comitiis fasces Rectorii unanimi consensu Amplissimo viro
Michaeli Francisco Le Bel prorogati sunt. hanc prorogationem
confirmavit venerandus ordo, et ita super his omnibus audito
censore integerrimo a me Procuratore conclusum fuit

JG Bermillet Le Rat

Memoire concernant la Bibliotheque de l'université

L'université après avoir donné au parlement des preuves de son respect, de sa soumission, et de son obéissance, en enregistrant l'arrêt de la Cour du 11. 8bre 1765. s'empresse en luy présentant son mémoire, de suivre la route qu'il luy a tracé

Elle auroit même prevenu sur cela ses derniers ordres, si elle avoit crû pouvoir dans une affaire qui interesse tout le Corps, se dispenser de prendre le suffrage de tous les membres.

Elle s'adresse avec d'autant plus de confiance au premier Tribunal de la justice, qu'elle ne reclame que la propriété et la jouissance d'un objet qui quoique médiocre en lui même, est fort important pour elle, peut luy etre fort utile, et même necessaire

Fait

Le S.r de Montenpuis chanoine de l'eglise de Paris par son testament du 11. juillet 1762. dit expressement que voulant (c'est pour les termes du testament) donner des marques de son dévoüement, et de sa reconnoissance a l'université, ce corps qu'il estime precieux, et serviable a l'église, et a l'etat quand on le laissera maître de sa discipline, de ses plaids, de ses leçons publiques, et de ses délibérations, a laissé a cette compagnie tous ses livres et manuscrits avec leurs tablettes &a et de plus 311.t 11.s 8.d de rente en deux parties qu'il destine aux honoraires d'un Bibliothecaire, pourvu que son legs ne soit point a charge a l'université.

Il ajoute qu'il espere que d'autres personnes imiteront son exemple: et cette esperance etoit bien fondée, car déja plusieurs Suppôts de l'université declarent hautement qu'ils laisseront leurs livres a cette mere Commune et qu'ils contribueront a luy former une Bibliotheque de sa Competence.

Ils vont y etre excités de nouveau par l'exemple tout récent de Madame Daguesseau qui de son propre mouvement vient de faire don a l'université d'une Somme de 10000.#, et par l'acte de donation qu'elle en a fait, donne a entendre que quoiqu'elle laisse aux S.rs le Bel neveu actuel, et Gomelin neveux la liberté de fixer l'objet auquel cette Somme sera appliquée pour le bien de l'université cependant elle imagine qu'ils pourra bien arriver que lesd. S.rs employent en achat de livres pour augmenter la Bibliotheque de l'université

Enfin l'université Sepersuade qu'une Bibliotheque frequentée de jour en jour entre ses mains, surtout avec le secours qu'on sait que Roy luy a fait il y a prés de 40. ans d'un exemplaire de tous les livres nouveaux qui seront imprimés dans le Royaume; bien fait donner elle n'a pû jusques icy faire usage faute d'emplacement.

Desormais elle en aura la facilité puisqu'elle trouve dans son etablissement du College de Louis le grand cet emplacement et qu'il est tout naturel que sa Bibliotheque soit placée dans une maison ou ses biens se rassemblés, ou ses Compagnies ont leurs Salles et ou sont placés ses archives.

Il resulte de ces faits que la Bibliotheque du Sr. abbé de Montempuis est un bien qui appartient a l'université d'une maniere incontestable

Elle demande a en conserver la propriété, et en cela elle ne reclame que le droit de tous les citoyens, et de tous les corps liberes.

La suite de la propriété d'un bien en quelque partie ultieu, ou le Corps qui en est propriétaire, en ait la libre administration

L'analogie de ce bien avec les fonctions auxquelles sont destinés les membres de l'université; la facilité de trouver parmi ces mêmes membres des personnes capables de le conserver, même de le faire valoir, sont autant de motifs de plus pour en laisser a elle seule la regie, et la direction.

J'ajoute que le Roy a bien voulu accorder a l'université ce qui lui manquoit en lui assignant un chef lieu dans Louis Legrand fonde ses esperances.

Par les lettres patentes enregistrées en la Cour le 11. avril 1764. l'université est conservée dans tous ses droits (art. 6.) en réunissant dans le College de Louis Le grand les differents colleges de son plein exercice, on a conservé tous les droits des Superieurs majeurs, et on les a laissé dans la dependance de l'université, et de son tribunal comme par le passé.

Ainsy bien loin de supprimer, même de rien confondre on a voulu laisser a chacun la jouissance de ce qui peut lui appartenir. l'université espere qu'on voudra bien lui accorder la même grace.

Elle n'a jamais demandé que sa Bibliotheque ne fut point placée au college de Louis Legrand. au contraire elle a toujours desiré qu'on lui accordât l'emplacement nécessaire pour cette Bibliotheque, et un logement convenable pour son Bibliothécaire

Elle ne s'oppose point a ce qu'on place sa Bibliotheque dans le même Batiment ou est celle du College de Louis Legrand, elle demande seulement qu'elle en soit bien Separée qu'il n'y ait aucune relation de l'une a l'autre

Malgré toutes les reflexions qu'elle a faites, elle avoue qu'elle ne sent pas tous les avantages que lui procureroit la réunion de ces deux Bibliotheques en une.

Les Craintes que les egards, et la Consideration qu'elle a pour le Bureau d'administration, et les membres qui le Composent, ne genassent l'administration de son bien qui doit etre libre lui a fait preferer de rester dans l'état de membre de l'université ou elle se trouve, aux avantages qu'on lui fait envisager pour l'avenir.

Plus a portée que tout autre de choisir pour Bibliothécaire celui qui de tous ses membres sera le plus propre a en remplir les fonctions, elle craindroit d'être reduite dans le Choix a un certain nombre qui ne seroit peut etre pas composé des plus capables.

Ses Connoissances, son interêt sont de sûrs garants de l'attention qu'elle y portera, et la liberté qu'elle aura dans l'administration de sa Bibliotheque ne contribuera pas peu a l'amelioration et a l'ornement. la Donnation de Mr. Daguesseau en est une preuve.

Si malgré ces raisons et par des vues Superieures le Parlement se portoit a ordonner la reunion des deux Bibliotheques, l'université prendroit la Liberté d'observer que ce ne seroit pas la Bibliotheque de l'université qu'il faudroit unir a celle de Louis Legrand mais bien celle de Louis Legrand a La Bibliotheque de l'université puisque l'université n'en point supprimée n'y a point été reunie, qu'elle est conservée dans tous ses droits, et que les Colleges reunis dans cette emporte, qu'elle est conservée dans tous ses droits, et que les Colleges reunis dans

dans celuy de Louis Legrand sous tous colleges de fondation de l'université.

Elle ne se chargeroit que par obéissance du soin qui lui seroit confié pour lors, mais elle demanderoit pour toute grace que cette a titre gratuit et qu'elle eut la liberté pleine et entière de choisir celuy auquel elle confieroit des soins aussy importants: liberté qui n'est de retz, si elle étoit restrainte pour le choix a un nombre quelconque: liberté qu'elle reclame avec d'autant plus de confiance, qu'elle a le bonheur d'avoir le parlement pour conservateur de ses privileges, et pour protecteur de ses droits.

Dans ces circonstances l'université supplie très humblement la cour de vouloir bien lui donner acte de ladite comunication, ainsy qu'elle a toujours consenti a ce que sa bibliotheque reste dans son chef lieu au college de Louis le Grand, de lui assigner un emplacement convenable pour la ditte bibliotheque, et un logement convenable pour son bibliothequaire dans tel batiment qu'il plaira a la cour; pourvû que ce soit dans un endroit séparé de la bibliotheque du college de Louis le Grand, et qu'il ne puisse y avoir aucune relation ny confusion de ces deux bibliotheques; comme aussy lui laisser la liberté de choisir pour bibliothequaire tel de ses membres qu'elle jugera a propos sans y etre astreinte, ny gener par aucune présentation même dans le cas ou malgré ses représentations la cour jugeroit a propos d'ordonner la reunion. Ce onze mars 1765. Signé Le Bel Recteur de l'université.

Extrait du Registre des déliberations du Bureau d'administration du College de Louis le Grand.

Du vingt mars mil Sept cent soixante Cinq

M. Coctin a dit qu'il croyoit devoir proposer au Bureau un objet de déliberation qui lui paroit meriter toute l'attention de MM. les administrateurs. qu'ils se rapellent, sans doute cette priere le Sept fevrier dernier au sujet du projet de réunion de la Bibliotheque du college a celle de l'université, que le Bureau en déclarant pour cette déliberation qu'il auroit eu cette reunion pour agreable conformement aux articles dont il lui fut fait lecture et qui sont copiés dans sa déliberation, s'étoit principalement proposé de procurer a l'université des preuves de son zele a concourir a tout ce qui peut etre avantageux a un corps qui par l'application infatigable de ses membres pour l'éducation de la jeunesse a merité en tous temps des marques signalées de la protection des Souverains et s'en également concilié l'estime de tous les François et des Etrangers; que tous Messieurs ont regardé la reunion comme un moyen d'augmenter la Bibliotheque publique de l'université, et de décharger l'université de depenses considerables qu'elle auroit pour pareil établissement, ce qui leur paroit devoir etre d'autant plus agréable a cette Compagnie que ses principaux Membres avoient plusieurs fois Declaré aux Messieurs les Commissaires de la Cour que l'université n'étoit point en état de supporter aucune

l'épreuve extraordinaire. que si on adoptait le projet de réunion, Messieurs ont cru qu'il serait convenable, que le Bureau concourut à la nomination du Bibliothequaire, c'est qu'il leur a paru naturel que des Copropriétaires concourussent au choix du dépositaire de la chose Commune. que les Facultés de droit et de medecine ont envisagé cette affaire sous le même point de vue ainsy que le prouvent leurs Conclusions des Sept et neuf de ce mois par lesquelles elles ont jugé l'union avantageuse à l'université; que le Bureau ne peut douter que les autres compagnies n'eussent pensé de même si ses intentions leur eussent été mieux connues, et si elles n'eussent envisagé le projet d'union comme tendant à diminuer les droits de la propriété de l'université et le Concours du Bureau au choix du Bibliothequaire comme étant à l'université la libre administration de ce qui luy appartient; que ce sont les craintes exprimées dans son mémoire concernant la Bibliothèque de l'université qui pourraient avoir déterminé la Faculté des arts à ne pas Consentir à la réunion; que les Membres de cette Compagnie n'ont cependant pû se refuser à l'évidence de son utilité, qu'ainsy [illegible] il n'est un objet d'augmentation sur ce point, pourvû que l'université conserve l'administration de sa Bibliothèque et la liberté pleine et entière de choisir celuy auquel elle en confiera le soin, qu'il paroit même que sous ces conditions l'université consentiroit à se charger gratuitement de la garde et du soin des livres du college, que ce nouveau plan remplissant une partie des vûes que Messieurs s'étoient proposées luy a paru mériter l'attention du Bureau pourquoy il a cru devoir en rendre compte à Messieurs, leur remettre le Mémoire concernant la Bibliothèque de l'université et leur proposer d'y deliberer.

Sur quoy Vû les deliberations cy devant prises, lecture faite dud. mémoire concernant entr'autres choses que dans le Cas ou la Cour par des vûes Superieures jugeroit à propos d'ordonner la réunion des Bibliothèques de l'université se chargeroit pour obéissance du soin qui luy seroit confié des livres du College de Louis le grand, mais qu'elle demanderoit pour toute grace que ce fut à titre gratuit, et qu'elle eut la liberté pleine et entière de choisir celuy auquel elle confieroit le soin de sa Bibliothèque. —

Il a été arrêté que le Bureau consent que les livres appartenants au College de Louis le grand ou qui luy appartiendront par la suite après avoir été estampillés aux armes dud. college soient placés dans la Bibliothèque de l'université et remis à la garde de son Bibliothequaire qui en chargera à la suite du Catalogue qui en sera dressé lequel sera déposé dans les archives dud. college et dont une copie sera remise aud. Bibliothequaire à la charge néanmoins que l'usage des livres de la ad. Bibliothèque tant de ceux appartenants ou qui appartiendront au college que de ceux de l'université sera libre aux maitres et boursiers dud. College, et que les livres leur en seront prêtés sous le récepissé du principal d'un des offices que fera les Bureaux de remplacer à la fin de chaque année sur la représentation des récepissés ceux dud. livres qui seroient ou perdus ou gatés; que les Salles destinées par arrêt de la Cour du 22e février dernier aux Bibliothèques du college de l'université et du college soient cedées à l'université ainsy que les tables, tables Bureaux, globes, et autres effets propres à une Bibliothèque qui se trouvent actuellement dans lesd. Salles, qu'enfin l'appartement destiné au Bibliothequaire du college soit employé pour y loger le Bibliothequaire de l'université, et comme en Conséquence de la présente deliberation le plan de Bibliothequaire dud. college se trouve supprimé, il a été deliberé que le Sr. Guerin Syndic de l'université qui y avoit été nommé continuera de jouir sa vie durant des Sen Cent livres d'honoraires qui avoient été attachés à lad. place, à moins que led. Sr. Guerin n'obtienne par la suite des Benefices ou pensions d'un produit Superieur aud. Sen Cent livres, auquel cas néanmoins que dans le premier cas il ne cessera pas d'être membre de l'université, et qu'en Cas que led. Sr. Guerin voulut venir demeurer dans led. College, il luy sera libre de choisir l'un des deux appartements du Mans neuf destinés à des professeurs emérites qui ne

Seroient pas membres du Bureau de discipline, a été ensuite
délibéré que M.r le grand Maître sera chargé de Nommer expediteur
de la présente deliberation a M.r le premier President, a Nommer
le procureur général, aux Actuaire, Greffier de l'université,
aux doyens des facultés Superieures, et aux procureurs des nations
et de témoigner aux doyens des facultés de droit et de Medecine
combien le Bureau a été sensible a la justice qu'ils ont rendu
ou rendu a la pureté de ses intentions.

Signé Ferray, Rolland, Roussel de la Tour, Corbin, Dufray,
Vallet le neveu, Legros, Pioty, Limperani, Fournaux, et le Flamand
Deliberé la présente expedition par moy Soussigné Secretaire
du Bureau d'administration du college de Louis le grand ce 9.e
jour de may Signé le Flamand S.J.

recognitum a me procuratore Le Rat ff
ff Westmuller.

Die Sextâ mensis Aprilis habitum est in ædibus academicis
Basilicæ Universitatis Tribunal ordinarium Amplissimi
Rectoris in quo 1.o tribus Supplicibus pro Litteris Nominationis
indultum fuit 2.o Statuta fuit Deputatio Sex virorum Academicorum
ad illustrissimum Regni Administrorum Dñum De St florentin
pro redditu clarissimi Viri Crassous in Consultissima facultate
Doctoris et Decani. 3.o decretum est monendos esse Celeberrimos
Professores ut quolibet trimestri adornent Catalogum eorum
qui ipsos audiunt eo fine ut qui liberè vel coacti nomen
dederunt, auctoramento militiæ facilius solvantur.

Die Sabbathi 13 mensis Aprilis post missam celebrari solitam
unoquoque mensis primo Sabbatho non impedito et in hanc diem
translatam ob officium majoris hebdomadæ habita sunt in harcurio
comitia in quibus legi conclusiones supra Scriptas a die 25.a
mensis Martii et retuli quæcumque gesta sunt in ultimo
Tribunali Academico. Le Rat
ff Westmuller.

Die 16 Aprilis 1765 horâ 7.a matutinâ Celebrata est in Basilicâ Vrsitatis
annua Synodus cui adfuerunt vigilantissimi Ecclesiarum parochialium
Pastores et alii Beneficiarii. Censuerunt omnes Deputati Laudandos
præsentes, excusandos absentes qui miserunt rationem sonticam
mulctâ plectendos esse eos qui sine ullâ causa legitima abfuerunt
et ita conclusit Amplss. Rector qui postea rogatus fuit ut adire velit
clarissimum virum Dñum De Fresne Duquesseau clarissimi sui fratris
hæredem ut in ipsius memoriam revocaret debitam esse ædibus
Statim a morte fratris charissimi summam quindecim mille
librarum; et præterea ipsum hæredem teneri de resarciendis
ædibus a Dilecto fratre occupatis in via Universitatis juxtà inspectionem
et judicium virorum in arte ædificatoriâ peritorum utrinque
Selectorum

Die 4ª maii 1765 post Sacrum Solito more in harcario celebratum habita Sunt ven. Nat. Comitia in quibus mihi fecit potestatem Ven. ord. gratias agendi maximas Ampliss. Rectori ob Sua bona officia in dies majora, ob curam Laboremq; indefessum quo Res omnes Universitatis ad quas perpetuo excubat, Sive pro disponendâ ipsius Bibliothecâ non minori Solertiâ quam prudentiâ persequitur, Sive pro diligenti in tabulas Supremi Senatus perscriptione, tam libelli memorialis a Deputatis Universitatis confecti; tum Extracti è deliberationibus Clariss. Collegii Lud. magni Administratorum circâ Supradictam Bibliothecam, Sive pro Solutione aris debiti a Dño Daguesseau, et refectione Ædium quas occupavit dilectissimus ipsius frater Dñs Daguesseau demortuus: provinciamq; mihi dedit ven. ordo Ampliss. Rectorem enixè rogandi ut incepta tam feliciter insequatur et ad felicem exitum perducat; et ut adire velit nomine et cum Deputatis electis Universitatis Supremos Magistratus ad obtinendam copiam eligendi Provisorem Collegii justiniani. Præterea demandavit mihi curam Suscitari a fidelissimo Universitatis Quæstore quonam tempore rationes Suas redderet, et descriptionem Status erarii gallicè Bref Stat Universitatis tum active tum passivæ Nationibus traderet. Jussit quoque invigilare Executioni Conclusionis a Tribunali Academico Latæ die et confirmatæ die 6ª Aprilis 1765 quâ decretum est apponendam esse in Aulâ Academicâ tabulam in quâ describentur fundationes, numerus Scholarium Bursariorum, Reditus annui, et genus Studiorum quod amplecti debent ex Litteris et instrumentis fundationum illi omnes Bursarii omnium Collegiorum quæ pleni exercitii non erant in Sinu Universitatis, postularet q; venerandum ordinem hujus tabulæ Exemplar unum ad minus cujus ope Notitiam habebit eorum omnium quæ Spectant fundationes horum e Collegiorum quæ ex ultimâ antiquitate ad Nationes pertinebant.

In iisdem comitiis annuit Veneranda Natio petitioni Dñi Poquereau inquilini alicujus partis domus novæ in vico Straminco Scilicet ut ipsi liceat remanere eodem pretio in Sua camera Sine ullâ Locatione manu Scriptâ pro certo temporis Spatio; audito æquissimo Censore Sua inquilino postulata concessa Sunt ea tamen lege ut Scripto teneatur dictus vir monere venerandam Nationem de Suo hâc domo exitu Sex menses ante quam ex illo loco discedat et ita Super his omnibus a me procuratore conclusum est

Le Rat Pq Stephanie!

Eadem die quarta mensis maii 1765. habita Sunt apud ampliss. Rectorem in Basilicâ Universitatis Deputatorum comitia in quibus per tempus non licuit Procuratori ven. Ordinis ipsius imperatis Supra Scriptis abunde Satisfacere ob insolita Negotia omnino perplexa et forsan inutilia uti dicatur alio tempore; Sex Supplicibus pro Litteris Nominationis indultum est. quod Dñum Daguesseau attinet censuerunt omnes Deputati pro Reverentiâ in tantum virum genere et dignitate Splendidum Academiæ per amantem et ipsius commodi Studiosissimum votis et conditionibus ab illo factis accedendum esse et consequenter 1º. Dñum hunc non Soluturum totam Summam quindecim millia librarum Simul uno eodemq; tempore Sed tantum hic et nunc dimidiam partem et post breve intervallum v.g. aliquot mensium

pro Suâ humanitate et æquitate Summam reliquam numeraturum ne damnosa sit Universitati ære alieno obruta Longior cunctatio

2° appellandos esse utrinque Architectos qui remotis omnibus juris formulis, amicè et minore pretio earumdem Ædium partes reficiendas Lustrent visaq; omnia referant in acta.

3° Libenter in se Suscipiet Academia curam partes illas omnes exesas vel mutatas resarciendi eâ lege a Dno Daguesseau appositâ ut Universitati Solvat Sicut tenetur quam primum vel in decursu operis Summam illis ædium partibus reficiendis parem ab ipsis architectis definitam. interea processus verbalis cum Dominâ venerabili viduâ Daguesseau ut videat utrum partitio et ordinatio descripta ipsi conveniant vel utrum aliquid pro Suâ voluntate immutare Suisque Sumptibus exornare velit.

Lectâ et audita petitione magistri Allais quorumdam librorum authoris Nominati Sunt Domini Coupé fidelissimæ Picardorum Nationis Procurator et Hamelin Quæstor ūssalis qui operâ in usum et utilitatem Studiosæ juventutis a dicto authore Scripta recognoscant et accuratè legant eo fine ut Sua postulata Magister Allais obtineat Scilicet Suorum operum a tribunali Academico probationem.

Cappellaniam de Savoysiâ per obitum viri clarissimi Gervaise vacantem Magistro de St joire in marchiano professori a constantissimâ germanorum Natione præsentato contulit idem Tribunal, et ita conclusit Amplissimus Rector

Die 6ta mensis maii post Sacrum in festo Sti joannis ante portam Latinam habita Sunt in harcurio comitia in quibus exposita quæcumq; gesta Sunt in ultimo Tribunali et in Synodo pro ut Superius exarata. nulla fuit deliberatio

ita testor Le Rat

Die octavâ maii decantatæ Sunt 1æ vesperæ pro festo translationis Sti Nicolai.

die 9â Solemne Sacrum ejusdem festi peractum est, et post missam inspectis ab æquissimo Censore a Sapientissimo Decano et procuratore Super pellicijs ad usum Capellæ et aliis lineis obsoletis et Laceratis nova elaborandæ esse Censuerunt Deputati nati; et Si qua pars lineæ veteris reperiatur adhuc firma, ex eâ conficienda esse alia Lineola Sacro missæ Sacrificio necessaria.

die prima junii 1765 celebrata est missa ordinaria in Sacello collegii Harcuriani
Eod. die habita sunt apud Amplissimum Rectorem Deputatorum comitia in Tribunali academico,
1° tribus Supplicibus pro Litteris Nominationis indultum est
2° Lecta et recognita sunt quæ gesta fuerant in Superiori Academico tribunali
3° de operibus M. Alea retulerunt M. M. Hamelin et Coupé; Laudarunt
perelegantes opera et authorem qua et quem probavit Tribunal academicum
4° Lecti sunt libelli memoriales tum Domini Louvel Provisoris harcuriani tum
Domini Duval philosophiæ professoris ejusdem Collegii audito meritissimo Sindico
Sententia ij dictis et omni re perpensâ lata est conclusio cujus tenor sequitur

Extractum e Commentariis Univtis die 1a junii 1765.

Lectus est Libellus memorialis a V. C. M. Louvel harcurii provisore et
Primario delatus die 3a Maii 1765 ad Amplis. Rectorem et Meritiss. Sindicum;
in quo ille exponit unum e Catalogis eorum qui anno præsenti in logicâ
harcurianâ audiunt neque fuisse a Se Subscriptum neque ad Visitatis
Scribam delatum ante Kalendas maias Sed ipso Kalendarum die:
hanc autem omissionem cum Discipulis nocere possit tum legibus academiis
adversari ac præsertim decreto in præclara artium facultate Lato
die
Lectus est Libellus alter memorialis a V. C. M. Duval philosophiæ professore
in dicto harcurio in quo exponit nullâ Suâ culpâ aut legum academicarum
negligentiâ contigisse quod præfatus Catalogus non fuerit a M. Louvel
Subscriptus et ante Calendas maias ad Visitatis Scribam delatus
audito super eâ Sindico, visis decretis latis annis 1675 et 1726 Dictum est
Super inscribendis philosophiæ candidatorum nominibus non esse discedendum
ab antiquis Academiæ legibus quæ sequentibus continentur articulis.
1° Philosophiæ Candidati semel atque iterum quotannis ante Natalem
Domini et Kalendas maias nomina Sua in tribus Catalogis propria manu
describent.
2° nominum inscriptiones in ipso auditorio excipiantur in oculis et ore omnium
3°. diebus postremis quibus licebit Scholasticos nomina Sua inscribere Primarius
cujusq; collegii in Scholas se conferat, Singulos nominatim appellet discipulos
tumq; patam Catalogis Subscribat.
4°. unum ex his Catalogis quisque Philosophiæ professor ante natalem Dñi
et Kalendas maias deferat ad Scribam Universitatis qui Statim Rectorem
Amplissimum hac de re certiorem faciat.
In præsenti negotio visum est cum Subscribendi tempus elapsum est
mandari Magistro Louvel ut traditum sibi Catalogum cum eo qui
ad Scribam delatus est conferat, hunc que Suâ Singraphâ muniat
ne Subscriptionis omissio discipulo damnum afferat
et ita ab Amplissimo Rectore Conclusum est

postea 5°. legatum quod Vrsitati Scripsit Domina Patouillat pro Stipendio

Magistri qui pueros præsertim pauperes doceat Elementa in urbe
Ribodimonte acceptum fuit a Tribunali de consilio patronorum
quorum deliberatio Scripta et ab ipsis Subsignata pro conclusione
habita est. lectum quoque fuit exemplar pacti faciendi cum
civibus Ribodimontensibus ut cum ipsis communicetur.
6.° cognitâ distantiâ æstimationum Dni Le Camus pro uñsitate
et Dni Bourgeois pro Dño Daguesseau Stetit Tribunal æstimationi
Sui Architecti, aut ædium Sarciendarum negotium Dno Bourgeois
adjudicavit eodem pretio quo illas æstimavit. postulatum est
ab uñsitate utrum quædam Specula in his ædibus collocata
emere vellet certo pretio consitato.; Negative Respondit Tribunal
academicum Si quidem illa Suppellex erat pro præsenti
inutilis Universitati et onerosa
7o Censuerunt omnes Deputati et breve pallium villosis candidis q;
pellibus assutum, et marsupium ~~Loc~~ Sericeum auri que Subtemine
picturatum [ornamenta Scilicet Rectoria] esse quam primum
renovanda. et Super his omnibus concluſit Amplissimus Rector
ita testor Le Rat ven. Mat. Procurator J. C. Rutrouël.

Die decima nona ejusdem mensis junii facta Sunt publicæ
Supplicationes Universitatis tum in longa viâ tum in Æde Deo
Sacra Sub invocatione Sti Hippolythi in Suburbio Sti Marcelli

Die 21a ejusdem mensis audita Sunt Rationes fidelissimi Quæstoris
Universitatis ex quibus liquet Summam accepti Superari ab
expensis de 192ll 11 Sobole quæ ultima Summa Magistro
Hamelin Quæstori debetur

die 22â ejusdem mensis horâ Sextâ matutinâ post quam bene precati
Sumus pro anima requie M. joannis de Rouen in Sacello harcuriano,
habita Sunt comitia Quadrumviralia in Basilica Universitatis.
audito æquissimo Censore electus est in Quadrumvirum M.
monlien de L'Armeneria Celeberrimus in harcurio professor
et ita a me conclusum fuit Le Rat J. C. Rutrouël.

postea lecta fuerunt Leges et regulæ quæ Spectant Bibliothecam
et Bibliothecarium Universitatis usque ad horam
Scholarum.

Eadem die 22 mensis junii hora decimâ matutinâ habita sunt in aula Visitatis
Comitia Rectoria in quibus post orationem de more per elegantem solitâ
postulavit Amplissimus Rector, deinde Sententiam unius cujusq; Nationis
de legibus ad Bibliothecam pertinentibus. Venerandâ Nabio quinque
Supplicibus indulsit, tres alios sola rejecit eo quod non convenerunt
aquissimum Censorem quo audito rata et grata habuit quæcumque
gessit Amplissimus Rector ipsi que decrevit litteras commendatitias
per honorificentissimas, gratias q; egit maximas Quadrumvirum
confirmavit et super his omnibus conclusit Amplissimus Rector
continuata fuit lecto Legum de Bibliothecâ; omnibus articulis rité
perpensis venerandus ordo libellum memorialem seu præscriptionum
codicem cum annotationibus, procuratori suo commisit ut votum
Nationis tribunali academico notum faciat. de ista relatione nec
de aliis aliarum Nationum nihil fuit conclusum

ita testor Le Rat

J. B. Rat[illegible]

Die 28ª ejusdem mensis junii post Sacrum a Dno Desaulthieux fundatum
habita sunt in Collegio Harcuriano Comitia Quæstoria in quibus exposita
novum eligendi Quæstorem necessitate, audito aquissimo Censore
electus est unanimi consensu M. Gaspardus Thomas Maistre presbyter
Bajocæus, Licentiatus Theologus Exprocurator qui accepto muneris
Quæstorii officio appellavit in Expunctores Rationum nostrarum
M.M. Sanson et Duval ex ordine professorum M.M. Le mercier
et morain de La haye ex ordine Baccalaureorum; postea designavi
Quadrumviros probandis Artium candidatis nempe M.M. Le Seigneur
Bourgeois, Vasse, ex ordine professorum et M. Desmares ——
Baccalaureum audito aquissimo Censore Electi sunt supra
appellati et designati et ita a me conclusum fuit

Le Rat

J. B. Rat[illegible]

Die 2ª julii celebrata est in harcuario Missa de visitatione Beatæ Mariæ
ex fundatione Magistri Vadelorge olim Decani.

Eadem die horis pomeridianis habita sunt in Basilicâ Universitatis comitia
Deputatorum facultatis artium per Amplias. Rectorem convocata in quibus
Lectæ fuerunt leges et regulæ tam de Bibliotheca tum de Bibliothecario
cum notis et annotationibus Deputatorum quatuor Nationum quæ etsi
diversa primum sententias mutatis correctis q; aliquot articulis in unam
coaluerunt sententiam et istæ leges in ipso comitatu unanimiter
probatæ sunt ita testor Le Rat - J. B. Rat[illegible]

Die 4ª ejusdem mensis julii Sacrum peractum est in harcario professo
Nationis Divi Martini ex fundatione vivâ voce M. Martini Dumesnil
de venerando ordine bene meriti, postea retuli auditas fuisse die 3ª
julii in aulâ harcuriânâ Rationes venerandæ Nationis et Summam
acceptî superari ab expensis de 804ᵗᵗ 14ˢ 5ᵈ denicis quæ
Summa debetur Dionysio Le Rat vestro procuratori
Die Sabbathi Sexta ejusdem mensis post missam de more celebratam
habita sunt comitia in harcurio in quibus venerandus Ordo
audito aquissimo censore mihi fecit potestatem novum eligendi
Bibliothecarium nempe M. Hamelin et novum Quæstorem
generalem Universitatis nempe Amplissimum Rectorem Dominum
Le Bel qui dixerat coram Deputatis die 2ª julii congregatis
officium Bibliothecarii esse cum sua conditione, commoratione
suisq; lectionibus insociabile. de Quæstoratu non item
et ita a me conclusum est Le Rat q.q. Rememb.

Eadem die Sexta julii habita sunt comitia apud Ampliss. Rectorem
in Basilica Universitatis.
uni supplici pro litteris Nominationis indultum est
Stetit M. Wailly ut offerret universitati tertiam editionem sui operis
intitulé principes generaux et particuliers de la grammaire.
nominati sunt Deputati qui opus istud perpenderent Sapientiæ
Sacræ facultatis Decanus et M. Hamelin
in anum coaluerunt Architecti pro resarciendis ædibus in via
Universitatis; et probatæ sunt conditiones Dñi Daguesseau
Scilicet ipsum solventurum hic et nunc Summam septem
mille cum quingentis librarum; eamd.q; Summam intra spatium
unius anni sine fœnore.
retulit meritissimus Syndicus suum pactum seu concordata tam
a civibus Ribodimontensibus acceptum esse et probatum.
abdicatis a M.M. Le Bel et Hamelin officiis Bibliothecarii
et Quæstoris generalis Universitatis Electus est unanimi consensu
in Quæstorem generalem Dnus Le Bel Amplissimus Rector
et in Bibliothecarium M. Hamelin
Deinde Lecta et probata fuerunt Leges tam de Bibliotheca
tum de Bibliothecario universitatis quæ communicandæ
sunt cum Clarissimis Administratoribus Collegii Ludovici Magni

Die 12ª ejusdem mensis julii habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Basilica Universitatis extra ordinem Comitia in quibus Lectum fuit per Notarium Dnum Arnaud instrumentum quo 1º Solvit vir Clarissimus Daguesseau Summam Septem mille cum quingentis librarum pro liberatione fratris sui dilectissimi demortui, cum promisso parem Summam solvendi intra spatium unius anni. ex illa Summa recepta decrevit Tribunal Academicum insumendas esse quinque mille libellas ad exsolvendam Universitatem annuæ pensionis obligatione certis quibusdam creditoribus facta; trâdendam vero reliquam hujus Solutionis Summam Operariis quibus aliquid adhuc debetur

2º Solvit vir Clarissimus Daguesseau Summam de 2968 pro resarciendis ædibus a dilecto fratre dum viveret occupatis. præterea cessit Universitati titulo Dominii res bene multas mobiles quæ omnes harum Ædium in Commodum vertunt.

3º juxta placitum tribunalis hæc ultima Summa de 2968 offeretur vel jam oblata est illustrissimæ Dominæ Viduæ Daguesseau ea conditione et lege ut Scripto declaret sarta esse tecta ædium quas occupat, nihilq; desiderari ex parte Universitatis. hoc modo Hospes illa nostra nobilissima servabit, mutabit, reficiet et ad arbitrium suum partes omnes adornabit ita ut post ejus decessum quidquid resarciendum erit juxta morem et usum, id fiet curis et sumptibus eorum qui ipsius hæreditatem adibunt et ita de his omnibus concluserit Amplissimus Rector

Die 29ª julii habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Basilica Universitatis comitia Deputatorum nempe procuratorum prædarum artium facultatis in quibus ob querimonias sæpe sæpius a plurimis et potissimum tum a Majoribus nuntiis tum ab Administratoribus Sodalitii San caroli magni ad Amplissimum Rectorem delatas Adversus Basset præconem academicum Clericum q; majorum nuntiorum et vi clausulæ [quandiu universitati visum fuerit] destitutus fuit ille Basset, ejusq; Loco Electus est Ludovicus Mongin bene notis et cunctis dotibus ad istud officium necessariis ornatus a quatuor procuratoribus quibus cum audito meritissimo Syndico tum de destitutione tum de electione concluserit Amplissimus Rector

ita testor Le Rat

J. G. Recteur

Die 3ª Augusti post Sacrum in harcurio celebratum habita sunt ven. Nationis comitia in quibus vir clarissimus M Beniere è domo et Societate Doctor nec non venerabilis capituli Rothomagensis canonicus in negotio Provisoris justitiani Deputatus exposuit Latum esse die 30ª julii Supremi Senatus Decretum quo officium Dicti Provisoris servatur illæsum et eidem capitulo tribuitur ut ipso in perpetuum fungatur Sublatâ Bursariis eligendi deinceps potestate, modo hanc mutationem litteris patentibus confirmet Rex Augustissimus.

postea lecta et recognita sunt quæcumque gesta fuerant in Superioribus comitiis.

Eadem die 3ª Augusti habita sunt comitia apud Rectorem amplissimum in Basilica universitatis in quibus triginta quinque Supplicibus pro litteris Nominationis indultum est. alius accessit Supplex Claudius franciscus frere de Montesson in artibus Magister pro Licentia aperiendi pedagogii Sub clientelâ Universitatis — nominati sunt M. Couteau et M Coupé qui de Supplicis vitâ, moribus et Scientiâ inquirant.

Decretum est gratias agendas esse illustrissimis Magistratibus Supremi Senatus propter judicium in favorem Provisoris Collegii justitiani, et illud inscribendum esse in commentariis Universitatis

Dominus Maupetit Notarius legit pactum seu concordata cum civibus Ribodimontensibus quod confirmatum et ab Astantibus Subsignatum fuit.

Libri M. Wailly nuncupationem accepit Tribunal Academicum ut Sub nomine Universitatis publicè appareat.

die octavâ Augusti 1765 habita sunt Deputatorum comitia in collegio Sorbonæ ante distributionem præmiorum in quibus exposuit fidelissimus Scriba Vigilantissimum Provisorem et Primarium collegii harcuriani ad tabularium vîsitatis ex mandato Amplis Rectoris accessisse ut Catalogum Logicorum pro primo Semestri nomine et chirographo muniat. nomen revera Subjecisse cum clausula et verbis minimè gratis et admodum improbatis a Tribunali Academico; re in deliberationem missâ placuit unanimi sensu apponendum esse prædictæ Subscriptioni Supradicti Provisoris Sibi videri, nullam verborum quibus inhoneste reclamationem expressit rationem habendam esse.

Die 14ª Augusti habita sunt in Basilica Universitatis comitia octoviralia facultatis Artium in quibus

1º Ven. Natio nominavit et elegit in Examinatores Licentiandorum in artibus M. Gasparêum Maitrel Exprocuratorem apud Beatam Mariam et M. Le Moine professorem apud Beatam genovefen post illorum designationem a meritissimis pro cancellariis factam.

2º Sex Supplicibus varia postulantibus sua postulata concessit

3º nominavit M. M. montlien de L'Armenerie in harcurio et Bourgeois in Collegio Lud. Magni Professores in Deputatos qui cum suo procuratore, Decano, et Censore Rem circa Scriptiones discipulorum, Labores et Curam Magistrorum et distributionem præmiorum Universitatis experdant ut sedatis omnibus querimoniis totum illud Negotium ad felicem exitum perducant. postea Sacramentum præstitit Ludovicus Mongin in præconem Universitatis et nuntiatuum clericum electus

et ita ab Amplissimo Rectore et a me procuratore conclusum est Le Rat

Eadem die horâ post meridiem primâ decantatæ sunt primæ vesperæ Assumptionis Beatæ virginis Mariæ cujus Sacrum Solemne postridie celebratum est

Die 31 Augusti habita sunt in Basilicâ Universitatis apud Amplissimum Rectorem in antecessum Deputatorum ôium ordinum comitia in quibus

1º quatuor Supplicibus pro Litteris Nominationis indultum est

2º auditis M. M. Couteau et Coupé procuratoribus qui de vitâ, moribus, et doctrinâ M. Lefrere de montison cum elogio retulerunt, ipsi concessa fuit Licentia aperiendi pædagogii sub clientela universitatis.

3º exposuit meritissimus Syndicus Dñus de Bruisset De Pontes typographum Lugdunæum postulare ut nova Editio Dictionarii Danetii recogniti et aucti fiat sub nomine Universitatis cui novum illud opus dicare peroptat. antequam istud postulatum concedatur, promittati sunt pro more Deputati scilicet ornatissimi fidelissimæ et constantissimæ Nationum Procuratores qui librum hunc sedulò et attente explorent. et ita concluxit Amplissimus Rector. ita testor Le Rat

die 2ª 7bris habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Basilicâ
Universitatis Deputatorum extra ordinem comitia in quibus
lecta sunt Litteræ Dni Ducis de choiseul ad Amplissimum
Rectorem directa quæ nihil novi continent ad tuenda
Universitatis privilegia in exactione domorum pro habitatione
Militum; imo illa privilegia minuere videtur in eo quòd
immunitatem excipiendorum tecto militum vel pecuniam pro
ipsis solvendi concedit soli Domino privilegium habenti pro partibus
ædium quas ipse met occupat non vero pro cæteris ab inquilinis
occupatis. Qua propter post varia ratiocinia Rogatus est
Amplissimus Rector ut ad illustrissimum Regni Administrum
De choiseul Litteras mittat in quibus denuo exponet Universitatem
non postulare privilegium ab omni ævo ipsi concessum; id unum
nunc rogare ut suam auctoritatem interponat et agat ne
a præfectis militum Helvetiorum in suo jure interpellentur
Academia nostra et ipsius membra.

deinde retulit Amplissimus Rector se non potuisse adhuc obtinere
a primariis Magistratibus exemplar decreti a Supremâ curiâ
lati die 30ª julii de officio Provisoris Collegii justitiani nec
Litteras regias ad illud decretum confirmandum.
interea legit meritissimus Syndicus extractum è commentariis
Venerabilis capituli Ecclesiæ Rothomagensis, tum Epistolam
ejusdem Capituli ad Dominum Beniere directam quibus apparet
Capitulum Provisorem dicti Collegii factum paratum esse ad
novum hunc titulum Sacramentum præstare per suum Deputatum
inter manus Amplissimi Rectoris in congregatione generali
Universitatis, quo dato et concesso tollitur impedimentum quod
afferre potuisset Tribunal Academicum præscriptioni Regii diplomatis,
nihil omnino decrevit inscribendum esse extractum supra dictum
in Commentariis universitatis; admittendum esse Deputatum venerabilis
Capituli ad Sacramentum in Comitiis generalibus, servando sibi
Tribunal potestatem experiendi jura sua si quid ipsis
contrarium tum in Senatus consulto tum in Regio diplomate
compererit

die 7ª 7bris post Sacrum de more celebratum habita sunt in
Harcurio comitia in quibus lectum est Satisdatum quod nobis
tradidit Magister Maitrel Quæstor fidelissimus. postea
provinciam demandavit Veneranda Natio uni è suis
Apparitoribus Sordes identidem eluendi ex aulâ normannicâ
in basilica Universitatis eamq; semper mundam tenendi.
quantum ad pretium mercedis novo huic Labori debita

audito aquissimo Censore constitutum est ad Summam triginta Sex libellarum quotannis ipsi persolvendam a proximis Remigialibus eâ lege ut Scopas, penicilla et cætera id genus suis impensis suppeditet et ita a me conclusum est

Le Rat

Eod. die horâ post meridiem 1ª primæ vesperæ de festo Nativitatis Beatissimæ Virginis Mariæ, cujus Sacrum Solemne postridiè celebratum est.

die 2ª 8bris post Sacrum in harcurio de more celebratum Lecta et recognita sunt quæcumq; gesta fuerant in Superioribus comitiis.

Eod. die horâ 1ª pomeridianâ habita sunt apud Amplissimum Rectorem in Basilica Universitatis Deputatorum Comitia in quibus quatuor Supplicibus pro Litteris nominationis indultum est.

præterea nihil. ita testor Le Rat

Die octavâ ejusdem mensis facta sunt Supplicationes Universitatis ad ædem Deo Sacram sub invocatione Sᵗᵒʳᵘᵐ Cosmæ et Damiani ubi intra missarum Solemnia piam habuit concionem M. Girard Sacræ facultatis Doctor nec non ejusdem Parochiæ Vicarius.

die 10ª 8bris postquam in Sacello harcuriano bene precati sumus pro animæ requie M. joannis De Roüen, ibi habita sunt comitia in quibus accessit Supplex Petrus Le Meignen presbyter Bajocensis pro regentiâ et Scholis jure Magisterii artium et designationis Dni Daireaux in tertiam Scholam Collegii grassinæi; audito æquissimo Censore in gremium ven. Nationis Sacramento præstito admissus est: postea Electus est in Pontificem pro festo Sᵗⁱ Romani M. Gardin Dumesnil Collegii Ludovici Magni Primarius, in Oratorem vero invitando pontifici in festum B. Virginis sine labe concepta M. Petrus Le meignen. Deinde habita sunt alia comitia Quadrumviralia in Basilica Universitatis, ibi audito æquissimo Censore Electus est M Gaspardus Maitre Licentiatus Theologus qui inter manus nostras Sacramentum præstitit, et ita a me conclusum est Le Rat

Eâdem die horâ decimâ in eod. Basilica habita sunt comitia Rectoria in quibus post orationem quam habuit Amplis. Rector Stiterz Se Supplices quatuor quorum postulata auditis meritissimo Syndica et æquiss. Censore concessa sunt. rata et grata habuit ven. Natio quæcumq; gessit

Amplissimus Rector in suo trimestri Magistratu eo que nomine Litteras
commendatitias perhonorificas decrevit ipsi q; gratias ob indefessum
Laborem, curas, Studium, quibus res Academicas promovet Suum
Quadrumvirum matutinis horis electum confirmavit denique
fasces Rectorios clarissimo viro Michaeli Francisco Le Bel prorogavit
et ita ab Ampliss Rectore et a me procuratore conclusum est

Le Rat

J.G. Bernatte!

die 22a ejusdem mensis prima vespera Sti Romani postea rogavi nomine
ven Nationis Pontificem ut inciperentur Sacrificium postridie offerret quod
peractum est

die 25a ejusdem mensis habita sunt Deputatorum facultatis artium
comitia apud Ampliss. Rectorem in quibus Lecta sunt Litteræ ab
Augustissimo Rege per ærarii Regii Præfectum ad Ampliss. Rectorem
directæ; Lecta quoque fuit deliberatio in responsum harum litterarum
quæ ab omnibus Deputatis probata fuit et subsignata.

Postero die 26.o 8bris habita sunt in aula Basilicæ Universitatis
comitia Censoria in quibus Electus est in Censorem ven. Nationis
M. Petrus Duval Celeberrimus Philosophiæ Professor in Collegio
Harcuriano; omnibus supplicibus indultum est. postea Lectæ
fuerunt coram præclarâ facultate artium et in unaquaque
Natione Litteræ et deliberatio supra dictæ; Nationes omnes
deliberationem hanc unanimi consensu approbarunt facta
est conclusio quia ita conclusit Ampliss. Rector. Statutum est
quoque Litteras et hanc conclusionem tum orationes Ampliss.
Rectoris tum meritissimi Syndici inscribendas esse in Commentariis
Universitatis et venerandi ordinis qui gratias egit quam maximas
Ampliss. Rectori, ob curam, sollicitudinem solertiam et industriam
quibus usus est ut Rem de qua infrà in Academia tanti
momenti promoverat. Sequitur tenor tum Litterarum, tum
responsi per conclusionem facti illustrissimo ærarii Regii præfecto.

copie de La Lettre de Monsieur de L'Averdy Contr gnal
a fontainebleau ce 20 8bre 1765.

Sur Le compte Monsieur que jay rendu au Roy de La pretention
de L'université, Sa Majesté toujours portée a donner a cette
Compagnie des preuves de Sa bienveillance et de la Satisfaction
qu'elle a de Ses travaux Services ma ordonné de vous ecrire que Son
intention etoit avant de Se decider Sur La demande de L'Universite
que cette compagnie lui rendit compte de L'employ qu'elle feroit
d'une augmentation et a qu'elle Somme elle porteroit Ses pretentions
vous aurez Soin de communiquer Les ordres du Roy aux Deputés
de L'université et meme Si vous Le jugez necessaire aux quatre Nations
de La faculté des arts et vous m'enverrez leurs deliberations pour
que je puisse en rendre compte au Roy.
Je Suis bien Sincerement Monsieur votre tres humble et tres obeissant Serviteur

Signé L'Averdy

a m. Le Recteur de L'université

Copie de La Conclusion de La faculté des arts du 26 8bre 1765

L'université en deliberant Sur les ordres du Roy portez dans La Lettre de Monsieur Le Controlleur general du 20 8bre 1765 a arreté

1° que cette Lettre egallement honorable et precieuse a L'Vniversité Seroit inscrite non Seulement dans Les Registres de L'université mais encor dans les Registres de chacune des Nations.

2° que dans La reponse qui Sera faitte a Monsieur Le Controlleur general M. Le Recteur Le Supplira de vouloir temoigner a Sa Majesté combien L'vniversité est Sensible aux nouvelles marques de Sa Bienveillance dont elle L'honore et Le remercier lui mesme des bons offices et de La protection qu'il lui accorde Surtout dans Laffaire présente.

3° que L'objet de La demande de L'vniversite est reglé par les Lettres patentes du 14 Avril 1719, dont elle ne pourroit S'écarter Sans donner atteinte a Son titre primitif et aux droits que Sa Majesté lui a attribuez en lui accordant Le 28e effectif du prix du bail général des Postes et Messageries de france.

4° que L'emploi de ce 28e est pareillement reglé par les mesmes Lettres patentes et destiné a Stipendier les Principaux et Professeurs de La faculté des arts.

5° que neanmoins Si des circonstances particulieres et des vues Superieures ne permettoient pas quant a present L'entiere execution des dittes Lettres patentes, L'vniversité Se fait un devoir de S'en rapporter auec La plus parfaitte confiance a La bonté et a La Sagesse de Sa Majesté et que ce n'est que par Soumission aux ordres qu'elle a recus, qu'elle va Sexpliquer Sur les objets qui lui Sont proposez.

Et daborD L'université, Si Sa Majesté juge a propos de lui accorder vne augmentation estime que cette augmentation doit estre appliquée auant tout a fournir vne Subsistance honneste a tous Ses principaux et Professeurs tant actuels qu'Emerites: observant que Le Sort de ces derniers lui paroit meriter vne attention particuliere, et pour remplir cet objet elle croit qu'une Somme annuelle de 3000tt Seroit a peine Suffisante.

Ensuitte comm'elle desire ardemment voir conduit a Sa perfection Le chef lieu qu'elle vient de recevoir de La munificence de Son Souverain, elle appliqueroit auec joye telle autre Somme qu'il plairoit encor a Sa Majesté de lui accorder aux differents objets qui manquent a ce nouvel etablissement, telles que Sont La construction dune Sale dassemblées generales et dune Bibliotheque, dautres fonds pour Lentretien de Ses Batiments et pour les frais qu'entrainent La tenue des assemblées et Les concours etablis et a etablir dans Le chef lieu. et dans Le cas ou Sa Majesté jugeroit a propos d'ordonner que cette Somme fut prise Sur Le 28e accordé a Son Vniversité; Cette compagnie espere de Sa bonté Royalle que pour lui assurer Ses droits elle ordonnera aussi que La ditte Somme Soit revesible aux Principaux et Professeurs a mesure que ces objets Seront remplis.

6° que La presente deliberation Signée par tous Les Deputez Sera envoyée a Monsieur Le Controlleur general au nom de L'université.

Exemplar Orationis Amplissimi Rectoris habite in comitiis Censoriis die 26ta 8bris 1765

antequam vestras in Nationes Feudatis .... pauca referemus .....
Contulimus nos cum meritissimo Syndico, fidelissimo Scribâ et clarissimo
Academicæ Bibliothecæ præfecto ad illustrissimum Regni administrum
Comitem de S.t Florentin ut primum ipsius adeundi copia facta est;
ad eum vestro nomine præmiseramus Litteras quibus constabat
tum quam acerbum dolorem ex tristissimo, quem expertus fuerat,
casu percepisset Academia, tum quantum alacritatis et Lætitiæ
ex restituta illi intra tam breve tempus valetudine caperet.
excepit nos benignitate Summâ et comitate quibus solet
illustrissimus Comes; et quibus conati sumus ipsum e tanto
infortunio felicissime recreatum gratari officiosissimis ita respondit
verbis ut de hoc ce obsequii nostri Specimine bonam Academia
gratiam habere professus fuerit, Se que novâ observantia et amoris
significatione moveri plurimum et jucundissimè affici ostenderit.
cum que datâ occasione revocassemus in mentem ipsius Negotium
nostrum quod spectat ad 28.am partem annui reditus ex generali
nunciatuum et Cursitationum Locatione provenientis, ipsi que
novum obtulissemus exemplar ut aiunt nostri memorialis libri paucis
paginis contenti, novam eam que eximiam Se nobis operam
præstiturum esse illustrissimus Comes pollicitus est
Statim atque [hoc est] tres aut quatuor intra dies pervenisset. .....
..... jam de Negotio quod pertinet ad jus nostrum in partem
vigesimam et octavam pretii conductionis generalis Cursitationum
et nunciatuum Regiorum ut aliquid ad vos asseram;
quo in loco negotium illud sit simpliciter et paucis exponam;
ut pote de quo plura ad ornatis.os proceres ~~vestros~~ et ad clarissimos
Proceres ab unâquaque Natione deputatos retuleritis ea
communicaturos vobiscum, et Sapientissimo concordi que
et unanimi, ut speramus, consilio animoq; perpensuros.
Silere in ultimis comitiis de hoc ce Negotio noluimus, Proceres
Academici, ne illud aut negligere omnino, aut remissiori studio
persequi aliquibus videremur. id circò postulavimus ut
perlegeretur vobis Epistola quam ad illustrissimum
Regii ærarii præfectum Scripseramus. mirabamur
simul q; dolebamus nobiscum taciti quod cum nihil accepissemus
responsi, nihil fausti vobis renunciare possemus.
fatebimur tamen spes numquam titubasse nostras, eodem que

animo, hoc est, firmo et erecto in hac re semper extitisse, ex quo primum de eâ illustrissimum erarii regii prefectum adimus, a nobisq; propensissimâ in Academiam nostram voluntate ad colloquium admissis postulavit ut librum ei memorialem traderemus; adeò ipsius studio in Litteras, benevolentiâ in nos summa in omnes aquitatis fama et latè dissipatâ opinione innitebamur, et in ejus integritate pariter ac boni publici amore, fere securi, conquiescebamus.

pervenit ad nos illustrissimi Administri responsum die qui comitia nostra proxime subsecutus fuit 11° 8bris, cum Parisiis scriptum triduo ante comitia nostra reddi nobis debuisset. quæ causa moræ fuerit non perquirimus: quæcumque illa fuerit, epistolam illustriss. Administri sat cito nobis redditam gratulemur, quando quidem sat læta in augurijs per eam duximur .... palam legatur &..... accepto hoc de responso, cursitare non destitimus, salutare, rogare eos omnes, quos et posse, et adducendos esse ut vellent in tanti momenti rei opem nobis conferre, existimabamus. advenit interea ab illustriss. erarii regii prefecto alia, eaq; melioris omines et honorificentior Academiæ Epistola {Supervius scripta} ..... novam illam a nobis statim et avidè oculis perlustratam fuisse epistolam, dein attentius perlectam facile intelligitis Proceres Academici: at intelligites pariter, attonitum me hæsisse primum, ac quid consilii sequerer, ancipitem et curâ anxium dubitasse. duo per illustrissimum Administrum quærit Dilectissimus Rex quæ in promptu sunt, quæ manifesta omnibus et explorata, uno verbo quæ illustrissimum erarii regii prefectum latere non possunt. diversas inter cogitationes et curas, cepi consilium movendi quid quid possem et excogitandi viam aliquam quâ pervaderem ad propositum illustrissimi Administri, ipsius que animum pertentarem, verosq; ipsius explorarem sensus, quos deinde Deputatis vestris aperirem. postquam ut constare potuit, mihi constitit quis esset sensus Epistolæ, imo quis illustrissimi Administri animus, convocavi Deputatos, quodq; assecutus eram palam feci. quid respondendum Epistolæ, quæ nostri debeat esse ratio responsi, rebus et privatim inter paucos, et communiter inter multos longo serio q; examine ponderatis tandem inter omnes Deputatos convenit unanimi voce et de naturâ et de formâ responsi. totum illud afferimus ad vos, vestro que judicio a vestra deliberationi permittimus, adoptandum si vobis placuerit —— immutandum in quibus non probatum fuerit, omninò rejiciendum si totum displicuerit. hoc certe voluimus et efficere ut nostris communibus commodis consuleremus, et curare ut jura nostra servarentur inviolata, integra que asservarentur.

Quod unum jam reliquum est, addam non vere minus quam libenter Proceres Academici, quidquid sit de eo quod ut optimum statuetis ad felicem rei exitum non parvi interesse ut hodierna præclaræ artium facultatis deliberatio {Supra scripta} placida sit, concordent animi, ad unum sententiæ omnes conspirent. ita dixit Amplissimus Rector

ita testor Le Rat procurator

Exemplar orationis Meritissimi Syndici habitæ in Comitiis Censoriis die 26ta 8bris 1765

præterea auditis Proceres Academici Amplissimum Rectorem de nostra vicesimâ octavâ parte referentem; deinde missas ad eumdem ab illustriss. Rei æraria regia præfecto Litteras; ac denique conficienda conclusionis articulos a Sapientissimis Deputatis unanimiter approbatos vestro q; judicio ac deliberationi propositos, de quibus omnibus quid dicam quod Amplis. Rector jam non ante occupavit: intellexistis nimirum ex illius oratione jam ad finem proximè spectare negotium quod non levem sollicitudinem etiam confidentissimis identidem creavat. jam in eo propè rem esse ut non mediocris accessio nostris Stipendiis obveniat; ut aliquando dignam suis laboribus missionem Emeriti nostri consequantur; denique ut si quid hactenùs in hac principe visitatis sede, sive ad commoditatem, sive ad dignitatem defuit, id, quasi imposita tot jam peractis operibus coronide etiam ultrà vota quamprimum perficiatur.

hæc autem omnia Proceres Academici, hæc tam ampla atq; magnifica cui debebimus? cui nempe? nisi LUDOVICO illi Ludovico qui nostras musas cum esset a teneris mirâ caritate complexus non destitit easdem, quasi suis in nos beneficiis factus ipse devinctior per totum regni sui curriculum novis Regiæ liberalitatis pignoribus pæne dixi onerare, quem præter tot victoriæ pacis q; titulos vere munificum publicæ institutionis restauratorem omnis in æternum Gallia celebrabit. Causam ille nostram, jura nostra, ut nemo Regum est in æquitatem propensior jam benignus favens q; respicit; commendante scilicet illustrissimo viro qui nostro educatus in sinu, nostris artibus innutritus de nobis non supino illo ac superbo more, sed alto magno q; sensu, et ipse judicat per se se: qui a supremo senatu ut res nostras in hac temporum conversione promoveret, electus, ipse beneficentissimi in nos senatus animos gerens, unà cum dignissimis collegis, nullis testes vos ipsos appello, nullis pepercit laboribus, nullis sumptibus, quo manifestum faceret intelligere se rectam juventutis institutionem unum esse in quo homines vere cordatos nullarum umquam vigiliarum nullius impendii pæniteret: qui a nobis deinde abstractus et ad altiora evocatus numquam tamen a nobis abfuit, numquam inceptos labores deseruit, et absolvet sane vir ad imperii prosperitatem nostram q; natus, absolvet, et hoc inter pulcherrima sua administrationis monumenta extructum a se monumentum gloriabitur.

nam quid jam regiæ in nos voluntati possit obsistere Si tantum, quod modo hortabatur amplis. Rector in unum conspirare et communi nostro q; bono consentire voluerimus? quanquam quid hic inter nos quidquam dissensionis reformidem, ubi nullum nisi gratiarum actionibus Locum esse video? itaque ut huic tam Læto fausto q; gratiarum concentui ipse veluti præinam censeo

1° agendas grates Ampliss. Rectori propter navatam Universitati in re tanti momenti Strenuam et felicem operam; agendas pariter Sapientissimis Deputatis quorum Studio, consilio, manu usus est Ampliss. Rector.

2° conficiendam conclusionem in articulos a Sapientiss. Deputatis propositos et a fidelissimo Scribâ recitatos: quod utinam ad utilitatem, et decus optimæ unius cujusque nostrum Parentis, quæ jam in animorum vestrorum concordia, ut mihi quidem videtur Lætior acquiescit; convertat Deus optimus maximus.

ita dixit meritissimus Sindicus

ita testor Le Rat procurator

Duval

Die Sabbathi nonâ Novembris post Sacrum de more celebratum in Sacello harcuriano habita sunt comitia in quibus consuit ven. Natio 1° parentandum esse piis manibus M. Ludovici Le vacher in Sacrâ facultate Doctoris die martis 12° proximâ horâ decimâ cum mediâ

2°. probatum est quidquid per Deputatos actum fuit circa refectionem factam in puteo communi inter vicinum et domum nostram in viâ des francs bourgeois

3°. audito M. e Maistrel fidelissimo Quæstore exponente se imparem esse solvendo mihi Procuratori Summam in fine Rationum Quæstoriarum hujus præsentis anni mihi debitam Scilicet 804ll 14ſ 7d Ego Dionysius Le Rat abalienavi hanc Summam cui aliam addidi usque ad ducentas libellas supra mille propter quod in nostram nostrorum q; utilitatem annuam et perpetuam legitimi reditus audito æquissimo Censore uno animo creandam nobis pensionem decrevit veneranda Natio et ita a me

concessum est

Le Rat

Duval

Eâdem die horis pomeridianis habita sunt apud Amplissimum Rectorem Deputatorum comitia in quibus 1° quor. Supplicibus pro litteris Nominationis indultum est

2° accessit quidam Simplex in artibus Magister postulans interventum Universitatis in negotio quod habet cum Magno Ecclesiæ Parisiensis Chori et minorum Scholarum præfecto eo quod sine permissu et litteris Domini præfecti absque Loco assignato minores Lectiones publicè faciebat. responsum illi fuit Tribunal Academicum intervenire causâ cognitâ pro iis tantum in artibus Magistris qui ab Universitate Licentiam obtinuerunt pædagogii aperiendi Sub ipsius clientelâ.

3° Statuit nec titulum nec jus ad privilegia posse dari Cursori Universitatis.

p.e negatâ vel non factâ responsione ab illustriss. Administro Duca
De Choiseul Amplissimo Rectori de hospitio militari Statutum est
ad ipsum de novo et iterum Scribendum esse et ab eo postulandam
coram fandi copiam, Super his ãibus concluſit Amplin. Rector

ità testor Le Rat

Die 12 ejusdem mensis Decantata fuit in Sacello harcuriano
pro Magistro Le vacher demortuo Res divina

Die 21 ejusdem Sacrum peractum est in festo Prasentationis
Beatæ Mariæ Virginis.

Die 24 ejusdem mensis horâ 1ª pomeridianâ in vesperis,
postridie vero in Solemni missâ in honorem Stæ Catharinæ
officium peractum est.

Die 5ª Decembris in vesperis postridie vero in Solemni
Missâ debitum Deo in honorem Sti nicolai persolvimus;
Deinde M. Petrus Le Meignen humaniorum Litterarum
in Grassinæo professor, non minus diserté quam eleganter
invitavit Magistrum Gardin Dumesnil antiquum
professorem et Collegii Ludovici Magni Primarium ut
munus Pontificis in festo immaculatæ conceptionis beatæ
Mariæ in Se Susciperet.

Die Sabbathi 7ª ejusdem mensis post Sacrum de more celebratum
habita Sunt comitia ven. Nat. in quibus Lecta et recognita Sunt
quæ gesta fuerant usque ad hanc diem. postea Lectum fuit approbatum
et Subsignatum instrumentum quo mihi et heredibus meis
assignatur pensio annua Sexaginta libellarum pro fœnore
Ducentarium librarum Supra mille quas tradidi M. Maistrel
fidelissimo Quæstori eo modo quo explicatur in Supra dicto
instrumento cujus Sunt duo exempla, alterum in manibus
nostris, alterum in manibus fidelissimi Quæstoris cui ven Natio
potestatem fecit mihi Solvendi viginti quatuor libellas pro
expensis a me factis in Negotiis ven. ordinis et ita
audito æquissimo Censore a me conclusum est

Le Rat Duval

Eadem die horâ decimâ Missa Solemnis apud prædicatores
celebrata fuit

Eadem die horis pomeridianis habita Sunt apud Amplissi.
Rectorem ordinaria Deputatorum Comitia in quibus

undecim Supplicibus pro Litteris Nominationis indultum est. deinde lecta
Sunt Epistola illustrissimi administri et aerarii praefecti Dñi De Laverdy
altera qua renuntiat Augustissimum Regem erga Universitatem
optimè animatum, et Statim atque Sua postulata circà reditus
tabellariorum et veredariorum ritè planè et diligenter perpenderit,
rem totam hanc pro Suâ Summâ potestate dijudicaturum quam
epistolam ut posté officiosissimis verbis refertam inscribendam esse
in commentariis Visitatis Statuit Tribunal Academicum
altera eo fine Scripta ut ipsi mittatur nominum index eorum ôium
qui in Universitate pro capite æs pendere debent quod praestiturum
promisit Amplis. Rector.
Cum dies festus immaculatæ Conceptionis Beatissimæ virginis in diem
nonam ab Ecclesia translatus fuerit die 8ª hora post meridiem primâ, primæ
hujus festi vesperæ, postridie Solemne Sacrum et Secundæ vesperæ
celebrata Sunt.

Die 11ª ejusdem mensis habitum est circà horam octavam matutinam
Tribunal Academicum in quo quinque Supplicibus pro litteris nominationis
indultum est, Statutum fuit facienda esse Sacra et preces quam
primùm in omnibus ordinibus omnibus q; collegiis pro Ludovico
Serenissimo Delphino in extremis posito. Nominati Sunt ornatiss.
Procuratores tum honorandæ tum venerandæ Nationum qui
inquirant de vitâ, moribus, capacitate et doctrinâ M. Tatieu
postulantis licentiam aperiendi pædagogii Sub clientelâ Universitatis.
Deinde ejusdem factæ Sunt Supplicationes 1º ad ædem Deo Sacram
Sub invocatione Stæ Genovefæ. excepit nos Sub Sigillo crucis in majori portâ
cum incensò et aquâ lustrali pius et dignissimus Abbas comitante
clero Suo; intravit in chorum Academia Studii parisiensis; ibi
ante aras projecta, fusis precibus flexis genibus pro impetrandâ
a Deo opt. Max. per intercessionem Sanctissimæ Patronæ Ludovici
Serenissimi Delphini Sanitate, Sacrarum Divæ Genovefæ Reliquiarum
Thecam piè et reverenter Salutarunt omnes et Singuli ordines. tum
postea ritu Supplicantium composito agmine viam fecit quæ duxit ad Ædem
Deo Sacram Sub invocatione Stæ Ursulæ in Collegio Sorbonæ, cujus
in aditu excepterunt Universitatem omnes hujus æ domus Eminentissimæ
Socii Sicut Supra; peractum est Sacrum intra cujus Solemni piam
et disertissimam de Religione christianâ concionem habuit Vir
Clarissimus jacobus Michael Beniere e Domo et Societate Sorbonicâ Doctor
nec non insignis Ecclesiæ Rothomagensis Canonicus.
Die 12ª ejusdem mensis celebrata fuit in Sacello harcuriano missa Solemnis
pro infirmo Ludovico Delphino et in extremis posito adfuerunt Tribuli
per Schedulam convocati.

Die 16 ejusdem mensis 8bris 1765 hora 7ª matutinâ Solemne Sacrum quod
hâc mense fieri Solebat in collegio justitiano et fundatione M. joannis

De Rouen in Sacello harcuriano peractum est; deinde in Basilica Vsitatis Loco venerando Nationi assignato habita sunt comitia Quadrumviralia in quibus in Quadrumvirum Electus est M. Michael Anselin de Vaulegeard celeberrimus philosophiæ professor in Collegio harcuriano

Eadem die hora decima matutinâ comitia Rectoria in quibus rata et grata habet quæcumq; gessit Amplis. Rector ipsi ij decreuit Litteras commendatitias perhonorificentissimas confirmat Suum Quadrumvirum; Supplicibus indulget non excepto Supplice Cadomensi ea lege ut non possit gradum Magisterii Artium adipisci priusquam attulerit diploma cadomense et obtulerit meritissimo Syndico et fidelissimo Scribæ. censet Ven Natio inscribendas esse tum in Commentariis Vsitatis tum in suis Orationes, quas habuerunt Ampliss. Rector et Meritiss. Syndicus in quibus continebuntur et Epistola quas direxit Amplis. Rector ad illustrissimum ærarii regii præfectum et Regni Administrum et ipsius responsa ad Vniversitatem; gratias agit quam maximas tum Amplis. Rectori tum dignissimis Legatis ad Serenissimum Delphinum in fonte bellovaco gravi morbo Laborantem, cujus receptio, dicta Legatorum, et dulce responsum conscripta erunt in iisdem commentariis per formam processus verbalis. Fasces Rectorios Clarissimo viro Michaeli le Bel Eloquentiæ in Mazarinæo professori celeberrimo Sumano cum plausu confirmat et ita ab Amplis. Rectore et me procuratore conclusum est L. Ratt

Dwade

Die 18ª ejusdem mensis horâ nonâ matutinâ habita sunt in Basilicâ Vsitatis extra ordinem Comitia in quibus Statutum est Sapientiss. Decanos procuratores ornatiss. cum suis Adjunctis una cum Ampliss. Rectore et cæteris viris Academicis, præcedentibus Apparitoribus cum Clavis ituros ipsa die ad Ecclesiam Sangenovefæ cujus Theca e loco suo delata super altare Stæ Clotildis collocata ad Reverentiam totius Academiæ ipsi exhibendam et ad Supplicandum ut apud Deum optimum Max. pro suâ gratiâ Serenissimi Delphini ægrotantis valetudinem obtineat

juxta istud decretum Amplissimus Rector Stipatus comitatu extraordinario è Basilicâ horâ decimâ profectus est ad templum Sangenovefes, exceptus est in majori porta a viris hujus ce domus Religiosis, pulsatis Campanis, cum harmonia organi musici, chorum ingressus, in trono Abbatiali Sedit, Decani et procuratores in Majoribus, Adjuncti vero deinceps et in inferioribus Subsellijs a parte dextrâ, Latus Sinistrum tenebant venerabiles Canonici. postea peractum a Dignissimo Abbate Solemni pompâ et pietate singulari Sacro Sanctum Missæ Sacrificium, quo finito Rector Amplissimus cum Deputatis et quotquot aderant post Submissam admodum corporis inclinationem Thecam auro et gemmis ornatam in quâ Sanctum Depositum reconditur pié et reverenter osculati Sunt. eodem ordine reditum est ad Basilicam Universitatis

Die 21ª ejusdem mensis 8bris Rector Amplis. dato mandato quod per compita affixum est, missumq; per Collegia omnes q; Academicas domos fieri die 23ª Sacra et preces pro animâ Ludovici Serenissimi Delphini qui die vigesimâ in fonte bellaqueo ingenti omnium luctu obierat. Corpus ejus in Ecclesia Senonensi Sepulchro conditum est accita non fuit Universitas nec ad injiciendam aquam lustralem nec ad Exequias nec ad Salutandum Regem Versalias reducem

Die 31 ejusdem mensis celebrata est harcurio Missa fundata à Dño de Valencour

1766

die 4ª mensis januarii post Sacrum celebrari Solitum in quibus renuntiata est mors M. de La fosse Decani et pro ipsius animæ requie Sacrum peractum est die 14ª horâ 7ª cum cenotaphio cereis circumdato, in comitiis post preces habitas ordinata Sunt quæcumq; necessaria erant pro Exequiis Serenissimi Delphini die vigesima faciendis in Sacello harcuriano.

Eadem Die 4ª ejusdem mensis habita Sunt apud Amplis. Rectorem Deputatorum comitia in quibus Sæ Supplicibus prolitteris Nominationis indultum est. Ornatiss honorandæ Nationis procuratori tribuit morum doctrinæ et virtutis M. Talieu bonum testimonium ideo q; Supplici concessa est Licentia aperiendi pædagogii Sub clientela Universitatis. his Magistris et Pædagogis dedit copiam Tribunal Academicum intervenire Universi in lite quam habet unus ex eorum ordine ipsisq; promisit Sua bona officia apud Supremos Magistratus. placuit ut opera viri clarissimi M. Crevier de Rhetoricâ Sub nomine et clientelâ Vsitalis in lucem emittantur rejecta fuit jure ac merito dicatio novæ editionis Dictionarii Danetii

die vigesima mensis januarii Veneranda Natio convocata publico programmate parentavit in Sacello harcuriano piis manibus Ludovici Serenissimi Delphini. oblatum est Sacrificium a viro Clarissimo Dño Cotelle S^ti Germani veteris pastore vigilantissimo. Avitæ Simplicitati insistens parietes Sacelli non erant vestibus atrati nec Stemmatis ornati, Sed erecta tantum fuit in medio feralis imago Sepulchri heteromalleo panno involuta et Cereis bene multis ex liberalitate Domus harcuriana pro Sua in ven. Nationem benevolentiâ circumcincta facta fuit Singulis Tribulibus distributio ordinaria et potestas fidelissimo Quæstori Solvendi alias impensas ad id necessarias. post illud Sacrum habita Sunt comitia in quibus placuit Summam triginta libellarum per Suum Quæstorem pauperibus erogari. postea exposuit fidelissimus Quæstor in ædibus quas occupat ad ven. Nationem pertinentibus in viâ vulgo dictâ Dufoüare plurima esse cubicula a fumo infesta., Rogatus fuit ut per Suam prudentiam huic malo præsens remedium afferatur. et ita a me conclusum est LeRat Duval

J G Hétmelle

die 28^a ejusdem mensis missa Solemnis ex fundatione M. Duboulay in Sacello Regia Navarræ celebrata fuit pro festo Divi caroli Magni.

die 30^a ejusdem mensis per me oblatus est Cereus Amplissimo Rectori nomine venerandæ Nationis verbis quam potui officiosissimis.

die 31^a ejusdem mensis delati Sunt Cerei Serenissimo Aurelianensi Duci Regii Sanguinis protoprincipi illustrissimis Senatus principi et aliis protoprædidibus a quibus honorifice excepti Sunt Academiæ Deputati qui Magistratus per longam atriorum Seriem maxima verborum urbanitate deduxerunt omnes usque ad ultimam portam.

Die 1a februarii 1766 Vessalis oblati sunt cerei Dilectissimo Regi Augustissimæ Reginæ, Serenissimo Delphino et illustriss. vice Cancellario Sigilli que Regii Custodi, perhonorifico apparatu excepta est Universitas. per elegantes et disertissimas tempori que accommodatas orationes habuit Ampliss. Rector quarum exemplar traditum est Serenis. Delphinæ quam propter Luctum salutare non potuit Academia Parisiensis. De iis orationibus et responsis vivâ voce et Summatim venerandæ Nationi die 2a ejusdem mensis post Solemne Sacrum retulimus.

Le Rat nun. Nat. p.r

Duval

Die 3a ejusdem mensis Missa pro Defunctis apud Prædicatores celebrata fuit.

Die 8a ejusdem mensis habita sunt ordinaria Deputatorum Comitia apud Ampliss. Rectorem in quibus ex supplicibus pro Litteris Nominationis indultum est. adfuerunt quoque Magistri Pædagogiorum postulantes ut mandata Rectoris quæ ab aliquot annis ad valvas suarum Domorum suis sumptibus affixa fuerunt; istud fiat deinceps {beneficii gratia q; causa} impensis Universitatis. Sic responsum illis fuit: quandoquidem proprio motu et sine licentia Tribunalis Academici hanc ce novitatem ipsos invexisse et cum Viduâ Thiboust Bibliopolâ pactionem egisse tum ut typis mandarentur jussa Rectoria, cum public ad suas fores exponerentur compertum est; beneficium illud licet exiguum illis fuit denegatum. post hoc judicium abierunt minime gaudentes.

Conquestus est fidelissimus Scriba plurimos Scholasticorum Catalogos in suo Tabellario fuisse depositos solo professoris chirographo munitos; traditi sunt isti Catalogi Amplissimo Rectori qui in se suscepit curam vocandi Primarios ut nomen suum ipsis apponerent, ne defectu isthius Subscriptionis, reclamandi discipulos qui sponte sua vel inviti nomen suum militiæ dare possent jure et tanto beneficio privaretur Universitas.

Nominati sunt Ampliss. Rector cum tribus Majoribus Officiariis qui disponerent et ordinarent quæcumque necessaria forent ad Exequias nomine Universitatis Serenissimo Delphino persolvendas in majori conventu et Collegio franciscanorum qui Locus electus fuit ab Ampliss. Rectore.

Die 15a februari horâ 10a ex institutione clarissimi viri M. Ludovici Le Sauvage ven. Nationis quondam Decani celebratum est Solemne Sacrum cum aliis precibus in Sacello harcuriano, cui adfuere Ampliss Rector, ornatiss. Procuratores cæteri q; quibus id juris competit. post Sacrum habita sunt Comitia in quibus inter alia decrevit veneranda Natio erogandam esse ex ære suo omnibus et singulis Tribulibus Sportulam viginti quatuor assium die quâ Serenissimi Delphini Exequiæ apud franciscanos Visitatis nomine celebrabuntur.

Le Rat Duval

Die martis 18. ejusdem mensis parentatum est in Sacello harcuriano piis manibus M. franciscI Le Mercier presbyteri Sagiensis in utroque jure Licentiati et de veneranda Natione bene meriti

Die jovis 20ª ejusdem mensis Sacrum peractum est in Sacello harcuriano pro anima requie M. Ludovici josephi Scelles Diœcesis Constantiensis et Ecclesiæ parochialis De livry vigilantissimi Pastoris. et post Sacrum Lecta sunt et recognita quacumq; usque ad hanc diem gesta sunt

Die martis 25ª ejusdem mensis habita sunt Deputatorum comitia ad aperiendum rotulum pro more antiquo postea Lecta fuerunt in Commentariis acta in Exequiis Regum et Principum ut simile quid fiat pro Serenissimo Delphino.

Die 26ª ejusdem mensis habita sunt extra ordinem Deputatorum comitia 1º. ad Excipiendum perhonorifice Rituum Aulæ Magistrum Dñum de Nantaüillet jussa Regia afferentem quibus imperatur ut Amplis. Rector Sapientissimi Decani Procuratores ornatiss. cum suis Adjunctis adsint in Ecclesia Metropolitanâ die Sabbathi 1ª Martii hora 10ª matutina ad persolvenda justa in Exequiis Serenissimi Delphini.
2º. ordinavit bene multa Tribunal Academicum quæ spectant tum id omne quod observandum erit in choro fratrum franciscanorum die Lunæ 10ª Martii horâ nonâ matutinâ, tum impensas quæ absolute necessarias sunt pro cereis, helvetiis programmatibus &c postea decrevit unanimi sensu propter Hiemem penuriam nullam erogandam esse Sportulam ex arario Universitatis bene vero Summam quinquaginta libellarum supra ducentas pauperibus esse distribuendam.

Die Sabbathi prima mensis Martii Sacrum de more

in harcuerio horâ 7ª matutina celebratum fuit; deinde Venerandæ Nationi retuli quidquid gestum fuerat in ultimis Tribunalibus, inter alia dixi decretum fuisse in Tribunali die 26 mensis februarii, nullam erogandam esse Sportulam ex ære Academico in funeribus Serenissimi Delphini apud Fr. Franciscanos quo relato postulavi utrum venerandus ordo confirmare vellet vel præterire conclusionem Latam die 15ª februarii quantum ad id quod Spectat distributionem Sportulæ. audito æquissimo Censore Contribules omnes unanimi sensu censuere nullam erogandam esse Sportulam ex ære vener. Nationis propter bene multas rationes allatas. et ità a me conclusum fuit.

Duval Le Rat
J G Ugeton M.

Eâdem die horâ nonâ Rector Amplissimus cum Cæteris Deputatis et Adjunctis in Scholis Medicorum adfuerunt inde processerunt ad Eadem Deo Sacram Sub invocatione Beatissimæ Mariæ; ibi excepta est Visitas cum Solemni pompâ et apparatu; harum Cæremoniarum tot descriptiones factæ sunt in Commentariis nostris ut Supervacaneum visum fuerit præsertim quia per tempus et trepidationem manus dextra non licuit illas hic de novo exarare; dicam tantum Academiam Sedes occupasse post Supremam Curiam: huic ferali pompæ interfuerunt Serenis. Delphinus qui luctum duxit Serenissimi Principes Dux Aurelianensium et Condæus.

die octavâ Martii habita sunt Deputatorum Comitia apud Amplis. Rectorem in Basilica Universitatis, in quibus uni Supplici pro Litteris nominationis indultum est. absente Meritissimo Syndico M. Guerin statim electus est M. hamelin vice Syndicus qui extempore functiones obiret. postulavit Supplex alter nomine Cruchot Saluberrimæ facultatis Apparitor ut membranarum concinnator juratus in Locum cujusdam jure civium abalienati, nominaretur; postulationi ipsius annuit Tribunal Academicum. de petitione Dñi Guillaumont qui vellet ædificare partem ædium in territorio quod occupat pecuniam in antecessum numerando, decretum fuit invisenda esse Loca per Architectum præsentibus Amplis. Rectore M. M. hamelin Bresson et LeRat ad hoc deputatis.

Conquestus est cum acerbo doloris sensu M. hamelin tunc vice Syndicus de injuriâ Universitati illatâ a quodam Librario seu authore libelli publici juris quâlibet hebdomadâ facti; nominati sunt Sapientissimus Sacræ facultatis Decanus et M. hamelin qui apud urbis curatorem et rei libraria præfectum injuriam hanc persequantur et ita concluxit Amplis. Rector

ita testor Le Rat ven. Nat. procurator
J G Ugeton M. Duval

Die 10ª Martii praesentis anni Universitas in Conventu
fr. franciscanorum funeris justa Sereniss. Delphino
persolvit tantâ virorum celebritate ac frequentiâ
ut capiendis omnibus Angustior fuerit ipse chorus
Ecclesiæ. interfuere omnibus ordinibus Academicis
ingenti numero Doctores ac Magistri suis trabeis
insignes; multi præsules. franciscani quidem nihil
omiserunt quo suam observantiam erga Vñitatem
testarentur., Cæteri omnes cantandi arte et Modestiâ
pietatem Academicam excitarunt. Rem Sacram peregit
illustrissimus Ecclesiæ Parisiensis Archiepiscopus D.D.
Christophorus De Beaumont. intra Missarum
Solemnia tam Elegantem quam funebrem habuit
orationem Vir clarissimus franciscus Nicolaus
Guerin Antiquus Rector, Syndicus, et Eloquentiæ
professorum alter in mazarineo. parietes templi
et ipsius facies externa, sicut et subsellia, pannis
atratis usque ad Lamellas vitreas vestiebantur et
Stemmatis ornabantur. feralis imago nobilis et sine
fastu admodum decora. nulla fuit erogata sportula
tum ex ære Vrsitatis tum ex ære ven. Nationis

Die 11ª Martii habita sunt extra ordinem Deputatorum
comitia 1º ad Excipiendum Rituum Aulæ Magistrum
sicut die 26 februarii jussa Regia afferentem quibus
imperatur ut Tribunal Academicum cum Adjunctis
adsint in Ecclesiâ Metropolitanâ die jovis 13 Martii
hora decima ad justa funebria quæ fient Serenissimo
Principi philippo Hispano genari nostro Parmensium Duci;
2º placuit ut Oratio viri clarissimi Guerin typis
mandaretur pretio et conditionibus constitutis cum
Librario ne nimium gravaretur Universitas cujus
orationis Exemplaria quibus competit distribuentur.

Die jovis 13 Martii hora Septima matutina missa
Solemnis pro defunctis apud Mathurinenses Celebrata fuit.
Eadem die circa horam decimam cum mediâ interfuit
Tribunal Academicum cum Adjunctis Exequiis Serniss.
Ducis Parmensium. ibi excepta est Vñitas sicut die prima
Martii. Suâ præsentiâ pompam funebrem cohonestarunt
Sereniss. Principes Dux Carnutensium, Dux Borbonius Condæus
Dux de Marchiâ Conius

Die 18 mensis Martii facta Sunt Supplicationes Universitatis ad eadem Deo Sacram Sub invocatione Stæ Ludovici in Mazarineo.

Die 21 ejusdem mensis habita Sunt apud Amplis. Rectorem Deputatorum comitia extra ordinem in quibus Rector Amplus exposuit Sacram Theologia facultatem decrevisse in Suis ultimis comitiis nullas imposterum concedendas esse Litteras testimoniales Triennii in Theologia confecti Suis Auditoribus quin prius reperiantur idonei et habiles in novo et prævio Examine impensis unius cujusque Theologiæ Studentis, qui novus Census erit quatuor decim libellarium. Re in deliberationem missâ audito meritissimo Syndico decretum fuit intercedendum esse executioni hujus conclusionis in Sacrâ facultate Lata donec illa per Sapientissimum Theologia Decanum allata communicetur cum Tribunali Academico. Deinde postulavit Amplis. Rector utrum Carmina, Lamenta et alia id genus opera de morte Serenissimi Delphini typis mandaventur Sumptibus authorum vel ex ære Universitatis; tota illa res permissa fuit prudentiæ Amplis. Rectoris qui rationem habebit eorum qui Solvendo pares Sunt aut impares, postea Lecta fuerunt Littera illustrissimi Regni administri Dñi de Choiseul quibus certiorem facit Universitatem de morte cujusdam Professoris in Sexto ordine Collegii Plexiensis, jubet aut monet nomine Regis Augustissimi ut quam primum fiat in Academiâ Parisiensi capacitatis et virium eorum qui ad hunc Locum aspirant eo fine ut dignior in eodem ordine viro clarissimo demortuo Sufficiatur parebit Tribunal Academicum.

die 22ª ejusdem mensis horâ 7ª matutinâ peractum est Sacrum in Sacello harcuriano. postea Stabit Se Supplex pro Regentia et Scholis M. Julianus Cerizier constantiensis jure Magisterii Artium et designationis a viro clarissimo Daireaux Collegii Grassinai Primario facta, ad Cathedram Rhetorices in eodem collegio, audito æquissimo Censore in gremium Ven. Nationis admissus Solitum præstitit Sacramentum et ita a me procuratore conclusum est. S

Le Rat J.G. Rat de Mte

Duval

deinde habita Sunt comitia Procuratoria et Quadrumviralia in Basilicâ Universitatis in quibus post quam gratias egi quam potui maximas ob munus procuratorium mihi pro Secunda vice concessum in Successorem nostrum Elegit ven Natio Magistrum Maupas Rothomagensem celeberrimum in Lexovas professorem Emeritum, virum vere Academicum, pietate, morum integritate aliis que bene multis titulis commendandum qui Sacramentum præstitit. Rata et grata habuit ven Natio quæcumq; gessimus in annuo nostro Magistratu eoq; nomine Litteras decrevit commendatitias: in Quatuorvirum Magistratu decedens pro more Electus Sum et Sacramentum præstiti inter manus novi procuratoris

ita a me conclusum fuit Le Rat J.G. Rat de Mte

Duval

Acta Veneri. Nat. Procuratore M. Maupas.

die 22ª Martii habita sunt extra ordinem comitia rectoria, in aedibus universitatis, in quibus grata et rata habita sunt quicquid gessit amplissimus rector in suo trimestri magistratu, litteras ipsi commendatitias pontificias concessas sunt, gratiaque acta propter indefessam ejus curam, in promovendis rebus academicis ac praecipue in iis, quae spectant ad 28am partem reditus tum ex vectigalibus, tum ex denunciis publicis provenientis, quae ad finem jam perducta videntur. 2º confirmavit venerandus ordo quadrumvirum hoc mane electum magistratum rectorium procuratorium. deinde omnibus supplicibus sua postulata concessit. jussit praeterea epistolas illustrium regni administrorum Dnorum de St Florentin, de Choiseul et de Laverdi inscribi in commentariis universitatis, posteriores insuper in nostris, ipsique per amplissimum rectorem gratias maximas agi propter assidua ejus in universitatem beneficia nominatisunt denique duo deputati, M. Duval et chapelle in negotium, quod spectat rationem docendae philosophiae in collegio flexensi. duoque alii scilicet M. Dagoumer et Follain de vaubegeard, qui decretum novum sacrae facultatis, de subeundo examine, finito quinquennio, discuterent. acta ab amplissimo rectore et a M. Metrel vivo procuratorio, me absente, conclusum est. Maupas

die 24ª aperiit viri clarissimi Magister gardin, collegii ludovici magni primarius, et magister Mallot, in eodem collegio eloquentiae professor, tribunali academico postulaverunt ut dies jam proxime sequenti in aedibus universitatis adesse dignaretur, eumdem Dnum Mallot ludovici delphini laudes publica oratione prosequentem auditurum. his sua postulata concessa sunt, eaque et orator ab amplissimo rectore veniam dicendi prius postulavit, quam salutatione solita supremum senatum appellasset. eodem die sacra facultas decanum declaravit se eidem facultati conclusionem tribunalis academici denunciasse, abeaque deputatos fuisse nominatos, qui cum tribunali academico verba de tenenda ratione componerent, eamque in arcta se decreti sui executionem suis partibus promisisse.

die 8ª in tribunali academico synodus habita fuit, in quâ laudibus
unus laudi judicati sunt qui professos fuere; pœnâ academicâ plectendi,
qui nullâ allotâ causâ, abfuerunt.

die 9ª rogatus est amplissimus rector, ut sibi adjungeret sapientissimo
theologiæ decano et meritissimo syndico, supremos adiret magistratus,
eosque postularet exemplorum concedi universitati omnium librorum
tum qui typis impositorum mandarentur, tum eorum, qui reperirentur
in typographicâ regiâ officinâ, et etiam talia, ut ajunt, volantia.
Deinde processit tribunal academicum togis rubris ornatum, ad basilicam
universitatis; ubi dominus Molitor, concessâ sibi ab amplissimo rectore
dicendi veniâ, salutatoque deinde supremo senatu, laudes Ludovici
Delphini publicâ oratione prosecutus est, tribunali academico hinc inde
ad latera oratoris sublimis sedilibus sedente: dum supremus senatus
in plano sederet.

die 22ª ejusdem mensis doctores juris in facultati aggregati sistiterunt
ante tribunal academicum, extra ordinem congregatum supplices
postulantes ut, non obstante conclusione ejusdem tribunalis die 9ª
januarii latâ anno 1719, ut pars membra facultatis juris et
universitatis ab ipso tribunali academico agnoscerentur, eoque titulo
omnibus juribus, honoribus, et prærogativis ipsos frui deberent, quibus
ante prædictam conclusionem fruebantur, et eamdem totius universitatis
opinionem denunciaretur. Hi cum ex facultate juris unque facultatis decano,
audito meritissimo syndico, rogatique sententiis, jussissent doctores aggre-
gati libellum supplicem, quibus interest significare. Mandat.

die 31ª maii magister bovis supplicavit in tribunali academico
prohibitio aperiendi pedagogii. audito meritissimo syndico, duobusque
deputatis, qui de ejus fide, moribus et sciente inquisierunt, admissus
et supplex, eâ conditione, ut non prius, illis egredientibus scholas,
quam certum domicilium haberet, exquo discipulos ad unum e collegiis
mittere posset. Mandat.

eodem die lectum et assertum supremi senatus, datum 29ª aprilis, quo ad ipsum
evocabatur negotium in tribunali academico die 22ª aprilis in certum inter
doctores regentes juris in facultati, et doctores eidem facultati aggregatos.
re in deliberationem missâ, audito meritissimo syndico, rogatisque sententiis,
placuit obtemperandum esse prædicto arresto: rogandum tamen amplissimum
rectorem, ut electis duobus deputatis ex tribunali academico, quos vellet, summos
adiret magistratus, iisque exponeret mentem tribunalis academici nunquam
fuisse de summâ rei judicare, quæ re ligata penderet ex supremo senatu:

sed tantum declarare doctores ejusdem facultatis aggregatos ad tribunali academico vera ejusdem facultatis membra ac proinde totius universitatis, haberi: juxta declarationem regiam latam anno 1679, et in tabulas supremi senatus relatam anno 1682. rogatus et insuper amplissimus rector ut primos rogaret magistratus, ut tribunali academico jus antiquum servare velint, in prima instantia, de rebus academicis, judicandi. Mandat

Die 1ª maii in tribunali academico extra ordinem convocato nominati sunt tres deputati nempe Mr. le beau, dagoumer, et doisne, pro electione trium magistrorum in artibus, qui supremo regi administro dno dechoiseul mitterentur, ut unum ex illis in professorem scholae 6ae collegii flexiensis eligeret: prout ipse regi administer, de cujus concursu, de facto concurrentium, amplissimo rectori scripta epistola justerat.

Die 12ª ejusdem mensis habitatum est artium facultatis comitia, jussu supremi senatus extra ordinem congregata, in quibus electis variis titulis jus facultatis artium assumentibus in 28am partem veditum renunciis et rhedarii publici provenientium, demum latae sunt litterae patentes regis, de dispensatione ejusdem 28ae partis praedictorum veditum, in gratiam facultatis artium, doctoresque ejusdem facultati aggregatos instituentes, datae versaliis die 3ª maji et in supremi senatus tabulas relatae die 7ª ejusdem mensis et anni 1766. audito meritissimo syndico rogatisque sententiis, sic suam aperuit sententiam venerandus ordo.

Jo lavation de normandie et davis que sempre sont de faire eclater sa juste reconnoissance et la soumission aux volontes de roy, luniversité a resolu sur les registres, comme aussi chacune des nations sur les siens des dites lettres patentes, dud roy, ensemble larrest du registrement de la cour, que contient aussi larticle 13 des dites lettres patentes et larrest du registrement, il doit nommé des commissaires, pour procéder aux operations y enoncées. en consequence lavation de normandie a nommé mrs. dagoumer et duval. mrs. de luniversité sont le bon plaisir de la cour et reclamant sa protection se reserve de faire en tout temps au roy et a son conseil des très humbles et très respectueuses représentations sur les atteintes que quelques articles des d. lettres patentes pourroient porter aux avantages et a la constitution de luniversité et quelle

esperé de la justice et de la bonté du roy qu'il daignera entendre et avoir
egard a ses observations. et attendu que l'arrest du conseil que sa majesté
a proposé d'envoyer a la chambre des comptes pour fixer employ du 28.e effectif
conformement aux dites lettres patentes du 3 de may, pour estre intervenir avant
que lesdites observations eussent été présentées a sa majesté l'université la supplie
très humblement
1.o que par le susdit arrest de son conseil, il ne soit point derogé a la clause
des lettres patentes du 14 d'avril 1719, laquelle porte que le 28.e effectif de re-
cette des postes et messageries de france sera payé en entier par la adjudicataire
des postes au receveur, qui sera nommé par la faculté de droit, a la charge audit
receveur d'en faire la distribution conformement au susdit arrêt du conseil
qui interviendra et aux dites lettres patentes du 3 de mai 1766; la dite
clause etant essentielle pour que la faculté de droit soit maintenue dans
la possession exclusive et propriété du susdit 28.e effectif, que sa majesté
a bien voulu confirmer par ses nouvelles lettres patentes du 3 du present
mois
2.o que les sommes destinées pour achever l'établissement du chef lieu de l'université
seront confiées a ladite faculté de droit, pour estre déposées dans un coffre
fort, ses mort a 6 clefs, dont une entre les mains de M. le recteur, les 5
autres entre celles des 4 procureurs des nations et du receveur general
de ladite faculté.
l'université regardera comme une nouvelle grace de sa majesté que jouissant
alors de son usage et dans toute sa pureté du bienfait de la justice et de sa
munificence royalle, elle soit animée de plus en plus a faire fleurir les lettres,
et a exciter par son zele, ses soins et ses travaux les progres d'une éducation
uniforme dans tout le royaume, son université porte au pied du trone
les hommages solemnels de son respect, de sa fidelité, de son amour et de
sa reconnoissance.
l'explication de normandie et davril que M.r le recteur assure
au plutôt M. le controleur general combien l'université est sensible
a la protection, qu'il luy a accordée auprès de sa majesté, dans une
affaire aussi interessante, et au zele qu'il a fait de luy marquer
pour ses interets dans toutes les occasions. que expedition de la
presente délibération sera remise au.d M.r le procureur general dans
le jours de demain pour le greffier de la faculté de droit suivant
l'arrest du registrement. et ita asserunt conclusum est Maupas pr.v.d.
Non aliis rationes quibus dominus rebus a venerandatione discesserunt
et cum illis conclusit ampl rector.

Lettres patentes du roy, Concernant l'employ du vingt huitieme du bail des postes, et messageries, Relativement à la faculté des arts de l'université de paris, et portant établissement de docteurs aggregés dans la dite faculté. données à versailles le 13. may. 1766.

Louis par la grace de dieu roy de france, et de navarre; à tous ceux qui ces presentes lettres verront. Salut. L'attention Continuelle que nous donnons aux progrès de l'éducation, et des lettres, nous a engagés à faire examiner les moyens qui seroient les plus propres à procurer de bons maitres aux enfans de nos sujets, et a remedier à quelques abus qui sont introduits dans le choix de ceux qui doivent occuper les chaires des colléges; il nous a paru par cet examen, que ce qui pouvoit le plus remplir nos intentions à ce sujet, et exciter l'émulation entre ceux qui se destinent à l'instruction de la jeunesse, seroit d'établir dans la faculté des arts de notre université de paris, des docteurs aggregés de la faculté nommés dans un Concours dont les principaux membres de notre université, seroient les juges, et d'y admettre les maitres ès-arts de toutes les universités de notre royaume, sans cependant préjudicier aux regles, et statuts de la dite faculté des arts à cet égard, c'est dans la même vûe que nous avons cru devoir réunir dans le chef-lieu établi pour notre dite université, par nos lettres patentes du 21 novembre 1763, des officiers Superieurs de notre dite université, augmenter leurs honoraires, accorder des pensions aux plus anciens des maitres, établir un bon bibliothécaire, assigner un fonds pour l'entretien de la bibliotheque de notre dite université, faire construire des batimens dans notre college de Louis Le Grand, et y accorder des logemens à plusieurs d'entre eux, afin que la réunion de ceux qui ont acquis le plus de capacité, et d'expérience en enseignant, et faisant que nous leur procurerons, les mettent en état de conserver le reste de leurs jours à la manutention de la discipline, et du bon ordre dans les colleges, à la composition de livres elementaires pour toutes les classes, ou à d'autres travaux également utiles, pour perfectionner les études, les rendre uniformes dans tout le royaume, et pourvoir finalement à tout ce qui pourra contribuer aux avantages de l'éducation à la splendeur de notre fille aînée l'université de notre bonne ville de paris, et à la gloire des lettres; nous avons voulu en même tems donner à notre université de nouvelles preuves de notre protection, en la faisant jouir des avantages que nous avons eu intention de lui procurer par

l'arrest de notre Conseil, et Lettres patentes expediés sur icelui, le 14 avril 1719 en lui assignant une quotité proportionnelle plutôt qu'une somme fixe, dans le produit des postes, et messageries, et en déterminant une forme simple, et facile dans laquelle il sera reglé à chaque renouvellement du dit bail, sur le vû des mémoires qui nous seront remis par notre dite université, les payements, et sera reçu du 20e effectif des dites postes, et messageries, que nous lui avons accordé par nos lettres patentes du 14 avril 1719. à ces causes, et autres à ce nous mouvant, de l'avis de notre conseil, et de notre certaine science, pleine puissance, et autorité royalle, nous avons ordonné, et par ces presentes signées de notre main, ordonnons, voulons, et nous plaît ce qui suit

article premier

Il sera établi à perpetuité dans la faculté des arts de cette université de Reims, comme nous les établissons par ces presentes, soixante places de docteurs aggregés, dont un tiers sera attaché spécialement à l'enseignement de la philosophie, un tiers à l'enseignement des belles lettres dans les classes de rhétorique, seconde, et troisième, et l'autre tiers à l'enseignement de la grammaire, et des élemens des humanités dans les classes de quatrième, cinquième, et sixième: voulons néanmoins qu'il ne soit pourvû quant à présent, que à la nomination de trente de dites places, en la forme qui sera ci après prescrite, et que chaque année il soit pourvû à dix autres des dites places, jusqu'à ce que leur nombre entier soit rempli; nous réservant dans le cas où il ne se trouveroit pas un nombre suffisant de sujets pour les remplir, de suspendre, et remettre à une autre année la nomination en tout ou en partie, — ainsi que nous nous aviserons bon être.

art. 2. les dits docteurs aggregés seront tenus de resider à Reims, d'assister aux assemblés de la dite faculté, de plaider dans les exercices, dans les comités, dans les compositions pour les prix de l'université, dans le concours, et partout où elle pourra avoir besoin de leurs lecons; comme aussi de suppléer aux professeurs, et régens qui se trouveroient hors d'état de vaquer à leurs classes, pour cause de maladie, ou autres empêchemens légitimes, d'assister aux thèses de philosophie, et aux exercices publics des écoliers, à l'effet d'argumenter contre eux, ou de les interroger, quand ils en seront requis par celui qui y présidera; le tout suivant le reglement qui sera fait à ce sujet par

La dite faculté de droit, et homologué préalablement en la grand'chambre de notre cour de parlement de Paris, sans frais, et sur la seule requête de notre procureur général.

art. 3

Voulons qu'à compter du premier octobre prochain, il ne puisse être choisi des professeurs ou regens pour les colleges d'Harcourt, du Cardinal le moine, de navarre, de montaigu, du plessis, de Lisieux, de la marche, des grassins, de mazarin, et de louis le grand, au quel celui de dormans-beauvais a été incorporé, que parmi ceux qui sont actuellement professeurs ou regens dans les dits colleges, ou parmi les docteurs aggrégés affectés à la classe vacante, et actuellement en exercice, ou ayant conservé l'eligibilité, suivant ce qui sera ci-après prescrit: voulons que les chaires qui viendront à vaquer, à compter du jour de l'enregistrement de nos presentes lettres, ne puissent être remplies que par des professeurs ou régens d'autres colleges, ou par autres qui les desservissent provisoirement jusqu'après l'établissement des dits docteurs aggrégés: ordonnons en outre qu'à compter du premier avril 1770, aucun d'eux ne pourra être nommé pour remplir une charge dans l'un desdits colleges, qu'après avoir acquitté pendant deux ans au moins des fonctions affectées à chacune place de docteur aggrégé.

art. 4. les dits docteurs aggrégés seront choisis par préférence par les principaux desdits colleges, pour remplir les places des sous principaux maîtres de quartier ou autres relatives à l'instruction et éducation de la jeunesse; voulons même qu'ils puissent être choisis par les parens de ceux dans pour leurs fils d'instituteurs, soit dans les colleges, soit dans les maisons domestiques à condition toutefois que la dite éducation n'en empêche pas de remplir leurs fonctions de docteurs aggrégés faute de quoi la dite place sera réputée vacante, et il y sera pourvu.

art. 5. les dits docteurs aggrégés pourront occuper la place de notre bibliothécaire de notre université même celle de principal, de professeurs, et de regens dans les colleges de notre royaume par nous confirmés depuis notre édit de février 1763, au quel cas il sera pourvu à leurs places de docteurs aggrégés après l'expiration de l'année du jour de leur nomination aux dites places pendant la quelle ils auront la faculté d'opter entr'elles, et celle d'aggrégé; voulons néanmoins qu'en cas qu'ils quittent celle d'aggrégé, ils puissent être choisis pour remplir des chaires en notre dite université de paris, pourvu toutefois que depuis leur option, ils n'ayent rempli sans interruption l'une des dites places; comme aussi dans le cas ou les dits docteurs aggrégés auront passé dans une faculté supérieure, ils ne pourront en aucun cas jouir de la dite

Universités

art. 9. il sera par le recteur de la faculté des arts payé pour honoraires à chacun des dits docteurs aggrégés la somme de deux cens livres, sans qu'elle puisse être diminuée à raison des honoraires qu'ils recevroient dans les autres places qu'il leur est permis d'exercer, en conservant celles d'aggrégés; et en cas qu'ils desservent des chaires pour cause de maladie, ou autres empêchemens légitimes du professeur ou du regent, il leur sera réglé tels honoraires par le tribunal de la dite faculté, telle somme qu'il appartiendra à proportion de l'actualité du dit professeur ou regent, suivant le tems pendant lequel ils auront rempli la dite chaire, ou autres circonstances.

art. 10. les places de docteurs aggrégés seront données au concours; voulons que le premier soit ouvert au mois d'octobre prochain pour y procéder au choix et nomination de trente docteurs aggrégés ci-dessus établis, et qu'il en soit ensuite ouvert un tous les ans dans ledit mois pour y remplir celles des dites places qui se trouveront vacantes, ou qu'il y auroit lieu d'ajouter, suivant ce qui est porté par l'article premier de nos présentes lettres.

art. 11. les juges du dit concours seront au nombre de sept, savoir le recteur de notre dite université, et cinq docteurs de la faculté des arts, dont trois seront pris parmi les docteurs émérites actifs, qui auront été professeurs ou regens dans les chaires auxquelles le docteur aggrégé sera affecté, suivant ce qui a été prescrit par l'article premier de nos présentes lettres, ou dans les chaires supérieures, et trois parmi les docteurs aggrégés affectés à la dite chaire.

art. 12. les dits juges seront tirés au sort par le tribunal de la faculté des arts, et seront choisis pour la première fois parmi les dits émérites actifs, ou en cas qu'il ne s'en trouve pas un nombre suffisant parmi les professeurs ou regens de notre dite université.

art. 13. il ne pourra être admis audit concours que ceux qui auront justifié aux dits juges d'icelui de leur catholicité, mœurs, et bonne conduite, qu'ils sont maîtres ès arts en notre dite université, ou en une autre de notre royaume, et qu'ils auront atteint l'âge de 22 ans accomplis pour les aggrégés affectés aux chaires de philosophie, de vingt ans pour les aggrégés affectés aux chaires de rhétorique de seconde, et de troisième, et de dix-huit ans pour ceux affectés aux chaires inférieures; voulons que ceux qui se présenteront audit concours soient tenus de remettre les preuves justificatives des dites qualités ès mains du syndic de notre université, quinze jours au moins avant l'ouverture dudit concours, pour être par lui dressé un rôle, et d'icelui une liste des aspirants dans laquelle ils seront inscrits suivant la date de leurs lettres dimissoires d'arts.

art. 11. Le recteur de notre université présidera au dit Concours, et en son absence, les examiners des dits juges du concours, et ou il se trouvera partage d'opinions, la décision passera à l'avis de celui qui présidera : le syndic de l'université y assistera pour remplir les fonctions qui appartiennent à sa place, et le résultat dudit Concours sera rédigé par le greffier de la faculté des arts, et déposé dans les archives.

art. 12. Le dit concours sera tenu en notre Collège de Louis Le grand, dans une salle qui sera à ce destinée, et deux mois avant son ouverture il sera publié et affiché dans notre bonne ville de paris, avec mention du nombre des places remplies, et de leur qualité.

art. 13. voulons au surplus que les réglemens de discipline qui seront à observer, tant pour le dit concours, tant pour le choix des matières qui seront proposées aux aspirans, soient dans deux mois pour tout délai, à compter du jour de l'enregistrement des présentes, dressés par des Commissaires qui seront nommés par la dite faculté des arts, aussitôt après le dit enregistrement, pour ensuite le réglement concernant le dit concours, nous être représenté, et après que nous aurons fait examiner, et approuver, être expédié sur icelui nos lettres, à l'effet de l'autoriser en la forme ordinaire, et celui concernant le choix des matières, être remis es mains de notre procureur général, et être par lui homologué sur la seule requête, et sans frais, en la grand'chambre de notre dite cour de parlement.

art. 14. Les docteurs aggrégés seront tenus de se présenter à la première assemblée de la faculté des arts, qui se tiendra après leur élection, pour y faire immatriculer, et de fournir procuration, et lettres de tuteles, et ou il en sera été qui n'auraient pas rempli le bonnet de maîtres-ès-arts dans notre dite université de paris, ils seront compté dans la nation à laquelle ils appartiennent suivant qu'il est porté en l'article LVI des statuts de la dite université, en payant les droits accoutumés, et sans être tenus de subir aucuns examens préalables, tant ou moins des épreuves du concours, nous les avons dispensés et dispensons; voulons au surplus que les dits aggrégés participent à leur tour, aux charges de leur nation, et ce, dans le rang de ceux qui seront ci-devant, ou ci-après professeurs ou regens.

art. 15. les places de syndic de greffier de receveur, et de bibliothécaire seront aussi données, par la voie de la dite faculté des arts qui aura acquis l'ancienneté : voulons qu'il soit établi en outre une place de sous-bibliothécaire, lequel sera choisi par le tribunal de notre dite université, parmi les dits docteurs aggrégés, ou parmi les principaux, professeurs, ou régens non émérites, et pourra comme celui de bibliothécaire acquérir l'ancienneté; voulons en outre que ceux qui rempliront les dites cinq places, soient tenus de demeurer dans le collège de Louis le grand, quelles soient louées, possédées à cinq personnes différentes, et que ceux qui en seront pourvus, ne puissent remplir en même tems, aucune autre des principales professeurs, ou régens, et soient tenus d'opter dans un mois, du jour de leur nomination,

faculté de quoy il sera pourvu aux dites cinq places, en la manière accoutumée, pour la dite option être faite dix jours avant les dites prochain, par ceux qui rempliront actuellement les places de syndic et de secretaire de la dite faculté.

art. 6. Et voulant récompenser les services des officiers actuels de notre université et autres de plus en plus le zele de ceux qui leur succederont, ordonnons que les deniers necessaires pour le payement des honoraires des dits docteurs agrégés par l'article VI des presentes, seront pris sur les sommes que nous nous proposons d'assigner à la dite faculté des arts, outre et par dessus celles qu'elle touche actuellement sur la ferme général des portes, et messageries de France, et voulons en outre qu'il soit payé sur les dites sommes 1200 livres par chacun an au recteur, 1000 liv. à chacun des dits syndic et secretaire, greffier, bibliothécaire, 800 livres au sous bibliothécaire, 800 livres à celui qui sera nommé par le dit bibliothécaire pour avoir soin, sous les ordres de la dite bibliotheque, et 1000 livres pour pourvoir à l'entretien des dits livres, ainsi qu'il sera réglé par délibération du tribunal de notre dite université: voulons pareillement qu'à commencer du premier juillet prochain, il soit payé une somme de 300 livres à chacun des vingt anciens émérites retirés, qui, suivant les constitutions de notre dite université, de la faculté des arts, du concours pour le choix des professeurs et régens du college de la fléche, et pour celui des dits docteurs agrégés, ou autres dignités et ordinaires, de toutes lesquelles il sera rendu compte tous les ans à la dite faculté des arts, ainsi qu'il sera réglé par une délibération homologuée en la forme ci-dessus prescrite, le tout sans préjudice des autres sommes que les dits recteur, syndic, secretaire, greffier, bibliothécaire, et émérites ont en droit, et possession de toucher, suivant les réglemens et statuts de notre dite université, et de la dite faculté des arts. Et quant au sous-bibliothécaire voulons qu'indépendamment des honoraires à lui assignés par le présent article, il partage avec les autres membres de la dite faculté dans la portion appellée émérite.

art. 7. Les dites pensions des vingt anciens émérites retirés ne pourront être réclamés par les dits syndic, greffier, secretaire, bibliothécaire, et sous-bibliothécaire, tant qu'ils conserveront les dites places, et en cas qu'ils les quittent, les dites pensions ne pourront leur être données, que lorsqu'il en viendra à vaquer, et à leur rang d'ancienneté: voulons pareillement que les dites places ne puissent être possédées par ceux des dits émérites qui auroient passé dans une des facultés supérieures, ou qui en seroient membres, ni par ceux qui les auroient retirés en province pendant plus d'une année, et qu'elles soient pourvues, au dit cas par ceux qui les remettront après eux au rang des émérites.

art. 8. Les dits syndic, secretaire, greffier, bibliothécaire, et sous-bibliothécaire seront logés dans le college de Louis le grand, dans les bâtimens que nous nous proposons de faire construire pour achever l'établissement

Du chef-lieu de notre dite université ordonné par nos lettres patentes du vingt un novembre 03, et suivant le plan qui en a par nous été arrêté, sur les mémoires que la dite université en a remis de nous présentés dans trois mois, du jour de l'enregistrement des présentes; voulons que jusqu'à ce que la dite construction soit finie, il lui soit assigné dans le dit College par les administrateurs des logemens provisoires qu'ils aviseront convenables, à ceux des dits officiers qui n'y seront pas encore logés, et soient les dépenses à ce nécessaires, payées sur les sommes qui seront ci-après destinées à la construction des dits bâtimens.

art. 9. Et attendu l'augmentation survenue dans le dit bail, et la nécessité de pourvoir aux principaux professeurs, et régens actuels ou à venir, une augmentation de leurs honoraires ou pensions, ainsi qu'il appert par la délibération de notre dite université du 26. octobre dernier, laquelle demeurera attachée sous le contre-scel des présentes, voulons que la somme qui lui sera payée pour le dit cas soit et demeure portée à celle qui a par nous été réglée en exécution de nos présentes lettres, et à chaque renouvellement de bail, sur les mémoires qui nous seront présentés à ce sujet par notre dite université; sans que la dite somme puisse être diminuée en aucun cas, il arrivant seulement qu'elle se trouvat excéder le cas effectif du dit bail.

article 19. nos lettres patentes du 14 avril 1719, portant établissement de l'instruction gratuite dans les susdits colleges de notre université, seront exécutées suivant leur forme et teneur; voulons en conséquence que l'instruction continue d'être gratuite dans tous les colleges de plein exercice, et que les portes et messages à elles appartenantes demeurent comme par le passé vennies au bail general des postes de France, selon aux charges clauses et conditions portées par les dites lettres patentes.

article 20. voulons pareillement que le cas appartenant à notre dite université dans le dit bail, continue d'être employé à l'instruction, et l'édification de la maison dans le sein de notre dite université, et soit passé en compte au fermier general des dites postes par les simples quittances de ceux qui sont ou seront autorisés à les recevoir.

article 21. Et attendu l'augmentation survenue dans le dit bail, et la nécessité de pourvoir aux principaux professeurs, et régens actuels ou à venir, une augmentation de leurs honoraires ou pensions, ainsi qu'il appert par la délibération de notre dite université du 26 octobre dernier, laquelle demeurera attachée sous le contre-scel des présentes, voulons que la somme qui leur

soit payée pour le dit 22e, soit, et demeure portée à celle qui sera par nous reglée en exécution de nos présentes lettres, et à chaque renouvellement de bail, sur les mémoires qui nous seront présentés à ce sujet par notre dite université, sans que la dite somme puisse être diminuée en aucun cas, ni ce néanmoins lorsque l'excédent excedera le 22e. effectif du dit bail.

article 22. et où il se trouverait que la dite somme prélevée, il restât dû encore quelques deniers du dit 22e. effectif, voulons que le dit excédent soit employé au profit de l'instruction, et principalement dans le sein de notre dite université, ainsi qu'il sera par nous reglé en la même forme à chaque renouvellement du dit bail, sur les mémoires qui pourront nous être présentés par notre dite université, et que le dit excédent employé pour cette fois tant aux frais de la construction des dits bâtimens, que aux dépenses nécessaires pour le bien de l'émulation dans notre dit collège de Louis le grand, le tout suivant qu'il sera par nous reglé en la manière ci-dessus énoncée.

article 23. ordonnons au surplus que notre édit du mois de février 1722 nos lettres patentes du 2 novembre 763, et 18 août 764 seront exécutés selon leur forme, et teneur en tout ce qui ne sera pas contraire à nos présentes, lettres. Donnons en mandement à nos amés, et féaux conseillers les gens tenans notre cour de parlement que ces présentes ils aient à enregistrer, et faire exécuter suivant leur forme, et teneur, et du contenu en icelles, faire jouir et user notre dite université pleinement, et paisiblement, faisant cesser tous troubles, et empêchemens contraires. Car tel est notre plaisir. Donné à versailles, le troisième jour du mois de mai, l'an de grâce mille sept cent soixante-six, et de notre regne le cinquante-unième. Signé Louis; et plus bas, par le roi, phelypeaux. vu au conseil de l'archevêque, et scellées du grand sceau de cire jaune.

Registrées, ouï, ce requerant le procureur général du roi, pour être exécutées selon leur forme, et teneur; ordonné que dans les trois jours de la notification des dites lettres patentes au recteur de l'université, il sera tenu de convoquer une assemblée extraordinaire de la faculté des arts, pour être procédé à la nomination des commissaires y ordonnée, et aux opérations énoncées aux dites lettres patentes, et que procès-verbal de la dite assemblée sera remise au procureur général du roi dans le lendemain par le greffier de la dite faculté, suivant l'arrêt de ce jour. à paris en parlement la grand'chambre, et tournelle assemblés, le sept mai mil sept cent soixante-six. Signé du tillet.

à paris chez p.g. simon imprimeur du parlement, rue de la harpe, 1766.

Die 24. maji habita fuit Comitia Facultatis artium, in quibus lecta et lecta regis administri Dechoiseul, cujus est in deliberationem ab amplo. Rectore rationem relit artium Facultas Conferre gradum magistrii in artibus scholasticis collegii Harcurani post consultum per duos annos cursum philosophicum in hujus dicto Collegio. audito meritissimo hujus rogatisque sententiis ei omnibus rationibus respondere placuit illustrissimo regis administro.

Déliberation

de la faculté des arts de l'université du 24 mai 1766.

L'université, en déliberant sur la lettre de Mr. le duc de choiseul, en datte du 3. may 1766 au sujet du College de la flèche, a jugé qu'elle ne devoit pas être arrêtée par les difficultés qui paroissent s'opposer à son zele, et qu'elle devoit s'empresser d'entrer dans les vues de cet illustre Ministre, et par ce moyen concourir en ce qui dépend d'elle, à donner à cette école une celebrité qui reponde aux vues de ses augustes fondateurs, à l'amour dont l'honore Louis le bien aimé, et au dessein plein de sagesse qui a fait naître dans ses provinces, surtout à la jeune noblesse qui y vient s'unir une éducation qui la dispose aux différens états, auxquels elle peut aspirer. persuadé d'ailleurs qu'une éducation qui n'est pas même accordée aux autres universités en toute son étendue, unique par conséquent dans son genre, ne peut être accordée qu'à un établissement unique dans son genre et ne peut tirer à conséquence pour tout autre college, ou toute autre école: que par cette raison même sa majesté ne souffrira pas que son université s'étende jamais au delà de son college de la flèche

a résolu

1°. d'adopter les études philosophiques du college de la flèche, de la même maniere et pour le même tems que les études faites dans son sein. et en conséquence agréé le cours de philosophie fait au college de la flèche, d'admettre aux examens dans les écoles des nations qui la composent, et les sont trouvés capables à la maîtrise ès arts les étudiants du dit college; aux mêmes conditions, et suivant les mêmes formes que pour les Candidats qui ont étudié dans les colléges de l'université.

2°. que les maîtres principal et professeurs du dit college de la flèche ne pourront être choisis que parmi les maîtres ès-arts de l'université de paris, et qu'ils seront tenus de se faire immatriculer dans cette

matières, que cependant quant aux principal, et professeurs actuels du dit collège qui voudront se faire immatriculer aux facultés, ils seront tenus de se présenter avant le mois d'octobre prochain pour être reçus, et immatriculés suivant les formes ordinaires pour cette seule fois et sans tirer à conséquence pour la suite, faute de quoi les certificats d'études qu'ils délivreront, seront de nulle valeur.

2°. que les professeurs de philosophie du dit collège de la flèche seront aussi tenus de se faire recevoir deux fois par an en décembre, et avril des catalogues, ou les noms de leurs écoliers seront écrits de la main de chacun de leurs écoliers, et de voyer les dits catalogues par eux certifiés véritables, et écrits de leur main par le principal, au greffe de la dite université.

3°. quel enseignement, et les exercices du dit collège de la flèche seront conformes en tout à l'enseignement, et aux exercices des classes de l'université, et pour cette raison que les principal, et professeurs dudit collège seront soumis à la juridiction, autorité, et jurisdiction de l'université, comme le sont les principaux, et professeurs de la dite université.

4°. que tous les ans il sera nommé par le tribunal de la faculté des arts de l'université, un commissaire académique lequel sera chargé de se transporter au dit collège de la flèche, et autorisé à dresser procès verbal concernant l'ordre, et la discipline des études, à corriger provisionnellement les abus qui pourroient s'y être glissés, et tout ce qu'il sera de bien et utile, et de référer le tout au dit tribunal de la faculté des arts, lequel en référera lui même, s'il en est besoin au ministre de sa majesté au département de la guerre, le tout aux frais, et dépens du dit collège de la flèche.

5°. que les principal, et professeurs de la flèche ne pourront en cette qualité, ni pour raison de leur cooptation, ou immatriculation, ni sous tout autre prétexte que ce soit, prétendre au privilège de jus gentium, dont jouissent les professeurs, et principaux de l'université de paris, ni participer en tout, ou en partie avec les dits principaux, et professeurs de l'université les revenus du vingt huitième du bail général des postes, et messageries du royaume.

7°. que cette adoption du collège de la flèche n'aura lieu qu'autant de tems que les principal, et professeurs du dit collège seront vraiment académiques, c. a. d. qu'ils auront les qualités, et se conformeront aux réglemens cy dessus marqués, et en outre qu'ils ne seront d'aucun des corps ou congrégations, que l'université de paris a été jugé constamment de mettre dans son sein.

8°. que sa majesté sera instamment supplié de déclarer dans les lettres patentes à intervenir sur cet objet que cette adoption qui n'a pas d'exemple ne tirera pas non plus de suite, pour aucun autre établissement, et ne pourra être étendue au delà des études de grammaire, de rethorique, et philosophie du dit collège de la flèche. /.

Marsay

Die 9a junii habitum est tribunal academicum in ædibus universitatis
in eo decretum est universitatem vita processuram esse die veneris 20.
junii ad ædes dei sacras subinvocationem Sti Eligii in claustro Sti martelli.
2o. tribunal academicum in majori basilica universitatis
die 9a ejusdem mensis affuturum, invitationem audituram assumpto
cæremoniarum magistro faciendam, ad justa funebria, in basilica
beatæ mariæ, augustissimo principi Stanislao, regi poloniæ,
ducis lotharingiæ et barri, justa regis facienda

3o. cum tribunal academicum monuisset fidelissimus scriba magistros
duos et assessa de nugatos celeberrimos, in quorum philosophi
professores catalogo, scholasticorum suorum sibi missse, a regi-
cantissimo provisore dño Cowel non subscriptos, statuit tribu-
nal academicum tres supradictos magistros ab amplissimo
rectore vocandos, et die 9a ejusdem mensis in tribunali
academico sessitaret, ut controversia inter ipsos exorta,
auditis eorum rationibus, amice componeretur. Allatus.
Die 9a summus cæremoniarum magister universitatem vita
consueto, ad justa funebria regis Stanislao facienda invitavit,
cui invitationi obtemperaturam esse universitatem
respondit amplissimus rector.
eodem die legit fidelissimus scriba epistolam a dño Cowel
ad curiæ primario, ad amplissimum rectorem missam, qua
se excusatum haberi vogat, quod negotiis impeditus invitationi
supradictæ non pareret. rei in deliberationem missa statue
tum est hoc negotium ad proximum tribunal esse
remittendum.

Die 12a congregatum est tribunal academicum, cum adjunctis
in ædibus medicorum, unde ad eadem beatæ mariæ togis
verbis indutis pro vocatis, justis funebribus regis Stanislai
affuturi. quibus solemni pompa pedes tutis eadem
ædes togas velicturi repetitis vicibus.

Die 19a habita sunt comitia venerandi ordinis extra ordinem congre-
gata inquibus in deliberationem, requirente equitissimo Cowel, justaque
venerandi ordinis, nisi mus, ut sum declaradi velle vera randus ordo
a suo procuratore die supplicationum proxime futurarum grata et rata
se habere quæcunque gesserat ampl. rector in suo tribunali magistrato
rogatis que sententiis constitit venerando ordo grata et rata habenda
esse quæ in consultationibus acta erant.

Deinde jussit venerabundus procuratorem suum in comitiis deputatorum proxime futuris, intendere quominus ultra procedatur in confirmandis adjiciendis annotationibus inter regulas conclusas aggregandorum propter prohibitionem, abilleustrissimis regis administris dni comitis de St florentin et dni de laverdi, nuper factam et ideo quod annotationes illæ commodius seorsim exponerentur in libello memoriali regi christianissimo mittendo et in articulo 4° deliberationis actorum facultatis die 12ª maii definitum est

Die 23ª postquam celebratum est in auditorio emissa sacrificium a dñ joanne devoum institutum ad eadem academicam in collegio ludovici magni sitam prodiissimus, ibique electus est quadrumvir dñ dauvet humanitatis in collegio harcurriano professorem celeberrimum

eodem die habita sunt in adibus universitatis comitia rectoria inquibus confirmavit venerabundus ordo summum quadrumvirum matutinis horis electum omnibus suppliciis suæ postulata concessit eatenus grata et rata habuit quæ consultis ordinibus academiæ ab amplissimo rectore partium primissem magistratum gesta sunt; ideoque litteras ei commendatitias dedere.

quand au reglement confirmant le concours de l'aggregation la declaration de normandie concluent

1° a lequel dit reglement soient dégagés de toutes observations et de tous articles tendant a deroger aux lettres patentes du 3 dumois dernier

et reservant neanmoins de faire valoir ses dites observations et autres dans un memoire particulier quelle sera tenue de présenter avec ses titres

que les deputés qui ont été faits aux députés par lettres de dit le comte de St florentin et signées de dit le controleur general seront lues. elle

demande que ces lettres soient inscrites sur les registres de l'université et dans

ration comme un monument de l'institution ou la faculté d'arts étoit et est encore de faire ses très humbles représentations a sa majesté, conformément a la conclusion de l'assemblée generale du 12 de mai dernier.

2° la declaration de normandie se reserve. de plus a examiner plus murement les dits articles des reglements; s'assemblera a cet effet ce soir, et mettra les deputés en état de porter son vœu de lundi prochain au comité particulier

que dit le recteur est prié d'indiquer, et moyne les dits reglements redigés, comme elle les adoptera tout autant que les grande clarté et pour rapporter au lieu

obstacle a une operation, qui presse.

de la declaration de normandie quelle se reserve provisoirement les observations derogatoires que par soumission et obeissance aux ordres qui ont été intimés aux députés de toutes les compagnies de la faculté des arts et demande acte de sa declaration.

en sa declaration de normandie a se plaint de ce que Mr le recteur a interrogé
au dernier tribunal Mr le procureur de la nation, sur ce qui s'est passé et a
été conclu dans une assemblée de ladite nation. voulant Mr le recteur
faire dresser proces verbal de ses reponses, et luy faire rendre compte de
ce dont il avoit eu pouvoir d'assembler sa compagnie. ladite nation
proteste contre cette atteinte portée a sa liberté et a son independance
en cette partie.

fidelissima picardorum natio silvit super annotationibus regularium
concursus. honoranda et constantissima nationis libellum regulas
concursus continentem cum observationibus suis adnotavit.
cum his duabus nationibus conclusit amplissimus rector.
quod ad ultimam conclusionis nostre partem declaravit ampl. rector
se libertati nationum nolle minime voluisse derogare in
hac parte jura confirmat. Maupas

Extrait des Registres du Parlement

Ou par la cour la requette presentée par le procureur Général du
Roy contenant que par l'examen qu'il a fait du registre des deliberations
de la nation de normandie deposé au greffe de la cour en execution
de l'arrest de la cour du quatre juillet present mois, il a observé 1° que
malgré le texte precis de l'article 40. des lettres patentes du vingt novembre
mil sept cent soixante et trois, les assemblées de lad. nation ne se tiennent
pas au college de Louis le grand. 2° que la derniere des deliberations qui se
trouve inscritte sur led. registre lorsqu'il a été apporté au greffe de la cour
est dattée du vingt trois juin dernier, et que depuis ladite datte, il ne
s'en est trouvé aucune qui ait été inscritte jusqu'au jour de l'apport
dud. Registre. 3° que ladite deliberation dud. jour vingt trois juin
annonce qu'il en devoit estre prise une seconde dans l'après midy
du meme jour, et que le procureur Général du Roy ignore si elle
a été prise, mais que led. Registre ne fait mention d'aucune dudit
jour de relevée, que le procureur Général du Roy croit devoir
de plus observer que la nation de normandie paroit présenter
dans l'article premier de sa deliberation du vingt trois juin dernier
son avis particulier à l'assemblée du douze may précedent, comme
etant celui de la faculté des arts, ce qui n'est pas conforme au
proces verbal remis au procureur Général du Roy en execution

de l'arrest d'enregistrement du dept may dernier, des lettres patentes du trois des mêmes mois et an, lequel procès verbal constate que les trois autres nations ont été d'un avis different, à ces causes requeroit le Procureur Général du Roy, qu'il plut à la Cour, ordonner que l'article quarante des lettres patentes du vingt un novembre mil sept cent soixante et trois sera executé selon sa forme et teneur, en consequence que toutes les assemblées soit générales, soit particulières de ladite nation de Normandie se tiendront à l'avenir dans le chef lieu de l'Université aux lieux pour ce designés par le commissaire de la Cour, declarer nulles toutes les délibérations que ladite nation prendroit à l'avenir en aucuns autres endroits, ordonner que l'arrest à intervenir aux Procureur, Doyen et Syndic de ladite nation, sera deffenses à ladite nation d'inscrire sur les registres aucune des délibérations qui auroient pu estre prises depuis ledit jour vingt trois juin du matin, jusqu'au jour de la Signification de l'arrest à intervenir, ordonner qu'à l'avenir ladite nation inscrira immediatement après chaque assemblée qu'elle tiendra le resultat d'icelle, ordonner que le registre apporté au Greffe de la Cour sera remis aux procureur Doyen et Syndic de ladite nation après neanmoins que par le Greffier de la Cour l'arrest à intervenir y aura été inscrit à la suite de la délibération qui s'y trouve en datte dud. jour vingt trois juin de la presente année mil sept cent soixante dix, leur enjoindre de tenir la main à l'execution dud. arrêt, et d'icelui faire faire lecture lors de la premiere assemblée de ladite nation, ladite requeste signée du procureur Général du Roy. Oui Le Rapport de M. Joseph Marie Terray conseiller. tout considéré.

La Cour ordonne que l'article quarante des lettres patentes du vingt un novembre mil sept cent soixante trois sera executé selon sa forme et teneur, en consequence que toutes les assemblées soit generales, soit particulieres de ladite nation de Normandie se tiendront à l'avenir dans le chef lieu de l'Université aux lieux pour ce designés par le commissaire de la Cour, declare nulles toutes les

sera signifié

deliberations que la ditte nation prendroit à l'avenir en aucuns autres endroits, or donne que le présent arrêt sera signifié aux procureurs Doyen et Censeurs de la ditte nation, fait deffenses à la ditte nation d'inscrire sur les registres aucune des deliberations qui auroient pu estre prises depuis ledit jour vingt trois juin du Matin jusqu'au jour de la signification du present arrêt, or donne qu'à l'avenir la ditte nation inscrira immediatement après chaque assemblée quelle tiendra, le resultat d'icelle, or donne en outre que le Registre apporté au Greffe de la Cour sera remis aux Procureurs, Doyen et censeurs de la ditte nation après neanmoins que par le Greffier de la Cour le present arrest y aura été inscrit à la suitte de la deliberation qui s'y trouve en datte dudit jour vingt trois juin de la presente année mil sept cent soixante six, leur enjoint de tenir la main à l'execution du present arrêt et d'en faire faire lecture lors de la premiere assemblée de la ditte nation. fait en Parlement le quinze juillet mil sept cent soixante six Signé Dufranc Collationné Luton.

Ensuitte sur la grosse dudit arrest et sur une feuille de papier marqué y joint est la signification qui en a été faitte aux dits procureurs Doyen et Censeurs de la ditte nation le vingt un du present mois par Me Grivaux huissier de la Cour.

Collationné à l'inscrit par nous Me Jean Charles Lebas avocat en Parlement Greffier des Depots Greffs de la Cour sur la grosse dud arrest à nous remise par Me Le Procureur General par le ministere de Me Grivaux Huissier à ce mandé à l'instant rendu ce jourd'huy vingt trois juillet mil sept cent soixante six

Lebas

Extrait des Registres du Parlement

Entre le Procureur Général du Roy demandeur aux fins des requettes visées aux arrest de la Cour des quatre, quinze et vingt un Juillet mil sept cent soixante six d'une part, et les Doyen procureurs et Supposts de la Nation de Normandie établie en

en l'Université de Paris deffendeurs et demandeurs en Requette du cinq aoust Suivant, tendante à ce qu'ils fussent reçus opposants aux arrestz y donnés d'autre part, et entre les dits Doyen procureur et Suppots de la nation de Normandie etablie en l'université de Paris demandeurs ci dessus Requerans des dix septembre et trois novembre dernier tendante la premiere à fin d'opposition à l'execution de l'arrest par deffaut contre eux obtenu le vingt neuf aoust precedent d'une part, et le Procureur Général du Roy deffendeur d'autre part, après que Joly de fleury pour le Procureur général du Roy et Courtois procureur des Doyen Procureur et Suppots de la Nation de Normandie entitées oüis La Cour a continué l'audiance a vendredy deux janvier mil sept cent soixante sept et ce sans aucune esperance de remise, faisant droit sur le tout conclusions du Procureur Général du Roy ordonne cependant par Provision que les arrestz des quinze et vingt un Juillet mil sept cent soixante six seront executés selon leur forme et teneur et que dans le jour de la Signification du present arrêt, laquelle Signification sera faitte à la requette du Procureur général du Roy, les Doyen, procureur, et Censeurs de la nation de Normandie seront tenus de retirer du Greffe le registre des deliberations de la ditte nation deposé en Execution de l'arrest du quatre dudit mois de juillet mil sept cent soixante six, après cependant que Barbe Greffier des Depots le present arrest aura été inscrit sur ledit registre dont procès verbal sera dressé par ledit Greffier, a la Suitte duquel procès verbal lesdits Doyen, Procureur et Censeurs donneront decharge audit Greffier dudit registre fait en Parlement le douze decembre mil sept cent soixante six collationné et Signé

Collationné et inscrit par nous Maitre Jean Nicolas Lebet avocat en Parlement l'un des Greffiers du Dépôt ci dessus de la Cour sur la copie du dit arrest étant en tête de l'exploit de Signification qui nous en a été faitte à la requette de Monsieur le procureur Général du Roy par Me Grivel huissier au parlement du quinze decembre present mois fait en notre dit Greffe ce jourd'huy seize decembre mil sept cent soixante six

Lebet

Die 24.a Julii 1766. hac die hora Venerandæ nostræ Curiæ Literæ sub
sigillo quo fehedam Convocata in Collegio Ludovici Magni, in quibus lecta fuit
Duo arresta a Supremo Senatu lata, Requirente Illustrissimo Procuratore
Catholico, Ipsi partibus non audito, die 15. et 21. hujus mensis quorum
tenor sequitur

Extrait des Registres du Parlement

Vû par la Cour la Requête presentée par le procureur général du Roy
Contenant que par l'examen qu'il a fait des Registres des deliberations de la
nation de Normandie il a reconnu avec regret de la part de la Cour la Cassation de l'arrêt de
la Cour du 6. Juillet present mois, il a observé 1.° que malgré le texte precis de
l'article 10. des lettres patentes du 21. 9bre 1763. les assemblées
de la dite nation ne se tiennent point au college de Louis le Grand. 2.° que la
Derniere des deliberations qu'il a trouvées Inscrites sur ledit Registre
Lorsqu'il a été apporté au greffe de la Cour, est datée du 23. Juin dernier,
Laquelle depuis ladite datte il n'a pas été trouvé aucune qui ait été Inscrite
Jusqu'au jour de l'apport dud.t Registre. 3.° que ladite deliberation du dit
Jour 23. Juin, annonce qu'il lui devoit être mis une seconde date
L'après midy du même Jour, que le procureur général du Roy ignore s'il
a été mis, mais que ledit Registre ne fait mention d'aucune du dit Jour
de Relevée; que le procureur général croit devoir observer que la nation
de Normandie a mis présentement dans l'article 1.er de la deliberation du 23. Juin
Dernier son avis particulier a l'assemblée du 12. may precedent comme étant
Celui de la faculté des arts, ce qui n'est pas conforme au procez Verbal
remis au procureur general, lors exécution de l'arrêt d'Enregistrement du 7. may
Dernier des lettres patentes du 3. dudit mois de Juin, lequel procez Verbal contient
que les trois autres nations ont été d'avis differents; a ces causes requeroit le
procureur general du roy qu'il fût par la Cour, ordonné que l'article 10. des
Lettres patentes du 21. 9bre 1763. sera executé selon sa forme et teneur; Enjoint
que toutes les assemblées soit generales, soit particulieres de la dite nation de
Normandie se tiendront a l'avenir dans le chef lieu de l'université, aux
Lieux pour ce designés par le Commissaire de la Cour; Declarer nulles
toutes les deliberations que la dite nation prendroit a l'avenir les assemblées
autres que dessus; ordonner que l'arrêt a intervenir, sera signifié au procureur
Conservateur de la dite nation: faire défenses a la dite nation d'Inscrire sur
Son Registre aucunes deliberations qui auroient pû être prises depuis

Ledit Jour 23. Juin du matin Jusqu'au Jour de la Signification de Larrêt
a Jntervenir; ordonne qu'à l'avenir ladite nation Jnscrira
Jmmediatement après Chaque Assemblée qu'elle tiendra les
Resultats d'Icelle, ordonne que le Registre apporté au greffe
de la Cour Jeudi dernier aux procureurs, du jour, le Syndic de ladite
nation, après neanmoins inventorié par le greffier de la Cour L'arrêt de
Jntervenir Jusqu'a été Jnscrit a la Suite de ladite deliberation qui
Sy trouve Lndatte dud. Jour 23. Juin de la présente année 1766.
Leur Enjoint de tenir la main a l'execution dud. arrêt, et d'en
faire faire lecture lors de la premiere assemblée de ladite nation;
Ladite Requête Signée du procureur général du Roy, vu le Rapport
De Mr. Joseph Marie Terray Conseiller, tout Considéré.

La Cour ordonne que l'art: 40. des lettres patentes du 21. 9bre
1763. pour la cité selon la forme la tenue des assemblées
toutes les assemblées soit generales, soit particulieres de ladite
nation de normandie se tiendront a l'avenir dans le Chef lieu de
L'université aux lieux pour ce designés par les Commissaires de la
Cour; declare nulles toutes les deliberations que ladite nation
prendroit a l'avenir en aucune autre Endroits. ordonne que le present
arrêt sera Signifié aux procureurs, du jour le Syndic de ladite
Nation. fait defenses a ladite nation d'Jnscrire sur le registre
aucunes des deliberations qui auroient été prises depuis ledit Jour
23. Juin dernier Jusqu'au jour de la Signification du présent arrêt;
ordonne qu'a l'avenir ladite nation Jnscrira Jmmediatement
après Chaque assemblée qu'elle tiendra, le Resultat d'Icelle; ordonne
en outre que le Registre apporté au greffe de la Cour Jeudi dernier aux
procureurs, du jour, le Syndic de la Nation, après neanmoins qu'il aura
Le greffier de la Cour le présent arrêt, y aura été Jnscrit a la Suite de
La deliberation qui Sy trouve Lndatte dud. Jour 23. Juin de la
présente année 1766. leur Enjoint de tenir la main a l'execution

& d'en faire faire la lecture, lors de la premiere assemblée de la
nation, faite en parlement le 15. Juillet 1766. Et notifié Lathon,
Signé Duhamel.

L'an 1766. le 21. Juillet a la Requête de M. le procureur general du
Roy, les avocat a été signifié par premier huissier au parlement a
M.rs Maugard procureur, Heremite doyen, Leduval ancien, chacun
en leur domicile:

Extrait des Registres du Parlement.

Vû par la Cour la requête présentée par le procureur general du Roy
contenant qu'il est venu a sa connoissance que les députés de la faculté
de medecine ont leur ont aussi procuré en nations de cette dite cour
pour leur faire leurs intimations relatives aux lettres patentes
du 3. may dernier, et que dans l'assemblée des dittes nations indiquée
pour ce jourd'hui 21. Juillet présent mois, il doit être fait lecture
de la lettre missive, les deliberé sur icelle, que cette démarche de la
faculté de medecine, ainsi que celles que pourroient faire les nations
de cette dite cour, lui a paru meriter l'attention de la cour, qu'il est
pour la connoitre toute l'étendue, ainsi que pour les prevenir les suites,
il étoit préalablement de son devoir de prendre la cour de faire apporter
et de la dite lettre et d'en faire faire la lecture dans la faculté de cette cour,
ainsi que toutes deliberations y relatives: a ce que ce requerroit le
procureur general du Roy qui plût a la cour ordonner que dans le jour
les commissaires de la faculté de medecine seront tenus de déposer
une copie par eux signée et certifiée veritable de la lettre par eux
écrite aux procureurs des nations de la faculté de cette cour; faire
défenses aux dittes nations de faire lecture de la dite lettre, et d'y
deliberer, et a la dite faculté de medecine, ainsi que les commissaires
de donner aucunes suites a la dite lettre, lettre jusqu'a ce qu'il en ait été
autrement ordonné par la cour, et ordonner en outre que la faculté de
cette cour tiendra de se conformer aux dittes lettres patentes du 3. may
dernier, et de les executer suivant leur forme et teneur, enjoindre

aux procureurs le greffier de ladite nation d'y tenir la Main ; ordonner que l'arrêt d'intervention sera signifié à ladite faculté de medecine à la personne du doyen, au greffier de ladite faculté, et aux procureurs, et greffier de la nation de la faculté des arts, le jugement sur les registres de la faculté de medecine lû & mentionné à ladite Requête signée du procureur general du roy : oüi le rapport de M^e. Leonard de Jahugues conseiller, tout consideré.

La cour ordonne que dans le jour les commissaires de la faculté de medecine seront tenus de déposer au greffe de la cour une copie par eux signée lisiblement & véritable de la lettre par eux prises aux procureurs de la nation de la faculté des arts, fait défenses aux dites nations de faire lecture de la dite lettre ni d'y deliberer, à la dite faculté de medecine ainsi qu'à ses commissaires de donner aucune suite à ladite lettre, le tout jusqu'à ce qu'il en ait été autrement ordonné par la cour : ordonne en outre que la faculté des arts sera tenue de se conformer aux dites lettres patentes du 3. may dernier, et de les executer suivant leur forme et teneur, le joint aux procureurs et greffier de ladite nation d'y tenir la main ; ordonne que le présent arrêt ~~sera signifié à ladite faculté de medecine~~ sera à la Requête du procureur general du roy signifié à ladite faculté de Medecine à la personne du doyen, au greffier de ladite faculté, aux procureurs greffier de la nation de la faculté des arts ; et jugement sur les registres de ladite faculté de medecine, et aux procureurs greffier de la nation de la faculté de medecine lû et mentionné fait en parlement le 21. Juillet 1766. Collationné, et signé.

Signifié le Jeudi cinq Juin mil sept cent soixante sept aux procureurs de la nation de Mayenne, Picardie et greffier de la dite nation.

Quibus lectis, Re Jnd deliberationem, mota, et audito æquissimo Censore
plenis Venerando ordini patronos commendare esse, ad id quos minores
Deputatos magistros, de Vaulygeard et Vasse.

Deinde Regius ornatissimus procurator pro forma transfert
provisoriè audaces in quibus accedemici se nationes Jura habent comitia
provisoriè tantum in collegio Ludovici magni: quâ propositione auditâ
Re Jnd deliberatio nem mota, audito æquissimo Censore, Consule
Venerando ordo Jnvitatem omnium, et universam scholasticam Curiam ad
tabulam provisorium; expectandumque esse donec certa fixaque sedes
dictarum aularum a Rege augustissimo fuerit statuta.

Denique Regius Venerandus ordo ornatissimum procuratorem ut
ab universitatis scribas postulet exemplar conclusionis a facultate
artium latæ die 23.a Junii ultimi hujus.

Lecta de omnibus hic capitibus ab ornatissimo procuratore re
conclusum est. Mauparv.n.pr.

Die 28.a Julii habita Jure ornatissimi Venerandi ordinis extraordinem
in prosecutandam convocata in collegio Ludovici magni, in quibus hujusce
æquissimus Censor Varin se colloquia habuisse cum D. Rolland Jn
Rhetorum primâ Cameriâ professore, de rebus academicis, in venerandi
ordinis, ac profectum die 26.a hujus mensis quæ ut accurate ad donec
Venerando nationi æquissimus Censor scripto breviter æquissimo Censori
Dicto D. Rollando munus sui secretarii ejus; ut patet ex hucce Jnstrumento
Cujus lecto statim facta fuit ab æquissimo Censore et cujus tenor sequitur:

M. Le President Rollend se rendra mardy prochain a sept heures
trois quarts aux Quatre Nations chez M. Mauyan au College de Beauvais, ou
seront MM.rs Duval Vaulygeard et Vasse, lesd.s y prendre les resolutions du
Registre de la nation de mesmes dates, qui sera lundy prochain retiré du
Greffe, sur lequel d'icelles la Relecte qui aura été faite dans une
assemblée qui se tiendra le lendemain jour après midy pour les
Deliberations prises le M. le M. de ce mois; et dans la deliberation qui sera
faite lundy prochain, il sera arrêté quelle sera apellée nommée pour le
pourvoir contre l'arrêt du 15. Juillet ne sera que après avoir vû
M. Le P. President, M. le procureur général, M. le Greffier en général

avis, que M. le président Rolland auquel M. le Procureur Général a dit à M. Duval d'Eprémesnil, son absence; M.e le président Rolland demande ce jour l'expédition de la Délibération dont il s'agit avoir besoin; ce dans l'assemblée de Lundy les voix seront prises sur la nomination des gens du Roy, par conséquent sur la nomination des prétendus exilés.

Les députés apportent la nouvelle du rétablissement pour que M. le président Rolland puisse reprendre ses fonctions, s'il est nécessaire.

Du 26. Juillet 1766.

Exhibuit lectis Requisitionibus Procuratoris Regii, ut videretur et statueret Venerandus Ordo quid fieri ageretur. Re adhuc integra Procuratore Regio deliberationem minime, audito unius cujusque suffragio, placuit Venerando Ordini nullam hâc de re conclusionem fabricare; siquidem nondum adest Venerandus Ordo quo minimum in hora ad. Rolland dictis Requisitionibus alio tempore se sistat coram ornatissimum Procuratorem M. M. Duval, Vallegeard Advocatum, et quidquid aliis Exhibuerit, ut privatè tantum, non verò Venerando nostro nomine aut tanquam expetatis ad respondendum aut quidvis communicandum dicto D.no Rolland: cæterum cum queritur ad eos quod observatum non fuerit circa dictum D. Rolland latear quid sentiat Venerandus Ordo, ne quidem sui alii negotium munitum remittat dictum D. Rolland, quidquid ejusmodi circa ipsi dictum fuit (quare fabricare dictus D. Rolland quàm inutile quam parum gratum ipsi foret se sistere coram ornatissimum Procuratorem die hora dictis absentibus Venerandi Ordinis Deputatis.

Deinde Exponit ejusdem Censor (M.e Duval) se eâ tempore apud Virum Multiplici titulo Commendatissimum contra Veritatem omnem de ejus sanctissimo animo certe a malevolis quibusdam hominibus ac Calumniis Impetiti, cum nemyé dicerem Venerandi Ordinis Censorem Venerandum Ordinem turbare, ad abrumpendam litis Contumaciam, ac omnium omnia miscere. quæ ejusmodi cum rotidem Mendacia

ejusque, postea amovere ind illustrissimum gratiosumque et reverentiam in omnibus quae ab ejus auctoritate dimanare possunt: postulavit requisitionem M. Duval, ut Si Veniam agnoscere, declarare Venerandus ordo requisitionem Senatus cum nec contra munerum sui status licuisse, nec munera sua defuisse, omnium quae fecit aut requisitis fecit, cum secundum vota omnium fecisse, aut requisitis esse, ac consequenter ejus decreti Litteras Commendatitias, quibus in quos cumque maledicentiae jaceret, ne forte apud magistratus aut ad ministros regni falsis adumbratur calumniis. postulavit requisitionem Senatus, ut illae quoque postulatae in Commentarios Venerandi ordinis inscriberentur.

His lectis egredi Velles requisitionem Senatus, mandavit Justus ejus. Re Judicatione mittâ, Venerandus ordo declarare omnia perpetram Contra Veritatem omnem crimina fuisse contra suae intentata, ac existimavit omne Contribules posse debere subscribere, litteraque Commendatitias requisitionis Senatus decretae quam honorificentissimae lecta me procuratore fuit Conclusum. Maupas pr.

Et statim Exemplum hujus deliberationis fuit expeditum subsignatum a Magistris Maupas Procuratore, Thermitte decano, aspelinde et aulegeard Lemoine et Senatus Vicegerente, Gardin, Thermitte, Maistre quaestore Jamon, le Moyne, Barbé, Achey, Montieu de l'armenerie, Louvet, le Merier Le Meignen, Mandin, Beauchoey, le Seigneur, Bourgoin, Vasse, Bergeron. Adeunte praeteria Conclusione M. M. Vray, le Morin

Deinde electa fuit ab Illustrissimo insuper Senatus patronorum sententia super adversa nuperrime die 21.ma Julii significata: quâ lectâ hauditâ re in deliberationem missâ, et audito requisitionis Senatus, Venerandae datae provinciam Demandavit fuit deputatis M. M. de Vaulegeard, Maistre Barbé, et vacare Supradictam Consultationem Jnominibus exequendi; adeundi quos vellent patronos et magistratus, omniaque faciendi, quae prosua sapientia Rebus nostris promovendis necessaria judicarent; lecta mea procuratore fuit Conclusum. Maupas vor. N. pr.

Sequitur Senatus dictae patronorum sententia.

Consultation pour la nation de Normandie

Le Conseil soussigné qui a vû la Requête de nos arrêts sur Req.te obtenus par M.r le Procureur général les 4. 15. & 21. du mois de Juillet dernier, signifiés à la nation de normandie le dix jour 21. Juillet dernier, n'a vû que la nation de normandie est bien fondée à former opposition à l'exécution desdits trois arrêts dont il s'agit.

Le premier de ces arrêts ordonne que dans le jour de la signification, la nation de normandie sera tenuë d'apporter au Greffe civil de la Cour, le Registre contenant les deliberations, pour après la communication qui en aura été faite à M.r le Procureur General, être par la Cour ordonné ce qu'il appartiendra.

En prenant cet arrêt seul & separé de celui du 15. Juillet suivant il paroîtroit ne pas représenter aucun moyen d'opposition; mais en considerant les motifs sur lesquels il a été fondé, et l'arrêt dont il a été suivi, on voit que la nation de normandie a interêt de l'attaquer. M.r le Procureur général a obtenu cet arrêt par surprise, sans que la nation fut avertie, ni assemblée au College de Louis le Grand. Comme elle n'étoit obligée, & également, pour constater le fait qui a requis la representation du Registre; on va voir que l'arrêt du 15. Juillet a regardé la nation de Normandie comme ayant dû pour n'avoir pas tenu toutes ses assemblées au College de Louis le grand. Elle n'a merité aucun reproche sur ce point. Elle a deux Moyens d'interêt à faire d'opposition à l'arrêt du 15. Juillet. Le premier lui ordonne de ne s'assembler qu'au College de Louis le grand, & le second lui defend d'inscrire sur son Registre les deliberations qu'elle a prises dans un autre lieu: elle a interêt, par consequent, de faire tomber l'arrêt du 4. Juillet, en ce qu'il n'ordonnoit l'apport du Registre que pour constater la realité d'un fait imaginaire.

Le second arrêt du 15. Juillet contient plusieurs dispositions qui ont le grand inconvenient de gêner les droits & les interêts de la nation de normandie.

Par la premiere, la Cour ordonne que l'art. 40. des lettres

patentes du 21. novembre 1763. fous executé en Conseq. que toutes les
assemblées, soit generales, soit particulieres de la dite nation de normandie
se tiendront a l'avenir dans le chef lieu de l'université au lieu pour ce
designé par les commissaires de la cour.
par la seconde, on declare nulles toutes les deliberations quelle dite nation
prendroit a l'avenir en aucune autre endroit.
En examinant les lettres patentes de 1763. on ne voit rien qui puisse
autoriser ces dispositions. L'art. 40. porte que le tribunal de l'université
sera tenu de renvoyer ainsy que les assemblées de quatre nations de la
faculte de cette autre college de Louis le grand. quand on supposeroit que cette
disposition doit etre executée a la lettre lit dans le fleuve grand et Rigueur,
on ne pourroit par la en inferer que les assemblées tenues dans un
autre endroit seroient nulles par cette seule raison. la legislateur n'a pas
ajouté a cela la decheance ordinaire; et la peine de nullité ne se suppose pas,
surtout quand il s'agit de detruire les deliberations prises par un corps,
qui peuvent interesser le bien public, l'etat et l'honneur de quelques
citoyens. il faudroit par la même raison declarer nulles les
assemblées tenues par les autres nations, qui n'ont pas observé
aussy exactement que la nation de normandie les dispositions de l'article.
Cet ajt même allez visiblement au delà de l'intention du roy, que de
faire a la nation de normandie un devoir de ne s'assembler Jamais
qu'au college de Louis le grand. Jusqu'en 1763. elle avoit toujours tenu
ses assemblées soit au college d'harcourt, soit en d'autres endroits
dans les fauxbourg d'Enfer; elle a reçu avec reconnoissance le
bienfait du roy qui lui a assigné un lieu pour tenir ses assemblées;
elle n'a vû dans cette concession royale que des marques de bonté, et
de liberalité a son egard. elle n'a pas cru que l'intention du roy fut
de lui imposer une gêne. lui permettre de s'assembler au college de
Louis le grand, lui fournir pour cela un lieu commode, c'est assez par
la defendre de s'assembler ailleurs, lorsqu'elle aura de bonnes
raisons pour le faire, moins encore de la defendre a peine de nullité.
La nation de normandie elle même obligée de s'assembler ailleurs
pour acquitter des fondations qui ont pris leur origine dans l'eglise des
Louis le grand. De tems immemorial elle a fait dire au college
d'harcourt une messe tous les premiers jeudis de mois, et cette
Messe a toujours été suivie d'une assemblée.

elle a encore dans quelques autres jours de mesme legallement
suivie d'une assemblée. Ces griefs qu'elle dit que sont marqués
sur le calendrier de la nation de normandie, ainsy que l'assemblée
qui doit suivre. Sur les membres de l'assemblée ils sont averties
par la seule Revolution du temps, il n'est pas necessaire de
les convoquer par Billets.

Le Roy n'a cependant pas trouvé bon de supprimer le college de louis
le grand les mesmes et autres jouissent fondé dans la nation de
Normandie, les lettres patentes du 21 novembre 1763. n'en disent
rien. elle jouit donc, elle doit même se reunir au college
d'harcourt, et dans les autres eglises pour les ceremonies
de religion. L'intention du roy a été que selon qu'elle
ainsy reunie pour prier, il n'est pas permis de s'assembler
ensuite pour traiter de leurs affaires legeres et couvertes
une telle affaire devroit etre prononcée sur le champ et refusée;
La trouvera fondé sur l'art. 40.? qui porte simplement
que les assemblées de la nation se tiendront
dorenavant dans le College de louis le grand; cela signifie
uniquement qu'il y aura à l'avenir dans ce college une
salle ou elle pourra s'assembler, le roy n'a pas qu'elle a perdu
la liberté de s'assembler ailleurs.

Depuis 1763. la nation de normandie a été fidele a
profiter de la concession du Roy, elle a tenu exactement au
College de louis le grand plusieurs assemblées pour la nomi-
nation des Syndics, le pour les autres affaires publiques qui
l'interessent comme faisant partie de l'université.

A l'egard de ce qui peut appeller les affaires privées
de ce qui concerne l'administration de ses biens qui les font propres
le personnel, des legeres reparations à faire aux batimens,
le d'autres choses de peu d'importance, elle a continué de les traiter
dans les assemblées periodiques tenues au College d'harcourt
ou elle etoit reunie pour cause de pieté, en cela elle n'a rien
fait de contraire aux lettres patentes de 1763.

on ne pouvoit même sans inconvenient la priver de cette liberté, si
lors qu'elle se trouve reunie pour quelque religion ailleurs qu'au College
de Louis le Grand, il ne lui est pas permis de deliberer sur ses affaires,
même les plus legeres, il faudra convoquer par billets une assemblée
extraordinaire au College de Louis le Grand pour y decider, c'est
consumer inutilement le temps que la plus grande partie des membres de la
Nation employent aux exercices publiques.

Voulant qu'après avoir entendu la messe d'Université d'Harcourt,
La nation se trouve portée à celui de Louis le grand, pour y tenir ses
assemblées, c'est vouloir lui imposer une gêne sans necessité. Les
Maîtres commencent en plusieurs endroits à huit heures, tous les professeurs
doivent être rendus à leurs classes à huit heures un quart pour
l'ouverture; que restera t'il pour le temps de l'assemblée? si
Dix-sept quarts d'heure on retranche le temps de la messe, celui qui
faudroit employer pour aller du College d'Harcourt à celui de Louis
Le Grand, le pour regagner ensuite les differens Colleges; on
Menage une partie de ce temps par l'assemblée au College
d'Harcourt, à l'issue de la messe.

Il resulte de ces reflexions qu'on ne peut pas savoir une telle
La nation de normandie de ne tenir jamais aucune assemblée
qu'au College de Louis le Grand. il est assez forte raison contraire
aux Reglemens de declarer nulles ces assemblées par cette unique raison
qu'elles ont été tenues ailleurs. la nation de normandie doit donc espérer
que sur son opposition les deux premiers chefs de l'arrêt seront reformés.

= Le troisieme chef fait defenses à la nation d'Inscrire sur les registres
= aucunes deliberations qui auront été prises depuis le 23. Juin
= Jusqu'au jour de la signification de l'arrêt.

Comme les deliberations sur lesquelles portent ces defenses
ne peuvent pas être arguées d'irregularité, pour avoir été prises ailleurs
que dans le lieu designé par les lettres patentes de 1763. par les raisons
qu'on vient de detailler, on ne doit pas empêcher qu'elles ne soient Inscrites
Il y auroit d'ailleurs beaucoup d'inconvenient à ne pas Inscrire
sur les registres les Deliberations prises depuis le 23. Juin Jusqu'au
Jour de la signification de l'arrêt, contenant des conclusions qui

Concernent quelques unes personnes Interessées à le maintenir, et dont
l'état souffriroit si elles n'étoient pas Inscrites sur les Registres
Il y a dans ce nombre des deliberations qui ont pour objet la
nomination des Questeurs, des Examinateurs, des assistantes
à la maîtrise et autres, des suppliques adressées pour Regentats
les choix des Comptes dont ces Messieurs entendent se rendre
qu'on leur a donnée, toutes ces operations seroient anéanties
au préjudice de ceux qui y sont Interessés, si les deliberations
qui les renferment n'étoient pas Inscrites sur les Registres.

Cette Disposition est donc non seulement contraire aux
Reglemens mais encore dans le fait fort l'execution en deviendroit
nuisible aux personnes qui font l'objet des deliberations

Par le quatrième chef de l'arrêt du 15. Juillet la Cour
ordonne que la nation de Normandie fera incessamment
après chaque assemblée qu'elle tiendra le Resultat d'icelle

Cette Disposition attaque un usage immemorial y établi
sur une loi dans toutes les Compagnies de l'université, même
dans son tribunal, et qui fait partie des statuts des nations
Bourguignonne auxquelles ils sont. En effet il est d'un usage
invariable que toutes les deliberations prises dans une
de ces Compagnies ne peuvent être Inscrites sur le registre
qu'après une Relecture qui se fait dans l'assemblée suivante.
une deliberation qui n'est qu'arretée fait l'objet pendant
a un temps des Reflexions de ceux qui l'ont formée, qui ont
la liberté d'y changer, de l'augmenter, et la diminuer, d'après
les nouvelles reflexions dont elle peut être susceptible.

Le changement que l'arrêt apporte dans cet usage, ne peut
manquer d'être très préjudiciable. un fait est parfaitement que
les matieres proposées dans une assemblée nombreuse, ne
sont jamais aussi bien entendues que lorsque les deliberans
ont le temps d'y reflechir, qu'on interdire la Relecture on
interdit aussi la faculté d'donner aux Conclusions un grand

Donne les asseurances de la maturité qu'il convient pour les rendre jugées
solides.

Par les dernieres dispositions de l'arrêt, la Cour ordonne qu'il sera inscrit
sur le registre de la nation; Comme le Conseil estime qu'elle est bien fondée dans
son opposition à cet arrêt, elle demandera que l'arrêt à intervenir soit également
inscrit sur son registre.

La nation de normandie n'est pas moins bien fondée à former opposition
à l'arrêt obtenu sur la Requête de M. le Procureur general le 21. Juillet, qui
ordonne qu'il sera par les Commissaires de la faculté de medecine procedé
tenu de déposer au greffe de la Cour une copie par eux signée, et certifiée
Veritable de la lettre par eux écrite aux procureurs de nations de la
faculté de ~~medecine~~ arts; faire defenses aux dites nations de faire lecture
de ladite lettre, le tout jusqu'à ce qu'il en ait été ordonné autrement
par la Cour.

ordonne en outre que la faculté des arts sera tenue de se conformer
aux lettres patentes du 3. may dernier, et de les executer suivant leur
forme et teneur, enjoint aux procureurs, Censeurs des dites nations
d'y tenir la main.

En reunissant les differentes dispositions de cet arrêt, il semble que
la faculté de medecine, et la faculté des arts soient Coupables de
revolte contre les lettres patentes du mois d'avril; et rien n'est plus
éloigné de leurs dispositions: elles ont reçu le respect dû aux loix, et nous
jouissons du dessein de s'en écarter.

On ne peut observer les loix sans les connoître: tout particulier, tout
Corps doit donc commencer par s'instruire de ce qu'elles contiennent.
Si en les lisant le particulier, le Corps y découvre quelque chose qui
ou le blesse, ou son interêt, il a le droit, et même il est de son devoir
de faire entendre humblement ses representations; d'exposer au souverain le
préjudice que leur fait la loy, et de supplier d'y remedier par sa puissance.
C'est cette faculté accordée par le droit naturel, plus encore que par le
Droit public, que l'arrêt enleve aux differens Corps qui composent
l'université.

Un citoyen est seul le juge de l'arbitre de son interêt personnel; il ne
se concerte avec personne, il croit souffrir d'un edit ou d'une loy enregistrée,
il s'adresse seul au souverain pour implorer sa justice et sa bonté.

un corps ne peut agir autrement ; il existe que par la Reunion de
ses differens membres ; ils doivent tous concourir dans sa
Demarche, ils influent tous d'une l'action, elle suppose donc une
Deliberation prise dans chaque partie du Corps separément
Ensuite une Reunion, une Conference de chacune de ces deliberations
Separées, pour former le Vœu du Corps entier.

L'université a usé de differentes occasions de ce droit certain
de faire au Roi ses representations sur les Edits qui avoient publiés.
En 1746 elle en a fait un sujet de la Declaration du 27. avril 1745.
qui donne aux Collateurs des Bourses de choisir entre les gradués dans
tous les mois qui leur sont affectés. il seroit trop long de rapporter
Les Exemples semblables. pour former cette resolution du
Corps entier, il a fallu une convocation préalable des differentes
portions qui le composent. Chacune de ces quatre facultés a formé
son Vœu particulier, et avant de le former elle a pris conseil
Les autres. la faculté de Theologie a pû demander l'avis de
La faculté de Droit. celle-ci a pû joindre à son deliberation celle de la
faculté des arts et reciproquement, &c. tout cela est la
Suite necessaire de la seule Idée du Corps, le Decret Interne
du tout avec ses differentes parties.

La faculté de medecine a eu les lettres patentes du 3. mars
Dernier, elle a cru y voir des dispositions contraires à ses
privileges, à ceux des autres Compagnies qui forment
l'université. elle a pensé que dans une Cause commune on ne
Devoit agir que de concert. elle a interrogé la faculté des arts
sur ses dispositions ; elle lui a demandé si elle avoit été
prevenue sur les lettres patentes du 3. mars dernier, si elle les
avoit sollicitées, si elle étoit resolue à les maintenir dans les
articles. la faculté de medecine a pensé être liée le même temps
aux facultés de Theologie, de Droit, où elle leur auroit liées dans
La suite.

Ces deux articles etoient Jugés generalement pour connoitre l'intention des différentes facultés, pour mettre la faculté de medecine en etat de prendre un parti sage.

Si les trois autres facultés avoient pour affaire comme celle de medecine, si elle avoient été leur droit de faire par leurs lettres patentes; si elles avoient annoncé la resolution de s'opposer aux pieds du Trone par voies de très humbles supplications; l'université entiere auroit fait entendre par voix de Procureur qu'elle demandoit au Roy la conservation de ses privileges du corps.

Si au contraire, la faculté des arts, et les deux autres facultés gardoient le silence; si elles n'exposoient rien trouvé dans la loi qui les excitât pour justes plaintes; la faculté de medecine auroit vû si elle vouloit agir seule; si le préjudice qu'elle en recevoit fut assez considerable pour autoriser sa reclamation malgré l'inaction du reste du corps.

Quelque difficile la réponse aux questions proposées par la faculté de Medecine, elle a du droit de les faire: les corps qu'elle consulte ont un droit de lui répondre. Ce droit cependant que l'arrêt du 21 Juillet dernier donne à la nation de normandie. il ordonne que les commissaires de la faculté de medecine feront remettre et déposer au greffe de la cour une copie de la lettre par eux écrite aux procureurs de la nation de la faculté des arts. il défend aux nations de faire lecture de la dite lettre, et enjoint à la faculté des arts de se conformer aux lettres patentes du 3. may. Depuis la disposition de ces articles, il ne seroit plus permis à la faculté des arts soit de consulter les autres corps de l'université, soit de répondre aux questions sur les affaires communes sur les représentations qu'il pourroit être à faire au roy au sujet de quelques loix. Comme de son autorité, toutes les fois que les différens corps de l'université voudroient se réunir dans des représentations communes, les demarches pour obtenir ces représentations seroient taxées au moins indirectement de contravention à la loi. une pareille, par là toutes les corps d'un droit qui leur est commun avec tous les citoyens, et qu'ils ne peuvent exercer que par le concours et la réunion de différens membres, par cela seul que le sens des corps, des êtres moraux composés de parties.

Que si un particulier qui vit dans une loi des dispositions qui intéressent d'autres particuliers autant que lui, il leur écrira et les questionnera sur le parti qu'ils croyent prendre: il les engagera à se

Reunir alui pour presenter au Roy de ses supplications communes ;
J'ay voir Impossible de lui en faire une seine commune cette
Corporation seroit une reprehensible dans ses differens membres d'un
Corps qui ne peut agir que de concert.

Deliberé a Paris le 4 août 1766. Signé Laborie, Maultrot,
De La Varenne.

De L'Imprimerie de Knapen aux armes de Sa Majesté Michel
1766.

Die 2da Augusti 1766. horis vespertinis habita fuit
Comitia tribunalia academici, in quibus 47. magistri
suffragium pro litteris nominatoriis quae erit, prout
audito syndico, fuit una concessae. Eadem die solemnis
processionum distributio ad diem 7am ejusdem mensis fuit
determinata.

Die 4ta Augusti habita fuit Comitia deputatorum pro declarare
artium facultatis, qui sic censuerunt.

Deliberation der Depatés au sujet du
Chef lieu definitif Du 4. août 1766.

Les deputés assemblés par M. le Recteur sont convenus
unanimement que la Majesté supplierois sa majesté de lui accorder pour chef lieu
Definitif toute la grande Cour, avec tous les batimens qui
L'environnent, circonstances et dependances sans aucune restriction ;
Et toutes la Cour de la Conciergerie avec les batimens qui les
dependent. Il a été pareillement arrêté et convenu de demander
deux toises au environ a prendre sur la Cour du Bassin pour
donner une juste profondeur a la salle et a la Chapelle qui sont
Construite, les quelles batimens et emplacements appartiendront
a L'université, en pleine propriété. Signé le Bel Recteur &.

Die 16ta augusti 1766. habita fuit Comitia vocata Viralia in
Collegio Ludovici magni, in quibus meritissimi pro Cancellarii
designarunt, tento rei successive examinio, tum apud
Beatam Mariam, tum apud Beatam Genovefam, quorum

Designatione Jnd deliberatio nem missa ab amplissimo Rectore, se natu ibus
ad locum suum Cyclopis, nominavit Venerandæ nationi, audito tamen prius
eruditissimo Censore, magistrum Morin professorem linguarum et aches-
tetographiæ professorem in Lexovio prohibendi licentiandi in artibus
amplissimæ suæ Cancellariæ designatorem, qui postea nationibus
Jn aula Comitiorum generalium Reverso Juramentum præstitorum
solitum. Manpaf. v. n. pv.

Eidem in privatis Venerandi ordinis Comitiis Legatus vir M. Aselin
de Vaudegeard antiquus Censor et Censorius absentis Vices gerens, offerri
a M.re Dagoumer presbitero mille ducentas libras quibus opus est ad
persolvendum honesto Viro Carolo Morin ædificiorum Gerbaudi rum
redemptori quartam et sextam partes pecuniæ quæ superfuit, illi debitæ
pro ædificatam domum ad Venerandam nationem pertinentem, et
sitam Jn vico Stramineo, cui legato mandato M.r Dagoumer solvendas
Censor annuas quadraginta octo libellarum libras Jmmunis
ab omni Regio Vectigali. Ne Jnd deliberationem mittat, placuit Venerandæ
Nationi, summam prædictam accipi, ea quæ dicta est, lege: quatenus
ejusdem tertiæ annalis pars procuratori aliisque deputatis ordinariis
Jurdem recipiendæ pecuniæ nomine Venerandæ nationis, et
eidem nomine habiendi dicto Dño Dagoumer de scribendi
schedulam obligatoriam Jus Clausulæ, Constituendum ad libitum dicti
Dñi Dagoumer quam notarius publicus Jnstituendi de illâ
pecuniâ ita ad emundatâ: et acta sunt procuratione concessum est.
Manpaf v. n. pv.

Præterea Legatus Deputatis Juratæ Conclusionem latam die 28.to
Julii ad D. Courtois de litium in parlamento Curatoris Creditæ fuisse
exemplarium significata arresto summi Supremi Senatus lato sub die
1.a 15.a et 21. Julii ultimo elapsi, ut ius arresto ad mentem Comitiis
Clarissimus summi patronorum Jntercederet nomine Venerandi ordinis,
quod a dicto D. Courtois factum est. Retulerunt Jnsuper ipsius
Visum fuisse præsentem circa dictæ arresto Contestationem non ad
solum Venerandæ nationis decus et utilitatem vergere; sed Exteriores
Academiæ ordines ad dicta Jus præsentarum aut Jndirecte pro
Consequentia et Jurium usumque similitudinem spectare

Rei igitur esse academiae ut omnes ordines suum quid agat
Venerando coetui, de quibus actionibus hunitatur: hoc ut
primo Consultis patronis Reformatio Venerandi ordinis
subsidiis typis mandari curasse Consultationem
Clarissimorum patronorum quam de novo die 8a augusti
subscripsorunt, et singulis Viris academicis distribui
facit. Clarissimis magistratibus Supremi Senatus
de gratulatum est, ut Venerando ordini gratae operae a se
ipsis gesta, velint statuere quid ulterius agendum foret ab ipsis.
Re inde deliberationem missa, et audito aequissimo Censore,
Venerando coetui non modo approbat quae a deputatis gesta sunt,
verum etiam confirmat eis potestatem novum gerendarum
negotiorum instituendi Conclusionibus factum, licentiamque
ad jungendi sibi quos velint pro suum deputatis a venerando
ordine, et jubet eos adhibito patronorum consilio illa omnia
praestare, efficere et gerere quae pro temporum ac rerum
circumstantiis judicaverint ad utilitatem decus que Venerandi
ordinis et academiae Virgeae. Acta anno pro curatore et
Consule jam esse. Manpag

Eadem die Ingressis in loco Comitiorum generalium meritissimis
pro Cancellario, Justis amplissimus Rector legi a scribae
universitatis duas Gratulatorias illustrissimi Comitis de
Florentino Regni ad ministros, et decretum regii Consistorii; deinde
Locutus est supplicationibus et Jonjuvius accessorum
supplices pro nominum Resignatione aliisque gratiis
obtinendis; supplicarunt etiam apparitores universitatis
In facultate artium scilicet, ut sibi Progetus gensio pro
Laboner retributionis quibus ab aliquot sub inde annis
vacare lenentur. quibus Jonjuvius ab
amplissimo Rectore, et nationibus ad loca sua egressis ad
Deliberandum; si, audito aequissimo Censore, Censuit, Venerando

A tres Supplicabus Judulger.

Deliberandum remittit de appellationum postulatis ad Comitia quæ habebuntur mense octobri, postulat ut Epistolam quam primum Amplissimus Rector scribat ad Illustrissimum Comitem d'Esf. Florentiæ Inquo illum enixè rogent ut dilectissimo Regi Exponat, profiteri scilicet academicæ adesse plenumque professorum Magistrorum facultatis Artium; atque ideò fieri non posse ut citè deliberetur de rebus ad Literarum patentium, quarum mittendarum nuncia Illustrissimus Comes d'Esf. Florentiæ, executionem quotidie urgebat ante scholarum festivitatem. Postulat denique Venerandus ordo, ut sibi, nullâ interjectâ morâ tradantur exemplaria rotulique Epistolæ illustrissimi Comitis d'Esf. Florentiæ Regni administris ad decreta Regii Consistorii a fidelissimo scribâ, cum antegraphis collata et subscripta; citato ante procuratore Cancellarium adesse.

Mandatum est.

Illarum autem Epistolarum, illius quæ decreta tenore sequuntur fuerunt exemplaria adscribâ collata.

a Compiegne le 11. Juillet 1766.

Le Roy mon cher, Monsieur, desirant que sa majesté veuille donner des ordres pour l'expedition de lettres patentes portant confirmation du Reglement qu'elle a fait dresser relativement au Concours, Et pendant comme il pourroit encore bien difficile que ces lettres patentes soient envoyées et registrées assez tôt pour que vous les ayez pour votre assemblée du 14. de ce mois, sa majesté m'a ordonné de vous marquer que son intention est que vous preniez la faculté de convoquer dans la semaine prochaine une assemblée extraordinaire pour y donner connoissance de la volonté du Roi, et alors par la faculté des actes précédés aux nominations dont elle est chargée en execution dud. Reglement. Vous connoissez le sentiment avec lequel je suis toujours, Monsieur, plus parfaitement que personne au monde.

Signé d'Esf. Florentin/.

Le sus dit enveloppe est ainsi

A Monsieur

Monsieur Le Recteur de l'Université

A Paris

A Compiegne le 12. août 1766.

Je joins ici, Monsieur, l'Expédition d'un arrêt que le Roy vient de rendre dans son Conseil, qui sera rendu public dans la Gazette de la semaine, mais l'Intention de sa majesté est, que si elle n'étoit pas lue et publiée avant la tenüe de la prochaine assemblée de l'université, vous y donniés connoissance de cet arrêt. Sa majesté m'a en même temps ordonné de vous marquer qu'elle entend qu'il soit pris aucune délibération sur les objets contenus dans les écrits supprimés par le même Arrêt; vous voudrés bien me mettre en état de rendre compte de sa majesté de l'Exécution de ses ordres.

Pour connoissance les sentimens avec lesquels Je vous suis Monsieur, plus parfaitement devoüé que personne au monde

Signé de St. Florentin

Sur l'enveloppe est écrit.

A Monsieur

Monsieur le Bel Recteur de l'université

A Paris

Arrêt du Conseil d'état du Roy du 12. août 1766.

Extrait des Registres du Conseil d'Etat

Le Roy étant Informé qu'il s'est répandu dans le public des Imprimés ayant pour titre, le premier Mémoire et Consultation pour le Procureur du Bailliage d'Harcourt; le second, Lettre d'un Universitaire à M. le Procureur du Bailliage d'Harcourt

Sa majesté ayant jugé nécessaire d'arrêter le cours d'écrits polémiques capables d'échauffer les esprits sur une matière où la soumission dûe aux Volontés de sa majesté contenues dans ses lettres patentes, et le respect avec lequel on doit attendre le Reglement ultérieur qu'elle a annoncé, auroient dû imposer silence; elle auroit résolu de faire connoître ses Intentions à ce sujet; à quoy voulant pourvoir le Roy

Son Conseil, a ordonné & ordonne que ledit Imprimé sera & demeurera supprimé; fait défenses aux Imprimeurs & Colporteurs, & distributeurs de vendre, colporter, & distribuer ledit Imprimé: enjoint aux sieurs Lieutenant général de police de tenir la main à l'exécution du présent Arrêt, qui sera imprimé, publié & affiché où besoin sera. fait au Conseil d'Etat du Roy, Sa Majesté y étant, tenu à Compiegne le 12. avril 1766.

Signé Phelippeaux.

Regesperit Natalis hic ex Jurisdictione Generalium sententiarum universique notarii mores solito retulerunt ornatissimi sui curatores fidei honoranda gallorum nationi deputatores nominarie magistros Camus & des Maller qui illustrissimo prioto præsidi, clarissimisque senatoribus et academiæ rectoribus commendarent & eorum dictatorum Litterarum patentes. Venerandi de universi sententiarum, quæ sigillata, retulit ejusdem nationis procurator. De quibus deliberatum omnes nostri rectores fuere, adhibitis consiliis amplissimus Rector.

Die 26.ta Augusti 1766.

Habita fuit Comitia præcelsæ artium facultatis extraordinem congregata in qua ibi Justis amplissimus Rector legi fecit has Litteras patentes Compendii datas die 10.ma hujus mensis, et legere ad concursum proximum inter indictas litterias tentantur; decretum Senatus die 22.da ejusdem mensis latum, et decretum Curiæ Regii die 15.ta ejusdem Mensis, quorum tenor sic sequitur.

Lettres patentes du Roy.

qui ordonnent l'Exécution d'un Reglement concernant les aggregés de la faculté des arts.

Données à Compiegne le 10. août 1766.

LOUIS par la grace de Dieu Roy de France, et de Navarre, à tous présens & à venir, Salut: nous avons ordonné par l'article 13. de nos lettres

patentes du 3. may dernier que dans deux mois du jour de
leur enregistrement, il serait dressé par des Commissaires
Nommés par la faculté de cet arbre de notre université de Paris,
un reglement au sujet du cy mois ordonné par les dittes
Lettres pour le choix des aggregés de la dittes faculté etablir
par Icelles nous reservant, après que le reglement nous aurait
été présenté et par nous approuvé, de faire expedier sur Icelui
nos lettres dans la forme ordinaire; nous avons vû avec
satisfaction le Zele avec lequel la dittes faculté s'est portée a
remplir nos intentions; et s'étant desir d'en assurer l'execution
nous a engagés a faire aux articles de reglement qui nous
ont été presentés, quelques changemens, et quelques
augmentations qui ne pouvaient dépendre que de notre volonté;
nous n'avons fait qu'entrer de plus en plus dans les vues sages
qui nous ont été proposées sur cet objet. C'est en conséquence qu'après
nous être fait rendre un compte exact des dits articles et des
Memoires qui nous ont été adressés par les facultés de
Theologie et de Medecine, il ne nous reste qu'a revetir de
notre autorité les reglemens que nous avons arrêté
en notre Conseil afin que l'execution en soit confiée a notre grand
Chambre de notre Cour de parlement de Paris, pour y nous rendre
également, au surplus d'une loy utile a la propagation des lettres, et a
l'éducation de nos sujets. A ces causes; l'avis de notre Conseil
et de notre certaine science + que le Reglement arrêté en notre
Conseil le 10. du present mois lequel sera attaché sous le contre scel
de ces presentes, sera executé selon sa forme et teneur, a compter du jour
de leur enregistrement; et ce nonobstant tous Reglemens, Statuts
Lettres, usages, ou choses a ce contraires, auxquelles nous
avons derogé et derogeons par ces presentes; voulons qu'en cas
que quelques contestations relatives aux dispositions dudit Reglement
fussent survenues, il y soit pourvû par le Tribunal de la faculté
de cet arbre de notre dite université, sauf l'appel en la grand Chambre
de notre Cour de parlement de Paris, jusqu'au jugement duquel,
tout ce qui sera ordonné par ce tribunal sera executé par provision; et nous

plein pouvoir
sont la haute
et puissance royale
avons ordonné
et ordonnons

qu'il s'élevât

sans préjudice aussi de notre et juridiction du tribunal de l'université:
voulons que dorénavant il soit pourvu aux charges vacantes
de notre Collège royal de la flèche, sur la seule présentation qui sera
faite par le Recteur de ladite université, à notre secrétaire d'état
ayant le département de la Guerre, de la liste des aggregés affectés
à la classe qui sera à remplir, sans qu'il soit besoin d'un nouveau
Concours, dérogeant à cet égard aux lettres patentes du 7. avril
1764. et seront au surplus exécutées selon leur forme et teneur nos
Lettres patentes du 3. may dernier, en tout ce qui ne sera pas
contraire aux dispositions de nos présentes lettres et dud. Reglement.
Si donnons en mandement à nos amés et feaux Conseillers
les gens tenant notre Cour de Parlement de Paris, que les présentes
ils ayent à faire lire, publier, et enregistrer, et le contenu en icelles
garder, observer, et faire exécuter selon sa forme et teneur. Car
tel est notre plaisir. Donné à Compiegne, le 10. août l'an de grace
Mil sept cent soixante six, et de notre Regne le cinquante unième.
Signé Louis: et plus bas, par le Roy, Phelippeaux. et scellées
du grand sceau de cire jaune.

Registrées, ouï, et requerant le procureur general du roy, pour être exécutées
selon leur forme et teneur, suivant l'arrêté de ce jour. à Paris, le parlement
toutes les chambres assemblées le vingt un août mil sept cent soixante
six. Signé Dufranc.

A Paris, chez P. G. Simon, Imprimeur du Parlement, Rue
de la harpe à l'Hercule. 1766.

Reglement

Arrêté au Conseil d'Etat du roy, sur l'exécution de l'article 13. des lettres
patentes du 3. may 1766. concernant l'établissement d'aggregés dans la
faculté des arts de l'université de Paris

Titre premier

Du Nombre des aggregés.

Article premier

Les soixante aggregés établis par lesdites lettres patentes, seront divisés
en trois classes, dont la première sera affectée à l'exercice même de la

philosophie; la seconde, a celui de belles lettres dans les chaires de rhetorique, de seconde et de troisieme; et la derniere a l'enseignement de la grammaire dans les cinq classes de quatrieme cinquieme et sixieme

II.

Il sera choisi le nommé trente aggregés au concours d'octobre prochain, et six autres a mesure des vacances qui seront arrivées pendant l'intervalle de ladite election aux places qui auroient vaqué pendant ledit temps

III.

Lorsqu'il se présentera audit concours un plus grand nombre de sujets capables, la liste en sera remise par le recteur de l'université au procureur général de sa Majesté; a l'effet d'y etre par elle pourvu, ainsi qu'elle avisera bon être.

IV.

Après que les soixante places d'aggregés se trouveront remplies, si ledit nombre ne paroissoit pas suffisant a ladite faculté des arts pourra se retirer par devers sa Majesté pour la supplier d'en augmenter le nombre, a l'effet de quoi ledit recteur remettra audit procureur général un Memoire sur les motifs de ladite augmentation, et sur le Nombre d'aggregés qu'il seroit necessaire d'ajouter, a l'effet d'y etre pourvu par sa Majesté.

Titre second.

Des Juges du concours

Article premier.

Les Juges du concours seront pris parmi les universités notoires ou autres de fame parmi les principaux des colleges de l'université qui ne seront pas docteurs d'une des facultés superieures, les parmi les professeurs en exercice, le même parmi les aggregés.

II.

Les principaux pourront etre nommés Juges pour les trois places d'aggregés; et a l'egard des professeurs, regents et aggregés, ils ne pourront etre que pour la classe a laquelle ils sont attachés; pourront toutes fois ceux qui le seront de la

jeune de la Nation etre nommé pour juger de la troisieme.

III.

Il ne pourra etre nommé pour juger du Concours, plus de deux aggregés pour chacune de ces Nations, et ils ne seront eligibles qu'après deux années d'exercice de leurs fonctions, et avoir cinq ans accomplis.

IV.

Deux mois avant l'ouverture du Concours il sera envoyé au Procureur Général de sa Majesté, par le Tribunal de la faculté de Droit, une liste de douze de ses Membres de ladite faculté pour Lui designés pour chacune de ces dites Nations, à l'effet d'etre par le premier Président du parlement, conjointement avec le Recteur, le Procureur général de S. M. après l'avoir conféré avec le Recteur, choisi et nommé six Juges dud. Concours sur chacune de ces dites Nations, ce qui sera executé pour le Concours prochain huit jours après la publication du présent Reglement.

V.

Il sera fait part de ladite liste par ledit Tribunal à ceux qui y auront été inscrits, et lorsque quelque motif pour l'excuser de ladite fonction, il sera tenu d'en faire part sur le champ au Recteur de l'université, lequel en référera audit Procureur General, pour y avoir tel égard qu'il appartiendra par raport de ladite Nomination, après laquelle ceux qui auront été nommés ne pourront se dispenser d'etre Juges dudit Concours.

VI.

Toutes les deliberations relatives audit Concours seront prises par ledit Tribunal de la faculté de droit, lequel sera composé, pour ce regard seulement, du Recteur de l'université, et en son absence de l'ex-Recteur qui y presidera, des quatre Procureurs des Nations, et de deux anciens de chaque nation, lesquels seront Nommés à cet effet dans l'assemblée qui se tient chaque année le 16. Decembre pour l'election du Recteur et pour le premier Concours dans les trois jours de l'enregistrement du présent Reglement, et lesdits deux anciens auront seance, et voix deliberative audit Tribunal pour toutes les affaires relatives audit Concours.

VII.

En cas de partage d'opinions, le Recteur ou le Vice-Recteur aura la voix prépondérante.

VIII.

Le Syndic et le Greffier remplira ont audit Tribunal les mêmes fonctions qu'ils font celui de l'université.

IX.

Les jeances dudit Tribunal se tiendront dans les salles ou se tiennent actuellement celles de l'université.

X.

Lesdits Juges du Conservat n'auront séance et voix délibérative audit Tribunal que lorsqu'ils y seront appellés en exécution du présent Reglement, si ce n'est toutes fois qu'ils se trouvent assis du nombre de ceux dont il doit être composé, suivant ce qui est prescrit par l'article 6. ci dessus.

XI.

Toutes les délibérations prises par ledit Tribunal au sujet dudit Conservat seront inscrites sur un Registre particulier, coté, signé et paraphé par le Recteur.

Titre troisième

De ceux qui seront admis au Conservat

Article Premier.

Les maîtres ès arts des universités du Royaume, qui auront vingt deux ans revolus, pourront se présenter pour la place d'aggregé affecté à la philosophie; ceux qui auront vingt ans accomplis pour celle des aggregés de la Rethorique, et des humanités, et ceux qui auront dix huit ans revolus pour celle des Grammairiens.

2.

Il ne sera admis aucun Regulier.

3.

Les aspirans à l'aggregation seront tenus de remettre au Syndic de l'université, trois semaines au moins avant l'ouverture du Conservat leurs lettres de maître ès arts, et des certificats en bonne forme donnés par des personnes dignes de foi, pour constater leur catholicité, leurs mœurs et leur conduite

4.

A l'egard de ceux qui ne seront par maitres ès arts de l'université de Paris ils seront tenus de remettre entre les mains du syndic une expédition ou certificat authentique du recteur de l'université ou ils ont fait leur cours de philosophie, qui justifie le temps de leur retude, et [illegible] quels ils ont étudié dans une des dites facultés, et de leur assiduité aux leçons, ainsi qu'il est prescrit par les statuts et reglemens de l'université, pour les maitres ès arts de l'université de Rheims et de Caën.

5.

Sur le vû de ladite expédition en bonne forme, le syndic de l'université donnera son consentement à ce que les maitres ès arts des autres universités prêtent le serment accoutumé entre les mains du recteur.

6.

Lesdits maitres ès arts seront dispensés d'un des deux examens que sont tenus de subir ceux desdits maitres ès arts qui veulent se faire immatriculer dans l'université de Paris, mais seront tenus de se présenter aux examinateurs de leur nation pour y subir l'examen sur les matières qui ne sont pas affectées aux chaires pour lesquelles ils entendent concourir; les conséquens ceux qui se destineront pour la première classe d'aggregés subiront l'examen sur les belles lettres, et les autres seront examinés sur la philosophie.

7.

Lesdits maitres ès arts seront obligés de remettre au syndic un certificat signé des examinateurs au nombre de trois au moins, qui constatera qu'ils ont été trouvés capables.

8.

Quinze jours avant le jour fixé pour l'ouverture du concours, le syndic de l'université rendra compte au tribunal de la faculté des arts, auquel seront appelés les juges du concours de toutes les places qui lui auront été remises par l'execution des articles 3. 4. et 7. ci-dessus.

9.

Dans ladite assemblée deux des juges du concours de chaque classe d'aggregés seront nommés pour prendre des informations nécessaires pour s'assurer de la vérité des certificats de mœurs, et bonne conduite qui auront été remis audit syndic.

10.

Il sera rendu compte par lesdits deux juges d'une pareille [illegible] desdites informations, qui aura lieu dans une assemblée qui se

viendra a la huitaine, et sur le Rapport de l'Examen des pieces
dont les jeunes gens seront alors verbalement rendu Compte en l'Assemblée
precedente, la Reception de l'article 8. cy dessus, en sera faite
Conclusions, la liste de ceux qui seront admis au Concours
sera arretée.

11.

Les agregés seront placés dans cette liste suivant le
Rang de leurs lettres de maitrise et entre, avec designation
de l'université ou ils auront obtenu ledit grade; et s'il
s'en trouve quelques uns auxquels soit accordé des
Exemptions de Epreuves, suivant qui sera cy après ordonné
Il en sera fait mention sur ladite liste, ainsy que des
Motifs des dittes Exemptions.

12.

Ladite liste sera Imprimée, et distribuée le jour de
L'ouverture dudit Concours a tous les membres de la faculté
des arts, ainsy que tous les agregés.

Titre quatrieme

De L'ouverture du Concours, et fonctions des Epreuves

Article Premier

Le premier Concours sera ouvert au mois d'octobre prochain et le second au mois d'avril.

2.

Le jour de L'ouverture du Concours sera Indiqué par un mandement du Recteur, lequel sera affiché dans Paris, et envoyé a tous les universités du Royaume, et publié deux mois avant l'ouverture dud. Concours; et a l'egard Des premiers Concours dans la huitaine de la publication du present Reglement

3.

Le nombre des places qui seront a remplir, et leurs qualités seront indiqués par lesdits Mandements.

4.

Le Concours sera precedé d'une messe solennelle du St. Esprit, qui sera celebrée dans la Chapelle Du chef lieu de L'université, et par provision dans celle du College de Louis le grand.

5.

après la messe il sera, pour le premier Concours par un assistant, et aux suivans par des aggregés nommés par le recteur, prononcé dans la salle d'assemblée de la faculté des arts un discours latin, une pièce de poésie latine

6.

Les juges du Concours seront proclamés, le preteront serment entre les mains du Recteur, ne donneront leurs suffrages qu'à ceux des assistans et aggregations qui auront remporté les épreuves ci après prescrites, et les plus capables de remplir les places pour lesquelles lesdits assistans auront Concouru.

7.

Les assistans seront dans ladite assemblée presentés à la faculté des arts par le Syndic de l'université, et y assisteront en robe de maître ès arts, ainsi que pour les exercices du Concours

8.

Le lendemain de ladite assemblée le recteur reglera, avec les juges et archivistes de chaque aggregés et assistans, le jour où se feront les Compositions, celui où chaque assistant soutiendra ses actes probatoires, les Livres sur lesquels les assistans de la seconde et troisième classe soutiendront leur seconde épreuve, la matière des leçons, donnera les objets pour chaque assistant, seront sur le champ tirés au sort, et le jour de la clôture du Concours.

9.

Il sera dressé par ladite assemblée une liste des actes soutenus par chaque Assistant; ladite liste sera signée du Recteur et desdits juges, et sera imprimée et affichée dans les salles où se tiendra le Concours.

Titre Cinquieme

Des épreuves du Concours

Article Premier

Il y aura trois sortes d'épreuves, savoir celle de la composition; celle de la thèse, ou exercice public; et celle de la leçon.

2.

La première épreuve consistera pour les philosophes à composer, {première épreuve.} deux dissertations en langue latine; l'une sur un sujet pris de la logique, soit de la Metaphysique, soit de Morale, l'autre sur la physique et les mathematiques

3.

Ladite épreuve consistera pour la seconde classe d'assistans à composer un discours Latin, et une pièce de poésie latine.

4.

Les Ministeres pour la troisieme Classe a traduire de latin en francois, de francois en latin, et du grec en francois.

5.

Pour les compositions de la premiere le second et sixieme d'aggreyée, le sujet en sera seulement indiqué.

6.

La veille du jour fixé pour lesdittes compositions, le Recteur assemblera les Juges de chacune desdittes deux Classes, a l'effet de convenir entr'eux des quatre sujets differens pour chacune desdittes compositions

7.

Chacun desdits sujets sera ecrit sur un billet separé, et sera signé dudit Recteur et desdits Juges, et cacheté du sceau du recteur.

8

Lesdits quatre Billets seront remis a chacun desdits Juges qui seront chargés de présider le lendemain a la composition.

9.

Le jour de la composition, après que tous les assistans seront réunis, un desdits assistans en presence des autres tirera au sort un desdits quatre Billets; ledit Billet sera ouvert, lu, et le sujet qui s'y trouvera sera declaré etre celui de la composition.

10.

Quant aux compositions pour la troisieme Classe d'aggreyée, il sera en la forme prescrite par l'article 6. cy dessus, fait choix de trois des auteurs du nombre de ceux qui est d'usage d'expliquer en quatrieme cinquieme et sixieme; le nom de chacun desdits auteurs sera inscrit sur des billets qui seront signés, cachetés, et remis a ceux desdits Juges ainsi qu'il est porté aux articles 7. et 8. cy dessus.

11.

L'un desdits trois Billets sera tiré au sort de la maniere prescrite par l'article 9. cy dessus; et après que l'auteur designé dans ledit Billet aura été ouvert par l'un des assistans, celui des Juges qui présidera, dictera ce qui sera présenté a l'ouverture du livre pour servir de matiere a la composition, et en fixera l'etendue.

12.

Pendant tout le temps de la composition qui se fera sans interruption et pourra durer une journée, les assistans resteront pour l'inspection

Deux qui auront été choisis pour Presider, lesquels veilleront a ce que
Ledits assistans tout aillent sans se troubler les uns les autres.

13.

Lesdits assistans auront soin de se Munir des cayers, plume, & encre;
ne porteront aucun ouvrage, soit manuscrits, soit imprimés; n'auront
aucune communication ni entr'eux, ni aucun, & ne pourront sortir
aucun sous quelque prétexte que ce soit.

14.

Lesdits assistans signeront leur Composition, la remettront a celui des
Juges qui présidera, lequel la signera sans la lire, & la renfermera
dans une Boette qui sera déposée au Greffe de la faculté des arts,
dont la clef restera entre les mains du Recteur.

15.

Tout assistant sera tenu de se trouver aux Compositions de la classe d'aggregés
pour laquelle il concourra, a peine d'être exclus dud. Concours.

16.

La seconde Epreuve consistera pour la classe de philosophie a faire & soutenir
une these publique sur toute la philosophie. {seconde Epreuve}.

17.

Ladite these sera soutenue en deux actes de deux heures chacun
l'un sur la logique, metaphysique & morale, & l'autre sur la physique
& les Mathematiques.

18.

A l'egard des autres classes d'aggregés, la seconde Epreuve consistera
a soutenir un Exercice public de la durée de deux heures, sur les auteurs
qui leur auront été Jugés dans l'assemblée qui sera tenue lors
l'execution de l'article 8. du titre 4. du present Reglement.

19.

Ceux de la seconde classe expliqueront dans ledit Exercice trois auteurs,
un orateur, un poëte, & un historien, & ceux de la troisieme classe
Deux auteurs seulement.

20.

Lesdits Exercices seront annoncés par chacun desdits assistans
dans un programme qui les presentera le sommaire, ainsi qu'une analyse
succinte desdits auteurs sur lesquels il sera soutenu.

Le Recteur et les Juges du Concours veilleront avec la plus grande attention à ce qu'il ne se glisse, ni dans les Thèses, ni dans les Programmes, aucunes propositions contraires à la Religion, aux bonnes Mœurs, aux Loix, aux usages reçus par tous les Royaumes, et si le cas arrivoit, ils empêcheront que ladite Thèse ou Exercice ne soit soutenu, et en référeront au Tribunal de la Faculté des Arts ou seront appellés les Juges de tous les Degrés d'aggrégation à laquelle appartient l'auteur de ladite Thèse ou Programme, qui prononcera s'il y a lieu, provisoirement entre les dits Assistans l'exclusion du dit Concours, même de tout autre.

22.

Au Concours du mois d'Octobre prochain les seuls Assistans argumenteront aux Thèses, et interrogeront aux Exercices chacun dans leur Classe, le suivant le rang qui leur sera assigné par les Juges dudit Concours; aux Concours suivans les aggrégés argumenteront, ou interrogeront pendant la première heure, et les Assistans pendant la seconde.

23.

Chaque argumente ou interrogation ne pourra durer qu'une demie heure, et l'objet en sera inscrit par celui qui l'aura proposé sur le Registre à ce destiné, à moins que le même Candidat ne puisse être interrogé deux fois sur la même Matière.

24.

Troisième Epreuve. } La troisième Epreuve consistera dans une leçon publique d'une heure, que chaque Assistant fera sur la matière qui lui aura été assignée, suivant qu'il est prescrit par l'article 8. du titre 4. ci-dessus.

25.

Dans les dites leçons chacun des Assistans les fera pendant la première demie heure le sujet qui leur aura été assigné.

26.

Pendant la seconde demie heure, ils interrogeront deux des Concurrents qui seront entrés de leur répondre, suivant la liste qui en sera faite par les Juges du Concours les dits Concurrents réciproquement leur pourront faire toutes les questions qu'ils

Jugeront à proposer sur la matière de la leçon.

27.

Les juges du concours, chacun pour la classe pour laquelle ils auront été choisis, assisteront aux thèses, exercices et leçons que soutiendront les aspirants de leur classe: ils se réuniront à la pluralité de quatre juges suffisants pour la validité desdits actes.

28.

Il y aura à chacune desdites thèses, exercices ou leçons deux Rapporteurs; dans l'une les juges mettront leurs jugements sur la manière dont elle aura été soutenue, et dans l'autre leurs jugements sur les arguments ou interlocutoires et sur la décision à laquelle ils seront leur jugement.

29.

Tous les membres de la faculté des arts seront invités d'assister, autant que leurs autres fonctions le leur permettront, aux exercices du concours entre eux.

30.

Chaque aspirant aura au moins quinze jours pour se préparer auxdites thèses, exercices ou leçons, et sera tenu, sous peine de déchéance du concours, de faire ses actes probatoires aux jours qui lui auront été indiqués; les juges du concours de chaque classe d'aggrégés pourront cependant dispenser aux deux tiers des voix ledit aspirant de la peine imposée par le présent article, à la charge par les aspirants de se représenter après lui pour obtenir un nouveau jour avant celui fixé pour la clôture des actes du concours.

31.

Les aspirants seront aussi tenus d'assister aux thèses, exercices ou leçons de la classe pour laquelle ils concourront, etc., pendant tout le temps que durera, [illegible] leurs noms sur la feuille des assistances.

32.

Tout aspirant, qui, sans excuse valable, jugée telle aux deux tiers des voix des juges de la classe d'aggrégation, aura manqué trois fois à assister aux thèses, exercices ou leçons ou à y argumenter ou à y répondre à son tour, sera exclu dudit concours.

seront pareillement exclus dudit Concours ceux qui seront convaincus d'avoir employé la recommandation auprès de leurs Juges, ou d'avoir fait quelque Brigue, soit en leur faveur, soit contre leurs Concurrens.

34.

Les dits Juges qui s'élèveront pendant la tenue de cet acte du Concours seront sur le champ décidés par les Juges qui se trouveront présens, lesquels, sur la réquisition du Syndic, ou en cas d'absence dudit Syndic sur celle du moins ancien des Juges, le Recteur ou le plus ancien des Juges qui présidera en son absence, aura la voix prépondérante.

35.

Il ne pourra être fait pour les différentes Places d'aggregés plusieurs Concours dans le même Jour, ni aux mêmes heures.

36.

Les Théses, Exercices ou Leçons, se feront pendant la tenue des Ecoles, ainsi que les aggregés chargés des fonctions relatives à l'instruction de la Jeunesse n'en soient point dispensés.

37.

Les Exercices du Concours se feront dans les Salles où se tiennent les Assemblées générales de l'Université et selon les Nations de la Faculté des Arts, sans toutefois néanmoins qu'il ne soit apporté aucun changement aux dites Assemblées qui continueront pendant la tenue, ainsi qu'il est ordonné par l'article 11. des Lettres Patentes du 21. 9bre 1763.

Titre sixieme
Des Exemptions des Gradués.

Article premier.

Ceux qui ayant, avant la publication du présent Reglement, quitté une Chaire de l'Université de Paris voudroient remplir une place d'aggregé, ne seront soumis à aucunes Epreuves, seront seulement tenus de déclarer au Bureau de la Faculté des Arts avant le 10 Octobre prochain, qu'ils demandent d'être reçus dans la Classe des aggregés éligibles pour une Chaire semblable à celle qu'ils occupoient, leur nom sera déclaré et publié à ladite Assemblée.

2.

Le tribunal de la faculté des arts pourra dispenser pareillement de toutes Epreuves ceux des aggregés qui auront exercé quelque une des places dans lesquelles l'eligibilité peut être conferée, voudront redevenir aggregés dans la même Classe où ils auroient été precedemment admis, et audit Cas ils remplissoient la premiere place vacante.

3.

Ceux qui, par execution des lettres patentes du 3. may dernier, ont été nommés pour exercer provisoirement les Chaires de philosophie qui sont vaqué depuis ledit jour dans les Colleges de la Marche et de Mazarin, pourront dispensés de toutes Epreuves en faisant seulement un premier Cours de leurs Lecons qui devra être prononcé à l'ouverture de la future Ecole.

4.

Quant à ceux qui auront été ou seront nommés provisoirement pour remplir les autres Chaires qui auront vaqué ou vaqueront jusqu'à la Cloture du Concours, ils seront dispensés, (pourvû qu'ils aient été Immatriculés avant le 7. may dernier) de la seconde et troisieme Epreuve.

5.

Ceux qui auront été Immatriculés avant la publication du present Reglement, voudront entrer dans l'une des trois Classes d'aggregés pourront être dispensés de la seconde Epreuve, et celle de la troisieme en tout ou en partie.

6.

Les maitres ès arts de l'université de Paris qui desservent actuellement quelques Chaires dans l'une des Colleges de province Conferées depuis l'Edit de fevrier 1763. pourront obtenir le même dispense, chacun pour la Classe d'aggregés affectée aux Chaires de même genre que celles qu'ils desservent, à la charge par lesdits maitres ès arts de se presenter à l'un des deux premiers Concours qui se tiendront après la publication du present Reglement.

7.

Les licenciés de Theologie, qui auront obtenu l'un des dix premiers Lieux de merite, lors qu'ils se presenteront pour être aggregés dans la Classe des philosophes, ne pourront être admis à la composition d'une dispense Epreuve de dissertation sur la logique, physique, ou

Mathematique, dont le sujet leur aura été assigné dans
l'assemblée mentionnée article 8. dudit mois quatrieme
Cy dessus.

8.

Lesdits Licenciés auront quinze jours au moins pour
composer ledit discours, qui sera d'une demie heure de
Lecture, ils le remettront entre les mains du Recteur, qui
après l'avoir cacheté de son sceau, le déposera au greffe pour
être examiné dans la forme qui sera cy après prescrite
pour les autres du Concours.

9.

Les licenciés de Theologie qui auroient obtenu l'un des quatre
Lieux suivans ceux mentionnés en l'article 7. cy dessus, et qui
se presenteroient pour obtenir une place d'aggregé de philosophie, ne
seront tenus que de la premiere et seconde Epreuve, et pourront
etre dispensés de la troisieme.

10.

Les Bacheliers en medecine, au nombre de dix pour chaque Concours
suivant la liste qui sera dressée par ladite faculté le remise au
Recteur a la fin dudit Concours, qui se presenteront pour etre aggregés
pourront etre dispensés de la seconde, et troisieme Epreuve, en tout
ou partie.

11.

Ceux qui auront obtenu le prix d'Eloquence, fondé pour le
Maitres ès arts de l'université de Paris, pourront etre dispensés
s'ils se presentent pour la seconde Classe, de la premiere Epreuve, et
En Conquis se destinent a la troisieme Classe d'aggregés, ils ne seront
assujettis qu'a la seconde Epreuve.

12.

La même exemption pourra etre accordée a ceux qui, pendant qu'ils
etoient en rhetorique, auront remporté trois prix a la distribution
générale des prix de l'université, et qui se presenteront pour la
seconde ou troisieme Classe d'aggregés, pourvu cependant qu'ils
se presentent a l'un des deux premiers Concours qui suivront la fin
de leurs etudes.

13.

Tous ceux auxquels le Tribunal de la faculté des arts accordera des exemptions
de l'execution des articles ci dessus, à l'exception de ceux mentionnés en
l'article precedent, seront de plus dispensés de soutenir, argumenter, ou
répondre aux theses, exercices ou leçons de leurs ouvrages.

Titre Septieme

Du Jugement du Concours.

Article Premier.

Après la fin des exercices du concours pour chaque classe d'aggregés,
le recteur en assemblera les Juges à l'effet de procéder à l'examen des
actes dudit Concours.

2.

Le Greffier representera au Tribunal avant la dite assemblée les bulletins
contenant les differentes compositions, les quelles seront sur le champ
examinées, et le jugement qui sera porté sur icelles, à la pluralité des
suffrages, sera signé par chacun des Juges.

3.

Il sera procédé dans la même forme au jugement des Theses, ou exercices,
la preuve à celui des leçons, tant à l'egard de ceux qui les auront soutenues
qu'à l'egard des concurrents qui auront interrogé ou répondu aux dites
theses, exercices, ou leçons.

4.

Les Juges rapprocheront, et combineront les jugements portés sur
chacun des ouvrages de chaque concurrent, à l'effet d'y pouvoir comparer
et apprecier, relativement au resultat des dites decisions leurs merites
respectifs, et declareront ceux qui les trouveront les plus capables.

Titre Huitieme

De la Cloture du Concours.

Article Premier.

La cloture du concours se fera au jour indiqué, avec les mêmes formalités
et solennités et de la même maniere que pour son ouverture.

2.

Le Greffier de la faculté des arts lira la liste de ceux que les Juges du
Concours auront trouvés capables d'être aggregés, et dira pourvu, s'il
en a été les droits accoutumés, faira sur le champ la supplique
du Regent, et Scholier,

3.

Lorsque les soixante places d'aggregés seront remplies, s'il se trouve plus d'assistans jugés dignes d'être aggregés qu'il n'y aura de places vacantes, les Juges du Concours en feront la declaration dans ladite assemblée, et les Juges nouveaux se presenteront au Concours suivant.

4.

Les deux mille livres accordées par l'article 16. des lettres patentes du 3. may dernier à la Faculté des arts, ne seront employées qu'aux dépenses du Concours ou autres du tribunal de la Faculté des arts, lesquelles seront reglées par le Reglement qui sera fait dans la forme prescrite par ledit article.

Titre Neuvieme

De fonctions des aggregés

Article Premier.

Les aggregés seront tenus d'assister aux Theses ou Exercices de Philosophie du genre pour lequel ils sont aggregés, en telle sorte qu'il s'en trouve toujours deux à chacun desdits actes, et ce, suivant l'ordre qui sera marqué par la liste que fournira le Recteur après la cloture de chaque Concours, et seront tenus lesdits aggregés, de prendre de chacun professeur un certificat d'exactitude, et quand ils argumenteront ou interrogeront, lequel certificat ils remettront à la fin de chaque année scholastique au Greffe de l'université.

2.

Lesdits aggregés seront tenus d'aider ladite Faculté des arts dans les compositions pour les prix de l'université, dans l'examen des devoirs des écoliers, dans les exercices publics, et generalement dans toutes les occasions où ladite Faculté des arts aura besoin de leurs services, sans cependant que plus que deux soient employés à chaque examen de compositions il puisse être employé plus d'un aggregé.

3.

Il ne pourra y avoir que deux aggregés dans le nombre des Juges du Concours, et à la charge qu'ils auront les qualités prescrites par les articles 2. et 3. du Titre Deux.

4.

Ceux desdits aggregés qui n'auront été nommés pour juger du Concours pourront assister aux actes de la seconde des épreuves du Concours pour la Classe d'aggregés dont ils font, et ils inscriront leurs noms sur la feuille des assistances.

5.

Lorsque les principaux des Colleges jugeront à propos d'un ou plusieurs desdits aggregés en qualité de sous principaux, maîtres ou sous maîtres, ils veilleront à ce que lesdits aggregés n'abandonnent pas les fonctions dont ils seront chargés, sous le prétexte d'assister aux assemblées, Comités, Messes, Offices, Processions, fêtes de nations, fêtes de la faculté des arts, fêtes de l'université, desquelles ils demeureront dispensés toutes les fois que leur présence sera nécessaire pour veiller à la jeunesse confiée à leurs soins.

6.

Lesdits aggregés pourront aussi se charger d'éducation particulière même dans les maisons de pere de famille, pourvû toutefois que ladite éducation ne les empêche pas de remplir les fonctions d'aggregé faute de quoi leur place sera déclarée vacante, et il y sera pourvû.

7.

Lesdits aggregés seront tenus de résider dans la ville de Paris, à moins qu'ils n'obtiennent pour cause étrangere, sans permission du Tribunal de la faculté des arts, qui sera donnée à leur place au Concours suivant.

8.

En cas de maladie ou autres empêchemens légitimes des professeurs et Regens, ils seront suppléés par un desdits aggregés qui sera choisi par le principal, de concert avec lesdits professeurs et Regens, sans toutefois que lesdits professeurs et Regens puissent se faire suppléer que dans les cas ou pour les motifs autorisés par les statuts de l'université, faute de quoi il y sera pourvû ainsi qu'il est prescrit par l'article 6. des lettres patentes du 5. may dernier, et même s'il est nécessaire par les voyes de droit.

9.

Lorsqu'un professeur et Regent aura été choisi pour juger du Concours, leur Classe sera desservie gratuitement par un des

aggregéz qui sera choisi, ainsi qu'il est prescrit par l'article précédent et sera dispensé de toutes autres fonctions pendant la Durée dud. Concours.

10.

Ceux desdits aggregéz qui auroient manqué trois fois dans une année Classique accomplie aucunes desdites fonctions ci-dessus chargéz par les articles précédens, seront pour La premiere fois, privéz par le Tribunal de la faculté des arts, d'un quartier de leur honoraire; et s'ils subissent Le peine par trois fois differentes il sera pourvû à leur Place au Concours suivant.

Titre dixieme

Privileges et droits des aggregéz.

Article Premier

Les Chaires de la Classe a laquelle les aggregéz sont affectéz ne pourront etre donnéz qu'aux aggregéz de ladite Classe sauf que celle de la troisieme Classe pourra etre donnée aux aggregéz de la seconde Classe; pourront neanmoins Les gradués aux dessus dits Colleges nommer aux Chaires Vacantes, l'une des professeurs ou regens pour Le titulaire dans l'un des dix Colleges de ladite université.

2.

Ne pourront toutes fois etre nommés aux Chaires de Philosophie les professeurs ou regens des autres Classes ni reciproquement etre choisi pour les Classes de rethorique d'humanités, et autres Inferieures, un professeur de Philosophie, et ne pourront aussi les gradués aux dessus dits Colleges de ladite université etre astraints dans le choix des Chaires a aucunes formalités, ni a aucunes regles qui aillent preforitt par le present article, et par le precedent sans qu'il soit rien innové en ce qui concerne la disposition des Chaires de Physique Experimentale au College de Navarre Le de mathematique du College Mazarin auxquelles il Continuera d'etre nommé comme par le passé.

3.

Les professeurs et regens du Collège de la Fleche choisis par S. M. depuis le 7. avril 1764. seront eligibles pour les chaires affectées à la classe d'aggregés dans laquelle en remplira la chaire pour laquelle ils auront été admis au concours, à la charge, s'ils ne sont pas immatriculés de suppléer les professeurs et regens du college.

4.

Les aggregés qui accepteront les places de principal, professeurs, ou regens des Colleges de province, confirmées depuis l'édit de février 1763., ou qui les rempliront par la suite, seront eligibles pour les chaires de l'université de Paris, pourvu toutefois qu'ils soient depuis leur nomination rempli leurs fonctions dans lesdites places.

5.

La place de sous-bibliothécaire de ladite université pourra être donnée par le tribunal de la faculté des arts auxdits aggregés, aux professeurs et regens qui n'auront pas encore acquis l'ancienneté, ou même à ceux qui seront seulement immatriculés en ladite université; et l'aggregé qui aura été nommé pour remplir ladite place, conservera l'eligibilité aux chaires de ladite université.

6.

L'aggregé qui aura rempli la place de sous Bibliothécaire pendant dix ans, pourra être par le tribunal de l'université, nommé bibliothécaire lorsque celui-ci aura acquis l'ancienneté.

7.

Les aggregés qui auront été nommés à l'une des places mentionnées en articles 4. et 5. auront l'année du jour de leur nomination pour opter entre leur place d'aggregé, et celle à laquelle ils auront été nommés; faute de laquelle option, leur place d'aggregé sera vacante de droit après ladite année, et ils ne toucheront les appointemens que du jour auquel ils auront cessé d'en remplir les fonctions.

8.

Les aggregés, qui, en renonçant auxdites places, auront conservé l'eligibilité, ne pourront être nommés qu'aux chaires affectées suivant l'article premier ci-dessus, à la classe d'aggregés en laquelle ils auront été admis, etc., sans avoir égard aux places qu'ils occupoient lors de leur nomination aux chaires de ladite université de Paris.

Les aggregés seront soumis a soupplier pro Regentia et scholis
libris entrer qui voudroient se faire Immatriculer dans la
dite université, même les licenciés et Bacheliers des facultés
supérieures s'inscriront dans leur supplique la formule usitée
dans la nation d'allemagne, laquelle aura lieu a leur egard a
l'avenir dans les trois autres nations.

10.

Il ne pourra etre nommé, a compter du 1er. octobre 1771. aucun
aggregé aune chaire de notre dite université qui n'ait vingt
cinq ans accomplis, qui n'ait exercé les fonctions d'aggregé cinq ans
deux ans au moins.

11.

Les aggregés pourront assister aux assemblées de l'université
de la faculté des arts, et de la nation dans laquelle ils auront été
Immatriculés, et ils parviendront aux charges de la dite
nation a leur tour, et dans le rang de ceux, qui ne sont ni
principaux, ni professeurs, ni regens, sans toutes fois, qu'ils
puissent avoir voix deliberative dans la dite assemblée, ni
etre promus aux dites charges qu'ils n'ayent vingt cinq
ans accomplis, et qu'ils n'ayent pendant un an rempli les
fonctions d'aggregé.

12.

Ceux qui auront quitté les places qui leur conferoient l'eligibilité
continueront d'avoir voix deliberative dans leur nation, et jouiront
de cette même droits et privileges que ceux qui ne sont ni principaux
ni professeurs, ni Regens, sans toutes fois pouvoir etre nommés
aux charges de la dite université, s'ils ne sont conformés aux
dispositions de l'article 2. du titre 6. du present Reglement.

13.

Les honoraires de dits aggregés seront de deux cens livres
par an, qui seront payés a chacun d'eux par chaque quartier,
Même a ceux qui rempliroient les fonctions d'Instituteurs
particuliers soit dans les colleges, soit dans les maisons particulieres

14

Les aggregés jouiront du privilege de Garde-Gardienne, de

La meme maniere que les professeurs le Regent actuellement en
Exercice dans ladite université de Paris.

15.

Lorsqu'aucun desdits aggregés voudra entrer dans les saints ordres
se retirer dans un seminaire, il demeurera dispensé, pendant le temps
de son seminaire, des fonctions d'aggregé, sauf etre privé de ses honoraires
pendant tout ce temps, qu'il aura obtenu préalablement du Recteur de
l'université la permission de se retirer audit seminaire.

16.

Tout aggregé qui prendra le degré de docteur dans une faculté superieure
perdra sa place d'aggregé, et il y sera pourvu au premier Concours qui
aura lieu après le jour qu'il aura reçu le bonnet de docteur. Fait et
arrêté au Conseil d'Etat du Roy, tenu à Compiegne sa majesté y etant
le 10. août mil sept cent soixante six. Signé Louis, et plus bas
Phelippeaux.

Registré, ouï, et requerant le procureur general du Roy pour
etre executé selon sa forme et teneur suivant l'arrêté de ce jour
et Paris, le parlement toutes les chambres assemblées, le
vingt un août mil sept cent soixante six. Signé Dufranc.

A Paris, chez P. G. Simon Imprimeur du parlement
Rue de la harpe, a Thorcule, 1766.

Arrêt de la cour
Du parlement
Extrait des Registres du parlement
Du 22. août 1766.

Vû par la cour, toutes les chambres assemblées, la Requête presentée
par le procureur général du roy contenant que, pour procurer l'execution
des lettres patentes du 10. août de la presente année 1766. et du Reglement
attaché sous le contre scel desdites lettres patentes, le tout registré lors
de la cour le 21. desdits mois et an; il croit devoir requerir qu'il plaise à la
cour ordonner l'envoy desdites lettres à la faculté des arts, et la tenuë
des assemblées, tant de ladite faculté des arts que de son tribunal, et
autoriser le procureur général du roy à envoyer lesdites lettres patentes
et reglement, ensemble le Cahier du 3. may 1766, au tribunal de l'université
et celui de la faculté des arts, et au bureau de discipline établi dans le
College de Louis le grand, ainsy qu'aux bureaux d'administration

établis dans les colleges de province, confirmés par lettres
patentes données depuis l'édit de février 1763. et duement
registrées en la cour, à ce faire, requerois le procureur
general du roy, qu'il plût à la cour ordonner que le procureur
general du roy envoyeroit à la faculté des arts lesdites lettres
patentes du 10. août de la présente année 1766, et le reglement
attaché sous le contre-scel desdites lettres, et l'arrêt à intervenir
pour être registrés sur les registres de ladite faculté des arts
de l'examen des notions, et pour dans le délai mentionné
au titre 2. articles 4. et 6, être, tant par la faculté des arts,
que par le tribunal de ladite faculté, procédé aux nominations
ordonnées par lesdits articles: ordonner pareillement que le
recteur de l'université se conformera à ce qui lui est prescrit
par l'article 2. du titre 4. des dits, dans le délai y porté;
ordonner encore que, par le procureur general du roy, les
lettres patentes des 3. mai et 10. août de la présente année
1766., ensemble le reglement attaché sous le contre-scel des
dites lettres patentes du 10. août, et l'arrêt à intervenir
seront envoyés au tribunal de l'université, à celui de la
faculté des arts, au bureau de discipline établi dans le
college de Louis le Grand, pour ce qui le concerne, et y être conformément
chacun en ce qui le concerne, et aux bureaux d'administration
établis dans les colleges, confirmés par lettres patentes, données
depuis l'édit de février 1763. duement registrées en la cour, à
l'effet d'être par lesdits bureaux, donné connoissance des
lettres patentes et reglement, et notamment de l'article 6. du
titre 6., aux principaux, professeurs, regents qui desservent
lesdits colleges; ordonner que l'arrêt à intervenir sera imprimé
ladite requête signée du procureur general du roy, ouï le rapport
de Me Joseph Marie Terray, conseiller du conseil.

La cour ordonne, que le procureur general du roy enverra
à la faculté des arts, lesdites lettres patentes du 10. août de la
présente année mil sept cent soixante six, le reglement attaché
sous le contre-scel desdites lettres, et le présent arrêt pour être

Registrés pour être Registrés de la faculté des arts, et de la chambre des vacations
le pourvu dans le délai mentionné au titre 2. article 4. et 6., et être tenu
par la faculté des arts que par le Tribunal de ladite faculté, procédé aux
nominations ordonnées par lesdits articles. Ordonne pareillement que
le Recteur de l'université se conformera à ce qui lui est prescrit par
l'article 2. du titre 4., le cc, dans lequel délai y portés: Ordonne en outre
que par le procureur général du roy, les lettres patentes des 3. may
& 10. août de la présente année 1766. ensemble le Reglement attaché
pour le contre seel desdites lettres patentes du 10. août, et le présent
arrêt, seront envoyés au tribunal de l'université, à celui de la faculté des
arts, au bureau de discipline, établi dans le College de Louis le grand,
pour icelui s'y conformer chacun en ce qui les concerne, et aux
bureaux d'administration établis dans les Colleges, confirmés par
Lettres patentes données depuis l'édit de février 1763. duement
Registrées en la cour, à l'effet d'être, par lesdits bureaux, donné connoissance
desdites lettres patentes le Reglement, et notamment de l'article 6. du
titre 6. aux principaux, professeurs, et Regens qui desservent lesdits
Colleges: comme aussi ordonne que le présent arrêt sera imprimé.
fait en parlement, toutes les chambres assemblées, le vingt deux août
Mil sept cent soixante six. Collationné, Reynaud. Signé Dufranc.

A Paris chez P. G. Simon, Imprimeur du parlement, rue de la
Harpe, 1766.

Arrêt
Du Conseil d'Etat du Roy
Du 15. août 1766.

Ex tractis des Registres du Conseil d'Etat.

Le Roy étant informé que depuis l'arrêt rendu en son Conseil
le 12. de ce mois, portant suppression de deux Imprimés: l'un donné
au nom du Proviseur d'Harcourt: l'autre intitulé, Lettre d'un universitaire
on a encore affecté de répandre dans le public un nouveau Mémoire
pour ledit Proviseur; récidive qui annonce de plus en plus le dessein
d'allarmer les esprits sur les dispositions contenues aux lettres
patentes du 3. may dernier, de les prévenir contre un établissement
que sa Majesté a jugé utile à l'éducation, et entretien desdits pater-

Jnducentes, et illicites sur deux objets de legislation. Sa majesté ne
pouvant souffrir qu'on mette en usage de voies si contraires
a l'ordre public, et a la soumission due a ses volontés; elle
auroit resolu d'en reprimer la hardiesse, a quoy voulant
pourvoir: ouï le Rapport; le tout considéré; Le Roy etant
en son Conseil a ordonné et ordonne que ledit Jmprimé et
ayant pour titre: Memoire a consulter, et consultation pour
Le procureur du College d'Harcourt, sera et demeurera supprimé
fait defenses a tous Jmprimeurs, libraires et Colporteurs de le
vendre, Distribuer ou exporter: Enjoint audit procureur d'Harcourt
De garder le silence sur les matieres qui font l'objet dud. memoire
a peine d'etre plus severement pourvû; ordonne au Sieur
Lieutenant general de police de tenir la main a l'execution
Du present arrêt, qui sera signifié audit procureur; et
Jmprimé, publié et affiché par tout ou besoin sera, et registré
sur les Registres, tant de la faculté de droit de ladite université,
que de chacune des nations qui la composent.

Fait au Conseil d'etat du Roy, Sa Majesté y etant, tenu
a Compiegne le quinze avril mil sept cent soixante six. Signé
Phelypeaux.

Quibus lectis pronunciis Syndicus; Deinde postulavit amplissimus
Rector ut sequentes nationes deliberaturus, quo sessione facta, in
privato Venerandi ordinis Comitio Jurisconsulti et Executi dictarum
Litterarum, dictorumque decretorum Jndeliberationem ab
ornatissimo procuratore missos fuisse; Jnspexere Relatorum DD.
Deputati quid ab eis circa hujusce Concursus negotium gestum
fuisset; scitique ex, cum audiissent dicti Dni Deputati missas fuisse
Supremo Senatui litteras patentes, legerque eius Concursum
Jnquisitori Camerae oblatas die 13a hujus mensis, non tamen
Ea die Registratas, sed quatuor Senatorum Se amini remissas, statim
Convenisse quatuor ornatissimos nationum Procuratores, cum
Deputatis ad faciendum ordinibus appellatis, qui Jnter tam urgentes quid
agendum perpenderant, et statuerunt 1° Jnvisere illustrissimum
Praesidem, adquem se contulerunt die 16a cum autem jam jam

Compendium iturus erat, ideòque cum non potuerunt alloqui, senatoria
reliquerunt sedem, ad quam postea secundum » procuratores, et deputatos
» quatuor nationum venisse salutaturos illustrissimum prolocum præsidem,
» ejus auxilium et favorem in re litterarum patentium postulaturos
» et postulaturos nomine nationum ut audientur ordinis academiæ
» ante litterarum curiæ registris insertionem, observaturos, et
» jura propter studium academicum disponere plerosque academiæ
» magistros, ideoque non posse rem tanti momenti maturè tractari
» nisi per scholarum instaurationem. addiderunt deputati se die lunæ
18.ª redituros, et petere ad illustrissimum prolocum præsidem convenire
ornatissimos gallicanæ nationis procuratores de curiis alicujus procura-
=torum et deputatorum, ut certè die lunæ proximâ velle recipere. quâ
die horâ circiter undecimâ illustrissimum prolocum præsidem adituros,
qui forensibus causis recepis, nomine quo libellos memoriales quorum
quisque offerrent clarissimo viro D. Berray senatori, qui de litteris
patentibus curiæ relaturus erat.

Hujus prolocum præsidis responsa varia fuere, impossibilitatem, tum quia
Litterarum patentium tenorem ignorabant, tum quia urgebant
tempora augustæ, tum denique quia libellos memoriales ad
concursus et aggregationes substantiam pertinentes conficere
veterani nomine regiæ augustissimæ illustrissimus comes de St. Florentin
et illustrissimus regiæ scholæ præfectus, litteris datis die 8.ª junii
proximè elapsi:

Quamvis neminem latebat totum hoc systema circa originem
ducere a præpositi administratione temporalis collegii ludovici magni
inter quos sedet clarissimus D. Berray dictarum litterarum patentium
Relator, ne tamen deputatis deesset officii honestatis adierunt
cum ornatissimis procuratoribus dictum D. Berray pertinentibus
quatuordecim non erant, tunc hujus dictis litteris patentibus aequè
illustrissimum prolocum præsidem consilium habebatur D.D. præsidem
Insulatorum, senatorum quæ ex omnibus semestri manè nominatorum.

Regio quartinâ die, quæ erat 19.ª augusti, horâ septimâ matutinâ
ad palatium se contulerunt ornatissimi quatuor procuratores cum deputatis

singulorum nationum, ibique expectantes in vestibulo unius
cujusque earumdem supremi senatus, singulis quotidie, senatoribus
que, ac proceribus istis, qui eorum omnium ad patentium
litterarum examen introducuntur aut egredientibus studiorum
schedulam, cujus tenor sequitur, auxilium suum favorem quem
quisque juxta vocant.

" Les procureurs des députés des quatre nations ont l'honneur de
" représenter que depuis trois ans ils n'ont pas pu parvenir, malgré
" des ordres supérieurs, à faire entendre leurs véritables intérêts
" de l'université.

" que depuis ce temps ils ont vu paroître différentes lettres
" patentes contraires à la constitution fondamentale de l'université
" expédiées, motu proprio, quoique notoirement sollicitées par
" rédigées par quelques personnes attachées au collège de Louis
" Le Grand.

qu'ils viennent d'apprendre qu'actuellement il y a de nouvelles
Lettres patentes envoyées au parlement, ou sous prétexte de
Reglemens pour une université inutile et dangereux, on a inséré
des dispositions destructives des statuts, et de la constitution de
l'université, et qui aggravent ses malheurs; mais que les
parlemens protecteurs ordinaires de l'université a bien voulu nommer
des commissaires pour examiner une affaire de cette importance.

que les vûes et la bonne intention du parlement ne seront remplies, s'ils ne mettent par chacune des compagnies en
état de lui présenter des mémoires relatifs aux intérêts soit du
corps soit des compagnies en particulier.

qu'elles auroient beaucoup de choses à ajouter aux objets traités
de satisfaction des nations dans les mémoires du provisem
d'harcourt.

qu'à l'égard des nouvelles lettres patentes, ils ne peuvent quant
à présent fournir leurs observations, ne connoissant point les
dispositions de ces lettres patentes.

Ils supplient donc la Cour de vouloir bien ordonner la communication
de leurs lettres patentes à l'Académie de cet employ, afin qu'elle
puisse y avoir ses remontrances et faire mettre la Cour en état de
statuer d'une manière utile à la religion et à l'état.

Enfin, il a été observé que le temps des vacances
a dispersé la plus part des membres de l'université, et que ceux qui
restent ne peuvent que préparer des mémoires, lesquels ne pourront
être vus de cet employ que par l'approbation qu'elle y
donnera après les vacances, temps où les membres
se trouveront rassemblés.

Hanc schedulam a clarissimi quæsitoris substituti,
publique senatoris cum omni benevolentiæ significatione, quidam
è lectis centeque unus habuerunt, cum deputatis dispensuntur, et
deputati ita breviter super eius negotium explicuerunt. cum autem
alios magistratus exspectarent, ecce huic, clarissimus D. Amelot
in primâ inquestarum cameræ senator, qui schedulam eiendam
atque munitam deputatis, sibique gratum quam esse testatus
quæ exposuerunt probavit; cum vero quæ tempora
non liceret diutius dispensare, horam judicii certam vespertinam
quâ apud clarissimum senatorem se stiterunt deputati, ex eis cor-
humanissimè. rem illis quæ circumstantiæ ad ovo breviter exponunt
quatuor è deputatis singularum nationum, objectiones solverunt, et
de tum se esse academiæ clarissimus senator dixit, semper quebene
Memorem fore munerum illius litterarii quo unum è suis majoribus
donaverat academiæ, anno 1646, quod quæ semper præ oculis habebat,
huic vero tunc videretur deputatæ ipsas e voluminis academiæ insignibus
ornata, cum hac inscriptione, illustrissimo viro Dyonisio Amelot
academiæ . . . vindici perpetuo.

Non minorem benevolentiam testatus est clarissimus vir D. Bec-
de la Bloure in inquestarum cameræ 3ª senator, quidem dixerunt deputati
Mercurii 20 mensis hora secundâ; adierunt ergo cum horâ dictâ deputati;
summâ cum benevolentiâ testimonium eorum officium et non intelligorum deputati.
unum quæstionis caudinem in lo verbi causam conceptum approbaverunt

Clerique nationis, nunc, ad eum litterarum patentium diei 3.a Maii datæ annuentis sine repræsentationum reservatione; quod nunc esset discernere inter repræsentationes et observationes, et quod nunc esset observationum objectum a veteribus nationibus decretarum deputati intellexerunt valde cunctum fuisse senatoribus nationibus in Gestola qui titulus est, Lettre d'un universitaire aux Représentans d'Hanovre; ac præsertim tenore processus verbalis eorum quæ gesta fuerunt in comitiis die 12.a maii habitis quem officio Rectoris subscripsit tum nihil, tum objectum nihil ita respondere deputati, ut bonum responsum in bonum usum sit conversurum promiserit Clarissimus senator Benevolentiæ plenus.

Egressi deputati cæteros convenerunt, ut novum inter se capiendi consilium, timuerunt ne finis (ut ajunt) non recipiendi motivo judicaretur ex ipsa ad religionis Regnique bonum pertinente; timuerunt ne iisdem procuratoribus nationibus cæteri magistratus, novum itaque schedulam conficerunt, cujus tenor jugitur.

Il est certain que lors de la présentation aux nations le 12.e May 1766. des lettres patentes du 3. may, trois nations ont donné des observations sur l'execution de quelques articles des lettres patentes, de la nation de Normandie des représentations sur les articles qui portent atteinte à la constitution:

Les lettres patentes ayant deux objets principaux, 1.° la Profession de Vingt huitieme effectif complet;

2.° l'établissement du Concours, de l'aggregation, et de la Députation

Il n'est pas moins certain que les trois nations ont restreignant les observations à quelques articles, n'ont entendu se borner à la Profession de Vingt huitieme; ont entendu spécialement parler des observations ultérieures sur les inconvenients résultants des

L'execution d'Aggregation et Concours &c.

Cela se prouve 1°. par le remercimens du Recteur qui ne voulut uniquement que sur la concession du 28.e le mandement sur l'aggregation. le Recteur Craignant lui même que les nations ne cassent ce qu'il avoit fait L'eloge du Concours et de l'aggregation, a demandé la permission de Lire son discours, inscrit dans les Registres de l'université, (dont La copie est cy jointe).

2°. L'intention des nations se prouve par la conduite de leurs Commissaires. un de chaque nation a lu dans les grands Memoires contre le fond même de l'aggregation, du Concours de la Collation, sur la refente du Recteur, et sans reclamation. On a nommé un Recteur pour tout aller d'après ces memoires. alors sont venues les lettres de M. de St. Florentin et de M. Delaverdy, qui défendent tout memoire, Contraire aux Lettres patentes, et qui ordonnent de se borner uniquement aux Reglemens du Concours. par obeissance soulement on a travaillé à ces Reglemens

Il est certain encore que le 23. Juin 1766. la nation de Picardie Dit au sujet des reglemens, fiat et deliberatum est, et la nation de Normandie les rejetta.

Tous ces faits et autres sont rapportés dans le second memoire de Proviseur d'Harcourt pag. 8. Il est vrai que dans ces faits etoit contenu on est en etat d'en fournir la preuve, sans par titre que par temoins, Non obstant tout procés Verbal qui seroit Contraire.

Jequitur tenor gratiarum actionum Regi
a Rectore obtentarum, huic schedulæ annexus.

Sire

Votre Majesté voit, par les chefs et les anciens d'une compagnie Confiance par état, et appliquée avec zele à former dans l'état et Devotre Empire, et a perpetuer de Regne en Regne une succession de Sujets fideles à leur Roi, d'Enfans dociles, à l'église, et de Citoyens utiles à la patrie. Comblés de vos bontés depuis l'heureux jour où Il vous plut nous donner le jeune Prince, notre Souverain notre Citoyens devoués tout entiers par l'Inclination autant que par le Devoir, un nouveau bienfait que Votre main paternelle vient de

repandre sur nous, acquis a votre majesté un nouveau droit
sur notre reconnoissance; nous nous hâtons de le dire, d'en apporter
avec le respect et l'amour, le juste et doux tribut aux pieds de votre
Trône, et si quelque chose est capable de tempérer les
transports de notre joie, c'est la douleur de ne pouvoir parler
par la force de nos paroles la grandeur du Bienfait et la
mesure de notre reconnoissance; mais au défaut de ces
Expressions, Sire, nous ferons parler nos travaux, et par
un redoublement de zele nous acquitterons des fonctions que
V. M. nous confie, nous ferons encore que cette faveur
signalée ne soit plus que une recompense Royalle et paternelle
de nos services

Hanc cedulam die 21. horâ 7.a matutina praesentavit
=vorum deputatus D.D. praefectus Curiae Camerae Intimatibus
et scitum speradam exitum, cum subito et inopinato
congregantur supremi senatus Camerarum omnium
Magistratuum, quibus Judicatis dictae litterae patentes
Regis Curiae Inscribi jubetur.

Venerandae notitiae D.D. deputati relatorum Inspexere,
Diuturnae academicae vacarent, saluberrimae facultatis
Deputatorae ad Curiae magistratus eodem tempore detulisse
schedulas quarum tenor sequitur.

Les Doyen, Censeur, Commissaires Députés de la faculté
de Medecine pour l'honneur de representer qui ont été Instruits
depuis environ deux mois par un memoire lû dans une
de leurs assemblées, qu'en datte du 3. may 1766. il avoit été
expedié des lettres patentes qui portent atteinte, et paroissent
anneantir en bonne partie la Constitution fondamentale de
l'université dont elle fait une des principales Compagnies.

que lesdites lettres patentes quoiqu'données, motu proprio.
et favorables en apparence a la faculté dont elle semble avoir
été sollicitées par un très petit nombre de particuliers attachés
au College auquel il paroit qu'on voudroit tout reunir, quitte re-

Leurs en douter, et que leurs dits membres du Tribunal de l'université n'apprissent dans le cas d'en donner avis, puisqu'il ne leur peut faire que ces mêmes lettres patentes contiennent quelques articles absolument contraires et destructifs de leurs droits privileges et prérogatives de la faculté de medecine en particulier, dont les Bacheliers sont cessé de jouir depuis plusieurs siecles qu'elle établissent une ecole qui ne peut ni ne doit les regarder, dont l'établissement ne peut d'ailleurs avoir qu'un avantage et une utilité precieuse par le tableau qu'on en presente, mais bien devenir un moyen très dangereux au fond; ce que nous nous reservons de discuter et prouver aussitôt qu'il plaira a la Cour de l'ordonner.

Que dans la même assemblée fut dite de la faculté de Medecine, elle nommera des commissaires qui après une lecture reflechie desdites lettres patentes, trouvera bon de voir leurs une lettre circulaire aux procureurs des nations pour pouvoir demander et prendre communication par la voie naturelle et acquise a chaque compagnie, dont la reunion forme un seul le même corps de la faculté, et sans rien perdre sur les droits respectifs contenus dans lesdites lettres patentes: ce dit ne pouvant y parvenir leur ayant été signifié quarante huit heures après un arrêt de la Cour sur réglé de M. le procureur Général qui leur ôte cette voie.

Leur respectueux attachement pour la Cour les porta a y satisfaire dès le jour même,

que sollicités dans le même temps par une lettre de M. le President Rolland adressée a notre Censeur avec une copie d'un dit arrêt; ils se sont portés a des conferences dont la premiere ne statua rien, qu'animés et preferant l'amour du bien et de la paix, ils ont continué et fait tout pour l'obtenir, que prêts de fournir leurs observations dans le bref court delai, ils n'ont donné quelques unes qui constatent leurs droits, et prouvent leur zele.

qu'apprenant que de nouvelles lettres patentes ont été adressées a la Cour, qui ayant senti l'importance de l'objet, vû la reclamation

Presque generale de L'université, a daigné jusques aujourd'hui honorer de sa
bonté, vigilance et constante protection notre corps, nommer
des Commissaires pour examiner ces nouvelles lettres patentes
et lui en rendre compte. Ils osent représenter à la sagesse que ses
intentions ne pourroient être remplies suivant les desirs de
la justice naturelle, si chaque ordre ou société n'étoit
mise à portée de pouvoir fournir ses observations relatives aux
statuts et institutions particulières du Corps de l'université
et à L'intérêt de la chose en particulier.

Qu'il y ait lieu de craindre que ces lettres patentes
ne soient qu'une légère réforme et interprétation de celles du
3. may 1766, leurs droits ne soient compromis, ils
supplient la Cour d'ordonner qu'il leur soit donné
communication de ces nouvelles et dernières lettres
patentes interprétatives pour pouvoir sur icelles donner
leurs très humbles et très respectueuses représentations
et observations sur les articles qui intéressent l'université en
General, et sur ceux qui particulièrement pourroient donner
atteinte ou anéantir les droits, prérogatives et
dûes et attachés à leur Compagnie; ils osent demander à la
Cour de leur accorder un temps suffisant, vû que les voeux ne
publie pas etats, ils ne peuvent s'assembler souvent ni longtemps

Schedulas pariter deferebant ad magistratuum deputati
Domum sorbonicam, quorum sit tenor legitur.

Les Deputés de la maison et société de Sorbonne sont venus
pour avoir l'honneur de voir Monsieur, et lui représenter
que depuis son institution, la maison et société de Sorbonne
a toujours eu la satisfaction de voir plusieurs de ses docteurs
ou licenciés consacrer à la gloire et contribuer à la célébrité de
différens et legers, par leurs talents supérieurs les connoissances
appellées, pour remplir les chaires de philosophie, principalement
dans les collèges du Roi, et de Navarre, qu'elle peut regarder
enquelque sorte comme son patrimoine, par le soin

Multiplier qu'elle apporte soit par elle meme soit par ceux qu'elle y prepose ayant été changée de tout temps de gouvernement
Speciale de ceux qui y sont elevés
renvient une motion qui puisse les rendre utiles a la religion et
a l'etat.

Quelle ont appris que par de nouvelles lettres patentes presentées au
Parlement, le choix des regens pour remplir une chaire
que par soixante docteurs aggregés créés par lesdites lettres patentes
Lequel place de docteurs aggregés seroit donnée au plus vieux.
Que la maison de sorbonne pour la nature de son institution ne
pouvant avoir aucun de ses membres au nombre des docteurs
aggregés, vû l'incompatibilité des fonctions jusques à ce que des
Docteurs aggregés avec les devoirs de ces jeunes sorbonistes, elle
doutoit de l'application continuelle qui leur est necessaire pour
soutenir les épreuves rigoureuses que la maison exige de ceux
qui aspirent à l'avantage d'être de ses membres, se trouvoit reduite
par ce nouvel etablissement a la triste alternative ou de
renoncer aux usages qui font son existence, son honneur, et
sa gloire depuis plus de 400. ans ou d'être privée d'un objet
d'emulation pour les Bacheliers d'une occasion de remporter
pour ceux qui se sont distingués dans le cours des épreuves
que elle exige pour être admis dans son corps, et de l'avantage
de contribuer a la gloire et a la splendeur de l'université; avantage
dont elle a joui dans tous les temps, les effets ont fait avancer
a sa vraie que tous les sorbonistes qui ont rempli jusqu'a present
les chaires de philosophie, l'ont fait avec honneur et distinction
plusieurs de ceux qui les ont occupées par le passé ont été admis
a la dignité de Recteur; d'autres ont été nommés a des chaires
de theologie ou ils se sont pareillement distingués: tous ont laissé
après eux la plus grande reputation de science et de talens:
enfin ceux qui les occupent actuellement font honneur et par la gloire que leurs
predecesseurs leur ont transmise.

Qu'ils supplient donc, Monseigneur, de vouloir bien avoir egard et
faire entrer en vue de leur fait a la maison de sorbonne

le rejaillissement sur l'université et le bienfait de l'éducation par le nouvel établissement, d'ailleurs par l'égal besoin de remédier aux abus que l'on s'est proposé de corriger puisque le gouvernement se propose de faire connoître si un sujet a toutes les qualités requises dans celui qui jouit présentement, puisque ainsi il n'est établi le Provisoire pour dans le mémoire qu'il aura fourni des actes, afin qu'il soit facile de s'apprendre, en laissant ainsi les choses dans leur premier état, l'on conservera à chacun son droit, et l'on aura l'avantage de n'exclure de l'école aucun bon sujet, ce qui arrive nécessairement par la voie du concours, qui étant déterminé à un certain nombre, ne peut faire connoître que la capacité relative des sujets, et les exclure par conséquent de très bons.

J'ai supplié, enfin, Monseigneur, dans le cas où le parlement se pourroit à enregistrer lesdites lettres patentes de vouloir bien procurer aux Bacheliers et licenciés de la maison de Sorbonne une exception à la loi générale établie par lesdites Lettres patentes, en sorte que lesdits Bacheliers et licenciés conservent l'éligibilité pour les places de philosophie principalement dans les Collèges de la Flèche, le mans, comme ils l'ont eue jusqu'à ce jour sans être obligés de subir aucunes des épreuves prescrites par lesdites lettres patentes.

Quæ facta ad capitalia relationem, et audito requisitorio Comitis Venerandæ Normannorum curiæ, sic censuit.

Obsequii et obedientiæ causâ inscribere, inscribit, commentariis cum litteras patentes Compendii datas die decimâ Mensis augusti cum legere ad Concursum pertinentes cum decretum supremi senatus die 22.a ejus dem mensis augusti latum, tum denique decretum Regii Consistorii latum die 15.a ejusdem Mensis quæ omnia pariter inscribentur in Commentariis universitatis.

Venerandus ordo pariter obsequii et obedientiæ causâ appellare Indeputatos M.M. L'hermitte summi decani, et Maitre et procuratoris regii summi, cæterum Venerandi ordinis Illa

Conclusionibus ejs de presenti negotio latis.

Insuper Venerandus ordo gratias agit ornatissimo procuratori ejusdem deputatis propter studium et laborem indefessum pro promovendis rebus academicis.

Lecta acta procuratore Conclusum est. Manpas. V. n. pr.

Quam sententiam Venerandae nationis pronunciavit ornat. procurator Nationibus Jurandum gratiarum reversis. honorandae autem Gallorum nationi per summum procuratorem Cancellario Inscribendas esse dictas litteras pat. Cum dictis decretis objecti causa et salvo jure harum trium representationum rejiciendis definitio quolibet tempore offerendarum, gratias agit amplissimus Jus deputatis M.ro Caspero Lider Mallet propter indefessum studium pro rebus academicis promovendis, nominavit quos deputatos ad hanc causam Jure Litteris patentibus postulatos. fidelissima picardor. nationis Inscriptionem litterarum pat. sine ullo modificatione decretis; Nominavit ej; deputatos + et Inscribendas Cancellario litteras pat. salvo Jure academico et constantissimo nationis. ordinum acta Resumpsit amplissimus Rector, sed Concludere noluit, ex praetextu quod ex variis nationum sermone non potuerat dijudicare quaenam esset majoris partis sententia; pro emittat dijudicia. Iterum Jubente rectore in Jus vocat Secretarium nationes picardorum et germanorum ut de accessione ad gallicanae aut normannicae nationis sententiam deliberarent. quae duae Nationes Jus suum procuratores actulerunt. fidelissima picardorum Natio Inscribendas easdem litteras patentes salvo Jure humillimorum Representationum quolibet tempore offerendarum. Constantissima natio stat Conclusioni modo facto; et ita Conclusit amplissimus Rector pro Nominatione Deputatorum et Inscriptione litterarum patentium sub Clausula Representationum quolibet tempore offerendarum.

Die 30.a augusti 1766.

Habitum est tribunal academicum pro antecessum congregatum pro quo tribus supplicibus pro litterarum nominationis sua postulata concessa sunt. 2.o Supplicationes Judicum mercurii octavum octobris ad audiendum solemnia pro Invocatione S.ti Nicolai de Cardineto decreto sunt.

* scripta gallicae nationis nominavit deputatos

3° Jussum est litteras patentes compendii datas decimâ die mensis augusti tum decretum supremi senatus die 22ª ejusdem mensis denique decretum regii consistorii latum die 15ª ejusdem mensis inscribi in commentarium universitatis, tum juribus tum universitatis, tum singulorum ordinum.

Die 4ª octobris habitum est tribunal academicum, quo rationes fidelissimi quæstoris universitatis exceptæ sunt; quibus diligenter examinatis juventum est acceptum supra impensum exactum

8379.11 octo millium trecentarum septuaginta novem librarum cum

50.- undecim assibus; quibus additis quinquaginta libris quæ

2969.- cubiculo depositi non approbatis et dubiæ mittibus nongentis

sexaginta octo libris in acceptum oblivione non computatis efficitur acceptum supra impensum excedere undecim millibus

11398.11. trecentis nonagintas octo libris cum undecim assibus.

2° Supplicibus quo litteris nominationis suæ postulata in eodem tribunali concessa sunt.

3° lectus est libellus supplex a quo adjungit universitatis oblatus, quo postulabant aliquos ex ipsis ab omnibus, exteros à duobus ultimis exercitus ad aggregationem requisitis aut immunes facerent tribunal academicum, si posset, aut a rege optimo hanc gratiam obtinere niteretur. Deindè si neutrum concederet, saltem permitteret ut tribunal facultatis artium adirent hanc gratiam postulaturi; rogatis dictisque sententiis hæc ultima gratia concessa est. Cæteris denegatis.

Die 7ª octobris habitum est tribunal quo aggregationes instituuntur ubi quæ adjungit promissa sunt bona apud regem officia, qui privatim aliquam gratiam ad aggregationem pertinentem postulaverunt.

2° In deliberationem missæ sunt duorum candidatorum supplicationes, quorum alter illustrissimo regni administro D. Duc de Choiseul pro concursum præsentatus, nec tamen admissus fuerat; postulabat autem eadem immunitates quas professoribus collegii Lexoviensis concesserant litteræ patentes die 10ª augusti datæ

alter vero quod plurium ad gremium accessisset, id pro uno gremio
pro presente negotio computaretur. audito mentissimo syndico definitum
est nihil posse immutari a tribunali civili litteras patentes sed
propter singularia obtinque candidati ingenii dotes agnoscendam
Dei amplissimus Rector illustrissimo Comiti de esp. & loco tenenti regni
ad ministro tribunalis academici erga supra dictos candidatos bonam
voluntatem, litteras que testimoniales honorificentissimas amplissimis
dotare, qui alterius supradicti concursus gratuerunt supradicto regio
Ministro aut mittendas aut proferendas.

Eodem die in iisdemque comitiis exhibitae sunt a syndico litterae
testimoniales Cotterae que instrumenta candidatorum ad concursum
pro aggregatione pertinentia, judicibus a tribunali artium facultatis
traditis, ut de illis legitima inquisitione facta ad tribunal referrent:
Die 8.a ejusdem mensis 8bris 1766. in aedibus Ludovici magni
habitum est more solito tribunal academicum ante supplicatio nem
universitatis, in qua supplicibus pro litteris nominationis jura postulata
concessa sunt. Deinde in majori aula pro brevem orationem
postulavit amplissimus Rector amplissimum Comitatum ad
audiendo sacram sub invocatione S.ti Nicolai de Carneto, eam rata
& grata habentes ordines que gestis pro unum trimestrem
Magistratum, litteras que commendatitias concederent. amplissimus
Comitatus postulatis pro suis decanos et procuratore ex quatuor facultatis;
Rata et grata habere declaraverunt. Decani facultatum Theologiae, Jurium
& medicinae que gesserat amplissimus Rector; sibi vero facultas artium.
Deinde conquestus est sapientissimus Jurium decanus quosdam e
doctoribus eidem facultati aggregatis, contra supremi senatus arrestum
in publicis academicis comitiis toga rubea indutos esse: cui rei cum
intercederet, postulavit suae intercessionis actum; qui vero aderant
Doctores aggregati Jurium suorum conservationem postulaverunt; quae
quidem postulata, concessa sunt:

Quibus peractis ad locum supplicationibus designatum solemni pompa
processit universitas, unde omnibus juxta morem solitum peractis eodem
rursus in aedem Ludovici magni Collegii reversa est.

Die 10.ª die ejusdem mensis 8.bris pro celebratum in haerenis de
Spiritu Sancto missam habitis Sunt comitia Venerandae nationis
In Collegio Ludovici magni, ibi supplicavit pro munere quadrantis
M. Maistrel licentiatus Theologus. ne in deliberationem mittat
A audito aequissimo Censore praedictus M. Maistrel in quadrum
virum electus est, acta ab ornatissimo procuratore conclusum est.
Deinde exposuit ornatissimus procurator ea quae acta et ab
adjuncto sibi magistro Maistrel acta sunt die 4.ª ejusdem mensis
Dum exciperentur apud tribunal academicum fidelissimi
Questoris rationes, inquirimus quod subscriptione fidei rationes
Dicti questoris comprobare voluerint, dorsi a questore brevis
Ratio pecuniae ab universitate debitae et inscriptae ad hanc usque
Diem factae in publicum provisorum distributionem, postulavit quae
ornat. procurator ut rem juxta agendi rationem comprobaret
Venerandus ordo, Remque misit in deliberationem. audito
aequissimo censore omnes contributes gratias egerunt
ornatissimo procuratori et magistro Maistrel adjuncto,
prohibuerunt que ne subscriptione fidei rationes questoris
Comprobarent, priusquam supradicta instrumenta rationum
ipsis exhiberentur. acta ab ornatissimo procuratore sunt conclusum.
Eodem die horâ decimâ habitis sunt in aulâ majore Collegii
Ludovici magni Comitia rectoria, in quibus pro rationem de more ab
Amplissimo rectore habitam, accessit supplex provisionatione; deinde
Lectae sunt litterae patentes datae Versaliis die Vigesimâ nonâ maii
an. 1766. Decretum supremae rationum Curiae, et Decretum Regii
Consistorii quorum tenor sequitur

Extrait des Registres du Conseil d'Etat.

Vû. par le Roy en son Conseil l'arrêt rendu en icelui le 14. avril
1719. et les lettres patentes expédiées sur icelui le même jour, enregistrées
en son parlement le 8. may 1719. et en la chambre des Comptes le 12. du
Même mois, concernant la qualité proportionnelle dans le produit des
postes et messageries que nous avions accordée à notre université
pour procurer l'instruction gratuite de la Jeunesse; les lettres patentes
du 3. may 1766. enregistrées en son parlement le 7. du dit mois

Par ledit arrêt Sa Majesté auroit ordonné que les deniers qui seroient délivrés tous les ans à la faculté des arts de ladite université par le fermier Général des postes sur le vingt-huitième effectif, seroient incessamment reglés par elle, et que le surplus dudit Vingt-huitième seroit employé aux Besoins du College de Louis le Grand, et à la Construction des Bâtimens destinés à y servir de chef-lieu à ladite université; elle auroit jugé nécessaire d'expliquer ses intentions à ce sujet; à quoy voulant pourvoir ouï le rapport du sieur de Laverdy Conseiller ordinaire et au Conseil royal Contrôleur general des finances, Le Roy étant en son Conseil, a ordonné et ordonne ce qui suit.

Art. 1er

Le vingt-huitième effectif du bail actuel des postes et messageries de France sera et demeurera fixé pendant la durée du présent Bail à déduction faite des gages des maîtres des courriers, à la somme de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers.

II.

Il sera payé sur ladite somme au receveur général des messageries de ladite université par le Judicataire general de ladite ferme, celle de cent quatre vingt treize mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers par an à compter du premier Janvier dernier, et ce quartier par quartier et par avance.

III

La somme de cinquante sept mille six cent livres qui a été jusqu'à ce destinée à l'acquit de la portion appellée actualité sera prélevée sur le dit cent quatre vingt treize mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers, et le surplus déduction faite des dépenses prescrites par les articles 6. et 16. des dites lettres patentes du trois may mil sept cent soixante six, et des frais de Regie préalablement déduits sera partagé suivant l'usage, par portion egale entre tous les membres de la faculté des arts, qui ont droit de jouir de l'émerite suivant les Statuts et reglemens de ladite université, y compris le sous bibliotequaire établi par les dites lettres patentes.

IV.

La somme de soixante mille livres restant de celle de deux cent

Cinquante trois mille deux cens soixante treize livres quinze sols dix deniers, a laquelle ledit vingt huitieme effectif dudit bail actuel des postes a été cy depuis reglé pour lemployée aux objets portés par L'art. XXII. desdites lettres patentes du 3. may 1766. en consequence Ladite somme sera par le fermier general desdites fermes des postes par chacun an, quartier par quartier et par avance a compter du 1er. Janvier 1767. remise audit receveur general des messageries De L'université, pour etre par lui sur le produit remise, scavoir a Moitié au grand maitre temporel du College de louis le grand, pour etre employée ainsi quil sera prescrit par sa majesté, sur les Memoires qui lui seront a cet effet par les administrateurs dudit College, et l'autre moitié pour etre employée aux constructions et reparations qui seront a faire dans le College de louis le grand aux termes desdites lettres patentes du 3. may 1766. cy dessus Jusqu'a l'employé, ainsi quil sera par la suite reglé pareillement par sa Majesté.

V

Ladite somme de cent quatre vingt treize mille deux cens soixante treize livres quinze sols dix deniers sera pour la quarante année 1766. passée en compte audit fermier general en rapportant les quittances du receveur general des messageries dudit univerſité, et les années subsequentes ladite somme de deux cens cinquante trois mille deux cens soixante treize livres quinze sols dix deniers sera sur la meme quittance pareillement passée en compte audit fermier general, y joignant pour la premiere fois seulement une expedition en bonne forme du présent arrêt, et sera mis sur celui des autres lettres necessaires expedié; fait au Conseil d'etat du roy, sa majesté y etant, tenu a versailles Le vingt neuvieme jour de may mil sept cens soixante six.

Lettres patentes

Louis par la grace de dieu roy de france et de navarre, a nos Amés et feaux Conseillers les gens tenant notre chambre des comptes A Paris. Salut. nous etant fait representer en notre Conseil d'etat tenu par jugé le quatorze avril mil sept cens dix neuf, et les lettres patentes expediées sur icelui de meme jour, enregistrées en notre parlement le huit may 1719. ~~en lettres~~ et en notre chambre des comptes Le dix de meme mois, concernant la quotité proportionnelle

Dans le produit des postes et messageries que nous aurions accordé à notre Université pour l'instruction gratuite de la jeunesse, nos lettres patentes du trois mai mil sept cent soixante six, enregistrées en notre dite Cour de parlement le sept dudit mois, par lesquelles nous aurions ordonné que le dernier qui seroit délivré tous les ans à la faculté des arts par le fermier général des postes fut le vingt huitième effectif seroit imposant. Réglé par nous, et que le surplus dudit vingt huitième seroit employé aux besoins dudit Collège de Louis le Grand, et à la construction des bâtiments destinés à y servir de chef lieu à notre dite Université, nous aurions jugé nécessaire d'expliquer nos intentions à ce sujet, à quoi y nous aurions pourvu par l'arrêt ce jourd'hui rendu en notre Conseil d'état, nous y étant, pour l'exécution duquel nous avons ordonné que toutes lettres nécessaires seroient expédiées, à ces causes, de l'avis de notre Conseil qui a vû ledit arrêt dont expédition est cy attachée sous le contre scel de notre Chancellerie, et conformément à celui nous avons ordonné par ces présentes signées de notre main, et ordonnons ce qui suit.

Article Premier

Le Vingt huitième effectif du produit actuel des postes et messageries de notre Royaume sera et demeurera fixé pendant la durée dudit Bail de ladite ferme à la somme de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers

253 [illegible] 15 [illegible] 10 [illegible] 8

II.

Il sera payé sur ladite somme au receveur général des messageries de notre dite université par l'adjudicataire général de ladite ferme celle de cent quatre vingt treize mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers pour avance à compter du premier Janvier dernier, et de quartier en quartier et par avance.

193 [illegible] 15 [illegible] 10 [illegible]

III.

La somme de cinquante sept mille six cent livres qui a été jusqu'à ce jour destinée à l'acquit de la portion appellée actualité, sera prélevée sur ledit cent quatre vingt treize mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers, le surplus, déduction faite des dépens ci après écrites par les articles VI et XVI de nos lettres patentes du trois mai mil sept cent soixante six le brevet et frais de régie préalablement déduits, sera partagé suivant l'usage par portion égale appellée, ancienneté entre tous les membres de la faculté des arts, qui aura droit de jouir de l'ancienneté suivant les statuts et réglemens de ladite université, et à compter les jours bibliothécaires établis par nos dites lettres patentes.

57600 [illegible]

IV.

La somme de soixante mille livres de plus de celle de deux cens cinquante trois mille deux cens soixante treize livres quinze sols dix deniers à laquelle ledit vingt huitieme effectif du bail actuel des postes a été cy dessus reglé, sera employée aux objets portés dans l'article XXII. desdites lettres patentes du trois may mil sept cens soixante six, en consequence ladite somme sera par le fermier general de ladite ferme des postes par chacun an, quartier par quartier et par avance à compter du premier janvier mil sept cens soixante sept, remise audit receveur general des messageries de notredite université, pour être par lui fait le remploi ainsi qu'il sera prescrit par nous sur les memoires qui nous seront adressés par les administrateurs d'icelle college; et l'autre moitié pour être employée aux constructions et reparations qui seront à faire dans ledit college de Louis le grand, aux termes desdites lettres patentes du trois may mil sept cent soixante six, et déposée jusqu'à l'employ, ainsi qu'il sera par la suite reglé pareillement par nous.

V.

Ladite somme de cent quatre vingt treize mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers sera pour la présente année mil sept cent soixante six en compte audit fermier général, en rapportant les quittances du receveur général des messageries de notredite université et les années subsequentes, ladite somme de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers sera sur la même quittance pareillement passée en compte audit fermier Général, y joignant pour la premiere fois seulement une expedition en bonne forme de l'arrêt de ce jour.

Si vous mandons que ces présentes vous ayez à faire registrer et le contenu en icelles ensemble ledit arrêt exécuter selon leur forme et teneur. Car tel est notre plaisir. Donné à Versailles le vingt neuvieme jour de may, l'an de grace mil sept cent soixante six, et de notre regne le cinquante unieme.

Louis

Par le Roy Phelypeaux.

Registrées en la chambre des comptes, ouï le procureur général du roy pour jouir par ladite université de l'effet contenu en icelles suivant et aux charges portées par l'arrêt sur ce fait ledit jeu septembre mil sept cent soixante six.

Henry
greffier.

Extrait de la chambre des Comptes

Vû par la chambre les lettres patentes du roy données à Versailles le 29. may 1766. signées Louis et plus bas Phelypeaux et scellées sur double queue du grand sceau de cire jaune expédiées sur arrêt du Conseil du même jour, par lesquelles sa majesté de l'avis de son conseil et par les causes y portées auroit fixé à la somme de Vingt huitieme effectif du bail actuel des postes le messageries de la jeune pendant la durée d'icelui, déduction faite des gages des ministres, des Commis, de la somme de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers, et ordonné qu'il seroit payé sur ladite somme au receveur général des messageries de ladite université par l'ad judicataire General de ladite ferme, celle de cent quatre vingt trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers par an à compter du premier Janvier dernier, et de quartier par quartier et par avance; que la somme de cinquante sept mille six cent livres jusqu'à ce destinée à l'acquit de la portion apellée actualité, seroit prélevée sur ledit cent quatre vingt trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers, et le surplus déduction faite des deux prescrites par les articles VI. et XVI. des Lettres patentes du 3. mai 1766. et les charges de régie préalablement dédattes, seroit partagée suivant l'usage par portion égale apellée Emerite, entre tous les membres de la faculté des arts qui ont droit de jouir de l'emerite suivant les statuts et reglemens de l'université, y compris le sous bibliothecaire établi par lesdites lettres patentes: que la somme de soixante mille livres restans de celle de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dits deniers, à laquelle ledit Vingt huitieme effectif du bail actuel des postes a été par icelui réglé, seroit employée aux objets portés par l'article XXII. des lettres patentes du 3. may 1766. en conséquence que ladite somme seroit par le fermier général de ladite ferme des postes par chacun an, quartier par quartier et par avance, à compter du premier janvier mil sept cent soixante sept, remise audit receveur général des messageries de l'université, pour être par lui sur le champ remise, savoir moitié au grand maître temporel du College de louis le grand, pour être employée ainsi qu'il sera prescrit par ledit seigneur Roy sur les memoires qui seront adressés par les administrateurs dudit College, et l'autre moitié pour être employée aux constructions et reparations qui seront à faire dans ledit College de louis le grand aux termes desdites Lettres patentes du 3. may 1766. et déposée jusqu'à l'employ: le tout ainsi qu'il sera reglé par la suite par sa majesté, et enfin que ladite somme de cent quatre vingt trois mille deux cent soixante treize livres quinze sols dix deniers seroit pour la présente année 1766. passée en compte audit fermier général, en rapportant les quittances du receveur general des messageries

de l'université, et que les années subsequentes la dite somme de deux cent cinquante trois mille deux cent soixante trois livres quinze sols dix deniers formoit sur la même quittance pareillement y allouée en compte audit fermier général, y joignant pour la premiere fois seulement une expedition en bonne forme de l'arrêt de ce jourd'hui, par lequel lesdits lettres patentes cy dessus mentionnées et dittes lettres à la chambre adressantes, vû lesquelles, l'avis du conseil attaché sous le contre scel d'icelles; autres lettres patentes du 15. avril 1719. registrées en la Chambre le douze may suivant, et ce requerant et consentant de l'arrêt intervenu sur le fait de l'enregistrement des lettres du quatre du même mois de may suivant, le certificat du Greffier en chef de la Chambre du quinze decembre mil sept cent cinquante huit, vû aussi les lettres du 2. 7bre 1758. registrées en la chambre le quinze du même mois, qui fixent l'indemnité des gages des greffiers à la somme de vingt un mille trois cent trente trois livres quinze sols quatre deniers, la requête présentée à la chambre par les Recteur, procureurs, et suppôts de la faculté des arts de l'université de Paris aux fins d'enregistrement des dittes lettres; conclusions du procureur general du roy, ouï le rapport de M.e Jacques Simon Le Varasseur d'Harouville conseiller maître, et tout considéré — La chambre a ordonné et ordonne les dittes lettres être registrées pour jouir par ladite Université de l'effet et contenu en icelles, à la charge par elle, et les différentes facultés dont elle est composée de représenter au greffe de la chambre au plus tard dans le dernier 7bre 1767. tous édits et déclarations, chartres et lettres accordées à ladite Université par les Rois ses fondateurs pour être transcrites et inscrites dans les registres du dépôt de la chambre l'exécution de celle de celles desdits seigneurs rois des 26. avril 1728. 21. 7bre 1739. et 14. mars 1741. enregistrées en la chambre le 23. mai 1738. 26. Janvier 1740. et 23. mars 1741 fait défenses ladite Chambre à l'adjudicataire des fermes generales des postes de payer à l'avenir à commencer du 1.er Janvier 1768. au Receveur des messageries de l'université aucunes sommes provenantes de ladite concession mentionnée ès dittes lettres, qu'en rapportant par lesdits receveurs une certificat en bonne forme de la représentation desdites têtes de jeune. et sera le présent arrêt signifié à la requête du procureur général du roy à l'adjudicataire des fermes generales des postes à ce qu'il n'en ignore, et ait à s'y conformer; à l'effet de quoi le présent arrêt sera notifié au procureur général du roy fait le 10. 7bre 1766.

Collationné

Ex brevets des registres de la Chambre des Comptes.

Deindé postulavit amplissimus Rector M. le Bel ut quidam virus confirmatus nationi horis matutinis electus, ratus et gratus haberet procuratum facultatis quæ gestis per summum bonorem magistratum, litteras quæ commendatitias decernerent, quibus ab ipso D. Rectore in deliberationem missis ad locum suum deliberaturus recesserunt nationis.

In privatis autem Venerandæ nationis comitiis eadem missis in deliberationem ornatissimus procurator. Deindé observavimus quidam tubulas habitam fuisse ad indicis orationem in comitiis die 26to augusti habitis, in quibus cum laudem aggregationis et generosum agerent, in verba viris academicis gratum honorificum promovere, de quibus quidem oratione hucusque silueras Venerandæ Nationi ex eo quod gratum frequentius fuissent comitia propter judicias academicas; hanc autem provocationem non retundere injuriosum fore venerandæ tationi.

Observavimus præterea de malevolis quibusdam gestis nonnullis hominibus apud regni administros accusatum fuisse magistrum Crupé litterarum in regio navarræo professorem, virum vere academicum, propter orationem quam habuerat in solemni scholarum regiæ navarræ instauratione, in qua de antiquo academiæ splendore, de dignitatum et honorum affectibus quæ pungunt quidam novi academici, de aggregationis et generosis gestis in suo in religionem, regem, patriam et academiam animo redisperserat; in quibus actum fuisse ut litteris illustrissimi comitis de sacris et scientiis nominis regii augustissimi datis, a comitiis tum academicis tum fuit nationis Picardiæ propter mentem exclusus existat.

Quibus omnibus in deliberationem missis, et audito æquissimo censore, sic censuit Venerandus ordo.

1° Confirmat in quadrum virum M. Maistrel virum procuratorium horis Matutinis electum.

2° Supplici indulget.

3° Ea tantum rata et grata habet quæ gestis amplissimus rector in suo tribunes tri Magistratu de consensu procuratorum consultis ordinibus, siquæ scitu fecerit improbat.

4° Laudat silentium ornatissimi sui procuratoris in supremis comitiis generalibus virisque rata et grata.

5° Rogat amplissimum rectorem ut supremo rationum curiæ illustrissimum principem aliosque magistratus adeat ipsis gratias actorius pro benevolentia et liberalitate in facultatem artium, deputatorique nominat M. M. Dagoumer et Vaulegeard.

6° nominat in deputatos M. M. de Vaulegeard et Maistrel qui recensendis et disponendis in actibus et instrumentis quæ a supremo rationum curia

postulantur, opprimendæ, quod non hodie esset prorogandum, de quâ re
ipse diligentiâ omnium suum objisse meritissimus judicium.
7°. Censet Venerandum ordinem inscribendas esse in commentariis universitatis
& nationis tum litteras patentes datas die 29ª maii 1766. tum consultum
regii consistorii tum arrestum supremum & scripta ratione nunc modo
lecta salvis tamen suis juribus.
8°. Monet insuper meritissimum judicem ut illius quam viri
academici in debet observantiâ memor, verbis in posterum utatur
honestioribus, quam iis quibus usus est in oratione ab ipso habitâ
die 26ª augusti.
9°. Rogat amplissimum rectorem ut quam primum cum
ornatissimis procuratoribus ad eum illustrissimum regis ministrum
D. D. comitem de St. Florentin, ipsi exponituri sint M. Coqué quid
omnes in academiâ commendari, ut civem optimum fidæ erga
regem fidei, juxtaque erga universitatem studiis & meritis, et
rogaturus ut ordini suo & academiæ restituatur dictus D. Coqué
dicta ab ornatissimo procuratore concluso esse. Manpas.

Nationibus in unam omnium generalium degressi
sententiam Venerandæ nationis protulit ornatissimus procurator
quam cum audisset judex quæstionis esse injuriosa se ab
ordine Venerando, postulavit ut diceret Veneranda natio
juxta quæ se judicem existimaret. tum Venerandi ordinis
censor judex respondit; hæc verba tibi objicit Venerandus ordo
Vulgus academicum; hanc expressionem primum negare
tentavit judex, quærens an hæc verba ipse audisset requisitus
censor, qui cum respondisset se non audisse, siquidem tum non
erat præsto, sed audisse Venerandi ordinis quam plures; in
excusationem abiit judex, hæc verba interpretatus & se
& se veneratione in omnes viros academicos ac præsertim in
Venerandum ordinem omnino esse affectum, nec privatum
quemquam aut ordinem voluisse lædere tentatur esse.
Deinde sacramentum præstiterunt quatuor viri electi &
confirmati qui concluso ingressi elegerunt in rectorem M. Antonium
Mallot eloquentiæ professorem in collegio Ludovici magni, quem
renunciavit clarissimus gallicanæ nationis quæstor.
Digressa natio nec in suo loco, audito requisitionis censore rectorem nem

Confirmaverunt, quam confirmationem retulerunt ornatissimi procuratoris Nationum Jn cujus Comitiis regressorum, et sacramentum more solito prestitit D. Mallot, et acta ab amplissimo rectore conclusum est.

Die 11.a 8bris habitum est tribunal academicum Jnquo Jurisconsultus amplissimus rector D. Mallot de rebus agendis, ejusque agentes et agendas gallicitatem fuit tribunal academicum nomine ordinum.

Eodem die celebrata est missa de Spiritu Sancto in collegio Ludovici magni pro solemni Comitiorum instauratione, quâ facta orationem habuit M. Gagnot philosophiæ professor Designatus Jn mazarineo, Carmenque recitavit mensis vitor M. Cornier de Lander Jn Marchiano professor tertii ordinis designatus. deindè apellatum est Comitium aspirantium aggregationis candidatis.

Die 27.a 8bris habito rursum in collegio Ludovici magni Comitio Censorio Jnquibus orationem habuit amplissimus Rector, Jnquâ gratiarum actionem de suâ electione Ejus favorem et auxilium portulavit; promisit se nihil nisi ad decus et utilitatem academiæ nihil de consensu et consilio ordinum esse actorum. dixit quæstionem de modo eligendi jubibliothecarium recenter constitutum, quâ de re deliberandum putavit, fiatè et de censorum electione. postea loco dato supplicationibus et Jnjuriis, accessit unus supplex qui dispensationem. præterea M.M. augur le Roy de Mesnil Jmmunitatem portulavit rerum aquibus dam Comitiorum exercitio, quibus rebus Jn deliberationem missis ab amplissimo Rectore dimissi sunt oratione Jnsua loca deliberaturi.

Jn privatis autem Venerandi ordinis Comitiis Jncensorem modo solito designavit ornatissimus procurator M. Moutier de l'armenerie, et Jn deliberationem missis postulationem supplicis, et la quæ a rectore fuerant dicta.

Præterea observavimus quidam tribuli electum fuisse magistrum le Bel loco M. Gigot qui sedens cum administratoribus disciplinæ pro collegio Ludovici magni constitutis, quod adversatur litteris patentibus die 16. augusti 1764. datis. Jaria observavimus etiam quæ locum dederunt articulis 3. 5. 6. et 8.

Quibus observationibus et rebus Jn deliberationem missis et audito requisitionis Censoris Venerandæ natio.

1.° elegit Jncensorem M. Moutier de l'armenerie Jnbrancurio professorem celeberrimum

2.° supplici postulatam dispensationem concessit.

De cæteris autem capitibus Jnquam nientem sic gallicè agendum censuit.

3.°

4.° La nation proteste de nullité de l'élection faite par le bureau de discipline du

Collegio d'Louis le Grand, du Sr. le Bel de la nation de Picardie, pour remplacer
Le Sr. Gigot de la nation de normandie, comme etant la dite election contraire
au texte formel des lettres patentes du 16. août 1764. la nation declare que
Son intention est de se pourvoir par les voyes de droit sur cette injustice
5°
.
.
.
.
.
6°
.
.
.
.
.
7° par rapport aux exemptions demandées par les Srs. Augeard le Roy de Lille,
La nation s'en tient au texte formel des lettres patentes
8°
.
.
Lecta ad ornatissimum procuratorem suis conclusum. Marpon.

Die 8ª 9bris habitum est tribunal academicum Jusqu'au tribus suppliciter
pro litteris nominationis jura postulata concessa sunt.
2°. Declaratum est magistrum hamelin Nationis Jungens de Jngeneralis
præmiorum distributione facta debitum esse Jn tribunali academico
Mensis Januarii.
3°. Exposuit amplissimus rector M^um hamelin Bibliothecam suam universitati
Emendam proponere, postquam a bibliopolis ex utraque parte electis pretium
ejus fuisset æstimatum, et ut facilius Jstius bibliothecæ pretium ab
universitate solveretur, se acceptum iri promisit dictum M. hamelin pro parte
suprædicti pretii decem mille libellas a Dño Dagueseau universitati dotis
le jour ejusdem obitum solvendas; et alteram partem ab universitate statim
solvi postulat, ea tamen conditione ut mille libellæ a Rege per litteras
patentes novis libris Emendis destinatæ singulis annis ab universitate
ejusdem solvantur, donec omnis pecuniæ summa ab ipso Dño postulata sit recepta
Quâ re Jn deliberationem missâ nominavit tribunal academicum
De Barois bibliopolam ad æstimandum Jstius Bibliothecæ pretium,
Sapientissimumque Sacræ facultatis decanum, et ornatissimum
honorandæ gallorum nationis procuratorem, qui Supra dictæ

estimationi adesse ne. Cæterùm singulos decanos ex procuratoribus nominem ad suos ordines referre placuit, et ita fuit ab amplissimo rectore Conclusum.

Die 14ª habita fuit Comitia Venerandi ordinis in Collegio Ludovici magni extra ordinem convocata per quibus M.

Supplicavit pro gradu nationis regique debetur obedientiæ causâ, et salvo Baccalaureorum jure. re deliberationem missâ, et audito æquissimo Censore Judicium nationis suffragia admissa est, et ita ab ornatissimo procuratore fuit Conclusum. Manpas

Iisdem in Comitiis Dixit ornatissimus procurator de more antiquo esse ac Defuncto apparatorii celebretur missa pro ejus animæ requie, videndum itaque quâ die celebranda foret pro M.r Marchand du Vagan prioris Venerandi ordinis apparitore defuncto. 2.° fortare apparitoribus eorum augeatur annuum honorarium. 3.° eligendum esse ædium structorem loco D. Morin fato functi. quibus in deliberationem missis et audito æquissimo Censore Comitia Veneranda natio.

1.° missam pro requie animæ M. Du Vagan prioris Venerandæ nationis apparitoris die Jovis 20.° hujus mensis celebrandam fore hora septimâ decimâ.

2.° autem quinquaginta libellas annui reditus duobus apparitoribus concessis inter ipsos æqualiter dividendas. Sicuti et triginta sex libellas prioris ipsis concessas pro mundities aulæ Venerandi ordinis in Collegio Lud. magni sitæ.

3.° eligit in ædium structorem Venerandæ nationis D. le Seigneur Rhotomagensem. et ita ab ornatissimo procuratore Conclusum est. Manpas pr.

Eâdem die Dixit ornatissimus procurator accepisse se epistolam ab amplissimo rectore cujus tenor sequitur.

Monsieur

J'ay l'honneur de vous exposer ce qui est arrivé en Consequence de L'Improbation prononcée le 27. 8bre contre le discours de M.r Gaynot. 1.° que Les ministres craignent que cette condamnation ne paroisse attaquer le Concours, dont l'auteur avoit entrepris l'éloge. 2.° faisant seulement attention à la Cause que M.r Gaynot a voulu défendre, ils croyent devoir lui accorder leur protection. 3.° la formule in aulâ academicâ Ludovici magni, leur est suspecte. 4.° ils craignent que la nation ait différé aussi longtemps à déterminer l'election d'un fonds bibliothecaire. 5.° enfin ils ne veulent point souffrir de reserver aussi généralement que celles qui terminent La Conclusion de la nation, ce qui paroissent embrasser des deliberations déjà desapprouvées par la Cour.

Je souhaiterois que la nation voulut bien travailler à prevenir des

ordre facheux, et s'emportât d'elle même a discipler les soupçons et les plaintes, ce qui devroit arriver, si on les attendoit, ne feroient qu'irriter de plus en plus les ministres contre nous; et d'ailleurs il est bien dû un temoignage d'attachement et de veneration pour le Roy de notre Souverain d'avoir fait enregistrer un monument si agreable de sa grace.

Pour éviter ce malheur, voici ce que devroit faire de la nation un homme qui est bien eloigné de vouloir le sacrifice ni la compromettre.

1°. declarer (comme elle veut le faire avec verité) qu'elle n'a point pretendu blamer Mr. Gagnot d'avoir entrepris l'eloge du Chancelier; qu'au contraire il a pu choisir un sujet plus convenable dans les circonstances; et que la nation lui auroit fait bon gré d'avoir traité une si belle matiere, comme elle merite d'etre. (ce terme là n'est rien, je crois, qui doive faire de la peine a la nation; et il est a propos de parler du Chancelier d'une maniere avantageuse ainsi si la nation veut ajouter quelques termes encore plus honorables pour le nouvel etablissement, cela n'en sera que mieux)

2°. que pour montrer avec quel zele la nation se porte non seulement a obeir aux volontés du Roy, mais même a prevenir les moindres desirs, elle consent que la partie de la Conclusion du 17. 8bre qui regarde Mr. Gagnot, et qui n'est pas par Chancre jointe, ne soit ni sur les registres, ni sur ceux de L'université.

3°. que si la formule in aula academica ludovici magni y avoit quelque inconvenient, elle consent que sur les theses et les grands garnemens on mette de sa main in Collegio ludovici magni in aula academica

4°. qu'elle n'a pretendu differer l'election d'un sous bibliothecaire que pour un temps fort court, et afin d'examiner diverses questions qui y ont rapport.

5°. enfin que les reserves qu'elle a faites en termes generaux regardent seulement les representations qu'elle desire d'adresser a sa majesté sur quelques articles des lettres patentes; lorsque Sa majesté voudra bien les recevoir.

Dans tout cela je ne vois rien qui soit honteux pour la nation, ou contraire a ses interêts. a l'egard de la peine imposée a Mr. Gagnot, ce n'est pas reculer, c'est user d'indulgence, la bonté n'a pas besoin d'etre excusée: mais quand elle en auroit besoin le desir de plaire au roy, et a ses ministres a qui nous devons

sans doute reconnoissance, seroit un motif assez puissant pour l'autoriser
D'ailleurs l'auteur du discours, dont on requiert la destitution,
a peut être pour lui le seul mécontentement de sa compagnie, quand même ce
Mécontentement ne seroit point écrit sur du papier. pourquoi ne point
Donner à son inimitié éternelle, pourquoi s'opiniâtrer à conserver un monument
De haine contre un confrere, dont la faute peut s'oublier? refuser de
par les moyens de reparer une offense qui probablement est l'effet
d'une vivacité peu reflechie, plutôt que d'une mauvaise intention.
Je sçais jusque M. gagnot respecte de plus en plus l'université,
autant que quiconque la connoit mieux.
Je voudrois avoir acquis déjà quelque droit à la reconnoissance
de la nation de normandie, je les employerois dans cette occasion
Mais si je ne suis pas assez heureux pour pouvoir lui alleguer
des services rendus, je dois juger de vouloir bien accorder cette
Grace au zele dont je suis animé pour ses interets, et pour ceux
de toute l'université.
J'ay l'honneur d'être avec une respectueuse considération

Monsieur

A Paris ce 14. 9bre 1766.

Votre tres humble et tres obeissant
Serviteur Mallot recteur de l'université

Si la nation trouvoit quelque chose à changer dans ce que je lui propose,
Elle peut se contenter de faire un projet de conclusion que je tacherai de
faire agréer.

quâ Epistolâ lectâ et re in deliberationem missâ, audito aequissimo
Censore Censorio Ven. ordo hoc unum non esse deliberationis, sed mandavit
suo oratori ac Censori ut amplissimum rectorem adeat
eum rogaturi ut academiae et nationum honori consulat, et ita est
Conclusum anne procuratore. Mauger proc.

Die 24.ta mensis novembris, facultatis artium habita fuit ja me
Regia extraordinem in aula academica Collegii Ludovici magni Comitia,
In quibus rector habita oratione exposuit amplissimum rectorem sententiam ja
oratorem meum magistrum Gagnot ad concursum in augurationem a facultate
artium latam die 27.ma 8bris minime a Rege ejusque ministris

probari, regni que ad ministrorum illud judicium fit accipere, quam-
natio nec Conventum ejusdem Imprimis probare potendi spem, et ne minus tutum
Mentem Cedere ejusdem, scribam Justitiae legere ejusdem illustrissimi
Comitis de St. Florentin hic terminum ad se fruendum.

A Versailles le 18. novembre 1766.

J'ai reçu, Monsieur, avec votre lettre du 3. de ce mois la copie de
la deliberation de l'université du 27. 8bre dernier que vous m'avez
envoyée conformement aux ordres du roy. J'en rendrai
compte a sa majesté, et elle m'a donné de vous marquer que
n'y ayant rien d'irregulier dans la conclusion prise sur
chacun des quatre objets que vous aviez mis en deliberation,
elle trouve bon qu'il en soit fait registre dans la forme
ordinaire; mais qu'a l'egard de celui qui a ensuite été
Délibéré dans la même séance, tant sur le discours de
Sr. Gagnon, que sur la denomination de la salle ou
L'université tient ses assemblées, sans que vous eussiez
proposé d'opiner sur ces deux objets, et sans que le
Jugement en ait été entendu, la forme etant vicieuse
En même temps que le fonds est conçu dans des termes
Susceptibles d'une interpretation qui ne peut s'accorder
ni avec les vues de sa Majesté ni avec le sentiment
Dont vous attestez dans votre lettre que l'université
est Courtamment animée, cette partie de la deliberation ne
sauroit subsister; que cependant sa Majesté veut bien
Suspendre quant a present sa determination a ce sujet dans
La persuasion ou elle est que l'université avant de faire
Inscrire sur ses registres sa deliberation du 27. 8bre, se
portera d'elle même a y faire les changemens pour la
rendre irreprehensible, et que d'un côté autre de la
Conclusion qui avoit été prise par rapport au discours
Du Sr. Gagnon, elle declarera qu'elle est bien eloignée
D'approuver le choix du sujet de ce discours, ni le

Sur quelques autres propositions de nouveaux établissemens ;
Mais qu'au contraire elle ne peut que désapprouver et regarder
comme injurieuse à ses sentimens toute exposition tendante
à faire douter de son zèle pour le succès d'un établissement
ordonné par sa Majesté. D'un autre côté qu'en ce qui
concerne la dénomination de la salle où l'université
s'assemble en exécution des lettres patentes de sa Majesté
il sera reconnu qu'elle doit avoir le titre de salle de l'université
sans y rien ajouter qui puisse faire douter que ce
titre lui appartienne, et que lors qu'on annoncera
par des programmes les exercices ou ouvrages
publics qui se font dans cette salle, l'on y
marquera seulement qu'ils se feront au collège de
Louis le Grand et dans la salle de l'université
Telles sont les intentions de sa Majesté que vous
devés faire connoître à l'université, et vous
aurés soin de m'informer de leur exécution
pour que j'en puisse rendre compte à sa
Majesté, on ne peut vous être Monsieur
plus parfaitement dévoué que je le suis

Signé St Florentin

Pour autem Inscriptio, de Monsieur, Maillor receveur
de l'université.

quâ lectâ proposuit amp. Rector ad Consilium ad mittere quam
fieri attestorat redactum, quâ notâ nec declaravere.
1°. cum oratione mag. Gagnot jurisconsulti peremptoria
rationis materiam et objectum impugnare nullibi.
2°. ut regi augustissimo probare, notâ nec semper modo ad ejus
Mandata exequenda alacri studio fervi, sed etiam ad minima
ejus voluntatis signa esse intentos cum ejus conclusioni
quatenus pertinet ad M. Gagnot, in Commentariis et
universitatis referri non postulare.
3°. se cum postulaverant ut deinceps in gymnasiarchum, hic
verbis, in aulâ academicâ hoc adderentur, in Collegio
Ludovici magni, consultendum voluisse cæteros cum collegiorum
dignitatis, quæ sunt quoniam aulæ veræ academicæ, sibi quæ
satis fore si in posterum hoc subscribantur, in Collegio
Ludovici magni in aulâ academicâ
quâ propositione ab amplissimo rectore factâ, secessum in
suum locum nationes more solito deliberaturos.
In privatis autem Comitiis Venerandæ nationis magistri
regique debetur obedientiæ causâ et salvis juribus
Baccalaureorum supplicavit pro gilei nationis, quâ
supplicatione in deliberationem missâ, et audito æquissimo
Censore, supplex admissus est, et ab oratissimo procuratore
Conclusum fuit. Mon pol
Deindè dixit oratissimus procurator exposuisse amplissimum
Rectorem materiam deliberationis, audito æquissimo Censore
fuisse aperiendam Comitiis Venerandæ nationi suam sententiam

La nation de normandie ayant ouï la lecture de la
Lettre de M. le Comte de St. florentin ecrite a M. le Recteur
le 18. du présent mois; la matiere mise en deliberation, et ouï
M. le Censeur, est d'avis que M. le Recteur ecrive a M. le Comte

Desf. florentin une lettre dans laquelle

1°. il exprimera les sentimens de respect et d'obeissance de l'université pour les volontés du roy, et d'attachement pour sa personne sacrée; le priera M. le Comte Desf. florentin de vouloir bien en être l'interprete auprès du Roy

2°. il remerciera M. le Comte de St florentin du zele qu'il a temoigné dans tous les temps pour les interêts, l'honneur et la gloire de l'université, dont la splendeur ne peut que contribuer à celle de son ministere.

3°. il lui temoignera que l'objet de l'université étant d'enseigner à la jeunesse les principes de religion, la pureté des mœurs et la politesse, plus encore que les sciences, elle n'a pu se dispenser de porter sa conclusion du 27. 8bre dernier contre M°. Gagnon dont le discours (abstraction faite de la matiere) a excité une indignation générale.

4°. que l'université n'a suivi en cette occasion que les exemples consignés dans ses registres, et ne peut se reprocher que d'avoir adouci la peine portée par les statuts, qui ordonnent de punir très severement, et même exclure de son corps quiconque insultera une compagnie, les magistrats, et même quelque particulier; comme il a eu par la reformation du Cardinal d'Estouteville en 1452 » quod si contingat quod absit,

» ut aliquis magistrorum in manifestam injuriam, aut contumeliam
» vel convicium pro rumpat aut alterius ... Procurator et magistri talem
» sic blasphemum convicientem et injuriosum a suo respectu removeto,
» donec satisfactione facta parti injuriate, ad arbitrium rectoris
» et quatuor procuratorum reconciliari mereatur.

Et par le statut VII. de la reformation de 1598. » nemo alteri
» injuriatur, aut convicium dicat. Et par le statut XXXV. de ladite
reformation: » omnes collegiorum moderatores et præfecti
» caveant ne juniores Gymnasiis patres et declamationes recitentur
» ... quibus lascivia juventutis provocetur excitetur, aut contumeliæ,
» convicia aut maledicta in quemquam publicum ordinem, aut

» Magistratum, aut privatum hominem contemnantur: qui contra
» facerint, severius puniantur.

5°. que ladite Conclusion prononcée par M. le Recteur, a été portée contre ledit Mr Gagnot qu'après avoir entendu dans Les nations les censeurs, seuls chargés du ministere public dans la faculté des arts.

6°. il representera a M. le Comte de St florentin que l'ordre public et la foi dûe aux registres exigent d'inscrire toutes Les deliberations formées dans le Corps; et que si L'Université se trouve obligée quelquefois d'y faire Les deliberations prises contre quelques uns de ses Membres elle y inscrit avec plaisir les graces qu'elle leur accorde ensuite, lorsqu'ils viennent a resipiscence que Mr Gagnot auroit du recourir a l'indulgence de L'université, avant d'implorer la protection d'un Ministere tres Jaloux de la gloire de ce Corps, pour s'interesser en faveur d'un sujet, qui n'auroit pas auparavant essayé de flechir sa mere par son repentir

7°. que le tribunal Contentieux jadis Composé de seuls suppots de la faculté des arts, etant maintenant Composé en vertu du statut de 1600. des chefs de toutes les compagnies, et n'y ayant point dans la faculté d'autre tribunal que l'assemblée même des nations, surtout pour les affaires graceuses, la Nation de normandie Consent qu'il soit procedé a la Nomination d'un sous bibliothecaire dans la même forme que l'on procede pour l'election du Recteur.

8°. que la nation de normandie ayant remarqué que sur des chefs de l'Indication du lieu etoit seulement designée par ces mots aula academica, a jugé necessaire que le lieu fût plus specialement designé.

9°. Qu'enfin la nation de normandie persistant dans ses precedentes conclusions, ne fait que suivre les mouvemens de son Zele, de son attachement, de sa fidelité et de son amour pour la personne du Roy, et pour les interets de la religion

de l'état, et principalement lié avec ceux de l'enseignement public, dont L'université est le seul dépositaire.

Visto ad ornatissimo procuratore fiat conclusum. Maupeou Pr.

Nationibus in aulam comitiorum generalium revertis, ornatissimus Normanorum procurator frequentibus comitiis legit conclusionem mox latam; verba ipsius deliberationis ab se proposita non agnoscens amplissimus Rector, ingrato admodum sensu venerandi ordinis deliberationem accepit, et jam abeuntibus, ut aiebat, nemyi minoris fopilli epistolam illius procuratori dedit, statimque solvit comitia Generalia.

Tum Venerandus ordo in propriam aulam se recepit privata habiturus comitia: in quibus lecta fuit regia epistola cujus tenor sequitur.

De par le Roy

Cher et bien amé, nous etant fait rendre compte de l'avis en forme de conclusion de vous la nation de normandie dans L'assemblée de L'université du 27.8bre dernier, et ayant vû avec beaucoup de mécontentement que par l'article 3. de cet avis La dite nation auroit osé s'opposer a la nomination d'un Sous bibliothecaire, a laquelle il doit etre procedé sans delai, en Vertu de nos lettres patentes: que par l'article 5. elle auroit Voulu changer la denomination qui appartient a la salle ou nous avons ordonné que se tiendroient les assemblées de L'université; que par le 6.e elle se seroit elevée avec une vehemence très reprehensible contre un discours ayant pour objet de prouver L'utilité du concours, que nous avons etabli pour le choix des agregés et enfin que par le 8.e elle auroit declaré persister dans ses precedentes conclusions, nous avons resolu de vous faire cette lettre pour vous dire que notre intention est que le dit avis soit et demeure supprimé; sauf en ce qui concerne l'election du censeur de la dite nation, qui aura effet, et qui pourra etre Inscrite sur les registres d'icelle. faisons très expresses Inhibitions et defenses d'y contrevenir, en aucune sorte, et pour aucune forme le contenu aux articles 3. 5. 6. et 8. vous

Enjoignant en votre qualité de procureur de ladite nation, dans
le cas ou les dits articles seroient portés sur les dits registres
de les rayer et biffer, et de transcrire en marge d'iceux le
présent ordre, duquel vous ferés lecture en l'assemblée de
ladite nation; s'il y faites faute, car tel est notre plaisir.
Donné à Versailles le 9. 9bre 1766. Signé Louis
plus bas Phelippeaux.

Et au dos est escrit: a notre cher bien amé le Sr. Maupas
procureur de la nation de normandie de la faculté des arts en
l'université.

quâ lectione auditâ, et re in deliberationem missâ, et audito
acquisitore Censore sic censuit Venerandus ordo.

La nation de normandie après avoir entendu la lecture de
la lettre du roy en datte du 9. 9bre 1766. adressée a M. le procureur
Et a lui remise par M. le Recteur a la fin de l'assemblée
Extraordinaire de la faculté des arts tenue le 24. du dit mois
En se soumettant aux ordres du roy a arrêté

1° que la dite lettre seroit inscrite dans les registres de la
Nation, et que l'original seroit déposé dans les archives

2°. que Mrs. les procureur, Doyen, Censeur et autres deputés
se retireroient par devers M. le Comte de St. florentin, pour
Lui présenter la Conclusion de la nation; Conclusion dans
laquelle elle espere qu'on trouvera sa justification, et une
preuve authentique qu'aucune des Compagnies de
L'université n'est plus soumise qu'elle aux Volontés de Sa
Majesté.

3°. que les dits deputés y implorerons la protection de M. le Comte
de St. florentin auprés du Roy en faveur de la nation, qui
Seroit sensiblement affligée de déplaire a sa Majesté, et
Supplieroient M. le Comte de St. florentin de faire parvenir a sa
Majesté les très humbles et très respectueuses representations
de la nation; et la dite nation a arrêté que M. le Procureur
Donneroit copie de la Conclusion portée avant que M. le Recteur
Lui remit la lettre du Roy a M. le Procureur, a M. le greffier
De L'université, pour etre Inserée avec les Conclusions des trois

autres nations dans le procés verbal de l'assemblée de la faculté de cette, laquelle M. le procureur requereroit cette Inscription de M. le Greffier
Mis à ame consentement Maupas P.R.

Die 28.a hora 7.a matutina habita fuit comitia extraordinaria ex
schedulam convocatoria inquibus ornatissimus procurator; a se
Gestor relatis, dixisque se consequenter ad deliberationem die 24.a
hujus mensis latam, scripsisse eadem die ad illustrissimum
Comitem de St. Florentin Gestorum quâ petierat diem et horam
quibus M: venerandi ordinis deputatos audire placeret. cujus epistolæ
tenor sequitur

Monseigneur

La nation de normandie me charge d'avoir l'honneur de vous écrire
Ce devoir prie de vouloir bien me faire sçavoir le jour et l'heure ou
vous pourrés recevoir la deputation qu'elle a ordonné vous être
faite au sujet de l'ordre du Roy qui lui a été notifié aujourd'huy
par M. le Recteur, dans le moment ou elle venoit de donner
par sa conclusion la preuve la moins equivoque de son respect et de
son obeissance pour les volontés du Roy

Je suis avec un profond respect

Monseigneur

Votre &c.

ce 24. 9bre 1766.

Postea relatis ornat. procurator se gestera die recepisse illustrissimi
Comitis de St. Florentin responsum hisce verbis expressum

Je serai, Monsieur, à Paris Vendredy prochain, ainsi, si vous voulés
vous rendre ce jour là chez moy sur les dix heures avec M.rs les
Deputés de la nation de normandie je vous y recevrai avec plaisir, je
vous suis, Monsieur, plus parfaitement devoué que personne du monde

Signé St. Florentin

Sur l'enveloppe est écrit

A Monsieur

Monsieur Maupas de la faculté de Decret au College
de Lizieux

A Paris

lum petere Sedixit ornatissimum procurator ut, cum hora decima
adunduxerit illustrissimus comes de St. florentin, statuere
venerandus ordo de iis quæ illustrissimo regni administro dicenda
essent. ne in deliberationem mitta, ex audito egregio Consule
hoc a venerando ordine unanimi Consensu statuta sunt.

Instruction de la Nation de Normandie a ses Deputés
vers M. le Comte de St. florentin ministre et secretaire
d'état
Le 28. 9bre 1766.

Les deputés de la nation de Normandie remettront
A M. le Comte de St. florentin la deliberation du 26.
de ce mois comme une preuve du respect et de la
soumission de la nation aux volontés du roy, et
Jlui representeront.
1°. que la liberté des suffrages a été manifestement
blessée dans l'assemblée generale de la faculté des
arts du 26 de ce mois, en ce que M.r le Recteur ne
s'est pas contenté d'exposer le sujet de la deliberation
Mais encore a présenté contre l'usage de l'université
de tourner cet objet un plan de conclusion deja redigé,
tandis que d'autre part il avoit laissé transpirer qu'il
y avoit a craindre pour ceux qui n'adopteroient pas
son projet.
2°. que la nation n'a pû voir sans une douleur extreme,
qu'après avoir fait dans ladite assemblée la deliberation
la plus marquée au coin du respect et de l'obeissance
dûe au roy, et dont elle ne s'écartera jamais, après
avoir fait ainsi son Zele pour le bien de la religion et
de l'etat et pour la gloire de l'université, donné les
explications demandées par la lettre du ministre

Mr le Recteur ait pris soin d'interpreter cette deliberation d'une maniere affligeante pour la nation, celui notifiant meme en presence des trois autres Compagnies de revoir ce qui ne les regardoient pas, et qui suivant la Lettre du ministre ne devoient avoir lieu que dans le cas ou la nation seroit refractaire.

3°. qu'elle est dans la consternation de voir que pour entretenir les precautions que quelques personnes mal intentionnées, en petit nombre, il est vrai, mais malheureusement trop ecoutées, cherchent a jetter entre les effets du Zele de la nation pour le bien public, on fasse difficulté d'inscrire suivant l'usage sur avis comme celui des autres Compagnies, dans le procés verbal de ladite assemblée et de consigner dans le registre public un monument aussi authentique de son respect, de son amour, et de sa fidelité pour le meilleur des rois; j'ose reposer que quelle Moderes sa douleur, et forme la bouche de la calomnie.

4°. que s'il est vrai que l'ambition et l'interêt soient la pierre de touche des hommes, il est facile de juger quelles troubles qui agitent l'université ne peuvent etre attribués a ceux qui, comme les membres de la nation de normandie, sont sans interêt personnel, defendent avec respect les droits de l'université; mais bien plustot a des gens qui ont trouvé le secret de s'y procurer des etats riches et opulens, aux depens d'un bien sur lequel ils n'avoient aucun droit.

5°. que les applaudissemens donnés par les membres des autres Compagnies aux deliberations formées dans ce dernier temps par la nation de normandie, et l'avis jugeant qu'il

fonn assée publiquement de nos ex faire de même, sont une
preuve que la crainte d'ordre superieur, dont fourmi on
a soin de semer le bruit avant les assemblées, arrêtent les
effets du zèle des autres Compagnies, ou l'avis different
de celui de la nation de normandie sur les affaires
présenter ne l'a même souvent emporté que d'une
voix; l'on dit que la nation de normandie n'écoute
que la voix de sa conscience qui lui rappelle sans cesse
le serment qui l'a tient a son Roy, a sa religion, et
al'université. ils declarerons même que la nation
peut affirmer sans crainte de l'événement que, si
la liberté etoit entiere, et que s'il n'y avoit aucunne
Esperance de fortune dans les Innovations, on ne
trouveroit peut etre par quinze personnes dans
toute l'université d'un avis different de celui de la
Nation de normandie.

6°. les deputés exposerons a M. le Comte de St.
florentin tous les malheurs qu'eprouve l'université
Depuis que quelques particuliers, qui se sont présentés
sous le nom de cette Compagnie et a son insçû, ont
trouvé un libre accès auprés d'un magistrat, qui
sans aucun droit d'inspection sur le Corps de l'université,
Et se regardant neanmoins comme le ministre chargé de
ce Département, mandé a son gré et avec surprise les
Deputés des Compagnies, et ne leur parle des loix
Respectables du souverain, et des arrêtés du Parlement
qu'en cas termes, mes lettres patentes, mes arrêts:

7°. ils rappellerons a M. le Comte de St. florentin qu'il a
toujours reçu et traitté l'université avec bonté, ils lui
temoignerons combien elle regrette, et avec quel plaisir
elle verroit renaitre ces temps heureux, ou n'y avoit affaire
qu'a lui, elle voyoit la paix et l'harmonie regner dans
son sein, a l'ombre des loix qui forment sa Constitution

ce qui procurera le soulagement de l'église et de l'état.

8°. ibo prieronc M. le Comte de St. Florentin de vouloir bien jetter les yeux sur l'administration actuelle dont bien que la bonté du Roy destine la
à l'éducation des pauvres etudiants; de prevenir la ruine totale dont l'université est menacée depuis trois ans, et qui ne sera
etre bien eloignée, si M. le comte de St. florentin ne vient promptement
au secours d'un corps, dont la gloire ne peut que contribuer a
celle de son ministere.

9°. enfin ibo representerons a M. le Comte de St. florentin combien
La nation seroit au desespoir que les jugements qui lui sont
injurieux fussent, lui attirassent la disgrace du roi, et ibo le
Supplierons d'assurer sa majesté qu'elle n'a point de sujets
plus respectueux, plus fideles et plus zelés pour son service,
que les suppots de la nation de normandie.

Protereà mandavit fuit deputatis Venerandum ordo, ut illustrissimo
Comiti de St. florentin offerant Conclusionem Venerandi ordinis
Lectam jugeneralibus procedere artium facultatis comitiis die 26.
ejus presentis anni habitis, et exemplar ejusdem mandati
Dni Rolland in 1°. requestarum Camerâ proxime ad Venerandum
ordinem missi die 26. Julii proximè elapsi; Junctis cum forsan
urgebunt tempore angustiæ apud illustrissimum Comitem de
St. florentin deputatorum prudentiæ remittit ipsi tradere
Instructionum suarum exemplar; nominavitque ex deputatorum
qui ornatissimum procuratorem, et equissimum Censorem
Comitentur, illustrissimum Comitem de St. florentin invisuros.
Lecta ame procuratore Conclusum fuit. Mon[illegible] pv.

Die 6°. mensis decembris habitum fuit tribunal academicum
Jusque tribus supplicibus pro litteris nominationis fuit postulata
Concessa fuit; protereà Generalibus academiæ supplicationibus
Die decimus hujus mensis assignatus fuit.

Die 9°. hujus mensis habitum est tribunal aggregationis Camerâ
Justitiarum, inque exhibitis fuit litteræ testimoniales

quæquib[us] videam aggregandi decreuit. cum autem varie
interveneruit querimonie adversus M. scholes, post
acerrimum opinionum conflictum tandem stetit sententia
prohibere D. scholes ne supplicaret pro regentia et scholi
nisi prius suprædicto tribunali perfectissime satisfecisset
Die 10.ª hujus mensis habita fuit Venerandi ordinis
Comitia in collegio ludovici magni, ante Comitia generalium
supplicationum, in quibus postulavit ornatissimus
procurator ut statueret Venerandus ordo quo modo
ornatissimus procurator se gereret circa postulationem
amplissimi rectoris de more faciendam, ut recta et
grata habeant ordines quæ gessit. quo in deliberationem
Misso, et audito æquissimo censore, statuit Venerandus
ordo ut vel improbaret ut ornatissimus procurator,
si coteri procuratores improbarent, aut sileret, si
coteri procuratores aut improbare aut silere recusarent.
Et sic ante procuratore conclusum est. Manpostpr.

Habitum quoque est de more ante supplicationes
tribunal academicum in collegio ludovici magni, ubi pro
Litteris nominationis supplicii postulata concessa fuit.
Deinde post habitam in ante Comitiorum generalium
ab amplissimo rectore orationem, postulavit de more
ut rata et grata haberent ordines quæ gessit per
suum trimestrem magistratum, amplissimum
Comitatum tum eundo, tum redeundo processuro ad
eidem deo sacrum sub Invocatione beatæ magdalenæ
apud fratres minores; quæ concessa sunt a decanis
facultatum Theologiæ, Juris et medecinæ, et ab
ornatissimo Gallorum procuratore Compendii causâ
Verbum faciente nomine professorum artium facultatis
hæc verba Silente tamen Venerando ordine addi, et sunt
sententiæ actum tribus ab aliis procuratoribus postulavit
Venerandus nationis procurator

Interfuit primus sermonem habuerunt quatuor procuratores, quo in
Colloquio Venerandi ordinis sententiam more relatam exposuit
ornatissimus nominatorum procurator.

Deinde ritè processum est ad electionem fratrum minorum, unde
omnibus ritè peractis, in facellum Collegii Ludovicii magni eodem
ordine redire academici.

Die 13.a 8.bris 1766.

Habita fuit Venerandi ordinis Comitia extraordinem et per
Schedulam convocata, in quibus relatis ornatissimus procurator
se, consequenter ad reijam minoris sigilli epistolam die 9.a 9.bris
proximi datam, et juxtà Venerandi ordinis votum postulasse
ab amplissimo rectore die martis 9.a hujus ce mensis, quò
convocati fuerant ad Concursum deputati, ut, recensis ad-
Concursum deputatis, illico ad subbibliothecarii nominationem
procederent amplissimus rector et quatuor ornatissimi
procuratores, praesentibus fiscali judice et scribâ, a discussis et
Venerandi ordinis obsequium regi testandum. quibus
postulatis annuere recusavit amplissimus Rector, causatusque
est se ideò Venerandi ordinis postulationi non annuere, quod
Maximè intelligeret, licentiam quemque ex ornatissimis
procuratoribus adijsse, se tamen non fore eligendum, dixitque
illam rectoriæ dignitatis quandiù rector esset, habeminari non
passurum, contra morem, ut aiebat, in tribunali academico
usurpatum, aut si qua dignitas aut munus esset alicui
praestandum illud amplissimo rectori non modo non denegaret,
postulanti, sed ne postulanti quidem offerret tribunal academicum
sic nullo facto fuit subbibliothecarii electio tunc hujus ce
recusationis sicuti et suæ postulationis actum requisivit.
Ornatissimus procurator Venerandi ordinis; ut autem Venerandum
ordinem certiorem faceret de suâ postulatione, et amplissimi
Rectoris recusatione, testimonium postulavit ab aliis tribus
ornatissimis procuratoribus, et ab ipsis subscriptum, cujus hic
est tenor.

» Du 9. Xbre 1766. ayant été quelen deputés nommés par la
» faculté des arts pour le convoquer en execution de lettres
» patentes du 10 août 1766. ont été retirés, sur la demande de
» M. le procureur de la nation de normandie, se sont assemblés
» M. M. les recteurs et procureurs des quatre nations
» Composant l'ancien tribunal de la faculté des arts, ou se
» sont aussi trouvés les greffier et le greffier, M. le procureur
» de ladite nation de normandie a dit: que M. le Recteur
» ne pouvoit ignorer que ladite nation avoit reçu une
» Lettre de cachet par laquelle sa majesté temoigne son
» Mecontentement de ce que la nation a mis
» à la nomination d'un sous bibliothecaire, a laquelle elle
» N'a pas voulu qu'il fut procédé incessamment; que pour
» Donner des preuves de sa soumission et de celle de la
» Nation aux ordres du Roi, il requeroit au nom de sa
» Compagnie qu'il fut dans l'instant procédé a ladite
» Nomination, a laquelle M. M. les Recteurs et procureurs
» etoient convenus jeudi dernier de proceder aujourd'hui
» M. le Recteur ayant declaré qu'il ne consentiroit
» point tant qu'il seroit recteur, M. le procureur de
» Normandie a demandé acte de sa declaration qu'il
» venoit de faire au nom de sa Compagnie, ce que nous
» Certifions veritable
ce 11. Xbre 1766.
le tout signé { Le Bure procureur de france
Waller procureur de picardie
Morand procureur d'allemagne

Postea retulit ornatissimus procurator Jecum deputatus,
ut Justeras Venerandus ordo, die 28. mensis proximè elapsi
horâ decimâ adiisset illustrissimum Comitem de St. Florentin
qui eos humaniter admodum et omni benevolentiæ
significatione excepit, suamque apud Regem gratiam
pollicitus est:
Quibus expositis re in deliberationem missâ, et audito
requisitivo tenore sic statuit Venerandus ordo.

La nation prie M. le procureur d'écrire a M. le Comte de St florentin
Ce dernier la presente

1°. Que la nation est penetrée de reconnoissance des marques de
Bienveillance et de protection qu'il a bien voulu donner a la nation
Lorsque ses deputés lui ont présenté les justes plaintes de la nation.
2°. que ces marques de bonté authorisent ladite nation a recourir
encore a lui, a l'effet de le prier d'être en garde contre les mauvaises
interpretations que des gens mal intentionnés voudroient donner a
une nouvelle demarche de la dite nation, qui n'a pour objet que de
donner aux yeux de la preuve de la soumission de ladite nation a
ses volontés, exprimées par sa lettre du 9 9bre dernier.
3°. il rend un compte a M. le Comte de St florentin de ce que la
Dite nation a fait en execution de cet ordre; et il lui marquera
qu'il fut convenu samedy 6. de ce mois entre M. le Recteur et
M. M. les procureurs des quatre nations, que M. le Recteur
Convoqueroit le tribunal de la faculté de droit pour le mardy suivant,
a l'effet de proceder a l'élection d'un sous bibliothecaire. que M. le recteur
auroit dû convoquer ce tribunal, ainsi qu'il étoit convenu, a convoqué
Les deputés nommés pour le concours, lesquels s'étant rendus
M. le Recteur, M. M. les procureurs avec le Syndic et le greffier tenté
Seuls, M. le procureur de normandie a dit que " M. le recteur
" ne pouvoit ignorer que ladite nation (de normandie) avoit reçu
" une lettre de cachet, par laquelle sa majesté temoigne son
" mecontentement de ce que la nation a mis a la nomination
" d'un sous bibliothecaire a laquelle le roy veut qu'il soit procedé
" incessamment; que pour donner des preuves de sa soumission
" et celle de sa nation aux ordres du roy, il requeroit au nom de
" sa compagnie, qu'il fût dans l'instant procedé a ladite nomination
" a laquelle M. M. le recteur et procureurs étoient convenus samedy
" dernier de proceder aujourd'huy. M. le recteur a aussi declaré qu'il ne
" consentiroit point qu'on y procedât tant qu'il seroit recteur, M. le
" procureur de normandie a demandé acte de la declaration qu'il venoit
" de faire au nom de sa compagnie, ainsi il n'a point été procedé a ladite
Nomination.

4°. il representera a M. le Comte de S.t Florentin qu'il en est de même de toutes les lois emanées d'un souverain depuis trois ans, les quelles n'ont pas besoin d'etabilité ni d'execution, qu'aucune quelque personnes, qui ont entrepris de changer la constitution de l'université, peuvent retirer avantage pour remplir dans leur projets.

5°. il Supplira M. le Comte de S.t Florentin de vouloir bien etre le protecteur de la nation auprès du Roi, et lui protester au nom de ladite nation que sans aucun interêt personnel, elle ne cherche que toute sa grandeur, qui a procuré l'avantage de la religion, le bien de l'etat et la gloire de l'université prête a succomber.

Exposuit Jurisperitissimus procurator quod in comitiis Generalibus totius universitatis, quae habita fuit die 10.a hujus mensis in aula Collegii Ludovici magni, ante Supplicationem faciendam ad aedem dei sacram sub Invocatione Sanctae Magdalenae apud minoritas, Cum Venerandus ordo non posset rata et grata habere quae gessisset amplissimus rector in trimestri suo Magistratu, de Venerandi ordinis Justu postulaverit ab aliis ornatissimis procuratoribus, ut ornatissimus Gallorum procurator pro aliis verbum faciens eisdem Rata et grata formulae haec verba adderet

Silente tamen Venerando ordine. quae verba cum ab ornatissimo Gallorum procuratore non fuissent addita ornatissimus Venerandi ordinis procurator suae postulationis actum requisivit, et qui concessum est his verbis expressit:

" Nous soussignés certifions que dans l'assemblée générale
" de l'université tenue au college de Louis le grand le 10. du
" present mois pour la procession du recteur, M. Maupas
" procureur de la nation de Normandie a requis au nom de sa
" compagnie que, les trois autres procureurs accordans de

» M. le recteur le rata et gratifia, M. le procureur de france portant la
» parole ajouteroit a la formule ordinaire cette clause, silentio tamen veneranda
» ordine; ce que M. le procureur de france n'ayant pas jugé a propos de
» faire, M. Maupas a demandé acte de sa requisition, ce que nous lui
» accordons par ces presentes.

A Paris ce 11. 8bre 1766.

Ainsi signé Le Mire procureur de france
Waller procureur de picardie
Morand procureur d'allemagne.

hiis omnibus relatis, ornatissimo procuratori gratiae Venerandae
ordo, pro sua singulari prudentia in rebus gerendis Venerandi ordinis
Cita amne procuratore Conclusum est. Maupas ven. nat. pro curator.

Die 16a 8bris 1766 hora 7a Matutina post Missam de Spiritu Sancto in Sacrario
de more solito celebratam, habita fuit in collegio Ludovici Magni Comitia Venerandae
nationis, in quibus
1o Supplicarunt pro regentiâ et scholis [artium] et aggregationis hac ipso anno in facultate [artium]
scilicet Michael andreas Sylvester Dinard, 9 annos discolaus Mouchard, 10 annos baptista
Quesnemont.
2o dixit ornatissimus procurator se juxta deliberationem die 19a hujus mensis latam
illustrissimo Comiti de St florentin ministro epistolam, cujus tenor sequitur

Monseigneur

La Nation de Normandie me charge d'avoir l'honneur de vous ecrire et de vous informer
de ce qui s'est passé depuis que vous avez bien voulu recevoir ses deputés. Comme je crains
d'affoiblir par mes expressions les sentimens d'obeissance pour le Roy, de respect et de reconnoissance
pour vous, Monseigneur, et peut être de remplir exactement les intentions de ma
compagnie, permettez que je joigne ici copie des instructions qu'elle m'a données.
je suis avec un profond respect
Monseigneur
Votre &c

retulit pariter se accepisse illustrissimi Comitis de St florentin responsum cujus tenor sequitur
a Versailles ce 14 8bre 1766.

j'ai lu, Monsieur avec etonnement le memoire que vous m'avez remis, ainsi que celui que vous
m'avez adressé contenant des plaintes contre M. le Recteur, dont la conduite a merité l'approbation
du Roy. j'ai rendu compte a sa Majesté de ces deux memoires, et j'ai mis en même temps sous ses yeux
la deliberation de la Nation de Normandie du 24 9bre dernier, sa Majesté n'a pu voir sans le plus
grand mecontentement la perseverance a s'opposer a l'execution de ses volontés. elle a été aussi instruite
qu'en suivant le même esprit, cette Nation avoit presenté deux Requêtes au Parlement, ou elle s'est
deviée contre les lettres pat. du 21 9bre 1760. et contre toutes les loix que sa Majesté a jugé a propos de
donner depuis trois ans, soit pour perfectionner l'etablissement commencé par ces lettres, soit

Pour augmenter dans l'université l'emulation, et procurer une plus grande splendeur aux etudes. La Reclamation que la nation de Normandie a faite dans l'une de ses requetes aujourd'hui des articles que sa Majesté a prescrits dès l'origine, l'auroit forcé a faire eprouver a quelqu'uns des membres de cette nation des marques de son mecontentement, si elle n'avoit pas esperé que la sagesse du Conseil feroit cesser toutes ces difficultés elevées avec justice, et si d'ailleurs elle ne s'en rapportoit pas a son Parlement, qui en prononcant contre les contestations qui sont soumises a sa decision s'acquitteroit pareillement, ainsi qu'il le doit, sur des requetes aussi contraires au respect et a la soumission qui est due aux loix que sa majesté a jugé a propos de donner et dont l'execution est confié a son Parlement. L'intention de sa Majesté est que vous fassiez Lecture de la presente Lettre a la premiere assemblée de votre nation, que vous lui notifiez les volontés de sa majesté avant l'assemblée generale de la faculté des arts du 16 de ce mois et que vous fassiez inscrire cette lettre sur le Registre de la nation de Normandie, dont vous devez me mettre en état de rendre compte, en m'envoyant l'extrait du Registre, certifié de vous et du censeur, sur lequel cette transcription aura été faite. Sa Majesté vous charge au surplus personnellement ainsi que le censeur de votre nation de veiller a l'execution de ses volontés.
je vous suis, Monsieur, plus parfaitement devoué que personne du monde.

Signé St Florentin

et sur l'enveloppe est ecrit a Monsr. Monsieur Maugras procureur de la faculté des arts en l'université a Paris St Florentin.

Re in Deliberationem Missa, et audito requisitorio censore, statuit venerandus ordo quae sequuntur.

Ladite Lettre de Monsieur le comte de St Florentin sera inscrite sur le Registre de la Nation, lorsqu'il aura été retiré du greffe du parlement.

Mr. Le Procureur enverra a Monsieur le comte de Saint Florentin copie de la presente deliberation il lui exprimera la constante nation ou est la Nation de voir que les effets de son zele, de son amour, de la fidelité et de son obeissance au Roy sont envisagés par sa majesté comme une perseverance a s'opposer a l'execution de ses volontés, et combien la compagnie auroit été affligée de voir tomber sur quelques uns de ses membres les effets du mecontentement de sa Majesté, occasionné par les deliberations formées d'après une uniformité de sentimens, qui prouvent que chacun des membres etoit animé du même esprit et intimement persuadé de la legitimité des motifs qui reglent la conduite de ladite nation

Il Representera a Monsieur le comte de Saint Florentin que la nation en se reservant dans differens actes deposés aux pieds du Trône ses très humbles et très respectueuses representations, a eu vue pouvoir user de la liberté accordée a tous les sujets par la declaration du 24 fevrier 1671 qui porte. " Deffendons a nos cours de recevoir aucunes oppositions a l'enregistrement " de nos dites lettres patentes ..... soit que elles soient faites de la part des corps, communautés ou " particuliers, de quelque qualité qu'ils puissent etre, ou par les syndics, procureurs generaux " ou assemblés de communautés; sauf a eux de se retirer par devant nous pour leur " être pourvu et que la Nation a fait ces reserves avec d'autant plus de confiance, que l'intention " du Roy a toujours été de maintenir dans toute son etendue la voie du recours au prince, si " sagement etablie dans son Royaume. "

Reponse du Roy au parlement de Paris quelques jours avant la conclusion de la Nation

Que la Nation loin de s'opposer a l'execution des volontés du Roy, la reclame au contraire dans une de ses requetes au sujet d'une des places du Bureau de discipline du Collége de Louis le grand, que c'est dans cette esprit d'obeissance qu'elle a demandé qu'il fut procedé a l'election d'un sous bibliothecaire etabli par d'autres lettres patentes: demande d'autant mieux fondée, que sa Majesté temoigne par sa Lettre du 9 9bre dernier son mecontentement du delai que la Nation

de Normandie a voit apporté a cette election; que c'est dans le meme esprit qu'elle a contribué de sa part par les deputés qu'elle a nommés, a toutes les operations du Concours.

Elle pour prouver a sa Majesté combien la nation est eloignée de s'ecarter de cet esprit de respect et d'obeissance, et avec quel soin elle veille a l'execution des volontés du Roy, il représentera a Mgr le Comte de Saint Florentin combien on s'est eloigné des dispositions des lettres patentes du 10 aout dernier.

1° en ce que les aspirants n'ont point produit dans le temps prescrit par l'art. III de la lettre III les certificats neccessaires pour constater leur catholicité, moeurs et bonne conduite: ce qui a fait que le Syndic n'a pu en rendre compte au Tribunal pour ce établi, qui devoit se tenir 15 jours avant l'ouverture dudit concours suivant l'article VIII dudit titre; la distribution s'en faire dans l'assemblée, aux juges qui devoient faire les informations prescrites par l'art. IX, n'y le compte en être rendu a l'assemblée qui devoit se tenir 8 jours après suivant l'art. X; on a arreté la liste des concurrans avant d'avoir fait l'examen de leur catholicité Moeurs et bonne conduite, et que on a admis indistinctement audit concours tous ceux qui s'y sont presentés, jusque la même que quelques certificats n'ont été fournis qu'a la fin du concours

2° en ce que l'intention des dites lettres patentes, qui ordonnent par l'art. IX du Titre III de prendre les instructions neccessaires sur la verité des certificats et par l'art X d'imprimer et distribuer la liste des aspirans le jour de l'ouverture du concours, n'etant point obligé de procurer une connoissance superficielle des aspirans; mais de mettre les juges a portée de faire les perquisitions les plus exactes; et tous les membres de la faculté des arts de communiquer aux juges du concours les connoissances particulieres qu'ils peuvent avoir des sujets; il n'a point été entierement satisfait aux Lettres patentes, puisque d'un coté les pieces remises aux juges ne donnoit aucune indication soit de la demeure actuelle des aspirans, soit des colleges, maisons ou pensions ou ils avoient ci devant demeuré, sous l'inspections de superieurs a portée de connoitre leur caractere, Moeurs, religion et conduite; et puisque d'un autre coté cette liste a été distribuée non le jour de l'ouverture du Concours, mais longtemps après; non, et tous les membres de la faculté, mais seulement a quelques uns.

3° en ce que très peu des aspirans aux premieres places ont rendu publiques et fait distribuer leurs theses; et que aucun des aspirans aux deux autres places n'a fait les programmes contenant les sommaires et analyses prescrits par l'art 20 XII de titre II et XXI.

4° en ce qu'il est prescrit par l'article VII du titre VI aux Licentiés en theologie de faire une dissertation sur la Logique, physique ou Mathematiques, on a cependant donné a un aspirant droit ouvrir le cahier extérieur pour matiere de dissertation; Piece de Morale ou de Metaphysique très beau et très utile, mais qui n'est point un devoir prescrit par ces lettres patentes.

5° en ce que la faculté des arts n'a point été convoquée a l'ouverture du concours, comme elle l'a été a la cloture, pour que les aggregés lui fussent presentés.

6° en ce que l'ordre des jours et des heures annoncé pour les epreuves du concours a été derangé sans aucuns avis public, de façon que les membres de la faculté des arts invités, n'ont pu assister a des epreuves qui doivent être publiques.

7° en ce que contre l'usage établi dans tout concours, les aspirans ont été encouragés, aidés ou intimidés par des personnes qui devoient tout ecouter en silence et faire observer les reglemens.

Mesire il supplieva au nom de la compagnie M. le comte de St Florentin de faire connoitre au Roy que la nation de Normandie, voyant toutes ces contraventions aux Lettres Patentes, auroit pu protester de Nullité du dit concours; mais que les sentimens de respect et d'obeissance, dont tous ses membres sont penetrés, et la crainte que quelques personnes mal intentionnés ne donnassent des couleurs odieuses a cette protestation, arretent les effets de son zele pour les interets de la religion et de l'etat.

et ita fuit ab ornatissimo procuratore Conclusum. Maupas

illicó frequentibus Comitiis hanc præsentem deliberationem illustrissimo Comiti de Saint Florentin misit ornatissimus procurator, scripsitque epistolam cujus tenor sequitur

Monseigneur

Dans l'assemblée de ma Nation qui s'est tenue ce matin avant l'assemblée generale de la faculté des arts, j'ai fait faire la lecture de la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'ecrire en date du 14 de mois. je vous envoie ci jointe copie de la deliberation qui y a été prise. ma compagnie implore aujourd'hui plus que jamais votre protection auprés du Roy.

j'ai l'honneur d'etre avec respect

Monseigneur

Votre trés humble et trés obeissant serviteur.

Signé Maupas procureur de la Nation de Normandie

ce 16 Xbre 176

Cademdie horâ decimâ habita sunt in Collegio Ludovici Magni Comitia Rectoria inquibus post brevem orationem a celeberrimo Vavii Supplices, deinde Legi fuit amplissimus Rector.

1° Decretum Regii Consistorii die 4a Xbris hujus anni, cujus tenor sequitur.

Extrait des Registres du Conseil d'Etat

Du conseil d'etat du Roy l'arrest du conseil du 29 mai 1766, et les lettres patentes expediées sur icelui le meme jour par lesquels sa Majesté a reglé la forme dans laquelle sera fait le depart et employ de trente mille livres, qu'elle a destinées aux constructions et reparations, qui aux termes des lettres patentes du 25 mai 1766, sont a faire dans le college de Louis Legrand, pour achever l'etablissement du chef lieu de l'université et voulant sa Majesté faire connoitre les intentions ordinaires et au conseil Royal, contrôleur général des finances, Le Roy etant en son conseil a ordonné et ordonne ce qui suit.

Article I

Les trente mille livres qui doivent etre employées chaque année suivant les lettres patentes des 25 et 29 mai 1766, aux constructions et reparations ordonnées par l'article XVIII des dites Lettres patentes du 25 mai 1766, seront deposées par le receveur general des Messageries de

l'université, quartier par quartier et a mesure de la recette dans un coffre fort servant a cinq clefs, dont l'une sera entre les mains du Recteur, et les quatres autres entre les mains des procureurs des quatres Nations

II.

Ledit Coffre sera deposé au college de Louis Legrand dans un Lieu sur et convenable, lequel sera avant le 1er janvier prochain, assigné par deliberation de la faculté des arts, et ne pourra etre autre qu'un de ceux affectés a ladite faculté des arts par les procés verbeaux de reconnoissance des Lettres patentes du 21 7bre 1763.

III

Il y aura dans ledit coffre un Registre coté par 1er et dernier fueillet et paraphé par Le Recteur de l'université, sur lequel seront inscrites tant les sommes deposées a chaque quartier par ledit Receveur general desdites Messageries de l'université, que celles qui seront tirées dudit coffre fort pour etre remises au Receveur de l'université, ainsi qu'il sera ci apres ordonné. Les actes de depot et de remises seront signés sur ledit registre par Le Recteur, Les quatre procureurs, Le Syndic et Le greffier et respectivement par Le Receveur general des Messageries, et par celui de l'université, et desdits actes copie sera sur Le champ delivrée par ce greffier aux dits ~~Receveurs~~ Receveurs, chacun pour ce qui les concerne.

IV

Ladite somme de 72000 tt ne pourra, sous quelque pretexte que ce soit, etre employée aux objets specifiés dans l'article XVIII des lettres patentes du 7 Mai 1766.

V

Les Memoires des depenses faites ou a faire pour Les Logemens provisoires des officiers generaux de l'université, du bibliothecaire et du sous bibliothecaire seront avant Le 1er avril prochain verifiés, reglés et arretés par l'architecte de l'université et après que Les arrêtés dudit architecte auront été remis et approuvés du Sr Controleur général des finances Les sommes neccessaires pour payer Les dits memoires seront delivrés au receveur de l'université qui sera tenue avant Le 15 juillet suivant de representer au tribunal de la faculté des arts, Les quittances des ouvriers au pied des dits memoires

VI

Veut et ordonne Sa Majesté qu'il soit presenté avant Le 1er avril 1767 pour tout Delai, Les memoires ordonnés par l'art. XVIII des Lettres patentes du 7 Mai dernier concernant Les constructions et reparations a faire pour achever l'Etablissement du chef Lieu de l'université dans Le college de Louis Le grand, et faites par ladite université des presentes Lesdits memoires dans Le Resumé ci dessus visé, et ledit Delai passé, il y sera pourvû par sa majesté, ainsi et de la maniere qu'elle avisera bon être

VII

Les payemens pour les dites constructions et reparations ne pourront etre faits par Le Receveur de l'université aux entrepreneurs et ouvriers, que pour l'execution du plan et devis qui auront été arretés et signés par sa Majesté; et sur les ordonnances du Tribunal de la faculté des arts, Les quelles ordonnances ne seront rendues que sur Le vû des dits memoires arrêtés par l'architecte chargé de la conduite des dits ouvrages, ou qu'après que Ledit architecte aura été entendu.

VIII

Il sera chaque année dans Le courant du mois de 7bre au plustard dressé par Le Receveur de l'université un compte particulier de la recette et depense par lui faite Relativement aux objets ci dessus mentionnés; et après que ce compte aura été examiné et arrêté par les Recteurs, procureurs des Nations, Syndic et greffier de l'université, copie de dit compte

Certifiée veritable et signée par les Recteurs, Procureur et greffier sera remise dans les huit premiers jours du mois de janvier suivant au Sr. controleur general des finances.

IX

Veut et ordonne au surplus Sa Majesté, que les Lettres patentes du 21 9bre 1785. 7 avril et 16. aout 1764: 9 et 29 mai et 19 août 1786. soient executées suivant leur forme et teneur. et sera le présent arrêt inscrit sur les registres de la faculté des arts et de chacune des quatre nations. Fait au conseil d'etat du Roy, Sa Majesté y etant, tenu a Versailles le 4 decembre mil sept cent soixante six

Signé. Phelipeaux

Pro epistolam datam die 17a hujus mensis illustrissimi Regii erarii prefecti ad amplissimum Rectorem, cujus tenor sequitur.

Paris ce 17 Xbre 1786

J'ai l'honneur de vous adresser, Monsieur, ci joint, l'arrêt du conseil que sa Majesté a jugé a propos de vous rendre, pour regler conformement a la reserve inserée dans l'art. IV de ses lettres pat. du 29 mai dernier, la forme du dépôt et de l'emploi des trente mille Livres affectées aux constructions et reparations necessaires pour perfectionner le chef lieu de l'université. j'ai cru devoir en même temps proposer a Sa Majesté de vouloir bien accorder encore un delai a la faculté des arts, pour presenter les memoires qui lui ont été demandés par l'art XVIII des lettres patentes du 7 mai 1786. et Sa Majesté a bien voulu lui donner cette marque de sa bienveillance; mais j'ai entendu en même que dans ce delai, ses ordres soient executés, et que les memoires relatifs au chef lieu de l'université me soient adressés dans le tems, pour lui en rendre compte. Sa majesté m'a ordonné de vous charger d'y tenir la main et de vous marquer en même temps la satisfaction qu'elle a du zele avec lequel vous avez executé ses ordres relativement au concours. Sa Majesté voulant de plus en plus donner des marques de sa satisfaction aux professeurs et regens de nouveau qui ont été admis au Nombre des aggregés a resolu de leur accorder une gratification pour les dedommager des frais que le voyage leur a occasionné; en conséquence elle m'a ordonné de vous demander l'état; et son intention est d'accorder aussi une gratification a ceux d'entre eux qui seront admis comme aggregés au concours d'avril prochain. vous aurez soin, Monsieur, de m'envoyer aussitôt après votre assemblée de mardi prochain, dans laquelle vous porterez l'arrêt ci joint, et ferez lecture de la présente lettre, une expedition du procès verbal de cette assemblée, contenant les avis des differentes nations, et le certificat signé de leurs Procureurs, constatant la transcription de l'arrêt ci joint sur leurs Registres. je suis très sincerement, Monsieur, votre très humble et très obeissant serviteur

Signé Delaverdy.

Pro epistolam datam die 14 hujus mensis illustrissimi Comitis de St Florentin ad amplissimum Rectorem, cujus tenor sequitur.

a Versailles le 14 Xbre 1786.

Je vous envoye, Monsieur, la lettre que le Roy vous écrit, pour que vous puissiez connoître les intentions de sa Majesté relativement au concours; vous voudrez bien en faire lecture dans la premiere assemblée de la faculté des arts, et me mettre en état de rendre compte a sa Majesté de ce qui s'y sera passé. on reçoit avec empressement, Monsieur, plus particulierement de celui que je suis.

Signé St Florentin.

4° Ejusdem Regiam datam die 14a hujus mensis ad Amplissimum Rectorem, cujus tenor sequitur.

De par le Roy

Cher et bien aimé nous sommes informés de la conduite peu reflechie que plusieurs personnes de la faculté des arts ont tenue pendant la durée du concours, et de l'opposition qu'elles ont fait paroître pour un établissement qui n'a pour objet que les progrès des bonnes études; nous vous faisons cette lettre pour vous dire que voulant maintenir le concours à l'avenir, notre intention est que vous declariez de la maniere la plus précise dans la premiere assemblée de la faculté, que nous prendrions de severes resolutions contre ceux qui oseroient le traverser de quelque maniere que ce puisse être, ou exciter aucun trouble et de la division; nous sommes tellement satisfait de la conduite que vous avez tenue surtout ce qui peut être relatif a cet objet, que nous sommes abonné qu'en faisant connoître notre volonté dans l'assemblée de la faculté, vous y ajouterez tout ce que votre zele pourra vous suggerer pour que chacun ait a s'y conformer avec le respect dû a une loi emanée de notre authorité, si n'y faites faute, car tel est notre plaisir. Donné a versailles le 14 xbre 1766. Signé Louis et plus bas

Phelypeaux.

Deinde Narratum est dominum gerbouse repulsam passum attentatoribus secundi examinis apud B. genovefam, iis inscriis et incensultis admissum fuisse ad tentatoribus apud B. Mariam ad Licentiam artium.

Item postulavit amplissimus Rector ut nominentur Deputati ad concursum proximi Quadrem virí hodie matutinis a singulis nationibus electi.

Grata et grata habeat quaestura artium facultas quae gessit amplissimus Rector in suo trimestri Magistratu, eo que nomine Litteras ei concedat commendatitias.

Quibus in deliberationem missis ab amplissimo Rectore, in loca sua de more sumpserunt Nationes deliberaturae.

In privatis autem venerandae nationis Comitiis dixit orator amplissimus provocatorias patere quibus de rebus deliberandum esset in praesentibus Comitiis; itaque audito aequissimo Censore venerandae nationis.

1° Duobus tantum supplicibus indulget, ripae Dñis de Lorreginio ceteris qui censorem suum non adierunt, suas postulata non concedit.

2° Confirmat in quadrum virum M. Sanson celeberrimum Litterarum professorem in Regia Navarrae matutinis horis electum ad manus quadrumviri.

3° Censet ipso facto irritas esse Litteras Magisterii artium ei libi et concessas, qui cum in examine Licentiandorum in artibus repulsam passus fuisset, ad alios transvolaverit judices, iis inscriis et incensultis qui eum rejecissent, talemque nunquam ingremio artium facultatis esse admittendum. Censori suo mandat ut cum ceteris censoribus inquirat de facto quod pertinet ad Dominum gerbouse, et reservat ad nationem in proximis artium facultatis Comitiis.

4° Censet inscribendas esse in Commentariis tum universitatis, tum nationis Litteras augustissimi et dilectissimi regis, quibus auditis vota et grata habet quae gessit amplissimus Rector in suo trimestri magistratu, et appellat in deputatos pro futuro concursu Magistros L'hermitte decanum, et Maitre sivum procuratorium et Quaestorem. . . .

5.o inscribendas pariter esse epistolas illustrissimorum Comitis de St Florentin et Regii Aerarii Praefecti.

6.o inscribendum pariter censeo, ut jubeatur Regii Consistorii decretum, et arcam praescriptam esse in tabulario universitatis collocandam. Maupas

Reversis in aulam Comitiorum generalium Nationibus, venerandae nationis conclusionem retulit ejus procurator. Cum autem duae Nationes invitas tantum esse voluerunt Litteras Magisterii supradicto casu obtentas, ne in perpetuum praeclarae artium facultatis aditum eis occludi qui illas obtinuerat, cum his duabus Nationibus in mitiorem partem concluso amplissimus Rector. pariter duabus nationibus censentibus arcam in tabulario universitatis reponendam esse, duabus in cubiculo Rectorio reponendam volentibus, res ad arbitrium procuratorum nationum remine reclamante remissa fuit

Deinde ad Sacramentum accesserunt Quadrumviri et iis ad concilium progressis, et inde reversis nuntiavit quadrum vir Gallicanae nationis prorogatas esse fasces Rectorios Domino Maltor.

Quâ prorogatione in deliberationem missâ, secessit natione et postea reversis tum quatuor Nationibus prorogationem confirmantibus conclusit amplissimus Rector. Maupas

Die 19.a 8bris congregati sunt ab amplissimo Rectore quatuor nationum ornatissimi procuratores ut viderent quo in loco reponeretur area de quâ in superioribus Comitiis actum erat; qui sic censuerunt juxta schedulam ab amplissimo Rectore et ornatissimis procuratoribus subscriptam et penes amplissimum Rectorem relictam.

Ce jour 19 8bre 1766. nous Recteur assemblé avec M.M. les procureurs des Nations, envertus d'une conclusion de la Faculté des arts portée le 16 du même mois, ayons decidé d'après l'examen des lieux que le coffre fort de la faculté des arts sera placé dans la chambre Rectorale, qui est au côté de la salle du tribunal de l'université, et que ledit coffre sera adossé contre le trumeau qui est entre les deux fenetres de cette chambre; que il y sera scellé deux barres de fer, et d'une troisieme barre qui entrera dans la poutre au dessous du coffre; et que ledit coffre sera deguisé et orné a l'exterieur en forme de commode; et M. Les Recteur aete prié de veiller a la construction et confection dudit coffre, et de consulter la dessus des experts. fait a paris le 19 8bre dans la salle du Tribunal.

Die 10.a januarii 1767 habita sunt comitia deputatorum universitatis in Collegio Ludovici Magni inquibus.

1.o Supplices pro Litteris Nominationis sua postulata concessa sunt, ea conditione ut tot juvenes litteras exhiberet

2.o Centum Libellae annui Redditûs d. Mangin concessae sunt ea conditione ut majorem aulam universitatis et tribunalis academici, cubi cubumque amplissimi Rectoris hujusce adsciscendo ab omni Mundicie vacuam gaveat.

3.o cum rationes reddere proponeret M. hamelin acceptae et expensi propter distributionem annualem praemiorum universitatis, ob ser varia venerandae nationis ornatissimus procurator, duo tantum exemplaria supra dictorum Computorum praesentari, unum scilicet pro amplissimo Rectore, alterum penes Quaestorem remansurum, nec legitimè dictas rationes audiri posse, nisi per mae si ngulas tribunalis academici Magistris exemplaria

subministraverunt. ne indeliberatio nem missa placuit exemplaria dictarum rationum
Comitiis tradenda sapientissimis Decanis, ornatissimisque procuratoribus, et id circo
dictarum rationum auditionem ad futura Tribunalia aca demici Comitia
remitti; et ita ab amplissimo Rectore fuit conclusum. Maupas

Die 26a januarii 1767. ante Missam in collegio Regio Navarræ
celebratam; habita sunt Comitia venerandæ Nationis in collegio Ludovici
Magni extra ordinem et per schedulam convocata; in quibus dixit ornatissimus
procurator sibi et sapientissimo decano requisitoque censori significatum fuisse
die 14a xbris ab apparitore supremi senatus arrestum die 12a mensis decembris
datum, superius inscriptum folio . . . . cui arresto ut parerent, nec illa cauti inobedientiæ
notam incurrerent, ad palatium se contulerunt et ab actuario supremi senatus
Commentariorum venerandæ Nationis Librum receperunt; ita tamen ut secta
tuto que remanserint Venerandi ordinis jura, juxta eorum declarationem ab
ipso actuario enuntiatam, cujus tenor sequitur

Dixit insuper ornatissimus procurator, se die 12a hujus mensis ab illustrissimo
procuratore Catholico se accepisse epistolam cujus tenor sequitur.

Je vous prie Monsieur, d'avoir bien agreable chez moi mercredi prochain 14 decembre sur les
quatre heures après midi.
Je suis, Monsieur, votre très humble et très obéissant serviteur
Signé joly defleury

et sur l'enveloppe est ecrit a M. M. maupas procureur de la nation de Normandie
au College de Lizieux a paris. joly defleury . . .

id circo die et hora dictis se adisse illustrissimum procuratorem Catholicum, cui interroganti
cur veneranda natio nondum constituisset Litium Curatorem loco defuncti d.ni Courtois,
et quando aliam constituturæ esset, Respondit ornatissimus procurator nondum habita
fuisse Comitia venerandæ nationis, neque habitum iri ante primam diem sabbati mensis
februarii.

Dixit insuper ornatissimus procurator sibi significatum fuisse die 26a hujus
mensis ac requisitoque censori arrestum supremi senatus ab illustrissimo procuratore Catholico, partibus
non auditis, obtentum die 17a hujus mensis, cujus tenor sequitur.

Extrait des Registres du parlement

Vû par la cour la requeste presentée par le procureur general du Roy
contenant que Me Courtois procureur en la cour et de la Nation de Normandie
demandeur en requeste du cinq août mil sept cent soixante six tendante a ce qu'il
opposant aux arrets de la Cour des 4. 15 et 21 juillet precedent, et decedé, requis a
empeché de plaider cette cause le deux septembre mois de janvier mil sept cent soixante
sept, auquel jour elle auroit été indiquée par l'arrest du 12 xbre 1766. et comme
il est instant que les oppositions soient jugées, pourquoi requeroit le procureur general
du Roy qu'il plut a la cour ordonner que deux des trois plus anciens de la signification
de l'arrest qui interviendroit sur ladite requête aux cy devant procureur de ladite nation de
Normandie, il seroit faite une assemblée de ladite Nation nation de Normandie pour procéder
nommer un procureur en la cour ad effet de constituer audit deffunt Courtois sur les oppositions

faites par ladite Nation de Normandie et demandes en dependantes ou jointes
ladite Requête signée du procureur général du Roy; ouï le Rapport de Me
Joseph Marie Terrai Conseiller Tout considéré.

La Cour ordonne que dans trois jours a compter de celui de la signification du
Présent arrêt aux sieur et procureur de la Nation de Normandie, il sera faite une assemblée
de ladite Nation pour par elle nommer un procureur en la Cour a l'effet
de se constituer au lieu et place dudit Courtois sur les oppositions faites par ladite nation
de Normandie et demandes en dependantes ou jointes. fait en parlement le dix sept janvier
mil sept cent soixante sept Collationné Langelé. Signé Dufranc

L'an mil sept cent soixante sept vingt six janvier du matin a la Requête de Mr. Le
procureur General du Roi pour lequel domicile est elu en son hôtel et demeures scis rue
St. Guillaume Faubourg St. Germain, nous Henry Griveau huissier au parlement demeurant
rue de la Calandre paroisse St. germain Le Vieil soussigné avons signifié et Laissé La
Presente Copie d'arrêt a Mr Maupas procureur de la nation de Normandie demeurant au
College de Lizieux scis rue St. Jean de Beauvais en son domicile parlant au portier qui a
Refusé de dire son nom de ce interpellé, auquel du contenu audit arrêt il n'ignore etait
a l'execution enquoi Le contenu entour son contenu suivant et ainsi qu'il y est dit, et lui
avons parlant comme dessus Laissé La Presente Copie.

Signé Griveau

re in deliberationem missâ et auditis aequissimo Censore sic consuluit Veneranda Natio.

La Nation considerant que Mr le procureur général n'a pas entendu dans sa Requête
qui est sur instante que les oppositions faites par la nation de Normandie aux arrêts des
4: 15 et 21 juillet derniers soient jugées, que parcequ'il a vraisemblablement pensé que
vue que par arrêt du 12 Xbre dernier l'execution provisoire des arrêts auquel la nation
est opposante, a été ordonnée

Considerant que dès l'instant que les dits arrêts ont été signifiés a la nation elle s'y
est conformée, sans préjudice desdites oppositions; d'ou il resulte qu'il n'y a actuellement
rien d'instant dans la contestation de ladite Nation contre Mr le procureur Général
Considerant de plus combien il seroit dangereux pour elle et pour ses autres compagnies de
l'université également interessées dans cette affaire, de prendre dans une circonstance aussi
critique un parti definitif, sans l'avis et les lumieres de personnes au fait des formes judiciaires,
La nation a arrêté d'un consentement unanime qu'il seroit consulté sur ledit avis.

et ita a me procuratore concluditur. Maupas

Exposuit insuper Ornatissimus procurator in Commentariis nationis inscribi postulare conclusionem
a mense januarii proximo elapsi usque ad tunc temporis latas, earumque Commentationem Codex
dici nimis in judicium senatûs tabulario remansisse, idcirco que postulavit num frequentibus comitiis
Legi conclusiones vellet Venerandus ordo, ut ejus fiunt assignatum est.

Lecta in deliberationem missâ et auditis aequissimo Censore, Venerandus ordo Examinet approbationem
Conclusionum suis deputatis demandavit; et scribae mandatum ut concludunt Ornatissimo
Procuratori.

et ita a me procuratori concludunt Maupas.

Die 29a Amplissimus Rector Comitante tribunali Academico Cleregy oblatis sententiis
principi ac vetiarensium duci; et die 31a illustrissimo senatus prototypresidi, aliisque quibus
solitum est magistratibus, primis et illustrissimo parisiensi Archiepiscopo, et ab omnibus benigne
excepta est.

Die 1.ª Februarii 1764

Amplissimus Rector cum tribunali academico et adjunctis augustissimo Regi Reginaque augustissimo, serenissimo delphino et serenissimæ delphinæ, itemque illustrissimo pro Cancellario cereos detulit, a quibus benigné excepti sunt.

Die 2.ª ejusdem mensis in haveriio celebrata est missa præsentationis dominæ et purificationis beatæ Virginis, omnibus qui contulerunt cerei distributi sunt.

Die 3.ª apud fratres prædicatores missa pro defunctis celebrata est, cui adfuit facultas artium

Die 4.ª habitum est Tribunal pro Concursu instituendo, inque concursum die 17.ª Aprilis aperiri decretum est.

Porteo lecta fuit epistola illustrissimi Comitis de St Florentin, in qua declarabat Regi probatam esse judicum pro concursu industriam, eorum et tribunalis supradicti prudentiæ permittere augustissimum Regem, ut candidatos immunes faceret, quantum penès ipsos esset, ab impensis minus necessariis, vel in deliberationem missæ immunes fieri supra dictum tribunal candidatos ad concipiendos pro grammaticis et thesibus distribuendis, et to ab amplissimo Rectore concludendum. Mansum

Die 7.ª ejusdem mensis habitum est tribunal academicum in quo supplicibus libellis pro nominationis suæ postulata concessa sunt.

Deinde postulavit M. Godet universitatis interventionem in vel ad gradum jure pertinentem. vel in deliberationem missæ auditoque syndico consulendo, de patronos tribunali academico placuit

Porteo excepto tribunal Academicum M. Hamelin exquæstoris rationes receptis impensis pro generali præmio earum distributione, exemplaribus hujus rationis aliquot ante diebus singulis membris tribunalis academici distributis, inventumque est impensas supra receptum excedere mille sexcentis cum duabus Libellis, tribusque assibus et undecim denariis; quapropter tribunal academicum hanc pecuniæ summam, M.e Hamelin solvi a M.o Lebel Quæstore, illamque portea inter impensas computari. Mansum

Die 16.ª pro Natali die augustissimi Regis a M.o Le Sauvage institutum oblatum est in collegio haveriano missæ sacrificium, cui adfuerunt Amplissimus Rector cum quatuor Procuratoribus et aliis, quibus concludum.

Die 25.ª ejusdem mensis convocati sunt ab amplissimo Rectore viri a nationibus deputati pro novis ædibus Academicis Construendis, cui cum ostendisset D. Le Camus architectus plures distributiones ædium quæ in variis Collegii Ludovici Magni locis construi possent. declaravérunt omnes deputati se propter aliam descriptionem, nec alium locum eligere ædibus academicis, quam descriptionem et locum antea a nationum deputatis electa ipse aulam Majorem Collegii Ludovici Magni versus Majorem portam propriam viam sanctæ Jacobeæ sitam, cum omnibus ædibus circumjacentibus, et parvulam aulam, quæ vulgo dicitur La Cour de la Cordonnerie, circumjacentibus ædibus, quibus cingitur hæc aula. Convenerunt inter se deputati facultatum et Majorem Gallicum collocandas intra aulæ partem, ubi sedem habet hujus collegii Vigilantissimus Gymnasiarcha; et Rogatus est Dominus Le Camus ut delineationem brevem ædium ejusdem

Confiteret, quæ posset deputatis inservire ad conficiendos Memoriales Libellos Augustissimo Regi offerendos. Mauss.

Die 28ª ejusdem mensis februarii convocatis amplissimus Rector tribunal pro aggregatione instituendum; inque Locis vacantibus Collegii Plessiensis administrorum ad illustrissimum ducem de Choiseul tam illustrissimi quam deputatis ad amplissimum Rectorem in deliberationem misit amplissimus Rector an professores Collegii Plessiensis, qui concursu publico, sed examinibus privatis exempti vocati illustrissimi duci de Choiseul præsentati et in professores electi fuerunt eligibiles essent habendi in professores academiæ parisiensis. Lecto titulo X articulo III: Regularum concursûs, audito syndico, rogatis dictisque sententiis, omnibus visum est supra dictos professores ad cathedras Universitatis parisiensis esse eligibiles, et ita ab amplissimo Rectore conclusum. Mauss.

Deinde Legi jussi amplissimus Rector Epistolam M. Beguin aggregati et in diœcesi aduentii pastoris, quæ prolatâ tempus absentiæ absolvit parisiensi Litteris patentibus constitutum aggregatis, sibi negotiorum causâ, a tribunali pro aggregatione instituto prorogari. audito syndico, rogatis dictisque sententiis tres menses supra dicto spatio, ultra menses Litteris patentibus concessos, condonati sunt; et ita ab amplissimo Rectore conclusum. Mauss.

Die 7ª Martii 1765.

Habitum est Tribunal academicum in quo

1º tribus supplicibus pro Litteris nominationis sua portulata concessa sunt.

2º supplicationes Universitatis in diem 20 ann martii dilatatæ sunt; a dies quo deo sacra sub invocatione S^ti Stephani de Monte fuit electa.

3º tribunali Academico sacræ facultatis decanus codicum sacrorum Librorum Bibliothecæ M. Hamelin continentes obtulit; cum æstimatione singulorum a Bibliopola Barrois facta, quæ quidem æstimatio efficiebat summam 19508 Libellarum cum 5 solidis. in deliberationem misit amplissimus Rector num istam Bibliothecam emere vellet tribunal academicum audito syndico censuerunt decani Bibliothecam ipse emendam 17000tis hoc pretio concedere vellet M. Hamelin, ut ante æstimationem proposuerat. Procuratores vero quatuor Nationum declararunt se rem tam gravem non posse cum fide in consultis suis nationibus; et consulendas esse nationes ab amplissimo Rectore fuit conclusum. Mauss.

Eodem die solutet tribunali academico 7500 Libellæ pars quarta annui reditus novis solidis academicis construendis a vego destinati, in artium facultatis ærario præsentibus amplissimo Rectore et quatuor procuratoribus deposita sunt, singulis quæ procuratoribus et amplissimo Rectori traditæ claves. Mauss.

Die 17ª ejusdem mensis habitum est tribunal academicum in aulâ Majore Universitatis in collegio Ludovici Magni, inque proposuit amplissimus Rector deliberandum an consentant Deputati aperiendum esse Rotulum. audito syndico omnes censuerunt aperiendum esse rotulum more antiquo, et ita ab amplissimo Rectore conclusum. Mauss.

Eodem die in aulâ tribunali academici proposuit amplissimus Rector utrum annuerent M. Hamelin vellent Deputati subsidium a Rege ex hypothesi quod Universitas Bibliothecam ipsius emere vellet eam concedent M. Hamelin pro 17000 Libellis; annuente tribunali academico accessit M. Hamelin, declaravitque se, eam emendam quam Bibliothecam proposuisset pro 17000 libellis, cognovisse majori pretio eam vendi posse, sed Universitati grati

animi sensus ostendere voluit presidemque nunc sentire ejus tantum vocave universitatem, ut vem in longum protrahi non pateretur.

Cui vero M. hamelin, declaravit M. Le bel secundo dicto d. hamelin, annuente domino Daguesseau, constituisse donum pecuniarium predicto domino post ipsius mortem ad universitatem redituram in libris emendis impendendum ebre, nec obstare ex parte domini Daguesseau quin, ipso vivente, supradicta pecunia in librorum emptione impenderetur, quamvis post ipsius mortem solvenda. quibus auditis, vos ab amplissimo Rectore in deliberationem missa est, et audito syndico Consuerunt decani bibliothecam esse emendam pretio et conditionibus a M. hamelin prius expositis, et insuper impensam pro libris nunc emptis motione facta ab universitate esse solvendam.

Quatuor vero procuratores rem totam suis nationibus esse referendam censuerunt, et cum his ab amplissimo Rectore constituunt. Manpas

Die 10ª Martii habitum de more tribunal academicum ante Universitatis supplicationes, in quo tribus supplicibus pro nominationis Litteris sua portulata concessa sunt. et in quo juvium facultati Doctores aggregati quominus M. hamelin bibliothecarius consultor facultate et ea solius decani voto emeretur interesserunt. Manpas

Deinde in majorem Universitatis Basilicam, ubi post brevem orationem portulavit amplissimus Rector ab omnibus ordinibus amplissimum comitatum ritè procedens ad eadem deo sacram Subin vocationis Sancti Stephani de monte; grata que et rata haberent quæ gesserat in suo trimestri Magistratu.

Primum ab omnibus ordinibus promissum est, quod ad alterum pertinet suppositionem ordinum Decani rata et rata habere ordines suos declaraverunt quæ gesserat amplissimus Rector de consilio decanorum; ornatissimi verò procuratores quod gesserat consultis nationibus. Manpas

Portea ad ecclesiam supra dictam procedit Universitas, ibique omnibus ritus solito peractis, in saulum Collegii Ludovici Magni devecta est

Die 24ª Martii horâ 7ª Matutinâ post missam de Spiritu Sancto in hac aede celebratam, habita sunt Comitia Venerandæ nationis in collegio Ludovici Magni in quibus portulavit ornatissimus procurator rem rata et grata habentes quæcumque gesserit in anno suo magistratu, ideoque Litteras Commendatitias ei concedentes; ut ipsi succedaneum immunis procuratorium eligant Venerandus ordo, itemque Quadrum virum qui eligendo Rectorem aut fasces Rectorios provocare, vel ipsi istud munus Quadrumviri committerentur.

Quibus in deliberationem missis, acquisitimus Censor nomine Venerandæ nationis quam amplissimas ornatissimo procuratori gratias egit, propter quem inde fortunæ laborem in rebus ad honorem et utilitatem venerandæ nationis et Academiæ promovendis; quæ omnia rata et grata ad mudum esse haberi declarat venerandus ordo, Litterasque decanis quam honorificentissimas, et libentissimè munus quadrum virilis committit. Manpas

Deinde pro munere procuratorio supplicavit Magister Thomas Barbé Baccalaureus theologus.

Quâ portulatione in deliberationem missâ, et audito acquisitimo Censore, unâ voce procurator renuntiatus est dictus Magister Barbé Manpas

Deinde exposuit ornatissimus procurator se ad observationes de concursu, quas ad illustrissimum Comitem de St Florentin die 16ª Martii misserat, ab illo regni administro acceptas responsum cujus tenor sequitur.

A Versailles Le 31 janvier 1787.

J'ai rendu compte au Roy, Monsieur, de la deliberation prise Le 16 xbre dernier par la nation de Normandie, et dans Laquelle elle expose que lors du premier Concours, on a, contre usage aux Lettres patentes du 10 août dernier, La Liberté et instruite de tout ce qui s'est passé a ce Concours, et elle a reconnu que ses intentions y ont été Remplies avec autant d'exactitude que la brièveté du temps et les circonstances ont pu le permettre; elle m'ordonne, en consequence, de vous marquer son mecontentement des accusations frivoles et mal fondées, auxquelles les membres de la nation de normandie Le sont porté contre des Confreres, dont elle connoit Le Zele et La fidelité. elle ne regarde vos plaintes que comme une suite des difficultés que vous avez faites jusqu'ici contre un etablissement qu'elle a jugé necessaire; cependant sa Liberté et persuadé que La Nation de Normandie Lui prouvera a l'avenir sa soumission et son obeissance, en evitant de donner aucun desagrement aux juges des concours, et d'en rendre L'accès difficile aux candidats. c'est Le seul moyen de faire oublier sa conduite passée, et de Lui faire Recouvrer Les bonnes graces de sa Majesté. vous aurez soin de Lire ma Lettre a cette Compagnie, et de La faire transcrire sur les Registres. j'ai vous suis, Monsieur, très sincerement dévoué

Signé Ste Flocentin.

et sur L'enveloppe
est ecrit

a Monsieur
Monsieur Maugras procureur de la nation
de Normandie en La faculté des arts au
College des Cinq Cens
a Paris
Ste Flocentin.

Lecta Lectione audita, ve in deliberationem missa et audito requisitore Consule sic statuit
quod sequitur ordo.

La Nation de Normandie a arrêté que la Lettre de M. Le Cte de Ste Flocentin du
31 janvier dernier sera inserée sur les Registres de ladite Nation.

a arrêté en outre que M. le procureur ecrira a M. Le Comte de Ste Flocentin qu'elle est
L'objet de La consternation de la nation de Normandie de voir que tandis qu'elle auroit
Lieu de se flatter au par Lement, a qui Le Roi a confié L'execution de ses Lettres patentes, des vices du
premier Concours, a faire que suivant son Zele pour Le bien de L'education, il en prononçat La
nullité, elle ait encouru Le mecontentement de son Souverain par La conduite meme dont La moderation
Lui fesoit esperer Les plus amples des marques de sa bonté et de sa protection
qu'il Lui Representera que La nation en lui exposant Les vices de differens genres qui s'etoient glissés
dans Le premier Concours, n'a nullement eu intention de former aucune accusation contre des membres
de L'université qu'elle estime, au Zele et a la fidelité desquels elle rend toute La justice qui
Leur est due, qui n'auroient pas été si indulgens, si Le respect et La soumission n'avoient pas
tempéré Leur Severité en leur faisant prêter une oreille trop facile aux cris continuels de quelques
personnes, il faut des aggregés, Les Universités, comme le plus sage des Rois, qui a ordonné Les plus
depurées de son amour pour La Religion et Le bien de ses sujets, pourvu toutefois qu'on choisit
des maîtres qui n'aient pas Les qualités neuisibles pour L'education.

Que Les membres des autres nations ne puissent se trouver plus offensés des observations de
La nation de Normandie, que ceux de cette nation Lesquels requis pour Le Conseil
de declarer s'ils y reconnoissoient L'exacte verité, Loin d'employer tout leur credit pour
soustraire dans Le Recit des faits, ont au contraire concouru par leurs suffrages a former La deliberation
La plus conforme qu'il soit possible.

Elle La nation a voit vertablement merité Ladisgrace du Roy, si elle avoit eu
Latemerité d'avancer quelque fait, dont elle neput pas en état d'administrer les preuves
quelle fait qu'elle a articulés, sont detoute notoriété dans l'université.

Il exprimera a M Le comte delaire florentin avec quel étonnement La nation a appris que
Le sieur Contemps aété admis et proclamé sans que l'on ait consulté Le tribunal établi
par Les lettres patentes pour juger du concours, quoiqu'une desses compositions, qui actuellement
avoit été renfermée avec celle des autres par des maitres dignes de foi en présence des opposants
dans une boette deposée entre les mains du greffier, dont M.r Le Recteur doit avoir seul la clef
s'est neanmoins trouvé égarée; disputé que les juges n'ont que statuer d'après Les preuves des trois
compositions; epreuve Les plus essentielles, puis que l'experience a appris quelles autres
(de l'exercice et de la Leçon) dont même il Nous exempte sont evidemment susceptibles de
plagiat et de conclusion.

Il Lui Representera que L'Arrêt que la nation s'est imposé sur des objets dont La discussion
pouvoit engendrer quelque diffamation, l'empêche d'entrer dans aucun détail sur l'article de la
Religion et des mœurs; que cependant elle ne peut Lui laisser ignorer avec quelle peine elle
voit qu'on ait admis et proclamé au nombre des aggregés Le S.r Ferlet, tandis que par une
Deliberation du tribunal établi pour Le Concours, deliberation inconnue aux prix ni pas même de ceux
et aux nations mêmes, il ait defendu au S.r Ferlet de se faire immatriculer dans sa nation, jusqu'a ce
qu'il soit pleinement Lavé de la accusation portée contre lui. qu'au surplus elle se croyoit de la prudence
du Ministre de se faire informer, s'il n'y avoit pas parmi les aggregés reçus aux derniers Concours, d'autres
sujets qui auroient dans des ecrits publics allarmé de violents soupçons d'irreligion; s'il n'y en a pas qui
pour raison de mœurs auroient été envoyés de quelques colleges ou pensions, ou peut être ils retoient en
qualité de sous maitres.

Elle ces objets qui meritent Le plus scrupuleuse attention, ont été si notoirement negligés a la
faveur de Certificats dont les plus mauvais sujets sont souvent les mieux pourvus, que un magistrat,
persuadé d'ailleurs de l'utilité du Concours, n'a pu s'empêcher de dire que l'on auroit été trop indulgent
dans l'examen des mœurs et conduite des sujets admis aux Concours, sur quelques uns il falloit des
aggregés; ce n'est pas, a t'il dit, des aggregés que il faut faire mais de bons sujets que il faut aggreger.

Elle La nation accoutumée a respecter jusques aux moindres volonté de son souverain, n'a pas pu
Le persuader que l'inexecution de quelques articles des Lettres patentes sur quelque choses de frivole,
surtout dans une matiere aussi importante que celle ou il s'agit de s'assurer des qualités necessaires
pour former Le cœur et l'esprit de la jeunesse.

Que Les lettres patentes ayant été registrées Le 21 août, il y avoit un temps suffisant pour
Remplir les formalités, en n'ouvrant Le Concours que a La fin d'octobre; il auroit pu y avoir
deux mois depuis sa publication. Dès Le commencement du mois on pouvoit proceder a l'examen
des certificats; et on auroit eu les trois semaines prescrites pour faire les perquisition, temps plus
suffisant pour connoitre des sujets qui viennent du fond des provinces, ou les juges n'ont souvent aucune
Relation.

Que l'on contre la notoriété publique que l'on a representé a M. le comte de St. fleventin les observations de la nation comme une suite des difficultés que elle forme contre l'établissement du concours; puisque si d'un coté elle s'en reserve ainsi que toute l'université de faire connoitre au Roy que le concours n'est pas le moyen le plus propre pour procurer de bons maitres, et qui il est meme susceptible d'inconveniens; d'un autre coté cependant elle a donné les preuves de son obeissance, en concourant par ses deputés comme les autres compagnies a l'execution du concours; qu'elle est très eloignée de vouloir causer aucune espece de desagrement aux juges du concours; mais qu'elle croiroit manquer a la fidelité qu'elle doit au Roi, si elle negligeoit par tous les efforts pour faire executer les ordres avec l'exactitude la plus scrupuleuse.

Que la nation ne cherche point non plus a rendre difficile l'accès du concours; mais que bien que sa majesté s'en soit proposé, ne pouvoir nullement atteint, si la moindre indulgence prenoit dans l'esprit des juges, la place de la justice la plus exacte.

Protestera au nom de la nation, qu'elle a toujours été et ne cessera d'etre penetré de respect et d'obeissance pour les volontés du Roi, et d'amour pour sa personne sacrée. qu'elle se fait un devoir d'inspirer ces sentimens a la jeunesse; mais que, lorsqu'il s'agit de l'avantage de la Religion de l'interet du Roi et de la fidelité des sujets resultante d'une bonne education, les bornes qu'elle mettroit a son zele et a sa reclamation contre les surprises qui pourroient etre faites a la Religion du Roi et de ses ministres seroit moins la preuve de l'obeissance que celle d'une infidelité punissable.

Prieva M. le Cte de St. fleventin de faire connoitre a la majesté que la durée ordinaire de la vie est a peine suffisante pour former un maitre consommé; qu'il n'y a pas corps qui ne un corps tout occupé du meme objet, la portée de ses profits de l'experience des anciens maitres, qui puissent veiller avec succès sur l'education; que c'est dans la prevention d'interet que les deux puissances ont accordé a l'université la surintendance souveraine de l'education, surintendance qui ne peut etre partagée avec des personnes etrangeres a l'université, qui malgré toute la sagacité, les lumieres, et l'integrité possibles, malgré leur amour pour le bien public, sans etre occupés d'autres affaires de l'etat, et n'ayant d'idée de l'education que par ce qu'ils en ont vu dans l'age le plus tendre, ne peuvent se dispenser de prendre des avis, et sont exposés, si ne consultent pas le corps duement assemblé a etre trompés

Supliera M. le comte de St. fleventin de vouloir bien solliciter le Roi de vouloir rendre ses bonnes graces a une nation qui ne respire que pour lui et dont lui representera que la douleur de la savoir perdues, presente continuellement a l'esprit de tous les membres l'idée de ce malheur, qui seul les occupe est capable d'etouffer cette activité, cette vigilance et cette force d'esprit necessaires pour former des sujets utiles a l'eglise et a l'etat.

Enfin il representera a M. le comte de St. fleventin, que si la nation en deposant dans le sein d'un ministre qui lui est aussi cher ses plaintes et ses allarmes, ne craint point la communication qu'il peut donner des memoires de la nation; elle ne peut s'empecher de reclamer sa justice et sa bonté et de prier Lui communiquer les reponses que on pourroit y faire, et dans les quelles on pourroit tenir hazardés, dans l'esperance que elles ne parviendront point a la connoissance de la nation.

Et ita ame pro veritate con duximus. Marpon

Consequenter ad præsentem deliberationem, ad illustrissimum Comitem Dest. ffluventin ou natissimus procurator simpliciter epistolam cujus tenor sequitur.

Monseigneur

j'ay cru devoir faire Lecture a La nation de Normandie dans sa premiere assemblée de la Lettre que vous m'avez fait L'honneur de m'ecrire Le 19 janvier dernier; elle me charge de vous presenter sa justification, et devous exprimer les sentiments contenus dans La deliberation dont j'ajoute ici copie.

Le temps de ma procure etant expiré, La nation en me donnant sa nation pour successeur Mr Barbé demeurant en sorbonne, m'a temoigné combien elle etoit satisfaite de la maniere dont j'ai rempli Les fonctions de ma charge: il ne me reste plus, Monseigneur, qu'a vous remercier des bontés que vous avez eu pour moi pendant ma gestion, et je vous prie de m'accorder votre protection.

j'ai l'honneur d'etre avec un profond Respect

Monseigneur

A 24. Mars 1767.

Votre tres humble et tres obeissant
serviteur Maupas ex procureur de
La nation de Normandie

Ill.mi dem in comitiis retulit pater ex natissimus procurator sibi significatum fuisse supremi senatus arrestum requirente procuratore catholico latum, cujus tenor sequitur

Extrait des Registres du parlement.

Vû par la cour La requête presentée par Le procureur general du Roi, contenant qu'une cause d'entre La Nation de Normandie opposante a differens arrets de la cour et Le procureur general du Roi n'ayant pu etre plaidée Le deux janvier de la presente année mil sept cent soixante sept, jour auquel Me avoit été remise, a la requête dudit procureur en faveur et ladite nation, La cour a ordonné par arrêt du dix sept dudit mois et an, que dans trois jours a compter de la signification dudit arrêt aux consuls et procureur de ladite nation, il seroit fait une assemblée de ladite nation pour proceder a nommer un procureur en la cour pour se contituer a l'egard dudit contumace sur les oppositions faites par la dite nation aux demandes incidentes que cet arrêt a été signifié Le 26 janvier 1767 aux consuls et procureur de ladite nation, audelà dudit arrêt; mais qu'elle ne s'est pas mise en devoir d'y satisfaire, requeroit que Le procureur general du Roi fut autorisé de conclure contre cette nation, a laquelle fut deboutée de toutes ses oppositions et demandes; mais comme Le procureur general du roi croit devoir Les mettre encore de plus en plus en etat de constituer procureur, il supplioit La cour de lui permettre de faire assigner ladite nation a cette fin. a ces causes requeroit Le procureur general du Roi qu'il plut a la cour lui permettre de faire assigner dans Les delais de l'ordonnance ladite nation de normandie a l'effet de constituer nouveau procureur

autieu dessus Mr. Coutois, pour occuper pour elle, tant sur les dites oppositions aux arrets de la cour des 4: 15 et 21 juillet et 9 août derniers, que sur les demandes en dependantes. Lad. Requete signé du procureur gnal du Roi, ouï le Rapport, ouï Le Rapport de Mr. Naudet Juteau Conseiller tout considéré.

La cour permet au procureur general du Roi de faire assigner en icelle aux fins de la Requete Ladite nation de Normandie. fait en parlement Le 20 mars 1767 collationné Langelé, signé Isabeau

L'an 1767 Le 21 mars a la Requete de M. Le procureur gnal du Roi pour lequel domicile est elu en son hotel et demeure sis rue St. guillaume Fauxbourg St. germain, nous henri griveau huissier en parlement demeurant rue de la calendre paroisse St. germain Le petit, soussigné avons signifié et laissé La presente copie d'arret dessus datté a la nation de normandie en la personne de M. de L'armenerie censeur de ladite nation. demeurant au college d'Harcourt sis rue de la harpe en son domicile parlant au portier qui n'a voulu dire son nom duquel sommé a requis du contenu audit arrêt Ladite nation de Normandie n'ignore et en vertu du même arrêt nous lui donnons pareillement en la personne dudit M. de L'armenerie, son Censeur assignation a comparoir a huitaine par devant Nosseigneurs du parlement en la grand'chambre pour repondre et proceder sur et aux fins dudit arrêt et de la requete y inserée en icelui et en outre comme de raison lui declarant que moyen sera Le procureur general du Roi occupera sur la presente assignation et avons a ladite nation de normandie domicile en parlant comme dessus Laissé la presente copie, en laquelle ont été Rayés six mots comme nuls.

Signé griveau

Copie.

De indeliberata nemo missa, et audita aequissimo censore, consule Venerandus ordo patres nos esse consulendos.

Acta a me procuratore cometa sumeus Maupas

Fin de la procure de Mr. Maupas. /.

Acta et Decreta Venerandæ Nationis
procuratore Magistro Thomâ Barbé
presbytero Bajocensi Baccalaureo Theologo
a Die 24ª Mensis Martii 1767.

Die 29ª Martii horâ 10ª matutinâ habita fuit in Collegio Ludovici Magni Comitia Rectoria, in quibus post Brevem Amplissimi Rectoris orationem, lecta fuit Epistola illustrissimi Regiis Aerarii profecti ad amplissimum Rectorem, cujus Epistolæ tenor sequitur.

paris ce 22 Mars 1767.

J'ai reçu, Monsieur, la Lettre que vous m'avez écrite relativement au quinzième que quelques payeurs des rentes ont retenu sur celles appartenantes à l'université de paris. je conviens qu'aux termes des lettres patentes du 21 juillet 1764, elles en doivent être affranchies; et c'est d'ailleurs une justice de ne point diminuer des fonds dont l'employ est si interessant pour le bien public. j'adresse en conséquence les ordres necessaires aux payeurs des rentes, afin qu'ils acquittent les arrerages qu'on exigera d'eux sans aucune retenue, et qu'ils restituent l'objet de celle qui a été faite jusqu'à présent.

Je suis, Monsieur, votre tres humble et tres obeissant serviteur De Laverdy

Signé

Deinde pasta decretum regii Consistorii die 4ª Xbris 1766. latum, cuius tenor libellus Memorialis de Collocandis et construendis ædibus Universitatis, cuius tenor sequitur.

Mémoire concernant le Chef lieu de l'université

Ce qui a dirigé l'université dans le projet qu'elle a l'honneur de présenter, a été la Sagesse et la volonté de son Roi. guidée en effet par les lettres patentes du 21 9bre 1763. et 3 mai 1766. (1) et par l'arrêt du Conseil du 4 Xbre de la même année 1766. (2) Elle a vu que l'intention de Sa Majesté étoit que le Chef lieu de l'université fut sur le terrein du College de Louis le grand, et que les 30000ff accordées annuellement pour un tems limité, et faisant partie du 24e du revenu du Bail général des postes, fussent employées à cet usage. elle perdroit donc de vue son objet, si elle ne proposoit de placer son Chef lieu sur un autre terrein que celui de Louis le grand; ou si proposant de s'y placer, elle présentoit un plan dont la dépense excédât de beaucoup, et même doublât ou triplât celle que Sa Majesté paroit avoir fixée.

par cette raison l'université n'a pu adopter le dessein d'acheter le terrein et les corps de logis du College des Cholets; car outre l'inconvenient de sortir de l'enceinte prescrite par Sa Majesté, quelle somme ne faudroit-il pas, pour construire à la place des Batimens qu'il porte, un édifice convenable pour les assemblées generales; un autre pour la Chapelle, un troisieme pour la Bibliotheque, des Salles pour chacune des Sept compagnies qui la composent,

(1) "C'est dans cette même vue que nous avons cru reunir dans le Chef lieu établi pour notre dite "université, par nos lettres pat. du 21 9bre 1763 des officiers Superieurs de notre dite Université, "faire construire des Batimens dans notre College de Louis le grand et y accorder des "logemens à plusieurs Emerites. lettres pat. du 3 mai 1766.

(2) "Veut et ordonne Sa Majesté qu'il lui soit présenté avant le 1er avril 1767 pour tout délai les "mémoires ordonnés par l'art. 18 des lettres pat. du 3 mai dernier concernant les constructions et "réparations a faire pour achever l'établissement du Chef lieu de l'université dans le "College de Louis le grand. arrêt du Conseil du 4 Xbre 1766.

et enfin des appartemens du nombre Suffisant pour les officiers et Emerites retirés? comment trouver dans les 300000tt accordés pour un tems Seulement, de quoi Subvenir à une depense de 1500000tt qu'entraineroit ce Systeme? Combien d'années faudroit il attendre l'execution d'un Si vaste projet?

Par la même raison elle n'a pu se déterminer a proposer de construire à la place de l'aile du fond vis à vis la porte d'entrée du College une Salle d'Assemblée, et une Chapelle avec une Bibliotheque regnante Sur l'une et Sur l'autre. pour executer ce plan il faudroit plus d'un Million, bien des années, et ce qui n'est pas moins remarquable, laisser pendant un tems Si considerable le College ouvert de toutes parts, s'embarrasser de Materiaux et d'une multitude d'ouvriers qui en troubleroient l'ordre et les exercices. à ces inconveniens déja trop grands joignons l'irrégularité dans les deux cours, faute de pouvoir raccorder exactement les Batimens neufs avec les anciens, attendu la Necessité d'empieter de part et d'autre pour donner une juste Largeur à ces Edifices. encore cette largeur Seroit elle trop peu considerable dans les hauts, c'est a dire dans la Bibliotheque, qui a cause de Sa trop grande Elevation, n'auroit que 16 à 20 pieds de Large Sur une Longueur de 200 pieds.

L'idée de placer l'Université à la partie de Louis le grand qui est vers la rue Charretiere, n'est pas praticable 1° elle entraineroit une Batisse aussi longue et aussi dispendieuse que la précedente. 2° elle Enleveroit au College des Batimens, dont la perte ne pourroit etre compensée par ce qu'il acquerroit dans la Cour d'entrée, puisqu'alors il faudroit qu'il renonçât aux Batimens des Armenieus. 3° La longueur de la batisse, et tout ce qui l'accompagne, laisseroient aussi le College ouvert de toutes parts, et l'exposeroit non seulement à des desordres, mais encore à des embarras qui troubleroient infailliblement les Etudes et les Exercices. 4° cet Emplacement d'un côté est presque inaccessible par la rue Charretiere, et de l'autre l'accès par la rue St Jacques en Seroit bien difficile en lui même, et en outre obligeroit le College a livrer passage à toutes Sorte de personnes pour arriver à l'université.

Si pour parer aux inconvenients qu'on vient de remarquer dans les trois projets précedents, on proposoit de laisser toutes choses dans l'état ou elles ont été depuis environ Sans, on ne perdroit pas moins de vue l'objet qu'il faut toujours avoir devant les yeux 1°. on ne feroit pas attention que Sa Majesté veut que cet état Soit changé, (1). que c'est pour cela qu'elle a mandé des deputés

(1) les dits Syndic, Recteur, greffier, Bibliothecaires, et Sous bibliothecaires seront logés dans notre College de Louis le grand dans batimens que nous nous proposons de faire construire pour achever l'établissement du chef lieu de notre dite Université. Voulons que la Construction soit faite etc... Lettres pat. du 3 mai 1766.

à l'université; que c'est dans les mêmes vues qu'elle a attribué les 30000 t qu'elle a distraites du 28e du bail des postes. 2° dans l'état où est actuellement l'université, on ne peut pas dire qu'elle ait proprement un Chef lieu: elle n'est independante dans aucune des parties des batimens dont elle a la jouissance; partout elle est dans le College confondue avec lui, genée par lui en même tems qu'elle le gene; partout on cherche inutilement ce qui caracterise le Chef lieu. 3° dans l'état où sont les choses, le college est ouvert de tous côtés les jours où il y a assemblée, et il y en a frequemment, soit pour l'université en general, soit pour les nations en particulier. La tranquillité necessaire dans ces assemblées ne peut manquer d'être troublée par le bruit que fait necessairement la jeunesse pendant les récréations. pour parvenir à la Bibliotheque, des étrangers, des inconnus traverseroient les Corridors des Boursiers, ce qui pourroit occasionner de la dissipation, peut-être même des desordres. 4° Si on ne change rien à l'état actuel des choses, les anciens professeurs Emerites ont peu d'avantage à attendre de l'établissement du Chef lieu. Le corps de logis destiné aux Emerites ne contient que neuf appartemens: de ces 9 appartemens il y en a Six assignés aux membres du Bureau de Discipline, qui en cette qualité ne sont pas les plus anciens; il n'en reste donc pas trois pour ceux qui sont simplement Emeriles; encore n'y ont-ils pas droit suivant l'ordre de leur ancienneté, il peut donc arriver que ce petit Nombre d'appartemens soit accordé à ceux qui ne sont pas les plus anciens, ni les moins avantagés de la fortune.

De toutes ces considerations il resulte que pour procurer à l'université un Chef lieu tel que sa Majesté a voulu le lui procurer, il faut 1° qu'il soit sur le Terrein de Louis le grand. 2° qu'il soit Separé du College, sans que cette Separation soit visible ni à l'un ni à l'autre.

pour cela l'université supplie très humblement Sa Majesté de lui accorder la propriété de toute la grande cour, qui donne sur la rue St Jacques, avec tous les batimens qui l'environnent, en y comprenant ceux de la cour de la cordonnerie. elle croit trouver dans ce Système tous les avantages qu'elle desire avoir, et n'entend laisser au college tout ce qu'il lui faut de terrein et de batimens pour être grandement et commodement partagé.

Il faudroit pour un Chef lieu convenable il lui faut une Salle pour les assemblées generales, d'autres Salles particulieres pour chacune des compagnies, une Chapelle, une Bibliotheque, un Bureau pour la tenue des Tribunaux et un Nombre Suffisant d'appartemens, pour M. le Recteur, les officiers et les professeurs Emerites retirés. Dès qu'on donnera à l'université la pleine et entiere disposition du terrein et des batimens de la grande cour en y comprenant la cour de la cordonnerie, elle pourra y pratiquer toutes ces choses. 1° la Salle générale d'assemblée peut être placée dans le grand Réfectoire qui est à l'aile gauche de la Cour; cette piece est de la

grandeur Suffisante pour les Assemblées, pourvû qu'on n'excepte les Assemblées d'Eclat, à l'Esthenitée de cette Salle, vers le fond de la Cour, on auroit dans la Rhétorique, dans la Classe de Seconde et dans une pièce appellée la Credance, trois Salles des Nations. par l'autre Esthenitée on mettroit la quatrième Nation dans la Logique: rien de plus facile que d'établir une communication entre la Salle générale et les Salles particulieres des Nations. Au dessus de la Salle generale seroient les pièces destinées au Tribunal et à M. le Recteur, comme elles sont aujourd'hui. dans le fond de la Cour au rez de chaussée, seroient pratiquées des Salles pour les facultés Superieures; si même on en vouloit donner à des Congregations dependantes de l'université, on ne pourroit pratiquer dans la Cour de la Cordonnerie.

Il est vrai que la Salle générale dont on vient de parler seroit trop petite pour les actes d'Eclat, telle qu'est la distribution générale des prix: mais 1° il n'est pas impossible d'en construire une semblable sur le terrein de Louis le grand, comme on l'a déja fait voir dans ce Memoire. 2° quand même on pourroit y en construire une, elle seroit d'un accès trop penible; la rue St Jacques est trop étroite et trop escarpée; la rue Charretiere l'est encore davantage, point de places pour les voitures, et point de debouchés pour les gens de pied. 3° la Salle de Sorbonne a été jusqu'à présent à la disposition de l'université; elle est grande, belle et d'un facile accès pour les voitures: si cette Salle n'est pas dans le Chef lieu de l'université, au moins est-elle sur un terrein qui ne lui est pas étranger: dans cette Salle, comme dans toutes les maisons académiques, l'université est chez elle. 4° pour en avoir une qui ne seroit ni plus grande ni aussi commode, que celle de Sorbonne, pour quoi faire une dépense énorme, pour quoi troubler l'ordre et la discipline du college pendant un si grand nombre d'années.

2° La Chapelle seroit celle qui existe actuellement, et si on ne la trouvoit pas assés grande, elle pourroit être augmentée de la Sacristie, et du dessous du grand Escalier, en menageant la Sacristie dans la Cour de la Cordonnerie, qui tient à la Chapelle, alors elle auroit une juste grandeur.

3° Au dessus de la Chapelle et dans toute la longueur de l'aile droite de la Cour au 2e et au 3e étage seroit pratiquée la Bibliotheque, qui auroit environ 200 pieds de long sur une largeur de 28 pieds, ce qui formeroit une tres belle galerie.

4° les appartemens des officiers et des Ecrivains seroient dans l'aile en entrant, et dans la Salle du fond, excepté le rez de chaussée; on en mettroit encore plusieurs au 2e et au 3e étage de l'aile gauche de la Cour, dans les parties qui ne sont destinées, ni à la Salle generale, ni au Bureau du Tribunal, ni au pied à terre de M. le Recteur.

On ne dissimule pas que pour mettre tous ces Batimens en état de servir aux usages qui viennent de leur être assignés, on a besoin d'une

Somme Considerable; mais au moins cette Somme Seroit-elle proportionnée à celle que
Sa Majesté pourroit avoir eu intention d'y employer. Un autre avantage de ce projet,
C'est que pour être executé, il ne demande que peu d'années, et n'entraine aucun
embarras, qui puisse troubler l'ordre ou les exercices du College; le fin dans cette
Supposition l'Université et le College ne se troubleroient pas reciproquement, et le
College ainsi à part ne seroit pas obligé de livrer de frequens passages à des inconnus.
L'Université est flattée de cette liberté et de cette independance reciproque, cependant
elle ne présume pas les porter trop loin, elle sçait qu'elle est mere de tous les
Colleges, et en particulier de celui de Louis le grand; aussi en a-t'elle les sentimens,
et c'est à raison de ces sentimens qu'elle verra avec plaisir tous ceux qui
habitent dans le college, venir dans la Chapelle y entendre la Messe, et y faire
leur office comme ils ont fait jusqu'à présent, pour cet effet elle leur livrera
un passage par sa Cour; elle consentira aussi à laisser une grande porte de
communication pour les voitures entre sa Cour et celle du College, Elle ne croit
pas non plus se flatter, lors qu'elle se persuade que M.M. les Administrateurs
consentiront sans peine à lui ceder sur la Cour du Bassin une toise et demie de
terrein de terrein, lors qu'il sera necessaire de bâtir l'aile qui donne sur cette Cour,
afin de raccorder ce Batiment avec les pierres d'attente de celui des armeniens.

Un arrangement si simple et si Naturel, cesseroit de Petre, s'il réduisoit le College trop
à l'étroit; mais quand on considere que dans cette Supposition il demeure seul en
possession de sa grande terrein de Louis le grand, excepté la grande Cour et celle de
la Cordonnerie, il est difficile de croire qu'il ne puisse pas s'y arranger commodement.
En effet sans vouloir lui prescrire ici la maniere de faire usage des parties
Considerables qui sont laissées à sa disposition, il suffit d'observer que l'université
en se retranchant dans la premiere grande cour, abandonne plus qu'elle ne
demande, et que dans les parties qu'elle abandonne, on peut aisement
pratiquer tout ce que le College avoit dans la grande cour.

En premier lieu l'Université abandonne la Salle générale qu'elle a occupé jusqu'à présent,
elle abandonne en outre les Salles des Nations et des facultés Superieures, au nombre de
Sept, et celle des grands Messagers. ajoutons qu'elle abandonne deux corps de logis
considerables; celui du Mans Neuf et celui de la Bibliotheque; elle abandonne enfin
la Cour des Emerites; or ce que le college quitteroit dans la grande Cour n'est pas
plus considerable que toutes les parties du terrein et que tous les batimens, dont
l'université a eu l'usage jusqu'à présent, et c'est ce qui ne peut être douteux
pour quiconque connoit le Local. Examinons en second lieu si dans toutes ces
parties dont le college acquerroit la jouissance, on ne pourroit pas aisement
pratiquer tout ce que le College avoit dans la grande cour.

1° il est aisé de pratiquer les huit classes dans les Salles des Nations de Normandie
et d'Almagne, dans celles des facultés Superieures et des grands Messagers: les arcades

de dessous la Bibliotheque étant fermées en pourroient encore plusieurs.

2° on pourroit faire une Salle des actes de la piece qui sert actuellement aux assemblées générales de l'université.

3° les Salles actuelles des Nations de france et de picardie pourroient de vastes et magnifiques refectoirs.

4° les Cuisines pourroient être dans la Seconde Cour et en cas de besoin au dessous des Salles qui serviroient de refectoirs.

5° les deux grands Corps de logis dont nous avons parlé, c'est a dire de la Bibliotheque et du mans neuf, étant autant et plus grand que tout ce que le College occupe actuellement dans la grande cour, pourroient aisement recevoir, et accommoder tout ce que le College tenoit placé dans cette Cour.

On ne dissimulera pas que ces nouveaux arrengements occasionneroient des depenses au College, mais qu'on nous permette d'observer en finissant ce memoire, que Sa Majesté a prévu les nouvelles dépenses, que le College seroit obligé de supporter, et que c'est sans doute pour l'en indemniser, qu'elle lui accorde sur les revenus appartenant à la faculté des arts la Somme annuelle de 30000 tt, dont il doit jouir pendant un tems.

De quibus omnibus postulavit amplissimus Rector ut in nationibus deliberaretur, simulque de quadriennalium matutinis horis electorum confirmatione, et deinde M. Hamelin Bibliothecâ, postulavit insuper ut rata et grata haberentur quæ gessit in ultimo trimestri Magistratu suo, et litteras commendatitias ei concederent. Deinde Nationes divisæ sunt in sua loca deliberaturæ.

M. privatis autem generandæ Nationis Comitiis gratias Legis ornatissimus procurator propter sibi concessum a venerando ordine munus procuratorium, deindè ab Amplissimo Rectore propositæ in deliberationem missæ sunt.

Fuit autem a quibusdam observatum scribulibus suas in manus incidisse exemplar cujusdam deliberationis factæ die 5ª julii 1766. a professoribus Emeritis, qui hucusque nunquam Legalia Comitia potuerunt habere, ut pote quid non Constituant Corpus in academiâ a Nationibus divisum, proindè quæ nec sibi, nec suis Collegis sive Emeritis, sive actu regentibus leges, uti nomine et autoritate Nationum, quæ prius Consuli debuerunt ferre possunt, hujus autem deliberationis tenor sequitur.

Extrait de la Délibération faite par M. Le Recteur et M. M. Les anciens Emerites le 5 juillet 1766. et homologuée par la Cour le 10 du même mois.

..... il a été unanimement réglé.

1° que les dits vingt Anciens Emerites ne pourront percevoir la dite pension de trois cent livres, a moins qu'ils n'ayent à paris un domicile certain et qu'ils y résident habituellement.

2° qu'ils seront tenus de rendre à la faculté des arts dans les compositions des prix, dans les concours et dans telles autres circonstances, les services dont ils sont capables.

3° qu'ils ne pourront être dispensés de dit service que pour cause de Maladie, ou autres empêchemens legitimes, dont la Connoissance appartiendra au Recteur et aux dits anciens professeurs Emerites.

4° qu'en Consequence celui qui auroit des Empêchemens sera tenu de faire Connoître ses raisons par écrit et de les remettre à M. le Recteur.

5° que si les raisons ne sont pas jugées valables, il en sera donné avis au refusant, qui sera obligé de se conformer au jugement du Recteur et des dits Emerites.

6° qu'en cas que le Refusant persiste, il sera la premiere et la Seconde fois privé d'un quartier de la dite pension, et la troisieme, il sera déchu de la dite pension.

7° qu'un professeur Emerite rétiré en province ne pourra jouir de la dite pension de trois cent livres, qu'après une année de residence à paris, avec assistances aux exercices de la dite faculté.

8° que les Emerites retirés qui ne seront pas du Nombre des vingt anciens, seront tenus de rendre à la dite faculté les mêmes services que s'ils étoient du Nombre des vingt anciens.

Observaverunt insuper Schedulam ab amplissimo Rectore missam sextâ die 3ª februarii proximè elapsi ad quosdam Academiæ Magistros, ut apud se ipsum convenirent: hujus Schedulæ tenor sequitur.

Vir Clarissime.

Aderis, si placet, apud nos in Ædibus academicis Ludovici Magni, die jovis 5ª februarii mané, horâ ipsâ sexagesimâ ut audias responsum illustrissimi Comitis de St florentin ad Epistolam quâ accusationes adversùs te Collegas quæ tuos ad illum delatas refutavimus.

Datum in Ædibus Nostris Academicis Ludovici Magni, die 3ª mensis februarii anno Domini 1767.

ita indixi Rector
Signé Mallet.

Quibus omnibus in deliberationem adornatissimo procuratore missis, et audito æquissimo Censore sic statuit Veneranda Natio.

1° Confirmat in quadrum virum M. Maupas Suum ex procuratorem statutionis horis electum. Barbé

2° Supplicibus indulget, exceptis joanne Baptistâ alexandro Leopoldo ferrand, et gaspardo gilberto de Laage qui Censorem Suum non adierunt. Barbé

3° Censet esse inscribendam tum in Commentariis Universitatis, tum in suis Epistolam illustrissimi regii Erarii præfecti, gratias que ipsi esse agendas. Barbé

4° approbat Libellum Memorialem hisce ipsis comitiis lectum, de Collocandis Ædibus Universitatis, exceptis tamen his verbis, Mere de tous les Colleges et principalement du College de Louis Le grand. Barbé

5° Veneranda Natio Censet professores Emeritos vel ab amplissimo Rectore convocatos die 5ª julii proximè elapsi nullam potuisse ferre Legem, multò que minùs

inconsultis ordinibus a Supremo Senatu postulare ut Lex abrogata de Emeritorum officiis, auctoritate publicâ confirmaretur. Barbé

6° Quod attinet ad postulationem Amplissimi Rectoris, ut rata et grata habeantur quæ gessit in ultimo suo trimestri Magistratu, mentem suam Sic gallicè exponit.

Voller vous rappeller, Messieurs, que les lettres patentes du 3. mai et du 10 août dernier n'ont été Enregistrées que Sous vos reserves de faire au Roi vos très respectueuses représentations et observations Sur les objets qui y Sont Contenus. vos députés ont travaillé à des Memoires, qui avoient pour objet de faire Connoître au Roi l'inutilité et les inconvenients du Concours et de l'aggrégation; mais Leurs travaux ont été arrêtés par des ordres des Ministres; En Consequence le Concours S'est fait; La Nation de Normandie y a Concouru par obeissance Comme les autres Nations; mais elle a cru voir qu'on S'y étoit écarté en differents points de L'esprit et de la Lettre des Lettres patentes, elle l'a écrit a M. Le Comte de St florentin le 16 Xbre dernier; il est Neccessaire de vous donner Lecture de ces observations.

Voyez page 316.

M. Le Comte de St florentin a Envoyé ces observations à M. Le Recteur qui a cru y voir des accusations personnelles, accusationes adversùs te Collegas que tuos; et Sans assembler les Nations ni Leurs Commissaires, a Entrepris la réfutation de ces observations, dans la quelle il dit que la plus part des juges ont fait leur devoir, comme Si tous ne l'avoient pas fait, et Entreprend de refuter les protestations d'obeissance et de respect que la Nation a Exprimées dans Ses observations.

D'après Cette reponse M. Le Comte de St florentin a écrit à La Nation de Normandie une Lettre en datte du 31 janvier, dans la quelle il temoigne Le mecontentement du Roi, dont il annonce que la Nation a perdu les bonnes graces, en présentant des observations frivoles et mal fondées.

Le Ministre a écrit en même temps a M. le Recteur, et lui a Envoyé copie de La Lettre qu'il avoit écrite à la Nation. alors M. le Recteur a Convoqué les juges du Concours, mais Sans y appeller aucun de ceux de La Nation de Normandie, Suivant un Billet de Convocation, dont La teneur Suit.

Vir Clarissime

Adsis, Si placet, &c. ut Supra.

Quant a ce qui regarde personnellement la Nation de Normandie, elle a cru devoir Se justifier auprès du Roi par une Lettre Ecrite ce matin au Ministre, et elle croit devoir protester ici que les accusations faites par M. Le Recteur, tant dans Sa lettre au Ministre, que dans Son

billet de convocation, sont contre toute verité et sans fondement, puisque la Nation réduite a justifier de son obeissance et a demontrer que le concours y est susceptible d'abus, n'a cependant accusé personne.

Après avoir ainsi satisfait à ce que l'honneur exige de la Nation pour elle même, elle croit ne pouvoir se dispenser pour l'interet commun de toutes et de chacune des compagnies de l'Université, de temoigner combien elle en affligée de ce que M. Mallet revêtu d'une dignité, dont elle a toujours cherché a soutenir l'éclat et les droits, n'ait pas considéré que l'Université ne l'a mis a sa tête que pour être son organe, son chef et non son maitre, sans pouvoir rien faire ni rien écrire sur les affaires qui interessent le Corps, sans la deliberation des Compagnies.

De ce que ne considerant point que sa dignité ne lui procure du crédit que pour se faire l'homme flatteur de tacher d'excuser les fautes que ses Membres de l'Université pouvoient commettre, et de se mettre lui même entre le Roi et une compagnie qui auroit eu le malheur de lui deplaire, pour detourner les effets du mecontentement du Souverain, s'est porté dans sa lettre au Ministre pour accusateur d'une compagnie.

De ce que ne considerant point que sa qualité lui imposoit la fonction si agréable d'être le Conciliateur des Esprits dans les cas où la diversité d'opinions pouvoit exciter des inimitiés personnelles, loin de lui permettre de faire une denonciation qui ne pouvoit qu'aigrir les Esprits, il a cependant dressé son billet de Convocation dans des termes capables d'en disposer les juges du concours contre la Nation.

De ce qu'enfin il a oublié que la faculté des arts ne réside que dans l'assemblée de ses ~~Assemblée~~ Compagnies; que toute assemblée où elles ou ceux qu'elles ont nommés pour les représenter ne sont pas appellés, ne peut être qu'une assemblée clandestine, n'a appellé chez lui que quelques membres de trois Nations, et en écartant ainsi ceux de la Nation de Normandie, a provoqué un schisme dans l'université.

Nonobstant ces Reflexions la Nation de Normandie ne cessera de rendre justice aux talens de M. Mallet; elle ne cessera de concourir avec les autres Compagnies à la gloire et à l'avantage de l'Université et à la Splendeur de la Dignité Rectorale; elle s'en rapporte à la prudence et à la Sagesse de la faculté des arts de prendre les précautions qu'elle jugera les plus convenables, pour empêcher qu'un tel exemple ne tire à consequence, au prejudice des droits et de la liberté des compagnies, exposées a trouver dans un Recteur un maitre et un ennemi a craindre pour ceux qui ne penseront pas comme lui.

Quo circa Venerandus ordo non potest rata et grata habere quocumque gessit amplissimus Rector in ultimo trimestri suo Magistratu. Barbé

Quod pertinet ad Bibliothecam M. Bameton Sic Suam mentem aperiendam censet.

La nation Considerant qu'il y a dans le College de Louis le grand le fond des Bibliotheques de 26 Colleges reunis, outre celle de ce College et de M. de Montempuis; qu'il s'y trouve par Consequent quantité d'ouvrages soit de la même, soit de differentes Editions; qu'en reunissant la Bibliotheque de St Barnabé, où il y a, par exemple, plus de 20 Bibles, on ne peut que Multiplier ces doubles, tandis que les livres Nouveaux et d'usage journalier y manqueront, pense qu'il est inutile de mettre des fonds, qu'on peut employer plus utilement, à l'acquisition de ces livres qui se trouvent dans toutes ces Bibliotheques publiques susceptibles de legs frequens, qui occasionnent la Multiplicité des doubles; qu'ainsi avant d'acquerir aucuns livres, il seroit necessaire d'avoir un Catalogue des livres de la Bibliotheque de l'Université, et de celles qui y sont reunies.

Lorsqu'il s'agit de former une Bibliotheque universelle, il faut d'abord choisir ce qu'il y a de mieux dans chaque genre: rejetter tous ces livres incomplets qui sont au nombre de plus de 200 parmi les in 8vo et in 4o seulement de St Barnabé, dont l'acquisition ne dispenseroit point d'acheter de nouveau ces livres plus complets: l'on doit laisser aux tems et aux accidens des legs l'introduction de ces livres peu estimés, et dont on se trouve toujours trop fourni ainsi il est indispensable d'avoir un Catalogue coté et paraphé des livres de St Barnabé, qu'après l'avoir examiné et conferé avec le Catalogue des Bibliotheques reunies dans le College de Louis le grand, les Compagnies puissent decider de ceux qu'il conviendroit d'acheter.

Il est de la prudence de toute Compagnie qui ne sait pas s'obérer, qui a des depenses journalieres de Necessité et de Décence, de consulter avant de faire aucune acquisition, la force de ses finances; de comparer ses revenus avec ses Charges, d'avoir encore des fonds pour les depenses imprevues auxquels on ne doit jamais toucher, et d'avoir enfin le Tableau de ce qui lui est dû, et de ce qu'elle pourra recouvrer, et de ce qu'elle doit; Tableau que l'on n'a pû obtenir de St Barnabé depuis 4 ans ce qu'on demande actuellement aux St le Vel Son Successeur.

D'ailleurs il n'y a personne qui ne sente combien il seroit indecent d'aliener dès aujourd'hui, sans l'aveu de Mme Daguesseau, un bien fait qui ne doit avoir lieu qu'après sa mort, combien il seroit plus indecent encore de lui faire une pareille proposition, qui annonceroit de la part de l'Université une avidité de jouir, contraire aux sentimens d'un corps qui souhaite les plus longs jours à sa Bienfaitrice; par ces considerations la Nation n'est point d'avis d'acquerir la Bibliotheque de St Barnabé.

Neanmoins dans le cas où les autres Compagnies de l'Université jugeroient certainement consultées par leurs Deputés et procureurs, jugeroient à propos d'acquerir la Bibliotheque de St Barnabé, la Nation s'oppose à ce que la dite acquisition soit faite, avant qu'au préalable.

1° Lor nait donné le 3e Etat des dettes actives & passives de l'université, afin qu'elle puisse connoitre les fonds qui peuvent être dans Ses coffres, les quels Seront par préference à toute acquisition de livres, employés à l'amortissement des Rentes dont l'université est Chargée; Sauf l'employ en livres des 10000 ll données par Madame Daguesseau, quand il y aura lieu.

2° que Le Catalogue des livres déja appartenants à l'université & aux Colleges reunis nait été fait, arrêté & communiqué aux compagnies, à Chacune desquelles il en Sera remis un Exemplaire.

3° que le Sr Hamelin nait présenté le Catalogue de Ses livres, apostillé du prix qu'il veut avoir de chacun, que ce Catalogue nait été communiqué aux compagnies, du quel Catalogue Seront rayés les livres dont l'acquisition leur paroitroit inutile, ou moins pressée, et Surtout ceux qui Sont incomplets et mal conditionnés, s'ils ne Sont pas extraordinairement rares, et tous ceux dont on pourroit avoir déja des doubles.

4° qu'il nait été dressé ensuite procès verbal d'estimation article par article des livres que l'université aura arrêté d'acheter, par les commissaires qui Seront à cet effet nommés par Chacune des Compagnies de l'université; la quelle estimation Sera faite en présence des libraires choisis par toutes les Compagnies, pour après la dite estimation, être rayés du catalogue des livres, ceux dont le prix paroitroit trop considerable, et être le dit catalogue et procès verbal annexé à la minute du contract de vente, à la quelle Seront également annexés les déliberations et pouvoirs de Chacune des Compagnies, ainsi qu'il Se pratique dans toute acquisition, et ita Super his omnibus, audito Equissimo Censore & procuratore conclusum est. Barbé

Recepti nationibus in aulam comitiorum generalium, Sententiam retulerunt ornatissimi procuratores nationum, quas inter honoranda natio Bibliothecæ M. Hamelin emptionem requit; emendam autem censuit fidelissimus ordo, sinus et constantissima natio, quibus resumptis Sententiis Concludit amplissimus Rector.

Deinde suam justificationem aggressus est amplissimus Rector oratione suâ advenias Venerandam Nationem, et Scribæ legendam tradidit Suam ad illustrissimum Comitem de St florentin Epistolam, pariter que responsum hujus ce Regni administri; postquam quadrumviri Solitum prestiterunt Sacramentum, de Conclave ingressi Sunt.

Cum autem pari Numero Certarent quadrumviri pro novo Rectore Eligendo aut prorogando, vocatus fuit ab his M. Le Bel Ex rector, qui Statim Conclavi Egresso Comitantibus quadrumviris, prorogari passus Rectoriæ M. Mallet nuntiavit gallicanæ nationis quadrumvir.

De quâ prorogatione deliberaturas nationes mittit amplissimus Rector, quibus reversis a suis nationibus prorogationem confirmari retulerunt honorando, fidelissimæ et Constantissimæ nationum ornatissimi procuratores; Silere verò Venerandum ordinem ornatissimus hujus ce nationis procurator retulit; cum tribus aliis nationibus Concludit amplissimus Rector.

Die 25ª Martii Celebrata est in hac aula Missa Solemnis annuntiationis B. Mariæ, quam Secuta est Super.

Die 30ª Martii habita fuit in Collegio Ludovici Magni comitia deputatorum facultatis artium pro futuro concursu et aggregatione, quibus judices designati adfuerunt, et in quibus exhibuit Syndicus instrumenta et litteras testimoniales eorum qui ad aggregationem contendunt et electi sunt duo judices ex uno quoque ordine qui ea examinent: quibus nominatis secesserunt — dicti judices. deinde habita fuit alia comitia, quibus adfuerunt amplissimus Rector, ornatissimi procuratores et deputati nationum pro concursu; in his Legit amplissimus Rector epistolam M. Briard aggregati postulantis ut tempus suæ absentiæ prorogetur, quod quidem de conclusum est majori suffragiorum numero, ad diem usque 15am octobris proximè futuri.

Die 31ª Martii habita fuit comitia Venerandæ nationis per schedulam convocata in Collegio Ludovici Magni in quibus postulavit d. Le Rat frater defuncti M. Dyonisii Le Rat Venerandæ nationis procuratoris, ut agnosceret et declararet sedes Venerandus ordo Summam 1200tt defuncto Dyonisio Le Rat a dictâ natione debitam juxtâ schedulam obligatoriam nunc deberi dicto dño Le Rat suo fratri hæredi unico; deberi pariter eidem D. Le Rat aliam Summam 1200tt juxtâ schedulam obligatoriam dicto defuncto debitam sub nomine M. Bourgeois tribulis juxtâ dicti M. Bourgeois declarationem scripto factam.

quibus in deliberationem missis et audito æquissimo Censore, postulationem dicti dñi Le Rat admisit Veneranda natio, et census annuos qui per schedulas debentur dño Le Rat pro solvendi provinciam dedit Magistro Mathei Venerandæ nationis quæstori.

Die 9ª aprilis more solito apud Mathuranenses celebrata est Missa pro defunctis, et post sacrum preces in Cœmetrio fuere ad Tumulum M. Radulphi Odonis, pastoris, prioris — Ven. Nat. apparit

Præterea exposuit fidelissimus quæstor instare jam primam nasi, quâ persolvenda est quota pars Summæ debitæ pro domûs ædificatione, necesse itaque esse ad censum annuum accipere Summam 1000tt Librarum, quæ dum insuper esse reparanda tum in calice, tum in ornamentis sacris; quibus in deliberationem missis, et audito æquissimo Censore, — Veneranda Natio provinciam commisit fidelissimo quæstori tum dictam Summam ad censum annuum accipiendi tum dictorum calicis et ornamentorum reparationem procurandi.

Et ita a me procuratore Conclusum est. Barbé

Die Sabbati 4ª aprilis habita fuit comitia ordinaria deputatorum universitatis in Collegio Ludovici Magni; quod autem in iis fuit peractum, hic gallicè narratur.

Procès Verbal de ce qui s'est passé au Tribunal le Samedy 4 avril 1767.

M. Compré de la nation d'allemagne élu à la pluralité des voix, procureur de sa nation Le 3ème de ce mois, s'est présenté pour s'asseoir au tribunal; on lui a objecté qu'il n'avoit pas prêté le serment accoutumé; l'affaire mise en deliberation, ouï M. le Syndic, et Mrs les avocats ayant donné leur avis, M. le Recteur a conclu unanimement

que M. Chompré n'ayant pas prêté Serment, et par conséquent n'ayant pas les qualités requises pour siéger actuellement, M. L'Exprocureur suivant les Statuts, auroit séance pour le présent Tribunal, mais seulement par provision et sans préjudicier aucunement aux droits du Sr Chompré, qui a dit qu'il ne se rétiroit que par défaut de la formalité de n'avoir pas prêté Serment, et en a demandé acte; on lui a accordé acte de sa demande.

On a demandé à Mrs les avocats de l'université. 1° ce qu'ils estimoient de l'affaire de M. gauder. 2° s'ils croyoient que l'université fut interessée dans la ditte affaire et devoit intervenir. 3° si elle intervenoit, comment elle devoit faire? devoit elle prendre fait et cause, ou intervenir simplement, c'est a dire donner seulement Son Nom au Sr gauder qui soutiendra le procès.

Après avoir entendu Mrs les avocats, M. le Recteur a conclu unanimement que l'affaire de M. gauder paroissant tres bien fondée et appuyée sur les principes les plus certains, et les droits des gradués paroissant blessés par l'Extention qu'on vouloit donner à la Regale, l'université devoit intervenir purement et simplement, sans prendre fait et cause.

Cette affaire terminée M. Le Doyen de Droit a profité de la présence de Mrs les avocats, et les a prié de donner leur avis sur l'opposition que faisoient Mrs les aggregés de sa faculté à ce qu'il ne conclurroit au Tribunal dans les affaires importantes sans avoir consulté sa compagnie, qu'à la verité Mrs les procureurs des Nations et M. Le Doyen de Theologie avoient des Statuts particuliers, qui les obligeoient a consulter leurs compagnies dans les affaires importantes; mais que Mrs les doyens de Droit et de Medecine n'en avoient point chez eux qui les obligeassent a prendre l'avis de leur faculté dans les affaires de quelque consequence qu'elles fussent. de cette question particuliere de M. Le Doyen de Droit, M. Le Recteur en a fait une générale qu'il a mise en déliberation; Scavoir Si l'opposition de quelques Membres de l'université, même d'une des compagnies pouvoit empecher Le Tribunal d'aller en avant et en retarder l'activité. Quatre avocats ont pensé que l'opposition de quelques Membres de l'université, et même d'une de ses compagnies ne pouvoit empecher le Tribunal d'aller en avant et en retarder l'activité. M. gilet Seul a combattu ces avis, qui a été adopté en son entier par Mrs les procureurs de picardie et de Normandie; M. le procureur de france ayant distingué les deux questions a dit que l'opposition de quelques Membres de l'université ne pouvoit retarder l'activité du Tribunal; mais que l'opposition d'une de ses compagnies devoit la suspendre, jusqu'à ce que la ditte compagnie opposante eut exposé ses Moyens; Mais M. le Recteur a conclu à la pluralité des suffrages que l'opposition de quelques Membres de l'université, et même d'une de ses compagnies ne pouvoit empecher le Tribunal d'aller en avant et en retarder l'activité, qu'on devoit donner acte aux opposants quelconques de leur opposition et continuer la déliberation commencée, Sauf aux opposants de se pourvoir.

il faut remarquer que Mrs Les Avocats ont paru opiner comme ayant voix délibérative; cependant indépendemment de leur voix, la délibération auroit toujours passé à la pluralité des suffrages; Mrs Les Doyens et Procureur d'allemagne faisant quatre voix contre les trois voix de Mrs Les procureurs de france, de picardie et de Normandie.

M. Le Receveur a dit qu'il cherchoit les moyens de connoitre les dettes actives et passives de l'université, qu'il visitoit les locataires des maisons, en qu'un d'eux (M. Mornas) devoit 900tt, et ne payoit point. M. le Recteur a mis en deliberation, s'il étoit à propos de poursuivre le St Mornas, en supposé qu'il ne payât point, s'il falloit lui donner congé; en déliberant on a remarqué que plusieurs locataires n'étoient point de beaux, et ouï M. Le Syndic, M. Le Recteur a conclu unanimement que M. Le questeur poursuivroit Le St Mornas, et que s'il ne payoit pas, on lui signifieroit congé, et qu'on passeroit bail à de premiers locataires, autant qu'on en pourroit trouver, et que la chose seroit possible.

Mrs Chazel et de la Cour Supplicantes pro obeundo ministerio pedagogii sub patrocinio et clientelâ Universitatis. M. Le Syndic a dit qu'il étoit à propos d'exiger de M. de la Cour qu'il certifiât un domicile fixe dans l'université, et de M. du Chazel qu'il rendit à M. le chantre les lettres de Maitrise qu'il tient de lui, suivant une ancienne Conclusion du Tribunal; mais qu'il seroit assés tems de leur faire ces demandes, quand ils se représenteroient. on a admis les conclusions de M. Le Syndic et on a nommé pour informer de la conduite et des mœurs des dits Supplians Mrs Les procureurs de france et d'allemagne.

M. Le Recteur a demandé que l'affaire de la Bibliotheque de M. Hamelin fut enfin terminée, et la mise en deliberation. ouï M. Le Syndic, M. Le Doyen de Theologie a dit qu'il ne pouvoit donner son avis à ce sujet, jusqu'à ce que sa Compagnie lui eut fait connoitre son vœu, qu'on avoit chargé les députés d'examiner cette affaire, qu'ils ne pouvoient en faire leur rapport tout au plutôt qu'au 1er Mercredi prochain, ce qui n'arriveroit pas même, s'il se trouvoit des affaires plus importantes a traiter, qu'ainsi cela demandoit du tems; qu'il alloit donner son avis par écrit à M. Le greffier, qu'il prioit qu'il fut inseré sur le Registre et qu'on lui en donnât une extraction. M. Le Doyen de Droit a conclu pour l'achapt actuel de la dite Bibliotheque; M. Le Doyen de Medecine a bien été d'avis d'acheter, mais il a ajouté, qu'il ne croit pas honnête de ne pas accorder à M. Le Doyen de Theologie le tems et le delai qu'il demandoit. M. Le procureur de france a porté le vœu de sa compagnie, qui étoit de ne point acheter; M. Le procureur de picardie a porté le vœu de la sienne qui étoit d'acheter; mais il a ajouté qu'il pensoit comme M. Le Doyen de Medecine qu'il ne seroit pas honnête de refuser à M. Le Doyen de Theologie le tems et le delai qu'il demandoit. M. Le procureur de Normandie a lu la conclusion de sa compagnie à ce sujet, a pris quoi il a ~~appellé~~ ajouté qu'il étoit chargé par sa nation de faire au Tribunal une signification juridique de la conclusion qu'il venoit

de lire; en consequence il a appellé le premier appariteur de sa Nation qui a
Signifié la dite Conclusion et la laissée sur le Bureau. M. L'Exprocureur
d'allemagne a porté le voeu de sa Compagnie qui étoit d'acheter; M. le
Recteur après avoir compté les voix a été pour conclure à l'achat actuel
de la Bibliotheque; mais on lui a fait remarquer que M. le Doyen de Medecine
et M. le procureur de picardie avoient ajouté à leur avis, qui étoit bien à
la verité d'acheter, qu'il ne seroit pas honnête de refuser à M. le Doyen de Theologie
le tems et le delai qu'il demandoit, qu'ainsi il ne restoit plus pour conclure que
les voix de M. le Doyen de droit, et de M. L'Exprocureur d'allemagne; là dessus
M. le Doyen de Theologie a dit qu'il ne demandoit point de tems et qu'il ne
prétendoit point arrêter l'activité du Tribunal; en consequence M. le
Doyen de Medecine et M. le procureur de picardie ont dit qu'ils n'accordoient
pas à M. le Doyen de Theologie ce qu'il declaroit ne plus demander, et
que leur avis quant à la seconde partie devenoit nul par la dite
déclaration de Sr Doyen; et M. le Recteur a conclu à la pluralité des
voix à l'achat actuel de la Bibliotheque.

Il faut remarquer ici que M. le Doyen de Theologie a dit dans son
avis qu'il alloit le donner par écrit à M. le greffier, qu'il prioit qu'il
fut inscrit sur le Registre, et qu'on lui en donnat expedition; M. le
Doyen de Theologie a bien donné son avis par écrit à M. le greffier,
qui l'a écrit sur le Registre, et lui en a sans doute donné expedition, mais
M. le Doyen n'a point lu au Tribunal l'avis qu'il donnoit par écrit à M.
le greffier; ainsi le Tribunal ignore ce qu'il contient.

M. Le Recteur a demandé à M.M. les Doyens et procureurs ce qu'ils
pensoient de la forme dont s'étoit servi M. le procureur de Normandie
pour faire la Signification de son opposition; là dessus M. le procureur
de Normandie a dit qu'il ne connoissoit point les formes usitées au
Tribunal, mais qu'il s'étoit servi de celle qui lui avoit été prescrite
par sa compagnie. M. le Syndic a dit que M. le procureur de
Normandie disant qu'il ne connoissoit point les formes, ce qui s'étoit
servi de celle que sa compagnie lui avoit prescrite, il ne voyoit rien
à reprendre dans la conduite de M. le procureur de Normandie;
cependant M. le Recteur a conclu, et la forme de la dite Signification
a été improuvée à la pluralité des voix: M. le Recteur a aussi conclu,
mais sans avoir mis en déliberation, qu'il en seroit fait une conclusion
particuliere qui seroit écrite sur le Registre.

Enfin M. le Recteur a demandé qu'on jugeât le fond de l'opposition que
venoit de faire M. le procureur de Normandie, ou l'effet qu'elle devoit
produire, et préalablement M. le Recteur a prié M. le procureur de
Normandie de sortir pendant la déliberation, ce qu'il a refusé de faire,
disant qu'il ne regardoit point le Tribunal comme son juge dans
cette partie, et Compétant pour juger l'opposition qu'il venoit de

faire Signifier au Nom de Sa Compagnie. M. Le Recteur lui a encore intimé de Sortir, et il a persisté a rester; La Chose mise en Déliberation, ouis M. Le Syndic, Mrs Les Doyens ont pensé que la ditte opposition ne devoit point empecher de Conclure: M. Le procureur de france a dit quil regardoit la ditte opposition comme un acte Contre L'activité du Tribunal, et partant tous ceux qui le Composent comme parties attaquées qui ne peuvent juger dans Leur propre Cause. M. Le picardie a été du même avis et a ajouté quil Se contrédisoit S'il pensoit que L'opposition Sus ditte ne pût pas arreter L'activité du Tribunal, puis quil avoit adopté en tout L'avis de M. giles qui étoit que L'opposition dune des compagnies De L'université pouvoit empecher le Tribunal daller en avant et en retarder L'activité. M. L'Eprocureur D'allemagne a été de L'avis de Mrs Les Doyens et M. Le Recteur a Conclu à la pluralité des Suffrages que la dille opposition ne devoit point retarder L'activité du Tribunal et L'empecher de passer outre, et M. Le Recteur a Conclu quon achetteroit La ditte Bibliotheque.

Nous Soussigné Certifions Le présent procès verbal Conforme à la vérité, tant des Les faits que dans les Circonstances.

Signé Hure procureur de la
Nation de France.

Hale procureur de la
Nation de picardie

Barbé procureur de la
Nation de Normandie

Eâ dem die primo Sabbato Ejusdem mensis Missa in harcuria more Solito celebrata est.

Die 6ta aprilis habita Sunt Tribunalis pro Concursu Comitia in quibus judices delegati ad instrumentorum et attestationum candidatorum examen, retulerunt Sufficientia Sibi visa fuisse dicta instrumenta, ita que Confectus est indiculus candidatorum, Scilicet tres fuerunt pro primâ classe, Sex pro Secundâ et novem pro tertiâ.

Die 13ta aprilis hotâ Sesqui Septimâ habita Sunt Comitia Rectoris et ~~deputatorum~~ procuratorum in Collegio Ludovici Magni; in quibus deposita Sunt in arcâ facultatis artium 10500tt quæ cum 7500tt antea depositis efficiunt Summam 18000tt.

Deinde Celebrata est missa Solemnis pro Concursûs inauguratione; quâ Celebratâ duo aggregati pronunciaverunt, alter orationem Latinam, et alter poema latinum; postea distributus est indiculus candidatorum. postea habita Sunt Comitia præclusæ facultatis artium, in quibus, dato loco Supplicationibus, accessere duo Supplices, quorum alter ab onere Scribendi immunis fieret, alter ut Errores Nominum in Catalogis reformarentur, postulavit.

Deindè post Brevem orationem amplissimus Rector postulavit, ut de dictis Supplicibus, de libello Memoriali citrà præmissorum

Distributionem, de Otate ad aggregationem Contendentium, quas ultrà 3/40 annum duas Nationes fidelissima nempè et Constantissima die 24ª Martii Comitiorum non ea admittendas. his in deliberationem ab amplissimo Rectore missis in suo loca secessumus Nationes deliberaturas.

Ill privatis autem Venerandi ordinis Comitiis dixit ornatissimus procurator de dictis ab amplissimo Rectore satis patere de quibus esset deliberandum.

Præterea retulit ornatissimus procurator quæ gesta sunt in comitiis tribunalis academici die 4ª hujus e mensis; dixit insuper sibi missam fuisse die 7ª hujus e mensis Epistolam amplissimi Rectoris ad ornatissimos procuratores Scriptam, quâ iis exponebat amplissimus Rector Superiorem Dnum Caumartin qui postulabat ut inter Contendentes ad aggregationem admitteretur, licet sua instrumenta non exhibuisset, cum die 6ª hujus mensis Confutus ex indiculis Candidatorum; postulabat que Rector amplissimus ut suam quisque procurator Sententiam Scripto aperiret ad calcem dictæ Epistolæ uniquique procuratori privatim missæ; cum ad Venerandæ Nationis procuratorem pervenisset hæc Epistola, jam Scripsisse suam Sententiam ornatissimos procuratores gallicanæ, fidelissimæ, et Constantissimæ Nationum procuratores, qui Dni Caumartin postulationi annuebant, lâ Lege ut instrumenta exhiberet, ne de iis referretur in proximis tribunalis pro concursu brevi Comitiis; Se verò Scripsisse postulationem Dni Caumartin non posse admitti, cum tempore Litterris patentibus præfixo sua instrumenta non exhibuisset.

Deindè lecti sunt articuli Circà præmiorum Distributionem a Facultate artium deputati Confecti quorum tenor sequitur

Projet de Reglement Concernant La Distribution generale des prix de l'université.

1° Tout professeur dans la liste qu'il louvera à Mr. le Recteur avant les compositions, certifiera par escrit qu'elle ne contient aucun Ecolier qui, dans le genre où il s'agira de composer, n'ait été conformement au Reglement de l'institution des prix, ou le Sixieme pour la Rhetorique, ou le quatrieme pour les autres Classes, et pour prévenir toute méprise sur ce point, tous les professeurs seront pareillement tenus de garder les Catalogues des places qu'ils auront données dans le Cours de l'année, et de les représenter dans le cas de Besoin.

2° On continuera d'observer le Reglement porté le . . . . . pour obvier à l'inegalité trop marquée des forces entre les Ecoliers, et en outre on admettera à composer aucun Ecolier qui ait au tems où commencent les compositions plus de 12 ans accomplis pour la Sixe. 13 ans pour la Cinqe. 14 ans pour la quatrieme; 16 ans pour la troisieme. 17 ans pour la Seconde, 19 ans pour la Rhetorique. Et supposé que quelqu'un d'eux ait composé, si la fraude est reconnue, il sera mis au Rebus.

3° En Nommant les Ecoliers qui auront remporté les prix, on ne proclamera plus les noms des Colleges.

4° Tout Ecolier sera obligé d'assister à la Messe qui se dit avant la composition sous peine de n'y être point admis, s'il n'apporte une Excuse valable, pour ne s'y

être point trouvé, ou pour y être arrivé trop tard. Ceux qui après la
Messe s'écarteroient, et ne se présenteroient que lors qu'on auroit déja
commencé à dicter la Matière de la composition, en seroient exclus
absolument.

5e. Les professeurs donneront à chacun des écoliers qu'ils enverront, un billet
signé, portant le Nom du College et celui de l'écolier, avec un numero
correspondant à celui de la liste envoyée à M. le Recteur. Aucun
Ecolier ne sera reçu sans ce billet, et chacun devra sera tenu de le
présenter aux présidents pour entrer, et de plus toutes les fois qu'ils le
demanderont. Les présidents arrangeront les écoliers d'après ces billets,
en observant d'éloigner les uns des autres, ceux d'un même College.
Lors qu'un écolier sortira, les présidens marqueront l'heure de sa
sortie sur son billet, et il sera obligé de le rendre à son professeur.

6e. Tous les ans dans l'assemblée du 24 mars, et pour la présente année
dans l'assemblée qui se tiendra le 13 avril pour l'ouverture du
Concours, seront nommés publiquement les présidens et les Examinateurs
des Compositions pour l'année; il en sera dressé un tableau, et on en
donnera un Exemplaire à chacun des procureurs.

7e. Les Examinateurs nommés, comme il a été dit dans l'article précédent
prêteront dans l'assemblée serment entre les mains de M. le Recteur,
de ne prendre aucune Connoissance directe ou indirecte des devoirs
dont ils auront été nommés juges.

8e. On ne donnera de billets pour entrer à la distribution des prix,
qu'à ceux qui devront être nommés. Chaque billet portera le
Nom de l'écolier et du College. M. le Recteur les enverra la veille
au soir aux professeurs, il les enverra la repartition le matin du jour
même de la distribution.

9e. On fera entrer les écoliers à trois heures et demie précises. Ils
n'entreront que par la porte qui donne sur la place, il n'y en aura
point dans les écoles.

10e. M. le Recteur exhortera les principaux professeurs, Maîtres de
pension à concourir de leur pouvoir au bon ordre, en deffendant
à tous ceux de leurs Ecoliers qui ne doivent point être admis,
de se trouver aux environs de la Salle de Sorbonne, et en ayant soin
de les garder chez eux, ou de les envoyer en promenade.

Insuper Lecti sunt a quibusdam Tribulibus Libelli circa hæc Memoriales,
quorum tenor sequitur.

On ne peut donner un avis Categorique sur le nouveau reglement
concernant la distribution des prix, qu'on n'ait auparavant
balancé les avantages et les inconvenients de l'établissement
des prix.

L'établissement des prix généraux et communs à tous les colleges
a eu pour objet de soutenir l'émulation, non seulement entre
les Ecoliers, mais encore entre les principaux et les professeurs

Les Sous maitres qui ne consacroient le tems le plus precieux de leur jeunesse à l'Education, que dans l'esperance qu'ils parviendroient aux chaires, après avoir acquis Sous la direction et par les conseils du principal et des professeurs le talent de la Instruction, et donné des preuves de la Regularité de leur conduite exposée aux Regards perçans des maitres et des Ecoliers, ont redoublé de zele pour justifier à l'envi de leurs talents pour l'enseignement, par le Succès de leurs Ecoliers.

Les principaux sentoient combien le Succès des Ecoliers de leurs colleges pour contribuer à la Célebrité de leur maison, concouroient de leur part à la Bonté de l'Instruction, tant par le choix des professeurs chargés des leçons publiques, que par le choix des Sous maitres Chargés des instructions et répétitions particulieres et en tenant eux mêmes la main à la regularité de la discipline qui doit présider aux Etudes.

Ceux d'entre eux qui tiennent des pensionnaires, connoissent qu'il ne suffit pas pour soutenir la Celebrité d'un college, qu'il soit bien fourni de maitres excellens, mais qu'il faut encore qu'il y ait des Ecoliers en état de profiter de leurs Leçons, prennent des Sujets qui n'auroient pas le Moyen de faire leurs Etudes et les nourrissent gratuitement dans leurs colleges; ils font ainsi le bien de l'Etat, étant absolument maitres de leurs Libéralité, ils ne choisissent que ceux qui ont pour l'Etude ces heureuses dispositions, qu'on rencontre souvent inutilement de tourner vers les arts et metiers.

Tels sont les avantages qui ont résulté de la fondation des prix de l'Université.

On avoit attribué en à cet Etablissement la disette d'Exercices dans les Classes.

Dans celles de philosophie, où il n'y a point de prix fondés, il y a beaucoup moins de theses qu'autrefois. D'où vient donc cette disette d'Exercices? C'est que ces Exercices emportent une dépense necessaire de Tenture, programmes &c. que le Luxe a beaucoup augmentée, et que la plus part des parens ne veulent pas, ou ne sont pas en état de faire. A l'égard de ceux qui voudroient et pourroient en faire la dépense, ou les Enfans ne sont pas en état de paroître en public, ou cette Vanité qui se glisse dans tous les Etats, et qui porte à desirer une Assemblée Brillante qu'on ne peut pas toujours trouver dans les parens et amis que l'on pourroit inviter, detournent les parens de faire paroître leurs Enfans en public.

Ce qu'il y a de certain, c'est que tous ceux qui sont à la tête de leurs classes, sont en état de faire des Exercices, parce que les préparations pour les prix, ou les prepare reellement pour des Exercices

On dira peut être encore que de la fondation des prix, il en resulte que les professeurs n'exercent que quelques sujets choisis, pour les mettre en état de leur faire honneur et negligent les autres. pour faire une pareille objection, il faut ne pas connoître l'état des classes.

il est de notorieté que dans une classe de 60 écoliers, il y en a a peine un tiers en état de profiter des leçons du professeur et la plus part des autres ne sont pas en état de reussir dans des classes tres inferieures. il n'est pas possible que cela soit autrement. Bien des gens regardent les colleges et les pensions comme des maisons commodes pour se debarrasser de leurs enfants, et leur faire apprendre leur religion, et s'embarrassent peu des autres études. D'autres veulent que leurs enfants étudient, quoi qu'ils soient inepties, parce qu'ils ont besoin d'avoir fait leurs classes pour l'état auquel on les destine. D'autres sans avoir égard aux progres de leurs enfants, veulent qu'à 16 ans ils commencent leur droit, ou entrent au service, et s'imaginent que pourvu qu'on ait passé par les classes, on a fait ses études.

que peut demander un professeur à cette espece d'écoliers? du silence et de la tranquillité. ce seroit faire un tort réel à ceux qui sont en état de profiter des leçons, qui sont à la portée naturelle de leurs classes que de passer le tems a donner aux foibles écoliers des leçons qui ne se donnent que dans les classes inferieures.

L'établissement des prix de l'université étoit donc utile et même necessaire dans son origine, mais aujourd'hui il en doit résulter la décadence des études dans l'université.

Il faut que les colleges ont eu une égalité morale de ressources, la rivalité y a soutenu l'émulation. mais la balance se trouve aujourd'hui rompue par la reunion des bourgiers dans un seul college.

Les bourgiers n'ont commencement d'esperance que dans le fruit de leurs études: leur interêt est donc de travailler. les superieurs ont sur eux un pouvoir plus direct et plus absolu que sur des pensionnaires, ou externes opulens, ou de haute naissance, dont les parens s'embarrassent souvent peu d'études approfondies, ou qui par un amour aveugle appréhendent pour la santé de leurs enfants.

Les bourgiers sont obligés de travailler, ou bien on les renvoye s'ils ont de la facilité, on les fait redoubler; ainsi ils deviennent de bons sujets qui excitent l'émulation dans une classe, et engagent par leur exemple les pensionnaires ou les externes a travailler.

Or Si un ou deux Boursiers qui se trouvent dans une Classe, y excitent cette émulation que doit-il arriver dans celles où il s'en trouvent 20 ou 30.

Ces Boursiers à qui l'on fait faire au noviciat d'une année, qui sont mis dans une classe inferieure à leur force, pour procurer la célébrité de leur College, y occupent necessairement les premieres places, et à la distribution des prix, ils doivent avoir toute la gloire.

Les autres Colleges, il est vrai, ont la ressource de leurs Boursiers, qu'ils peuvent faire travailler; mais la balance est toujours infiniment inegale.

D'heffer dans un seul College il peut y avoir 300 ou 400 Boursiers et plus si l'economie y est bonne; dans chacun des autres Colleges il n'y a que 10, 20, ou 30 Boursiers au plus, distribués soit dans les humanités, soit en philosophie, soit ou dans les Classes Superieures; ainsi il doit y avoir dans chaque Classe du College de Louis le grand au moins quinze fois plus de Boursiers, que dans celles de chacun des autres Colleges. Supposons aux Boursiers de tous les colleges une egalité de genie et de talens; et comme on exige deux fois plus de travail, supposons qu'ils sont les Meilleurs, chacun dans leurs Classes; que doit-il arriver? ils partageront entre eux les 60 nominations qu'il y a, par exemple, en Rhetorique, et ce partage doit être en raison de leur nombre; puis qu'ils sont supposés être les meilleurs Ecoliers de leurs Classes; donc que le College des Boursiers doit avoir à lui seul plus de nominations que les neuf autres Colleges ensemble.

De là un public peu eclairé, susceptible de préjugés, qui ne voit les choses que de loin, jugera souvent du merite des maitres par le succès de leurs Ecoliers, sans faire attention que les talens d'un maitre, sont en quelque sorte inutiles et infructueux lorsque les Ecoliers n'ont point de disposition: c'est la providence qui donne à un maitre des Ecoliers d'un genie transcendant, et ces genies se rencontrent tantôt dans un College, tantôt dans un autre.

Ce public étonné d'entendre nommer sans cesse le même College, et les autres par hazard ordinaire, jugera du merite des maitres par l'état d'une distribution de prix, et croira qu'il faut envoyer ses enfans à ce college exclusivement aux autres; de là l'affluence des Ecoliers dans un seul College et la désertion des autres. memoire comme M. de Lasserdy l'a fait observer au parlement dans le Compte rendu
Imp. 7. Pol. 1. 42. le 12 juin 1763. puisque la diminution des Boursiers a détruit l'émulation qui regne dans les maisons nombreuses, la diminution des Ecoliers dans neuf colleges de paris détruira l'émulation dans leurs classes, et par consequent les études s'y affoibliront, et la rivalité sera detruite.

On dira peut-être que peu importe à l'état qu'il y ait dans paris 10 Colleges fournis de bons Sujets; pourvu qu'il y en ait un où les Etudes soient bien faites: on n'a besoin dit-on que d'une pepiniere.

La Reponse est bien simple.

1° S'il n'y a a paris qu'un College qui attire l'estime du public; quelques soins que l'on prenne, on ne peut y faire que de mauvaises études. Voilà ce que disoit

l'université en 1643. en deffendant les petits colleges, contre les jesuites, qui vouloient

apol. de 1643. pag 43. 3e dia. // les éteindre. Quand les Classes regorgent d'auditeurs, la jeunesse y pers — // sibillement son tems; tel se donnant la peine d'écouter les professeurs, qui // en deux ans entiers, n'a point parlé une seule fois en public, et du quel // il a été impossible pendant ce tems d'élever ni le jugement ni la — // mémoire.

2° Si les études sont affoiblies et languissent dans neuf colleges, le dixieme n'aura plus de rivaux, ni d'adversaires a craindre et a combattre; rien n'y soutiendra plus l'émulation, il s'affoiblira de lui même, et l'on verra, ainsi que l'université l'annonçoit en 1643. lors que les jesuites // prétendoient former la pepiniere, l'on verra renaitre la grossiereté, apol. p. 22. // l'ignorance et la Barbarie. Nos frayeurs disoit elle encore, ne sont // point des craintes frivoles, elles sont plutôt originaires de la — // prudence que de la foiblesse; La Religion a deploré longtems // le Decret de deux ordres tres considerables, et ceux de St Benoît et // de St Dominique sont assés voir qu'il n'est rien de pernicieux à // l'égal de la corruption des choses les plus excellentes.

Si donc il arrivoit par la suite des tems que la communauté des Boursiers n'ayant plus de rivaux, et ayant pour ainsi dire ecrasé les autres Colleges, tombât comme bien d'autres communautés, dans une espece de lethargie, car (comme le dit le memoire des Six membres) les meilleures regles ne resistent pas longtems aux attraits de la dissipation et du Relachement; quelles lumieres posteront dans les provinces et dans la profession de l'enseignement des maîtres sortis d'une telle pepiniere?

Que faut il pour engendrer ce déperissement? un Rien. Les — professeurs Royaux tenoient autrefois leurs Classes dans les — Colleges de l'université, avant que d'être reunis dans le college Royal; c'est ainsi que Datable enseignoit l'Hebreu au Cardinal Le Moine; Le College Royal par arrêt du Conseil du 9 aout 1626 a passé sous la direction du grand Aumonier, et de là en 1671 sous celle du Secretaire d'Etat ayant le Departement de la maison du Roy; ainsi l'université a vu le college sortir de son sein. Les professeurs y sont d'un merite reconnu, regardons quelles études y fait on?

Les études de l'un et l'autre droit ont été établies par Edit d'avril 1679. à la tête de cette faculté composée de docteurs qui n'ont porté aucun Serment à l'université, sont 12 Magistrats — respectables parmi les quels on choisit un doyen d'honneur; les Chaires s'y donnent au concours; le merite de ceux qui les obtiennent justifie la Sagesse du choix: il n'y a point de Sujet d'émulation entre les Ecoliers; ce College n'a point de Rivaux; c'est au gouvernement a juger quelles études on y fait.

(1) Le 12 9bre 1763. p. 13. col. 2. Ces inconvenients resultants de la reunion des Boursiers ont été annoncés par M. de Laverdy dans son Compte rendu (1) ou il propose l'objection resultante de la formation d'un College //

(1) pag. 45.

supérieurs à tous les autres, qui remporte tous les prix, et jette le découragement parmi les étudiants. A cette objection prévue par les Cauteurs du Memoire sur la Reunion; ils repondent qu'à tort (1) l'Université pourra employer sous les yeux des Magistrats les moyens les plus propres pour empêcher que le bien des Boursiers ne nuise à celui des autres étudiants.

Quels sont ces Moyens? L'unique sans doute est d'anneantir les prix de l'Université. Ce seroit un grand mal, mais il devient Necessaire le préferable.

Venons maintenant au Reglement que l'on propose; il paroit qu'il est susceptible des plus grands inconvenients.

par l'article 7e de ce Reglement on propose de fixer l'age des Ecoliers à 12 ans pour la Sixe et ainsi de suite; 17 ans pour la troisieme et 19 pour la Rhetorique.

Cet article ne pourroit avoir lieu tout au plus que pour ceux qui ne sont pas encore dans leur cours d'études; car que l'on jette un coup d'oeil sur les Classes actuelles, on trouvera que presque tous les grands Ecoliers, ceux qui seuls sont capables de la classe où ils sont, seroient exclus des prix; d'où il résulteroit un découragement qui influeroit sur ceux pendant le cours de leurs études; et l'on ne couronneroit à la fin de l'année que de foibles Sujets.

S'il est interessant de fixer l'age pour empêcher des Ecoliers qui ont fait leur cours d'études en province, de venir concourir dans une basse classe avec des enfants; il faut considerer aussi qu'il y a des esprits tardifs qui commencent tard leurs études, et a pris 12 ans, entorte que n'ayant plus d'esperance aux prix, ce seroit des Sujets perdus pour les Lettres, pour les quelles ils ont souvent beaucoup d'aptitude; c'est ainsi que l'on pourroit citer des Sujets qui n'ayant pas 4 ans d'études, sont des Sujets excellens en troisieme, et qui cependant ne pourroient pas composer, ainsi on pourroit tout au plus statuer à cet égard.

1° que les Ecoliers qui viendront de province, ne pourront être admis a composer, s'ils y ont fait leurs études, ou s'ils y ont été dans deux classes superieures a celle ou ils sont, par exemple, de troisieme en province on ne pourra venir que en 4e et de Rhetorique en Seconde.

2° que la distribution des prix ou annoncera a l'age de chaque Ecolier.

3° que le 1er de ces articles n'aura point lieu pour ceux qui sont actuellement dans le cours de leurs études, avoient qu'ils ne redoublent leurs Classes.

par le 3e article on propose de ne plus nommer les colleges, ou les Ecoliers étudient.

Quelque avantage que le College de Louis le grand doive avoir pour la suite a faire nommer les colleges, l'interêt public s'oppose à ce que l'on taise le nom des Colleges.

Ce qui fixe l'attention du parlement et du public dans la distribution des prix, c'est la suite des colleges. Les noms de ceux qui sont couronnés ne sont pas fort connus, et l'on ne voit pas couronner chaque année des Boufflers, des

le Tenant et des Colbert. etc. Cette Ceremonie deviendra bientot peu interessante et Ennuyeuse, et par consequent abandonnée de ceux qui l'honnorent par leur présence.

D'une autre Côté c'est cette Nomination publique des Colleges qui forme la rivalité entre eux. Les Maitres et les Ecoliers prennent part à l'Eclat de leurs Triomphes; Cesser de Nommer les Colleges, ce seroit détruire l'Emulation. on Sçaura bien, dit-on, quels Colleges auront brillé. oui, par les gazettes et les journaux, Mais le public sera exposé a être trompé par ceux qui affectionnant un College auront la facilité de faire mettre dans les gazettes tout ce qu'ils voudront à la gloire de ce College, et quand le public sera prévenu, comment le desabusera-t-on?

Enfin les principaux Voyant que l'on ne nomme plus leurs Colleges, cesseront de secourir ces Etudiants qu'ils nourrissent gratuitement, et ce sera une perte pour l'Etat.

il seroit donc à cet égard Sujet de Nommer les Colleges, — tant que les prix Subsisteront.

par l'art. 7e on propose de faire prêter Serment aux Examinateurs, de ne prendre aucune Connoissance directe, ou indirecte des devoirs dont ils seront juges.

La proposition est injurieuse aux juges; il Suffit d'avoir de la probité, pour que cette connoissance, qu'il n'est pas toujours possible d'éviter, — attendu l'indiscretion des Ecoliers, n'influe en rien Sur leur jugement. Cette proposition ne peut se faire qu'en Supposant qu'il se trouveroit parmi les maitres, des juges assés peu delicats et assés depourvus de probité, pour abuser de cette Connoissance, et alors proposer à ces maitres de prêter Serment, c'est chercher a faire des parjures. L'université doit Supposer tous ses maitres remplis de probité, c'est ainsi qu'elle doit croire que tous sont liés du Serment qu'ils ont prêté à l'université, de ne travailler que pour l'honneur et les interêts de l'université, et de n'en reveler le Secret à aucun Etranger, quel qu'il soit; Le Serment qu'elle faisoit réiterer dans chaque occasion seroit injurieux aux membres qui la composent.

par l'art. 8e on propose de n'envoyer des billets que pour ceux qui doivent être couronnés, ou nommés.

On croit que cet article doit être supprimé.

1° parceque l'incertitude, où sont les Ecoliers de leur Sort, jusqu'au moment où ils sont appellés, la joye des uns, la consternation des autres manifestent chez eux dans ce moment, ces Sentimens vifs qui Sont l'aliment de l'Emulation, et forment pour les Spectateurs le tableau le plus interessant.

2° les Maitres qui seroient ainsi instruits du peu de Succès des

de leurs Ecoliers se dispenseroient d'y assister.

Il Surplus M. Le Recteur pour prévenir le tumulte, soit en ne distribuant de Billets qu'autant qu'il a été réglé anciennement, soit en distribuant parmi les Ecoliers un nombre suffisant de maîtres pour contenir, autant qu'il est possible, dans la tranquillité les enfants qui sentent que cette Ceremonie est une fête pour eux.

Il croit encore que pour obvier aux abus qui pourroient se glisser par rapport aux prix (comme il est arrivé dans le concours par rapport à la copie du Sr Rosanteins) il est necessaire d'ajouter que ceux qui présideront aux Compositions, seront tenus de mettre une bande de papier sur la Serrure et les Charnieres de la Boette, ou les copies seront renfermées, la quelle bande de papier sera Scellée en cire molle du Sceau de l'un des présidents, le quel sera tenu lors de l'ouverture, de reconnoitre son Cacher, ou d'en envoyer l'empreinte aux juges.

Il est Etonné que dans un projet de Reglemens, où il s'agit de reformer les abus touchant la distribution des prix, il ne soit fait aucune mention de la depense qui de puis plusieurs années excede dans la recette, est onereuse à l'université; considerant que des Magistrats Sacrifient des moments précieux pour entretenir par leur présence l'émulation, si necessaire pour l'accroissement des Lettres, on estime qu'il seroit à propos et même de leur de supprimer ces Sportules, qui se distribuent aux membres du Tribunal, et qui portant la depense au delà des Sommes destinées à ces emplois; forcent de diminuer la Valeur intrinseque des prix; on desireroit encore que l'université se rapprochant de ses mœurs antiques, qui excluoient tout Esprit d'interêt, Supprimât l'honoraire de l'Orateur: il n'est personne dans l'université, qui ne se crut Amplement payé par l'honneur de parler devant une Assemblée aussi auguste.

Dans ces Circonstances on seroit d'avis, de s'en rapporter à la prudence de la cour d'ordonner la Suppression des prix, ou d'homologuer les dits reglemens proposés, sous les modifications, augmentations et radiations proposées.

Alter Memorialis Libellus Cirià prænuntiandus distributionem.

Il y a des Reflexions justes et sensées dans le memoire qu'on nous a lu touchant la distribution des prix de l'université. Il y est, par exemple demontré que le College de Louis le grand doit necessairement par sa constitution écraser les autres Colleges et y faire languir les études en y éteignant l'émulation. Il y est également demontré que ce College quand il aura écrasé les autres, doit necessairement s'écraser lui même sous son propre poids et détruire entierement les bonnes études dans l'université. mais ce que doit faire infailliblement un jour le College de Louis le grand, si l'administration y est bonne, certains Colleges de l'université ne l'ont ils pas déja fait par rapport aux autres colleges de la même université? le mal n'est il pas venu de leur part des mêmes causes qui produiront celui que fera un

pour, mais plus rapidement, le college de Louis le grand? En un mot peut on dire que le College de Louis le grand rompera l'Equilibre, comme si l'on pouvoit supposer que l'équilibre n'étoit pas déja rompu a vaux l'établissement de ce college; c'est ce qu'il paroit qu'on ne sçauroit supposer sans blesser la verité le sans porter atteinte à la gloire de certains colleges.

Mr Offer pourquoi le College de L. le grand ruinera t'il un pour les autres colleges? c'est qu'il est fait par sa nature pour remporter lui seul tous les prix de l'université, de sorte que les autres ne serviront que d'ornements à son triomphe; c'est qu'il détruira l'émulation dans les autres colleges, et avec l'émulation les bonnes études. Or n'est il pas de notoriété publique qu'il y a déja depuis longtems, certains colleges qui par le grand nombre de pensionnaires ou du college ou du principal emportent tous les prix de l'université et detruisent par là l'emulation dans les autres colleges; ce qui a déja produit les deux maux qu'on apprehende du college de Louis le grand. Le premier que le public qui ne juge que par les yeux et les oreilles ne regarde que ces colleges, n'estime que les professeurs de ces colleges; Le 2d qui est une suite du 1er que certains colleges sont peu frequentés et presque deserts.

Le vœu que l'on s'est proposé dans l'établissement des prix a été sans doute d'exciter l'emulation non seulement entre les ecoliers des differens colleges, mais encore entre les differens pensionnaires professeurs de l'université. mais a-t-on pris un bon moyen pour arriver à ce but? Bien des gens sensés ont desaprouvé les prix dans leur établissement, et les ont regardé comme l'époque de la decadence des lettres dans l'université. En effet après un pareil établissement les lettres ne pouvoient plus fleurir dans tous les colleges quautant qu'il pouvoit y avoir de l'emulation entre eux, et il ne pouvoit y avoir d'emulation, quautant qu'il y auroit equilibre et egalité de forces. or cette égalité existoit elle lors de l'établissement? devoit elle subsister longtems suivant la constitution de certains colleges? a-t-elle subsisté depuis? l'evenement a justifié leurs craintes et leurs allarmes. L'établissement des prix fournissant aux colleges de l'université, un moyen d'obtenir une sorte de gloire plus eclatante que par le passé, certains pensionnaires qui avoient un pensionnat brillant et qui se sont trouvé en état d'acheter la celebrité de leur college, ont cherché plus que jamais a faire un sort avantageux à certains ecoliers peu avantagés du côté de la fortune, mais tres bien partagés du coté des talens de l'esprit, et leur générosité leur a bien reussi pour le but qu'ils se proposoient, les autres pensionnaires qui pour la constitution de leur colleges, ou par l'état de leurs affaires ne se sont point trouvé dans le cas de pouvoir faire les mêmes avantages à cette sorte d'ecoliers, ont vu leur college mal partagé à la distribution des prix. dès ce moment il n'y avoit point egalité entre les colleges, il y en a eu encore beaucoup moins depuis; on effet cette générosité de quelques pensionnaires leur a fait attirer

à eux mêmes, et la grande affluence de pensionnaires que l'éclat de leurs colleges leur a procuré, les ayant mis dans le cas de multiplier de plus en plus leurs Bienfaits, l'équilibre a été rompu pour toujours; car quel est le pere de ces autres colleges peu favorisés de la fortune aux distributions des prix, qui n'ose pas de pensionnat, ou qui n'en ose point un Brillant, qui veuille risquer sa fortune pour remonter son college de cette maniere, aux risques de point retirer ses avances. D'abord l'envie de donner de la célébrité à son college a fait chercher a attirer de bons Sujets des provinces dans l'université; jusque là c'etoit peut-être un bien pour l'université; ensuite on les a cherché presque tous formés dans l'université même; alors ça été un mal et quelque fois même une injustice. on s'est disputé les bons Sujets, on se les a enlevés, et le plus riche les a toujours eu: il y a tel college dans l'université qui s'est vu plus d'une fois enlever par d'autres colleges le fruit de ses peines, de ses générosités et de ses fondations.

On convient que les prix ont procuré a un certain Nombre de bons ecoliers, mais pauvres de grandes facilités pour faire leurs études, et rendre utiles à la patrie les talens qu'ils ont reçu du ciel; mais quand ces bons ecoliers pauvres, ne seroient redevables qu'aux prix, de cet avantage, ce qui n'est pas absolument vrai, puisque les bons Sujets pauvres, trouvoient avant l'établissement des prix des facilités pour étudier, et que les riches qui avoient des pensionnats brillants se faisoient dès lors un devoir de donner gratuitement de l'éducation à un tres grand Nombre d'entre eux; mais enfin quand on supposeroit que cet avantage est une suite necessaire de l'établissement des prix; cet avantage quel qu'il soit, n'est tout au plus qu'un avantage particulier, au lieu que c'est un mal public que la moitié des colleges de l'université ou soient peu frequentés, ou n'ayent point un certain Nombre de bons Sujets dans chacune de leurs classes pour y entretenir l'émulation.

C'est un mal public que les études y soient foibles. C'est un mal public que les autres colleges regorgent d'ecoliers. l'université qui en 1643. dans son apologie contre les jesuites regardoit le trop grand nombre d'ecoliers comme un mal, le regarderoit aujourd'hui de même. on reprochoit autrefois, en 1680, au College de Lisieux d'avoir 300 pensionnaires; qu'auroit-on dit d'un College, ou il y en auroit eu quatre ou cinq cens et de plus autant d'externes. les études dans les colleges les plus brillants et les plus nombreux qui remportent tous les prix de l'université, doivent y être foibles, parce que les bons ecoliers qui sont dans les classes de ces colleges, et qui partagent entre eux tous les prix de l'université, accaparent tous les soins du professeur qui trouve sa propre gloire dans les succès de ses ecoliers. il y a tel ecolier dans des classes nombreuses qui, comme le disoit encore l'université contre les jesuites, n'est pas exercé par son professeur une seule fois dans l'année, presque tous les ecoliers de ces classes, excepté les Sujets superieurs, doivent donc apprendre leurs leçons, parce qu'ils sont peu exercés, et parce que c'est un mal particulier à l'établissement des prix) la trop grande force des bons ecoliers que le professeur regarde comme sa classe et comme ses soldats, l'oblige s'il veut tirer de tout le parti possible, de donner des devoirs tres forts pour les $\frac{3}{4}$ au moins de ses autres ecoliers.

Il Convient qu'il y a Necessairement Surtout dans le Siècle où Nous Sommes, dans les Colleges des Ecoliers trop foibles pour la classe où ils sont, et de qui un professeur ne peut Exiger que du Silence? mais peut-on aussi se dissimuler que la Sorte d'Emulation que les prix ont donné aux professeurs pour leur faire, que le grand nombre de Bourgeois que les prix attirent dans leurs Colleges, et qu'ils font descendre dans des classes inferieures, a dû ne pas peu contribuer a augmenter le nombre des Ecoliers trop foibles pour leurs classes. il y a tel Ecolier qui il y en bien dans le cas qui a été foible dans toutes ses classes, parce que dans toutes ses classes il a trouvé des Emules trop forts pour leurs classes, parce qu'il y a été peu Exercé, parce que le desespoir de les Egaler, ou la honte de rester point regardé de son professeur, lui a fait prendre le parti Commode de ne rien faire. Cet inconvenient qui prive la Nation des talens des 3/4 des Etudiants et très Souvent des jeunes gens de famille, paroit plus grand que l'avantage particulier d'un certain Nombre de pauvres Ecoliers qui, quand il n'y auroit point de prix de l'Université trouveroient, comme autrefois des facilités pour Etudier et auroient un acquis assez vif dans leur indigence.

L'Université a, peut-être pas produit depuis l'établissement des prix un plus grand Nombre de genies Brillants, qu'autrefois avant cet établissement; mais certainement elle a dû voir sortir de son sein un bien plus petit Nombre de ces Bons Esprits, ornés et instruits, et surtout solides qui regardent dans les differens états de La Société, en sont le plus ferme soutien.

Les prix des Colleges à la fin de l'année substituoient autrefois pour Exciter l'Emulation, et c'est un fait qui n'est point contesté qu'on avoit alors autant d'émulation pour les prix des Colleges qu'on a maintenant pour ceux de l'université. Ces derniers même ont detruit l'Emulation qu'on avoit pour les premiers. ils ont aussi éteint l'Emulation que l'on avoit pour les Exercices publiques dans les classes, Exercices qui au jugement de M. Rollin faisoient tant de bien, parce qu'ils accoutumoient de bonne heure les jeunes gens a paroître en public et les defaisoient de cet Esprit de timidité qui étouffe le germe des talens. Ces Exercices qui étoient le grand Nombre forcoient un très grand nombre d'Ecoliers d'Etudier attentivement les explications, et de meriter par eux mêmes la gloire qu'ils leur attiroient. Ceux qui avoient fait ces Exercices et qui n'étoient point couronnés pour leurs compositions dans la distribution générale des prix, y recevoient neanmoins dans plusieurs Colleges une recompense de leur application, recompense qui les encourageoit et souvent les rendoit capables dans les autres années d'être couronnés pour leurs talents dans la composition.

En un mot cette habitude et cet usage presque général de faire les Exercices dans toutes les classes, c.a.d. de rendre compte au

publie tous les ans de ses veritables travaux, savoir travailler dans toutes les
Classes et surtout en philosophie qui forme le jugement pour tout le reste
de la vie. on soutient y soutenir de theses avec distinction, comme on avoit soutenu
ses exercices dans les classes précédentes. Ce n'est donc point le luxe ni la
depense des tentures qui rendent moins communes les theses de philosophie.
Les theses de philosophie sont plus rares aujourd'hui, parceque les exercices
d'humanités sont eux mêmes plus rares, et ces exercices sont été plus rares
que l'établissement des prix, soit pour les hautes, soit pour les basses classes.

On propose de ne rien changer à la coutume de nommer les colleges à
la distribution des prix de l'université; on convient que cette nomination auroit
beaucoup d'avantages, s'il y avoit egalité de forces entre les colleges. on convient
même que dans l'état où sont aujourd'hui les choses, cette suppression
entraine necessairement des inconvenients. Le public, il est vrai, ne prendra
pas un interêt si vif a la ceremonie de la distribution des prix, mais aussi
il faut l'avouer, le public n'y prendra pas des idées désavantageuses de certains
colleges. on n'y verra point des colleges hués et sifflés. ces nominations
n'attireront point à un grand nombre de professeurs tres habiles, dont
les écoliers ne sont point couronnés, une sorte de mepris aussi injuste
que décourageant dans les exercices penibles de leur profession. il n'est
point a craindre que l'assemblée cesse d'être brillante. les premiers Magistrats
qui sentent combien leur présence donne d'émulation aux écoliers, ne les
priveront jamais d'un motif aussi honnête et aussi pressant pour travailler, et
l'assemblée que le parlement honorera de sa présence, sera toujours
brillante; ne suffiroit-il pas pour remédier aux inconvenients qu'on
trouve a supprimer cette nomination de faire imprimer la liste des prix
avec le nom des colleges, et de ne la distribuer qu'avant qu'après? on
ne pourroit-on pas même rétablir autant qu'il est possible l'équilibre
en fixant le nombre des écoliers composants à un nombre égal pour les
différents colleges. les avantages de ce plan seroient que l'on éviteroit
par là l'inégalité des forces qui résulte de l'inégalité du nombre,
inegalité qui a été quelque fois si frappante, qu'on a vu souvent plusieurs
colleges n'envoyer composer que cinq ou six écoliers, et d'autres en
envoyer 25 et 27. un second avantage seroit que les bons sujets qui
veulent se distinguer à l'université et qui abondent dans certains colleges
plus renommés, n'étant point sûrs d'être envoyés pour composer par les
professeurs de ces colleges, plusieurs d'entre eux prendroient infailliblement
le parti d'aller dans les autres colleges et y apporteroient l'émulation.
par là tous les colleges peu à peu se releveroient; ces colleges se
relevant, les grands de ces colleges seroient dans le cas de faire aussi
eux mêmes éprouver les effets de leur générosité à de pauvres écoliers

qui soutiendroient la gloire de leurs Colleges. Le nombre de ces Bons Ecoliers étant beaucoup moins grand dans chaque College qu'il n'est aujourd'hui dans certains Colleges qui les possedent tous à eux seuls, n'empêcheroit point alors les professeurs d'exercer tous de leurs Ecoliers qui quoi qu'ils ne soient point de la même force, ne sont pas pour cela moins habiles, et qui ont quelquefois des talents plus solides quoique moins brillants. Chaque professeur auroit la consolation d'être entendu dans sa classe, l'émulation augmenteroit entre eux en raison de l'égalité des forces de tous Ecoliers; les pauvres étudiants trouveroient les mêmes ressources et de plus grandes peut-être dans l'établissement des prix, et les études fleuriroient partout.

Quibus in deliberationem mistis, et audito Augustino Censore

Generanda Normannorum Natio

1° Supplicibus indulget.

2° Censet nihil hodie Statuendum de Articulis ad præmia academica pertinentibus, quia Materiis expendendis judicat Novos Articulos a pluribus aliis academiis cum Amplissimo Rectore Communicatos, postulat ut deservientes illi Articuli sibi que tradantur, ut libellum Memorialem de hoc Negotio possit adornare, quem in proximis artium facultatis Comitiis proponet: interea interzedit quominus Novi Articuli in deputatorum Comitiis redacti Supremo Senatui observantur autoritate publicâ confirmandi.

3° Quod pertinet ad Natem contendentium ad aggregationem sibi postulat.

tit. 3. art. 3, 8, 9, 10. 4° Censet ornatissimos procuratores non posse juxtà Literas patentes indulgere Magistro Caumartin, adeo que Nullam habendam esse Ejus admissionem inter aggregandos.

5° De iis quæ gesta sunt in Comitiis deputatorum universitatis die 4ª hujus mensis habitis deliberandum Remittit ad alia Comitia.

Ita a me procuratore Conclusum est Barbé

Ad Vestris in aulam Comitiorum generalium Nationibus, Sententiam suâ quisque Nationis procurator rebus, Supplicibus omnes indulserunt, rem de præmiorum distributione ad Statutum examen remiserunt, et quo ad Natem contendentium Consuetum fidelissima et constantissima Natio ultra 40 um annum non esse admittendos, alios vero duas Nationes nil postulasse et ab Amplissimo Rectore hac de re nihil fuisse Conclusum.

Die 14ª aprilis habita sunt Comitia tribunalia pro aggregatione Petri, in quibus postulavit amplissimus Rector ut se in Album contendentium ad aggregationem non deponeretur nomen Dñi Caumartin, de que Materia sunt Electorum candidatis distribuerentur, donec a Rege Augustissimo de re Statutum fuisset, quo in deliberationem Mixto, vicis pluralibus suffragiorum juxtà postulationem Amplissimi Rectoris.

Die 27ª aprilis habita sunt Generanda Nationis Comitia in Collegio Ludovici Magni Literæ ordinem per Schedulam convocata, in quibus retulerunt Deputati a se consultos fuisse juris peritos a Libitum Curatores, de Sufficiendo Libitum Curatore in locum Dñi Custos juxtà Testimonium illustrissimi procuratoris

Catholici; et observatum fuisse, Suos arresta quibus intercedit Veneranda Natio, rejussa
de Beam revocari, ubi sua momenta et academias legere et ponere, non tamen benè
cautum videri Nunc constituere Librum Curatorem, cum die 19ª Xbris proximè elapsi ad
Venerandum ordinem illustrissimus Comes de St Florentin Scripserit Epistolam, in quâ hæc
// le guantur.... Et si d'ailleurs elle (Sa Majesté) ne s'en rapportoit pas à son parlement, qui
// en prononçant contre les Contestations qui sont soumises à sa décision, Statuera suivement,
// ainsi qu'il le doit sur des Requêtes aussi contraires au respect et à la Soumission qui
// est dûe à ses Loix que Sa Majesté a jugé à propos de donner.... prudentiâ itaque
esse Venerandi ordinis aut Legerit judicium irrevocabile, aut non constituere procuratorem
qui tamen justa ordinationes regias intrà triginta annos jurerit Constitui, et quo constituto
ad novum Examen revocabitur quodcumque Arrestum, quod possit obtineri ab illustrissimo
procuratore Catholico.

Re in deliberationem missâ et audito æquissimo Censore, Comite Venerandæ Nationis maturiùs
adhuc eâ de re esse deliberandum, et ita a me procuratore Conclusum est. Barbé

2º postulavit ornatissimus procurator ut videres Venerandæ Nationi quid agendum foret
Citeâ intercessionem Significatam die 4ª aprilis ne emanet M. Hamelin Bibliothecæ.
Re in deliberationem Missâ, et audito æquissimo Censore, Comite Venerandæ Nationis
prius quam Statuatur de iis quæ acta sunt in comitiis tribunalis academici die 4ª
hujus mensis habitis, de ferendum esse ab ornatissimo procuratore, æquissimo Censore
et deputatis ad illustrissimos præsidem et procuratorem Catholicum Conclusionem
Venerandæ Nationis Citeâ dictam Bibliothecam, cui Conclusioni præfigetur Brevis
Narratio rerum ad eam pertinentium, cujus Narrationis tenor sequitur,

M.M. Les procureurs et deputés se rétireront par devers M. le premier président
et M. le procureur général, à l'effet de leur observer que sans entrer quant à
présent dans le detail de tout ce qui s'est passé contre la forme de procéder
dans l'université pour l'achat de la bibliotheque de St Hamelin, il sait fort
beaucoup que la Nation de Normandie soit seule opposante à cet achat.

Des sept compagnies qui composent l'université, la faculté de théologie n'a
point encore pris de parti, puisqu'elle a nommé des deputés pour examiner
cette affaire.

Dans la faculté de droit les docteurs aggregés sont opposants à ce qu'il soit rien statué
avant que la faculté n'ait deliberé: cependant le doyen est d'avis d'acheter, se prétendant
n'être point obligé de consulter sa compagnie.

Le doyen de médecine est également d'avis d'acheter, et ce sans consulter sa
compagnie.

A l'egard de la faculté des arts, les quatre Nations ont été consultées; celle de France
à l'unanimité de cinq trixtes qui la composent, rejette l'achat.

Celle de picardie à la pluralité des deux tiers de voix admet l'achat.

La Nation d'allemagne à la pluralité d'une seule voix l'admet pareillement.

La Nation de Normandie d'une voix unanime le rejette, et cependant dans le
cas où à la pluralité des autres compagnies d'icelles consultées, seroient d'avis
d'acheter cette bibliotheque, elle s'oppose à ce que cet achat se fasse, avant
que l'on ait Rempli les conditions portées par la conclusion dont sera cy-joint copie

à M. Le premier président et à M. Le procureur général.

Ainsi des Sept Compagnies deux admettent l'achat, deux le rejettent, une délibère encore, les deux n'ont point été consultées.

Quoi au surplus la Nation de Normandie ne voit point les motifs de M. Le Recteur pour précipiter un achat qui n'a rien d'urgent.

La Nation ne peut s'empêcher d'observer qu'il est bien étonnant que le Sr Hamelin, sans être rebuté des difficultés que la vente de sa Bibliothèque éprouva, et au risque de devenir la cause d'un procès dans l'Université, persiste à proposer l'achat de sa Bibliothèque.

Huic narrationi subjungitur Venerandi ordinis conclusio quæ extat pag. 342. Et ita a me procuratore Conclusum fuit Barbé

3° Exposuit fidelissimus quæstor quod dum esset reparanda in domo sitâ in viâ vulgò des francs Bourgeois propè Compitum S^ti Michaelis, scilicet multa tabulata laqueata reficienda in scalâ, laterculos reponendos, parietem cui detrimentum attulit de novo constructa vicini domus, relarciendum, serras reparandas etc. re in deliberationem mistâ, et audito æquissimo Censore, Veneranda Natio Cenmis Consulendum esse D. Le Seigneur ad diem Suarum Constructorem, rem quæ totam remittit prudentiæ fidelissimi quæstoris, et ita a me procuratore fuit conclusum Barbé

Die 28ª aprilis habita fuit in collegio Ludovici Magni Comitia Synodi academicæ, quibus solutis Comitia habuit extraordinaria tribunalis academici Amplissimus Rector, in quibus actum est de lite pendente coram Supremo Senatu inter Magistros Champré et de St Pôte pro Munere procuratorio Constantissimæ Nationis, de quâ lite fusius dicetur in Comitiis die 23ª junii habendis.

Ita per postulavit Amplissimus Rector ut tandem confiaretur negotium Bibliothecæ M. Hamelin, ideò que fieret Contractus emptionis hujusce Bibliothecæ, et libri illius transferrentur in Bibliothecam academicam; sed restanti momenti ad Comitia ordinaria die 2ª Maii habenda remissa fuit.

Die 30ª aprilis habita fuit Comitia pro concursu in collegio Ludovici Magni, in quibus actum est de distributione 2000 Librarum, quæ ex munificentiâ reditus detractæ Rex augustissimus, pro impensis concursuum, et Statutum est.

1° qu'il seroit fait une Masse de toutes les assistances tant aux Tribunaux du Concours, qu'à celui de la faculté des arts et aux Exercices, et qu'après avoir prélevé les frais nécessaires pour le concours, ce qui resteroit seroit partagé entre les assistantes, et pour les constater, les assistants tant aux Tribunaux, qu'aux Exercices seraient obligés en sortant de signer une feuille qui seroit sur le Bureau.

2° que ce partage se feroit à la fin de chaque année, c'est à dire quelques jours avant que de nommer de nouveaux députés pour le concours.

3° que les apparitteurs seroient payés comme les maîtres, et auroient même portule, et par assistance; qu'il n'y en auroit qu'un aux lectures ordinaires, et deux aux compositions.

4° qu'on donneroit au pedit pour la messe 3tt, aux diacres et soudiacres chacun 1tt 10, aux chantres et serpens chacun 2tt et aux acolythes chacun 1tt.

Die 2da Maii habita fuit in collegio Ludovici Magni Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis, in quibus accesserunt duo Supplices pro litteris Nominationis, quo exconcessa fuit: deinde hoc peracta fuit

1° on a fait la lecture des conclusions du précédent tribunal, et à l'article de l'affaire de M. Champré, M. le procureur de picardie a fait remarquer, et a demandé que ces mots omis dans le procès verbal, que le Sr Champré ne se retiroit que par le defaut de navoir point prêté serment, et qu'il en demandoit acte, y fussent couchés, afin que le procès verbal fut dans son entier; et ces dits mots ont été rétablis selon la demande de M. le procureur de picardie.

2° à l'article de l'affaire de M. Hamelin, où sur l'avis de M. le Doyen de Theologie qui demandoit du tems, M. le Doyen de Medecine et M. le procureur de picardie, quoique d'avis d'acheter la Bibliotheque du Sr Hamelin avoient accordé à M. le Doyen de Theologie le tems et le delai qu'il demandoit, et qu'ayant de conclure M. le doyen de Medecine et M. le procureur de picardie ne s'étoient desisté de la seconde partie de leur avis, que sur la declaration de M. le Doyen de Theologie qui avoit dit qu'il ne demandoit point de tems, et ne prétendoit point arreter l'activité du Tribunal, le quel desistement de la part de M. le Doyen de Medecine et de M. le procureur de picardie étoit necessaire pour conclure à la pluralité des suffrages, à l'adopt de la 2de Bibliotheque; Cependant il n'en étoit pas dit un mot ni dans la Conclusion, ni dans le procès verbal: M.rs les procureurs de france, de picardie et de Normandie ont demandé que cette partie importante de la conclusion qui avoit été omise, fut rétablie: on est bien convenu du fait, et que tout s'étoit passé, comme ils le disoient, mais malgré leurs instances, ils n'ont rien pu obtenir, et cela fondé sur ce que n'ayant point été mis en deliberation si on accorderoit à M. le Doyen de Theologie le tems et le délai qu'il demandoit, cela ne faisoit point partie de la conclusion.

3° M. le greffier a lu un exploit à lui remis par l'apparitteur de la faculté de theologie, par le quel la dite faculté s'opposoit à l'acquisition de la bibliotheque de M. Hamelin, jusqu'à ce qu'elle l'eut examiné; après la dite lecture M. le greffier s'est plaint et a protesté de la qualité de greffier que prenoit dans le d. exploit le d. apparitteur; la chose mise en deliberation, ouï M. le Syndic, M. le Recteur a conclu qu'il seroit fait deffense aud. apparitteur de prendre desormais la qualité de greffier, et M. le Doyen de Theologie s'est chargé de lui signifier cette deffense, on a remarqué ensuite qu'il n'étoit pas même apparitteur, n'ayant pas prêté serment entre les mains de M. le Recteur, ce qui joint à ce que la conclusion n'étant pas à la tete de l'exploit rendoit le d. exploit nul; là dessus M. le Doyen de Theologie craignant d'être des observations qu'on venoit de faire, on arguë de Nullité contre l'opposition qu'il

Verois de faire signifier, a faire lui même, au nom de sa faculté l'opposition contenue dans le d. de ploit et en a demandé acte, et on le lui a accordé.

4° L'agent des Maîtres de pension est entré et a présenté les attestations et les autres pieces de Mrs Chazel et de la Cour; M. le procureur de france lui a rendu compte et un témoignage favorable; M. Le Syndic a requis que lun certifiât une demeure fixe dans la ville, et que lautre rendit à M. le Chantre les lettres quil tient de lui; on a admis la Supplique de lun et de lautre; et M. le Recteur a conclu quon n'expediroit les lettres de pedagogie à M. de Chazel que lorsquil auroit rendu à M. le Chantre les lettres de Maîtrise quil tient de lui, et pour cela quon lui donnoit un an, et quon lexpediroit celle de M. de la Cour que lorsquil auroit certifié une demeure à portée d'envoyer ses écoliers dans un college de l'université.

5° M. Le Recteur a conclu quil se chargeoit de présenter à M. de Courtille un Memoire en faveur de M. Aber qui demande l'exemption du droit de franc-fief

6° M. Brotte de St Sauveur Chanoine de Meaux docteur en droit, autrefois Chanoine de Mende, plaide avec le Chapitre de Mende pour être payé du gros de son Benefice du tems quil étoit dans l'état d'Etudiant; il a perdu au Châtelet de paris il y a dix ans; aujourdhui il ressuscite laffaire quil porte au parlement et demande l'intervention de l'université; la chose mise en deliberation, ouï M. Le Syndic; M. Le Recteur a conclu que l'université n'interviendroit point et cela parceque, si on accordoit l'intervention de l'université à tous les gradués qui la demande, on ne finiroit point, et la chose deviendroit abusive.

7° M. Le Receveur a dit quil avoit reçu de M. de Mornas la Somme de 900tt et que ce même M. de Mornas avoit promis de s'acquiter avant le mois de 7bre prochain de tout ce quil devoit à l'université; M. le Receveur a demandé Si cela Suffisoit et Sil devoit se contenter de la parole que lui avoit donné M. de Mornas; on a laissé le tout à la prudence de M. Le Receveur.

8° M. Le jean Chanoine de St Marcel ayant présenté au Tribunal un Mémoire et le projet dune Maison de mondre a faire dans le grand Rond du Luxembourg; la chose mise en deliberation, ouï M. Le Syndic, M. Le Recteur a conclu que l'université ne s'occuperoit point du projet de M. le jean, attendu quelle n'en fut requise par les Ministres.

9° M. Le Recteur a encore parlé de l'échange de la Bibliotheque du St Chamelin, et a dit quil voyoit avec peine tant d'obstacles et d'oppositions à une acquisition aussi avantageuse pour l'université, quil demandoit au Tribunal ses intentions, Sil vouloit soutenir la conclusion du dernier Tribunal à ce Sujet, en fin quel parti il y avoit a prendre; la chose mise en deliberation, ouï M. Le Syndic, M. Le Doyen de droit a opiné a soutenir la conclusion, sans avoir aucun égard aux oppositions de la faculté de Theologie et de la nation de Normandie. M. le Doyen de Medecine a dit quil s'étoit déterminé a opiner pour l'échat de la Bibliotheque Sur le Rapport de M. Le Doyen de Theologie et de M. Le procureur de France Commissaires nommés par le Tribunal et

ce Sujet, qu'il étoit frappé que les compagnies de ces deux commissaires fussent opposantes à l'achat de la d. Bibliotheque, qu'il falloit convenir que dans le dernier tribunal M. le doyen de Théologie avoit demandé du tems, et que lui même ne s'étoit desisté de la partie de son avis s'il accordoit du tems à M. le Doyen de Theologie, que sur la Declaration du M. Doyen qui avoit dit qu'il ne prétendoit point arreter l'activité du Tribunal et Lui gêner d'aller en avant, qu'il ne croyoit pas bien a Soutenir la conclusion du Dernier Tribunal à ce Sujet, qu'il pensoit que pour le bien de la paix il falloit consulter de Nouveau les compagnies pour voir si elles ne se reuniroient point ou a accéder à l'achat de la dite Bibliotheque, ou a le Rejetter, Mrs les procureurs ont été du même avis de consulter de Nouveau les compagnies, et M. Le Recteur a conclu qu'on consulteroit une Seconde fois les compagnies.

10°. Le Tribunal de l'université a accordé de Nouveau son intervention à M. Thespelle un de Ses gradués nommés, et il a été arrêté que l'on formeroit opposition au plutôt à l'arrêt du Conseil, en vertu duquel le competiteur de M. Thespelle avoit été reçu à la d. Cause au Conseil du Roy, quoi qu'elle fût pendante au parlement.

Et ont Signés

Je Certifie Le present procès Verbal Conforme à la Verité

Sure procureur de la nation de France.

Je certifie de meme le présent procès Verbal conforme à la verité

Vallet procureur de la Nation de picardie.

Je Certifie de même le présent procès Verbal conforme à la verité

Barbé procureur de la Nation de Normandie

Die 5ª Maii apud amplissimum Rectorem convenerunt Procuratores in collegio Ludovici Magni juxta Schedulam convocati, quibus legit amplissimus Rector Epistolam ad Se Scriptam ab illustrissimo regni pecuniarum præfecto, quâ diebus Litteris patentibus die datis decretum fuit ut indiculi de impensis factis in academiæ officinis ædibus destinatis sibi mitterentur, ut Regi augustissimo relatione facta, ad amplissimum Rectorem deinde remissi solverentur et summâ 30000 librarum constituendæ academicæ Basilicæ destinatarum; dictos indiculos se examinasse, et de iis regi augustissimo retulisse, ideò que summam dictarum impensarum juxtà indiculos, quos remittebat ex ærario esse retrahendam, et quæstori academico tradendam. quâ lectâ et visis indiculis a d. Le Camus Architecto moderatis, et ab illustrissimo regni pecuniarum præfecto approbatis, quorum summa erat sexcies pro ædibus ill. Camelin

Deinde Legit amplissimus Rector Epistolam ad se scriptam a Mr Hamelin
de sua Bibliotheca Negotio, cujus Epistola tenor sequitur.

Le 5 Mai 1767.

Monsieur

Je vois que la proposition que j'ai faite à l'université sur la cause des mouvemens,
des contestations et des divisions; je ne les ai dû ni prévoir, ni attendre, il est un
Moyen bien simple de les faire cesser, permettez, Monsieur, que je vous le dise.
J'ai déja pris mes mesures pour cela, ce Moyen est le Droit qua tout
propriétaire de disposer de ce qui lui appartient de la maniere qui lui est
la plus avantageuse, par cet Expédient l'université est dispensée de deliberations
multipliées, et de mon côté je n'aurai pas a souffrir des delais déja très
fatigants.

Je suis avec Respect

Monsieur

Votre très humble &c.

Hamelin

Die 11ª Maii habita Suae Comitia Deputatorum praelara Facultatis artium
in Collegio Ludovici Magni juxtà Schedulam Convocatoriam.

Deindè Lecta fuit Epistola ad amplissimum Rectorem Scripta a Vigilantissimo
Collegii Lexovii primario, quâ postulabat ut ratum et gratum habere vellet
Academia translationem Collegii Lexovii in aedes dictas Sti Antonii antea
occupatas a Viris qui se Jesuitas nuncupabantur, juxtà sibillum Memorialem
dictae Epistolae annexum, cujus tenor sequitur.

Memoire Sur La Translation du College de Lisieux

La reconstruction de l'Eglise de Ste genevieve a obligé le College de Lisieux
d'abandonner le vaste et Beau terrein qu'il occupoit sur le haut de la
Montagne Ste genevieve, et de se réfugier dans le College de Beauvais;
la Vente annoncée des Bâtimens de ce dernier College, mal Situé, mal aëré,
et dont la Vetusté exigeroit une reconstruction totale, et par consequent
tres dispendieuse, qui même à cause des limites du terrein, ne pourroit se
faire sans préjudicier aux travaux de reconstruction, force celui de
Lisieux de se pourvoir d'un autre Emplacement; mais il n'en est
pas des Colleges comme des particuliers, qui peuvent toujours trouver
a se Loger, et pour le prix qui leur convient; il faut à un College un
terrein Considerable, de vastes Bâtimens pour la tenue des Classes, et
pour les Exercices publics, une Eglise pour la Célebration du Service
Divin, de l'air pour la Santé des Enfans, et un accès facile et
Commode pour les Externes qui fréquentent le College. La Modique
Somme qui revient au College de Lisieux de la Vente de son Emplacement,
dont on lui a offert jadis le Double ne peut pas à ce College
d'acheter un Terrain pour le Bâtir. il S'est donc déterminé à traiter
des Bâtimens de la Maison professe rue St Antoine, et les Superieurs
osent se flatter d'avoir pris le parti le plus avantageux et au
public et a l'Université.

Depuis la fondation des Colléges dans le quartier, qui seul étoit jadis habité, la ville de Paris s'est considérablement aggrandie; mais cet aggrandissement, en procurant l'embellissement de la Capitale, n'a pas multiplié les secours que les Citoyens doivent trouver pour l'éducation de leurs Enfans; plus de la moitié de la ville n'est pas à portée de profiter de l'instruction publique, à moins que les parens ne prennent le parti de mettre leurs Enfans en pension dans le quartier de l'université. Mais cette pension est couteuse pour les parens, dont les Enfans trouvent la nourriture dans la maison paternelle, sans augmentation de dépense. Aussi voit-on beaucoup de personnes préférer de faire élever leurs Enfans Chez eux, sans les envoyer dans les classes de l'université; ils sentent d'ailleurs que trois quarts d'heure pour se rendre du fond du Marais au College, et trois quarts d'heure pour retourner à la Maison forment par jour, à cause des deux Classes, trois heures de tems prétieux sur l'étude. Ils sentent encore que des Enfans qui feroient quelque fois pendant trois quarts d'heure de chemin la pluie ou la neige, l'humidité des pieds, ou une chaleur excessive, ne seroit pas en état d'entrer dans une classe, sans courir des risques pour leur Santé.

Ceux que des raisons particulieres empêchent de faire élever leurs Enfans chez eux, ignorant le prix de l'émulation, que l'on ne trouve que dans les Colléges, et consultant un modique intérêt pecuniaire, font apprendre les humanités à leurs Enfans dans ces pensions, qui étant hors les Barrieres, sont à meilleur compte. Le peu de progrès qu'on fait dans ces pensions met les écoliers hors d'état d'achever leurs cours d'étude, et de prendre leurs degrés; en sorte que si quelques-uns d'entre eux viennent par la suite faire leur philosophie dans l'université, ils ne sont pas en état d'entendre leurs cahiers, et ils restent sujets fort médiocres, dont l'Eglise et l'Etat ne peuvent tirer aucune utilité. Combien cependant se trouve-t-il dans ces pensions de sujets qui ont du genie et de la disposition, qui, s'ils avoient les secours qu'on trouve dans l'université, deviendroient utiles à la patrie.

Par la Translation du College de Lisieux dans la rue St Antoine, ces inconvéniens cesseront par rapport à une partie considerable de la capitale. les parens de ce quartier, et les pensions qui y sont établies, auront plus de prétexte pour éluder les Statuts donnés à l'université par Henri IV. et pourront ne pas envoyer leurs Enfans dans les classes de l'université, y puiser l'éducation que l'on y vient chercher du fond des provinces les plus éloignées.

Si l'intérêt public fait désirer cette Translation, l'intérêt particulier de l'université ne peut y mettre d'obstacle. elle acquerra de nouveaux sujets; elle multipliera le nombre de ses Enfans, et sa Splendeur croîtra à proportion de l'utilité qu'en retirera un plus grand nombre de Citoyens. L'absence du College de Lisieux dans le quartier de l'université profitera à quelques autres Colléges voisins, où les Externes qui fréquentent ses classes refluerons et dédommageront de la perte de quelques Ecoliers, qui du quartier du Marais, viennent dans ces Colléges. quelques grands, quelques sensibles que soient les avantages que l'université et le public

doivent retirer de cette transplantation, on pourroit cependant proposer quelques objections qu'il est nécessaire de prévenir.

1° il on, dira-t-on, contre les loix de l'université, d'avoir des colleges hors de l'enceinte du quartier qui porte son nom, latra pomoeria universitatis.

Mais le College des Dix-huit, qui étoit près Notre-Dame, le College des Bons Enfans St Honoré, celui de St Nicolas du Louvre aujourd'hui Collégiale, et celui du Mans encore subsistans, sont autant de preuves que l'on n'a jamais regardé l'université comme devant avoir d'autres limites, que celles de la capitale.

2° C'est une incommodité, dira-t-on, pour des gens de lettres, qui ont besoin de se communiquer leurs lumieres, d'être éloignés les uns des autres.

Mais c'est un mal déja subsistant dans l'université, puisque le college de Mazarin est fort éloigné de tous les autres, et notamment de celui du Cardinal le Moine. D'ailleurs ce mal est commun avec tous les autres corps et compagnies établies dans paris. Magistrats, financiers, academiciens, avocats, procureurs etc. tous sont dispersés et cependant ils ont des relations d'affaires qui les obligent de se déplacer. C'est l'inconvenient des grandes villes.

3° Des assemblées soit de l'université, soit des nations etc. seront souvent gênées, dira-t-on, de la présence des enfans de Lisieux, si éloignés du Reste de l'université.

Mais les facultés de théologie et de médecine tiennent des assemblées très fréquentes; les docteurs de ces facultés sont dispersés dans la ville et fauxbourgs de paris, cependant ils vont aux assemblées; les Docteurs en théologie même résidans dans la Bastienne s'y rendent, président aux theses, enregistrent les fonctions de censeurs et d'examinateurs.

L'éloignement n'est pas pour eux un obstacle, parce que le zèle les anime. L'éloignement ne sera pas davantage un obstacle pour les Membres du College de Lisieux.

4° Mais dira-t-on, les docteurs des facultés supérieures ne sont pas comme les professeurs de la faculté des arts, astreints à leurs classes par jour, donc il n'est pas possible de déranger l'heure. Comment pourra-t-on assister aux assemblées, s'il faut un tems considerable pour s'y rendre, et s'en retourner? il faudra donc, ou prendre sur le ~~tems~~ tems de la classe, ou donner congé aux Ecoliers.

Cet inconvenient n'est pas nouveau, même dans l'état actuel de l'université: le tems est souvent trop court, soit entre la Messe et la classe, soit entre la classe et le diner, pour tenir des assemblées, d'où resulte souvent, ou l'abbreviation de la classe, ou

le congé. ainsi l'éloignement ou la proximité du college de Lisieux ne peut augmenter, ni diminuer cet inconvenient, auquel l'Université pourra toujours remédier efficacement quand elle le jugera à propos, en rétablissant l'ancien usage, constaté par les actes de cette compagnie, de tenir ses assemblées les jours de fêtes et de dimanches. il seroit facile aux Nations d'y traiter pendant quelques fondations de messes, après les quelles elles auroient tout le tems de délibérer jusqu'à midy.

Au surplus les inconvenients qu'on vient de discuter, ne sont rien en comparaison des avantages qui doivent résulter de la Translation proposée d'un College utile à l'Etat et cher à l'université, qui cependant se trouveroit par la fatalité des circonstances, dans le cas d'être perdu pour elle et pour le public, ou de se placer dans le voisinage d'un autre College, où il ne seroit pas à beaucoup près de la même utilité

R.is in deliberationem missâ placuit rem ad ordinarios remitti. interea amplissimus Rector rogatus fuit ut veller cognoscere utrum conditiones contractûs nocerent, nec ne Burtariis et Collegii fortunæ, et ita ab amplissimo Rectore fuit conclusum.

Die 16ª Maii habita fuit Comitia Venerandæ Nationis extraordinem et per schedulam convocata in collegio Ludovici Magni, in quibus ornatissimus procurator legit Epistolam sibi scriptam ab amplissimo Rectore, cujus tenor sequitur.

Monsieur

J'ai demandé les conditions de l'acquisition proposée pour le College de Lisieux. et M. l'Evêque de Lisieux s'est donné la peine de venir une seconde fois chez moy pour m'en instruire; il a souhaité que je gardasse encore le secret, je m'y suis consenti pour satisfaire au vœu du comité de hier qui a voulu me charger malgré ma répugnance de juger seul de l'utilité de ces conditions. Voicy ce qui m'a paru résulter des éclaircissements qu'on m'a donnés. Le College de Lisieux ne sera obligé ni d'emprunter, ni d'aliener aucuns de ses biens pour acquerir la maison proposée. il replacera les fonds provenant de la vente de son ancienne Maison, aussi avantageusement au moins qu'ils l'étoient autrefois. on peut même espérer que celle cy lui produira plus de revenu que n'en produisoit l'autre. je vous prie de le declarer de ma part à votre Nation. j'ai l'honneur d'être avec une respectueuse consideration.

Monsieur

Votre très humble &c.

à paris ce 12 mai 1767.

Signé Mallot Recteur.

Deinde exposuit ornatissimus procurator creditam sibi fuisse a Collegii Lexovii procuratore notam redituum et onerum dicti Collegii et quâ parte solutis stipendiariorum et domûs impensis ordinariis superesset dicto Collegio post suam translationem in domum juniorum in via S.ti Antonii sitam circiter 500 libellas quæ post determinationem certûs annui, quo per litem cujusdam creditoris gravatur dictum Collegium, crescent ad summam usque 900tt S.tellarum circiter, quæ summa ad ordinarias

impensas posteris ingenui aut in avario deponi.

Re in deliberationem missâ, et audito æquissimo Censore, Sic suam gallicâ Italiæ sententiam Veneranda Natio, Majori Suffragiorum Numero.

La Nation Considerant Combien L'extinction du College de Lisieux Seroit préjudiciable au public et à l'université, L'impossibilité actuelle où est le College de trouver dans le quartier de l'université un terrein commode et solidement bâti, et la Modique Somme qui lui reviendra de la Vente du vaste terrein qu'il occupoit Sur la hauteur de la Montagne Ste genevieve.

Considerant en outre L'inconvenient qu'il y auroit tant du côté de L'Economie, que du côté de la Solidité des ouvrages a trop précipiter les arrangemens, a faire dans les nouveaux Bâtimens où le College de Lisieux a dessein de se transferer, et le danger qu'il y auroit pour la Santé des Maitres et des Ecoliers, dans le cas où ils se hâteroient trop d'habiter des Lieux nouvellement préparés a les recevoir, a arrêté.

1° que le Roi Sera très humblement supplié d'ordonner que le College de Beauvais ne Sera vendu qu'a la charge par l'acquereur d'entrer en possession d'icelui au premier octobre 1768 Seulement, et que le College de Lisieux Sera autorisé a rester jusqu'a L'expiration de ce delai dans celui de Beauvais, Sur le même pied que ci devant, de 3000ff de Loyer par an.

2° que Le Roy Sera pareillement très humblement supplié d'ordonner que les depenses necessaires, pour disposer d'une maniere convenable a la tenue d'un College les terreins et Bâtimens où le College de Lisieux se propose de se transferer Sous le Bon plaisir de Sa Majesté, seront pris Sur le produit de la Loterie affectée a la reconstruction de L'Eglise Ste genevieve, la transplantation du College de Lisieux n'étant qu'une Suite de cette reconstruction.

3° que deputation Sera faite aux premiers Magistrats, et a Mr. le prévôt des Marchands pour les prier d'employer Leurs bons offices auprès de Sa Majesté a l'effet de procurer aux très humbles Supplications ci dessus arrêtées, un Succès d'où dependent Celui de l'établissement du College de Lisieux au delà des ponts, a l'avantage de l'instruction publique et des habitants de la Capitale.

4° que dans la pleine et entiere confiance de la Nation en la justice et en la bonté paternelle du Meilleur des Rois, elle consente à la translation du College de Lisieux dans la maison grande rue St Antoine, Sous le Bon plaisir de Sa Majesté.

Et ita a me procuratore Conclusum est. Barbé

Deinde exposuit fidelissimus quæstor de cura D. le Camus Architecto visitasse Domum Nationis Sitam ultâ Stramineâ, quæ locatur Domino Majori Sancti; de qua Materias examen Censuisse dictum D. le Camus minorem esse Conductionem hujusce Domûs, quam per ea, posse Majori pretio conduci et ad Summam usque 1600 ff aut 2000 ff Libellarium, modo reparetur et ornetur, sicuti postulatur; Videndum

itaque alle quas propositiones portet facere fidelissimus quæstor nomine Venerandæ Nationis.

Re in deliberationem missâ et audito æquissimo Censore, Veneranda Natio unanimi consensu rem totam commisit fidelissimi quæstoris prudentiæ; et ita a me procuratore Conclusum est Barbé.

Die 19ª Convenerunt in Collegio Ludovici Magni ornatissimi procuratores cum adjunctis juxtà Schedulam convocatoriam, quibus in Comitiis hæc per acta sunt.

Le greffier a lu un Sepvoie signifié aud. Tribunal, par le quél MM. les Doyens des facultés de théologie, de Droit et de Medecine s'opposent à ce que la faculté des arts, decide seule de la translation du college de Sisieux à la maison professe des jesuites; declarans que le Tribunal de l'université est seul competent pour decider cette affaire et protestans de nullité des délibérations qu'on pourroit prendre aud. Tribunal.

Ensuite M. le Recteur a demandé s'il falloit avoir égard à la ditte opposition et porter cette affaire au Tribunal de l'université; et s'il n'étoit pas à propos de faire quelques observations sur les termes dans les quels étoit conçue la ditte opposition.

Le Syndic a dit qu'il croyoit à propos de porter la ditte affaire au Tribunal de l'université, et déclarer qu'on avoit aucun égard à la ditte opposition, ni aux termes dans les quels elle est conçue, et cela pour éviter un procès entre les facultés superieures et celle des arts.

MM. les anciens ayant donné leurs avis, MM. les procureurs ont jugé suivant le dire du Syndic, cependant avec cette clause // Salvis et reservatis præclaris // artium facultatis, ejus que Tribunalis juribus, nullâ habitâ ratione intercessionis // factæ a Sapientissimis Theologiæ, juriumque et Medicinæ decanis, pacis et // concordiæ causâ, placuit rem ad Comitia Deputatorum universitatis remitti.

Die 22ª Martii, Consequenter ad Conclusionem die 19ª hujus mensis latam, habita sunt Tribunalis academici Comitia extra ordinem et per Schedulam convocata, in quibus hæc acta sunt.

1° Le greffier a fait lecture d'une opposition à lui signifiée par MM. les docteurs agregés des droits au nombre de trois, à ce que le Sr Martin Doyen de leur faculté ne portât aucun vœu au Tribunal touchant la translation du College de Sisieux dans la maison professe rue St antoine, que préalablement il n'eut consulté sa compagnie, et à ce qu'il fut rien décidé et arrêté au dit Tribunal sur cette affaire, que les d. agregés n'eussent fait connoître leurs vœux au Sr Martin Doyen de leur faculté.

M. le Recteur a demandé quel égard on devoit avoir à la ditte opposition. La chose mise en déliberation, ouï le Syndic M. Martin étant attaqué personnellement et même maltraité dans led. exploit, s'est retiré pendant la déliberation, et M. le Recteur a conclu à la pluralité des voix que l'on ne devoit avoir aucun égard à l'opposition susditte et qu'elle ne pouvoit arrêter l'activité du Tribunal

Ensuite M. Le Recteur a fait part à MM. les Doyens des facultés supérieures, de la conclusion du Tribunal de la faculté des arts du 17 mai précédent. M. Martin Doyen de Droit a dit que l'intention des dits Doyens dans l'opposition qu'ils avoient fait signifier au Tribunal du 19 mai, n'étoit que de mettre à couvert leurs droits, ceux de leurs facultés et du Tribunal de l'Université.

Après quoi M. Le Recteur a proposé l'affaire de la translation du College de Lisieux dans la maison professe rue St Antoine; il a rendu compte de toutes les instructions qu'on lui avoit données, tant au Sujet des conditions du Marché, que de l'état des finances et des Revenus du College de Lisieux avant et après la translation; et enfin de l'état des Batimens de la maison professe; lesquelles instructions ont été jugées très insuffisantes, et ne devoient nullement rassurer sur l'état des Bourciers, qui ne pourroient que souffrir d'une pareille acquisition. M. Le Recteur a fait trois chefs de Deliberation. 1° S'il étoit avantageux au public et à l'Université de transporter un ou plusieurs Colleges hors de l'enceinte de l'Université, extra pomoria universitatis. 2° S'il étoit avantageux au public et à l'Université de transporter le College de Lisieux dans la maison professe rue St Antoine. 3° Si cette translation étoit avantageuse au College de Lisieux.

Ces trois Chefs mis en déliberation, le Syndic a dit dans un Beau et long Réquisitoire qu'il n'étoit point avantageux au public qu'il y eut des Colleges hors l'enceinte de l'Université, extra pomoria universitatis; qu'il ne l'étoit pas non plus à l'Université; bien plus qu'un pareil Système lui seroit très préjudiciable, détruiroit sa premiere Constitution et renverseroit tous ses Statuts. 2° que le public ne trouveroit aucun avantage dans la translation du College de Lisieux dans la Maison professe, et que l'Université y perderoit beaucoup. 3° que cette translation étoit contraire au Bien du College de Lisieux, et funeste à l'état des Bourciers de ce college, et a requis en sa qualité de Syndic que le Decret de Philippe Auguste fut executé, notamment quant au pomerium universitatis; que surtout les déclarations de Henri 4. et Arrêts du Conseil de Nos Rois, qui restreignent l'instruction publique dans une certaine Enceinte de la ville de paris fussent pareillement executés; qu'il ne fut rien changé et innové, et rien arrêté de contraire aux Statuts de l'Université à l'Egard du pomerium universitatis; qu'il étoit d'avis que le Roy fut très humblement Supplié d'accorder un Surcis à la vente du College de Beauvais, jusqu'à ce que le College de Lisieux eut trouvé un Emplacement propre et convenable dans l'enceinte de l'Université. M. Le Recteur a demandé l'avis de MM. les Doyens et de MM. les procureurs sur les trois chefs de déliberation, et M. Le Recteur a conclu à la pluralité des voix, qu'avant qu'il fut rien statué et arrêté au Tribunal au Sujet de ces Chefs de Deliberation, tous MM. les membres du Tribunal se retireroient en députation par

devers le Roi et les premiers Magistrats pour demander la reponse au Memoire présenté au Roi et au parlement par l'université en 1762 au sujet de la translation d'un College à la Couture Ste Catherine, et scavoir si le Roi et les premiers Magistrats agréeroient un pareil changement aux Statuts de l'université, en transferant le College de Lisieux dans la maison professe des jesuites rue St Antoine, c'est a dire hors l'enceinte de l'université.

Die 25ª ejusd. habita fuit ordinem et per schedulam convocata Tribunalis academici Comitia, in quibus hæc acta sunt.

Tous les membres qui composent le tribunal de l'université rendus à l'heure indiquée au College de Louis le grand, m. le Recteur leur a appris que mrs de Ste genevieve de la Couture Ste Catherine avoient obtenu des lettres patentes pour passer dans la maison professe des jesuites rue St Antoine, et que les bâtimens et emplacemens de la couture Ste Catherine étoient destinés pour faire un Marché public, qu'ainsi la députation arretée au Tribunal du 22 de ce mois, ne devoit plus avoir pour objet de demander au Roi et au parlement de vouloir bien donner leur agrément et consentement à la translation du College de Lisieux dans la maison professe rue St Antoine. M. le Recteur a proposé de s'en tenir à la question generale, c'est a dire de demander aux ministres et aux premiers Magistrats chez qui on alloit en députation, s'ils agréeroient qu'un ou plusieurs Colleges fussent transférés dans differens quartiers de la ville hors l'enceinte de l'université. M. Le Recteur a proposé de plus de demander qu'il fut sursis à la vente du college de Beauvais, jusqu'à ce que le College de Lisieux eut trouvé a se placer.

La chose mise en déliberation, ouï le Syndic, m. le Recteur a conclu d'une voix unanime que les Ministres et les premiers Magistrats seroient supplies d'accorder leurs bons offices auprès du Roi, pour qu'il voulut bien faire surseoir à la vente du College de Beauvais, jusqu'à ce que le College de Lisieux eut trouvé un terrein propre pour se placer. Comme les avis étoient partagés sur la question générale M. le Recteur a conclu qu'on demanderoit seulement aux ministres et aux premiers Magistrats la reponse au Memoire présenté en 1762.

Ensuite M. Le Recteur et tous les Membres composant le Tribunal sont montés en Carosse et se sont rendus d'abord chez m. le comte de St florentin, qui leur a confirmé ce que m. le Recteur leur avoit dit avant de partir, au sujet des lettres patentes accordées à mrs les genovefains de la Couture Ste Catherine, pour se placer dans la maison professe rue St Antoine. M. le Recteur a demandé à m. le comte de St florentin de vouloir bien ordonner qu'il fut sursis à la Vente du College de Beauvais, jusqu'à ce que le college de Lisieux eut trouvé à se placer. M. le comte de St florentin a repondu que cela étoit très juste, que le Roi donneroit les ordres necessaires à ce sujet, et a ajouté que le Noviciat des jesuites étant sur les limites de l'enceinte de l'université, mrs de Lisieux devoient chercher à s'en accommoder et a s'y arranger. Ensuite m. m. du Tribunal sont sorti et sont allés chez m. le premier président, qui n'étoit pas chez lui à cause qu'il y avoit assemblée de Chambres. De là ils sont allés chez

chez Mr Le Controleur général, à qui M. Le Recteur a fait les mêmes demandes qu'il avoit faites à M. Le Comte de St Florentin. M. Le Controleur général a dit au Sujet de la Réponse au Mémoire de 1762 qu'il en parleroit au Roi, mais que Son avis particulier étoit qu'il n'y eut point de colleges transférés au delà des ponts et hors de l'enceinte de l'université: qu'un college fort éloigné des autres étoit un college perdu pour l'université, et a apporté plusieurs autres raisons pour prouver qu'une pareille translation étoit préjudiciable au bien de l'université. Ce Ministre a promis au college de Lisieux sa protection et ses bons offices auprès du Roi, et a dit que si une deliberation du Bureau d'administration du college de Louis le grand homologuée au parlement ne suffisoit pas pour surseoir à la vente du college de Beauvais, le Roi donneroit les ordres et les lettres patentes nécessaires.

Die 29ª habita sunt extraordinem et per Schedulam convocata facultatis artium Tribunalis comitia, quibus ad fuerunt cum ornatissimis procuratoribus, juxta Schedulam convocationis, duo Seniores ex unâ quâque Natione ex prudentissimis electi, ut fieret Subbibliothecarii electio. Hæc autem in hisce comitiis peracta sunt.

M. Le Recteur a pris avoir mis en délibération l'élection d'un Soubibliothecaire, Le Syndic a lu l'article des lettres patentes, où il est dit que les professeurs actuels non émérites, les aggrégés et les simples immatriculés sont éligibles pour la Soubibliothèque, et a ajouté, après avoir fait l'éloge de M. Mallot Recteur actuel, qu'il étoit d'usage, quand il vaquoit une place dans l'université de l'offrir et de la présenter à M. Le Recteur, sans que cependant ce fut un droit. M. Le Recteur voyant qu'il s'agissoit de lui, pour le nommer Soubibliothecaire, s'est retiré, et M. le Vice Recteur a présidé et a demandé d'abord l'avis de M. les anciens, qui ont tous opiné pour M. Mallot, à l'exception de M. Le Doyen de la Nation de Normandie, qui a dit qu'il adopteroit l'avis de M. Son Procureur. Ensuite MM. Les procureurs qui ont seuls voix délibérative, ont opiné et M. Le procureur de France a dit qu'il y avoit près de 18 mois qu'il étoit question de nommer un Soubibliothecaire; qu'un pareil retardement prouvoit qu'il n'étoit pas instant de procéder à la dite Nomination; qu'on pouvoit encore la différer jusqu'à ce que le Litige pour la Procure d'Allemagne fut terminé; qu'il regardoit comme injuste de vouloir priver le procureur d'Allemagne en titre du droit le plus agréable, qu'il auroit peut-être à exercer pendant sa procure; qu'il étoit donc d'avis qu'on différât la Nomination du Soubibliothecaire, jusqu'à ce qu'il y eut un procureur dans la Nation d'Allemagne; qu'il n'entendoit point perdre sa voix; mais qu'il demandoit qu'on différât. M. Le procureur de Picardie et M. Le procureur d'Allemagne ont nommé M. Mallot. M. Le procureur de Normandie a dit qu'il étoit absolument de l'avis de M. Le procureur de France, et a ajouté pour prouver qu'il n'étoit point

urgeur de procedes à l'élection du Sous Bibliothecaire, qu'au mois de 9bre dernier
M. le Recteur Sétoit chargé de signifier à la Nation de Normandie une lettre
de Cachet, où il étoit expressement ordonné à cette compagnie de ne mettre
aucun obstacle, et de procedes très incessamment à la Nomination d'un Sous bibliothecaire.
Qu'en Consequence de cet ordre M. le procureur de Normandie avoit requis au Nom
de Sa Nation au premier Tribunal de M. le Recteur, qu'il fut procedé sur le
champ à la Nomination d'un Sous bibliothecaire, et avoit demandé acte de sa
réquisition. Que M. le Recteur avoit refusé de mettre la chose en deliberation, et
avoit assuré que, tant qu'il seroit Recteur, il ne souffriroit pas qu'il fut fait une
telle injure à la dignité Rectorale, et que tant qu'il seroit Recteur, il ne seroit
point Nommé de Sous bibliothecaire, et avoit répété la même Chose en pleine
faculté des arts; que la Nation de Normandie avoit cru devoir rendre Compte
de Sa Conduite à la Cour par une lettre que Son procureur avoit écrite
au Ministre, et que dans la reponse qui lui avoit été faite, M. le Recteur
avoit été approuvé de ne point avoir mis en Déliberation l'élection du
Sous bibliothecaire, et de l'avoir différée; qu'il ne voyoit pas pour quoi dans ce
moment on ne la differoit pas encore jusqu'à ce qu'il y eut un procureur
dans la Nation d'allemagne; qu'il n'entendoit pas, non plus que M. le
procureur de france, perdre Sa voix; qu'il demandoit seulement qu'on
differât. M. L'Exrecteur voyant deux avis pour differer de Nommer, et deux
qui Nommoient, ne voyant pas lieu à deliberer, a mis d'abord en déliberation si
on procederoit à l'élection; ouï le Syndic, M. M. les Doyens ont tous été d'avis qu'on
procedât à l'élection, excepté M. le Doyen de Normandie, qui a dit que Son
avis seroit celui de Son procureur. M. Les procureurs ont opiné pour l'élection
excepté M. le procureur de Normandie qui a persisté à demander qu'on
differât, et M. L'Exrecteur a conclu qu'on alloit procéder à l'élection. En
Consequence de cette Conclusion M. L'exrecteur a proposé de Nommer le
Sous bibliothecaire, ouï le Syndic, tous les anciens ont Nommé M. Mallot, à
l'exception de M. Le Doyen de Normandie qui a toujours dit que Son avis seroit
celui de Son procureur: trois procureurs ont Nommé M. Mallot; M. le
procureur de Normandie a persisté dans Son premier avis et M. L'Exrecteur
a conclu à la pluralité des voix pour M. Mallot; et M. Mallot a été
Nommé et a prêté Serment en présence du Tribunal.

Die 30ª Maii, post Missam in Collegio Ludovici Magni Celebratam, pro
Concursûs fine, orationem habuit Latinam unus ex aggregatis, et poema
Latinum alius recitavit et distributus est indiculus novorum aggregatorum,

Deindè habita fuit comitia proclara artium facultatis, in quibus accensuit duo Supplices, alter pro nominum reformatione, alter pro immunitate Scribendi Codices; et Amplissimus Rector postulavit ut definire vellent Nationes de prospecta Ordinationum de Concertationibus academicis.

Secessit in Locum suum Nationibus, privata habuit Venerandus ordo comitia, in quibus Supplices accessere M. Ol. Augustinus Alexius Faillet Clericus Rothomagensis et Ludovicus Guillelmus Le Richque Clericus Rothomagensis qui obsequii et obedientiæ causâ et Salvo Baccalaureorum jure pro pileo Nationis tantùm Supplicavere, et visis eorum instrumentis, auditoque æquissimo Censore, in gremium Nationis admissi sunt.

Accessêre etiam Supplicaturi pro Regentiâ et Scholis juxta Litteras patentes D.D. Dupuis et Aubri aggregati recentiores; sed cum neque quæstori, neque ingressa a recipiendo prætatio Solvit, Satisfecissent, et in deliberationem mittâ et audito æquissimo Censore, censuit Venerandus ordo eorum Supplicationem juxta Litteras patentes non esse accipiendam, donec Satisfecissent.

Deindè relatis ornatissimorum procuratorum quæ per acta sunt tum in comitiis tribunalis academici, tum apud illustrissimos Regni administros Circà collegii Lexovæi Translationem, et postulavit ut ea de re de iis in deliberationem mittâ et missis ab Amplissimo Rectore deliberetur. quibus in deliberationem missis, et audito æquissimo Censore, sic Statuit Venerandus ordo.

Veneranda Normannorum Natio Supplicibus indulget. Censet nihil omninò immutandum esse circà concertationes de præmiis academicis. præterea Censet Venerando Natio Rogandum esse Amplissimum Rectorem ut maximas illustrissimis Regni administris Comiti de St Florentin, et D. de Laverdy gratias nomine universitatis agat, ob sermones humanitate et benevolentiâ plenos, quos nuper coram universitatis deputatis uterque habuit, se collegii Lexovæi rationibus studiosè consulturos; deindè ab iisdem illustrissimis Regni administris petat ut a Rege Dilectissimo, pro summâ quâ apud ipsum valent gratiâ, duo hæc assequantur; unum ut ædium collegii Dormano-Bellovæi proscriptarum venditio auctoritate Regiâ procrastinetur; alterum ut has ædes Lidat collegio Lexovæo iisdem quibus nunc utitur conditionibus fruì, donec de opportunâ sede paciscì potuerit: et ita a me procuratore conclusum fuit. Barbé

Reversis in aulam Comitiorum generalium Nationibus, Supplicibus quatuor Nationes indulserunt. de præmiorum Concertationibus Sic censuerunt, scilicet.

Honoranda gallorum Natio censuit hoc anno nihil immutandum.

Fidelissima picardorum Natio proposito omnes articulos admittit.

Veneranda normannorum Natio ut supra.

Constantissima germanorum Natio articulos ad disciplinam pertinentes admisit, alios rejecit.

præterea addidit fidelissima Natio Syndico esse mandandum ut in quirat de altoribus
(et fautoribus Libelli cui titulus, Supplement au Memoire pour la Nouvelle translation
du College de Sorbonne.

Ornatissimus gallorum procurator dixit se, cum nondum libellum accepisset, non
potuisse in deliberationem de eo mitti, sed se facturum dixit.

Cum omnibus conclusis amplissimus Rector de Supplicibus; et dixit se concludere cum
duabus nationibus de præmiorum concertationibus, et sic soluta sunt comitia.

Die 7ª junii habita sunt comitia ordinaria Deputatorum Universitatis, in quibus deo acceptum
Supplices pro litteris Nominationis, quas his concessa sunt. accepit etiam M. gilles Supplex
pro obeundo munere pedagogi sub patrocinio et Clientelâ Universitatis, et ornatissimi procuratores
gallorum et germanorum Nominati sunt inquisitores de dicto M. gilles.

Die 9ª junii habita sunt in Collegio Ludovici Magni comitia amplissimi Rectoris cum
ornatissimis procuratoribus, et duobus hac unâ quâque natione præviis, in quibus
lecta fuit Epistola illustrissimi Ducis de Choiseul ad amplissimum Rectorem, quâ postulabat
ut Commentariis Universitatis inscriberentur Litteræ patentes datæ die 7ª aprilis 1767.
circà aggregationem Collegii flexiensis academiæ parisiensi, et juxtà articulum VII. dirigerent
viri academici, qui dictum Collegium visitet Sectis dictis Litteris patentibus, censuerunt omnes
illas esse inscribendas, simul et Epistolam illustrissimi Ducis de Choiseul, et Auctus est M.
hamelin ordinationum pro dicto Collegio flexiensi institutarum Author, qui dictum
Collegium visitet. præterea ornatissimus Venerandæ nationis procurator postulavit
ut hæc Clausula adderetur Salvis juribus Venerandæ nationis Expressè antea
reservatis circà concessum et aggregationem; sua Sententiæ actum postulavit, qui li
concessus est.

Die 20ª junii anteà Supplicationes habitum est de more solito Tribunal academicum,
in quo duobus Supplicibus pro Litteris Nominationis sua postulata concessa sunt.

Deindè in majorem Universitatis Aulam processit Amplissimus Rector, ubi post
Brevem orationem ab omnibus ordinibus postulavit amplissimum comitatum sibi
prosuturo ad ædem deo Sacram Sub invocatione St jacobi ab alto passu, grata que ea
rata haberent quæ gesserat in trimestri Suo Magistratu. primum ab omnibus
ordinibus fuit concessum, quod ad altarium pertinet, facultates Theologiæ, Juris et
Medicinæ per Decanorum organa, grata et rata habuerunt quæ gesserat
amplissimus Rector de consilio Decanorum. cum inter se consererent ornatissimi procuratores
de Venerandi ordinis jussu, Venerandæ nationis procurator postulavit ab aliis procuratoribus ut
ornatissimus honorandæ nationis procurator pro aliis verbum faciens concordiæ causâ, circa
rata et grata formula hæc verba adderet, Silente tamen Venerando ordine, quæ verba
cum ab ornatissimo gallorum procuratore non fuissent addita, Venerandi ordinis ornatissimus
procurator Suæ postulationis actum requisivit, qui li fuit concessus, his verbis expressus.

Je Soussigné Certifie que dans l'assemblée generale de l'université tenue au college de
Louis le grand le 20 du mois de juin pour la procession de M. Le Recteur, M. Barbé
procureur de la Nation de Normandie a requis au Nom de sa compagnie que les trois
autres procureurs accordassent à M. Le Recteur le rata et grata, M. Le procureur de france
portant la parole a ajouté à la formule ordinaire cette clause, Silente tamen
Venerando ordine, ce que M. Le procureur de france n'ayant pas jugé à propos de

faire, M. Barbé a demandé acte de sa requisition, ce que je lui ai donné par ces présentes.
Signé Aure procureur de la Nation de France.
ce 21 juin 1767.

Postea ad Ecclesiam Supra dictum procuratis Universitas, ibi que omnibus vota Solito peractis, in Sacellum Collegii Ludovici Magni reversa est.

Die 23ª Julii hora 7ª Matutinâ post missam in Sacrario celebratam habita fuit Comitia quadrumestralia Venerandæ Nationis in Collegio Ludovico magno, in quibus.

1º Supplex accessit M. Carolus Franciscus Dupuis Rothomagensis pro Regentiâ et Scholis juxta Magisterii in artibus et designationis factæ ad Rhetoricæ Cathedram a vigilantissimo Collegii Lexovæi primario, qui Supplex, audito æquissimo censore, et visis ejus instrumentis, admissus est.

Supplicavit etiam pro Regentiâ et Scholis juxta Magisterii in artibus et aggregationis M. Jacobus Philibertus Aubry qui audito æquissimo censore et obedientiæ causâ fuit admissus.

2º Pro munere quadrumviri supplicavit Mgr Samson celeberrimus humanitatis professor in regiâ Navarræâ, et unanimiter electus solitum sacramentum præstitit.

3º Lecta fuit Epistola illustrissimi comitis de St florentin scripta ad M. Maugas tanquam ad Venerandæ Nationis procuratorem, cujus Epistolæ tenor sequitur.

A Versailles Le 29 Mai 1767.

J'ai Rendu Compte au Roi, Monsieur, de la deliberation du 24 Mars, par La quelle La Nation de Normandie appelle dans Les plaintes qu'elle a renouvellé faites sur des operations du premier concours tenu pour l'election des Docteurs aggregés dans la faculté des arts. Je vous avois deja marqué qu'après m'être fait rendre Compte de tout ce qui s'étoit passé a ce sujet, Sa Majesté avoit approuvé La conduite des juges du Concours; elle avoit connoissance alors des faits concernant Le Sr bontemps et ferlet, qui sont Les seuls contre Les quels La Nation de Normandie en a été actuellement dans sa deliberation du 24 Mars. Sa Majesté avoit jugé que ce qu'on L'on pouvoit objecter contre des epreuves de ces premiers Docteurs n'étoit pas suffisant pour Les déterminer a casser son election; et que Les soupçons qui pesoient sur Les deux actrices de ce second ne devoit plus subsister depuis qu'il avoit fait tout ce que L'on pouvoit desirer pour Les dissiper; ainsi Sa Majesté n'a pas cru que cette deliberation meritat aucun égard, elle compte que L'affaire expliquée tant de fois sur Les premiers concours, il ne Lui sera plus adressé de nouvelles plaintes, et elle ne pourroit Les voir sans un grand mecontentement.

Je Vous suis, Monsieur, plus parfaitement dessoué que personne du Monde
Signé St florentin

Sur L'enveloppe est écrit

A Monsieur

Monsieur Maugas procureur de la nation de Normandie

a Paris/ St florentin

4° Dixit ornatissimus procurator acquisivi se ejusdem illustrissimi procuratoris cathalici cujus tenor sequitur.

A Paris ce 1er juin 1767.

Je desirerois, Monsieur, pouvoir vous dire un mot chez moi mercredi prochain 7 decembre, entre quatre et cinq heures de l'après midi.

Je suis, Monsieur, votre tres humble et tres obeissant serviteur Joly de Fleury

A Monsieur Monsieur Barbé procureur de la Nation de Normandie en Sorbonne

Hæc autem apud illustrissimum procuratorem cathalicum per alia fuisse dicta et bona dicta

M. Le procureur général a demandé si les arrêts de la cour étoient inscrits sur les Registres de la Nation, et s'ils étoient executés: a quoi M. Le procureur a répondu que ceux qui l'étoit ordonné d'inscrire, étoient inscrits et que la Nation s'y conformoit. M. Le procureur general a demandé que M. Le procureur lui en donnât un certificat par ecrit, a quoi M. Le procureur a répondu qu'il ne pouvoit donner d'ecrit qu'en vertus d'une deliberation de la Nation, et qu'il lui en parleroit dans la prochaine assemblée.

Re in deliberationem missâ et audito acquisitivo censore sic quam conclusionem instituit venerandas Natio.

M. Le procureur ayant rendu compte de la demande alui faite par M. Le procureur Général, concernant l'inscription et l'execution des arrêts de la Cour, La Nation a prié M. Le procureur de certifier a M. Le procureur general que les arrêts, dont l'inscription est ordonnée, sont inscrits, et provisoirement executés. Et ita est Barbé Sen. Nat. proc.

5°. Retulit ornatissimus procurator non licuisse per temporis angustias Naturem in comitiis diei 9a Maii proximè elapsi habitis de libello cui titulus, Supplement au memoire pour la nouvelle translation du college de Lizieux venerando nationi denuntiato, et de quo statuerat fidelissimus Picardorum ordo; pluresque deputatos habuisse Comitia cum multis venerandi ordinis tribulibus, ad rem fulcire omni cura perpensam, et omnibus placuisse rem ad supremum senatum ipse deferendam, duplicemque confectum fuisse libellum memorialem; sed cum de eligendo altero non convenirent, consuisse Deputatos utrumque libellum legendum fore frequentibus Comitiis et statuat venerandus ordo. Lectus itaque fuit uterque libellus, et provisum est sequitur.

La Nation de Normandie deliberant sur l'imprimé ayant pour titre, Supplement au memoire pour la nouvelle translation du college de Lizieux, et considerant combien il est interessant d'arrêter cette License effrenée avec laquelle des particuliers, dans depuis quelques années par des memoires secrets et par des libelles publiques critiquent la constitution de l'université, diffament les membres qui la composent, et faisent un crime aux honnêtes gens de leur vertus, de leur desintéressement et de leur zele pour le bien commun.

A arrêté que M. Le procureur et MM. Les deputés se transporteront le plutôt possible au parquet du parlement et remettront a M. Le procureur General cet imprimé avec les Reflexions de la nation.

Le Supplement au memoire de Lizieux n'est pas le premier ouvrage injurieux à l'université.

[1] Memoire pour la Reunion p. 44. Des particuliers avoient il y a quatre ans, dans un memoire tenu d'abord secret et ensuite vendu publiquement fait le portrait le plus affreux de l'université; [2] les boursiers distribués dans les grands colleges

ne servent, y dispute on, ny eleves, ny instruits de la maniere la plus propre à en faire d'excellents maitres. (b) Est il bien certain que les boursiers trouveroient dans les colleges de plein exercice tous les avantages qu'on se propose de leur procurer, scavoir de les faire vivre sous une exacte discipline, sous des maitres vertueux et capables, (c) qui eloignerient tout ce qui peut faire perdre le gout des bonnes etudes et alterer l'innocence des mœurs.

(b) pag. 44.

(c) pag. 72 et compte rendu le 12 fevrier de cette année pag. 12.

Ces vrayes Memoires dont on ne presente ici qu'un foible echantillon ne pouvoient etre attribués a un corps tant soit peu jaloux de son honneur. L'université se proposoit d'exposer ses plaintes au Roy. mais des ordres superieurs ont suspendu ses operations

(d) pag. 67.

Comme on avoit mis dans ces memoires que des pierres d'attentes pour l'etablissement de nouveaux (d) Reservant a l'université de proposer un arrangement qui en eut toute l'utilité, sans en avoir les inconvenients; quelque un peu sans doute chargé de presenter des Memoires au nom de l'université, mais dont elle na eu encore aucune communication

Cependant il ne permis de penser que pour avoir determiné le souverain à priver les principaux des droits attachés à leurs places; il faut qu'on y ait presenté des abus possibles comme abus réels; enormes, continuels et inevitables, et cela n'a pu se faire que aux depens de la verité.

L'université se proposoit encore de faire connoitre au Roy les veritables interets de la Religion et de l'etat dans ces temps, lors que des ordres superieurs ont suspendu la redaction de ces memoires.

Le Proviseur d'Harcourt deputé des droits de sa place et jaloux d'en remplir les devoirs, a presenté un memoire contre lequel on a repandu avec profusion la lettre d'un universitaire (a) veritable Libelle diffamatoire, ou l'auteur s'est livré aux imputations les plus graves, aux calomnies caracterisées, ou il empoisonne les vues les plus pures, altere les faits; contre lequel le proviseur d'Harcourt ne pouvoit se dispenser de prendre la voie criminelle. La frayeur que s'applaudit a causé auroit du rendre les auteurs de ces sortes de libelles plus circonspects. mais il est des gens qui se flattent de l'impunité. Le projet de translation du college de Lizieux a donné a cette espece d'ecrivains clandestins, l'occasion d'exercer encore leurs plumes.

(a) consultation des avocats du 11 août 1766.

Le College de Lizieux avoit traité avec le conseil des creanciers des cidevant soi disant jesuites de la maison professe rue St antoine. il pouvoit croire qu'un conseil auquel l'etat n'avoit pas jugé des arrangements aussi precis, s'il n'eut pas de son coté compté sur l'agrément du ministere, et sur le consentement des Creanciers. C'est dans cet etat que les officiers du College de Lizieux ont presenté leur memoire a M. Le Recteur, pour avoir le consentement de l'université. Le Tribunal assemblé pour l'importante affaire de la Matiere, et sachant qu'il ne peut rien faire sans l'avis des compagnies, il a arreté quelles seroient consultés.

Pour mettre chacun des membres a portée de donner son avis, Le College de Lizieux a demandé, et a eu tenu du Recteur la permission de faire imprimer son memoire qui a été distribué

Le Rapport de l'avis des Compagnies etant fait au tribunal, il s'emboit que rien ne pouvoit plus arreter La consommation de cette translation: mais dans le meme temps le Roy fesoit un autre destination de la maison professe. tout devoit etre fini a l'egard de ce projet, et il n'etoit plus temps d'inonder le public des reflexions critiques.

Cependant cinq jours après on a repandu le libelle portant pour titre supplement de ce imprimé sans nom d'auteurs, ny d'imprimeurs. Le memoire de Lizieux porte au premier coup d'oeil le meme defaut dans la forme. on ne peut imputer un crime, puisqu'il est avoué par le college de lizieux, qui la presenté manuscrit au tribunal du Recteur; puis que il n'a été imprimé que par l'ordre

des Recteurs; patronner l'imprimeur de l'université. Le Reglement auroit vû
ne peut être avoué par qui que ce soit. Il n'est pas de nature a avoir été Revetu d'une
pas mission tacite.

En effet Le ton d'ironie et de persiflage qui y Regne; les invectives qui y sont Repandües,
Le vernis que l'on y jette sur les fautes des pensées, L'envie de mordre et de nuire, qui y domine,
auroit fait étouffer cet enfant de tenebres dés sa naissance.

On y fait un crime à Mrs de Lizieux d'avoir mis (dans leur memoire) une espace de deux ans
qui se sont Coulés depuis L'abandon de son premier azile jusques a son entrée au College de Beauvais.
on pretend qu'ils n'ont pas entendu leurs interets en supprimant un anecdote qui ne peut que
tourner a leur avantage et engager a favoriser leur troisieme translation. quelle est cette anecdote?
C'est qu'il s'imaginent etre sujet de l'autre du lion, et que tot ou tard ils seroient devoré. il n'y a point
de barriere si forte que ne franchisse un voisin aussi puissant et aussi affamé que le notre, ses dits
ennemis. Ils n'osoient le dire ouvertement... mais leur agitation et les chicannes multipliées qu'ils font
naitre, le font voir. Mrs. Les administrateurs de Louis Legrand fatigués de tant de disputes et de tracasseries
leur devoient offrir qu'ils ne mettroient aucun obstacle à ce qu'ils se placent ailleurs.

Il est vrai que Le college de Lizieux avoit consenti a la translation provisoire
au college de Louis Legrand, dans l'esperance que ce vaste et beau terrein, et ces batimens superbes
leur conviendroient bien, et lui seroient donnés pour lui tenir lieu d'une indemnité depuis de 400000 ℔ que
les experts ont jugé lui etre dû, outre le prix du terrein et des batimens qu'il abandonnoit; il se flattoit
que il conserveroit son etat, ses offices, son independance de Bureaux etrangers, mais par l'effet des
Lettres patentes du 12 novembre 1763. La constitution du College de Lizieux étoit changé. il perdoit
son existence. Déja les nouveaux administrateurs des Boursiers reunis pretendoient gouverner Le college
de Lizieux; enfin L'arrêt du 12 mars 1764 Lui privoit de la majeure partie de ses vastes et superbes
batiments relui en adjugeoit que une portion infiniment trop petite pour lui, et en jugeant la querelle
Litteraire de l'inscription du College, il Le condamnoit dans La communauté de Louis Legrand, qui
ne devoit etre que ses annexes.

C'est dans cette position que M.r L'evêque de Lizieux et M.r Legrand ancien Recteur comme abbé
des Freres, Superieurs Majeurs deux college ont eu recours a la bonté et a la justice du Roy. ils
(a) Lettres pat. du 16 avril 1764 lui ont fait connoitre que Le college de Lizieux placé dans tout autre lieu, servoit plus
a portée de remplir (a) L'esprit et les vües de ses fondateurs. voilà ces motifs que Le Roi a goutés
C'est ces demarches faites de concert avec les administrateurs dudit college de Louis Legrand que les
auteurs du libelle osent qualifier d'agitation, de chicannes multipliées, de disputes et de tracasseries.
S'ils se croyent en droit d'insulter ces Superieurs, du moins devroient ils respecter le jugement que Le Roi a
porté de leur conduite, sur le vû des Memoires des parties.

Les auteurs du Libelle ne respectent pas davantage Les loix de l'Etat; ces loix que la sagesse des
Monarques a etablies pour maintenir la paix entre tes citoyens et en defendant de se attaques Reciproquement
par des qualifications Capables de mettre le trouble, car pour peu qu'on soit instruit on sent aisement
La malignité du parallele entre les anciens habitans du College de Beauvais et Mrs de Lizieux ces hôtes
passagers, Le ménage égal, dit on ces auteurs, ou meme Superieurs ne pas Roy dans Rien même vernis; et le vernis
fait beaucoup. Les premiers habitans Respiroient un air analogue a leur temperament, a leur maniere de vivre

Les exhalaisons même des Tombeaux étoient pour eux un odeur aussi salubres qui agreable: Les enfans qu'on y mettoit en pension y apportoient en naissant une constitution qui exigeoit La même temperature Mrs de Lizieux ne sont pas ainsi disposés ny par la nature, ni par l'habitude.

Qu'on joigne a ce pavillon cet oracle Grigrammatique, quantité de bonnes ames par Respect pour Leur ancien Conducteurs (les Jesuites) demanderont a sortir d'argent a partager avec Mrs de Lizieux La douce Consolation de reposer dans les Caveaux et acôté des paisibles Cendres de leurs Reverences, on sentira aisement qu'elle est ce vernis dont ces auteurs, qui comme ceux de leurs espece n'ont que celui qui est de Mode, cherchent a noircir Mrs de Lizieux et connaissant La ferveur des peines portées contre les partisans et fauteurs de la societé des Jesuites ils croyoient que pour empêcher quelqu'uns de bien sortir dans son projet, il suffit de Le rendre Suspect des Jesuitisme.

C'est ainsi que depuis quatre ans Certaines gens ont Le secret d'étouffer La voix de la Nation de Normandie, et de prevenir les esprits contre tous ceux qui s'opposent a leurs desseins. c'est ainsi qu'ils ont fait d'un coup fait oublier que les Jesuites n'ont jamais trouvés de plus grands adversaires que dans La Nation de Normandie; que ce sont des personnes élevés dans son sein, qui ont pris la peine de Recueillir et procurer au parlement Les censures des facultés de theologie et des arts contre les ouvrages de cette societé; c'est ainsi qu'ils ont fait oublier avec quelle unanimité cette Nation, ou Messieurs de Lizieux opinoient, encore il y a cinq ans de son sein un des membres, pour avoir temoigné quelque mecontentement de que l'université disoit dans son memoire contre cette societé. C'est ainsi que sous ce vernis de Jesuitisme, ils ont empêché l'université, qui avoit alors a sa tête le Recteur aqui il font un crime de s'etre distingué pour La defense de la liberté, de L'honneur et des droits de l'université, de faire connoitre au Roy que ce système, qu'on execute depuis quatre ans tend precisement a rendre Les Jesuites maitres de l'université s'il parvenoient jamais a se Retablir en France; que le projet de detruire l'université par La diminution de ses Colleges est né avec La societé des Jesuites, qu'il a été tenté à differentes Reprises par elle ou par ses partisans, ainsi qu'il resulte de la lettre ecrite au Roi d'avril 1562, deux mois après La Demission des Jesuites, par Le Recteur Merve au nom du Roi a Mr Le procureur général, pour Reduire a trois seulement Les quarante colleges de Paris; des lettres patentes de 1614 (c7) qui changent M. Marillac Leur protecteur declaré, de reduire les colleges à cinq ou six: de l'opposition formée par l'université au greffe du parlement Le 12 Juin 1625 à tous actes portant innovation dans Le College de Clermont de cet ordre plebeien; (c8) Harmonie du Mans et des cholets; de la conclusion de la faculté de theologie en 1603 qui declare simoniaque que La vente du College du Mans faite aux Jesuites: de cet apologie que l'université publia en 1643, ou elle semble prévoir que l'instruction gratuite proposée alors pour quelques colleges seulement, et qui a été etablie en 1719, donneroit bientôt a tous les grands Magistrats qui sont en Le Royaume; mais qui connoissant Les principes de l'université, la Regardent comme Leur Mere, temoin de ce qui s'passoit sous Leurs yeux dans ces temps ou les partisans des Jesuites etoient puissants dans l'université, prepare que resistance de destruction combattue avec force pendant deux siecles, ne peut etre Renouvellé que par des gens qui auroient puisé dans les ecoles de cette societé Leur premiere education, et leurs antipathie pour l'université, ou qui devroient au Crédit de cette societé Leur elevation dans l'université, se Defiant sans doute de la main qui leur presentoit Leur memoire, et tirant a son tour Les vers Langage de l'université, envers adieu et, je le repete encore une encore que La proposition de detruire Le College de l'université a un petit nombre, est un effet de ses artifices . . . et une ouverture qui b[illegible] a nos ruines sous pretexte de notre etablissement.

(c6) hist univ. t. 6. p. 550.

(c7) recueil des pieces imprimées en 1682 par ordre de l'université

(c8) Mercure jesuitique

Dr Collectis judic. t. p.

(c9) Memoire sur la reunion pag. 1.

(c10) Apologie pour l'université en 1643. p. 111.

Cependant La Nation Normande n'eut point Raffuyée contre La Sainte que Le college de Lizieux ne fait tout autant Devoué 400000tt qui Reviennent au college pour Le prix de son terrein et de ses Batiments; L'action qu'il a Devoit d'exercer pour obtenir L'indemnité d'autres 400000tt que les experts ont jugés Lui etre dus, en outre, peuvent tenter un College, qui malgré Les biens des colleges Reunis, malgré Les bienfaits dont Le Roi La comblé, a eu Besoin dans L'espace de deux ans; d'obtenir du Roi Le prelevement de 800000tt de vente sur un bien destiné par un contrat Synalagmatique au payement des honoraires seuls des principaux et professeurs. Les trois ans accordés a Lizieux pour loger dans Les batiments de Beauvais expirent bientôt, on met ces batiments en vente sans s'embarasser de ce que deviendra Le College de Lizieux. pour Semettre a Labry dans L'usufruit. Il traite de la maison professe: tout lui annonce Le succès de La demarche: mais un obstacle imprevu Le fait echouer; Le Ministre annonce a M. nos deputés de L'université que ce college peut Gatter Du Noviciat, aussitot on publie un memoire, ou on se Reclame pour enfaire un hopital. Ce college pourroit etre forcé de penser a Rester au College de Beauvais malgré La vetusté des batiments, qui avoient necessité La Reconstruction presente; aussitot Le Bruit se Repand que, quoique ces batiments et ceux du College de Presle n'ayent pas été estimés 9000tt par des experts; il y a cependant deja des soumissions faites pour plus de 2000000tt.

Doit on etre tranquille sur Le sort de ce College, Lorsque un Bruit s'est Repandu L'année derniere d'une Reunion prochaine a Louis Le Grand, de quatre grands colleges; Lorsque on Lit dans Le memoire qui a servi de Base a toutes Les operations actuelles, qu'il seroit fort a souhaiter que La Reforme n'eut a etre La Reunion s'etendit jusqu'aux bourses des colleges de plein exercice de pareilles idées ne peuvent sans doute etre adoptées par de sages politiques qui aimeroient La Religion et L'Etat. Ils sentiront que si Le Roi a jugé necessaire de conserver des colleges dans des villes de cinq six mille citoyens, il n'y en a point de trop dans une capitale peuplée d'un million d'habitans; ou L'on envoye des enfans des pays Les plus Eloignés, il sentiront que d'ecarter des Bourses aux grands colleges, c'est couper Le nerf de L'emulation, c'est Les rendre inutiles ces depenses enormes, qu'ils ont faites aux depens de leurs propres substances, pour se procurer La commodité de L'instruction. Il concevront que de confier aux administrateurs d'un college Le soin d'entretenir et rédifier Les autres, c'est annoncer La destruction successive de ceux ci: c'est faire des sacrifices sur Le petit des autres, surtout quand on n'a pas porté d'inclination pour eux; et comment se servir on pour des colleges qui on auroit toujours pour Rivaux? Ils concevront que de pareilles vues ainsi La destruction graduelle des colleges pour en rendre un Nombreux et Brillant, c'est Reduire aux corps d'ont L'enseignement et Les avis doctrinaux influent tant sur La tranquilité de L'Eglise et de L'Etat a n'avoir plus qu'une seule pepiniere. L'histoire de ce qui s'est passé pendant Les troubles qui ont agité L'Eglise et L'Etat leur fera connoitre combien il seroit dangereux qu'il y eut dans L'université une communauté, qui par Le grand nombre de ses membres formeroit Les deliberations des Corps entiers, combien il est facile de Seduire par La Crainte ou par L'appas des Recompenses, Les chefs d'une Communauté dont Les membres en vertu D'instruction particuliere ou par ou Ecrivain suivroient aveuglement Les impressions. Il sentiront que si La pepiniere unique et dominante tombe dans une classe de Letargie, ou dans L'erreur, Le mal aura fait des fumeurs progrès, avant que on s'en soit apperçu, ou qu'on ait pu y apporter Remede. enfin ils concevront que si dans Le Siecle une Communauté qu'on Regardoit comme une pepiniere, a tout d'un coup changé de façon de penser, c'en est Reparer contre La crainte de semblables vicissitudes.

C'est ces meaux que L'université Redoutoit, Lors qu'elle defendoit ses colleges contre les entreprises des Jesuites, Lors que Elle refusoit de les admettre dans son Sein: cependant Leur fortune n'est point oubliée, Les efforts de L'ennemi ne sont pas Ralentis. pour commencer L'extinction des grands colleges, on Rend celui de Lizieux suspect, on Le regarde comme inutile. on jette des nuages sur La bonté des etudes qui y sont, et sur La Regularité de la discipline; avant tout (M.r ——— de Lizieux) Les classes du college

de Beauvais, dit l'anonime, étoient des plus Nombreux de l'université . . . Le vuide immense qu'on voyoit dans ces écoles (des autres colleges) fut a Rempli par la Nombreuse et Brillante jeunesse, qui surchargoit le College de Lizieux . . . j'avois déja une jeunesse Nombreuse demandée a être admise dans un si bel azile. Rien ne l'arrêtoit ni le prix de la pension ni la severité de la discipline

Quel droit a l'anonime d'faire le parallelle des colleges et d'examiner leurs temps de gloire et d'obscurité il n'en sent point qu'il naît éprouvé ces vicissitudes, plus souvent effet du passage, que occasionné par des circonstances particulieres et passageres. si une moindre affluence momentanée avoit pu être un motif de destruction, il y a longtemps qu'il ne subsisteroit plus que celui des colleges, qui seroit resté le dernier à s'éteindre et peut être ne seroit a aucun de ceux qui sont aujourd'hui dans la plus brillante

Il est vrai que Mrs de Lizieux Rattaché au College de Louis Legrand auroient eu, outre leurs Bourses et leurs pensionnaires 300 écoliers que devoit leur fournir la maison de Louis Legrand, un nombre déja considérable ils auroient joints les externes, qui seroient venus en abondance des pensions Legeres autre condition dans les colleges dépendant du bureau d'administration; mais ces avantages ne sont que pour le College de Louis Legrand.

Si Le College de Lizieux plaît sur le haut de la montagne dont le voisinage detruit ou quatre autres, n'étoit pas le plus Nombreux; il étoit aussi Brillant que celui de Beauvais dans le temps le plus Brillant de Beauvais les trois cent pensionnaires de Lizieux faisoient envie. dans les temps posterieurs et lors qu'il a quitté son terroir, il allutte depuis avec celui de Beauvais. Dans les temps posterieurs et lors qu'il a quitté son terroir, il allutte depuis avec celui de Beauvais. trans planté a Louis Legrand, les externes qui frequentoient ses classes, obligés comme lui de changer de Local l'y ont suivi. mais transféré a Beauvais ces externes avoient contracté l'habitude d'aller a Louis Legrand; et Beauvais devenoit pour eux trop éloignés: ceux de Beauvais aussi n'ont suivi leur maître; les bourses des petits colleges par exemption des lettres patentes les autres comme Locataires des petits colleges; en sorte que celui de Lizieux s'est trouvé privé de ses pensionnaires sans avoir pu former un nouvel établissement a Beauvais. La Reputation de ses maîtres, parmi lesquels on choisit ceux qui doivent former la pepiniere, étoit un preservatif certain contre la prétendue disette d'Ecoliers. ces maîtres étoient les mêmes, pourquoi cependant a-t-on vu ces communautés, qui depuis longtemps frequentoient Lizieux, le quitter pour aller a Louis Legrand? pourquoi les professeurs de Lizieux ont-ils tant de soin d'aller chez Louis Legrand des externes, qui étoient venus pendant trois ou quatre jours prendre leur Leçon? aussi si les circonstances n'ont pas encore permis au College de Lizieux d'avoir un aussi grand nombre d'écoliers, que celui de Louis Legrand. en est-il moins utile au Etat? quand les Classes Regorgent d'auditeurs disoit l'université aux députés qui pressoient ses vues sur le grand nombre de leurs écoliers, la jeunesse y perd visiblement son temps; tel se donnant la peine d'aller chez quelques ans entiers n'a point parlé une seule fois en public et duquel il est impossible d'entendre pendant ce temps ni le jugement ni la memoire.

premiere apologie pag. 55.

Que l'on compare les fruits qu'a eu nos distributions des prix le college de Lizieux dans son petit étendue de Beauvais avec ceux de Louis Legrand si nombreux, si Brillant et ceux qui voudroient approfondir, (on verra) que celui de Lizieux ne merite point les traits de la satire.

Mais pour terminer cet libelle on présente sous la forme d'une relation pleine de fiel et d'ironie, le tableau des maux que l'université annonçoit il y a 10 ans lorsqu'elle disoit unis comme les leurs, (ceux des députés) peut être facilement soupçonné de parti et de cabale; on peut craindre que leurs sentiments ne soient interprétés et leur consentement une contrainte privation premiere que la puissance des supérieurs n'ôte la liberté du suffrage aucun de la compagnie, qui peuvent être d'avis contraires et que ainsi la vérité ne soit étouffé. un moyen me despotique Raisonnable, on redoit jamais donner a quelque compagnie quelle soit une si grande autorité, quelle puisse en abuser †tant de fondations et Bienfaits soit envers le corps, soit envers les differents partis entre, peuvent les lier étroitement a quelques princes, Ministres d'Etat, ou chef de parti; il leur sera facile de susciter une Revolte, semer la division parmi les princes, traverser le magistrat, briser la puissance legitime et se rendre en maître même les flambeaux de la sédition†† car a bien examiner leur conduite)

1ere apologie pag. 19.

† pag. 35

†† pag. 34.

††† pag. 51.

C'est la seule cause qui les oppose maintenant à d'Ivry, pour défaut de publication de ses

Les fonctions importantes des officiers de l'université, d'éteindre quantité de colleges, pour venir à bout des principaux qui restent. Les charges de procureurs des nations, de scribes, de censeurs, et des principaux des colleges tombent entre les mains de ces nouveaux hostes. La dignité Rectorale sera pour lors une conquête assurée; et comme toutes ces charges se deferent parmis nous à la pluralité des suffrages, il s'en rendront maîtres absolus par leur multitude que rien ne pourra contre de faire d'un corps, dont ils possederont tous les chefs et les principaux membres, qui n'ayant ni Recteur de l'université ni procureurs de nations, ni scribes, ni censeurs, ny examinateurs qui ne fassent a leur devotion? quelle puissance ne pourront ils pas exercer sur une assemblée, dont ils auront le plus grand nombre, ou a leurs gages ou a leur devotion? ils empescheront une infinité de bonnes pour nous mettre de la violence, dont ils nous attaqueront; c'est ainsi qu'ils nous rendent coupables des desordres qu'ils excitent; ils ne se contiendront pas de nous exprimer, ils nous rendent criminels; ils veulent authoriser leur injustice par les loix, et les speciens pretextes, dont ils tascheront de seduire la credulité des peuples.

C'est ces maux que l'université a redouté, lorsqu'elle a vu executer les projets des jésuites; maux dont la nation de Normandie a annoncé l'imminence dans les deliberations qu'elle a envoyées depuis ce mois au Ministre.

L'Anonime presente ces malheurs en avant l'adversité necessaire pour faire voir à ceux qui ne voyent pas les choses de près, que ce sont des propos ridicules et sans fondement, ou avant l'imprudence de Gens qui se flattent de l'impunité.

C'est avec cette fermeté qu'ils representent l'université comme un corps divisé en deux parties, dont l'un est composé de gens capables de devenir les creatures de certains hommes ambitieux et intéressés qui ont dit il a leurs dispositions, arrest du parlement, ordres du Roi, lettres patentes: et l'autre composé d'hommes courageux qui crient a la liberté, reveillent les nobles sentiments, spirituent pour la defense de la liberté, de l'honneur et des droits de l'université, dont ils sont les sentinelles.

L'Anonime peut il imaginé qu'en faisant parade d'un côté des richesses, de la bonne table, il vendit deux hommes ambitieux et intéressés; et opposant d'un autre coté qu'un des membres du College de Lizieux qui pendant un cours Rectoral, fut couvert de gloire, et fut attiré à l'extreme des honnêtes gens en exposant pour une si bonne Cause, interêts, dignités, repos a couru des risques pour la Liberté, imagine t'il qu'il étouffera dans tous les cœurs d'esprit universitaires, qu'il seduira les uns, et intimidera les autres.

Se croit il possible qu'un Libelle de cette nature dût sa naissance a quelques enfant de l'université? en auroit elle d'assez temeraires pour lui contester le droit de veiller sur les finances de ses colleges? d'assez peu versés dans la connoissance de ses droits pour ne pas sçavoir que les colleges appartiennent aux nations chacun suivant sa fondation, que sans le consentement des nations on ne peut aliener ni denaturer aucuns biens des colleges; d'avoir ennemis de la gloire pour meconnoitre sa juste intendance, surintendance née avec elle, autorisée par les deux puissances reconnue par le parlement entant d'occasions suivant les conclusions du Ministere public confirmée tant de fois par nos Rois, et decidée en 1697. par une transaction devenue de lettres patentes, passée entre l'université de Besançon et le parlement de ladite ville.

Si la Nation de Normandie etoit certaine que des membres de l'université fussent coupables de ces Libelle et le fussent seuls, elle s'joindroit a la nation de picardie qui s'est arbitrairement élevé contre Contre ce Libelle, pour faire informer à la poursuites des censeurs contre les auteurs, imprimeurs et distributeurs dont imprimé, dont elle sçait que l'epreuve non encore corrigée avoit été entre les mains d'un maître de pension et de plusieurs professeurs, qui en ont été indignés, et elle concourroit avec les autres Compagnies a juger les coupables suivant la Rigueur des Statuts; mais des Raisons de prudence determinent la nation a laisser au Zele de Mr le procureur general, et aux lumieres de la cour, de poursuivre et punir les coupables et a mettre le cours de pareilles Libelles.

Posterioris tenor sequitur

Après Lecture faite a la Nation de Normandie, assemblée au Collège de Louis Legrand, Le 23 juin 1787, d'un imprimé de 7 pages in 4° ayant pour titre Supplement au memoires pour La nouvelle translation du college de Lizieux, Commençant par ces mots, A.t.t du college delizieux, et finissant par ceux-ci, non moins à craindre pour lui, que pour l'université; Sans nom d'auteur, ni d'imprimeur, Il estant pas d'ailleurs de Nature a avoir été muni d'aucun Consentement Signé; ouï M.r Le Censeur:

Ladite nation n'a pu s'empêcher de témoigner toute son indignation et de Réclamer contre les ironies indecentes et Calomnieuses dont Ledit imprimé est Rempli; ce Libelle scandaleux ayant d'abord en vue un ancien Recteur de l'université qui Lui fera toujours cher par ses talens, et par sa probité; Pendant enquête a jetter un vernis odieux d'attachement aux maximes d'une société proscrite Sur un College Respectable, a la gloire duquel La Nation de Normandie prend un interêt particulier; Calomniation atroce, dont La nation elle même n'a pas toujours été à l'abri de la part de quelques gens de mauvais foi et sans pudeur; ou d'un fait des parallèles uniquement pour Delirer avec plus de malignité dehors universitaires, dehors Sujets du Roi; ou d'un a d'audace de parler de tyrannie dans L'université; D'accuser quelques uns d'Iceux membres que on appelle certains hommes ambitieux et intreprenans de jetter les fondemens de leur domination Sous prétexte de vouloir établir un chef lieu D'avoir abusé des dispositions arrêts du parlement, ordres du Roi, Lettres patentes; D'avoir employé Leurs talens naturels a se procurer Richesses, bonne table, et par conséquent un Crédit Chimerique et suffisant pour toujours Réussir; ou d'on poussé même La témérité jusqu'a avancer que Censeurs pas là des chimeres; ou enfin on ne voit que mechanceté noire, ou indiscretion dangereuse.

De plus la dite nation se Rappellant avec une nouvelle et amere douleur que depuis quelques années, des esprits seditieux et pervers n'ont pas Craint d'employer differens occasions de semer dans Le public des propos ecrits dont le moindre Crime étoit Leur clandestinité, ne pouvant avoir pour but que de Calomnier avec une effrontée impunité l'université même, ou quelques uns de ses supposts; D'altérer, ou de faire naître des discordes perpetuelles dans un Corps qui respecte sans consideration au dehors, ni sans paix et d'amitié fraternelle au dedans; La

Ladite nation a arrêté que Mr le procureur accompagné de Mrs Le Censeur se transportera Chez mr Le procureur Général Sur le champ, Lui remettre la présente Deliberation, à Laquelle L'imprimé ci dessus Cronié Seraphine, et de prier au nom de la nation; d'user toute son autorité et de tout son pouvoir a l'effet de découvrir L'auteur du Libelle a lui présentement dénoncé et encas qu'il soit connu, de le faire punir comme il appartiendra bon être. Pour rapport a jamais Plumeur s'inquiete des mechans.

Quibus Lectis, ve in deliberationem missis, et audito eruditissimo Consulente; Varia fuerunt Sententiæ. omnes fevè tubules Laudarunt Libellum primò transcriptum; quidam Typis dignum judicarunt; multi etiamque prosequendum censuerunt; sed cum observatum fuerit in Libello primo Lecto multa contineri quæ ad Rem præsentem minus & veritè pertinere videbantur, quæ ita primo quæ ad extinctionem quæ nimium a Collegio nunquam inseparabilem spectant, tandem statuit sententia Venerandæ nationis præsentis illustrissimo Præsidi. Catholico Libellum 6 versiculum secundò transcriptum: alterum vero in tabulario Venerandæ nationis deponere; aliis temporibus, si opus fuerit prosequendum et Ita a me procuratore Conclusum. Barbé

C.° attinent de Conductione domus dictæ Majoris Senii; et de Compertibus in eâ juxtà postulationem Conductoris faciendis: audito eruditissimo Consulente; venerandæ natio pro visitatione Commissit fidelissimo quæstori dictam domum aliisque conducere

1900ti, et tunc postulatos sumptus in eâ impendevo juncta ac titulum D. Le Comus archiepiscopi.
et sic ama procuratore Conclusum. Barbé

Eadem die 23a junii hora decima in Collegio Ludovici Magni habito sunt Comitia Rectoria in quibus post brevem ampli. Rectoris oratione, Loco dato supplicationibus et inquisitis, nemine supplices vocia et solita postulantes.

Deinde lectae sunt litterae pat. datae die 7a aprilis 1765. quarum tenor sequitur

Lettres patentes du Roy pour l'affiliation du collége Royal de la fléche a l'université de paris

Données a versailles le 7e avril 1765.

Registrées en parlement.

Louis par la grâce de dieu, Roi de France et de Navarre: a tous ceux qui ces présentes lettres verront; Salut. en confirmant par nos Lettres patentes du 7e avril 1764, l'établissement de notre college de la fléche, nous nous sommes proposé non seulement d'enfaire un asyle pour les enfans de la noblesse indigente de notre Royaume, mais encore de donner successivement à cette Ecole, toute la celebrité qui convient a son origine et à sa destination: Mais comme la celebrité consiste moins dans l'éclat des titres qui décorent une institution, que dans la reputation qu'elle acquiert par ses succès, nous avons pensé que le meilleur moyen que nous eussions de préparer et d'acquérir cette de notre Collége, étoit d'associer ses études a celles de notre Université de paris: C'est dans le dessein de cette mère des lettres, que nous avons déjà voulu que les maitres fussent choisis: A nous flatons à en soumettre l'enseignement a son inspection, et a faire participer les élèves aux avantages dont jouissent ceux de notre Université. nous avons vu avec satisfaction que notre Université a été a cet égard, au devant de nos intentions; après avoir projeté, par les soins de quelques uns de ses principaux membres, Le Reglement que nous faisons éxécuter par provision dans notre Collége, elle l'a confirmé par une deliberation Solennelle de la faculté des Arts, à en adopter les études philosophiques, de la même maniere, et pour le même temps que les études faites dans les propres Collèges: et admettre a la Maitrise ès-arts, après les examens ordinaires, les Sujets qui en seroient jugés capables: Empressés de faire jouir de cette adoption les élèves de notre collége, soit pensionnaires, soit externes, nous avons résolu de la fixer par notre authorité, et d'en regler les Conditions.. A ces causes, et autres à ce nous mouvans, de l'avis de notre Conseil, et de notre certaine science, pleine puissance et authorité Royale, nous avons dit, declaré et ordonné; et par ces présentes Signées de notre main, disons, déclarons et ordonnons, voulons et nous plaît ce qui suit:

Article premier.

Les étudians de notre collége de la fléche, après avoir fait leurs cours de philosophie dans notre dit Collége pourront se présenter aux examens dans les écoles des Facultés de notre université de paris; et s'ils en sont jugés capables, ils seront admis a la maitrise ès arts, aux mêmes conditions et suivant les mêmes formes que pour les candidats qui ont étudié dans les colléges de l'université.

II

Sera par nous pourvu dorénavant aux chaires vacantes dans notre dit collége, sur la seule présentation qui sera faite par le Recteur de ladite Université, a celui de nos Secretaires

d'état ayant le département de la guerre, de la liste des aggrégés affectés à la classe qui sera à remplir, suivant et conformément à nos lettres patentes du 10 août dernier, concernant les Aggrégés de la faculté des Arts.

III

Le principal dudit Collége, sera par nous choisi à l'avenir, parmi les Maîtres ès arts de notre dite université, qui joindront à la pureté des mœurs et à leur attachement à la Religion, une capacité publiquement reconnue, tant pour l'enseignement que pour le gouvernement.

IV

Quant au principal, et aux professeurs et Regens actuellement existans dans ledit collége, qui n'auroient pas encore obtenu le degré de Maître-ès-arts de notre dite université de Paris, ou qui l'ayant obtenu, ne seroient point encore immatriculés dans quelques unes des nations qui composent la faculté des Arts, ils seront tenus de se présenter avant le premier de Novembre prochain, soit pour y être immatriculés, s'ils sont déjà maître-ès-arts de ladite université, soit pour y être reçus et ensuite immatriculés, suivant les statuts et les formes ordinaires, en cas qu'ils n'aient obtenu ni l'une ni l'autre qualité; faute de quoi les certificats d'études qu'ils délivreront seront nuls et de nulle valeur. Voulons au surplus que la présente article n'ait lieu que pour le principal, les professeurs et Regens qui occupent actuellement des chaires dans ledit collége, et ne puisse tirer à aucune conséquence pour l'avenir.

V

Les professeurs de philosophie de notre dit collége, seront tenus de dresser deux fois par an, en décembre & en avril, des catalogues, ou les noms de leurs écoliers seront écrits de la main de chaque écolier; & d'envoyer les dits catalogues, par eux certifiés véritables, et contresignés par le principal au greffe de notre dite université, afin qu'il soit pareillement fait dans les collèges de l'université

VI

L'enseignement et les exercices des classes de notre dit collége, seront conformes en tout ce qui concerne l'enseignement et aux exercices des classes de notre dite université; à l'effet de quoi le principal, les professeurs et Regens de notre dit collége, seront soumis, à cet égard seulement, à l'inspection, au contrôle & juridiction de notredite université.

VII

Pour assurer l'exécution de l'article précédent, voulons que tous les ans, il soit nommé par le Tribunal de la faculté des Arts de notre dite université, un Commissaire académique que nous autorisons à se transporter dans ledit collége, pour y dresser procès verbal, concernant l'ordre et la discipline des études seulement et y corriger provisoirement les abus qui pourroient s'y être glissés, ledit Commissaire en référera, à son retour, audit Tribunal lequel adressera à notre dit secrétaire d'état, une copie en forme dudit procès verbal, avec ses observations; nous réservant au surplus de pourvoir aux frais dudit Commissaire, soit sur les revenus du collége, soit autrement.

VIII

Le principal, les professeurs & Regens de notre dit Collége, ne pourront, en cette qualité ni pour raison de la cooptation ou immatriculation mentionnée en l'article IV, ni sous tout autre prétexte que ce soit, prétendre au privilège du Septennium, dont jouissent les principaux et les professeurs de notre dite université, ni partager avec eux, en tout ou en partie, les Revenus du vingt-huitième du bail des postes & Messageries du Royaume

N'entendons néanmoins priver ceux desdits professeurs et Régens que nous avons choisis et nommés depuis le mois d'avril 1764 de l'avantage de l'égibilité qu'il a été dans notre intention de leur reserver par l'article III du titre X du Réglement annexé a nos lettres patentes du 10 août dernier.

IX

L'affiliation ou agrégation de notre dit collége a l'université de Paris, n'aura lieu que pour les études de grammaire, de Rhetorique et de philosophie, notre intention n'étant pas que l'effet en soit porté plus loin. voulons que ce privilège ne subsiste qu'autant que le principal, les professeurs et Régens de notre dit Collége, seront vraiment académiques, en se conformant a ce que nous avons ordonné ci dessus, et qu'ils ne servent d'aucuns des corps ou Congrégations que notre dite université n'a pas admis dans son sein. voulons en outre que le privilège que nous accordons à un établissement unique dans son espece, ne puisse tirer a conséquence pour aucun autre établissement étranger a notre dite Université. Si donnons en mandement à nos amés et féaux conseillers les gens tenant notre cour de parlement à Paris, que ces présentes ils aient à faire lire, publier & registrer, & le contenu en icelles garder, observer & exécuter selon sa forme et teneur. Car tel est notre plaisir. en témoin de quoi nous avons fait mettre notre Scel à cesdites présentes. Donné à Versailles le septieme jour du mois d'avril, l'an de grace mil sept cent soixante sept, et de notre Règne le cinquante-deuxième. Signé Louis. et plus bas, par le Roi. signé Le Duc de Choiseul. et scellé du grand sceau de cire jaune.

Registrées, ouï, et requérant le procureur général du Roi, pour être exécutées selon leur forme et teneur; et copies collationnées envoyées en la Sénéchaussée de la fleche, pour y être lues, publiées et Registrées: enjoint aux substituts du procureur général du Roi d'y tenir la main, et d'en certifier la cour dans le mois, suivant l'arrêté de ce jour. A Paris, en parlement, les grand' chambre et Tournelle assemblées, Le cinq mai mil sept cent soixante sept.

Signé Ysabeau.

Lecta fuit pariter epistola illustrissimi Ducis de Choiseul a dictis patribus Rectore scripta cujus tenor sequitur

Marly Le 30 mai 1767.

Je vous envoie, Monsieur, quelques exemplaires des lettres patentes du Roy portant affiliation du Collége Royal de la fleche a l'université de paris; je vous prie de vouloir bien en requerir l'enregistrement dans la forme ordinaire et de m'envoyer une copie du decret de l'université s'il est d'usage qu'elle en passe un pareil cas: je suis persuadé que le Tribunal de la faculté des Arts nommera en même temps le Commissaire qui doit aller prendre connoissance a la fleche de l'ordre et de la Discipline des etudes. Cet article sur lequel mes soins n'ont pas pû s'etendre et dont je suis fort aise de pouvoir me reposer désormais sur l'université. j'ordonne mes ordres pour que ce Commissaire soit logé dans le collége et qu'il y mange a la table que le Roy y fait entretenir. j'ensuite pas en peine du choix que fera l'université dans un moment ou il s'agit de separer non seulement l'esprit de la juridiction sur les etudes mais encore d'inspirer aux instituteurs de cette maison des sentiments qui puissent s'élever insensiblement au bien que le Roi se propose. j'ai l'honneur de vous prier de me faire connoître ce Commissaire aussitôt qu'il sera nommé. j'ai l'honneur d'être avec parfaitement

Votre très humble
et très obéissant serviteur

Monsieur.

Signé Le Duc de Choiseul. J.

Denique protulavit amplissimus Rector ut Senatores Nationes de his deliberaturos, de quibus vivo vivae Confirmationes, et ut vota et grata haberent quae gessit pro tribunorum suorum Magistratuum Litteris quae commendatitias ei de cernunt

Illesis in Lucas suas Nationibus, privato habuit Comitia Ven. natio, in quibus retulit Ornatus procurator, Senatum deputatio a dispo illustriss procuratorem Catholicum cui Tradidit deliberationes Matutinis horis habitas, Sicut Naturae Venerandae natio, praeterea o Linipa hac usque pestem pavis angustias reperire venerando ordini quae gesta sunt in comitiis academici Tribunalis — — — — — — — — — — die 24 aprilis habiti, unca negotium procuratoris munerisque constantissimae germanorum Nationis quae sic se habent.

Le 2 avril après le Synode, M. Le Recteur ateneu un Tribunal extraordinaire de l'Université ou M. Le greffier a fait Lecture d'une assignation qui lui avoit été donnée au nom de M. guerin Syndic pour intervenir au nom du Tribunal de l'université dans La cause pendante au parlement entre les Srs Chompré et Saint jouan où celui ci ayant fait opposition acque les Srs chompré élus procureurs d'allemagne par Nous au serment, M. Le Recteur ayant permis au Srs St jouan d'assigner Le Srs Chompré au Tribunal de la faculté des arts; Le Srs guerin de son propre mouvement apporté la decision de la competence des deux Tribunaux au parlement ou il a obtenu en conséquence un arrêt evocatoire, en date du 11 dece mois et signifié au Srs Chompré Le 17 au matin, M. Legreffier a demandé qu'on lui donnât acte de la Lecture qu'il venoit de faire de l'assignation à lui donnée au nom du Srs guerin, et que le Tribunal lui donnât des pouvoirs et specifiat La nature et l'étendue des pouvoirs; M. Le Recteur après avoir fait voir dans un court discours où consistoit la competence des deux tribunaux, il a eu droit de porter cette affaire au Tribunal de l'université en permettant au Srs St jouan d'y assigner Le Srs chompré, regardant ce Tribunal comme deja saisi par la decision provisoire du different elevé entre Le Srs chompré et Le Srs jacquin exprocureurs d'allemagne à qui Si l'on avoit mis en deliberation de donner acte a M. Le greffier de la lecture qu'il venoit de faire de l'assignation à lui donnée au nom du Srs guerin Syndic et de lui donner des pouvoirs que Le Tribunal lui donneroit ou M. Le Syndic qui a fait l'historique de ce qui s'étoit passé dans cette affaire et des motifs, qui l'avoient déterminé à solliciter un arrêt evocatoire de l'affaire au parlement, pour y faire juger La competence entre les deux Tribunaux, les quels motifs n'étoient autres que pour eviter le tumulte et le bruit que cette affaire pourroit occasionner a l'assemblée de la faculté des arts convoquée, pour l'ouverture de nos cours, Si elle y étoit portée, après que Mr. Le Syndic a eu fini de parler M. Le doyen de Theologie ainsi que Mrs les autres doyens ont dit que le jugement de cette cause appartenoit au Tribunal de l'université, que ce Tribunal étoit saisi par le jugement du provisoire accordé au Srs jacquin exprocureurs d'allemagne que d'ailleurs c'étoit un different né dans la faculté des arts; qu'elle étoit partie et par conséquent ne pouvoit être jugée; qu'ils donnoient acte à Mr Le greffier de l'assignation que il venoit de lire et les pouvoirs necessaires pour poursuivre les droits du Tribunal de l'université, Mrs les procureurs de France de picardie, et de Normandie ont de même dit que le Tribunal de l'université n'étoit point saisi; que il n'avoit été jugé au Tribunal du 4 avril que le provisoire entre le Srs chompré et Le Srs jacquin et qu'en effet ce n'avoit pas été jugé, que on ne l'avoit accordé

† De l'université de Srs chompré réclamant le tribunal

† et de specifier la nature et l'étendue des pouvoirs

au Sr jacquier que pour le defaut au Sr [illegible] d'avoir prêté serment qu'ainsi il n'avoit été rien agité sur la difference entre les Srs Thompson et Jouard, que celui ci ne se trouvoit pas même présenté, d'ou il paroissoit evident que le Tribunal de l'université n'étoit point saisi, que d'ailleurs, cette cause appartenoit au Tribunal de la faculté des arts; que Mrs les Doyens quand il s'élevoit quelque difficulté dans leur faculté ne les portoient au Tribunal de l'université, que de même la faculté des arts étoit bonne pour juger ceux qui s'élevoient dans une de ses nations; et que c'étoit ainsi que dans toutes les occasions de la chose s'étoit pratiquée; que elle des procureurs ne devoient point de pouvoir à M. Le greffier, M. le procureur de s'ommandie a adjouté que ses Mrs les Doyens devoient pouvoir a Mr Le greffier, de défendre les droits du Tribunal de l'université, il étoit d'avis que Mrs les procureurs endonnât à un autre pour défendre en cas du Tribunal de la faculté des arts: la dessus Mrs les Doyens voyant que il alloit s'élever un procès entre eux et mrs les procureurs sont revenus à cet avis de s'en rapporter à la prudence de la cour pour juger la competence des deux Tribunaux dans cette affaire que on ne doit pas pouvoir a Mr Le greffier que de faire l'historique de ce qui s'étoit passé a ce sujet sans prendre parti ni pour l'un ni pour l'autre Tribunal, on a donné acte a M. de greffier de l'obligation qu'il avoit prêtée et dont il avoit fait lecture et M. Le Recteur a conclu d'après avis à la pluralité des voix; M. les procureurs de France, de picardie et de s'ommandie persistant toujours dans leur avis.

Deinde in deliberatione missis ornat. procuratoris ab amplis. Rectore propositis, audito aequissimo censore

1° Venerandae nationi Consentiens subscribendas [illegible] tum in commentariis universitatis, tum in suis, servatis tamen venerandi ordinis juribus, litteras patentes de aggregatione Collegii Alexandri, cum epistolâ illustri Duci de Choiseul, ipsi que amplissimae agendas esse gratias

2° Confirmat in quadruum virum Matutinis horis electum M. Sanson ubi verrimum humanitatis professorem in Regiâ navarrâ.

3° Supplicibus indulget cum conditione a Syndico apposità civi cui unum e supplicibus.

4° Quod pertinet ad postulationem amplis. Rectoris ut vota et gratulationes habeantur quae gesta sunt in multis mensibus primarii Magistratus, ea tantùm vota et gratulationes habet quae gesta sunt de consensu universi ordinis procuratoris, cetera, quae enumerave longius spectant, improbat, ideo que amplis. Rectori non conceditur litteras commendatitias.

Praeterea Rogat venerandus ordo ornatiss. procuratorem ut coram de clarent provectavâ artium facultate Libellum contumeliosum cui titulus Supplement au memoire &c. delatum fuisse horis matutinis per deputatos Ven. ordinis ad illustr. procur. catholicum.

et ita ame procuratore conclusum. Barbé

Revertit in aulam Comitiorum generalium nationibus conclusionem venerandi ordinis virtute ornat. procuratoris.

Honorandus Gallorum natio civea libellum, cui titulus Supplement &c. illum improbat et notat tanquam contumeliosum

Praeterea civeas praemias ex erario depromptas confirmat honorandae nationi.

Nationem Sententiis resumptis, Sacramentum solitum præstiterunt Lectissimi Quadrum viri, et conclave ingressi sunt; cum autem pari numero extraverint, eadem Silvio vocatus M. Lebel ea vetitor, qui pro prorogatione fasciam Rectoriam M. Matter Stetit.

Regressis quadrum viris in aulam comitiorum nuntiavit M. Le Roi gallicana Nationis quadrum viri prorogationem; et suspensum Nationis deprorogationes deliberatorum.

In privatis autem Venerandi ordinis Comitiis, ne in deliberationem missâ, et audito æquissimo Censore Sic consuit Venerandus ordo.

Deprorogationem amplissimi Rectoris sibi Venerandus ordo præterea idem omnino consentiens honorandâ gallorum Nationes circa secundas ex arcariis facultatis artium iuramentum deprorogandas. et ita a me procuratore conclusum est Barbé

Sic Soluta sunt Comitia.

Die 27ª junii post Sacrum in Bareurio, habita sunt in Collegio Ludovici Magni Comitia Quæstoria, in quibus, cum M. Maitrel quæstor desinens munus quæstorium jam obstinere non posset, rogasset que ut Noster eligeretur quæstor, ne in deliberationem mittâ, audito æquissimo censore, unanimi consensu Electus est M. desellares Baccalaureus theologus primi ordinis; gratias que legis amplissimæ Venerandus ordo M. Maitrel pro vigilantiâ, prudentiâ, sumnâ que in rebus nationis agendis intelligentiâ; deindè jure meo appellari in deputatores rationum quæstoriarum M. M. L'hermite et le Seigneur ex ordine professorum, et M. M. Desellares et Lingois ex ordine Baccalaureorum tandem designati quadrum viros probandis artium Baccalaureis M. M. L'Evêque et Dupuis ex ordine professorum, et M. M. le Brez et le Aigue ex ordine Baccalaureorum, qui omnes, audito æquissimo censore, supra appellati et designati, electi sunt a Venerando ordine, et ita a me procuratore conclusum est Barbé

Die 2ª julii mane horâ septimâ fidelissimi quæstoris rationes excepimus ego Ven. Nat. procurator, Censor intelligentissimus M. Monbien de Larmenerie, M. guillelmus L'hermite decanus sapientissimus, cæteri que quatuor tribules Venerandi ad has expungendas deputati, quibus quidem rationibus visis, expensis sedulò et attentè, non fidelissimum modo quæstorem invenimus, sed et virum in rebus nationis gerendis sagacissimum. Barbé

Die 4ª julii habita sunt in collegio Ludovici magni Comitia ordinaria Deputatorum Universitatis, in quibus accusatum quatuor supplices pro litteris Nominationis, quæ eis concessæ sunt, deindè hæc acta.

1° M. le Recteur a fait lecture d'une lettre que lui avoit écrite M. le Recteur de l'université de Caën, par laquelle celui ci le prie ainsi que le Tribunal d'accorder á son université leurs bons offices, protections et sollicitations auprès des Ministres pour faire reussir l'affaire que la dite université de Caen a pendante au Conseil du Roy, dont voicy la précis, comme il a paru par un memoire dont M. Le Recteur a fait aussi lecture et qui lui avoit été remis par le Deputé de la dite université de Caen. après la dissolution de la Société des jesuites dans la province de Normandie et son Expulsion de France, le parlement de Roüen a rendu un arrêt qui reunit le College Dumont ainsi que tous ses Biens á l'université de Caen, et cela fondé sur ce que le dit College Dumont et les Biens qui y sont

attachés avoient été enlevés à la dite université de Caen par — 98. Henri IV —
qui les avoit donnés aux jesuites. L'arrêt du parlement de Roüen a été cassé par
un arrêt du Conseil; l'affaire y est encore pendante; c'est pour en assurer la
reussite que Mr. le Recteur de l'université de Caen demande à Mr. le Recteur de
l'université de paris et au Tribunal leurs bons offices, protections et sollicitations
auprès des ministres, et surtout de s'interesser fortement à ce qu'il n'y ait point de
Bureau d'administration établi au College Dumont, comme le sollicite Mr. l'Evêque de
Bayeux qui voudroit en faire un College de sa Dependance et qui lui fut specialement
attaché.

On a accordé à l'université de Caen l'objet de toutes ses demandes et Mrs les Syndics
greffier ont été prié de faire un memoire où seroient exposés les raisons qui militent
pour la cause de la dite université, que dès que le memoire seroit fait et lû au
Tribunal, il seroit présenté aux ministres.

2° Mr. le Recteur a dit qu'il y avoit beaucoup d'apparence et même une espece de certitude
que l'affaire de Mr. Bespelle seroit jugée à Compiegne, et il a été arrêté que, si le cas
le requeroit, on y enverroit des deputés pour solliciter la dite affaire, et qu'il ne falloit
rien negliger pour la faire reussir.

3° Mr. le Recteur a representé que les Mrs de pension s'ingeroient à examiner les Suppliants
pour la pedagogie et leur faisoient souvent de fort mauvaises chicannes; que c'étoit une innovation de
leur part qui meritoit toute l'attention du Tribunal, et il a été arrêté que Mr. le Recteur leur
faisoit defense d'examiner desormais par eux mêmes les recipiendaires, et leur
enjoindroit de se conformer à leurs Statuts et surtout au decret du Tribunal du 2 may
1739 homologué au parlement, qui attribue aux seuls commissaires nommés par le
Tribunal la connoissance et inquisition de la science, vie, mœurs et doctrine de ceux qui
se présentent pour la pedagogie.

4° Mr. le Doyen de Droit a dit que Mr. Rousseau professeur de droit françois faisant valoir
par lui même quelques arpens de vigne à une petite maison de campagne qu'il
avoit louée, avoit été mis à la taille; il a été arrêté que Mr. le Recteur écriroit à
Mr. le Contrôleur général, et lui enverroit copie d'une Lettre de Mr. Bertin inscrite
sur les Registres, où cet ancien Contrôleur général dit, que le Roy en suspendant
les privileges pour la taille n'a jamais entendu y comprendre les membres de
l'université.

5° Mr. le Recteur a dit que les R.R. pp. augustins avoient donné à bail amphitéotique
un terrein dans la Censive de l'université; qu'il s'étoit informé si dans pareil cas, il y
avoit lieu à lots et ventes, qu'on lui avoit repondu negativement, que ce bail avoit
été presenté au parlement, que cette cour avoit répondu qu'il falloit qu'il fut
revêtu du consentement de l'université dont il relevoit; et il a été arrêté qu'on
consulteroit encore les plus habiles avocats et surtout ceux de l'université, pour sçavoir
s'il étoit dû des lots et ventes, et qu'on ne donneroit point de consentement que les
R.R. pp. augustins n'eussent exhibé leurs titres de possession, le terrein qu'ils veulent
donner à bail amphitéotique, ayant appartenu autrefois en propre à l'université,
et ~~n'ayant~~ ne trouvant rien qui prouve qu'il a été donné à nouveau cens pour la
dite université.

Die 9ª julii 7500 libellæ pars quarta annuæ reditûs nostri ad libros academicos construendos
a rege destinati, in artium facultatis erario deponitos sunt, necnon 530 libellæ
ad easdem pertinentes.

Die 13ª julii 1400 Libella de Orario procedendi ad Concursum Facultatis Artium pertinentibus, quarum 2000 libella impensa sunt ad sumptus prioris Concursûs, et 400 libella restarunt in manibus amplissimi Rectoris, quî posteriori Concursûs impensis urgentibus suppeditet.

Die 21ª Ejusdem mensis Convenerunt in Collegio Ludovici Magni ornatissimi procuratores cum adjunctis pro Concursu juxtâ Schedulam Convocationis, quibus in Comitiis hæc acta sunt.

1° M. Le Recteur a fait entrer l'agent et les deputés des Mtres de pension qui ont remis à Mr le Syndic la Requête qui suit.

A Monseigneur Le Recteur, Messieurs les procureurs et Doyens et autres du Tribunal de la faculté des arts.

Supplient humblement les Maitres ès arts et de pension de l'université disant, qu'ils ont eu l'honneur de vous présenter le 7 8bre 1766 une Requête par laquelle ils vous Supplioient d'obtenir que le Roi affectât à chaque Concours un certain nombre de places de Docteurs aggregés dans la faculté des arts aux plus anciens des dits Mtres, sans les obliger à aucune épreuve, et que Sa Majesté dispensât les autres Mtres d'une partie des épreuves prescrites pour parvenir aux dites places.

Que le Tribunal leur ayant répondu qu'il étoit lié par les Lettres patentes, mais que les Supplians pouvoient se pourvoir par devant qui il appartiendroit, et qu'il les aideroit de ses bons offices; ils se sont adressés à M. le Comte de St Florentin qui par la réponse cy jointe leur declare que, comme Sa Majesté a fait attendre l'université qu'elle n'écouteroit pas les demandes qui tendroient à obtenir des dispenses du concours, autrement qu'elles ne lui fussent présentées par le Tribunal, il ne rendra compte à Sa Majesté de leur demandes qu'après que l'université lui aura envoyé, si elle le juge à propos, un mémoire qui contienne la même Demande.

En Conséquence, Monseigneur et Messieurs, les dits Maitres vous Supplient de vouloir bien les envoyer à M. Le Comte de St Florentin le dit mémoire.

Comme ils n'ont fait aucunes démarches que de l'agrément du Tribunal, ils osent se flatter que dans cette occasion où Sa Majesté a voulu les rendre le canal nécessaire de ses faveurs; ils éprouveront les effets de la protection que vous avez eu la bonté de leur promettre, en conséquence de la justice de leur demande, et ils en conserveront une reconnoissance éternelle et feront bien.

Signé Lanibin, Sartiaux procu. ou agent, Achard pour adjoint
De Brac deputé, Genbert deputé

A Versailles le 3 mai 1767.

J'ai examiné, Monsieur, les deux mémoires des Mtres de pension de l'université de Paris, par les quels ils demandent que le Roi les

Recuite d'une partie des épreuves prescrites pour parvenir aux places de docteurs agrégés dans la faculté des arts, et que Sa Majesté assigne une certaine quantité de ces places aux plus anciens de ces Mrs, sans les obliger à aucune épreuve. Comme Sa Majesté a fait assurer l'université qu'elle n'accorderoit par les demandes qui tendroient à obtenir des dispenses du concours, a moins qu'elles ne lui fussent présentées par le Tribunal, je ne rendrai compte de celle des Maîtres de pension, qu'après que l'université m'aura envoyé si elle le juge a propos, un mémoire qui contienne la même demande. On ne peut dans être, Monsieur, plus parfaitement dévoué que je le suis.

Signé St florentin.

à Monsieur Sartiau procureur des Mtres de pension.

Avant que de discuter le fond de la dite requête, on en a examiné la forme et on a trouvé que la dite requête étant sur papier timbré, elle ne pouvoit être reçue, parceque toute requête sur papier timbré est un acte juridique qui ne peut être présenté ou signifié que des parties, que le Tribunal ne peut être partie des Maîtres de pension, qu'ils ne pouvant rien faire que du consentement et sous la protection de M. le Recteur et du Tribunal; on a remarqué de plus qu'il paroissoit par la réponse que leur avoit fait M. le comte de St florentin qu'ils avoient présenté des mémoires à ce ministre à l'insçu de M. le Recteur, et sans les avoir soumis à sa critique, et lui en avoit demandé permission, on a observé encore que dans une de leurs délibérations qui étoit à la suite de la requête, ils prenoient le titre de compagnie; tous ces chefs mis en délibération, ouï M. le Syndic, il a été arrêté d'une voix unanime que la dite requête seroit rendue à l'agent et aux deputés des Maîtres de pension, qu'on n'y auroit aucun égard que lors qu'elle seroit dans la forme qu'elle devoit être, c'est a dire sur papier simple, que lors qu'ils auroient rapporté au Tribunal les mémoires qu'ils avoient présenté à M. le Comte de St florentin, et qu'il leur seroit défendu par M. le Recteur de prendre desormais dans leurs délibérations le titre de compagnie.

2° Mr Hamelin qui avoit été nommé par le Tribunal de la faculté des arts du 3 juin, en execution des lettres patentes du 7 avril dernier, commissaire académique pour se transporter au College de la flèche et y dresser procès verbal concernant l'ordre et la discipline des études seulement, a rendu compte de sa commission et a fait la lecture du procès verbal qu'il avoit dressé; tout le Monde a applaudi et a donné les plus grands éloges à la maniere noble et distinguée dont Mr hamelin avoit rempli sa mission aux yeux du Tribunal et de l'université.

On a remarqué qu'il étoit dit par les lettres patentes que le principal, les professeurs et Regents existans aud. College de la flèche qui n'auroient pas encore obtenu le dégré de Mtre es arts dans l'université de paris, ou qui l'ayant obtenu, ne seroient pas encore immatriculés dans quelques-une des nations qui composent la faculté des arts, seront tenus de se présenter avant le mois de 7bre prochain soit pour y être immatriculés, s'ils sont déja Mtres ès arts de l'université, soit

pour y être Comptés et ensuite immatriculés Suivant les Statuts et les formes ordinaires, En cas qu'ils n'ayent obtenu ni l'une ni l'autre qualité; on a remarqué, dit-il, que les Vacances ne Commencant pour la philosophie qu'au 15 aoust, et toutes les Classes rentrant au 1er 8bre, il ne se trouvoit point d'Assemblée generale de l'Université dans cet intervalle, Le pjal, Les professeurs et Regens du College de la fleche ne pouvoient se faire immatriculer au temps fixé par les Lettres patentes; il a été arreté en consequence que Mr. Le Recteur écriroit à Mr. le Duc de Choiseul pour le prier de trouver bon que les Vacances Commençassent au College de la fleche pour toutes les Classes le 3 aoust prochain, et ce pour cette année Seulement, afin que Le pjal, les professeurs et les Regens puissent se trouver à l'Assemblée générale du 14 aoust.

Die 1ª Augusti habita fuit in Collegio Ludovici Magni Comitia ordinaria deputatorum in quibus 54 pro litteris Nominationum Supplicantibus sua petitula concessa fuit, una tantum excepta qui litteras nouas Exhibere non potuit deinde hac acta sunt.

1º Le Sr Joseph Chavo a donné sa Demission de parcheminier juré de l'Université; le Tribunal l'a acceptée, et a pourveu de la dite place Le Sr Cocatrix d'Azor.

2º M.M. Les procureurs de France, et d'Allemagne ont rendu Compte de l'Examen qu'ils avoient fait de la Conduite, vie, Mœurs, et doctrine du Sr Gilles qui S'etoit présenté au Tribunal de juin pour obtenir des Lettres de pedagogie: ell. ell. les procureurs, Consequemment aux recherches qu'ils avoient faites ont rendu de Sr gilles les témoignages les plus favorables et ont assuré d'après toutes les instructions qu'ils avoient prises, que ce qu'on lui imputoit, étoit pure Calomnie: M. Le Recteur a fait entrer ell. Sr Sathian agent des ell.tes de pension qui a lu la Conclusion portée par Sa Communeauté par laquelle la dite Communeauté déclare qu'elle ne charge point Son agent de présenter le Sr gilles au Tribunal, et qu'elle S'oppose aeertant qu'il est en elle et qu'elle en a droit à ce que Le Sr gilles soit reçu ell.re de pension, et ce en consequence du Rapport fait par les Commissaires que la Communeauté des ell.res de pension avoit nommés pour informer de la vie, Mœurs, conduite et doctrine du Sr gilles. M. Le Recteur a mis en deliberation ce qu'on devoit Estimer de la Conclusion portée par la Communeauté des ell.res de pension et Si on devoit donner au Sr gilles des Lettres de pedagogie. il a été arrêté et ell. Le Recteur a conclu à la pluralité des voix qu'on ne pouvoit qu'approuver la conduite des ell.res de pension, 1º En ce qu'ils S'étoient assisté de nouveau, contre tout droit, des Commissaires pour informer du Sr gilles: 2º en ce qu'ils avoient defendu à leur agent de le présenter: 3º En ce qu'ils S'opposoient à sa réception; on a ordonné à L'agent de présenter le Sr gilles et il a été reçu ell.re de pension.

Die 6ª augusti ante Solemnem praemiorum Distributionem habita fuit Comitia deputatorum Universitatis, in quibus duobus Supplicantibus pro litteris nominationis sua portulata concessa fuit.

Die 8ª Augusti apud Amplissimum Rectorem juxtà Schedulam Convocatoriam adfuerunt quatuor Ornatissimi Procuratores singuli cum duobus adjunctis, quibus in comitiis hæc acta sunt.

M Le Recteur après avoir fait faire Lecture d'un Memoire Concernant une promenade Commune pour les Ecoliers, presenté a M Le Controleur Gral et de la Lettre par laquelle ce Ministre lui renvoyoit ce Memoire, l'affaire parut très importante, et meriter les plus serieuses reflexions; c'est pourquoi MM Les Procureurs de france, Picardie et d'Allemagne, après avoir entendu l'avis des Adjoints, ont opiné a ce que cette affaire fut renvoyée a un autre Comité. M Le Procureur de Normandie et ses adjoints ont pensé de même, et ont ajouté que l'affaire leur paroissoit de Nature a être portée aux Nations; que la Nation de Normandie ne reconnoissant point de Tribunal de la faculté que pour les matieres contentieuses, son Procureur ne pouvoit donner d'avis definitif, que Conformement a l'une deliberation de sa Nation duement consultée, et en Consequence M Le Procureur a prié M Le Recteur de vouloir bien lui Confier le Memoire et la Lettre de M Le Controleur General pour en tirer Copie, et M Le Recteur les lui a remises sur le champ.

Die 14ª Augusti habita sunt in Collegio Ludovici Magni Comitia Octoviralia, in quibus auditi sunt meritissimi procancellarii designantes Magistros ex unâquâq; Natione, et singulatim pro Veneranda Natione Magistra et des Marets pro tentandâ peritiâ Licentiandorum in Artibus tum apud B. Mariam, tum apud B. Genovefam. quam designationem in deliberationem misit Amplissimus Rector. Secessis in sua Loca Nationibus Supplex Accessit Magister Aubril Constantiensis pro regentiâ et Scholis Jure Magisterii in Artibus a designato Factor a primario Grasinco in Locum Magistri Lieutaud. re in deliberationem missâ, Audito Aequissimo Censore admissus est Magister Aubril, qui sacramentum prastitit.

Deinde audito Aequissimo Censore Veneranda Natio Elegit ac Nominavit examinatores a meritissimis Procancellariis designatos, et ita ab Ornatissimo Procuratore fuit Conclusum. Barbé

Reversis in Aulam communem Nationibus retulerunt ornatissimi quatuor procuratores electos et Nominatos fuisse Examinatores a Meritissimis procancellariis designatos ab unâquâque Natione, et ita ab Amplissimo Rectore Conclusum est.

Egressis Meritissimis Procancellariis post brevem Amplissimi Rectoris Orationem de Cooptatione Primarii et Professorum Regii Collegii Flexiensis, acceperunt primarius et Quatuor professores in Collegio flexiensi non Magistri in Artibus, postulantes ut virtute Litterarum Patentium Cooptarentur Juxtà leges et Consuetudines Universitatis et sacramentum prastiterunt. acceperunt etiam tres Supplices, quorum unus postulavit ut error nominis in Litteris Magisterii emendaretur, et duo ut biennium philosophicum in Academiâ Cadomensi Confectum pro uno in Academiâ parisiensi

Computaretur. De quibus postulavit Amplissimus Rector ut deliberaretur.

In privatis autem Venerandi Ordinis Comitiis proposita ab Amplissimo Rectore in deliberationem Missit Ornatissimus Procurator. et accesserunt clarissimi viri Magister Jacobus Michael Guillelmus Benieres, et M. Julianus Adrianus Pillon Magistri in Artibus, et Professores in Collegio Regio flexiensi Supplicantes pro Regentiâ et Scholis. quibus Auditis Cum aequissimo Censore, Venerandæ Normannorum Natio

1° Cooptandos censuit Primarium et Quatuor professores flexienses, eosque a praeviis examinibus immunes fecit, eâ tamen lege ut illud deinceps in exemplum non prodatur.

2° Magistros Benieres et Pillon in suum gremium admisit ut docere pergant in Regio flexiensi Collegio, et Sacramentum praestiterunt.

3° Tribus aliis Supplicibus sua postulata Concepit, et ita ab Ornatissimo Procuratore Conclusum est. Barbé

Postea retulit Ornatissimus Procurator per Schedulam Amplissimi Rectoris Convocatos fuisse die 8.a Augusti Ornatissimos Quatuor procuratores unà cum Duobus ex unaquaque Natione Magistris, et expositum fuisse ab Amplissimo Rectore recepisse se epistolam ab illustrissimo regii Erarii praefecto unà cum Libello Memoriali, quibus palam lectis, rogatisque uniuscujusque sententiis se Procuratorem Venerandi Ordinis de consilio adjunctorum secorum postulasse ut res tam gravis Momenti ad Nationes deferretur, ideoque sibi crederentur Supradicta Epistola et dictus Libellus Memorialis suæ Nationi communicanda. quæ cum Statim tradiderit Amplissimus Rector, postulavit Ornatissimus Procurator ut et dicta Epistola et dictus Libellus Legerentur, de deque audito aequissimo censore deliberaretur.

Copie de la Lettre de M delaverdy Controlleur General a M Le Recteur.

a Compiegne ce 4 août 1767

J'ai Lu, Monsieur, Le projet d'une promenade Separée a faire pour Les Ecoliers; j'y ai trouvé de bonnes vues: mais avant tout deux choses Sont importantes a Sçavoir? la premiere est de connoitre Si ce projet est adopté par L'Université. Si cette Compagnie n'a pas deliberé a ce Sujet, je Vous prie de le communiquer au tribunal de la Faculté

des Arts ; je desire qu'il l'examine, et vous voudrez bien me faire part de ses idées et de son avis.
2.° dans le cas ou cette idée seroit adoptée par le Tribunal de la faculté des arts, il sera necessaire d'en conferer avec M. Le Lieutenant de Police pour qu'il m'en rende compte et concerte avec moi ou l'on pourroit prendre des fonds pour cet objet. cet article est un des plus embarrassant ; mais avant de s'en occuper, il faut etre certain de l'utilité du projet, et connoitre la Dépense qu'il occasionnera pour le mettre a fin.
Je suis très sincerement, Monsieur, votre très humble et très obeissant serviteur Delaverdy.
Signé.

Memoire sur la promenade des Ecoliers

Le Tumulte que les écoliers ont fait dans les champs elisées Le 30 Avril dernier, et dont on a porté des plaintes a M. le Lieutenant Général de police, et les desordres qu'ils ne font que trop souvent dans les promenades publiques, font un mal dont L'Université gemit, qu'elle s'efforce d'arrêter, mais auquel elle n'est pas en etat d'apporter par elle-même le seul remede qui pourroit être efficace.
Il est indispensablement necessaire pour la santé des Ecoliers, qu'on les mene de temps en temps prendre l'air hors de Paris. ces Promenades ne doivent pas ressembler a celles des Dames. on ne peut pas exiger d'eux, qu'après quelques tours d'allées faits d'un pas reglé, ils restent tranquillement assis, occupés a regarder les passans, ou a se donner eux mêmes en Spectacle. il seroit même très dangereux qu'ils en prissent l'habitude et le gout. avec une telle education ils ne deviendroient que des petits Maitres. si l'on veut en faire de veritables hommes, capables des differens emplois auxquels ils sont destinés, il faut les laisser être dans leur Enfance, ce que la nature veut qu'ils soient ; actifs, remuans, un peu etourdis même : il faut qu'ils courent, qu'ils sautent, qu'ils jouent au batoir, a la balle, aux barres, a des jeux qui ne s'accordent nullement avec la decente gravité que les personnes d'un autre age mettent dans leurs divertissemens. aussi les honnêtes

gens sont ils comme forcés de renoncer aux champs Elisées, et il est très facheux qu'une promenade si agreable soit perdue pour un grand nombre de personnes, qui sont reduites a s'entasser et a respirer la poussiere dans les Thuilleries.

Si les jeux et l'etourderie des Ecoliers sont incommodes pour le public, d'un autre coté le Melange de gens de toute espece, que les Ecoliers rencontrent aux champs Elisées, a beaucoup d'inconvenients pour eux.

Il y a du danger pour leurs mœurs. ils peuvent y trouver très mauvaise compagnie, et ce n'est pas un malheur qui soit rare. parmi tant de Jeunes gens qui sont repandus dans le Monde, delivrés de tout surveillant, et abusant de l'excès de leur liberté, il y en a qui viennent lier connoissance avec eux, pour leur vanter leurs prouesses; ils se plaisent a leur donner des leçons et a leur inspirer des idées qui ne peuvent manquer de les perdre. Le Cours n'etant point fermés, il est aisé a ces libertins de les engager a se soustraire aux yeux de leurs maitres a la faveur du tumulte qui y regne, et de les emmener ou ils veulent. d'autres moins corrompus, mais livrés a l'oisiveté, leur inspirent au moins de la repugnance pour le travail et du degout pour l'etude.

Il y a du danger pour leur santé. un nombre de petits Marchands de sucreries et d'autres choses semblables viennent exciter leur gourmandise, les presser d'acheter, leur en font prendre avec excès, et même quelquefois leur en donnent a credit, ce qui entraine encore d'autres desordres.

Il y a du danger pour leur vie. au Cours il passe une multitude de Carosses et de Cabriolets; on y exerce des chevaux, et les Enfants Jouent parmi tout cela. ce n'est pas a leur age qu'on a de la prudence et de la circonspection. dans leurs Courses ils ne songent qu'a eviter leur Camarade qui les poursuit. plustôt que de se laisser prendre, ils se jetteront a travers les chevaux et les voitures.

Ces querelles mêmes, qu'on leur reproche et qui sont un danger pour eux comme pour le public, viennent pour la plus part de leur melange avec des gens de toute espece. les Ecoliers ne

meritent peut etre pas entierement la reputation qu'ils ont acquise. a la reserve de quelques Enfans tout a fait indisci=plinés, on peut dire qu'en general ils s'occupent de leur jeu et ne songent pas a attaquer. il est vrai qu'ils sont toujours prêts a prendre le parti de ceux ~~qui viennent te~~ d'entre eux qu'on attaque, et a se jetter sur ceux qui viennent troubler leurs plaisirs. on ne voit pas qu'ils ayent querelle contre d'honnêtes gens, qui ne les agacent point. leurs Combats ordinaires sont contre des Laquais qui les insultent, contre des gens opiniatres qui veulent absolument passer a travers leurs Jeux. Le dernier tumulte du 30 avril a été contre des Ouvriers qui avoient ouvert un fossé dans l'endroit que les Ecoliers avoient jugé a propos de s'attribuer pour leur Jeu de balle.

Pour rendre au public la paisible Jouissance des champs Elisées, pour oter aux Ecoliers toutes les occasions de querelles, et les delivrer du danger que courent leurs mœurs, Je ne vois qu'un moyen: ce seroit de leur faire une promenade particuliere, enfermée de Murailles, distribuée en une grande partie Commune, et dix autres plus petites, et d'y etablir pour Gouverneur quelque Ancien professeur qui fçût prendre de L'autorité sur eux, prescrire a chacun ses limites, et regler les differens qui pourroient survenir.

Je Vais exposer ceci un peu plus en detail.

Ce lieu devroit être fermé, pour empêcher la communication avec les Etrangers et les sorties furtives. il y faudroit un portier qui fut aux ordres du Gouverneur.

L'Emplacement devroit être Vaste, afin de contenir tous les Ecoliers de L'Université. pour remplir ce grand toutes les vues que je propose, je crois qu'il faudroit lui donner environ cent cinquante Arpens.

Les dix petites parties Separées devroient être de quatre ou cinq Arpens chacunes. elles seroient destinées aux pensionnaires des dix Colleges. vis a vis de la portion de chaque College il y auroit un terrein suffisant assigné pour les externes du même College a proportion de leur Nombre. chacun auroit droit de Jouer sur son terrein particulier a l'exclusion des autres; et tous

auroient un droit egal sur la grande partie commune. c'est la que se feroient les grandes courses, les Jeux de batoir &c. cette distribution me paroit necessaire pour prévenir les querelles entre les Ecoliers des differens colleges. elles ne viennent jamais qu'a l'occasion des places qu'on se dispute les uns aux autres. la chose une fois reglée, les Ecoliers s'y conformeroient sans peine. ils ne contestent guéres un droit bien etabli.

En leur donnant cette promenade il ne seroit pas juste de leur interdire absolument les autres. ce seroit leur rendre celle la odieuse et la leur faire regarder comme une prison. je voudrois qu'on prit un moyen plus doux et aussi sur pour s'en debarrasser partout ailleurs. ce moyen consisteroit a rendre cet endroit tellement propre a leur usage, qu'ils ne trouvassent nulle part autant de commodités pour leurs jeux; il suffiroit pour cela de leur elever quelques murailles bien unies pour faire des Jeux de balle; car c'est la leur gout dominant: pratiquer des places bien applanies pour le batoir, d'autres pour le ballon. Je voudrois qu'on put y batir ou un ou deux Jeux de Paulme pour les plus grands, qui n'y seroient reçus que sous les yeux de leurs maitres. ceux qui voudroient y Jouer payeroient un prix Modique pour l'entretien des jeux et les gages du portier qui en auroit soin.

Il y a trois endroits ou je crois qu'on pourroit placer commodement La Nouvelle promenade des Ecoliers.

1°. au Mont Parnasse, dans l'espace borné au nord par le boulevard des chartreux; a l'est par la branche du nouveau cours qui va du milieu de ce boulevard a l'ancien chemin d'Orleans; au sud est par L'ancien chemin d'orleans, et a l'ouest par la Nouvelle route qui va de l'extremité de la rue d'Augirard a la pointe du petit Montrouge. cet espace est de près de 153 arpens. Le terrein en est aplés uni.

2°. au sortir du fauxbourg St. Marceau, dans l'espace terminé au Nord par le nouveau cours, depuis la riviere des Gobelins Jusqu'au chemin de Villejuif; a l'est par le chemin de Villejuif jusqu'a un Sentier qui est vis a vis le moulin des prés; au sud par ce sentier, et dans tout le reste par la riviere des Gobelins. cet espace contient 127 arpens ou environ.

3°. Derrière la Salpetriere, dans un triangle formé au Nord par une avenue projettée depuis la pointe des deux chemins de Villejuif et de Vitry jusqu'au milieu d'un demi cercle, qui doit entourer la Garre, au Sudouest par une ligne tirée de ce dernier point jusque sur le chemin d'Ivry; au Sudest par les chemins d'Ivry et de Vitry. cet espace contient environ 159 arpens.

De ces trois Emplacemens je prefererois le Second, comme etant en meilleur air, comme le plus retiré et comme propre a être mis, sans beaucoup de depense, en etat de faire trouver l'entretien de l'établissement dans l'établissement même, surtout si on y ajoutoit la portion de terrein qui est vis a vis de l'autre coté du Nouveau Cours, et qui a environ 32 arpens, ou au moins sa partie la plus basse, qui doit etre d'environ 10 arpens. il ne seroit pas necessaire d'enclorre cette partie, elle est presque toute cultivée en Marais, qui doivent se louer aſés bien. on pouroit y Construire a peu de frais le long de la riviere des Cabanes pour des Blanchisseuses, et le loyer de ces cabanes feroit un fond Suffisant pour l'entretien des Murs, et pour les apointemens du Gouverneur.

Ce Gouverneur seroit necessaire dans la nouvelle promenade pour y faire observer une police exacte, pour prevenir ou terminer les disputes qui s'eleveroient entre les Ecoliers, et qui sans cela pourroient degenerer en querelles et Combats. il faudroit choisir pour Gouverneur un Ancien professeur, comme devant mieux Connoitre le caractere des Ecoliers et l'art de les contenir. il faudroit qu'il eût un logement dans cette enceinte, qu'il fut assidu a son poste tous les jours de Congé, et qu'en cas d'absence il eut soin de se faire Suppleer.

Les apointemens du Gouverneur n'auroient pas besoin d'être bien forts. un ancien professeur, qui jouiroit de son emerite, seroit très Content d'une modique pension, et se contenteroit de cet emploi.

Quant a la depense necessaire pour l'execution du projet, c'est a dire, pour l'acquisition du terrein, la construction des batimens et des murs de cloture, l'achat des arbres et la plantation, j'avoue qu'elle est très Considerable; et c'est la le grand inconvenient du projet que je propose. cette depense iroit a trois cent mille Livres. L'Université ne peut pas même songer a la faire. elle est bien loin d'etre aſés riche pour cela, mais ses Eleves sont les Enfans des Citoïens, et il

n'y a guére de Ville de Province, qui n'ait fait pour l'éducation des siens de très grands établissemens. la Ville de Paris est presque la seule qui n'ait rien dépensé pour cet objet. elle n'a bati aucun College, n'a fondé aucune bourse, n'y aucune chaire. L'Université qui avant la multiplication des Colleges dans les provinces du Royaume et dans toute l'Europe attiroit a Paris Jusqu'à 40000 etrangers dont l'affluence a tant contribué a rendre cette ville florissante, (car les Maitres et les Ecoliers faisoient alors près de la moitié de ses habitans,) L'Université, dis je, n'en a jamais reçu aucun Secours. ce n'est pas que dans cette occasion je demande rien pour l'Université elle même, il ne s'agit ici que du bien public et de celui des Enfans. ce que je veux dire, c'est que la ville de Paris n'a jamais rien fait en faveur de l'éducation publique. Seroit il trop que Sur le produit de la Lotterie et des Nouveaux droits qui lui ont eté accordés pour des Embellissemens et pour d'autres objets d'utilité Commune, elle consacrât cent mille ecus pour un Etablissement avantageux aux mœurs et a la santé des Enfans, necessaire a la tranquillité et a l'agrément des Citoyens dans leurs promenades et qui deviendroit un Monument glorieux pour elle et pour tous ceux a qui on en devroit l'execution.

Au reste on ne seroit pas obligé de faire cette dépense toute a la fois. il s'agiroit d'abord d'acheter Les terreins et de les planter. cent mille francs Seroient plus que suffisant pour les deux premieres operations.

L'achat de 127 arpens a 500^{tt} L'arpent y Compris tous les frais font la Somme de . . . . . 63500^{tt}

Les 10 arpens de L'autre coté a 1500^{tt} 15000

La plantation de 100 arpens, (car il y en auroit bien 27 a decouvert) Ladite plantation a 200^{tt} l'arpent 20000

Total 98500^{tt}

Les Murs de cloture se feroient peu a peu dans l'espace d'une dixaine d'années.

Quibus auditis, res in deliberationem missâ et audito æquissimo Censore, Sic mentem suam de illo Libello gallicè aperiendam censuit Venerandus Natio:

La Nation de Normandie en deliberant sur le projet d'une promenade Commune pour les Ecoliers, renvoyé par M le Controleur General a M Le Recteur, et Considerant que cet établissement feroit renaitre les inconvenients qui ont determiné autrefois les Principaux a cesser d'envoyer leurs Ecoliers dans

l'ancien pré au clerc, et L'Université a aliener ce terrein, incon=
=veniens dont on s'appercevroit journellement, si la prudence
des Principaux n'engageoit pas chacun deux a envoyer ses Ecoliers
dans les endroits ou ils présument qu'il y aura moins d'ecoliers
des autres Colleges, et memes a les disperser dans differentes
promenades.

Considerant combien il seroit impossible, quand même tous les
Principaux, Professeurs, Maitres et Aggregés conduiroient les
Ecoliers de contenir dans la route une jeunesse qui se rencontreroit
en allant et revenant aux mêmes jours et heures, et de les
empêcher d'avoir des querelles soit avec ceux des autres Colleges
et pensions, soit avec le Guet ou avec la patrouille des pauvres,
soit avec des voituriers, laquais et autres gens de cette espece,
dont ils croiroient avoir reçu une insulte, dont leur age et la
confiance dans leur grand nombre les exciteroit a prendre
Vengeance.

Considerans combien il seroit difficile de maintenir la police dans
une promenade commune entre des ecoliers qui par rivalité de College
se disputeroient continuellement les jeux et les allées de la case commune.

Combien il faudroit de Maitres pour surveiller ces ecoliers, dont une
partie seroit dispersée dans une espece de forêt de 100 arpens, ou tandis
que les autres resteroient dans leurs Cases particulieres, ils auroient la
facilité de commettre toute sorte de desordres avant l'arrivée d'un
Maitre, qui peut être se trouveroit n'avoir aucune autorité sur les
Coupables, lesquels n'etant pas Connus de lui, ou s'enfuiroient, ou le
maltraiteroient impunement. Combien de fois il pouroit arriver que
le jugement rendu par le Gouverneur suivant ses affections particulieres,
occasionneroit ces tumultes; combien mêmes il seroit difficile aux
Maitres particuliers de ne pas blamer ce jugement, d'ou resulteroit une
dissention continuelle tant entre les maitres, qu'entre les Ecoliers.

Considerant combien il seroit dangereux dans des temps difficiles,
par exemple de disette, de reunir une si grande quantité d'Ecoliers,
parmi lesquels il peut s'en trouver qui exciteroient une Emeute
d'autant plus difficile a arrêter, que cette Jeunesse Esperance de
L'Etat, merite des Menagemens.

Considerant que (a) c'est aux Principaux et Maitres des pensions
que les parens confient premierement les Enfans, dont ils repondent
tant envers les parens qu'envers l'etat, que par Consequent Le
Gouverneur prépose n'etant pas de leur choix, ils ne pouroit~~ent~~ ~~savoir~~

(a) Traité des Etudes
Rollin Tom.

Nous Soussignés temoins de ce qui s'est passé tant en l'assemblée particulière de la Nation de Normandie, qu'en l'assemblée générale de la faculté des arts qui se sont tenües hier 14 aoust 1767 certifions que dans le réferé fait par M. le procureur de la dite Nation d'un Memoire concernant un projet d'une promenade commune pour les ecoliers de l'université, M. le procureur s'est borné a exposer simplement et sans aucunes reflexions que le dit Memoire lui auroit été remis par M. le Recteur, le quel Memoire lui auroit été auparavant renvoyé par M. le Contoleur général avec une reponse à M. le Recteur qui pareillement en auroit donné communication à M. le procureur, le quel en a donné lecture à la compagnie, sans rien adjouter qui puisse en offenser, ni avoir trait à personne, après quoi lecture fut faite du dit Memoire, ensemble des reflexions redigées par les Commissaires de la compagnie, qui les a adoptées comme Sommes le tout a fait faire lecture par le procureur à la faculté des arts, la quelle étant faite, M. le Recteur a pris M. le procureur a parti, s'est repandu en invectives contre lui, jusqu'à l'accuser dans la dite assemblée générale d'être un calomniateur, ce que certifions à telle fin que de raison, et en foi de quoi avons signé ce jourd'hui quinze août mil Sept cent Soixante Sept dans l'assemblée extraordinaire deuement convoquée tenue au College de Louis le grand, à la quelle Assemblé, M. le procureur s'étant retiré, M. Maitre ancien procureur a Siégé et ont Signé. Maitre ancien procureur. j.g. Lhermite doyen. Monlien de Laromenerie Censeur. j. c. Lhermite. L. Sarron. Valle. Acher. Desmares Allein de Vaulegeard.

Die 17.a Augusti ~~apud A~~ in Collegio Ludovici Magni horâ 9.a Matutinâ Convenerunt Quatuor Ornatissimi Procuratores cum Selectis ex unâquâque Natione viris, in quibus Multa disseruit Amplissimus Rector de iis quæ peracta fuerant in Comitiis generalibus die 14.a habitis, et multoties conquestus est Contumeliis et Calumniis se fuisse impetitum ab Ornatissimo Venerandæ Nationis Procuratore, et plura de injuriis quas sibi illatas contendebat in Deliberationem voluit mittere. Sed cum observasset Astantium quamplurimi necesse esse ut prius haberetur Venerandæ Nationis Conclusio, requisivit Amplissimus Rector ut quamprimum illius deliberationis Exemplar Scribæ traderet Ornatissimus Venerandæ Nationis Procurator, qui ad quæ reposuit se traditurum intra diem Sedulissimo Scribæ dicta deliberationis exemplar, ut in Commentariis Academiæ juxta morem inscriberetur suffragium Venerandæ Nationis, non verò ut de illâ Statueretur, utpote quod Venerandus Ordo nullum agnoscat Tribunal Rectorium quod sit

les honoraires du Gouverneur et autres Maitres qui
trouveroient moyen d'y obtenir place; pour les gages des
Domestiques, Jardiniers et autres ouvriers necessaires pour
les embellissemens que le gout de chaque Gouverneur inventeroit,
pour la taille des arbres, l'entretien, reparations, replantations
et reconstructions toujours plus frequentes dans des lieux occupés
par des Ecoliers qui se livrent a leurs plaisirs. objets de depense
d'autant plus considerable, que l'economie est plus difficile dans
les grandes Administrations, d'où resulteroit peut être le
renouvellement de ce fistême odieux d'impôt prescrit par le
Parlement en 1754, ou la ruine des finances de L'Université,
ou de ses Colleges particuliers, ou un nouveau prélevement
sur les fonds assignés d'une maniere immuable aux honoraires
des Principaux et professeurs. -

Considerant enfin que les tumultes sont aujourdhui très rares et
de fait et relativement au grand nombre des Ecoliers; qu'ils
sont peu considerables et sans aucunes suites, parcequ'il n'y a
jamais beaucoup d'Ecoliers a portée d'y prendre part; que ces
tumultes sont plustot excités par des pensions etrangeres a
l'Université; par des Domestiques ou autres Jeunes gens, sur
lesquels L'Université n'a aucune inspection, que par les Ecoliers
des Colleges: que tel est celui du 30 avril dernier, jour ou il n'y
avoit songé qu'au seul College Mazarin, qui peut être n'avoit
aux champs elisées aucun de ses pensionnaires, en trop petit
nombre d'ailleurs, pour faire une grande sensation dans
un Tumulte.

La dite Nation estime que l'affaire est aſés importante
pour en renvoyer la discussion apres les Vacances, Lorsque tous les
Membres de L'Université seront reunis, en Cependant est d'avis

1°. Qu'il soit enjoint a tous les Suppots de L'Université, Conformement
a leur Serment, de ne travailler que pour la gloire, L'interêt
et la Liberté de L'Université; qu'en Consequence il soit fait
deffense **sub pœnâ perjurii** a tous Suppots de L'Université,
quelque places qu'ils y occupent, ou a quelque rang qu'ils
parviennent, de former aucun projet, ou presenter aucun
Memoire sur les affaires qui la concernent, avant que
Lesdits projets et Memoires ayent été lus et approuvés

par les Compagnies, et Sans y être Specialement autorisés.

2°. La Nation remercie M Le Procureur et M.rs Ses adjoints d'avoir Soutenu au Comité qui S'est tenu chez M Le Recteur Les Droits de La Nation et L'incompetence du Comité. fait deffense a tous les Suppots de Ladite Nation de porter aucun Vœu definitif dans Les Comités particuliers ou ils pourroient être appellés par M Le Recteur pour affaires œconomiques, Sans y etre Specialement autorisés par une deliberation expresse pour les affaires designées dans ladite deliberation.

3°. La Nation prie M Le Recteur de remercier M Le Controleur General D'avoir préalablement demandé L'avis de L'Université, et de lui observer que L'Université ne reside point dans quelques Suppots, de quelque Dignité qu'ils Soient, ou ayent eté decorés, mais uniquement dans L'ensemble des Compagnies; que le Tribunal de L'Université établi pour juger de certaines contestations qui peuvent S'élever entre des particuliers, n'a aucune Sorte d'autorité relativement aux affaires œconomiques; que Les Deputés ordinaires qui le Composent, ceux meme que L'Université y ajoute dans certains cas, n'ont d'autre pouvoir que celui de discuter les affaires et préparer Les Matieres, Sur lesquelles il n'appartient qu'aux Compagnies de Statuer. » Cæterùm
» predictam consilium Universitatis, non quemadmodùm in Monarchiâ
» imperium habet, aut pro imperio Judicat et definit, Sed ut in Democratiâ absolutè loquendo
» consulit, tractat, refert et exequitur Statuta. Universitas Vero Statuit et Jubet,
» ac proindè a Consistorio academico, seu a Consilio Rectoris appellatur ad
» ipsam Universitatem, non Contra. (a) qu'a l'égard des Nations elles ne Connoissent point de Tribunal de la faculté des Arts, Si non pour Juger de certaines Contestations; qu'en matieres œconomiques et D'administration Les Deputés nommés n'ont d'autre pouvoir que celui qui leur est donné par L'acte de leur election, et toujours a la charge d'en referer aux Nations, pour etre par elles Statué. que le Salut, la liberté et L'honneur de L'Université dependent de la Conservation de ces Loix fondamentales, dont on ne S'est jamais ecarté,

(a) Hist. Universitatis Tom III. pag. 578

Sans qu'il n'en soit resulté les plus grands inconvenients ; que par Conſequent toute operation qui auroit pour baſe des Memoires ſecrets preſentés ſans l'aveu des Compagnies ~ dument conſultées, renfermeroit toujours un vice radical, qui laiſeroit a L'Univerſité un moyen certain et permanent de revenir contre. dans tous les temps.

M Le Recteur obſervera de plus que le Prevôt de Paris est un officier de L'Univerſité, obligé de prêter ſerment a cette Compagnie, et ſoumis a ſa Juridiction contre laquel elle a eu differens procès pour la deffenſe de ſes Droits ; que L'Univerſité ne pouvant ſe flater de trouver toujours dans les Lieutenants du Prevôt de Paris des officiers auſſi bien intentionnés et auſſi zelés pour L'Univerſité, que les reſpectables Magiſtrats qui occupent aujourdhui ces places, elle ne pouroit voir ſans une douleur amere attribuer a l'office de Lieutenant de Police L'inſpection ſur un lieu deſtiné uniquement aux Ecoliers, et la Connoiſſance d'aucunes affaires de L'Univerſité.

4°. La Nation charge M.r Le Procureur d'informer de cette affaire M Le Comte de St. florentin qui a le departement de Paris et de L'Univerſité ; et de lui demander ſes bons offices auprès du Roi contre toute eſpece de projet qui n'auroit pas été approuvé par les Compagnies de L'Univerſité. Barbé

et ita ab Ornatiſſimo Procuratore concluſum est Barbé

Regreſſis in Aulam Majorem Comitiorum Nationibus Vener= =andi Ordinis Procurator palàm legit Supradictam concluſionem circà areas et areolas pro Scholarium ambulationibus. —

Ampliſſimus Rector uniuscujuſque Nationis ſententiam ab Ornatiſſimis Procuratoribus resumendo diu et ſuè multa peroravit, de quibus poſteà ſuſius dicetur.

Die 15.a Auguſti poſt Miſſam ſolemnem in Sacrario celebratam, in Collegio Ludovici Magni habita ſunt Comitia Venerandæ Nationis extra ordinem et per Schedulam convocata, in quibus expoſuit M. Barbé Procurator teſtem fuiſſe Venerandam Nationem eorum quæ heſternâ die in Comitiis Præclaræ Artium Facultatis acta fuerunt ; meminiſſe ſingulos

Tribules eorum quæ retulerat de peractis apud Amplissimum Rectorem die 8.a hujusce mensis; neminem ignorare posse nihil a se Procuratore dictum fuisse, nisi quod Statuerat Venerandæ Natio, audivisse tamen unumquemque Tribulem quàm acerbè, quàm durè in Procuratorem insurrexerit Amplissimus Rector; rem totam æquitati et Benevolentiæ Venerandæ Nationis se committere. Quibus dictis e Comitiis egredi voluit, ut libera omnino foret deliberatio; conclamarunt omnes ut præses adesset deliberationi, et reluctante Venerando Ordine nihilominùs exiit.

Tunc in sedem Procuratoriam ascendit M. Maitre antiquus Procurator, qui Narravit quæ acta fuerant se præsente apud amplissimum Rectorem die 8.a hujusce Mensis, quod testatus est Sapientissimus Decanus qui iisdem Comitiis adfuerat; undè patuit nihil nisi Verum relatum fuisse a M. Barbé procuratore, et postulavit M. Maitre ut de Novo legeretur deliberatio hesternâ die lata, ut eam recognosceret Venerandus Ordo, et videret nùm quod invitâ Natione et contra ipsius mentem irrepsisset in quemquam aliquid contumeliosum.

Lectâ igitur Conclusione, re in deliberationem missâ et audito æquissimo Censore

1.° Veneranda Natio Suam deliberationem recognovit, nihil reperiri cuiquam injuriosum declaravit, nihilque nisi Veritati consentaneum relatum fuisse a M. Barbé Procuratore, cujus rei testimonium ei concedendum Decrevit.

2.° Conficiendum esse processum, ut aiunt, Verbalem tùm relationis ab Ornatissimo Procuratore factæ, tum eorum quæ fuerunt acta in Comitiis Generalibus die 14.a habitis circà deliberationem Venerandæ Nationis.

3.° Declaravit injuriam ornatissimo Procuratori ab Amplissimo Rectore factam sibi propriam habere, et mandavit Deputatis suis ut illius injuriæ prosequendæ viam perquirant nomine et impensis Venerandæ Nationis.

Et ita ab Ornatissimo Antiquo procuratore conclusum est.

Testimonii M.e Barbé Concessi tenor sequitur.

Nous Soussignés temoins de ce qui sest passé dans lassemblée particulière de la Nation de Normandie, quen lassemblée générale de la faculté des arts qui se sont tenües hier 14 aoust 1767 Certifions que dans le Réferé fait par ell. le procureur de la ditte Nation dun Memoire concernant un projet dune promenade Commune pour les Ecoliers de luniversité, ell. le procureur sest borné a exposer simplement et sans aucunes reflexions que le dit Memoire lui auroit été remis par ell. le Recteur, le quel Memoire lui auroit été auparavant renvoyé par ell. le Controleur général avec une reponse à ell. le Recteur qui pareillement lui auroit donné communication à ell. le procureur, Le quel en a donné Lecture à Sa compagnie, Sans rien adjouter qui puisse en offenser, ni avoir trait à personne, après quoi Lecture fut faite du dit Memoire, Ensemble des reflexions redigées par les Commissaires de la compagnie, qui les a adoptées comme Siennes et en a fait faire Lecture par led. procureur à la faculté des arts, la quelle Lecture faite, ell. le Recteur a pris ell. le procureur a parti, sest repandu en invectives contre lui, jusqua laccuser dans la ditte assemblée générale, detre un calomniateur, ce que certifions à telle fin que de raison, en foi de quoi avons Signé ce jourdhui quinze août Mil Sept cent Soixante Sept dans lassemblée Extraordinaire duement convoquée tenue au College de Louis le grand, à la quelle Assemblé, ell. le procureur Setant retiré, ell. Martrel ancien procureur a Siégé et ont Signé. Martrel ancien procureur. j. g. Lhermite doyen. Monbien de Larmenerie Censeur. j. c. Lhermite. L. Santon. Valla. Recteur. Desmares Adelin de Vaulegeard.

Die 17.a Augusti ~~apud~~ in Collegio Ludovici Magni horâ 9.a Matutinâ Convenerunt Quatuor Ornatissimi Procuratores cum Selectis ex unâquâque Nationes viris, in quibus Multa disseruit Amplissimus Rector de iis quæ peracta fuerant in Comitiis generalibus die 14.a habitis, et multoties conquestus est Contumeliis et Calumniis se fuisse impetitum ab Ornatissimo Venerandæ Nationis Procuratore, et plura de injuriis quas sibi illatas contendebat in deliberationem voluit mittere. Sed cum observassent Astantium quamplurimi necesse esse ut prius haberetur Venerandæ Nationis Conclusio, requisivit Amplissimus Rector ut quamprimum illius deliberationis Exemplar Scribæ traderet Ornatissimus Venerandæ Nationis Procurator, qui ad quæ reposuit se traditurum intra diem Sequentem Scribæ dictæ deliberationis exemplar, ut in Commentariis Academiæ juxta morem inscriberetur suffragium Venerandæ Nationis, non verò ut de illâ Statueretur, utpote quod Venerandus Ordo nullum agnoscat Tribunal Rectorium quod sit

competens adjudicandum aut Nationem aut Procuratorem illius votum referentem; et hæc Comitia ad Crastinam Diem 18am. protracta sunt.

Die 18.a Augusti horâ 9.a Matutinâ in Collegio Ludovici Magnii convenerunt iidem Artium facultatis Proceres, quibus dixit Amplissimus Rector hesternâ die, dissolutis Comitiis se accepisse Epistolam illustrissimi Comitis de St. florentin, simul cum epistolâ minoris sigilli, et Exemplar Epistolæ directæ a dicto D. Comite de St. florentin ad Venerandæ Nationis procuratorem. Suis Litteris Jubebat Rex Augustissimus ut ab omni Deliberatione cessaretur tam circà propositam de Area et Areolis, tùm circà deliberationem Venerandi Ordinis ea de re habitam. quibus lectis placuit inscribendas esse Litteras, et ab omni deliberatione ea de re esse cessandam, et post Magnum animorum æstum, nomine cunctorum mittendam Epistolam illustriss. Regni administro a præsentibus subscribendam, quâ sua obedientia et reverentia erga regem profiterentur, et repræsentarent non finere Regis æquitatem ut plecterentur omnes Nationes, si quadam peccasset. quæ epistola subscripta missa fuit.

Die 19.a Augusti horâ 3.a pomeridianâ habita sunt Venerandæ Nationis Comitia extrà ordinem per Schedulam et subitò congregata in Collegio Ludovici Magni, in quibus exposuit Ornatissimus Procurator ea quæ gesta fuerunt in Comitiis diebus 17 et 18 habitis, insuper accepisse se die 17.a Augusti epistolam illustrissimi Comitis de St. florentin compendii datam die 17.a Junii hujusce Anni, cujus tenor sequitur.

A Compiegne le 17 Juin 1767

J'ai, Monsieur, rendu compte au Roi de la lettre que vous m'avez écrite et de la reponse au Memoire sur le projet d'une promenade particuliere pour les Ecoliers de l'université, ainsi que de l'avis de la Nation de Normandie. Sa Majesté a fort desaprouvé le ton et l'aigreur qui regnent dans cette Reponse et dans la deliberation de ladite Nation. elle auroit

dû se contenter d'accepter ou de rejeter le projet en exposant tranquillement ~~son avis~~ les motifs de son avis.

Sa Majesté vient de m'ordonner de vous ecrire que si on continue ~~de s'attaquer et de se~~ ainsi dans l'Université de s'attaquer et de se provoquer d'une Maniere indecente, Sa Majesté Suspendra toutes deliberations quelconques des Nations, Jusqu'a ce que l'esprit de paix et de Moderation se soient retablis parmi ceux qui devroient en donner l'exemple a leurs Disciples.

Après vous avoir informé des intentions de sa Majesté, Je vois devoir vous exhorter et votre Nation a reprendre cet esprit de sagesse et de bonne intelligence, qui peut seule conserver la reputation que s'est acquise la faculté des Arts.

Je Vous suis, Monsieur, très parfaitement devoué

Signé St florentin.

et Sur L'enveloppe est écrit

A Monsieur

Monsieur Barbé Procureur

de la Nation de Normandie

a Paris / St florentin

Eâdem die 17.a Sibi significatum fuisse Supremi senatus arrestum ~~lad~~ latum eadem die 17.a requirente illustrissimo Procuratore Catholico partibus Non auditis, Cujus tenor sequitur.

Extrait des Registres du Parlement

Vû par la Cour la requeste presentée par le Procureur general du Roi contenant qu'il a été informé que le Procureur de la Nation de Normandie dans l'assemblée du 14 de ce mois auroit lu au nom de sa Nation un Memoire qui a fait naitre des difficultés dans ladite assemblée, et comme il lui a paru important de mettre la Cour en Etat d'en prevenir les suites, il croit devoir lui proposer d'ordonner l'apport dudit memoire au Greffe de la Cour. a ces causes requiert le Procureur general

du Roi qu'il plaise a la Cour ordonner que dans le jour de la
Signification de l'arrêt qui interviendra sur ladite requeste, faite
au Procureur de la Nation de Normandie, le procureur de ladite
Nation de Normandie sera tenu de remettre au Greffe de la Cour
expedition de lui signée du memoire par lui lu a l'assemblée
~~du quatorze~~ de la faculté des Arts le quatorze août present
mois, pour etre pris par le procureur general du Roi Commu=
=nication dudit memoire, etre par lui pris telles Conclusions
qu'il appartiendra, et par la Cour Statué ce qu'elle avisera.
Lad. requte Signée du procureur General du Roi, ouï le
rapport de M.e Joseph Marie Terray Conseiller, tout Considéré

La Cour ordonne que dans le jour de la signification du
present arrêt qui sera faite au procureur de la Nation de
Normandie, le procureur de lad. Nation de Normandie sera
tenu de remettre au Greffe de la Cour expedition de lui signée
du Memoire par lui lû a L'assemblée de la faculté des Arts
le quatorze août present mois, pour etre pris par le procureur
General du Roi communication du Memoire, etre par lui
pris telles Conclusions, et par la Cour ordonné ce qu'il
appartiendra. fait en Parlement le dix sept août mil sept
cent soixante sept. Collationné et signé.

L'an mil Sept cent Soixante Sept, le dix sept août après
midi a la requete de M Le Procureur General du Roi
pour lequel domicile est elu en son hotel et demeure Scis
rue S.t Guillaume fauxbourg S.t Germain Nous Henry
Griveau huissier du Parlement demeurant rue de la Calandre
paroisse Sain Germain Le Vieil Soussigné avoir Signifié et
laissé copie de l'autre part de l'arrêt de la Cour de ce
jourdhui a M.e Barbé Procureur de la Nation de Normandie
en sa demeure et domicile Scis rue de Sorbone en la maison
de Sorbone parlant au portier qui n'a voulu dire son nom
de ce sommé. et a ce que du Contenu en lad. copie d'arrêt
Lad. M.e Barbé en lad. qualité de Procureur de ladite
Nation de Normandie n'ignore et ait a l'executer
Suivant et ainsi qu'il y est dit, et lui avons, Domicile

et parlant comme dessus laissé la presente Copie.

Signé Greveau

Retulit pariter se hodie matutinis horis adisse in Consistorio Regis Oratorum (vulgo Le Parquet) illustrissimum procuratorem Catholicum cui exposuit quibus in Augustis versaretur ipse Procurator, absentibus plerisque suæ Nationis tribunibus, dum hinc juberet Senatus ut deponeretur apud Actuarium ex Curiæ exemplar Conclusionis Venerandæ Nationis, illinc verò juberet rex Augustissimus ut ab omni deliberatione circà dictam conclusionem abstineretur; nihil posse se Procuratorem agere inconsultâ Natione, non posse ab ipso Nationem consuli quin ipsa deliberet, non posse deliberare Nationem ut suam propugnet deliberationem, quin regiæ voluntati contraeat: quibus auditis vocatos fuisse ab illustriss. Procuratore Catholico fratrem Sum oratorem Regium et D. Terray Senatorem dicti arresti relatorem qui tunc in consistorio aderat. re ab ipsis discussâ, collegisse se, nisi obtemperaret arresto, omnibus juris viis, etiam capturâ corporis coactam iri; quo perpenso se illust. Procuratori Catholico dixisse se illicò suam Nationem convocaturum. hæc omnia statim reddidisse Duis Deputatis et consultor fuisse patronos, Juxta quorum sententiam statim facta fuit per apparitorem forensem Scribæ Universitatis summatio ut illicò traderet exemplar tum Epistolæ minoris sigilli, tum Epistolarum illustrissimi Comitis de St. florentin, cujus summatio tenor sequitur.

L'an mil Sept Cent soixante Sept Le dix neuf.e août, a la Req.te de Messieurs Les Procureur, Doyen et Supots de la Nation de Normandie pour les quels domicile est elu en la maison de moi huissier soussigné.

J'ai Jean Quentin Pipaux huissier a cheval au chatelet de Paris y demeurant rue de la harpe paroisse St. Severin soussigné fait sommation a M.e Guy Antoine Fourneau Greffier de L'université de Paris au College de Louis le Grand rue St. Jacques paroisse St. Benoit en parlant a un portier qui

n'a dit Son nom de ce sommé, de presentement remettre pour
lesdits S.rs requerants copie de lui certifiée veritable tant de
la Lettre cachet contenant Deffense de la part du Roi de
deliberer sur le fond d'un projet pour l'etablissement d'une
promenade pour les Ecoliers, et sur la deliberation formée
par la Nation de Normandie a ce sujet le quatorze de
ce mois, que des Lettres du Ministre accompagnant Lesd. ordres
du Roi: m'etant transporté trois fois dans l'edit jour a l'effet
de constater Sa reponse dans le cas ou il en auroit une a
faire, lequel parlant sommé dessus acte de satisfaire a la
presente sommation refusant pour lequel refus ai protesté
audit nom que lesdits requerants se pourvoyeront ainsi qu'ils
aviseront bon être pour l'y contraindre, et ai audit S.r
Fourneau audit Domicile et parlant comme dessus Laissé
copie du present. Signé Pipaux.

Quibus auditis, re in deliberationem missâ et audito equissimo
Censore Sic deliberavit Veneranda Natio:

La Nation de ~~Nation de Normandie~~ a arrêté qu'il
Sera consulté sur toute cette affaire, et que cependant M.r Le
Procureur, ou, en Son absence M.r Le Lieutenant procureur deposera au
Greffe de la Cour copie desd. deliberations du 14 de ce mois,
ensemble des Ordres du Roi contenus tant dans la Lettre de
cachet que dans les Lettres du Ministre, Si le Greffier de
l'Université en a delivré les Copies, sinon la signification
faite audit Greffier de l'Université, afin d'avoir lesd. Copies;
qu'ensuite il Sera signifié a M Le Procureur General
que ledit depôt aura eté fait; qu'au Surplus la Nation
ne pouvant deliberer sans desobeïr aux ordres du Roi sur la
conclusion par elle formée Le 14 de ce mois, sur laquelle
le Roi a porté Son Jugement, ni par Consequent entreprendre
la Justification de Sa deliberation, justification neccessaire
pour deffendre aux conclusions de M Le Procureur General,

elle proteste contre tout ce qui pourroit etre fait au prejudice
de la presente Notification.
A arrêté de plus qu'avant de faire Led. dejôt, M. le Procureur
ou en son absence M.r L'exprocureur avec quelques uns de la
Nation se transporteront chez M. Le Premier President
et chez M. Le Procureur General, a l'effet de leur faire
part de l'embarras ou se trouve la Nation entre Les
deffenses portées par ~~Les~~ les ordres du Roi et l'arrêt
de la Cour.
La Nation approuve et Loue la conduite et la prudence
de M. Le Procureur

Acta a me procuratore conclusum est. Barbé

Die Sabbati 8ª octobris 1767 habita sunt Comitia Deputatorum Universitatis Ordinaria, in quibus stetere se quinque Supplices pro Litteris Nominationis, quibus Litteræ Concessæ sunt.

Deinde actum est de lite inter Magistrum Charteron pædagogum Universitatis, et Antonium d'Helliot Sextanum Plesæum, qui in dictâ pædagogiâ commoratus est a die 27.ª Augusti ad diem 26.ª 9bris anni proximè elapsi, et a quo Mag.r Charteron postulat ut solvatur pensio integra Sex mensium, id est trium mensium ultrà Dictos tres menses. intervenit D. D'olive dicti d'Helliot avunculus, qui declaravit se sistere in omnibus prosus Nepoti; quæ res ad alia Comitia remissa fuit.

Præterea admissus est inter Pædagogos sub Clientelâ Universitatis Magister Deslanges.

Insuper Lecta fuit epistola illustrissimi rei ærariæ præfecti ad Amplissimum Rectorem Scripta die 20 7bris 1767 de re Librariorum, Cujus tenor sequitur.

a Paris ce 20 7bre 1767

Mes affaires et les circonstances, Monsieur, s'opposent a l'audiance que Vous me demandés, d'ailleurs je présume qu'elle n'auroit d'autre objet que l'affaire des Libraires, qui est decidée et sur laquelle il n'y a plus a revenir, et ce n'est qu'avec peine que je vois s'elever de Nouvelles difficultés, aux quelles je n'aurois pas dû m'attendre.

Je Suis bien sincerement, Monsieur, Votre très humble et très obeissant servitaur. signé Delaverdy.

Et au pied est ecrit // a M. Mallot Recteur de L'Université.

Quâ auditâ lectione, illud negotium remissum fuit ad singulos Academiæ ordines eâ de re deliberaturos.

Denique incepta fuit Lectio Litterarum Pat. datarum die 20.ª Aug. 1767. quâ de re remissa sunt Comitia ad diem martis 6.tam 8bris; quæ autem in Comitiis die 6.ª habitis peracta sunt referentur die 10.ª hujusce mensis.

Die 7.a 8bris 1767 horâ 7.a Matutinâ autè Supplicationem Universitatis fuit habuit Comitia extraordinaria et per Schedulam convocata Venerabilis Ordo, in Collegio Ludovici Magni, in quibus dixit Mgr d'Aulegard Procurator Vices gerens fato functum fuisse M. Philippum Chevalier Vener. Nationis tribulem, pro quo juxta morem celebrandum erat missa sacrificium.

re in deliberationem missâ, audito exquisimo censore dixit Martin 13.am

2.o audito exquisimo censore Statuit Veneranda Natio ut postulante Rectore ut rata et grata haberentur quæ gessit adderet ornat. Procurator formulæ ordinariæ, hæc verba Silente tamen Venerando Ordine.

3.o retulit ornat. procurator quæ acta fuerant in Tribunali Academico de re Librariâ, quæ ad singulos ordines remissa fuerat; et postulavit ut ea de re deliberaretur. Quæ de re sic fuere sententiæ apperiendæ censuit.

Affaire des Libraires

Quand a l'affaire des Libraires la Nation a Statué qu'elle se reuniroit aux autres compagnies pour consulter, pour ensuite etre fait raport aux compagnies de l'avis des Avocats, et a chargé M. le Procureur d'exposer a MM. les Deputés ordinaires de l'Université, qui vont s'assembler ce matin

1.o que l'Edit du mois de Mars 1767 registré le 19 Juin audit an portant creation de 12 privileges dans chacun des Corps d'arts et Metiers de la ville de Paris ne peut s'etendre a la compagnie des Libraires qu'en vertu d'une clause expressement derogatoire aux droits de l'Université et aux privileges de la Librairie, et que cette clause ne pouroit être suppleée, sans qu'il en resultat les plus grands inconvenients pour la Religion et l'Etat.

2.o que nos Rois ayant reconnu que la librairie tient essentiellement a l'enseignement public, qu'elle ne peut etre exercée utilement pour l'etat que par des gens elevés dans le sein de l'université depositaire de l'enseignement public et souveraine en cette partie, ont voulu que la librairie née dans son sein restat toujours soumise a ses loix et a son inspection, qu'en consequence l'université seule peut instituer et créer les Libraires de Paris d'après les informations de religion, vie et mœurs, et d'après les preuves de capacité suffisantes; qu'elle seule peut leur donner lettres de Librairie, des Statuts et reglemens pour la conduite de leur Compagnie. que les Libraires fussent tenus de lui prêter serment, et de le renouveller toutes les fois qu'elle le voudroit; qu'ils fussent tenus de comparoitre a toutes citations devant elle pour y recevoir les corrections qu'elle jugeroit a propos, amende, privation de l'office de librairie, ou autre peine academique; que pour empecher les abus dans le commerce de librairie, les Libraires ne pussent vendre les livres au dessus de la taxe, ni les acheter moins que la prisée qu'elle en auroit faite; que les libraires ne pouroient vendre d'autres livres que ceux qu'elle auroit approuvés, ou corrigés, qu'and il y auroit lieu; qu'ils ne pussent même vendre ny aliener leurs fonds sans le consentement de l'université.

3°. Que tant que l'Université a pu conserver cette autorité et cette inspection sur la librairie, la France ne voyoit point naître dans son sein ces ouvrages capables d'ébranler les fonde=mens de la religion, de porter atteinte a l'independance de la souveraine et d'alterer la pureté des mœurs. les peuples aimoient Dieu, reveroient ses puissances, cherissoient leur Roi et leur patrie. si quelque ecrit etranger se repandoit dans le royaume capable d'en troubler la tranquillité, si quelque Sujet decoré de l'episcopat ou revêtu de quelque charge de Magistrature tomboit dans l'erreur, ou en jettoit les fondemens dans quelque ouvrage, aussitôt l'Université en arrêtoit le cours dans le public, en même temps que par ses censures elle ramenoit les auteurs aux vrais principes, et les obligeoit aux retractations les plus solemnelles.

4°. Que le goût des finances etant devenu sur la fin du XV.e siecle la passion dominante, et cette espece de gens qu'on appelle traitans ou travailleurs en finance s'est multipliée de jour en jour et a attaqué tous les ordres de l'Etat; que les Ministres des finances toujours attentifs a ce qui pouvoit multiplier les ressources de l'etat en favorisant la liberté du commerce, ont senti que la Librairie devenant une branche considerable de commerce, pouvoit meriter leur attention. que de la sont venus tous ces arrêts du conseil, qui en detruisant success=ivement quelques uns des droits de l'Université, ont enfin soustrait les libraires, malgré les representations de l'Université, a une inspection qui les genoit, et ont reduit l'Université au seul droit de les examiner avant leur reception, droit qui se trouveroit aujourd'hui réellement aneanti en partie, ou le seroit bientot totalement, si pour de l'argent on pouvoit acquerir le droit d'exercer une profession aussi delicate et aussi interessante, avant que d'en être jugé capable.

5°. que de la soustraction des libraires a l'inspection de la discipline de l'Université est resultée cette foule de maux qu'elle prévoyoit alors: esprit d'irreligion, d'incredulité et d'independance; ignorance de ce qu'on doit a son Dieu, a son Roi, a sa patrie et a soi même: depravation dans les mœurs et negligence a s'instruire des choses les plus necessaires et les plus utiles; fruits malheureux de ces ouvrages ou l'on attaque la religion, les loix de l'Etat et les principes de la Morale; de ces ouvrages polemiques ou l'esprit de parti fait franchir les bornes que Dieu a etablies entre les deux puissances; de ces Romans dont la lecture n'est propre qu'a corrompre le cœur, sans eclairer l'esprit, ouvrages ephemeres, dont la multitude et le renouvellement journalier empeche de composer ou de lire ceux qui peuvent former le citoyen chretien et vertueux

6°. Que ces maux se multiplieroient encore par l'introduction dans le corps de la Librairie de 12 privilegiés, a qui un brevet tiendroit lieu des preuves de la religion, de la probité necessaire pour exercer une profession d'ou dependent la tranquillité de l'Eglise et de l'Etat; et de cette capacité qu'un long apprentissage peut seule donner; que cette espece de libraires abuseroit de son privilege pour debiter avec profusion tout ce dont les autres libraires rougiroient d'entreprendre le debit, d'ou naitroit un danger aussi fatal dans l'ordre moral, que le sont dans l'ordre physique ces Specifiques debités a la faveur d'un brevet par des empyriques qui n'ont fait aucune sorte d'etude du Corps humain et des remedes necessaires pour sa conservation. que ces privileges seroient aussi deplacés dans la librairie, qu'ils le seroient dans les Academies, dans l'ordre des Avocats, ou dans celui des Aggregés.

7°. Qu'il seroit contre les saines politiques et le bon gouvernement de traiter les Corps Litteraires suivant les principes de la finance. ces deux parties sont si immenses, que la vie d'un homme n'est pas suffisante pour acquerir les notions de tous les Livres, des mêmes qu'elle ne l'est pas pour connoitre l'origine et la theorie des revenus d'un etat. il faut dans chacun de ces genres se consacrer a une seule partie. que les finances et les Litteratures sont si disparates, que ce seroit un phenomene sans exemple de voir un homme profond dans l'une et l'autre partie. que pour concilier ces deux

objets, il faut que le financier employe ses momens de loisir a s'instruire avec les gens de Lettres; decore ses galleries de leurs ouvrages, et leur procure cette honnête aisance qui donne a l'esprit le ressort que lui ôteroit l'indigence, il faut que l'homme de lettres soit persuadé que l'opulence lui seroit aussi fatale que l'indigence; qu'il consacre son temps a l'etude, et que ses veilles ayent moins pour motif l'appas du lucre, que l'envie d'etre utile a sa patrie. il faut que les scavans et l'homme de lettres n'oublient jamais que leurs lumieres ne sont pas pour eux seuls, mais qu'ils doivent les communiquer ~~avec~~ desinteressement a ceux dont l'etat actuel ne leur permet plus de se livrer a l'etude. que c'est par ces gens là, religion, legislation, politiques, finances, rentrent dans les spheres des sciences, que l'université depositaire de l'enseignement, et renfermant dans son sein les Maitres en chaque genre, etoit autrefois admise dans le conseil des Rois, pour y preparer les loix qui pouvoient interesser la religion et le bonheur des peuples.

8.° Qu'il n'en est pas des corps Litteraires comme des Arts et metiers. dans ceux ci, ce n'est pas la qualité ou les privileges de l'artiste qui fait le prix de l'ouvrage, chacun prétend y etre connoisseur. Si dans ces professions un ignorant achete un privilege, il en sera la premiere victime, la religion et la tranquillité de l'etat y sont rarement interessés, mais dans la litterature, c'est la reputation de l'auteur qui donne le premier prix a son ouvrage. sa qualité d'homme de lettres fait presumer qu'il est instruit, et que par conséquent il ne dit rien qui ne soit bien appuyé. si un auteur est inconnu, on achete son ouvrage sur la foi du libraire, qui s'est chargé de l'edition, et qui ayant dû justifier de sa religion, de ses mœurs et de sa capacité Litteraire, et mis au rang des souscripteurs, et ces qualités ne s'achetent pas a prix d'argent. la tranquillité de l'etat, la formation du citoyen sont en quelque sorte abandonnés a la discretion des auteurs, a la prudence et au desinteressement des libraires, plus encore qu'a la vigilance du Gouvernement, et des corps chargés de l'instruction publique; parce qu'un livre est debité, et a repandu son Venin, avant que l'on ait pu en arrêter le cours.

9.° que c'est par ces raisons que les Rois en otant a l'université son inspection sur le commerce de la librairie, ont conservé la qualité et les privileges de suppots de l'université aux libraires, qui semblent par conséquent soumis aux loix et a la juridiction de l'université; mais qui en sont veritablement affranchis, a la faveur de leur commerce qui a passé sous un autre département. que c'est par ces motifs que Louis XIV ayant créé des offices de gardes et syndics et Maitres dans les corps des Marchands, Arts et Metiers, les libraires, comme etant du corps de l'université, ne furent point compris dans le Rolle arrêté au conseil a ce sujet. ce fut egalement par ces motifs que les libraires poursuivis pour le payement des Taxes que les Traitans exigerent deux en 1701 et en 1702, en furent dechargés par la declaration du mois d'octobre 1703. que tels sont les privileges accordés par les Rois a l'université, et confirmés par le Roi regnant, qu'aucun Suppot de l'université ne puisse etre imposé a aucune taxe de quelque espece que ce soit; que l'université a donc lieu d'esperer de la bonté et de la justice du Roi, que les libraires, comme etant du corps de l'université, ne seront point compris dans le rolle des corps qui doivent admettre des privilegiés; qu'elle espere egalement de son amour pour la religion, et pour la felicité de ses peuples resultant de la tranquillité de l'Etat, il voudra bien retablir l'université dans les droits de sa souveraine seule chargée de la surintendance de l'education, et de la Librairie, et d'arrêter le cours des ouvrages et des principes dangereux pour la religion et l'etat.

Et ita ab oratissimo procuratore conclusum est Barbé

Qu'au surplus la Nation se remettoit aux autres Compagnies pour consulter, qu'il seroit fait Lecture au tribunal qui alloit se tenir de la presente Conclusion, sauf a prendre, après le rapport qu'il sera fait aux Compagnies, de l'avis des Avocats, tel parti qu'il conviendroit.

et ita ab orato. procuratore conclusum est.

eâdem die 7.ª Ante Supplicationes Universitatis ordinarias habita sunt comitia Deputatorum Universitatis ordinariorum, in quibus auctoritate Supplices pro Litteris Nominationis, quæ eis concessæ sunt.
Lecta fuit ab Ornat. Venerandi ordinis Procuratore Conclusio de Libr re Librariorum.
Deinde in Aulam Majorem reversis Deputatis, post brevem Amplis. Rectoris ritè peractum est ad ædem Deo sacram sub invocatione S.ti Martini in Collegio Sorbonæ Theologorum inde sacrificio peracto more solito reversa est Universitas.

Die 10.ª 8bris horâ 7.ª Mat. post Missam in sacrario celebratam habita sunt comitia Ven. ordinis in Collegio Ludovici Magni, in quibus supplicavit obedientiæ causâ et salvo jure Baccalaureorum pro pileo Nationis Jure Magisterii artium et baccalaureatûs in Theologiâ Mgstr Ludovicus Jouen de Barnainville Lexoviensis. re in deliberationem missâ, et audito æquissimo Censore admissus est et sacramentum præstitit.
Deinde audito æquissimo Censore electus est in quadrumvirum M. Renatus Jacobus Claudius Fretel d'Hauteville Licentiatus Theologus, qui sacramentum præstitit.
Posteà dixit Ornatissimi Procuratoris vices gerens varios rumores sparsos fuisse injuriosos fidelissimæ et Venerandæ Nationibus, de quibus convenerant Deputati. intellecturam fore Venerandam Nationem ex eorum relatione quanti sit momenti os loquentium iniqua obtrudere. auditis Deputatis et æquissimo Censore, et re in deliberationem missâ, sic suam Conclusionem instituendam censuit Veneranda Natio.

Sur le rapport fait a la Nation de Normandie par plusieurs de ses Suppots que quelques personnes ont semé dans l'Université des bruits non seulement injurieux aux Nations de Picardie et de Normandie, mais encore sans aucun fondement, notamment que la Nation de Normandie auroit

provoqué le retranchement de la Nation de Picardie du Corps de l'Université.

La Nation considerant que de pareils bruits ne peuvent avoir été repandus que dans le dessein de troubler la paix entre les Compagnies de l'université, et de les indisposer les unes contre les autres au detriment de l'Université et de l'interêt Commun.

Qu'il ne se trouve dans les registres de la Nation aucune deliberation qui tende directement ou indirectement a provoquer ce retran=chement, qu'elle n'a même nulle connoissance qu'aucun de ses Supots ait eu la temerité d'en faire la proposition. convaincue que l'Université ne reside que dans l'ensemble des sept Compagnies, dont chacune est tellement partie integrante et essentielle, que le retranchement d'une d'entre elles, ou le silence auquel elle se trouveroit seule forcée, seroit l'aneantissement de l'Université, qui ne pouroit alors être representée par les six autres Compagnies, dans tous les cas ou la presence du Corps est requise et necessaire pour la validité des Actes.

A arrêté que deux des Supots de la Nation de Normandie se transporteront a la prochaine assemblée de la Nation de Picardie a l'effet de lui temoigner Combien celle de Normandie est affligée des propos que quelques personnes ont tenus contre les intentions et la Conduite de ladite Nation a l'egard de celle de Picardie, et lui offrir, si elle a quelque doute de Communiquer ses Registres aux Commissaires que ladite Nation de Picardie voudra nommer pour s'assurer que ces propos n'ont aucun fondement; et protester que la Nation de Normandie n'a d'autres vues que le soutien des droits, de l'honneur et de la liberté de l'Université, et de chacune des Compagnies qui la composent, et même des Membres de l'Université; et qu'elle s'empressera toujours de concourrir avec les autres compagnies contre quiconque oseroit troubler la paix et l'harmonie qui doit regner entre elles, ou porter atteinte a leurs loix et a leurs constitutions.

Deputatos qui fidelissimam Picardorum Nationem adeant Magistros Maudhuit et des Mares nominavit Venerandus Ordo.

et ita ab ornatissimo procuratore conclusum est.

Præterea retulerunt Deputati sibi provinciam demandatam fuisse die 15.a Mensis Augusti, ut viderent quid foret agendum ob injuriam illatam Venerandæ Nationi a magistro Maltor die 14.a Augusti, consultos fuisse ~~et~~ a se patronos, qui injuriam viâ juris reparationem posse et debere prosequi Venerandam Nationem. Insuper dixit ~~eius~~ Procuratoris Vicarii gerens tradita sibi fuisse exemplaria tum epistolæ regiæ Minoris sigilli, tum illustrissimi Comitis de St. Florentin ad Amplissimum Rectorem die 17.a Augusti, de quibus actum est in Comitiis die 8.a habitis quorum tenor sequitur.

De Par Le Roy

Cher et bien amé ~~s~~ etant informé qu'il a eté agité au tribunal de la faculté des Arts en L'Université de notre bonne ville de Paris dans ses assemblées des 8 et 14 de ce mois, le projet d'établissement d'une promenade particuliere pour les ecoliers de ladite Université, sur lequel la Nation de Normandie a donné son avis; et ne jugeant pas a propos par des considerations particulieres qu'il soit pris aucune deliberation a cet egard, nous vous faisons très expresse deffense de deliberer tant sur ledit projet de Promenade, que sur l'avis de la Nation de Normandie, Jusqu'a ce qu'il en ait eté par nous autrement ordonné; nous voulons en outre, et Vous mandons de faire inscrire sur vos registres notre present ordre, afin que tous et chacun de vous ayent a S'y Conformer. mandons et enjoignons au Recteur de L'Université de tenir la main a l'execution de ce qui est en cela de notre volonté, si non y faites faute, car tel est notre plaisir. Donné a Compiegne Le 17.e août 1767

Signé Louis et plus bas Phlippeaux.

et au Dos est ecrit.

A Nos chers et bien amés Les Recteur de L'Université, Docteurs, Procureurs, regens, et autres Supots de la faculté des Arts de notre Bonne ville de Paris.

a Compiegne Le 17 août 1767

J'ai, Monsieur, rendu compte au Roi de la lettre que vous m'avez ecrite au sujet de ce qui s'est passé dans les assemblées de la faculté des arts des 8 et 14 de ce mois; Sa Majté s'est determinée a faire expedier l'ordre que vous trouverez ci joint, qui deffend a cette faculté toute deliberation sur le projet d'etablissement d'une promenade particuliere, et sur l'avis de la Nation de Normandie. vous voudrez bien faire lecture de l'ordre de sa Majesté dans l'assemblée de demain, et le faire porter sur les registres.

Sa Majesté m'a pareillement ordonné d'ecrire au S. Barbé Procureur de la Nation de Normandie la lettre dont vous trouverez copie cy jointe, vous y verrez que Sa M. est aussi mecontente de la conduite qui a été tenue par lui et par sa Nation dans ces assemblées, que Sa Maj. temoigne de satisfaction de la votre en cette occasion, comme en toute autre, et vous ne devez point douter du plaisir que j'ai de vous le marquer. il faudra que vous vouliez bien faire part a la faculté des arts de ce que j'ecris au S.r Barbé, lorsque vous lui ferez lecture de l'ordre de sa Majesté.

Vous connoissez tous les sentimens avec lesquels je vous suis, Monsieur, plus parfaitement devoué que personne du monde. Signé S.t Florentin

au bas en ecrit

a M. Mattor Recteur de l'Université.

Quibus lectis, auditâ relatione Deputatorum et acquisitis censoris, et re in deliberationem missâ, Sic Statuit Veneranda Natio.

La Nation convaincue de la verité des faits rapportés par M. le Procureur relativement au projet d'une promenade pour les Ecoliers; lesquels faits sont

1°. Que M. Le Recteur lui a adressé un billet de convocation pour se rendre avec deux des maitres de la Nation Le 8 aout dernier au College de Louis le Grand, pour deliberer de re in qui momenti.

2°. que M.rs Les Procureurs des Nations s'y etant rendus avec leurs adjoints a l'heure indiquée, M. Le Recteur leur a fait part d'une

Lettre de M. Le Controleur General a lui adressée avec une Memoire sur l'etablissement d'une Nouvelle Promenade pour les Ecoliers.

3°. que cette Lettre et le Memoire ayant été lus, M.r Le Procureur, M.r Le Doyen et M.r Maitre ses adjoints ont soutenu que l'affaire etoit trop importante pour n'en pas rendre compte aux Nations; qu'en Conséquence M.r Le Procureur avoit prié M.r Le Recteur de lui confier la Lettre de M. le Controleur General et le memoire, pour mettre la Nation a portée d'en deliberer, ce que M.r Le Recteur avoit fait.

Considerant que ces faits sont les seuls, qui ayent été exposés par M.r Le Procureur; les seuls qui ayent donné lieu a la deliberation du 14 août dernier:

Considerant combien il est contraire a l'equité naturelle, a la liberté des Compagnies, a l'honneur dû aux officiers qui sont a leur tête, de les inculper personnellement pour raison des deliberations formées par leurs Compagnies, deliberations qu'ils sont obligés de signer et d'executer, quand même elles seroient contre leur propre avis:

Considerant que la deliberation formée par la Nation ne contient aucun trait particulier contre l'auteur du Memoire, quel qu'il soit:

Affligée des invectives auxquelles M.r Le Recteur sans respect pour sa dignité, ni pour l'assemblée devant laquelle il parloit, ni pour l'honneur dû aux chefs des Compagnies, s'est livré contre M.r Le Procureur; etonnée des Menaces qu'il a faites tant en general qu'en particulier; resolue de maintenir autant qu'il dependra d'elle les droits et honneur de la Dignité Rectorale, mais obligée de s'opposer aux abus, que ceux qui en sont revêtus pourroient faire de leur place contre l'interêt et l'honneur des Compagnies et de ceux qui sont a leur tête; obligée egalement de poursuivre la reparation de l'insulte faite par M.r Maltor a la Nation en la personne de son procureur, qui s'est attiré l'estime Universelle par une probité, un zele, une moderation et des lumieres generalement reconnues,

a arrêté de presenter au Parlement la requeste suivante.

A Nos seigneurs de Parlement

Suppliens humblement Les Procureur, Doyen et Supots de la Nation de Normandie

Disant que Le Recteur ayant assemblé le 8 aout dernier au college de Louis le Grand les Procureurs des Nations et deux autres Sujets de chacune desdites Nations, il leur fit part d'un Memoire a lui renvoyé par M le Controleur General au Sujet d'une promenade pour les Ecoliers de l'Université, et de la Lettre par laquelle M le Controleur Gnal lui demandoit Si l'Université avoit approuvé ce Memoire.

Après la Lecture de la Lettre et du Memoire, le Procureur de la Nation de Normandie et ses adjoints regarderent l'affaire comme etant assés importante, pour ne point porter de suffrage, sans avoir consulté les Nations, Suivant la Loi observée dans toutes les Nations, D. Procurator vocatus ab amplissimo Rectore in Comitiis frequens esto: Si quid levioris momenti in deliberationem venerit, ipse totius Nationis Sententiam dicito; Si quid majoris et gravioris Momenti inciderit consulendo Nationis Sibi Spatium Sumito, Si secùs fecerit, totum irritum esto. et en Consequence demanderent audit S.r Recteur de leur remettre le Memoire et la Lettre, ce que le Recteur fit Sur le champ.

Quelques autres pretendirent qu'ils pouvoient donner leur avis Sans consulter leurs Nations; mais comme presque tous convenoient que l'affaire demandoit reflexion, le Comité fut remis au lundi 17 août.

Le 14 août la faculté des Arts etant assemblée, le Procureur de la Nation de Normandie fut le Seul des Procureurs qui rendit Compte de cette affaire a Sa Nation, laquelle forma a ce Sujet une deliberation dont le Procureur, qui n'avoit pas été dans le Cas de donner Son avis particulier, attendu la très grande uniformité des avis, fit lecture dans l'assemblée de la faculté des Arts.

Alors Le S.r Maltor declara qu'il etoit l'auteur du projet, et il se repandit en invectives contre le Procureur de la Nation, lequel n'a d'autre part dans toute cette affaire, que d'avoir dit a Sa Nation, ainsi qu'il le devoit; voila un projet qui m'a été communiqué par M le Recteur, Suivant le renvoy de M Delaverdy; faites en lecture, et en deliberez; et d'avoir lu une deliberation de la Nation, dont tous les motifs Sont tirés de l'interêt public; dont tous les chefs de Conclusion Sont appuyés Sur les Loix de L'Université, dans laquelle il n'y a pas un mot contre l'auteur du memoire, pas un trait contre le S.r Maltor.

Il Seroit trop long et impossible de rapporter ici toutes les invectives, aux quelles le S.r Maltor, Sans respect pour Sa dignité,

ny pour l'assemblée a laquelle il presidoit, ni pour un chef de Compagnie, s'est livré pendant environ trois quarts d'heure; mais il en est quelques unes trop dures, et repetées trop souvent pour n'avoir pas frapé toute l'assemblée, telles sont ces paroles: ex quo dies primùm hìc sedisti, ornatissime Procurator, nunquam desiisti me contumeliis impetere, aut potius me calumniari ..... Videto quae sit iniquitas ornatissimi Procuratoris Normannicae Nationis .... malo animo, sciens et volens me calumniatus es .... vir pessimae mentis &c

Après un discours aussi Vehement et aussi injurieux, le Procureur de la Nation se contenta de repondre, retuli votum Venerandae Nationis, neminem Calumniatus Sum, et comme il n'y avoit plus d'affaire a traiter, le Recteur leva le siege. mais l'indignation universelle, non Seulement des Suposts de la Nation, dont plusieurs firent observer au S.r Maltor qu'il ne pouvoit Se plaindre du Procureur qui n'avoit fait que raporter le vœu de sa Nation, mais encore de tous les vrais Universitaires, auroit dû faire sentir au Recteur Combien il s'étoit oublié.

Cependant il tint Le 17 août le comité indiqué pour traiter de ce nouveau projet. là il reïtera les mêmes invectives contre Le Procureur de la Nation de Normandie. Les S.rs Cochet et Vallé, qui de leur propre aveu n'avoient point été présens a la lecture de ladite deliberation, n'y entendue, Se joignirent a lui. le S.r Maltor Se proposoit de faire porter par un tribunal qu'il S'etoit formé, un decret contre le Procureur; c'est pourquoi il demanda que la deliberation de la Nation de Normandie fut remise Sur le champ au Greffier, et vouloit que le Syndic prit des Conclusions. Le Procureur repondit qu'il n'en avoit point encore fait l'expedition, qu'il la remettroit dans le jour au Greffier, pour l'inscrire — Suivant la regle dans les registres de L'Université; qu'au Surplus il ne reconnoissoit point la Competence d'aucun tribunal du Recteur, pour Juger une Nation, ou le procureur qui porte Son Vœu.

Le même Jour 17 août M. Le Procureur General obtint un Arrêt Sur requeste non communiquée, qui enjoint au Procureur de la

Nation de remettre dans le jour au Greffe de la Cour Copie signée de lui de ladite deliberation, et ce Dépôt a été fait quelques jours après, ainsi la Cour se trouve saisie de la Contestation.

La Cour sentira combien il est contraire à l'equité Naturelle, a la liberté des Compagnies, a l'honneur dû aux officiers qui sont a leur tête, de les inculper personnellement pour raison des deliberations formées par leurs Compagnies, deliberations qu'ils sont obligés de signer et d'executer, lors meme qu'elles sont contre leur propre avis.

La Nation ~~de Normandie~~ manqueroit a ce qu'elle doit a l'Université, dont elle fait partie, et a elle même, si elle ne regardoit pas comme faite a elle même l'insulte qui a frappé son procureur de la part du Sr. Maltor, et si elle negligeoit d'en poursuivre la reparation par les voyes de Droit, c'est pourquoi elle a recours a la justice de la Cour.

Ce Considéré, Nos Seigneurs il vous plaise donner acte aux Supplians de la plainte qu'ils rendent a la Cour, des faits contenus en la presente requête, ce faisant permettre aux Supplians d'en faire la preuve tant par ~~temoins~~ titres que par temoins par devant tel des Messieurs qu'il plaira a la Cour de commettre, pour après ladite information être pris par les Supplians telles conclusions qu'ils aviseront bon etre, et par la Cour statué que de raison, et vous ferez bien.

Et arrêté en outre qu'il sera ecrit par M Le Procureur a M Le Comte de St Florentin

Que la Nation a entendu avec le plus profond respect la lecture des ordres du Roi contenus dans sa Lettre de cachet du 17 août dernier. qu'elle s'est empressée de donner au Roi des preuves de son obeissance par la cessation de toute deliberation sur le projet d'une promenade commune pour les Ecoliers de l'Université;

Mais qu'elle n'a pu s'empêcher de reconnoitre la continuité des surprises faites a la religion du Roi et de ses ministres, lorsqu'elle a vû dans la Lettre de M le Comte de St. Florentin a M Le Recteur des temoignages de la satisfaction du Roi de la conduite de Mr. Maltor en cette occasion, conduite trop contraire aux loix de tout Etat policé, et a celles de l'Université, pour avoir obtenu l'approbation du Roi, si Sa Majesté eut été parfaitement instruite des faits.

Que en effet la conduite de M Le Recteur en cette occasion a été I°. de former un projet concernant l'Université, l'avoir presenté sans son

avew et a son insçu; ce qui est contraire a la constitution de la compagnie dont il est le chef. 2°. de s'etre repandu en injures pendant environ trois quarts d'heures contre le Procureur de la Nation de Normandie, obligé par sa place de porter un vœu, par lequel la Compagnie desapprouve ce projet; ce qui est contraire aux loix du Royaume et de l'Université, qui ordonnent la punition de quiconque se livre aux invectives.

Que la conduite de M. Le Procureur de la Nation de Normandie est marquée au coin de la sagesse et de la moderation. mandé chez M Le Recteur le 8 août, il s'y est rendu; il a ecouté la lecture d'une Lettre de M Delaverdy et du Memoire qui y etoit joint; a son tour de donner son avis, il a declaré ne pouvoir donner d'avis sans avoir consulté sa Nation, et a demandé que la lettre et le memoire lui fussent confiés. dans l'assemblée de sa Nation il a dit: M Le Recteur nous a assemblés pour nous faire part d'une lettre de M Delaverdy et d'un memoire; vous allés entendre la lecture de l'un et de l'autre, après quoi vous delibererez. L'avis a été trop uniforme pour qu'il fut obligé de donner le sien; il a conclu, et fait lecture de la deliberation a l'assemblée generale; il a ecouté toutes les invectives de M Le Recteur sans l'interrompre, il s'est contenté de lui dire ensuite; Monsieur, j'ai raporté le vœu de ma compagnie, et je n'ai calomnié personne.

Que d'après ces faits, qui sont dans la plus exacte verité, la Nation est extremement affligée de trouver dans la lettre que M le comte de St. florentin a ecrite au Procureur le 17 août, une exhortation particuliere pour ledit S.r Procureur de reprendre l'esprit de sagesse et de bonne intelligence; exhortation que ne pouvoit meriter le S.r Barbé, qui par sa prudence, sa sagesse, son intelligence, son esprit pacifique et conciliateur et sa candeur, s'est attiré l'estime de tous ceux dont il a eu occasion de se faire connoitre.

Que la Nation supplie M le S.re de St. florentin de retirer maintenant ladite deliberation du 14 août, qu'elle espere qu'il y verra que la Nation ne s'y est point ecartée de cet esprit de paix et de moderation, de sagesse et de bonne intelligence, qui ont dirigé toutes ses demarches. que ladite Nation s'y est scrupuleusement attachée a eviter tout ton d'aigreur et a ne poser que des principes generaux

Sur le fond du Sistême proposé, et sur les loix du Gouvernement de l'Université, sans aucun trait particulier contre l'auteur du Memoire, que même elle ne connoissoit pas alors, et sans aucune discussion des details et des motifs dudit memoire.

Que s'il est arrivé quelque tumulte a la fin de l'Assemblée generale du 14 août; ce n'est point a la Nation de Normandie qu'on peut en attribuer la cause, puisque la lecture de son avis a été ecoutée avec toute l'attention possible, et avec les signes tranquilles d'un aplaudissement universel; mais au discours impetueux de M. Le Recteur, qui a excité les murmures et l'indignation de tous ceux, qui ne font pas profession d'être les admirateurs aveugles du Recteur en place, et qui ne prenoient pas un interêt particulier a la reussite du nouveau projet.

Que dans les affaires de discussion la Nation de Normandie n'est point dans l'usage de donner sechement un avis d'approbation ou d'improbation, mais qu'elle expose toujours les motifs de son vœu. que c'est par l'exposition de ses raisons que l'on peut éclairer et convaincre les autres deliberans, et ecarter le reproche d'entêtement et d'esprit de contradiction; que c'est par cette methode qu'elle a plus d'une fois fait revenir les autres Compagnies a son avis; qu'elle a procuré le bien de l'Université, et qu'elle l'a même préservée de sa ruine.

Qu'enfin la Nation supplie M. le Comte de St. Florentin de faire connoitre au Roi qu'il n'y a point de Nation plus tranquille, plus circonspecte, plus moderée et plus unanime, et qui sache mieux concilier le respect et l'obeissance dus au Roi, et dont elle ne s'ecartera jamais, avec les devoirs de sa conscience, et avec le zele et la fermeté necessaires pour le soutien des interêts de la religion et de l'Etat, et pour procurer le service dudit Seigneur Roi dans la partie de l'éducation publique qui lui est confiée.

et ita ab ornatissimo Procuratore conclusum est.

eâdem die horâ 10.a habita sunt in Collegio Ludovicii Mag. Comitia Rectoria, in quibus post breves amplissimi Rectoris orationem, acceperunt supplices, solita portulantes. deindè lecta sunt Litteræ minoris Sigilli datæ Compendii die 17.a Augusti, sicut et Epistola illustriss. Comitis de St. Florentin tum ad amplissimum Rectorem, tum ad ornatissimum Venerandæ Nationis procuratorem. lecta sunt pariter tum Litteræ patentes circa Collegium Ludovici Magni, datæ compendii die 20 Augusti, tùm Arrestum Supremi senatûs circà dictas Litteras patentes latum die 5.a 7bris ad

Requestam Procuratoris Catholici partibus non auditis; de quibus disseruit Syndicus, varia exponens incommoda in Academiam inde exurgentia. postea postulavit amplissimus Rector ut rata et grata haberent Nationes quæ gessit in suo trimestri Magistratu, ut Quadrumviros matutinis horis electos confirmarent, de Supplicibus, aliisque expositis deliberarent.

in privatis autem Venerandæ Nationis comitiis exposuit ornatissimi procuratoris vices gerens habita fuisse die 6.ª hujusce mensis comitia extraordinaria Deputatorum Universitatis, juxtà ordinationem ~~in~~ die 3.ª factam, in quibus inchoata Lectio Litterarum Pat. peracta fuit; cæterorumque instrumentorum illis adjunctorum, quibus lectis placuit in re tanti Momenti Ordines Academicos consulendos esse, juxtà leges Academiæ.

Cæterùm satis patere ex propositis in comitiis generalibus de quibus erat deliberandum. quibus in deliberationem missis et audito æquissimo Censore, Venerandæ Normannorum Natio

1°. Supplicibus indulget.

2°. Confirmat in Quadrumvirum Magistrum Renatum Jacobum Claudium Fretel de Hauteville Licentiatum Theologum horis matutinis electum.

3°. de Regio Diplomate sic suam mentem aperiendam censuit

La Nation de Normandie considerant que le Roi par ses Lettres Patentes du 20 août dernier n'a point ordonné qu'elles seroient inscrites sur les Registres de l'Université, que cet enregistrement seroit entierement indifferent pour l'execution desdites Lett. Pat. confiée à un bureau contraire à la constitution, aux privileges et à la Liberté de l'Université;

Que le Tribunal du Recteur est totalement incompetent pour donner au nom de l'Université les avis et Memoires annoncés par l'art. VII desd. Lett. Pat. et que par conséquent toute operation qui auroit pour base des memoires fournis soit par le Tribunal du Recteur, soit par des particuliers même interrogés et requis, quelque rang qu'ils ayent dans l'Université, s'ils ne sont pas Specialement autorisés par les Compagnies qui la composent, reformeroit toujours un vice radical qui resisteroit continuellement à sa solidité;

Considerant qu'il n'a pas encore été possible à la Nation, vu la dispersion

desdits membres pendant les vacances, de prendre aucune connoissance effective desdites Lett. Pat. dont les dispositions paroissent ne pas moins interesser la religion et l'Etat, que l'existence et l'honneur de l'Université. esperant que toutes les Compagnies se reuniront pour donner au Roi dans une circons= =tance aussi interessante des preuves de leur amour et de leur fidelité, autant que de leur obeissance, et feront leurs observations sur lesdites Lett. Pat. suivant le droit qui leur en a été accordé dès leur ~~orig~~ institution, dans la vue du bien de la religion et de l'Etat; droit dont elles n'ont jamais fait usage que pour les interêts du Roi et de son empire, et dans lequel l'Université doit esperer d'etre Maintenue par le plus Juste et le meilleur des Rois, qui veut regner non par l'impression seule de l'autorité qu'il tient de Dieu; mais par l'amour, la Justice, et par l'observation des regles et des formes Sagement etablies dans son Royaume (a)

(a) Declaration du 21 9bre 1763 sur le Cadastre.

a arrêté de renvoyer cette affaire a ses Commissaires, auxquels elle donne pouvoir de rediger toutes observations et representations qu'ils Jugeront convenables, consulter tels avocats qu'ils voudront, pour sur le rapport desdits Commissaires au mois de Decembre prochain etre par ladite Nation pris le parti qu'elle Jugera le plus Convenable pour les interets de la Religion et de l'Etat, et etre l'avis de ladite Nation communiqué, s'il y a lieu, aux autres Compagnies de l'Université.

4°. Nec rata neque grata habet quæ gesta Amplissimus Rector in suo trimestri et annuo Magistratu, et ita ab orn. proc. conclusum est.

Reversis in Aulam Comitiorum Generalium Nationibus, retulerunt Ornatissimi procuratores sententiam suæ quisque Nationis. quæ omnes circa Litteras patentes Nominaverant Deputatos.

Deinde sacramentum præstiterunt Quadrumviri, qui conclave ingressi paulo post renuntiaverunt, per quadrumvirum Gallicanum electum fuisse in Rectorem M. Paulum Hamelin. de quâ electione secessis Nationibus ad deliberandum, et reversis in aulam Comitiorum Generalium, ornatissimi Procuratores Galliæ, Picardiæ et Germaniæ Nationum retulerunt confirmatam fuisse dictam Electionem a suis Ordinibus. Procurator Verò Normannorum, non confirmari a Venerandâ Nationè, et

cum tribus Nationibus Conclusit Amplissimus Rector, et praestito a Novo Rectore electo Juramento Soluta Sunt Comitia.

Die 12ª 8bris habita Sunt Comitia in Collegio Ludovici Magni ordinaria Tribunalis Academici, in quibus instructus fuit Novus Rector a clarissimo Exrectore, Sapientissimis Decanis, Procuratoribus Nationum, de rebus agendis.

Die 27ª 8bris habita Sunt Comitia Censoria in Collegio Ludovici Magni, in quibus orationem habuit Amplissimus Rector, quâ Suum animi gratitudinem defunctâ electione testatus est, quâque mala undique in Academiam ingruentia multùm deflevit, hortatus est ut in tanto Academiæ periculo arma armis, Studia Studiis conjungerent Nationes, postulavitque ut non inermem relinquerent Rectorem; ideoque quamprimum convenirent deputati Singularum Nationum electi, qui rem tanti momenti perpenderent. postulavit pariter ut Loco dato Supplicationibus et injuriis, secederent Nationes Censores electuræ, et Deliberaturæ, et acceperunt Supplices.

In Privatis autem Venerandi Ordinis Comitiis, dixit ornatissimus Procurator Satis patere de quibus esset deliberandum. observavit insuper ~~concu~~ perpetuis in ambagibus versari Nunciatarum Quæstores Academicos, circa Magistrorum, quos Aggregatos vocant, Stipendium, ex eo quod ignoretur quinam Parisiis Commorentur et ubi, quænam officia adimpleant; prudentiæ itaque esse Venerandæ Nationis eâ de re Statuere. quibus in deliberationem missis et audito æquissimo Censore, Venerandæ Nationi quamplurimis munus Censorium obtulit, qui in hisce rerum circumstantiis illud Deprecati Sunt, itaque Justus Magister Michael Apelin de Vaulegeard vir Censorius et Procuratorius munus Censorium iterùm capescere. qui filius obediens in se Suscepit.

2°. Supplicibus indulget.

3°. de annotationibus a quibusdam factis circa orationem a M°. Guerin Syndico habitam die 10ª Jª ℔ Suam Sententiam palam et publicè aperiendam censuit, frequentibus Comitiis

La Nation de Normandie ne peut s'empecher de temoigner qu'elle a été surprise d'entendre M. Le Syndic dans l'assemblée du 10 8bre dernier avancer que l'Université avoit approuvé et reçu avec applaudissement des etablissemens que le Roi detruit par ses nouvelles Lettres Patentes du 20 aout dernier.

Elle lui rappellera donc entre autres faits que d'après la consultation des avocats lue au Tribunal du mois d'avril 1764, il fut arrêté de presenter au Roi de très humbles et très respectueuses representations sur les inconvenients resultant des Lett. Pat. du 21 9bre 1763 et 7 avril 1764, et notamment sur l'établissement des Bureaux d'administration et de Discipline: qu'il y eut des commissaires nommés pour en rediger les objets qui devoient ensuite être communiqués aux compagnies; ce qui n'eut point d'effet, attendu les Ordres du Roy du 30 dud. mois d'avril? que les compagnies ont arrêté des observations ou des repre=sentations sur les Lettres Pat. du 3 mai 1766, et que les remercimens faits au Roi relativement audites Lett. Pat. n'ont eu pour objet que la concession entiere du Vingt huitieme effectif: que les commissaires nommés pour la redaction de ces observations ou representations ont été arrêtés dans leur travail par des ordres du Ministre du 8 juin audit an. que les Lettres pat. du 10 août 1766 n'ont été registrées dans les compagnies que par obeissance, sous la reserve formelle de presenter au Roi de très humbles representations sur lesdites Lett. Pat.

La Nation de Normandie declare en conséquence qu'elle est toujours prête a concourir avec les autres compagnies pour l'honneur et l'interêt de l'Université, et pour donner au Roi des preuves de son amour et de sa fidelité, en lui presentant les Veritables interêts de la religion et de l'Etat, en ce qui concerne le Gouver=nement de l'Université, et la partie de l'education qui lui est confiée; mais qu'elle ne pourroit en aucune façon donner son consentement a toute operation qui tendroit soit au retablissement du Bureau de Discipline, soit a consolider toute innovation qui se trouveroit prejudiciable a l'ancienne Constitution, et aux Loix de l'Université.

4°. La Nation de Normandie, sans prejudice de ses precedentes deliberations, demande que tout aggregé soit tenu de justifier de son sejour a Paris, du Lieu de sa demeure, et de l'exercice de ses fonctions, et ce 15 jours avant l'epoque de chaque payement pour par eux satisfaire aux Lettres Patentes et Reglemens donnés a Compiegne le 10 août 1766. et ita ab Orn. Proc. conclusum est Barbé

Reversis in aulam comitiorum Generalium Nationibus, sepradictam Conclusionem retulit Ornatissimus Venerandæ Nationibus Procurator.

Die 30 ejusdem mensis convocavit Amplst. Rector deputatos a quatuor Facultatibus appellatos occasione Litterarum patentium ad Regimen collegii Ludovici Magni pertinentium, et duo proposuit Amplst. Rector, ut ex duobus vel alterutrum, vel utrumque seligeretur: Nempe 1° ut si quis deputatorum haberet libellum memorialem, vel aliquid simile jam elaboratum, palam legeret, cæteros que participes faceret: 2° ut omnes articuli Litterarum patentium sigillatim et legerentur et expenderentur, singuli que deputati de iis ~~ap~~ suam — aperirent Sententiam; re in deliberationem missâ, audito Merit. Syndico censuere fere omnes Satius esse ut singuli privatim elaborarent; ut omnis a Comitiis removeatur agitationis suspicio, sic que pari et tranquillitati consuleretur iam inceundo viam quæ magis ab animorum ardore et contentione recederet.

Die 7ª mensis Novembris habita sunt Comitia deputatorum Universitatis, in quibus 1° tres accersere supplices pro Litteris Nominationis, iisque admissi sunt. 2° postulante Ornat. procuratore Ven. Normanorum Nationis, ut Clarissimus Urbis præpositus invitaretur ad præstandum Academiæ — Sacramentum, uti fieri Universitatis jura et privilegia, re ab Amplst. Rectore in deliberationem missâ, postulavit Merit. Syndicus ut in præsentia Negotio sibi tuto jus concederetur ad suam Requisitionem

Cum prudenti et accurato examine faciendam annuere Deputati postulationi eiusdem Syndici, resque tota in proximo deputatorum Comitia remissa fuit. 3° Cum oblatus esset quidam Clarissimus opus a se scriptum, dictionnarium Scilicet, ejusque titulus academiæ parisiensi dedicatum, Rogatus fuit Ampl. Rector, ut quos visum, deputatos eligeret, ut præfatum opus expenderent, et postulationi nostræ annuerit Ampl. Rector, et in his tribus art. Concluxit Ampl. Rector.

Die Martis 10ª Convenere Ampl. Rector et ornat. procuratores simul cum fidel. scriba ad tabularium Universitatis, ut retraherent iterum litteras, cartas, cætera que in quibus continentur privilegia Universitatis, quoniam jà vice sufficiens hujusmodi cartarum numerus non fuerat extractus, quippe qui ad numerum 60, sic postulante Supremâ Rationum curiâ videl reperiti non potuerant usti 43. qui quidem fidelissimo scribæ traditi sunt, ipso sic recognoscente, ut ad supremam rationum curiam deferentur, cætera que secretioni demandarentur quæ a dictâ curiâ fuerant prescripta.

Die 5ª Martis decembris habita sunt comitia deputatorum Universitatis in quibus — steterè se quatuor supplices pro litteris nominationis quibus sua concessa fuere postulata.

Die 9ª Solemne Sacrum celebratum fuit de Spiritu Sto apud dominicanos, adsuè more solito cum A.R. et ornat. proc. præclara artium facultas.

Die 14ª rite processimus ad ædem Dei Sacram Sub invocatione Sti Benedicti. antequam procederemus habitum fuit tribunal deputatorum Universitatis in quo 1° stetere se steterè supplices pro litteris nominationis quibus sua postulata concessa sunt. 2° fidem academiæ præstitit D. le gay pro munere bibliarii, ipsum comitante usio la juratis utitatis Bibliopolis. 3° Declaravit A. R. se pro præmio academico a viro Clarissimo D. Coignard instituto in gratiam Magistrorum in artibus, hoc proponere argumentum, ut quis que ingenii laude præstantissimus est, ita maxime et suo Dedecore et damno Societatis a virtute discessit.

Die 16ª horâ 7ª post Sacrum in barcurio habita fuit comitia quadrumviralia in Collegio ludovicii magni, in quibus supplicavit pro munere quadrumviratus ill. petrus le mercier professor celeberrimus in barcurio: re in deliberationem vocatâ et audito æquissimo cæsore electus est in quadrumvirum ill. petrus le mercier et sacramentum solitum præstitit. Data ab ornatissimo procuratore Carbonnier

Eadem die horâ 10ª matutinâ habita sunt comitia generalia præclaræ artium facultatis quæ Rectoria nuncupantur in quibus post brevem ampl. Rectoris orationem in quâ laudes funebres per elegantes pertulit viro clarissimo ill. Allelin demortuo, et vigilantissimo dum viveret simul et celeberrimo Collegii barcuriani gymnasiarchæ, accesserunt octo supplices solita postulantes, deinde petiere ut rata et grata haberentur quæ eumque gesserat in suo trimestri magistratu, et quatuor hujus matutinis horis electi confirmarentur. auditus fuit clarissimus syndicus qui declaravit se nullam facere moram deliberandi, et postulare ut juxta et Tenor

in Litteris potentibus Regiis prescriptum, binos in comitiis duos Seniores ex unâquaque Natione eligerentur, qui in tribunali præclaræ artium facultatis totius anni decursu jus haberent deliberandi.

In privatis autem Venerandæ Nationis Comitiis dixit ornatissimus procurator satis patere ex propositis in comitiis generalibus de quibus erat deliberandum. quibus in deliberationem vocatis, et audito æquissimo Censore, Veneranda Natio.

1° Supplicibus omnibus indulget.

2° gratias agit Amplissimo Rectori ob elegantissimam et dignissimam laudationem Mag. Asselin Antiqui provisoris et gymnasiarchæ Harcuriani, postulat que ut inseratur in suis Commentariis.

3° Rata et grata habet quæcumque gesta A. R. in suo trimestri magistratu, ea que nomine ipsi decernit Litteras Commendatitias.

4° Confirmat quadrum virum Matutinis Boris electum Mag. petrum le Mercier Celeberrimum grammaticæ professorem in Harcurio

5° Nominat Deputatos qui currente hoc anno academico, ad tres in tribunali præclaræ artium facultatis cum potestate deliberandi de rebus ad concursum pertinentibus, salvis tamen juribus et conclusionibus Venerandæ Nationis.

Mag. Dagomet et Morain de La haye.

Et ita ab ornatissimo procuratore concluserunt et Barbé

Revertis in aulam comitiorum generalium Nationibus suprædictam conclusionem retulit ornatissimus Ven. Nat. procurator. Deinde ad Sacramentum admissi sunt quatuor viri, et simul cum A. R. ad conclave processerunt, quibus Rectoris Mag. Mattor nomine aliorum Declaravit fasces Rectorios viro Clar. M. paulo hamelin fuisse prorogatos. Dignetur Nationes ad confirmandam prorogationem modo factam, et Regressæ per suum procuratorem declaravit Venerandus ordo confirmare se fasces Rectorios Clar. viro Mag. paulo hamelin viro Rectorio; Sperare que futurum ut Systema et rationes in libello memoriali, cui titulus (Memoire sur la Reunion des petits Colleges fondés en l'Université de paris) Expositas non sequatur.

BIBLIOTHÈQUE * DE L'UNIVERSITÉ *

MINISTÈRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE BUREAU DES ARCHIVES